https://archive.org/details/bk191/page/n0/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
All Items on https://archive.org/details/realpatidar
tidar.com
Full Library on https://realpatidar.com/library

જાગૃતિ
માસિક પત્રિકા

191

ક્ર.	મહિનો	ઉપલબ્દ
૧	૧૯૭૫ જાન્યુઆરી	છે
૨	૧૯૭૫ ફેબ્રુઆરી	છે
3	૧૯૭૫ માર્ચ	નથી
૪	૧૯૭૫ એપ્રિલ	છે
૫	૧૯૭૫ મે	નથી
૬	૧૯૭૫ જુન	છે
૭	૧૯૭૫ જુલાઈ	છે
૮	૧૯૭૫ ઓગસ્ટ	છે
૯	૧૯૭૫ સપ્ટેમ્બર	છે
૧૦	૧૯૭૫ ઓક્ટોબર (missing pages 19 & 20)	છે
૧૧	૧૯૭૫ નવેમ્બર	
૧૨	૧૯૭૫ ડીસેમ્બર	છે

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n1/mode/1up

Real Patidar Library

https://www.realpatidar.com/library

This book/literature/article/material may be used for research, teaching, and private study purposes. Any substantial or systematic reproduction, redistribution, reselling, loan, sub-licensing, systematic supply, or distribution in any form to anyone is expressly forbidden.

The library does not give any warranty express or implied or make any representation that the contents will be complete or accurate or up to date. The library shall not be liable for any loss, actions, claims, proceedings, demand, or costs or damages whatsoever or howsoever caused arising directly or indirectly in connection with or arising out of the use of this material.

Full terms and conditions of use: http://www.realpatidar.com

About Real Patidar books

Real Patidar's mission is to organize the information on Satpanth religion, which is a Nizari Ismaili sect of Shia branch of Islam, and to make it universally accessible and useful. Real Patidar Books helps readers discover the material on Satpanth online while helping authors and researchers in their studies. You can know more by visiting http://www.realpatidar.com

You can resize and move this box in any PDF Application like Adobe Acrobat Reader.

Use the Bookmarks facility in the PDF to directly go to the pages containing Highlights.

For Reference See Pages: 24, 60, 93, 147, 165, 167, 185, 191, 262, 271, 275, 345.
For page numbers, see the page footer. Page numbers are in 'Page x of y' format

References by: RealPatidar.com - Created using: step2-QR-and-3-RM-v5.py

https://archive.org/details/bk191/page/n2/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
Digitally signed by realpatidar.com
DN: cn=realpatidar.com, c=IN,
o=realpatidar.com,
email=mail@realpatidar.com
Reason: I have reviewed this
document
Date: 2026.02.16 16:00:43 +05'30'
realpatidar.com

જાગૃતિ
માસિક પત્રિકા

191

ક્ર.	મહિનો	ઉપલબ્દ
૧	૧૯૭૫ જાન્યુઆરી	છે
૨	૧૯૭૫ ફેબ્રુઆરી	છે
3	૧૯૭૫ માર્ચ	નથી
૪	૧૯૭૫ એપ્રિલ	છે
૫	૧૯૭૫ મે	નથી
૬	૧૯૭૫ જુન	છે
૭	૧૯૭૫ જુલાઈ	છે
૮	૧૯૭૫ ઓગસ્ટ	છે
૯	૧૯૭૫ સપ્ટેમ્બર	છે
૧૦	૧૯૭૫ ઓક્ટોબર (missing pages 19 & 20)	છે
૧૧	૧૯૭૫ નવેમ્બર	
૧૨	૧૯૭૫ ડીસેમ્બર	છે

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n3/mode/1up

realpatidar.com

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n4/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-01 -Jagruti

realpatidar.com

શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સનાતન સમાજ
યુવક મંડળ તરફથી

સેવા. સંગઠન અને સહકારનો ઉચ્ચ આદર્શ રજુ કરતું
પ્રાણવાન માસિક

જાગૃતિ

તંત્રી :
કાન્તિભાઈ કે. પટેલ

realpatidar.com

વર્ષ : ૧૭ અંક–૧ જાન્યુઆરી ૧૯૭૫

https://archive.org/details/bk191/page/n5/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-01 -Jagruti

realpatidar.com

卐 જાગૃતિ 卐

* માસિકના નિયમો *

- દર અંગ્રેજી મહિનાની ૧૫મી તારીખે પ્રગટ થશે.
- વાર્ષિક લવાજમ દેશમાં રૂા. ૧૦|, પરદેશમાં શિલિંગ ૨૦ અને છૂટક નકલ કિંમત ૭૫ પૈસા. આજીવન સભ્ય ફી દેશમાં રૂા. ૧૦૧| પરદેશમાં રૂા. ૧૨૫| નવા ગ્રાહકોનું લવાજમ તા. ૧લી જાન્યુઆરીથી અથવા તા. ૧લી જૂનથી ચાલુ રાખવામાં આવશે.
- પત્ર-વ્યવહાર કરતી વખતે ગ્રાહક નંબર તેમજ પોતાનું પુરેપુરું સરનામું લખવું જરૂરી છે.
- કોઈ પણ લેખ વિશેની જવાબદારી લેખ મોકલનારના શિર પર રહેશે.
- લેખ હંમેશાં સારા અને સુવાચ્ય અક્ષરે કાગળની એક બાજુ લખી મોકલવા.
- લેખ પરત મેળવવા ઇચ્છતા લેખકોએ જવાબી ટીકીટ ખર્ચ આપવાનું રહેશે.
- કોઈપણ લેખક ભાઈ અગર બહેન પોતાનો લેખ છપાવવો જ જોઈએ એવો આગ્રહ રાખી શકશે નહિ.
- દરેક ગ્રાહક મિત્રો તેમનાં બાકી રહી ગયેલાં લવાજમો વહેલાં તકે મોકલી આપે.
- "જાગૃતિ" આજીવન સભ્ય તેમજ જૂના કે નવા વાર્ષિક ગ્રાહકો જેમને માસિક નિયમિત ન મળતું હોય, સરનામું બરાબર ન હોય, અગર બાજું કંઈ પણ સૂચન હોય તો કાર્યાલય પર તુરત જ પત્ર લખી જણાવે તેવી નમ્ર વિનંતી છે.

સંપાદક મંડળ :

શ્રી વિશ્રામભાઇ એન. પટેલ -પ્રકાશક.
શ્રી. નાનજીભાઈ કે. પટેલ -આદ્યતંત્રી.
શ્રી. કાન્તિભાઈ કે. પટેલ -તંત્રી.
બી. એ.
શ્રી. વાડીભાઈ કે. પટેલ
એમ. એ., બી. એડ્.
સહતંત્રી : જાગૃતિ
પ્રિન્સિપાલ :
શ્રી. રતિભાઈ એલ. પટેલ
એમ. એસસી.
સાયન્સ કોલેજ, તલોદ.
શ્રી શામજીભાઇ એસ. પટેલ
પ્રમુખ
ડૉ. ધનજીભાઈ કે. પટેલ
જી એફ. એ. એમ., એલ. એમ. પી.
ડૉ. હંસરાજ એમ. પટેલ
એમ. બી. બી. એસ.
શ્રી ગોવિન્દભાઈ વી. પટેલ
એમ. એસસી.
શ્રી અરજણભાઇ વી. પટેલ
શ્રી પ્રેમજીભાઇ એ. પટેલ
શ્રી. રતિલાલ એમ. પટેલ
શ્રી. વિઠ્ઠલભાઈ કે. પટેલ

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n6/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-01 -Jagruti

realpatidar.com

આદ્ય સુધારક અને પાટીદાર સમાજને જાગૃત કરનાર

પટેલ નારાયણભાઈ રામજીભાઈ લીંબાણી

[વીરાણી કચ્છ]

જન્મ :
૧૯૩૯ વૈશાખ પૂર્ણિમા

સ્વર્ગવાસ :
સંવત ૧૯૯૭, આસો વદ ચૌદસ

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n7/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-01 -Jagruti

realpatidar.com

અનુક્રમણિકા

શોકજનક અવસાન

કચ્છ ઉખેડાના વતની અને જીલ્લા પંચાયતના સભ્ય શ્રી મનજીભાઈ શ્રી શંકર વિજય સો મીલ રે. રોડ મુંબઇ તેમજ **શ્રી કાનજીભાઈ સૂર્ય વિજય સો મીલ ગીતા મંદિર** અમદાવાદ વાળાના **પિતાશ્રી વાલજીભાઇ લખુભાઇ પટેલ** નું ૮૫ વર્ષ ની ઉમરે તા.-૬-૧-૭૫ ને સોમવાર ના સવારના ૩, વાગે મુંબઇના નિવાસ્થાને હૃદયરોગના ઓચીંતા હુમલાથી દુઃખદ અવસાન થયું છે. સદ્‌ગતશ્રી ગરીબોન તારણહાર સમા દાતા હતા, તેમના જીવનમાં તેમને અનેક સામાજીક અને ધાર્મિક કાર્યોમાં રસ લીધો હતો, તેમના મીલનસાર તેમજ કર્તવ્યશીલ સ્વભાવને લીધે. સમાજમાં એક નિષ્ઠાવાન તેમજ સત્યનિષ્ઠ, અને શક્તિશાળી વડીલની ખોટ પડાછે. ભગવાન સદ્‌ગત ના આત્માને ચીર શાન્તિ આપે.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n8/mode/1up

realpatidar.com

તંત્રીસ્થાનેથી

* શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સમાજવાડી, અમદાવાદ *

* શિલારોપણ વિધી સમારોહ *

તા. ૨૭-૧૨-૭૪ શુક્રવાર

અમદાવાદમાં ગીતામંદિર પાસે કચ્છ કડવા પાટીદાર સમાજ અમદાવાદ તરફથી સમાજવાડી માટે પરમપૂજ્ય શાસ્ત્રીજી પાંડુરંગ વૈજનાથ આઠવલેજીના શુભ હસ્તે માગસર સુદ ૧૩ શુક્રવાર તા. ૨૭-૧૨-૭૪ના રોજ સવારના ૧૦-૦૦ વાગે સમાજવાડીની જમીન ઉપર બંધાયેલા વિશાળ મંડપમાં બહારગામથી આવેલા સમાજના સેંકડો મહેમાનોની હાજરીમાં શિલારોપણ વિધી કરવામાં આવી હતી. કાર્યક્રમ પુરો થયા બાદ અમદાવાદ સમાજના મંત્રીશ્રી લાલજીભાઇ મેઘજીભાઇએ પરમપૂજ્ય શાસ્ત્રીજી તથા હાજર રહેલા તમામ ભાઇ બહેનોને વંદન કરી સમાજના પ્રમુખશ્રી જેઠાભાઇને સમાજ વતી પ. પૂ. શાસ્ત્રીજીનું સ્વાગત કરવાં વિનંતિ કરતાં પ્રમુખશ્રીએ ફુલહારથી સ્વાગત કર્યું હતું ત્યાર પછી અમદાવાદ ટીમ્બર મરચન્ટ એસોશિયેશનના પ્રમુખશ્રી દશરથભાઈ શેઠે એસોશિયેસન તરફથી સ્વાગત કર્યું હતું ત્યારબાદ પ. પૂ. શાસ્ત્રીજીએ એમના મંગળ પ્રવચનમાં મનુષ્ય જીવનમાં રહેલી દીનતા લાચારી, નિર્માલ્યપણું વગેરે કાઢી નાખીને જીવન તેજસ્વી બનાવવા માટેનો ઉપાય એક

realpatidar.com

realpatidar.com

માત્ર ગીતા છે એવું ભાવ પૂર્વક સમજાવ્યું હતું. મનુષ્ય જીવનમાં આત્મિક પાંચ મહાપાતકો છે ક્ષુદ્રતા દૂર્બલતા, અકર્મણ્યતા, નિરાશા અને શંસયગ્રસ્તતા. એ પાતકો દૂર કરવાની તાકાત માત્ર ગીતા માંજ છે. ગીતાને શાસ્ત્ર તરીકે સમજાવતાં તેમણે જણાવ્યું કે તેના સિધ્ધાંતો અચલ રહે છે, વિજ્ઞાનને શાસ્ત્ર માનવામાં આવે છે પણ તેના સિધ્ધાંતો બદલતા રહેલા છે, જયારે ગીતામાં જણવેલા સિધ્ધાંતો પાંચ હજાર વર્ષ પહેલાં એજ હતા, અત્યારે એજ છે અન પાંચ હજાર વર્ષ પછી પણ એજ હશે, તેથીજ તે ખરું શાસ્ત્ર છે.

ગીતા ગુહ્યતમ્ છે તે વિષે તેઓશ્રીએ જણાવ્યું હતુ કે ગીતા કોડવર્ડ (સાંકેતિક) ભાષામાં લખેલો ગ્રંથ છે, કોડવર્ડની ભાષા સમજવા સંબંધ કેળવવો જોઇએ અને તે સંબંધ મા દિકરા જેવો હોવો જોઇએ. ઉદા. ત. રડતા બાળકને છાનો રાખવા માતાએ દૂ દૂ ટા ટા કર્યું અને બાળક સાંભળીને હસવા લાગ્યું, બાજુમાં ન્યાયશાસ્ત્ર ભણેલાએ જોયું, તેને પૂછયું દૂ દૂ ટા ટા સાંભળીને બાળક હસ્યુ તો તેનો કાંઇક અર્થ હોવો જોઇએ, શું અર્થ થાય છે, મને કહો. માતા કહે ભાઈ તે શબ્દનો અર્થ તો દિકરો થવાથીજ જાણી શકાય. આમ ગુહ્યતમ્ શાસ્ત્ર હોવા છતાં, મા દિકરા જેવો સબંધ અને આગળ વધીને પતિ પત્ની જેવો સબંધ કેળવીને સહેલાઇથી ગીતા જીવનમાં ઉતારી શકાય છે અને જીવનનાં મહાપાતકો ધોવાઇ જતાં જીવન તેજસ્વી અને ઉન્નત બની શકે છે.

તેઓશ્રીએ કલકત્તાની શિબિરમાં કલકત્તા કડવા પાટીદાર યુવક મંડળના ભાઇ-ઓની જીવન તેજસ્વી બનાવવાની ધગશ તેમજ ભગવાનનું કામ કરવાની તીવ્ર શકિત અને ભાવનાને બિરદાવી હતી.

અમદાવાદની આ સમાજવાડીમાંથી, પાટીદારવાડીમાંથી સ્વાધ્યાય કરી, જીવન તેજસ્વી કરી અને ગામડે ગામડે ભગવાનનો સદેશ, ગીતાનો સંદેશ પહોંચાડે એવા તેજસ્વી યુવકો તૈયાર થાય તેવી આશા વ્યકત કરી હતી. પરમપૂજય શાસ્ત્રીજીનું મંગલ પ્રવચન પૂરું થયા બાદ પંદર મિનીટના વિરામ પછી બહારગામથી આવેલા સેંકડો મહેમાનોની હાજરીમાં સમાજના તમામ ભાઇ બહેનોની એક સભા મળી હતી.

શરૂઆતમાં અમદાવાદ સમાજના મંત્રીશ્રી લાલજીભાઇ મેઘજીભાઇ પટેલે બહાર ગામથી આવેલા મહેમાનોનો સમાજવતી આભાર માન્યો હતો અને બહારગામથી - રેલ શુભેચ્છના સંદેશાઓનું વાંચન કર્યું હતું.

realpatidar.com

realpatidar.com

✻ સુલોહિતા

લેખક : જયંત પટેલ
જબલપુર

પ્રકરણ ૨ જુ પ્રેમી પંખીડું

શાંતિલાલની ડેલી છોડી જે ભલા માણસો રસ્તા ઉપર વિખેરાયા, તેમાં ધીરજભાઇ સૌથી વધારે બોલતા હતા, જેમનું મોઢું થોડી ક્ષણ પૂર્વે સીવાયેલ લાગતું હતું. જાણે કે જ્યાં તે મૌન ધારી સાધુની માફક બેઠા હતા તે કેદ ખાનું, અથવા યમખાનું હતું; અને અત્યારે એ યમખાનાંમાંથી છુટવાથી તેમના મોં ઉપરથી સીવણધાગા તૂટી ગયા હતા. આખરે, થોડાંક પગલાં પછી જયારે મુખ્ય માર્ગ એ ત્રણ ફાંટામાં વહેંચાઇ ગયો, એ સંકેતાનુસાર મુખ્ય જથ્થો પણ એ ત્રણ ભાગલામાં વહેંચાઇ ગયો; ઘનસુખભાઇ, ધીરજભાઇ અને તેમની થાપણ, વર્ધમાન, જે અત્યાર સુધી ધીરજભાઇની શાંતિલાલના ઘરમાંની અદનું અનુકરણ કરતો હોય તેમ નિશ્ચેતન પૂતળાંની માફક ચાલતો આવતો હતો; અને રાજદીપ, જે ગજવાંમાં ઉંડે સુધી બન્ને હાથને રક્ષણ આપી, સૈનિકની અદાથી, ધીરજભાઇની સાથે અઢાર ઇંચના કદમ મિલાવતો જતો હતો.

વર્ધમાન જે બહિ:સ્થાને નિર્વેદમય હતો તે અંત: સ્થાને એથી પણ વધારે વિષાદમય હતો, જ્યાં વિચારોની ભારે, મચ્છી બજારમાં, માનવમેદનીની માફક પડાપડ કરતી હતી. એવું છે એમાનવ મસ્તિષ્ક બહારથી આળસુની પ્રતીતિ આપતું અંદરથી સૌથી વધુ ખોદખોદ કરતું, માણસને નવરાશ નથી આપતું, સુલોહિતાની છબીએ એના ચિત્તને અસ્થિર બનાવી દીધું હતું; અને એકી સાથે તેને સંસાર પ્રત્યે, ત્યાંના આક્રોશની વિસ્મૃતિને કારણે, પ્રીતિ; અને પરિણામ સ્વરૂપ જીવવાના મોહે તેના અત્યાર સુધીના જીવનને રસમય બનાવી દીધું, પ્રેમી હૃદય ઘેલું છે જેટલો પ્રેમ પોતે પણ ઘેલો નહીં હોય; અને એ હૃદયવાન અલબેલો બની જાય છે આશા મધુર છે. અહ! સુલોહિતા જીવન સંગાથિની? કાળિદાસ અત્યારે જીવતો હોત તો કહેત કે એ યુગ આવવાથી ઇંદ્ર પણ ઇર્ષ્યા કરશે! પણ વર્ધમાન એટલો તો એ સ્વપ્નમહલમાં વિલીન થઇ ગયો કે ઘનસુખભાઇને કહેવું પડયું, "હવે ચાલ ચાલને, કયાં ડાંફાં મારે છે; ભાન નથી શું!" અને ત્યારે જ વર્ધમાનને ખબર પડી કે બીજા સહપથિકોનો સાથ છુટી ગયો છે, જેઓ એક અટ્ટાલિકા (જેને તે નામથી ધીરજભાઇનું ઘર વિશેષ્ય થઇ શકતું હોય) પૂર્વે જ સ્વગૃહે હતા; વર્ધમાને પોતાના પિતાના મિત્ર

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n11/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-01 -Jagruti

realpatidar.com ...હોઠોથી, પ્રત્યુત્તર ન આપતાં, પૂર્વવત મુદ્રામાંજ 'ગૃહ પ્રવેશ' કર્યો વ્યાજબી સમજ્યું "ફુરસદ હોય તો આવજે દુકાન બાજુ" એમ કહેતાકને ધનસુખભાઈ આડો પગ કરી સડસડાટ રસ્તા ઉપર નીકળી ગયા. અને વિકૃત ચહેરે વર્ધમાન તેમની પીઠ પાછળ દેખતો ઉભો રહ્યો, એ અકજ સમસ્ત આશાનિધિમાં નિરાશાનો નાવ હતો !

જ્યારે વર્ધમાન પોતાના નાનકડા સ્ટડીરૂમમાં વિરાજમાન થયો ત્યારે તેનું મસ્તિષ્ક આશા અને નિરાશાઓના વિચારથી ખદબદતું હતુ, કયારેક આશાઓનો જય હતો તો કયારેક નિરાશાઓનો; પણ જેવું કે આવી સ્થિતિમાં પ્રાયઃ જોવામાં આવે છે, નિરાશાઓનું આક્રમણ સતેજ બન્યું અને જ્યારે એક પછી એક આશાઓ 'માતૃભૂમિ' માટે મરી ફિટી તેમતેમ ઉદ્દેશ્યને આંબવાની તેની ઈચ્છા પ્રબળ બની નિરાશાના કાદવમાંથી જય રે અણધાર્યું આશાનું કમળ ખીલે છે. ત્યારે તે પંકજની સુંદરતા અનેરી હોય છે; તેનું આકર્ષણ બળ અસાધારણ બને છે; અને સમસ્ત કુરૂપતા વચ્ચે અમર પ્રતિક જેમ ઝળહળી રહે છે. આ સ્થિતિ ઉપર પહોંચતાં વર્ધમાને કંઇક સંતોષ અનુભવ્યો, અને વિનાશ્રમ બાજુમાં પડેલું બંકિમબાબુના 'દેવદાસ' નું અનુવાદ ઉઠાવ્યું; જેમજેમ કોઈ વસ્તુ ઉપર વધુ પ્રકાશ પડતો જાય છે, તેમ તેની છાયા વધુ ગહરી, વધુ કૃષ્ણ થતી જાય છે, એવીજ રીતે નિરાશાઓની વૃદ્ધિ થતાં આશા એટલી જ બળબત્તર બની, અને તેનુ ધ્યાન 'દેવદાસ'માં વધુવાર ન ટક્યું, સાચું તો એ છે કે તેનુ મન લાગ્યુ જ ન હતું, તે ફરી એકવાર સવારથી અત્યાર સુધી ...લા જોયેલા, અને જપેલા ઉપર જાણ્યુ, જોયુ અને જપ્યું, જેનું ફળ એ નિવડયું કે એ કૃતનિશ્ચયી બની ગયો; સ્નેહની જવાળા જેટલી વિસ્તૃત બને છે, એથી વધુ તે પ્રભાવશાળી બને છે: અને આ પ્રભાવના કારણે આજનો, અત્યારનો વર્ધમાન, ગઇકાલના વર્ધમાનથી તદ્દન ભિન્ન હતો. ગઇકાલ સુધીની તેની રમૂજ અને અસંતોષ, આ પ્રિયતમાની સ્મૃતિ અને આકૃતિની પાછળ વિસ્મૃતિમાં ધકેલાઇ ગયો. અત્યારે એ ચોખ્ખો, સંયુકતાના હરણ પછીનો હાથ મળતો જયચંદ રાઠોડ જેવો લાગતો હતો અત્રતત્ર ફેલાયેલ પત્રિકાઓ તથા પુસ્તકો આજ તેનું આકર્ષણ નહોતાં; અને એક પછી એક નાટકમાંથી, ઉપન્યાસમાંથી, ઘટના-માંથી, કાવ્યમાંથી, જ્યાંથી બની શકે ત્યાંથી પ્રેમપુષ્પો એના માનસ આગળ પ્રિયતમાની એક મનોરમ સૃષ્ટિ રચતાં રમી ગયાં; ઘણા સમય પછી તેને એક નિંદ્રાદેવીની પુકાર આવી, અને એકજ એકાં સાથે તે પોતાના શરીરની ખાટલા ઉપર સ્થિતિ શું છે એ જાણવા વગર

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n12/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-01 -Jagruti

realpatidar.com પ્રેમ શરણે જઇ, આનંદિત થઈ, સ્વપ્ન વિહાર કરવા લાગ્યા. નિદ્રામાં સુખ નહોતો દુઃખનો અભાવ તો છે તે સ્વપ્નમાં આનંદ હતો, આશા હતી, અને તે બન્ને વર્ધમાનને લાંબા સમય સુધી એ યાત્રા ઉપર ટકાવી રાખવા પુરતાં હતાં.

જેમ સ્વપ્ન લંબાતું ગયું, તેમ સુલોહિતા આંખોથી ઓઝલ થતી ગઇ અને સહસ્ત્ર પ્રયત્નો સુધ્ધાં તે તેણીની પર્યાપ્ત, સંતોષદાયક આકૃતિ માનસપટલ પર ન ખેંચી શકયો; પ્રેમનું પ્રતિક એ હૃદયની ચીજ છે, એને હૃદયની ચીજ જ રહેવા દો, એ હૃદય ઉપર અંકિત પ્રેમની છાપને કેવળ શારીરિક મધુર મનોરંજન માટે માનસપટલની ભૌતિકતા ઉપર ચિત્રિત કરવાથી પ્રેમની સાર્થકતા વિસ્મૃત થઇ જશે અને એવો પ્રેમ પારસ્પરિક ભાવનાને ભેટવાને બદલે મૃગતૃષ્ણામાં તૃપિત મૃગની માફક ઘુંઘવાતા રહી જશો. એક પ્રેમને તો સંસારથી દૂરના દેશનો વતની રહેવા દો!

પ્રેમ પ્રથમ મંગલાચરણે વાસ્તવિક આકારે નથી પ્રકટ થતો; અને પ્રેમી હૃદય ભ્રમણામાં અટવાઈ પડે છે. આજ સુધી કોઈપણ સ્ત્રીને હૃદયની આટલી નિકટતાથી ન ઓળખી શકેલ વર્ધમાનને સ્ત્રી, કોઈ વિકૃત આકૃિત લાગી જેને પુરૂષને તડફડાવવામાં જ આનંદ આવે છે; અને તે તથ્યની તેને સત્ય પ્રતીતિ થઇ, સુલોહિતા એક સ્વપ્ન બની ગઈ; અને જ્યારે પ્રિયતમા એક સ્વપ્ન બને છે ત્યારે પ્રેમીને પોતાનું જીવન એક કથા બનતું લાગે છે; અંત અંતે એ પરિણામ નીકળે તે બાબત ઉપર વર્ધમાનને કશું સંદેહ જેવું ન લાગ્યું.

ધનસુખભાઈ એ અસ્ત પેઢીના પ્રતિનિધિ હતા અને નવોદિત પેઢીને ઉત્પત્તિ આપવા સિવાય કે બન્ને પેઢી એકજ યુગથી સંલગ્ન રહે, બીજુ કાંઈ વહતી ધારામાં નજર ન આવતું. તેમણે સ્વતંત્રતા પૂર્વના દિવસો જોયા હતા અને સ્વાતંત્ર્યપૂર્વના દિવસોની રહેણી કરણીને આદિ થયેલ પુરુષ આજની સંક્રામક પેઢીને વિલક્ષણ નજરેથી જોતા જેમાં ભય અને આશ્ચર્યનું અપ્રમાન સંમિશ્રણ હતું, જેટલો ભાગ આશ્ચર્યનો ઓછો હતો તેને ઇર્ષ્યાએ પુરો કર્યો હતો પુર્વનું જીવન અને એ જીવનની સહક્રિડાઓને કોઇ પિતા ઇર્ષ્યાની દ્રષ્ટિએ નિરખે તે આશ્ચર્ય જેવું લાગે તેમ છે પણ જે આશ્ચર્યસહ લાગતી વસ્તુ આશ્ચર્ય રહિત લાગે તે શું મોટું આશ્ચર્ય નથી!; પિતાએ પોતાના યુવાકાળમાં આજના તરંગોની કલ્પના સુધ્ધાં નહોતી કરી તો તેઓ એ તરંગમાં વહી જતાં કેમ જાણે ?; અને આજ એવી વસ્તુ છે. જેમાં ઇર્ષ્યા પણ છે છતાં ભયનું એટલું પ્રાધાન્ય હોવાથી બન્નેને છુટાં

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n13/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-01 -Jagruti

realpatidar.com

પાડવાં સરળ નથી; પિતાએ આજના તરંગોને પોતાના જમાનામાં અસભ્ય માનેલી અને એ વિચારને અતીતના સંરક્ષક જેમ આજ સુધી વળગીને બેસી રહેવાથી પુરાની પેઢી અને યુવા-પેઢીની વચ્ચે એવી તો ખાઇ પાડી દીધી છે કે જેમાં પડવાથી બાપ સમજે છે કે બેટો નાસમજ નીચ છે, અને નાસમજ નીચ બેટો સમજે છે કે બાપને હડકાયેલ કુતરૂં કરડયું છે નહીં તો વૃધત્વ આવતાં 'સાઠે બુદ્ધિ નાઠી' ઉકત્યાનુસાર બુદ્ધિ બહેર મારી ગઇ છે જે વિવાદમાં બન્ને પેઢી સાચી છે. કેમ કે કોઇકોઇને સમજી શકતુ નથી; અને બન્ને ખોટી છે કારણકે જે ચીજ તેઓને જુદા પાડી સામસામે કરી દે છે તે પ્રત્યેક (પેઢી)ની અલગ અલગ યુગમાં સ્થિતિ છે અને પ્રત્યેક યુગની પોતાની અલગજ ધારા હોય છે જેમાં કેવળ એ યુગનો માણસ જ ડૂબકી મારી પાછો નીકળી શકે છે; બીજા યુગના પ્રતિનીધિને એ ધારામાં ન ડૂબકી મારતાં ફાવે છે; ન એ મારી શકે છે, દૂરથી જ કેવળ, ઐતિહાસિક નજરે વહતી જતી ધારાને ભૂતકાળના ગર્ભમાં સમાતી અવલોકી શકે છે; અને એ અવલોકનમાં નથી કોઇ આપત્તિ, અને નથી કોઈ દુઃખ નવી પેઢી ઉપર, પુરાણી પેઢીના આવી પ્રકૃતિની વિચારધારા જોઇ વૃધત્વ નિઃશાસા નાખે છે; અને ભયાતુર હોવા છતાં નવીપેઢીને એના માર્ગે નથી જવા દેતું વૃધત્વમાં, આધુનિકતાને પોતાનામાં મેળવી દેવાના સમગ્ર પ્રયત્ન સદૈવ અસફળ જ રહેવાના, કેવળ અર્વાચીનતાની સતતગતિમાં તેઓ અવરોધક બને છે, જેના કારણે રોકાયેલી વિચારધારાએ અવરોધકને ઓળંગવા બળવો કરે છે અને અંતે પરિણામ યુવકોની વૃધ્ધો પ્રત્યેની બેદરકારીના રૂપમાં જોવા મળે છે આના પરિણામે કેટલાંયે કુટુંબોનો વિનાશ સર્જાયો છે છતાં કેટલા બધા વિનાશથી આજસુધી બચેલ પરિવારોમાંથી આ નથી સમજી શકતાં, અને યુવાન-પેઢીને યથાસ્થાન સ્વતંત્ર અધિકાર ન મળવાથી સ્વનાશ અથવા તેથી વધુ વિકરાળ ક્રાંતિવડે જીવતાં વિનાશની તરફ દોરાય છે. તેવા કુટુંબોમાં ન ઘરડાંઓ સંતોષ શાંતિથી રહી શકે; ન તરૂણો, સત્ય જ છે, વર્તમાનથી સર્વે સદૈવ અસંતુષ્ટ જ રહે છે.

ધનસુખલાલભાઇનું કુટુંબ પણ આવુંજ હતું. તેમના છોકરાઓ અંગ્રેજી ભણતા પણ મુરત તેઓ ગ્રામીણતાનં જ પ્રસ્તુત કરાવતા, અને તેમના ઉપર આજલગી આશ્રિત હોવાથી, અને સંસ્કૃતિની પકડ (જે ઘણી મજબુત હોય છે) ને વશ થઇ જતા, પણ એ કારણસર જે અસંતોષનો હૃદયમાં સંગ્રહ થતો જતો હતો. તે 'ટાઇમ બોમ્બ' ના સર્જન માટે એક એક કદમમાં ઉમેરો થતો જતો હતો જ્યારે

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 12 of 358
Page 10 of 50

https://archive.org/details/bk191/page/n14/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-01 -Jagruti

realpatidar.com

તે કાંઠો ઉભરાય અને અસંતોષનું વિકરાળ સ્વરૂપ મોજાંરૂપે કૌટુંબિક સુખશાંતિ ઉપર ફરી વળે ત્યારે સાધારણ જીવનમાંથી એક કહાની સર્જાય; અને કદાચિત નવલકથાકારને આવકાર્ય હોય છતાં એ કથાનું સ્વરૂપ કોઈને લાભદાયક ન નીવડી શકે, ન પ્રસન્નકર્તા થઈ શકે. પેઢી દર પેઢી અંતર તો રહેવાનું જ, એ પ્રાકૃતિક છે, પણ પેઢી ઉપરાંત પેઢીએ અંતરની સીમાને ઓછી કરવી, પિતાપુત્રનો સંબંધ વૈમનસ્યનો ન હોવા કરતાં સંતોષદાયક રાખવા માટે એ અંતરને લઘુતર કરવું એ એક કેવળ કર્તવ્યજ નહીં, બલ્કે બુદ્ધિમતા પણ બની રહે છે અને એજ માનવતાના હિતમાં છે. વર્ધમાન તેમજ નરોત્તમ ધનસુખભાઈનો મિજાજ સારીરીતે જાણતા, પણ મનુષ્ય મનુષ્ય વચ્ચેની પ્રકૃતિ વચ્ચે પણ અંતર હોય છે; નરોત્તમ તેને ડૂબતા સૂર્યની અતિશય રક્તમય આભા ગણતો જ્યારે વર્ધમાન તેને અસહ્ય સમજવા લાગ્યો હતો; પરંતુ હાલ સુધી તો બન્નેમાંથી કોઈને એ વાત હૃદય સુધી નહોતી પહોંચી તેથી ગાડું ગબડયે જતું હતું. પરંતુ આજે જ્યારે ધનસુખભાઈના અસ્તાચલગામી સિદ્ધાંત સ્નેહ-સ્વપ્ન મહેલની દિવારમાં જ્યારે તિરાડ રૂપે દેખાયા ત્યારે એક વિશેષ અને વિચિત્ર પ્રકારનું તુમુલયુદ્ધ વર્ધમાનના મનમાં જાગી ઉઠયું.

નિર્દોષ ધનસુખભાઈ પોતાના આદિ સિદ્ધાંતને કારણે ઝભ્ભા ધોતિયાં અને કાળી ટોપીના પોશાકમાં રહેતા, અને તેને વખાણતા, ત્યારે શાંતિલાલ ભાઈના કોટપાટલૂનના સૂટને અશ્રદ્ધાની નજરે જોતાં; તેમની અંગ્રેજી ઈન્ટ્રોડક્શન વિધી પણ તેમની ટીકાપાત્ર હતી. અને સૌથી વધુ ધૃણા તેમને [illegible] જ્યારે તેમના જ શબ્દોમાં 'શાંતિલાલ અંગ્રેજી મોઢે દેશી વાત 'કરે; અને આ અંગ્રેજી ઢબથી દેશી વાત જ બે વચ્ચેના સંભાષણની સીમા નિર્ધારિત [illegible] આ સ્થિતિ વર્ધમાનને માટે કોયડો હતી; અને તેથી પણ મોટી સમસ્યા બન્નેને ખુશ રહેવા દઈ પોતાની લાગણીને પહોંચી વળવાની હતી વધારામાં શ્રીમતી ઈચ્છાબેન શાંતિલાલ પણ ઉચ્ચ વર્ગમાં ખપતાં નહીં; જોકે વર્ધમાનની દ્રષ્ટિએ જેટલાં અભણ અને અશિક્ષિત ઈચ્છાબેન હતાં, પોતાની માતા પણ એટલાં જ અજ્ઞાની હતાં, પોતાના ઘરમાં, પોતાની ધનસુખલાલને મોંઢેથી ઈચ્છાબેનને 'હોબડચટ હનુમાન' અને 'ફાગટનાં દેવી,' સંબોધાયેલ મળેલી. અને અત્યાર સુધી કદાચ તે વિષયમાં કાંઈ સત્યતા જણાઈ હશે. પણ હવેએ ઘેલું હૃદયએ માનવા તૈયાર નહોતું; ધનસુખભાઈ એક જ નહીં, સરલાબેન પણ તેના માટે બાધક જણાયા, કિંતુ વર્ધમાનને સંતોષ હતો કે સરલાબેન એતો નાની ટેકરી છે, પણ હિમાલય ઓળગવો

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 13 of 358 Page 11 of 50
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n15/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-01 -Jagruti

realpatidar.com

મુસીબત છે તે જાણી તે ગભરાઇ ગયો અને જીવન સાથે એક નક્કી રમત રમવા તૈયાર બની ગયો.

આમ સ્વપ્નના કાચના રમકડાથી વર્ધમાન રમતો હતો, જેને ભંગાર થતાં કંઇવાર નથી લાગતી, અને અત્યારે પણ ન લાગી જ્યારે તુષાર, તેનો કોલેજ મિત્ર, જેના સાથે એણે અસાધારણ મૈત્રી કેળવી હતી, આવ્યો, અને એ નિંદ્રાદેવીના રાજ્યમાં બનેલ સ્વપ્ન મહેલ તૂટી પડયો.

સંપૂર્ણ કોલેજમાં બલ્કિ સંપૂર્ણ સંસારમાં, એક બહેન સિવાય તે તુષાર એકજ હૃદય હતું જેનામાં વર્ધમાન વિનાભય પોતાના નિશ્વાસ અને હર્ષના ઉન્માદના શ્વાસોચ્છ્વાસ સ્વતંત્રતાથી ભરી શકતો હતો, અને વારંવાર ભરતો પણ હતો. મિત્ર સાચો હીરો છે જેનું મૂલ્ય એની ગહરાઈ ઉપર નિર્ભર રહે છે; જેમ સાચા હીરા પણ ઓછા મળે છે, અને ઘણા ધોખેબાજ તેમની નકલ કરી ચાલ્યા આવે છે, તેમ સાચા હૃદયના મિત્ર પણ ભાગ્યે જ મળે છે જેને મળે છે તે ભાગ્યવાન હોય છે અને ઘણાએ સત્યતાનું રૂપ બની આવે છે, પણ એરણપર એકજ ઘાએ તૂટી પડે છે. હોમરે ભાખ્યું છે કે મિત્ર માટે પ્રાણ આપવા એ એટલું કઠણ નથી જેટલું એ મિત્રને મેળવવુ જેના માંટે પ્રાણ આપી શકાય, કઠણ છે.

તુષાર આવ્યો એટલે ઉદાસીનતા ઓછી થઇ, અને દર્દને સમજી શકનારૂ, અને આર્તનાદને સાંભળી શકનારૂ હૃદય, પડઘો ઝીલવામાટે, મળવાથી તેનું સુકાઇ ગયેલ (હૃદય પડઘો ઝીલવા માટે તેનુ સુકાઇ ગયેલી) હૃદય, તાજગી મળવાથી હર્ષના હિલોળા લેવા માંડયું. "ઇલોકયુશન કોન્ટેસ્ટમાં ભાગ લેવો છે યાર", વગર ઔપચારિકતાથી તુષારે શરૂ કર્યું, "અને હું કયો વિષય લઉં તે તું કહે.'

"બોલવું મારે છે હઝરત; કે તારે ?" વર્ધમાનને ગમ્મત સૂઝી, પતંગિયાને મનગમતું પુષ્પ મળી ગયું.

"કેવી વાત કરે છે! તકલીફ થાય ત્યારે સૌ બુદ્ધિમત પાસે દોડે, તો હું પામર જીવ દોડું એમાં આમ તું નખરા શાના કરે ? જલ્દી બતાવ," તુષારે સતર્ક ચોખ્ખું સંભાળવી દીધું.

"ઓકે, જનાબ, પ્રથમ એ બુદ્ધિમતનું ટાઇટલ પાછું ખેંચી લે, અને વિષયોનાં નામ બતાવ," નમી જતાં વર્ધમાન બોલ્યો.

"એ ટાઇટલ કોઇ શર્તે પાછું નહીં ખેંચાય!" તુષારે ઠાવકું મોઢું કર્યું, "અને વિષયો છે, નારી સ્વતંત્રતા, જનરેશન ગેપ, અચ્છા પહેલાં બતાવ કે

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 14 of 358
Page 12 of 50

https://archive.org/details/bk191/page/n16/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-01 -Jagruti

realpatidar.com

અંગ્રેજીમાં બોલવું કે ગુજરાતીમાં !" "તને શું ફાવે છે !" અને વર્ધમાન ઉઠયો ખુરશી ખેંચી તેની સામે બેસી ગયો, "બીજું, હું કાંઇ નથી બોલવાનો !"

"હેં ?, તુષારની જીભ નીકળી ગઇ રાતીચોળ "શું કહ્યું !" જાણે કે તુષારને લાગ્યું કે બધા રાષ્ટ્રના રાષ્ટ્રપતિઓ એકી સાથે મરી પરવાર્યા.

"હું નથી બોલવાનો !", વર્ધમાનનો અવાજ સાંભળવામાં ભૂલ ન થઇ શકે એવો ચોખ્ખો હતો, અને તુષારે એક ઇંચ વધારે જીભ કાઢી, પગ પછાડી, હાથ પાછળ, ફેંકી તેના ઉપર આશ્રિત થઇ ડોળા ફાડી બોલી ઉઠયો, "શું કહે છે, જનાબ, નથી બોલવાનો ?", જાણે હજુ તેને વિશ્વાસ નહોતો આવતો તુષારને લાગ્યું કે બધા રાષ્ટ્રપતિઓ મરી જાય તોજ આવું બની શકે કે વર્ધમાન કોલેજના કોઇ કાર્યક્રમમાં તક મળવા છતાં ન બોલે; આતો કોઇ રાષ્ટ્રપતિ ન મર્યા અને આવું સાંભળવું પડયું એટલે એને મન સમુદ્ર માંથી માછલી નીકળીને કહે કે 'હું જમીન પર રહીશ' એવું થયું ફરી એ બોલ્યો જેમાં એને પોતાનો નિર્ણય એટલીજ ચોખ્ખાઇથી જણાવ્યો, તો હું પણ નથી બોલવાનો," અને સંમતિ દર્શક જોડાને જમીન સાથે રગડાવીને અવાજ કર્યો. વર્ધમાન માટે અસહ્ય હતું કે તુષાર સ્ટેજ ઉપર ન બોલે. આજસુધીના કાર્યક્રમોમાં એ બન્ને બોલ્યા હતા, ક્યારેક અંગ્રેજીમાં, ક્યારેક ગુજરાતીમાં, અને દરેક કાર્યક્રમ માટે બન્નેની 'સ્પીચ' વર્ધમાનની વિચારધારા હતી. ભૂપત, જે કોલેજમાં તે બે સિવાય ત્રીજો પણ હતો જેઓ ન બોલે તો અસંભવ જણાય તેમ હતું અને ત્રણે પરસ્પર મેદાનમાં હતા ભૂપત અને વિશાળ એક તરફ, વર્ધમાન અને તુષાર બીજી તરફ; જે સાંભળવામાં, ભાષણોની બુદ્ધિમતાથી વધુ એકબીજાને ઉતારી પાડવાના ટુકડાઓમાં શ્રોતાઓને વધુ મજા પડતી તુષાર, અને વિશાળ એક વિષય ઉપર બોલતા, ભૂપત અને વર્ધમાન બીજા કોઇ સમાન વિષય ઉપર, જોકે ભીમસેન અને જરાસંધની કુસ્તાથી નહીં પણ બુદ્ધદેવ અને રાજા મનહરની સ્વસ્થતાથી આજે તુષાર કહે કે એ નહીં બોલે આતો ક્ષેત્રમાંથી હટી જવા જેવું થયું, એટલે, આ સાફ હારની નિશાની, વર્ધમાનમાટે ચિંતાનું કારણ બની ગયું, "તારે બોલવું જ પડશે," તુષારે વધુ દબાણથી કહ્યું, કારણકે તેની જીભ સાથે પાદુકાઘર્ષણથી ઉત્પન્ન ધ્વનિ તરંગો પણ સાથ આપતી હતી.

"હું નહીં બોલું," વર્ધમાને મોં મચકોડયું.

"હું નહીં બોલું," તુષારે મોં મચમચકોડયું.

અને છેવટસુધી ખેંચતાણ ચાલુ રહી,

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 15 of 358
Page 13 of 50

https://archive.org/details/bk191/page/n17/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-01 -Jagruti

realpatidar.com

અંતે જવા પહેલાં બંન્નેએ બોલવામાટે એકમેકને સંમતિ દર્શાવી છુટ્ટીઓને હજુ ચાર દિવસ બાકી હોવાથી બીજે દિવસે બન્નેએ, એ આશાસહ કે એ દિવસ 'પ્રિપેર' કરવામાટ મળી રહેશે, ફરી મળવા માટે નક્કી કર્યું.

"જરા મીઠું મરચું નાખી, છટપટાવી નાખે તેવી રપીચ જોઇશે હો" તુષારે છેલ્લું સૂચન કર્યું,

"તારે વિશાળને હરાવવો છે કે વીણાને જીતવી છે, બોલ, કહે તેવું લખું?"

'વીણા'ના નામે તુષાર હળતો થઇ ગયો. એ પણ ઘાયલ પંખીડું હતું, જેના ઉપર વર્ધમાન હસતો, પણ આજે પોતે એક ઘાયલ પંખીડુ થઇ ગયું હતુ, અને ત્યારે જ તેને આવાત ઉપર આજે હસવું ન આવ્યું તે આજે તેની સ્થિતિ સમજી શકયો હતો; એકજ માળાનુ એ બીજું પક્ષી હતું તે ગણગણી રહ્યો.

'ઘાયલ કી ગત ઘાયલ જાને, જો નીજ ઘાયલ હોય...

શૂલી પર સેજ પિયા કી કિસ બિધ મિલણા હોય.......

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 16 of 358
Page 14 of 50

https://archive.org/details/bk191/page/n18/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-01 -Jagruti

realpatidar.com

સમાચાર દર્શન

શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સમાજ દિલ્હી

—નવા વરસનો " સ્નેહમિલન " સમારોહ—

તા. ૧૪-૧૧-૭૪ના રોજે શ્રી હીરાલાલ પટેલ એન્ડ કું.ના ખુલ્લા બગીચામાં શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સમાજ દીલ્હી તરફથી સંવત ૨૦૩૧ના નવાવરસના પ્રાથમદિને સુપ્રભાતે એક સ્નેહમિલનનો કાર્યક્રમ સમાજના પ્રમુખશ્રી વેલજીભાઈ દેવશીના પ્રમુખસ્થાનેથી યોજવામાં આવ્યો હતો. આ કાર્યક્રમમાં સમાજના સર્વે નાના મોટાએ આનંદથી ભાગ લીધેલ અને સર્વેને નવા વરસના નુતન વર્ષાભિનંદન પાઠવ્યા હતા. અંતમાં અલ્પાહાર લીધા બાદ પ્રમુખની આજ્ઞાથી સભા વિસર્જન કરવામાં આવી હતી.

— " નવા વરસ માટે નિયુકત થયેલ તદર્થ સમિતિ " —

સમાજ તરફથી આયોજીત તા. ૧૪-૧૧-૭૪ના રોજે સ્નેહમિલન કાર્યક્રમમાં નવા વરસના સમાજના સંચાલન માટે સાત જણની ગઠિત તદર્થ સમિતિને એક વરસ માટે સર્વ સંમતિથી સભાની અંદર બહાલી આપીને સંવત ૨૦૩૧ના એક વરસ માટે નિયુકત કરવામાં આવેલ છે.

" તદર્થ સમિતિનાં નામો આ પ્રમાણે છે. "

શ્રી વેલજીભાઇ દેવશી પટેલ	પ્રમુખ
શ્રી ભીમજીભાઇ નાનજીભાઇ પટેલ	ખજાનચી
શ્રી કરસનભાઇ વિસરામભાઈ પટેલ (જાળવાળા)	મંત્રી
શ્રી જેઠાભાઇ પચાણભાઇ પટેલ (ચોપડા)	સભ્ય
શ્રી વિસરામભાઇ હંસરાજભાઈ પટેલ	"
શ્રી ખીમજીભાઇ તેજાભાઇ પટેલ	"
શ્રી લક્ષ્મણભાઈ નાનજીભાઇ પટેલ	"

મંત્રી
કરસનભાઈ વીસરામ પટેલ જાળવાળા
શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સમાજ દિલ્હી

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 17 of 358
Page 15 of 50

https://archive.org/details/bk191/page/n19/mode/1up

realpatidar.com

અમદાવાદમાં કચ્છ કડવા પાટીદાર સમાજ તરફથી ૨૦૩૧ના બેસતા વર્ષના તા: ૧૪–૧૧–૭૪ને ગુરૂવારના સવારના ૯–૦૦ વાગે કાંકરીયા ઉજાણી ગૃહમાં સમાજના તમામ ભાઈ–બહેનો માટેનું સ્નેહમિલન રાખવામાં આવેલ હતુ. બહેનોના મંગળ પ્રાર્થનાથી કાર્યક્રમની શરૂઆત કરી હતી. પ્રથમ સમાજના માનદ મંત્રીશ્રી લાલજીભાઈ મેઘજીભાઈ પટેલે પધારેલાં ભાઈ–બહેનોને સમાજવતી નૂતન વર્ષાભિનંદન પાઠવીને સમાજની ગત વર્ષની કામગીરીનો ખ્યાલ આપ્યો હતો અને સમાજવાડીના બાંધકામનું ખાતમુહૂર્ત માગસર માસમાં કરવાની જાણ કરી હતી. માનદ મંત્રીએ કહ્યું હતુ કે ભગવાને આપણને મનુષ્ય દેહ આપ્યો છે ગર્ભના દુઃખમાંથી આપણને છોડાવવા માટે આપણે ભગવાન સાથે કરેલા કોલ કરાર મુજબ, ભગવાન આપણું જીવન રાત દિવસ ચલાવે છે. મનુષ્ય દેહ આપણને આપ્યા પછી તરત ધાવણ તૈયાર રાખ્યું, પછી દાંત બુદ્ધિ વગેરે જેમજેમ માણસ મોટો થતો ગયો તેમતેમ તેના જરૂરીયાત મુજબ જે જોઈએ તે ભગવાન આપતા રહ્યા છે. છતાં જીવનમાં ભાવ નથી. કારણકે આપણે ભગવાનને ભૂલી ગયા છીએ. તો જીવનમાં ભાવ વધારવા માટે જીવન તેજસ્વી બનાવવા માટે નિયમીત રીતે સ્વાધ્યાય કરવાનો મંત્રીશ્રી તરફથી અનુરોધ કરવામાં આવેલ હતો ત્યારબાદ જાણીતા પ્રોફેસર શ્રી વિશ્રામભાઈ કડાણી તથા ગોપાલભાઈ સોમજીભાઈએ દરેક ભાઈ-બહેનોએ ભણવાનુ કામ કરવા માટે તેમજ સ્વાધ્યાય નિયમ મુજબ કરવા પ્રાસગિક પ્રવચન કર્યું હતુ ત્યારબાદ સમાજના પ્રમુખશ્રી જેઠાભાઈ પુંજાભાઈ પટેલે પ્રાસંગિક પ્રવચન કરીને સમાજના દરેક ભાઈ બહેનોને સમાજવાડીના કાર્યમાં તન, મન અને ધનથી મદદ કરવાનો અનુરોધ કર્યો હતો. ત્યારબાદ યુવક મંડળ તરફથી રમતગમતની હરીફાઈઓ યોજવામાં આવી હતી. જેમાં નીચે મુજબ વિજેતાઓને ઈનામો આપવામાં આવ્યાં હતાં.

—સાયકલ દોડ કાંકરીયાની ચારે બાજુ બે રાઉન્ડ—

૧ રતિલાલ દેવજીભાઈ પટેલ ઉખરડાવાલા પહેલું ઇનામ
૨ જયંતિલાલ રામજીભાઇ પટેલ વીરાણી કોરાવાળી બીજું ઇનામ

—લીંબુ, ચમચી મોઢામાં રાખીને દોડ—

૧ કમલેશ જેઠાભાઇ પટેલ રસુલીયાવાળા પહેલું ઇનામ
૨ પ્રવીણકુમાર નાનજીભાઇ પટેલ ઉખરડાવાલા બીજું ઇનામ

—લંગડી દોડ બહેનો માટે—

૧ તારામતીબહેન અમજીભાઇ પટેલ ઉખરડા પહેલું ઇનામ
૨ સવિતાબહેન લધાભાઇ પટેલ ઉખરડા બીજુ ઈનામ

ઉપર મુજબ વિજેતાઓને ઈનામો સમાજના પ્રમુખશ્રીના શુભ હાથે વહેંચવામાં આવ્યા પછી હળવો નાસ્તો લઈ સ્નેહમિલનનો કાર્યક્રમ પુરો કરવામાં આવ્યો હતો.

realpatidar.com

email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n20/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-01 -Jagruti

realpatidar.com

* શ્રી પાટીદાર સમાજ *

સરદાર પટેલ ટિમ્બર માર્કેટ, નાગપુર—૩

શ્રી પાટીદાર સમાજ સરદાર પટેલ ટીમ્બર માર્કેટ નાગપુર ની વર્ષિક ચૂંટણી સભા તા. ૧-૧૨-૭૪ના મળી હતી. જેમાં સં. ૨૦૩૧ માટે નીચે મુજબ હોદ્દેદારો ચૂંટાયેલા જાહેર થયા છે.

પ્રમુખ	શ્રી ડાહ્યાભાઇ કરસનભાઇ	નખત્રાણા
ઉપપ્રમુખ ,,	વાલજીભાઇ દેવસીભાઈ	વિથોણ
મંત્રી ,,	વાલજીભાઇ રવજીભાઇ	વીરાણીમોટી
સહમંત્રી ,,	મનજીભાઈ જીવાજી	કોટડા–જડોદર
ખજાનચી ,,	સીવગણભાઇ વિશ્રામભાઇ	નખત્રાણા
ઓડીટર ,,	જસરાજભાઈ અરજણભાઇ	કોટડા–જડોદર
,, ,,	મનજીભાઇ સીવગણભાઇ	,,
,, સભ્ય	ખેતાભાઇ મનજીભાઇ	,,
,, ,,	નાંયાભાઈ પચાણભાઇ	દેવપર
,, ,,	કરસનભાઈ વાલજીભાઇ	વીરાણી મોટી
,, ,,	બાબુભાઇ વાલજીભાઇ	ગઢશીસા
કો. ઓ. ,, ,,	દેવસીભાઇ વીરજી	વીરાણી મોટી
,, ,,	મગનલાલ ધનજીભાઇ	નખત્રાણા

લી.

વાલજીભાઈ રવજીભાઈ પટેલ
મંત્રી

* શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સમાજ સુરત–ઉધના *

સુરત-ઉધના કચ્છ કડવા પાટીદાર સમાજની મીટીંગ તા.-૧-૧૧-૭૪ ના રોજ મેસર્સ શ્રી ભગવતી ટીમ્બર માર્ટમાં મળેલ હતી. તેમાં નીચે મુજબની વ્યક્તિઓની નવા સત્ર માટે સર્વાનુમતે તાળીઓના ગડગડાટ અને હર્ષનાદો વચ્ચે વરણી થયેલ છે.

પ્રમુખ પટેલ ભાણજીભાઇ જેઠાભાઇ (કોન્ટ્રાકટર) ગામ વિરાણી

ઉપપ્રમુખ	,, મનજીભાઇ દેવજીભાઇ	,, રસલિયા
મંત્રી	,, કરશભાઇ શામજીભાઇ	,, ,,
સહમંત્રી	,, શીવજીભાઈ પેથાભાઇ	,, ,,
ખજાનચી	,, ગોપાલભાઇ રાજાભાઇ	,, ,,

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 19 of 358
Page 17 of 50

https://archive.org/details/bk191/page/n21/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-01 -Jagruti

realpatidar.com

કારોબારી સભ્યો.

પટેલ રાજાભાઇ કચરાભાઇ	નેત્રા
,, લાલજીભાઈ શીવજીભાઇ	રસલિયા
,, પ્રેમજીભાઇ જીવરાજભાઇ	ઉખરડા
,, દેવશીભાઇ કાનજીભાઇ	રતડીયા
,, મૂળજીભાઇ દેવશીભાઈ	,,
રાવળ વિજયાશંકર રેવાશંકર	રસલિયા

લિ. કરશનભાઇ શામજીભાઇ પટેલ મંત્રી
સુરત ઉધના ક. ક. પા. સમાજ

શ્રી પાટીદાર યુવક મંડળ, જબલપુર

શ્રી પાટીદાર યુવક મંડળ જબલપુરની સામાન્ય વાર્ષિક સભા તા. ૩-૧૧-૭૪ ના બપોરના ૨ વાગે સમાજ ભવનમાં શ્રી કેશવલાલ નાનજીભાઈ (બચુભાઇ)ના સભાપતિ પદ હેઠળ યોજવામાં આવી હતી. જેમાં મંડળના સારા એવા સભ્યોએ હાજરી આપેલ.

સભામાં મંડળના ખજાનચી શ્રી વાલજીભાઇ અરજણભાઇએ ગત વર્ષનો આવક-જાવકનો હિસાબ રજુ કરેલ ત્યારબાદ મંત્રીશ્રી વિરેન્દ્ર કુંમારે પુરા વરસ નો મંડળની ગતિ વિધિયા બાબતનો અહેવાલ આપેલ ત્યારબાદ નવા વરસ માટેનો કાર્યવાહક કમિટીના સભ્યો ચુટાયા.

(૧)	પ્રમુખ	: શ્રી મોહનલાલ હરીભાઇ M Sc., L.L.B.
(૨)	ઉપ પ્રમુખ	: ,, લાલજીભાઈ પ્રેમજીભાઇ B. Com
(૩)	મંત્રી	: ,, અમૃતલાલ નાનજીભાઇ વિશારદ
(૪)	સહમંત્રી	: ,, વાલજીભાઈ અરજણભાઈ
(૫)	ખજાનચી	: ,, કેશવલાલ જેઠાભાઇ
(૬)	સભ્ય	: ,, ખેમચંદ પુંજાભાઇ B. Com, L.L.B. (Pre.)
(૭)	,,	: ,, મણીલાલ ભગુજીભાઇ B. Com. S. Y.
(૮)	,,	: ,, કેશવલાલ મગનલાલ
(૯)	,,	: ,, કેશવલાલ નાનજીભાઇ (બચુભાઇ)
(૧૦)	,,	: ,, અમૃતલાલ નારણભાઇ
(૧૧)	,,	: ,, મગનલાલ રામજીભાઇ B. Com.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n22/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-01 -Jagruti

realpatidar.com

(૧૨) ,, : ,, વીરેન્દ્રકુમાર માવજીભ ઇ
(૧૩) ,, : ,, વસ્તારામ કેશરાભાઈ
(૧) કૈ-ઓપ્ટ સભ્ય : ,, ચંદુલાલ જીવરાજભાઈ
(૨) ,, : ,, ભાણજીભાઈ હરજીભાઈ
(૧) એડીટર : ,, શિવજીભાઈ નથ્થુભાઈ
(૧) સલાહકારો : ,, વાલજીભાઇ નાનજીભાઈ
(૨) ,, : ,, પરબતભાઈ લાલજીભાઈ

ઉપર મુજબ સભ્યો કાર્ય-વાહક કમીટીમાં ચુંટાઇ આવેલા અને તેઓએ પોતાના હોદ્દાઓ સંભાળેલ ત્યારબાદ સભા વિસર્જન કરેલ.

શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર યુવક મંડળ અહમદનગર

શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર યુવક મંડળ, અહમદનગરની જનરલ મીટીંગ કાર્તક સુદ ૧૩ ને બુધવાર તા-૨૭-૧૧-૧૯૭૪ ના રાત્રે ૮-૩૦ કલાકે શ્રીમાન દેવજીભાઇ હીરજી પટેલના નિવાસ સ્થાને શ્રી જીવરાજભાઇ રામજી પટેલના પ્રમુખસ્થાને યોજવામાં આવેલ હતી. જેમાં સવંત ૨૦૩૧ માટેની કાર્યવાહી સમિતિની સર્વાનુમતે વરણી કરવામાં આવેલ હતી.

			ગામ
પ્રમુખ	પટેલ ડાહ્યાભાઇ અરજણ	પોકાર	ટોડિયા.
ઉપપ્રમુખ	પટેલ હરિભાઇ દેવજી	દિવાણી	દેશલપુર (ગુંતલી)
મંત્રી	પટેલ પરસોત્તમ ખેતાભાઇ	દિવાણી	,,
સહમંત્રી	પટેલ હિંમતલાલ દેવજી	દિવાણી	,,
ખજાનચી	પટેલ દેવશી કાનજી	પોકાર	(કાદિયા નાના)
ગ્રંથપાલ	પટેલ નાયાભાઇ રામજી	સેંગાણી	રામપર (સરવા)
સહગ્રંથપાલ	પટેલ મગનલાલ પ્રેમજી	દિવાણી	દેશલપુર (ગુતલી)
સલાહકાર	પટેલ જીવરાજભાઇ રામજી	છાભૈયા	ટોડીયા
,,	પટેલ રતનશી ખેતાભાઇ	દિવાણી	દેશલપુર (ગુંતલી)
,,	પટેલ શીવજી પ્રેમજી	દિવાણી	ટોડીયા

સદર મીટીંગમાં "અખિલ ભારતીય કચ્છ કડવા પાટીદાર યુવકસંઘ" ની પ્રવૃતિઓમાં સક્રિય ભાગ લેવા તેમજ સાથ સહકાર આપવા અંગેની હિમાયત કરવામાં આવેલ હતી તદુપરાંત યુવક મંડળની પ્રવૃતિમાં ટૂંક સમયમાં જ યુવક મંડળના સભ્યોનું નાશિક ત્ર્યંબક મુકિતધામ પર્યટન યોજવાનુ નક્કી કરવામાં આવેલ હતુ. તેમજ યુવકમંડળ તરફથી અહમદનગરમાં વસતા શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદારોની વસતી ગણતરી (સવિસ્તર) કરવાનું ઠરાવવામાં આવેલ હતું.

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n23/mode/1up

realpatidar.com

યુવક મંડળને વડીલો શ્રીમાન કેશવલાલ ડાહ્યાભાઇ પટેલ, શ્રી દેવજીભાઇ નારણજીભાઇ પટેલ વાલજીભાઇ લખુભાઇ પટેલ અને શ્રી પ્રેમજીભાઇ નાનજીભાઇ પટેલ તરફથી સ.રો એવો સાથ સહકાર, માર્ગદર્શન તેમજ પ્રેરણા મળી રહેલ છે તે બદલ યુવક મંડળે આભાર પ્રદર્શિત કરેલ હતો.

મંત્રી **પરસોત્તમ ખેતાભાઇ પટેલ**

કોટડા પાટીદાર યુવક મંડળે યોજેલ રમતોત્સવ

નવા વરસના શુભ દિને અહીંના પટેલ સ્ટેડીયમમાં યુવક મંડળ તરફથી રમતોત્સવનું આયોજન કરવામાં આવ્યુ હતું આ રમતોત્સવનું પ્રમુખસ્થાન સરપંચશ્રી દેવજીભાઇ જેઠાએ સંભાળ્યુ હતું રમતોત્સવ નિહાળવા તથા હરીફોને પ્રોત્સાહિત કરવા માટે માનવમહેરામણે મેળાનું સ્વરૂપ ધારણ કર્યું હતું યુવકોમાં આનંદ અને ઉત્સાહની લાગણી સ્પષ્ટ વ્યકત થતી હતી.

અહીં આવી સ્પર્ધાઓને પ્રથમજ વાર યોજી સફળતા પૂર્વક સંચાલન કરવાનુ માન યુવકમંડળના કાર્યકર્તાઓને ફાળે જાય છે. વિજેતાઓને યુવક મંડળ તરફથી ઇનામો આપવામાં આવ્યાં હતાં. આવા અનેક પ્રકારના રચનાત્મક કાર્ય માટે અહીનું યુવકમંડળ અભિનંદનને પાત્ર છે મંડળના કાર્યકર્તાઓની આગવી સુઝ અને કુનેહથી અહીનું યુવકમંડળ ગામના તેમજ આસપાસનાં ગામોના પ્રશ્નો ઉકેલવા માટે ખૂબજ સહાયભૂત પુરવાર થયું છે. તેજ તેની મોટી સિદ્ધિ છે. તે સિદ્ધિ અહીંના કર્તવ્યનિષ્ઠ કાર્યકર્તાઓના નિષ્ઠાપૂર્વકના અવિરત પ્રયત્નોને આભારી છે તેનુ જવલંત ઉદાહરણ અહીં પુરવાર થાય છે.

તાજેતરમાં કોટડા મુકામે યુવક મંડળ તરફથી વિશિષ્ટ પ્રશ્નોના નિરાકરણ અર્થે યુવક મંડળના વિશાળ વાંચનાલયમાં પાંચ ગામની મીટીંગનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું સુચિત પ્રશ્નોનુ સમાધાન સાધવામાં આવ્યું હતું પધારેલા મહેમાનોએ કોટડા યુવક મંડળનાં કાર્યોને બિરદાવ્યા હતાં.

રમતોત્સવના વિજેતાઓ તેમજ પ્રાપ્ત કરતા ઇનામોની યાદી નીચે મુજબ છે,

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n24/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-01 -Jagruti

realpatidar.com

	યુવાનો માટેની દોડ	ઇનામ
પ્રથમ	સાંવગણભાઇ શીવજીભાઇ પટેલ	સ્ટીલગ્લાસ તથા શ્રીફળ
દ્વિતીય	પ્રેમજીભાઇ કાનજીભાઇ ભગત	સ્ટીલ વાટકો
તૃતીય	પરબતભાઇ જીવરાજભાઇ પટેલ	બોલપેન

—સ્લો સાયકલીંગ—

પ્રથમ	ઉમેદકુમાર કૃપાશંકર	સ્ટીલગ્લાસ તથા શ્રીફળ
દ્વિતીય	નારાયણ મનજીભાઈ પટેલ	સ્ટીલ વાડકો
તૃતીય	રામજીભાઇ મનજીભાઈ મુખી	બોલપેન

—સાયકલ રેશ—

પ્રથમ	ચનુભા કારૂભા	સ્ટીલ ગ્લાસ તથા શ્રીફળ
દ્વિતીય	ભાણજી કરસન મુખી	સ્ટીલ વાટકો
તૃતીય	વેલજી હંસરાજ નાથાણી	બોલપેન

—કિશોરોની દોડ—

પ્રથમ	ઉમરશી કેસરા વેલાણી	સ્ટીલ કપ
દ્વિતીય	રવજી સાંમજી મુખી	સ્ટીલ રકાબી
તૃતીય	કીશોરકુમાર સોમજી બાથાણી	બોલપેન

અંતમાં માનવ મહેરામણ સભાના સ્વરૂપમાં ફેરવાઇ ગયો હતો ત્યારબાદ પ્રમુખશ્રી દેવજી જેઠાએ વિજેતાઓનુ તાળીઓના ગડગડાટ અને હર્ષના ઉદ્ગારો વચ્ચે અભિવાદન કરી ઇનામ અર્પણ વિધી કરી હતી. તેઓશ્રીએ યુવાનોની શકિતનું મહત્વ સમજાવી અનેકવિધ ક્ષેત્રે સિદ્ધિઓનાં શિખરો સર કરતા રહો તેવી અભિલાષા વ્યકત કરી હતી. તદઉપરાંત યુવકમંડળનાં કાર્યકર્તાઓને સફળ આયોજન બદલ ધન્યવાદ આપ્યા હતા યુવક મંડળના કાર્યોની પ્રસંશા કરી તે કાર્યોને વધારે ગતિશીલ કરવાનો અનુરોધ કર્યો હતો.

અંતમાં યુવકમંડળનો આભાર માની યુવકમંડળનો કાર્ય વિસ્તાર દિન-પ્રતિ દિન વિસ્તરતો રહે તેવી અંતઃકરણ પૂર્વકની ઇચ્છા પ્રગટ કરી હતી. આખરે ગુલાબી સંધ્યાના આછા અજવાળામાં માનવસમુદાય ઓગળી ગયો હતો.

યુવક મંડળ વતી
D. M. Nayani B. Com.
ડી. એમ. નાયાણી

realpatidar.com
Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 23 of 358
Page 21 of 50

https://archive.org/details/bk191/page/n25/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-01 -Jagruti

realpatidar.com

શ્રી અખીલ ભારતીય કચ્છ કડવા પાટીદાર યુવકસંઘ

(પેટા સંઘ) તા. ૨૬-૧૨ '૭૪ (મહારાષ્ટ્ર વિભાગ)

શ્રી અખીલ ભારતીય કચ્છ કડવા પાટીદાર યુવકસંઘના હેતુઓ અને ધ્યેયો સિદ્ધ કરવા માટે મહારાષ્ટ્ર વિભાગનાં નાનાં મોટાં બાર જેટલાં શહેરોને આવરી લઇ તેની યુવક શક્તિને જાગૃત કરવા માટે સંઘના ઉપપ્રમુખ નાગપુર નિવાસી પટેલ કરશનભાઇ માવજીભાઇના પ્રમુખસ્થાને, આગ્રારોડ ઉપર આવેલી શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર જ્ઞાતિની શાન ગણાતી આલિશાન વાડીમાં મીટીંગ યોજીને મહારાષ્ટ્ર વિભાગમાં પેટાસંઘની રચના કરવામાં આવી.

સદર મીટીંગમાં મહારાષ્ટ્ર સ્ટેટનાં નાનાં મોટાં કુલ ૧૨ શહેરોમાં પચાસેક જેટલા પ્રતિનિધિઓ ઉપરાંત મુંબઇ તેમજ પરાં વિસ્તારના યુવકમંડળના અન્ય સદસ્યો તેમજ મુંબઇ શહેરના આપણા સમાજના આગેવાન વડીલોએ હાજરી આપી હતી.

આ સમયે સામાજિક પ્રગતિ સાધવા માટે કેળવણી ક્ષેત્રે તેમાંય વિશેષતઃ કન્યા કેળવણીમાટે જુદા જુદા વિદ્વાન વકતાઓ દ્વારા અનુરોધ કરવામાં આવ્યો હતો. એટલુંજ નહિ પણ સામાજિક એકતા માટે સમાજના ઠરાવોના યોગ્ય અમલ અંગે તેમજ સમાજમાં છૂટાછેડા ધાર્મિક અંધશ્રદ્ધા તેમજ અન્ય સડાઓને ડામવા માટે યુવાશક્તિએ જાગૃત બની નૈતિકતા બતાવવા આગળ આવવું જરૂરી છે એવો નિર્દેશ પણ હતો.

આ પ્રસંગે મુરબ્બીશ્રી પચાણભાઇ શીવજીભાઇ શ્રી જીવરાજભાઇ રામજીભાઇ શ્રી કરસનભાઇ માવજીભાઈ, જીવરાજભાઇ દેવસીભાઈ વગેરે નાગપુરવાળા ભાઇઓ, મુંબઇવાસી શ્રી માવજીભાઇ પેથાભાઇ પોકાર, શ્રી માવજીભાઇ ધનજીભાઈ, ડૉ. સામજીભાઇ એલ. પટેલ, મુરબ્બીશ્રી વીરેન્દ્રભાઇ બેરીસ્ટર, શ્રી પ્રેમજીભાઇ શીવગણભાઇ શ્રીમતિ પુષ્પાબેન ડી. પટેલ, શ્રી ધનજીભાઈ પી. પટેલ, દામજીભાઇ વેલાંણી, મુંબઇ સમાજના પ્રમુખશ્રી વિશ્રામભાઈ હંસરાજભાઇ પટેલ, શ્રી નારણભાઇ શીવગણભાઇ તેમજ પુના નિવાસીશ્રી રતનશીભાઇ હીરજીભાઇ, મુરબ્બી શ્રી લાલજીભાઇ ભાણજીભાઇ તેમજ, મથલ નિવાસી માજી ધારાસભ્ય શ્રી ખીમજીભાઇ નાગજી માસ્તર, શ્રીયુત મનજીભાઈ વાલજીભાઈ પટેલ ઉખરડાવાળાએ સામાજિક પ્રગતિ સાધવા, દુષણો ડામવા માટે તેમજ શૈક્ષણિક પ્રગતિ સાધવા અંગે પોતાનઃ વિચારો વ્યકત કર્યા હતા.

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 24 of 358
Page 22 of 50

https://archive.org/details/bk191/page/n26/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-01 -Jagruti

realpatidar.com ઉપરાંત સ્ત્રીશિક્ષણ માટે નિર્મળાબેન આર. પટેલે તેમના વિચારો અભિવ્યક્ત કર્યા હતા. વિશેષમાં નારણભાઇ ભીમજીભાઈ આંત્રડીવાળા શ્રી મગનભાઇ અમરાવતીવાળા અહમદનગર તેમજ નાશિક નિવાસી પ્રતિનિધિઓ, શ્રી સામજીભાઈ એન પટેલ ગોવા થણા નિવાસી ડૉ. રતિલાલ એમ પટેલ, ધનસુરા નિવાસી કાન્તિલાલ કે. પટેલ "તંત્રી" જાગૃતિ શિક્ષણ બાબતમાં તેમજ વડોદરા નિવાસી મુરબ્બી શ્રી સામજીભાઇ શીવજીભાઇ પટેલે શિક્ષણની બાબતમાં તેમજ ધાર્મિક અંધશ્રદ્ધામાંથી બહાર આવવા અને હિન્દુસંસ્કૃતિના મુજબ રીવાજો અપનાવવા પર ભાર મૂક્યો હતો.

ટૂંકમાં સમાજના વડીલજનો તેમજ યુવામિત્રોની સામુહિક હાજરીમાં સામાજિક ક્ષેત્રે પ્રગતિ સાધવા શિક્ષણ વિષયક બાબતમાં ભાઇ-બહેનોને આગળ લાવવા તેમજ સમાજની પ્રગતિને અવરોધક એવાં દૂષણોને ડામવા માટે વડીલો તેમજ યુવાશક્તિના સહકારનો સમન્વય થાય તો સર્વાંગી પ્રગતિ સાધવા સમાજ કટિબધ્ધ બની શકે.

* દૂધેલી પ્રાથમિક શાળાના લાભાર્થે *

લક્ષ્મણભાઈ રાવલ 'વિહંગ'
(અમીનપુરા)

આમતો દૂધેલી માંડ માંડ વીસ પચીસ ઘરો નો લાટ ગણાય. પણ માણસ પોતાની કાર્યશક્તિથી ઘણું બધું કરી શકેછે. આડે દહાડે ચકલું પણ ન ફરકે તે ગામમાં તે દહાડે માનવ મહેરામણ ઉમટયો હતો આસપાસના ગામોની પ્રજા ઉત્સાહભેર દૂધેલીનું આંગણું ઉભરાવતા હતી. આમંત્રિત મહેમાનોની અવરજવર અનોખી લાગતી હતી. માણસોના કોલાહલ વચ્ચે સારુંય ગામ શોભતું હતુ. શ્રી મોતીભાઇ રણછોડભાઇ દેસાઇ ના આયોજન નીચે રાત્રે ૯-૦૦ વાગે "વહુમાથાની મળી" નાટક ની શરૂઆત થઇ શરૂઆતમાં બાળાઓની પ્રાર્થના અનેરું આકર્ષણ ઉપજાવતી હતી. ત્યાર બાદ પધારેલા મહેમાનોનું સ્વાગત ગીતથી બાળાઓ એ સ્વાગત કર્યું. તે પછી શ્રી મોતીભાઇ રણછોડભાઇ દેસાઇ ની પ્રમુખ સ્થાને વરણી કરવામાં આવી. નાટક પુરજોશમાં ચાલુ થયુ નાટકના મધ્યાન્તરમાં પધારેલા આમંત્રિતોનો સમારંભ રાખવામાં આવ્યો. જેમાં યુવકમંડળના પ્રમુખશ્રી, શ્રી મંત્રી, તેમજ અન્ય અગ્રણીઓ એ શિક્ષણ ની જરૂરિયાત માટે આવા કાર્યક્રમે ને બિરદાવ્યા હતા. આ પ્રસંગે ખાસ પધારેલા બીટ નિરીક્ષક અધિકારી (શિક્ષણ) શ્રી જશભાઇ પટેલે બે બોલ બોલતાં કહ્યું કે આજે સમાજમાં શિક્ષણની ખૂબ જરૂરછે શિક્ષણજ સમાજમાં સાચું પરિ

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 25 of 358
Page 23 of 50

https://archive.org/details/bk191/page/n27/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-01 -Jagruti

realpatidar.com

વર્તન લાવી શકશે. અને તેમાં સૌ કોઇએ સાથ સહકાર આપવો જરૂરીછે ત્યાર બાદ બાળાઓનો ગરબો રણુકી ઉઠયો. ગરબાની ઝલક અને છટા અનોખી હતી. વળી પાછું નાટક શરૂ થયુ . નાટક એ સમાજનું પરિવર્તન લાવવામાં મહત્વનો ભાગ ભજવેછે. તેમજ કુરિવાજો ને દૂર કરવામાં પણ એટલુ જ ઉપયોગીછે. તે "કુમ થાની મળી" નાટકે પુરવાર કરી બતાવ્યું.

આ સારાય કાર્યક્રમમાં દૂધેલી તેમજ અમીનપુરાના યુવાન મિત્રો અને અગ્રણીઓ નો સાથ સહકાર મહત્વનો હતે. બીજે દિવસે શાળાના નવા ઓરડાનુ ઉદ્ઘાટન બિટ નિરીક્ષક અધિકારી શ્રી જશભાઇ પટેલે કર્યું. આ પ્રસંગે અમીનપુરના રહીશ શ્રી મથુરભાઈ પટેલે ગરબામાં ભાગ લેનાર બાળાઓને ઇનામ આપવાની જાહેર કરી. એટલું જ નહિ પણ શાળાના લાભાર્થે સારો એવો ફાળો એકત્ર‌ત કરવામાં આવ્યો.

અંતમાં સારાય કાર્યક્રમની આભાર વિધિ અમીનપુરાના મુ શિ. શ્રી લક્ષ્મણભાઇ રાવલે કરી કાર્યક્રમ ની સમાપ્તીં કરવામાં આવી

શ્રી નવચેતન પાટીદાર યુવક મંડળ, કલકત્તા

શ્રી નવચેતન પાટીદાર યુવક મંડળ. દ્વારા સંચાલિત 'નવચેતન ક્રિકેટ કલબ' અને આસનસોલ પાટીદાર ક્રિકેટ કલબ વચ્ચે એક friendly મેચ તા. ૧૫-૧૨-૭૪ ને રવિવારના આસનસોલ મદ્યે યોજાઇ હતી. કલકત્તાથી સભ્યો મિની બસમાં આસનસોલ ગયેલ હતા.

કલકત્તાની ટીમમાં (૧) ધરમશી અમજી (કેપ્ટન) (૨) નારાયણ ખેતા (૩, રમણીકલાલ દેવજી (૪, નાનાલાલ પ્રેમજી (૫) કરમશી સિવદાસ (વાઇસકેપ્ટન) (૬) ખટાઉ કરશન (૭) પ્રવિણ શામજી (૮) ધીરજ કે. પટેલ (૯) મનોજ પરબત (૧૦) કિર્તીકુમાર લાલજી (૧૧ હરિલાલ માવજી (વિકેટકીપર) અને જયંતિલાલ પ્રેમજી (૧૨મો નંબર)

આસનસોલ ટીમ (૧) શ્રી રણછોડ પટેલ (કેપ્ટન) (૨) શાન્તીલાલ પટેલ વા. કેપ્ટન (૩) શંકરલાલ (૪) બાબુલાલ (૫) વાલજીભાઇ (૬) રવજીભાઈ (૭) પ્રેમજી કે. (૮) મગનલાલ એમ. (૯) બાબુલાલ એસ. (૧૦) નાનજીભાઈ (૧૧) પ્રભુલાલ

પ્રવાસી ટીમના મેનેજર તરીકે શ્રી વાલજી કરશન હાજર રહેલ. એમ્પાયર શ્રી ગોપાળ વિશ્રામ (કલકત્તા) અને દિલીપકુમાર દેવશી(આસનસોલ વાળાએ સેવા આપેલ

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 26 of 358 Page 24 of 50
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n28/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-01 -Jagruti

realpatidar.com

ટીમ સિવાય કલકત્તાથી જયંતિલાલ કરમશી (વ્યવસ્થાપક) વેલજી હરજી, નરસિંહ નાંયા, રતનશી વાલજી, લધા અરજણ વગેરેએ પ્રવાસમાં સાથે રહી બનતો સાથ અને સહકાર આપેલ.

આ મેચ પાછળનો ઉદ્દેશ હાર જીતનો ન હોઈ ભાઇચારો અને મિત્રતા દ્વારા એકબીજાના સંપર્કમાં આવવાના અને પ્રવાસ દ્વારા મનોરંજન અને બુદ્ધિવિકાસ માટેનો હતો. મેચ સવારના ૯–૩૦ વાગ્યાથી ૨–૦૦ વાગ્યા સુધી રાખવામાં આવેલ આસનસોલ અને આજુબાજુથી સારી સંખ્યામાં ભાઇ–બહેનોએ પ્રેક્ષકો તરીકે હાજરી આપેલ.

શરૂમાં સૌ પ્રથમ આસનસોલના યુવાન કાર્યકર્તા શ્રી કરશનભાઇ પરબત અને શામજીભાઈ હરજીભાઈ સાથે બન્ને ટીમના સભ્યોનો પરિચય કરાવવામાં આવેલ અને સૌ સભ્યોનો પરસ્પર પરિચય પણ કરાવવામાં આવેલ. સમયના અભાવે બન્ને પક્ષે એક એક ઇનિંગ રમવામાં આવેલ. કલકત્તાએ ૧૨૯ રન અને આસનસોલ ૬૫ રન કરેલ. ત્યારબાદ બપોરનું જમવાનું લઈ ૩–૩૦ વાગ્યે આનંદ ભર્યા વાતાવરણમાં વિદાય આપવામાં આવેલ

નવચેતનના મંત્રીશ્રી દ્વારા આસનસોલના ભાઇઓના આજની સુંદર વ્યવસ્થા બદલ હાર્દિક આભાર માનવામાં આવેલ અને વળતું કલકત્તા રમવા આવવાનું આમંત્રણ આપવામાં આવેલ જેનો સહર્ષ આસનસોલવાળા ભાઇઓએ સ્વીકાર કરેલ.

એજ લી. મંત્રી
શ્રી નવચેતન પા. યુ. મંડળ
વેલજી હરજી પટેલ

શ્રી નવચેતન પાટીદાર યુવક મંડળ, કલકત્તા

શ્રી નવચેતન પાટીદાર યુવક મંડળ, કલકત્તાની વાર્ષિક સામાન્ય સભા શ્રીમાન અબેરામ વાલજીના પ્રમુખસ્થાને મે. એમ. કે. પટેલ એન્ડ કું. નિમતલ્લામાં તા. ૨૪-૧૧-૭૪ને રવિવારના મળેલ જેમાં સં. ૨૦૩૧ની સાલના હોદ્દેદારો અને કાર્યવાહક સમિતિના સભ્યોનો ચુનાવ કરવામાં આવેલ.

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 27 of 358 Page 25 of 50
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n29/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-01 -Jagruti

realpatidar.com

૧	પ્રમુખ	શ્રી	વિશ્રામભાઈ હંસરાજ
૨	ઉપપ્રમુખ	,,	મણીલાલ અરજણ
૩	મંત્રી	,,	વેલજીભાઈ હરજી B. Com. (Hons.)
૪	સહમંત્રી	,,	તુલસીદાસ કેસરા
૫	ખજાનચી	,,	રવજીભાઈ રામજી
૬	સહખજાનચી	,,	હીરાલાલ વાલજી
૮	સભ્યો	,,	અખેરામ વાલજી
૯	,,	,,	અખેરાજ પ્રેમજી B. A
૧૦	,,	,,	ડાહ્યાભાઈ લખમશી
૧૧	,,	,,	ધરમશી અબજી
૧૨	,,	,,	કાન્તીલાલ શીવગણ
૧૩	,,	,,	રતનલાલ શીવજી
૧૪	,,	,,	વાલજીભાઈ પ્રેમજી
૧૫	,,	,,	જયંતિલાલ કરમશી
૧૬	,,	,,	ગોવિંદભાઈ વિશ્રામ
૧૭	,,	,,	હરીલાલ માવજી B. Com.
૧૮	,,	,,	નરસિંહભાઈ નાંયા
૧૯	,,	,,	રતનશીભાઈ વાલજી
૨૦	,,	,,	ડાહ્યાલાલ દેવજી
૨૧	,,	,,	શાન્તીલાલ હંસરાજ
૨૧	,,	,,	પ્રેમજીભાઈ લધા

કાર્યવાહક સમિતિના સભ્યો સિવાય પણ કલકત્તામાં મહિલા પ્રવૃત્તિ વેગવતી અને સક્રિય બનાવવા પાંચ મહિલા પ્રતિનિધીએ ને પણ આ કાર્યવાહક સમિતિમાં **વિશેષ આમંત્રિત સભ્યો** તરીકે લેવાનો નિર્ણય સર્વાનુમતે લેવામાં આવેલ

મહિલા મંડળ **વહેલામાં વહેલી** તકે સમાજીક કાર્યમાં આગળ આવે તેવા દરેક પ્રયત્નો મંડળ વતી **કરવામાં** આવશે તેવું કહેવામાં આવેલ.

લી. શ્રી નવચેતન પાટીદાર યુવક મંડળ
વેલજીભાઈ હરજી પટેલ
મંત્રી

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n30/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-01 -Jagruti

realpatidar.com

શ્રી પાટીદાર સમાજ સાગર (મ. પ્ર.)

નૂતન વર્ષાભિનંદન સં. ૨૦૩૧

નવા વર્ષના સમુહમિલનનું આયોજન શ્રી ભગવાન સો મીલ ના પ્રાંગણમા પ્રાતઃકાલ ૮–૩૦ કલાકે યોજવામાં આવ્યુ હતુ. સમારોહનું પ્રમુખ સ્થાન વડીલ શ્રી જેઠાભાઇ અરજણભાઇએ સોભાવ્યું હતું આ સમારોહનો શુભ આરંભ બાલિકાઓ દ્વારા પ્રાર્થનાથી કરવામાં આવ્યો. ત્યારબાદ સમાજના પ્રમુખ શ્રી દાનાભાઈ એ સમારોહનો ઉદ્દેશ સમજાવ્યો અને સમાજના નિષ્ઠાવાન કાર્યકર સ્વ. શ્રી દેવજીભાઈ રામજીભાઇ ને શ્રધ્ધાંજલિ અર્પિત કરવા માટે બે મિનીટનું મૌન જાળવવા સભાજનોને અનુરોધ કર્યો ત્યારબાદ પાટીદાર યુવકમંડળ તરફથી સ્વ. શ્રી દેવજીભાઇ ને શ્રધ્ધાંજલિ અર્પિત કરતાં સ્વરચિત કાવ્ય શ્રી ખેતાભાઇ જેઠાભાઇ દ્વારા પ્રસ્તુત કરવામાં આવ્યું. આ કાવ્ય સાંભળતાં સભામાં બિરાજમાન સદસ્યોનાં મન ભરાઇ આવ્યા અને સ્વ. શ્રી દેવજીભાઈની યાદ તાજી થવાથી સભામાં શોક છવાઈ ગયો. પ્રમુખશ્રી દાનાભાઇએ પોતાના વકતવ્યમાં આગળ જણાવ્યું કે સ્વ. દેવજીભાઇના અવસાનથી સમાજમાં જે ખોટ પડીછે. તે પુરી શકાય તેમ નથી. ધંધાની પરિસ્થિતિ નબળી હોવાથી આવી પરિસ્થતિમાં આપણે સંગઠિત રહેવું જોઇએ. વિદ્યાર્થીઓને પોતાના અભ્યાસ પ્રત્યે વધારે ધ્યાન આપી સમાજને ઉન્નતિના પથ પર લઇ જવાના પ્રયાસો કરવા જોઇએ.

ત્યારબાદ સમાજના બીજા ભાઇઓએ પોતાના વિચારો વ્યકત કર્યા હતા સૌએ સ્વ. શ્રી દેવજીભાઈના અવસાનથી દુઃખ વ્યકત કર્યું હતું.

સમાજના મંત્રી શ્રી ધનજીભાઇએ પોતાના વિચારો વ્યકત કરતાં જણાવ્યું કે આપણને નવા વર્ષના શુભ દિવસે જૂના દ્વેષોને ભૂલી જઇ એકબીજા પ્રત્યે સ્નેહભાવી સંગઠિત થવું જોઇએ. કચ્છ પ્રત્યે દ્રષ્ટિ કરતાં જણાવ્યું કે કચ્છની હાલની પરિસ્થિતિ જોતાં આપણને કાંઇક મદદ કરવી જોઇએ. તો તે માટે ફાળો એકત્ર કરી યોગ્ય સ્થળે મોકલવામાં આવે જેથી આપણા કિંમતી પશુધનની રક્ષા થઈ શકે.

યુવકોએ સમાજ પ્રત્યે લાગણી ધરાવવી જોઇએ અને સમાજિક કાર્યોમાં આગળ પડતો ભાગ ભજવવો જોઇએ.

ત્યારબાદ યુવકમંડળના પ્રમુખશ્રી દેવસંભાઇએ પોતાના શબ્દોમાં જણાવ્યું કે આપણે વડીલોના શબ્દો આપણા જીવનમાં ઉતારવા જોઇએ યુવક મંડળ તેજ

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n31/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-01 -Jagruti

realpatidar.com

મહિલા મંડળને સમાજના સહયોગ બદલ હુ સમાજનો ખૂબ ખૂબ આભાર માનું છું.

ત્યારબાદ યુવક મંડળના બીજા ભાઇઓએ પોતપોતાના વિચારો વ્યક્ત કર્યા હતા. અને જણાવ્યું હતુ કે સ્વ. શ્રી દેવજીભાઇએ બતાવેલ માર્ગ પર આપણે ચાલવાનુ છે અને તે માર્ગ પર ચાલી સમાજની સેવા નિઃસ્વાર્થ ભાવે કરવાની છે.

આ વર્ષે મંત્રી શ્રી મણિલાલ ભાણજીએ પોતાના વિચારો રજુ કરતાં જણાવ્યું કે દિવાળીનો ત્યોહાર બુઝાયેલા દિવા જેવે દેખયછે. મોંઘવારી તેમજ એ રોજગારી વધી જવાથી આજે ઘણા લોકો કામ ધંધ વગરના બની ગયા છે. સમાજ, યુવકમંડળ તેમજ મહિલામંડળ ને સહયોગ આપેછે. તે બદ્દલ સમાજનો આભાર.

અંતમાં સમાજના મંત્રી શ્રી. ધનજીભાઇએ જણાવ્યુ કે આપણું યુવકમંડળ હાલમાં સારી પ્રગતિ સાધી રહયુ છે તે બદલ હું યુવક મંડળના કાર્યકર્તા ભાઇઓ ને ખૂબ ખૂબ ધન્યવાદ આપું છુ ત્યારબાદ પ્રસાદ વિતરણ થયા બાદ સભા વિસર્જન થઇ હતી.

સવંત ૨૦૩૧ ની કારોબારી સમિતિ, સાગર (મ. પ્ર.)

તારીખ ૧૯-૧૧-૭૪ ના દિવસે ભગવાન સોમિલ ના પ્રાગણમાં શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સમાજ સાગરની એક જનરલ મિટિંગનું આયોજન કરવામાં અવ્યુ અને આ મિટિંગની અંદર નિમ્ન લિખિત હોદ્દેદારો સર્વાનુમતે ચુંટાઇ આવ્યા.

પ્રમુખ.	શ્રી દાનાભાઈ રામજીભાઇ	રવાણી.	ગામ ખોંભડી
ઉપપ્રમુખ.	શ્રી બુધ્ધુમલજી ભીમસરીયા		„ જયપુર (રાજ.)
મંત્રી	શ્રી મેઘજીભાઇ નારણભાઇ	ભાવાણી	„ રસલિયા
સહમંત્રી	શ્રી ધનજીભાઇ મનજીભાઇ	રવાણી	„ ખોંભડી
ખજાનચી	શ્રી મેઘજીભાઈ કાનજીભાઇ	સેંગાણી	„ „
ઓડીટર	શ્રી ખીમજીભાઇ વેલજીભાઇ	સાંખલા	„ ઉગેડી

ઉપરોકત હોદ્દેદારોએ સ્થાન ગ્રહણ કરતાં સમાજની નિઃસ્વાર્થ ભાવે સેવા બજાવવા ના શપથ લીધા હતા.

શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સમાજ
મેઘજીભાઇ
મંત્રી

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 30 of 358 Page 28 of 50
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n32/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-01 -Jagruti

realpatidar.com

શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર યુવકસંઘ
બાલાસોર વિભાગ, (ઓરિસ્સા)

* અહેવાલ *

તાજેતરમાં તા. ૨૪ ૧૧-૭૪ના રોજે શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર યુવકસંઘ બાલાસોર વિભાગ'ની વાર્ષિક સામાન્ય સભા શ્રી રવજીભાઈ જસરાજના પ્રમુખસ્થાને યોજવામાં આવેલ જેમાં સંવત ૨૦૩૦ની કાર્યવાહી તેમજ સામાજિક વિવિધ પ્રવૃતિઓની ચર્ચા વિચારણા કરવામાં આવેલ. ત્યારબાદ સંવત ૨૦૩૧ની કાર્યવાહક સમિતિની નીચે મુજબ વરણી કરવામાં આવેલ.

૧	પ્રમુખ	શ્રી રતનશીભાઇ પ્રેમજીભાઇ પટેલ		વિથોણ
૨	ઉપપ્રમુખ	શ્રી કેશવલાલ રતનશી પટેલ		વિરાણી
૩	માનદમંત્રી	શ્રી જયંતીલાલ દાનાભાઇ	B Com. Hons	દેવપર
૪	સહમંત્રી	શ્રી રતિલાલ દાનાભાઇ પટેલ	B. sc.	વિથોણ
૫	કોષાધ્યક્ષ	શ્રી માધવજી કેસરા પટેલ		નખત્રાણા
૬	સહકોષાધ્યક્ષ	શ્રી પ્રેમજીભાઈ દેવસી પટેલ		કોટડા
૭	સલાહકાર	શ્રી રવજીભાઇ જસરાજ પટેલ		વિથોણ
૮	,,	શ્રી ખીમજીભાઇ નથુભાઇ પટેલ		વિથોણ
૯	સભ્યો	શ્રી રતનશી લધાભાઈ પટેલ	B. Com Hons.	વિથોણ
૧૦	,,	શ્રી શીવજીભાઈ મેઘજી પટેલ		સાંયરા
૧૧	,,	શ્રી નાનજીભાઈ વાલજી પટેલ		વિરાણી
૧૨	,,	શ્રી નટવરલાલ દેવજી પટેલ		વિથોણ
૧૩	,,	શ્રી ભાણજીભાઈ અરજણ પટેલ		,,
૧૪	,,	શ્રી મગનલાલ હરજી પટેલ		કોટડા
૧૫	,,	શ્રી વસંતલાલ દાનાભાઈ પટેલ		વિથોણ

હાલમાં અ. ભા. ક. ક. પાટીદાર યુવકસંઘના ધાર્મિક ઉદ્દેશને અનુલક્ષીને અત્રે સ્વાધ્યાય કેન્દ્ર ચાલુ કરવામાં આવેલ છે, ગીતાજીના પારાયણ દ્વારા ધર્મ પ્રત્યેની ભાવનાને ઘેર ઘેર પહોંચાડવા આ એક પ્રચારાર્થે પ્રવૃત્તિ ચાલુ કરેલ છે. જેના ભાઇ ચારાની રીતે સુસંગઠિત થવામાં સહાયરૂપ બની રહેશે.

અંતે સૌ યુવક બંધુઓ સમાજ પ્રત્યે સંગઠન અને પરસ્પરની ઐકયતા કેળવવા ખંભે ખભા મિલાવી કાર્યબદ્ધ થશે એવી ભાવના સાથે સભાનું વિસર્જન કરવામાં આવેલ.

અસ્તુ—

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n33/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-01 -Jagruti

realpatidar.com

શ્રી પાટીદાર યુવક મંડળ રાજનાંદગાંવ (મ. પ્ર.)

આજ રોજે પાટીદાર યુવક મંડળ રાજનાંદગાંવની સામાન્ય સભા મેં. સ્વસ્તિક ટીમ્બર માર્ટમાં બપોરના બે વાગે મળી હતી. જેમાં સંવત ૨૦૩૧ માટેની કારોબારી મંડળની ચુંટણી કરવામાં આવી હતી.

— સંવત ૨૦૩૧ માટેનું કારોબારી મંડળ —

પ્રમુખ	શ્રી	નથુભાઈ નારાયણભાઈ પટેલ	વિરાણી
ઉપપ્રમુખ	,,	સાંવગણ નારાયણ પટેલ	નખત્રાણા
મંત્રી	,,	વિશ્રામ કરમસી પટેલ	વિથોણ
સહમંત્રી	,,	નાનજી હંસરાજ પટેલ	નખત્રાણા
ખજાનચી	,,	માવજી ખાનજી પટેલ	વિરાણી
સભ્ય	,,	વાલજી અમજી પટેલ	,,
,,	,,	જીવરાજ રામજી પટેલ	નખત્રાણા
,,	,,	પ્રહલાદભાઇ સીવજી પટેલ	વિરાણી
,,	,,	પ્રેમજી દેવજી પટેલ	,,
,,	,,	ભોગીલાલ સીવજી પટેલ	,,
,,	,,	મગનલાલ અરજણ પટેલ	દેવીસર
ઓડીટર	,,	મનજીભાઇ ખેતાભાઈ પટેલ	વિથોણ

લી. વિશ્રામભાઈ કે. પટેલ

શ્રી કચ્છ પાટીદાર સમાજ જબલપુર

શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સમાજ જબલપુરની જનરલ મીટીંગ દિનાંક ૧૭ ૧૧-૭૪ રવીવારે યોજવામાં આવી હતી, મીટીંગમાં સમાજના કારોબારી મંડળની ચુંટણી સં. ૨૦૩૧ માટે યોજવામાં આવેલ હતી

આ મીટીંગમાં સભાપતિ સ્થાન શ્રી દેવજીભાઇ રાજાભાઇએ શોભાવ્યું હતું અને નીચે મુજબ સભ્યોને ચુંટવામાં આવ્યા હતા.

પુંજાભાઈ અરજણભાઈ પ્રમુખ	હરીભાઇ ડાહ્યાભાઇ કારોબારી મેમ્બર
વીરજીભાઈ લાલજીભાઇ ઉપપ્રમુખ	રતનસીભાઇ ધનજીભાઈ ,,
વાલજીભાઇ નાનજીભાઇ મંત્રી	પ્રભુદાસ જસરાજભાઇ ,,
મોહનલાલ હરીભાઇ સહમંત્રી	માવજીભાઇ હીરજીભાઈ ,,
કેશવલાલ લાલજીભાઈ કેશીયર	અરજણભાઇ રાજાભાઇ ,,
	હંસરાજભાઇ નાનજીભાઇ ,,

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 32 of 358 Page 30 of 50
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n34/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-01 -Jagruti

realpatidar.com

સીવજીભાઇ નથુભાઈ કો.–ઓપ્ટ
વસ્તારામ કેસરાભાઇ ”
ઉપર મુજબ કારોબારી મંડળ ચુંટાઇ આવેલ છે.

એજ
લી. વાલજી નાનજી મંત્રી
જબલપુર પાટીદાર સમાજ

× શ્રી પાટીદાર મિત્ર મંડળ, નાગપુર. ×

શ્રી પાટીદાર મિત્રમંડળની વાર્ષિક ચૂંટણી સભા તા.-૧૭-૧૧-૭૪ ના રાત્રે ૮-૦૦ વાગે મંડળ ના કાર્યાલયમાં ચૂંટણી પ્રમુખ શ્રીમાન નાયાભાઈ પચા… ના પ્રમુખ પદે મળેલ હતી જેમા નીચે મુજબના હોદ્દેદારો સં. ૨૦૩૧ ની કાર્યવાહ… સમિતિ માટે બહુમતે ચૂંટાયેલ જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા.

૧ પ્રમુખ શ્રી જીવરાજ હેત્રસી પટેલ
૨ ઉપપ્રમુખ શ્રી જસરાજ અરજણ ”
૩ મંત્રી શ્રી લધ્ધારામ હંસરાજ ”
૪ સહમંત્રી શ્રી તુલસીદાસ ડાહ્યાભાઈ ” B.com.
૫ ખજાનચી શ્રી મગનલાલ ધનજી ” B.E.
૬ સહખજાનચી શ્રી મુળજી ખીમજી ”
૭ ઓડીટર શ્રી મનસુખલાલ રામજી ,
૮ ” શ્રી બુધ્ધિસાગર વાલજી ”
૯ સભ્ય શ્રી ગંગારામ વાલજી ” B. E.
૧૦ ” શ્રી નારાયણ વીરજી ”
૧૧ ” શ્રી મનસુખલાલ રવજી ” B. Com
૧૨ ” શ્રી રવીલાલ જસરાજ ,,
૧૩ ” શ્રી નટવરલાલ નરસિંહ ” B Com.

વિથ્રો…
કોટડા જડો…
”
નખત્રાણા
”
”
નાગલપર
કોટડા જડોદર
ગઢશીશા
વિરાણી
”
નખત્રાણા
”

ત્યારબાદ સામાન્ય ચર્ચા પછી અલ્પાહાર બાદ સભા વિસર્જન થયેલ હતી.

શ્રી પાટીદાર મિત્ર મંડળ
મંત્રી

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n35/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-01 -Jagruti

દુઃખદ અવસાન

પટેલ પ્રેમજીભાઈ પુંજાભાઇ વજેપુરાવાળા
આણંદસર-મંજલ (કચ્છ)

realpatidar.com

સ્વ. પ્રેમ૦ ભાઈએ ગામના ભૂતપૂર્વ. સરપંચ તરીકે સેવાઓ બજાવેલી હતી તેઓશ્રીનું સં. ૨૦૩૧ના માગસરસુદ-૪ ને મંગળવાર તા.-૧૭-૧૨-૭૪ના રોજ દુઃખદ અવસાન થતાં ગામને ન પૂરાય તેવી ખોટ પડી છે સ્વ. તેમની પાછળ પુત્ર પુત્રીઓના વિશાળ પરિવારને વિલાપ કરતું મૂકી ગયા છે

પ્રભુ તેમના આત્માને શાંતિ અર્પે એજ અભ્યર્થના.

દુઃખદ અવસાન

મુંબઇના જાણીતા આગેવાન સામાજિક કાર્યકર **શ્રી માવજીભાઈ ધનજીભાઇના પિતાશ્રી ધનજીભાઇ વિશ્રામ ભાઈનું** ૮૪ વર્ષની ઉંમરે ટૂંકી માંદગી બાદ મુંબઇ ખાતે ગઇ તા.-૮-૧૨-૭૪ના રોજ સાંજના ૫-૩૫ કલાકે દુઃખદ અવસાન થયું છે.

સદ્ગત તેમની પાછળ વિશાળ પરિવાર ને વિલાપ કરતું મૂકી ગયા છે.

પ્રભુ સ્વર્ગસ્થના આત્માને શાંતિ અર્પે એજ અભ્યર્થના.

દુઃખદ અવસાન

સ્વ. મણિભાઈ વાલજીભાઈ પટેલ નખત્રાણાવાળા

શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સનાતન સમાજના આગેવાન, મુંબઈ-રે-રોડના જાણીતા વેપારી સ્વ. મણિભાઈ વાલજી ભાઈનું ગઇ તા.-૧૧-૧૨-૭૪ના રોજ વહેલી સવારે હૃદયરોગના હુમલાથી મુંબઇ ખાતે દુઃખદ અવસાન થયું છે.

સદ્ગતશ્રી ધર્મપ્રેમી સ્વભાવે મિલાનસાર અને સરળ હૃદયી હત. કુળદેવી ઉમીયામાતાજીના સંસ્થાન માટે ઇશ્વર નગર (વાંઢાય) ખાતે સદ્ગત શ્રીએ ભારે મોટી જહેમત ઉઠાવી હતી.

તેમના નિધનથી ઉદ્યોગને તેમજ સમાજને ન પૂરાય તેવી ખોટ પડીછે. પ્રભુ તેમનાં કુટુંબીજનોને કારમો આઘાત જીરવવાની શક્તિ આપે અને સદ્ગતના આત્માને શાંતિ અર્પે એજ અભ્યર્થના.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n36/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-01 -Jagruti

શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર ભગિની સમાજ

realpatidar.com

ધનસુરા.

(૧૯ નવેમ્બર ૧૯૭૪)

કુ. લીલાવતી એ. પટેલ બી. એ.
નેશનલ ટાયર્સ
ધનસુરા.

સમયનાં બદલાતાં વહેણુની સાથે હરહંમેશ માનવ સમાજને પણ પરિવર્તન શીલ રહેવું પડે છે. પ્રગતિના પંથે પ્રયાણ કરતા આપણા સમાજને પણ પલટાતા યુગની સાથે કદમ મિલાવવા કટિબધ્ધ થવું અત્યંત આવશ્યક છે અમને જણાવતાં આનંદ થાય છે કે સમાજ સુધારણાના કાર્યને વેગવંતુ બનાવવા ધનસુરા મુકામે તા. ૧૯ નવેમ્બર ૧૯૭૪ના રોજ " શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર ભગિની સમાજ " ની સ્થાપના કરવામાં આવી છે. જોગાનુજોગ લાભપાંચમના મંગલપર્વનો દિવસ સ્ત્રી શકિત અને બુદ્ધિ પ્રતિભાનાં દર્શન કરાવતાં આપણા લોકલાડીલા વડા પ્રધાન શ્રીમતી ઇન્દિરાબેન ગાંધીનો જન્મ દિવસ હતો, જે શુભ દિને ભગિની સમાજનું નિર્માણ કરવામાં આવ્યું છે.

ખરેખર, ખૂબ ખુશીની વાત છે કે ધનસુરા અને આજુબાજુના ઘણા કંપા-ઓમાંથી મોટી સંખ્યામાં બહેનોએ હાજરી આપી હતી. આ પ્રસંગ નિમિત્તે સભાનું પ્રમુખ સ્થાન શ્રીમતી વાલુબેન નારણભાઇ પટેલે (રાયણનો માળ વાળા) શોભાવ્યુ હતું. અતિથિવિશેષ તરીકે શ્રીમતી વાલુબેન નાનજીભાઇ પટેલ (રાયણનોમાળ) અને શ્રીમતી મોંઘીબેન રવજીભાઇ પટેલે સ્થાન શોભાવ્યું હતું. ભગિની સમાજના સ્થાપના નિમિત્તે સમાજના આજીવન મૂક સેવક અને સમાજની તમામ પ્રવૃત્તિઓના આધારસ્તંભ સમા પૂજ્ય વડીલશ્રી વાલજીબાપાનાં ધર્મપત્ની માતાજી કેસરબેન (રાયણનો માળ) ભગિની સમાજને આશીર્વાદ આપવા ઉપસ્થિત રહ્યાં હતાં. ઉત્સાહી મહિલા શ્રીમતી ગોમતીબેન વિશ્રામભાઈ પટેલ (કાશીપુરાકંપા આકરુન્દ) ના વરદ હસ્તે મંગલદીપ પ્રગટાવવામાં આવ્યો હતો. ત્યારબાદ કુ. નયના પ્રેમજીભાઇ પટેલ (નેશનલ ટાયર્સ, ધનસુરા) અને કુ. અર્ચના વાડીભાઇ પટેલ (ધનસુરા) એ મંગલ પ્રાર્થના ગાઇ સભાની શુભ શરૂઆત કરી હતી. કુ. મીનાક્ષી પ્રેમજીભાઇ પટેલે ભાવવાહી શબ્દોમાં બહેનોને જાગૃતિ માટે પ્રોત્સાહિત કરતું ગીત ગાયુ હતું.

મહિલા સંગઠનના પ્રથમ પ્રયાસ તરીકે આકાર લેતા "ભગિની સમાજ" ના

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n37/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-01 -Jagruti

realpatidar.com

નિર્માણ પ્રસંગે બહેનોએ સ્વેચ્છાએ ઊભા થઇ પોતપોતાના વિચારો વ્યક્ત કર્યાં હતા અને ઉલ્લાસમય વાતાવરણ વચ્ચે ખૂબજ ઉત્સાહથી મહિલા સંગઠનની પ્રવૃત્તિને વધાવી હતી. આ પ્રવૃત્તિની પ્રણેતા બહેનો કુ. નર્મદાબેન અખેરામભાઇ પટેલ M. A (નેશનલ ટાયર્સ ધનસુરા.) શ્રીમતી પારૂલબેન રતિલાલ પટેલ B A.-L. L. B. (અમદાવાદ) શ્રીમતી અરૂણાબેન હરિલાલ પટેલ B.A B Ed M.A,(I) (નવાનગરકંપા) અને કુ. રમાબેન નારણભાઇ પટેલ Pre. Arts (શરડોકંપા) વગેરેએ બિરદાવી હતી. આ બહેનોના અથાગ પરિશ્રમની ફલશ્રુતિરૂપં ' ભગિની સમાજ. ' અસ્તિત્વમાં આવ્યો.

મિટીંગમાં બહેનોએ વ્યક્ત કરેલા વિચારોનો સૂર આ પ્રમાણે છે.

શ્રીમતી મોંઘીબેન રવજીભાઈ પટેલ (લિંભોઇકંપા) :—

ભગિની સમાજના નિર્માણ નિમિત્તે અતિથિવિશેષ તરીકે ઉપસ્થિત રહેલાં શ્રીમતી મોંઘીબેન રવજીભાઇ પટેલે મહિલા સંગઠનની આવશ્યકતા પર ભાર મૂકયો હતો સમાજના નવઘડતરના પાયનાં તત્વો તરીકે તેમણે સ્ત્રી શિક્ષણ અને કેળવણીને મહત્વ આપતા કહ્યું હતું કે સ્ત્રી –માતા જો સુશિક્ષિત અને કેળવાયેલી હશે તો જ ભાવિ પેઢી પણ સુધરશે અને સંસ્કારી બનશે અને તો જ સમાજ પણ સુધરી શકશે અને આપણા સમાજ સમક્ષ અને ખાસ કરીને બહેનો સમક્ષ ઊભા થતા પ્રશ્નો ઉકેલી શકાશે.

શ્રીમતી લક્ષ્મીબેન પ્રેમજીભાઇ પટેલ (બાણીકંપા):– લક્ષ્માબેને વડીલ માતાઓને ઉદ્દેશીને કહયું હતું કે તેમણે સાસુ નહિ પણ મા બનીને વહુને દીકરી સમાન રાખવી જોઈએ. અને એની ભૂલોને પ્રેમથી સુધારવા પ્રયત્ન કરવો જોઇએ શ્રીમતી મણીબેન જીવરાજભાઈ પટેલ (રામાપીરકંપા) :– મણીબેને મહિલા સંગઠનની આ પ્રવૃતિને બિરદાવી હતી અને આ કાર્ય ઉપાડનાર બહેનોને અભિનંદન આપ્યા હતા.

તેમણે કહ્યું હતું કે એક એક પગથિયું કરીને આપણે વિકાસના ધ્યેયને હાંસલ કરી શકીશુ તેમણે પણ વહુને દીકરી સમાન સ્થાન આપવા જણાવ્યું હતું અને વધુમાં ઉમેર્યું હતું કે આપણે કામ બતાવીએ તો દીકરા કરતાં વહુ પહેલી ઉઠીને તરત આજ્ઞાનું પાલન કરશે તો પછી એની સાથેનું કડક વલણ શોભાસ્પદ ગણાય.

તેમણે કન્યા કેળવણીની હિમાયત કરતાં કહ્યું હતું કે આ શિક્ષિત બહેનોના સથી જ આજે આપણે સમાજની ઓફિસનું પગથિયું ચડી શકયાં છીએ જો

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n38/mode/1up

realpatidar.com

ભગિની સમાજની સ્થાપના ન થઇ હોત તો આજે આપણે આ રીતે એકત્રિત ન થઈ શકયા હોત તેમણે સમાજની બધી જ બહેનોને મહિલા સંગઠનના ઉપાડેલા. આ કાર્યને વેગ આપવા પોતાનો સંપૂર્ણ સહકાર આપવા અનુરોધ કર્યો હતો.
શ્રીમતી કેસરબેન અરજણભાઇ પટેલ (લિંબોઇકંપા) : શ્રીમતી કેસરબેન પટેલે બહેનોને સ્નેહ અને સહકારથી કામ કરવા જણાવ્યું હતું તેમણે કહ્યું હતું કે પરસ્પર સહકારથી જ આપણે આ કાર્યને આગળ ધપાવી શકીશું.

શ્રીમતિ કાન્તાબેન પ્રેમજીભાઇ પટેલ (નેશનલ ટાયર્સ ધનસુરા.)

કાન્તાબેન શિક્ષણની પ્રવૃત્તિને પ્રાધાન્ય આપતાં બહેનોને અનુરોધ કર્યો હતો કે બહેનોએ ભણતી બહેનોને પ્રોત્સાહન આપવું જોઇએ પોતાની નણંદ, બહેન કે પુત્રીને અભ્યાસની બાબતમાં આડખીલીરૂપ ન બનતાં તેમને અભ્યાસ માટે પ્રેરણા આપવી જોઇએ. શિક્ષિત બહેનો જે ઘરમાં હોય છે તે ઘરની રોનક જ જુદી હોય છે. આપણા સમાજમાં એવી માન્યતા છે કે ભણેલી બહેનો કામ ન કરી શકે એ માન્યતા ખોટી છે. જવાબદારી આવી પડતાં એ બહેનો પણ કામ કરવા સમર્થ બની જાય છે વધુમાં તેમણે કહ્યું હતું કે બહેનોને ભણાવીને શું કરવું છે એ વિચારસરણીને આપણે દૂર કરવી જોઇએ.

શ્રીમતિ પારૂલ રતીલાલ પટેલ B.A. Second LL. B. (અમદાવાદ)

પારૂલબેને મહિલા મંડળની પ્રવૃત્તિમાં મુખ્ય ફાળો આપ્યો છે. તેમણે સભાની કાર્યવાહી સંભાળી હતી સભામાં ભગિની સમાજના ઉદ્દેશોની છણાવટ કરતાં તેમણે બહેનો સમક્ષ નીચેના ઉદ્દેશો રજૂ કર્યા હતા.

૧ ભગિની સમાજનો મુખ્ય ઉદ્દેશ દેશના કોઇ પણ ભાગમાં વસતી આપણી જ્ઞાતિની બહેનો વચ્ચે સ્નેહ અને સંગઠન વધે તેમજ જ્ઞાતિની બહેનોમાં સહકાર અને ઐકયની ભાવના કેળવાય તેવાં જ્ઞાતિ હિતનાં કાર્યો કરવાં.

૨ આજની સંઘર્ષકાલીન પરિસ્થિતિમાં ઉભી થતી અનેકવિધ સમસ્યાઓમાં બહેનોને માર્ગદર્શન આપવાનો અને સમાજમાં બનતા લગ્નજીવનના પ્રશ્નો સમજુતીથી હલ કરવાનો તેમજ ત્યકતા બહેનોને આશ્રય સ્થાન આપી તેમના હક્કો માટે યોગ્ય પગલાં ભરવાનો.

૩ સમાજના સામાજિક રીતરિવાજોમાં જરૂરી યોગ્ય સુધારા વધારા કરી, કુરિવાજોને દૂર કરી સમાજને વધારેમાં વધારે ઉપયોગી થઈ શકાય તેવા દરેક પ્રકારના પ્રયત્નો કરવાનો.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n39/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-01 -Jagruti

realpatidar.com સમાજમાં સ્ત્રી કેળવણીનો ફેલાવો થાય તેવા પ્રયત્ન કરવા તેમજ સામાજિક અને સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓ દ્વારા સ્ત્રીઓમાં બૌદ્ધિક અને માનસિક જાગૃતિ પ્રેરી ગૃહ અને સમાજમાં નવઘડતર માટે કાર્ય કરવાં.

શ્રીમતી અરૂણાબેન હરિલાલ પટેલ. B.A. B.Ed. M.A.(I)
(નવાનગર કંપા)

વિશ્વના દેશો સાથે ભારતની સરખામણી કરતાં અરૂણાબેને જણાવ્યું હતું કે ભારત અલ્પવિકસિત દેશોમાંનો એક છે. ભારતમાં કેળવણીનું પ્રમાણ ઓછું છે. તેમાંય આપણો સમાજ અને ખાસ કરીને બહેનોમાં કેળવણીનું પ્રમાણ નહિવત છે. તેમણે કહ્યું હતું કે બહેનોમાં પણ શક્તિઓ છુપાયેલી છે. પણ એ સુષુપ્ત શક્તિઓને બહાર લાવવા માટે બહેનોને તક નથી મળતી. ઈતિહાસનાં પાનાં ઉથલાવતાં આપણને જોવા મળે છે કે દ્રૌપદી, સીતા, અનસુયા જેવી પવિત્ર નારીઓ ઋષિ મુનિઓને પણ મહાત કરી શકે તેવી પ્રતિભા સંપન્ન હતી, ત્યારે આપણે તો આપણી સમકક્ષના સામાન્ય પુરૂષ વર્ગ સાથે કામ કરવાનું છે. તો બહેનોએ આગળ આવવું જોઇએ. અને ઠેર ઠેર સ્ત્રી સંગઠનનો સંદેશો પ્રસારવો જોઇએ.

કુ. નર્મદાબેન અંબેરામભાઇ M. A.
(નેશનલ ટાયર્સ, ધનસુરા)

ભગિની સમાજનો પાયો નર્મદાબેનના પ્રયાસોથી નંખાયો છે. ભગિની સમાજનું નિર્માણ તેમને આભારી છે. નર્મદાબેને સભામાં બોલતાં જણાવ્યું હતું કે ભાઈઓના યુવક મંડળોની જેમ બહેનોનું પણ સંગઠન હોવું જોઇએ. આપણા સમાજમાં ભાઇઓની સરખામણીમાં બહેનો ઘણી પાછળ છે. પતિ–પત્ની વચ્ચે અને કુટુંબના સભ્યો સાથેના વૈચારિક તફાવતોને દૂર કરવા બહેનોએ આગળ આવવું પડશે તે માટે આવાં મહિલામંડળો જરૂરી છે. રથનાં બે પૈડાં સમાન હશે તો જ તે ગતિ કરી શકશે સમાજ પણ ત્યારેજ ઉન્નતિના પંથે જઈ શકશે જયારે ભાઇઓની સાથે સાથે બહેનો પણ આગળ આવવા પ્રયાસ કરશે. મહિલા મંડળો બહેનોને કૌટુંબિક સંબંધો, બાળઉછેર, માંદાની માવજત, ગૃહ સુશોભન, સ્વચ્છતા વગેરે બાબતોને લગતું જ્ઞાન પીરસે છે. મહિલા સંગઠન એ આપણા માટે એક નવો જ અનુભવ છે માટે એને ખોટી–ટીકા ટીપ્પણોથી તોડી પાડવા પ્રયાસ ન કરતાં સાથ અને સહકારથી તેને મજબુત કરવા

https://archive.org/details/bk191/page/n40/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-01 -Jagruti

realpatidarબહેનો સહકાર આપશે તેવી અપેક્ષા સેવી હતી તેમણે વધુમાં ઉમેર્યુ હતુ કે બધા બહેનોના શુભ પ્રયાસોથી આપણે મહિલા જાગૃતિ દ્વારા સમાજના નવનિર્માણમાં ખૂબ જ નોંધપાત્ર ફાળો આપી શકીશું ભગિનીસમાજ દ્વારા

આપણે બહેનોના પ્રશ્નો સમજુતીના પાયા પર ઘર મેળે ઉકેલવા પ્રયત્ન કરીશું જેથી બહેનો સમક્ષ ઉપસ્થિત થતા પ્રશ્નો કોઈપણ જાતનું મોટું ચર્ચાસ્પદ રૂપ ધારણ કરવાને બદલે સહજ રીતે જ હળવાશથી ઉકેલી શકાય.

શ્રીમતી ગોમતીબેન વિશ્રામભાઇ પટેલ (કાશીપુરાકંપા–આકરુન્દ)

શ્રીમતી ગોમતીબેને બહેનોને મોટી સંખ્યામાં મીટીંગમાં હાજરી આપી ભગિની સમાજના પાયાને મજબુત બનાવવાની હાકલ કરતાં કહ્યું હતુ કે સંખ્યાબળ વધુ હશે તો જ આપણે સમાજમાં કંઇક કાર્ય કરી શકીશું માત્ર સાસુવહુના ઝઘડા જેવી સામાન્ય બાબતો પ્રત્યે લક્ષ આપીને બેસી રહીશું તો આપણે આપણો ધ્યેય ગુમાવી બેસીશું તેમણે કહ્યું હતું કે આપણે ભણેલી વહુની અપેક્ષા ત્યારે જ રાખી શકીએ જ્યારે આપણે આપણી દીકરીને ભણાવી હોય !

શ્રીમતી ધનલક્ષ્મીબેન નંદલાલ વ્યાસ (રામેશ્વરકંપાં)

રામેશ્વરકંપામાં ભગવાન શ્રી લક્ષ્મીનારાયણના મંદિરમા સેવાપૂજાનું કામ સંભાળતાં શ્રીમતી ધનલક્ષ્મીબેન વ્યાસે ભગિની સમાજને આશીર્વાદ આપ્યા હતા કે તે દિનપ્રતિદિન પ્રગતિનાં સોપાન સર કરી શકે તેમણે બાળકોમાં ધાર્મિક સંસ્કારના સિંચનમાટે નિયમિત સ્વાધ્યાય અને ધાર્મિક ગીતા વાચન પર ભાર મૂકયો હતો. તેમણે બહેનોને જણાવ્યું કે દરેક બહેને પોતાના પતિને પરમેશ્વર માનવો જોઈએ છૂટાછેડાના પ્રશ્ન પર બોલતાં તેમણે કહ્યુ હતું કે–

સમાજમાં બહેનોની મૂલવણી માત્ર પૈસાથી જ કરવામાં આવે તે યોગ્ય નથી. સપ્તપદીના ફેરા અને પવિત્ર શ્લોકોચ્ચાર દ્વારા બંધાયેલા લગ્ન બંધનને માત્ર અમુક હજાર રૂપિયાના સાટામાં તોડી નાખવામાં આવે તો તે ખૂબ જ શરમજનક છે. સ્ત્રી એ એક શકિત છે. શકિતની ઉપાસના થવી જોઇએ ઉપહાસ નહિ. બહેનોને સમાજમાં આગવું સ્થાન મળવું જોઇએ.

કુ. લીલાવતી અંબેરામભાઇ પટેલ નેશનલ ટાયર્સ, ધનસુરા.

કુ. લીલાવતી પટેલે બહેનોને સારી સંખ્યામાં હાજર રહેવા બદલ અભિનંદન આપ્યા હતા. બહેનોને જાગૃત બનવા માટેનો અનુરોધ કરતાં તેમણે કહ્યું હતું કે બહેનોએ પોતાનું કાર્યક્ષેત્ર માત્ર રસોડામાં કે ખેતરના સિમાડામાં સીમિત realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n41/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-01 -Jagruti

realpatidar.com

સામાજિક ક્ષેત્રે વિકસાવવું જોઇએ. સમાજ ત્યારેજ આગળ આવી શકશે. જ્યારે બહેનો આગળ આવવા પ્રયાસ કરશે અને સામાજિક કુરિવાજો અને ચીલા ચાલુ રૂઢિઓને તિલાંજલિ આપી અર્વાચીન યુગની ગતિ સાથે કદમ મિલાવશે. આજે આપણો દેશ વિષમ કટોકટીમાંથી પસાર થઈ રહ્યો છે દેશને એના આંતરિક અને બાહ્ય મુશ્કેલીમાંથી ઉગારવા આપણી શકિતઓની જરૂર છે માત્ર આપણો સમાજ જ આપણી શકિતઓથી વંચિત નથી. સમગ્ર રાષ્ટ્ર પણ એ ખામી અનુભવે છે. આપણા દેશ પ્રત્યે પણ આપણી એક ફરજ છે કે આપણે એના વિકાસમાં ફાળો આપીએ અને એના માટે પણ જરૂર છે—મહિલા જાગૃતિ, સ્ત્રી શિક્ષણ અને સ્ત્રી સંગઠન ની. સ્ત્રીનું મહત્ત્વ દર્શાવતા કહ્યું હતું કે આપણાં શાસ્ત્રો, વિદ્વાનો, સાહિત્યકારો અને કવિઓ સ્ત્રી શકિતની ગાથા ગાતાં કહે છે કે "જે હસ્ત ઝુલવે પારણું તે જગત પર શાસન કરે !" સ્ત્રીઓમાં કંઇ જ આવડત નથી કે પુરુષોની સરખામણીમાં બૌદ્ધિક દ્રષ્ટિએ સ્ત્રીઓ પછાત છે, તે માન્યતા આપણા વડાપ્રધાન શ્રીમતી ઇંદીરાબેન ગાંધીએ ખોટી પાડી છે માત્ર ભારતને જ નહિ સમગ્ર વિશ્વને સ્ત્રી શકિતનો ખ્યાલ કરાવ્યો છે. આપણાં સમાજની બહેનોએ પોતાની શકિતઓ સમાજના ચરણે ધરી તેના વિકાસ માટે કટિબધ્ધ બનવું પડશે.

દરેક સમાજમાં એક ખામી તો મોટા ભાગે દ્રષ્ટિગોચર થાય છે, અને તે છે પરસ્પર ઇર્ષાભાવ, એ ઇર્ષાનું વિષ સમાજની પ્રગતિમાં મોટો અવરોધ બની રહે છે તેથી સૌ પહેલાં આપણે ઇર્ષા છોડી સ્નેહ અને સહકારથી હાથ મિલાવી કામ કરીશું તોજ આપણું મહિલા સંગઠન ટકી શકશે અને કંઇક કામ કરી શકાશે.

ઉપરાંત મહિલા સંગઠન એ સાસુઓને ગાળો દેવા માટે કે વહુઓને ઉશ્કેરવા માટેનું મેદાન નથી પણ એથી ઉભા થતા પ્રશ્નોને હલ કરવાનો એક પ્રયાસ માત્ર છે બહેનોને મહિલા સંગઠનની જ્યોત ગામડે ગામડે પ્રગટાવવાનો અનુરોધ કરતા તેમણે ઉમેર્યું હતું કે દરેક ગામમાં જેમ યુવકમંડળો અસ્તિત્વ ધરાવે છે તે રીતે મહિલા મંડળો પણ અસ્તિત્વમાં આવે એ જરૂરી છે.

સભાનાં પ્રમુખ શ્રીમતી વાલુબેન નારાયણભાઇ પટેલે ભગિની સમાજને આશીર્વાદ આપી તેની દિન પ્રતિદિન પ્રગતિ પ્રાર્થી હતી.

સભામાં એડહોક કમિટીની જાહેરાત કરવામાં આવી હતી. જેના હોદ્દેદારો નીચે પ્રમાણે છે.

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 40 of 358
Page 38 of 50

https://archive.org/details/bk191/page/n42/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-01 -Jagruti

એડહોક કમિટી

realpatidar.com

પ્રમુખ.	કુ.	નર્મદાબેન અખેરામભાઈ પટેલ M. A.	ધનસુરા
ઉપપ્રમુખ	શ્રીમતી	અરૂણાબેન હરિલાલ પટેલ B. A. Bed. M.A.(I)	ધનસુરા
મંત્રી	,,	પારૂલબેન રતિલાલ પટેલ B. A. LL B.	અમદાવાદ
સહમંત્રી	કુ.	રમાબેન નારાણભાઈ પટેલ Pre. Arts.	શરડોકંપા
ખજાનચી	શ્રીમતી	નર્મદાબેન કાન્તિભાઈ પટેલ (વર્ના.ફાયનલ)	ધનસુરા
સહખજાનચી	,,	લીલાબેન મગનભાઈ પટેલ S S.C.	૨.દ.કંપા

સભાના અંતમાં શ્રીમતી કાન્તાબેન પ્રેમજીભાઈ પટેલ (નેશનલ ટાયર્સ ધનસુરા) તરફથી અલ્પાહાર આપવામાં આવ્યો હતો. અંતમાં શ્રીમતી મોંઘીબેન રવજીભાઈ પટેલે આભાર વિધિ કરી હતી.

ભગિની સમાજને કાયદાકીય બાબતોમાં સલાહ અને માર્ગદર્શન આપવા માટે જાણીતા ધારાશાસ્ત્રી શ્રી રતિલાલ ખેતાભાઈ પટેલે (અમદાવાદ) સ્વૈચ્છિક તૈયારી બતાવી છે. તે બદલ ભગિની સમાજ તેમનો આભારી છે.

જે બહેનોએ કોઈ પણ સલાહસુચન ભગિની સમાજને લખી મોકલવા હોય અથવા જેમની કોઇ માર્ગદર્શન કે કોઇ સામાજિક પ્રશ્નના ઉકેલ માટે સલાહની જરૂર હોય તેમણે નીચેના સરનામે પત્રવ્યવહાર કરવો.

શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર ભગિની સમાજ. ધનસુરા
કુ. નર્મદાબેન અખેરામભાઈ પટેલ M.A.
નેશનલ ટાયર્સ. તલોદરોડ. ધનસુરા. જિ. સાબરકાંઠા. (ગુજરાત)

અમદાવાદ સમાજવાડીના બાંધકામનો આછોખ્યાલ

મંત્રીશ્રીએ સમાજવાડીના બાંધકામનો ખ્યાલ આપતાં કહ્યું હતું કેઆ સમાજ વાડીમાં આગળના ભાગમાં પાંચ દુકાનો, અને નીચે ભોંયરામાં ૪૩+૨૦ ફુટનો સ્ટોર રૂમ રાખેલ છે. ઉપરના માળે ૭૩ + ૪૩ ફુટનો એક હોલ રાખવામાં આવેલ છે. બંને બાજુ એક એક રૂમ જોડતા છે, આખી વાડીમાં નાના મોટા ૨૮ અઠાવીસ રૂમો (દુકાનો સિવાયના) ત્રણ માળમાં થાય છે, બાંધકામ એક માળનું આશરે ૫૦૦ વારનું થાય છે ત્યાદબાદ સમાજના પ્રમુખશ્રી જેઠાભાઈએ મહેમાનોનું સ્વાગત કરી સમાજવાડી માટે અત્યાર સુધી જ્ઞાતિ ભાઈ એએ આપેલ સહકાર બદલ આભાર માન્યો હતો. અને હવે પછીના કાર્યમાં પણ સહકાર આપતા રહેશે. એવી આશા વ્યક્ત હતી.

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 41 of 358
Page 39 of 50

https://archive.org/details/bk191/page/n43/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-01 -Jagruti

realpatidar.com

શિલારોપણ વિધિ વખતનાં વક્તાઓનાં પ્રવચનો

શ્રી ખીમજીભાઇ નાગજીભાઈ પટેલ

અખીલ કચ્છ કડવા પાટીદાર સમાજના પ્રમુખશ્રી ખીમજીભાઇએ આજના આ પ્રસંગને સમાજના બીજા શહેરોની સરખામણીમાં આ સમાજવાડીની વધુ અગત્યતા ઉપર ભાર મૂકીને જણાવ્યુ હતું કે સમાજના ભારતભરમાં વસતા તમામ ભાઇઓએ આ સમાજવાડીમાં સાથ અને સહકાર આપવાનો રહેશે અને આજે આ સમાજવાડીની સંત પુરૂષ પરમપૂજ્ય શાસ્ત્રીજીના શુભ હસ્તે શિલારોપણ વિધી થાય છે તે આપણા સમાજના ભાઇઓ માટે એક અનેરો પ્રસંગ છે આપણે મનુષ્ય તરીકે જન્મ લીધો અને મનુષ્ય તરીકે જીવન કેમ જીવવું અને કેમ તેજસ્વી જીવન બનાવવુ તેના માટે આપણને આવા શાસ્ત્રીજી જેવા સંત પુરૂષની રાહે ચાલીને કાર્યનો સંકલ્પ કરી ચૂકેલા કલકત્તા, દિલ્હી, જબલપુર, પૂના વિગેરે શહેરોના દાખલાઓ આપ્યા હતા.

પ્રિન્સિપાલ શ્રી રતિલાલ એલ. પટેલ

તલોદ કોલેજના પ્રિન્સિપાલ અને આપણા સમાજના એક ઉત્સાહી કાર્યકર ભાઇશ્રી રતિલાલભાઇએ આજના આ સમાજવાડીના શિલારોપણ વિધિના પ્રસંગને એક આધ્યાત્મિક પ્રસંગ માને તેમને ભાવવાહી બનાવવા માટેનો એક જ ઉપાય છે અને તે સ્વાધ્યાય. આવું કાર્ય કરવા માટે સમાજવાડીમાં જે અમદાવાદ સમાજે સમાજવાડીની શિલારોપણ વિધી કરવા માટે પરમ પૂજ્ય પાંડુરંગ શાસ્ત્રીજીને બોલાવવાનું જે નકકી કર્યું તે ખરેખર વંદનીય છે. તેમની વાણીથી જીવન તેજસ્વી બનાવવાના કાર્યમાં આપણને ઘણીજ પ્રેરણા મલશે આ સમાજવાડી અમદાવાદ સમાજ એકલાની નથી પરંતુ આખા ભારતમાં વસતા આપણા ભાઇઓની ઉપયોગીતા સમાન કેન્દ્રીય સમાજવાડી તરીકે ઉપયોગમાં આવશે આપણી જ્ઞાતિના ગુજરાતના, કચ્છના, સાબરકાંઠા વગેરેના દર્દીઓ, વગેરેને ઘણીજ ઉપયોગમાં આવશે માટે આ સમાજવાડીમાં દરેક શહેરોના ભાઇઓએ સાથ સહકાર આપવો જરૂરી છે.

પ્રોફેસર શ્રી વિશ્રામભાઇ રૂડાણી

જાણીતા પ્રોફેસર શ્રી વિશ્રામભાઇએ પોતાના પ્રવચનમાં કહ્યુ હતું કે અજ્ઞાન અને કુસંપનું જાળું કાઢવા માટે, દીલ સાફ કરવા, મન પવિત્ર કરવા અને આપણું હૃદય નિર્મળ રાખવા માટે સ્વાધ્યાય કરવાની અત્યંત જરૂર છે. પૂજાપાઠ ટીલાં ટપકાં આપણે કરીએ છીએ પણ સાથે મળીને સ્વાધ્યાય થાય તેવું કાર્ય

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 42 of 358
Page 40 of 50

https://archive.org/details/bk191/page/n44/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-01 -Jagruti

realpatidar.com

આપણે કરતા નથી. પ્રભુને પ્રાપ્ત કરવાનો સાચો માર્ગ આજ છે આપણે પરસ્પર સમજીને જીવનમાં છેલ્લી પદવી પ્રાપ્ત કરવી એજ સ્વાધ્યાય સાચી કેળવણી આપણે આ સમાજવાડીમાં સ્વાધ્યાય કરીને જ મેળવીશું આપણે સર્વે ભાઇઓએ આ વાત સ્વીકારીને સ્વાધ્યાય કરવાનું નક્કી જ કરીએ ભૌતિક તેમજ આધ્યાત્મિક સુવિધા ઉભી કરવાનુ આપણે નકી કર્યું છે તે વંદનીય છે.

શ્રી પ્રેમજીભાઇ અખેરામભાઈ

ધનસુરાના જાણીતા સામાજિક કાર્યકર ભાઇશ્રી પ્રેમજીભાઇએ કહ્યું હતુ કે ઘણાં વર્ષોથી આપણે સેવેલું સ્વપ્નુ આજે સાકાર થાય છે બીજી સમાજવાડીઓ ઘણી થઈ છે પરંતુ આ વાડી એક અનોખી થશે. કારણકે એની શિલારોપણ વિધી એવી રીતે થાય છે કે પહેલાં આપણી જ્ઞાતિમાં શ્રી એધવદાસજીએ ધાર્મિક-આધ્યાત્મિક જ્ઞાન પુરૂ પાડતા હતા. એમના ગયા પછી આધ્યાત્મિક જ્ઞાન આપનાર કોઇ વ્યકિત ન હતી અત્યારે બલપુરમાં યુવક સંઘે પણ આપણી જ્ઞાતિને સાચે રસ્તે દોરનાર પરમપૂજ્ય શાસ્ત્રીજીનું સાનિધ્ય લેવાની શરૂઆત થઇ તે મુજબ આ વાડીની શરૂઆત પણ પરમપૂજ્ય શાસ્ત્રીજીના શુભ હસ્તે શિલારોપણ વિધી થાય છે તે આપણા માટે ગૌરવની વાત છે હવે એધવદાસજીની ખોટ આપણે પરમ પૂજ્ય શાસ્ત્રીજીની પ્રેરણા લઇને પુરી પાડીએ પહેલાં અમો ધનસુરામાં વાડીમાં સ્વાધ્યાય પ્રવૃત્તિનું વિચારતા હતા પરંતુ અમદાવાદ સમાજે આ સમાજવાડીમાં જે આધ્યાત્મિક જ્ઞાન માટે હોલની સુવિધા પુરી પાડે છે તે યશ અમદાવાદ સમાજને ફાળે જાય છે આ વાડી ફક્ત અમદાવાદ સમાજની નથી તે આપણે જ વિચારવું જોઇએ આ વાડીમાં આપણે બહારનાઓએ સાથ સહકાર આપણી ફરજ સમજીને આપવો જોઇએ.

શ્રી વાડીભાઈ કે પટેલ—

ધનસુરા શ્રી કડવા પાટીદાર સનાતન સમાજના ગૃહપતિ

શ્રી વાડીભાઈ કે. પટેલે કહ્યું કે થોડા દિવસ પહેલા અમોએ જાણ્યું કે આ વાડીમાં સ્વાધ્યાય હોલ થવાનો છે તેથી વધુ આનંદ થયો ઘણાં માણસો વાતો કરતા હોય છે કે કે આપણી જ્ઞાતિને યોગ્ય માર્ગે દોરનાર કોઇ વ્યકિત નથી તે વાત ખોટી છે પરમપૂજ્ય શાસ્ત્રીજી આ કાર્ય માટે આપણને મલ્યા છે તો અમદાવાદ સમાજે સ્વાધ્યાયહોલ માટે જે સુવિધા કરી છે તે આપણને સ્વાધ્યાય માટેનું ધ્યાન દોરે છે તો તેના માટે અમદાવાદ સમાજના કાર્યકર્તાઓનો જેટલો આભાર માનીએ તેટલો ઓછો છે હવે ગામડે ગામડે સ્વાધ્યાય શરૂ કરવા માટે આપણે સક્રીય બની કાર્ય કરવું જોઇએ.

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 43 of 358
Page 41 of 50

https://archive.org/details/bk191/page/n45/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-01 -Jagruti

શ્રી મોહનલાલ જેઠાભાઇ

realpatidar.com

કચ્છ કડવા પાટીદાર યુવક મંડળ અમદાવાદના મંત્રી શ્રી મોહનલાલે જણાવ્યું હતું કે આજના આ પ્રસંગથી અમો યુવકોને એક નવો રાહ મળે છે અમારું મંડળ આજથી નક્કી કરે છે કે હવેથી આધ્યાત્મિક કાર્ય માટે અમારું મંડળ સતત સક્રીય રહેશે.

અંતમાં અમદાવાદ સમાજના પ્રમુખશ્રી જેઠાભાઇ પટેલે આભાર વિધી કરી હતી અને આ રીતે સમાજવાડીનો શિલારોપણ વિધીનો કાર્યક્રમ શાન્તિથી પુરો થયો હતો આ સમારંભની તમામ વ્યવસ્થા યુવકમંડળ અમદાવાદ તરફથી કરવામાં આવી અને મંડળે ઘણીજ સુંદર અને પ્રસંશનીય કામગીરી બજાવી હતી.

વાર્ષિકોત્સવ *

અમૃત આર. પટેલ પ્રમુખ
શ્રી ક. ક. પા. વિ. મંડળ, અમદાવાદ

શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર વિદ્યાર્થીમંડળ, અમદાવાદનો વાર્ષિકોત્સવ તા. ૧૫-૧૨-૭૪ને રવિવારના બપોરના ત્રણ વાગ્યે વિદ્યામંદિર હાઇસ્કૂલ નરોડાના પટાગણમાં યોજવામાં આવ્યો હતો,

અતિથિવિશેષ પ્રોફેસર **વી. આર. રૂડાણી**
શ્રી વી. ડી. ચંદારાણા
(શાળાના આચાર્ય)

વિદ્યાર્થીમંડળના પ્રમુખ શ્રી અમૃત આર પટેલના સ્વાગત પ્રવચન બાદ પ્રમુખસ્થાન શ્રી રતિભાઈ કે. પટેલે (એડવોકેટ) સંભાળ્યું હતું.

મંડળના પ્રમુખના અહેવાલ પ્રવચન બાદ અતિથિવિશેષ શ્રી વી આર. રૂડાણીએ વિદ્યાર્થીઓને સંબોધ્યા હતા ત્યારબાદ શ્રી વી. ડી. ચંદારાણાએ પ્રવચન કર્યું હતું એ પછી શ્રી દામુભાઈ ડી પટેલ (પ્રમુખ યુવક મંડળ નરોડા) અને કુ. નંદાબેન એ. પટેલ (પ્રમુખ, મહિલા મંડળ)નાં વક્તવ્યો બાદ સમારંભના પ્રમુખ શ્રી રતિભાઈ કે. પટેલે વિદ્યાર્થીગણને સંબોધ્યા હતા. અંતમાં મંડળના મંત્રીશ્રીએ આભારવિધિ વ્યક્ત કરી હતી,

ફોટો-ફેકશન અને અલ્પાહાર પછી કાર્યક્રમની પુર્ણાહૂતિ થઇ હતી.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n46/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-01 -Jagruti

realpatidar.com

શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સમાજ, દહેગામ

આજે તા. ૧૧-૧૧-૭૪ના શુભ દિવસે કોલેજ કંપા મુકામે બપોરના ૨-૦૦ કલાકે દહેગામ તેમજ દહેગામની આજુબાજુ કંપાઓમાં રહેતા આપણા ભાઇઓ અને જુદાંજુદાં કુટુંબોમાં રહીને ખેતી કરતા ભાઇઓ તથા સો મીલો કે ટ્રાન્સપોર્ટનો ધંધો કરનાર તેમજ વેપારી ભાઇઓ સંગઠન માટે ભેગા થયા હતા. જેની સંખ્યા ૧૦૦થી પણ વધારે હતી. આ સંગઠનમાં સ્થાનિક, સામાજિક, આર્થિક પ્રશ્નો વગેરેની ચર્ચા કરવામાં આવી હતી.

સૌ પ્રથમ બદામકંપા મુકામે બનેલ આકસ્મિક દુઃખદ દુર્ઘટનામાં ગોવિંદભાઈ માવજીભાઇ પટેલનું જે અવસાન થયું. તેમના આત્માની શાંતિ માટે બે મિનિટ મૌન પાળી પ્રભુ પાસે પ્રાર્થના કરી ત્યારબાદ કાર્યવાહીની શરૂઆત કરવામાં આવી.

સર્વ સંમતિથી "શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સમાજ, દહેગામ" નામ નક્કી કરવમાં આવ્યું ત્યારબાદ બહુમતિ વિસ્તાર મુજબ કારોબારીના સભ્યો નીમવામાં આવ્યા પછીથી બહુમતીથી પ્રમુખશ્રીની અને અન્ય હોદ્દેદારોની વરણી કરવામાં આવી, ઉપરાંત એક સલાહકાર સમિતિની પણ રચના કરવામાં આવી જે નીચે મુજબ છે.

પ્રમુખ	ગંગારામભાઇ જીવરાજભાઈ	દહેગામ
ઉપપ્રમુખ	લાલજીભાઈ માવજીભાઈ	શીવપુરાકંપા
મંત્રી	નાનજીભાઈ અરજણભાઇ	કોલેજકંપા
સહમંત્રી	વસરામભાઈ ભાણજીભાઈ	દહેગામ
કેશીયર	કાનજીભાઈ વાલજીભાઈ	”

* કારોબારીના અન્ય સભ્યો *

શીવજીભાઈ ગંગારામભાઇ	દહેગામ
મગનભાઈ શીવજીભાઇ	રાણુંના કુવા
લાલજીભાઇ જેઠાભાઈ	સાંપા
નરસીંહભાઈ ગોવીંદભાઈ	કોલેજકંપા
મણીભાઈ હીરજીભાઈ	મહાદેવ ફાર્મ
રવજીભાઇ હીરજીભાઈ	ફુલપુરા કંપા
ધનજીભાઈ માવજીભાઇ	જલી[illegible]

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 45 of 358 Page 43 of 50
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n47/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-01 -Jagruti

realpatidar.com

ધનજીભાઈ દેવજીભાઈ	ડભોડા
અરજણભાઈ કરશનભાઈ	બબલપુરા
હંસરાજભાઈ વાલજીભાઇ	મગોડીલાટ
કાનજીભાઈ શીવજીભાઇ	રખીયાલ

* સલાહકાર સમિતિ *

રામજીભાઇ કરશનભાઈ	મગોડીલાટ
નારણભાઈ હરજીભાઈ	દહેગામ
સવગણભાઇ રામજીભાઇ	બબલપુરા
દાનાભાઇ ખેતાભાઈ	દહેગામ
રતનશીભાઈ હંરજીભાઇ	દહેગામ

સર્વસંમતિથી રચવામાં આવેલા હોદ્દેદારો અને કારોબારીના સભ્યોએ પોતાનાં મંતવ્યો વ્યકત કર્યાં બાદ હાજરી આપેલ સભ્યોએ પોતાના પ્રશ્નો અને સૂચનો રજૂ કર્યાં.

આ સંસ્થાની સભ્ય ફી અંગે કુટુંબ દીઠ ૫ રૂા. અને ગરીબ કુટુંબ માટે ૨ રૂા. નકકી કરવામાં આવી.

ઉપરાંત બહામકંપામાં બનેલી દૂર્ઘટના અંગે તે કુટુંબને દિલાસો આપવા માટે અને અસત્ય સામે લડી લેવા માટે એક સમિતિ રચવામાં આવી.

છેલ્લે પ્રમુખશ્રીના એ શબ્દો અને સુચનો સાંભળી, કોલેજ કંપાના નાનજીભાઇએ હાજરી આપવા બદલ આભારવિધિ કરી સભાનું વિસર્જન કરવામાં આવ્યું.

શ્રી પાટીદાર યુવક મંડળ (મુંબઈ)

ઉપરોકત મંડળની કારોબારીની સભા તા. ૧૮-૧૨-૭૪ ના રોજ શ્રી પાટીદાર વાડી મધ્યે મળી હતી તેમાં મુંબઇ સમાજના આગેવાન વ્યકિત મણિભાઇ વાલજીભાઇ પટેલના દુઃખદ અવસાન બદલ શોક વ્યકત કરવામાં આવ્યો હતો અને સભ્યોએ પ્રભુ તેમના આત્માને ચિર શાંતિ આપે એવી પ્રાર્થના કરી હતી.

શ્રી પાટીદાર યુવક મંડળ વતી.
મંત્રી
ડૉ. કાન્તિભાઇ એલ. ચોપડા

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 46 of 358 Page 44 of 50
email: mail@realpatidar.com

realpatidar.com

શ્રી ૧।

આપની જરૂરીયાત મુજબ :

- ડનલોપ
- ફાયર સ્ટોન
- ગુડઇયર
- સીયેટ વગેરે
- કંપનીનાં બનાવેલ

ટાયર ટયુબ,

દરેક સાઈઝમાં જેમકે ટ્રક, ટ્રેકટર, મોટરકાર, મોટર સાયકલ તથા
બેલ ગાડાના કમ્પલીટ ટાયર સેટ

દરેક સાઇઝની

★ બેરીંગો ★ એકસલ ★ હબ ★ વીલપ્લેટ

તેમજ તેને લગતો તમામ સામાન વ્યાજબી ભાવે મેળવવા અમારી મુલાકાત લો અને સાયકલનાં ટાયર, ટયુબ કન્ટ્રોલ રેટથી મળશે.

ઓથોરાઇઝડ ડીલર્સ ફ્રન :—

ડનલોપ ઇન્ડિયા લિ. કલકત્તા, ગુડઈયર ઇન્ડિયા લિ. મુંબઈ.
ફાયર સ્ટોન ટાયર એન્ડ રબ્બર કું. ઇન્ડિયા પ્રા. લિ. મુંબઇ.
સીયેટ ટાયર્સ ઓફ ઇન્ડિયા લિ. મુંબઈ.
મદ્રાસ રબ્બર ફેકટરી લિ. મદ્રાસ.
ઈન ચેક ટાયર્સ લિ. કલકત્તા.
નેશનલ રબ્બર મેન્યુફેકચર્સ લિ. કલકત્તા.

નેશનલ ટાયર્સ

realpatidar.com

પ્રો. પ્રેમજીભાઈ એ. પટેલ
ઓથોરાઇઝડ ટાયર ડીલર્સ

ફોન નં. ૨૭ તલોદ રોડ, **ધનસુરા** જિ. સાબરકાંઠા.

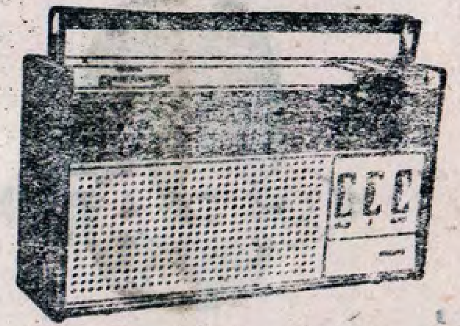
https://archive.org/details/bk191/page/n49/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-01 -Jagruti

હમેશા ફિલિપ્સ રેડીયો ખરીદવાનોજ આગ્રહ રાખો.

realpatidar.com

ઓથોરાઈઝડ ડિલર્સ ઇન:—

ફિલિપ્સ રેડીયો

કમાન્ડર

પ્રો. વાડીલાલ જીવરામ
(મીઠુ)ભાઈ સોની
ઠે. ચારરસ્તા, ધનસુરા,
જિ. સાબરકાંઠા

...ા યા લખો :—

શ્રી
...જાનંદ રેડીયો
...સર્વિસ

રેડીયો, ટ્રાન્ઝીસ્ટર; એમ્પ્લીફાયર વેચનાર
તેમજ સંતોષકારક રીતે રીપેર કરનાર
ઇલેક્ટ્રીક સામાનના વહેપારી.

realpatidar.com

realpatidar.com

આનન્દ!
ફુરસદ!!
વૈભવ!!!

રાજેશ
પ્રેશર કુકર

પ્રથમ તો ગ્રાહકો તરફથી, પછી એના હરીફો તરફથી અને હવે ખુદ આઈ.એસ.આઈ. તરફથી પ્રમાણપત્ર. આમ રાજેશે આઈ.એસ.આઈ. ચિહ્ન ધરાવનારાં ગણ્યાં ગાંઠ્ય ઉત્પાદનોની ઉચ્ચ હરોળમાં સ્થાન મેળવ્યું છે.
લક્ષમાં રાખશો કે આઈ.એસ.આઈ. ચિહ્ન એટલે સવિશેષ. ખાતરીનું ચિહ્ન! ઉત્પાદનની અત્યુત્તમ ગુણવત્તા, ઉત્કૃષ્ટ કારીગરી અને ચીવટપૂર્વકની પરિપૂર્ણતાનું પ્રમાણપત્ર.
તેથી, જ્યારે તમે પ્રેશર કુકરની શોધમાં હો ત્યારે રાજેશની માગણી કરજો. કારણ કે એ સવિશેષ ખાતરીનું ચિહ્ન — ISI ધરાવે છે.

નિર્માતા:
રાજેશ ઈન્ડસ્ટ્રીઝ
મહારાષ્ટ્ર.

સ્ટોકીસ્ટ *

શક્તિ વિજય વાસણ ભંડાર

તાંબા, પિત્તળ, સ્ટેનલેસ સ્ટીલ, એલ્યુમીનીયમના વાસણો તેમજ પ્રાયમસ વગેરે હાજર સ્ટોકમાં મળશે

પ્રોપ્રાયટર: પટેલ માવજીભાઈ ભીમજીભાઈ (કચ્છ) વીરાણીવાળા

સ્થળ: બુટાલવાડા, મોડાસા, જિ. સાબરકાંઠા.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n51/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-01 -Jagruti

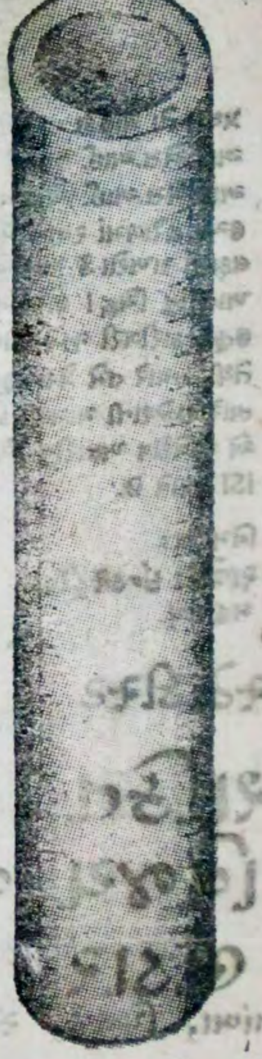
realpatidar.com

શ્રી જયઅંબે

ખેડૂત ભાઈઓને ખુશ ખબર

સ્પન પાઈપ્સ

ખેતીવાડીની
સમૃદ્ધિ માટે અખૂટ
પાણીની જરૂર છે. વર્તમાન
સંજોગો જોતાં હવે પાણીનો કરકસર
ભર્યો ઉપયોગ કરવો જરૂરી છે. આપને પાણીનો
જે જથ્થો મળે છે તેનો બગાડ થતો અટકાવવો હોય
અને પાણીનું પૂરેપૂરું વળતર લેવાની આપની અભિલાષા—
હોય તો હંમેશાં અમારી—

શ્રી શક્તિ સ્પન પાઇપ કું.

ની

પાઈપો વાપરવાનો આગ્રહ રાખો

અમારે ત્યાં પૂરેપૂરી કાળજીથી જાત દેખરેખ નીચે
પાઈપો બનાવવામાં આવે છે. ભાવ સાથે માલની ગુણવત્તા
જોવાનો પણ આગ્રહ રાખો.

★

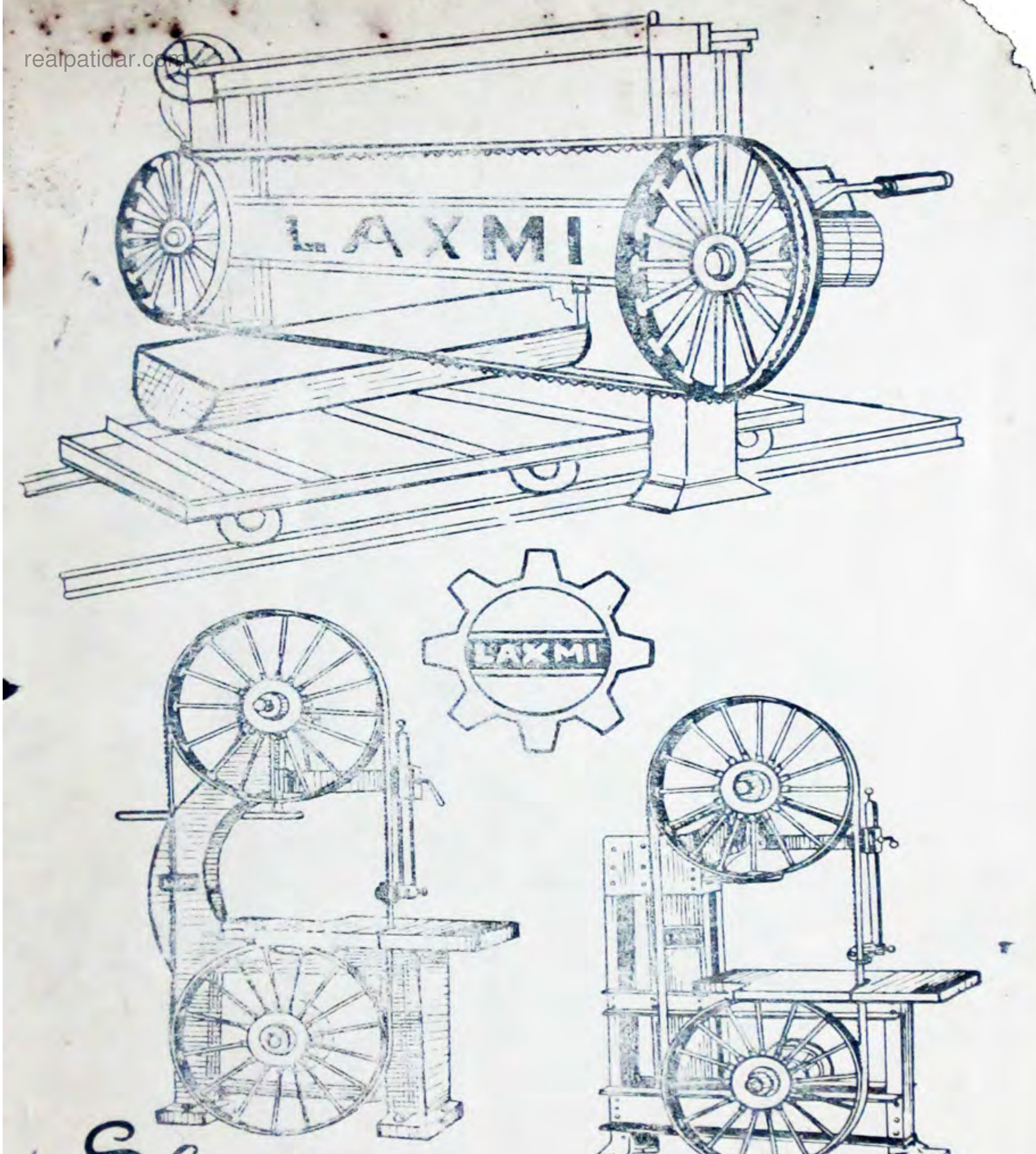
"ગ્રાહકનો સંતોષ એ જ અમારો નફો છે."

સારી પાઈપો મેળવવા માટે ગુજરાત ભરમાં
—: અજોડ સ્થળ :—

realpatidar.com

શ્રી શકિત સ્પન પાઇપ કું.

વડાગામ (જિ. સાબરકાંઠા

Shree
LAXMI ENGINEERING WORKS
AMBAWADI, SAIJPUR BOGHA,
NARODA ROAD-AHMEDABAD-2.

realpatidar.com

realpatidar.com

JAGRUTI JANUARY '75 Reg. No. G. 232

રવાના :
જાગૃતિ કાર્યાલય
પટેલવાડી, તલોદ રોડ
ધનસુરા (જિ. સાબરકાંઠા)

Book-Post

To,

પ્રકાશક :
શ્રી. વિશ્રામભાઈ એન. પટેલ
શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સનાતન સમાજ
યુવક મંડળ (ગુજરાત)
"જાગૃતિ કાર્યાલય"
પટેલવાડી તલોદ રોડ,
ધનસુરા, જિ. સાબરકાંઠા.

★

★

મુદ્રક :
શ્રી કાન્તિભાઈ કે. પટેલ
અનુપમ પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ
હાઈસ્કૂલ સામે, તલોદ રોડ,
ધનસુરા, જિ. સાબરકાંઠા.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n54/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-02 -Jagruti

realpatidar.com

શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સનાતન સમાજ
યુવક મંડળ તરફથી

સેવા, સંગઠન અને સહકારના ઉચ્ચ આદર્શ રજુ કરતું
પ્રાણવાન માસિક

જાગૃતિ

તંત્રી :
કાન્તિભાઈ કે. પટેલ
બી. એ.

realpatidar.com

વર્ષ : ૧૭ અંક–૨ ફેબ્રુઆરી ૧૯૭૫

https://archive.org/details/bk191/page/n55/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-02 -Jagruti

realpatidar.com

અનુક્રમણિકા

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n56/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-02 -Jagruti

realpatidar.com

ૐ જય શીવશકિત

તંત્રીસ્થાનેથી

આપણે સૌ જાણીએ છીએ તેમ દિન પ્રતિ દિન સમાજજીવનમાં અણધાર્યું, અકલ્પિત અને અકથિત પરિવર્તન આવતું જાય છે કેટલીક વખત પરિવર્તન થવાથી તેનાં સારાં પરિણામો આવે છે, જ્યારે કેટલીક વખતે નરસાં પરિણામોના કારણે સમાજજીવન અસ્તવ્યસ્ત થતું જતું હોય છે

છેલ્લા બે ત્રણ દાયકાઓના આપણા સમાજજીવન પર દ્રષ્ટિ ઠેરવીશુ તો જણાશે કે ખેતીવાડી, ટીમ્બર મરચન્ટ તેમજ બીલ્ડીંગ કન્સ્ટ્રકશનના વ્યવસાયમાં વહેંચાયેલો આપણા સમાજની નિરક્ષર જનશકિત એ પણ ઘણી સારી કહી શકાય તેવી એકધારી પ્રગતિ સાધેલી છે પરંતુ છેલ્લા દશકાના પશ્ચિમાર્ધ પર દ્દષ્ટિ કરીએ તો અત્યાર સુધીમાં જે કંઇ સિદ્ધિ મેળવેલી હતી તેમાં ધીરે ધીરે ક્ષીણતા આવતી જાય છે.

બીજી બાજુ કેળવણી ક્ષેત્રે અલ્પાંશે સુવિધાઓ ઊભી કર્યા બાદ શિક્ષણનું પ્રમાણ ધીમે ધીમે વિસ્તરતુ જાય છે પણ કેળવણીક્ષેત્રમાં જીવનનાં મૂલ્યોને વિકસાવી શકે, સાંસ્કૃતિક તેમજ નૈતિક તાકાત ઊભી કરી શકે તેવુ ચેતન રેડી શકવા અશકિતમાન બનતું જતું હોવાની હવા આજકાલ ચોમેર ફેલાયેલી જણાશે આજે શિક્ષણ સંસ્થાઓના સુકાનીઓ તેમજ સંચાલકોને પણ વિદ્યાર્થીજગતમાં પ્રવર્તિ રહેલ અશાંતિ અંધાધૂંધી અને અજંપાને અટકાવવા માટે લોઢાંના ચણા ચાવવા જેવી પરિસ્થિતિમાં મૂકી દીધા છે.

પ્રત્યેક વાલી પોતાનાં અભ્યાસ કરતાં બાળકોને અસંસ્કારીતાના વાતાવરણમાંથી ઉગારવાનું નહિ વિચારે અગર ભાંગફોડીયા પ્રવૃત્તિમાંથી ઉચિત માર્ગે નહીં વાળે તો શિક્ષણ સંસ્થાઓ માત્ર તેના સુકાનીઓ કે સંચાલકોને માટેજ નહિ પરંતુ પ્રત્યેક વાલી માટે પણ શિરોવેદના સમાન બની રહેશે. આપણે એક બાજુ જ્યારે કેળવણી ક્ષેત્રે ટૂંકાગાળાયા જ માત્ર પ્રવશ મેળવ્યો છ ત્યારે આપણા સમાજનું

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n57/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-02 -Jagruti

realpatidar.com

વિદ્યાર્થીજગત પણ સમગ્ર વિદ્યાર્થીજગતની પ્રવૃત્તિઓનું સહભાગી બને અગર બનવું જ પડે. એવા સમયે આપણા સમાજનાં વિદ્યાર્થી જગતનાં વાલીઓએ પોતાનાં બાળકો શૈક્ષણિક સંસ્થાઓમાં શિક્ષણ મેળવતી વખતે હંસવૃત્તિ કેળવે તેવી ચાંપતી નજર અચુક રાખે એવી અભિલાષા સેવવી અસ્થાને નથી જો કે આપણા સમાજનુ વિદ્યાર્થીજગત પણ એવા સંજોગોમાંથી શિક્ષણ મેળવે છે કે જેઓએ અત્યાર સુધી ઠીક ઠીક જાગરૂક રહી ખંડનાત્મક પ્રવૃત્તિઓમાં ભાગ ન ભજવવાનું શાણપણ જાળવી રાખ્યું છે એ ન્યાયે કેળવણીની શાન જાળવી રાખી છે એમ કહીએ તો પણ ખોટું નથી. પણ આપણી આસપાસનું સમગ્ર જગત જયારે વિષચક્રમાં અટવાયું હોય ત્યારે આપણે પણ એ વિષમય વાતાવરણના પંજામાંથી બિલકુલ મુકત ન રહી શકીએ. એ સ્વાભાવિક છે.

આ રીતે માત્ર વિદ્યાર્થીજગતમાં જ નહિ પણ સમાજજીવનમાં પણ એક યા બીજા પ્રકારનું વિષમય અર્થા વિશાદમય વાતાવરણ આવતું જાય છે સામાન્ય રીતે સમાજજીવનમાંથી કૌટુબિક સંપ કે એકતાથી માંડી સામાજિક એકતાને તોડનારાં કેટલાંક પરિબળોથી સામાજિક એકતા પણ ખંડિત બનતી જાય છે. સમાજના પ્રાણરૂપ ગણાતી શિક્ષણની સંસ્થાઓને ચલાવવા માટે, જ્ઞાતિના રીવાજોનું એકધારું પાલન કરવા અંગે સમાજનાં મ ર । શિથિલ બનાવનારું મ નસ ઘર કરતું જાય છે વ્યકિતગત લાભને પ્રાધાન્ય આપનારું વ્યકિતવાદી માનસ આજે જોર કરતું જાય છે પરિણામે સમાજનુ પ્રત્યેક અંગ સ્વાતંત્ર્ય વિચારસરણી કરતાં સ્વચ્છંદી સ્વૈરવિહારી બનતું જવાનો આભાસ વધુ ફાલતો જતો જણાશે અર્થાત સામાજિકતા પ્રત્યેની ઉપેક્ષાવૃત્તિ વધતી જાય છે

આવા સંજોગોમાં આપણી યુવાશકિતને સંગઠિત કરવા સંઘની રચના યથા યોગ્ય સમયે જ કરવામાં ાવી છે ત્યારે આપણા સમાજના ધોરણે પણ સંઘ શકિતને પ્રસ્થાપિત કરવાનો પુરૂષાર્થ કેળવીશું તો પાણી તૂટે તે પહેલાં । બાંધવાનુ પૂણ્ય કાર્ય કરી શકીશું...અન્યથા અન્ય સમાજો જયારે જે પરિસ્થિતિ માંથી પાછા વળવા પ્રયાસ કરે છે ત્યારે આપણે અનુચિત સમાજજીવનની દિશામાં પા પા પગલી કરી આગળ વધી જઇએ તો તે ઉચિત કદાચ ન ગણી શકાય.

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 56 of 358
Page 4 of 32

https://archive.org/details/bk191/page/n58/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-02 -Jagruti

શૈક્ષણિક સુવિધા અંગે

ભગવાનદાસ એમ. પટેલ
હસનપુરકંપા

realpatidar.com

સમાજ એટલે વ્યકિતઓનો સમુદાય સમાજમાં રહીને વ્યકિત પોતાના વિકાસ માટે જુદી જુદી પ્રવૃત્તિઓ કરે છે જેના દ્વારા જીવન નર્વાહ ચલાવે છે જીવન નિર્વાહ માટેની આ પ્રવૃત્તિઓનાં ક્ષેત્રો ગમે તે હોઇ શકે ખેતી, વેપાર રોજગાર કે નોકરી આ ક્ષેત્રોને વેગ આપવા માટે સાર્વત્રિક જ્ઞાનની જરૂર રહે છે જેનો આધાર શિક્ષણ પર રહેલો છે, એટલે જ સમાજમાં આજે શિક્ષણની અગત્યતા અનિવાર્ય છે.

આપણા ક. ક. પા. ગુજ સમાજ વિશે વિચારીએ તો શિક્ષણ ક્ષેત્રે આપણે જોઇએ તેટલા જાગૃત થઇ શકયા નથી આ અંગે શકય પ્રગતિ ચાલુ જ છે તેમ છતાં આપણા સમાજમાં ટકાવારીની દૃષ્ટિએ શિક્ષણનું પ્રમાણ ખૂબજ ઓછું છે. આપણા વડીલો એક યા બીજા કારણે શિક્ષણ મેળવી શકયા નથી. અથવા તો ઓછું મેળવી શકયા છે. પરંતુ પાછળની પેઢીમાં પણ શિક્ષણ ક્ષેત્રે જોઇએ તેટલી પ્રગતિ જણાતી નથી જો કે થોડાજ વર્ષોથી પ્રાથમિક અને માધ્યમિક શિક્ષણ મેળવવા સારી પ્રગતિ સાધી શકાઇ છે. પરંતુ યુનિવર્સિટી કક્ષાએ હજુ ખૂબજ ઓછું કહેતાં નહિવત્ જ પ્રમાણ રહેલુ છે જેમાં ખાસ કરીને સ્ત્રી શિક્ષણ તો નથી એમ કહીએ તો પણ સત્યથી વેગળુ નથી આ માટે અનેક કારણો જવાબદાર છે.

આવા સમયે આપણા ભાઇઓ યુનિવર્સિટી એજ્યુકેશન લઇ શકે એમ હોય અને સમાજમાં શિક્ષણ અંગેના ઘૂઘળા ખ્યાલને પડકાર આપી શકે એવી તૈયારી બતાવતા હોય તો એમને સગવડો આપવાની સમાજની ફરજ થઇ પડે છે. આજે આવા પડકારો આપવા સમાજના ઉગતા યુવાનો તૈયાર થયા છે. જુદાં જુદાં સ્થળોએ શહેરોમા ઉચ્ચ શિક્ષણ મેળવવા સ્થળાંતર કર્યુ છે. જેમનુ સ્પષ્ટ ઉદાહરણ ગુજરાતમાં અમદાવાદ આણંદ, વડોદરા, તલોદ હિંમતનગર, મોડાસા વગેરે સ્થળોએ યુનિવર્સિટી કક્ષાનું શિક્ષણ મેળવવા જતા આપણા વિદ્યાર્થી ભાઇઓ પૂરૂ પાડે છે. આ બધા સ્થળોમાં ખાસ કરીને અમદાવાદ ક્ષેત્રે આપણા સમાજના વિદ્યાર્થીઓ વધુ લાભ મેળવવા માટે આકર્ષાયા છે જેની સંખ્યા ૧૦૦ થી પણ વધારે થઇ ચૂકી છે. તો આવા સમયે આપણા સમાજે તેમને શકય હોય તેટલી સગવડ આપવી જરૂરી બની જાય છે. જેમાં વિદ્યાર્થીઓને રહેવા માટેની, પ્રાથમિક જરૂરિયાત, હોસ્ટેલ આપણા વિદ્યાર્થીઓમાટે અતિ આવશ્યક અને અનિવાર્ય બની ગઇ છે

અનિવાર્યતા એટલા માટે છે કે આજે

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n59/mode/1up

realpatidar.com

માત્ર સમાજોમાં શિક્ષણ એટલું બધું વેગવતું બન્યું છે કે એ સમાજોના અમદાવાદમાં આવેલાં છાત્રાલયોમાં પ્રવેશ મેળવવામાટે આપણા વિદ્યાર્થી બંધુઓને અનેક સાડમારીઓ ભોગવવી પડે છે ઉપરાંત પ્રવેશ મેળવ્યા બાદ પણ શકય સગવડો ન મળતાં ધ્યેયપ્રાપ્તિ ૨ ગે સામે સંઘર્ષો ખેલવા પડે છે બીજાં નાના મોટા સમાજોનાં અને જ્ઞાતિઓનાં અનેક નાનાં મોટાં છાત્રાલયો છે જે દ્વારા જે તે સમાજ પોતાના વિદ્યાર્થીઓને પૂરતી સગવડો આપી શિક્ષણક્ષેત્રે વિકાસ કરી શકયા છે. આ બતાવે છે કે શિક્ષણનું સ્તર ઉંચો લાવવા માટે સમાજે કે જ્ઞાતિએ યોગ્ય કાર્યો કરવાં પડે છે. તેથી આપણા સમાજે આવાં કાર્યો કરી ઉચ્ચ શિક્ષણ મેળવવા વિદ્યાર્થીઓને સહાયભૂત બની શિક્ષણનો સ્તર ઉચો લાવવો જરૂરી બની જાય છે વળી, ઉચ્ચ શિક્ષણ દ્વારા જ સમાજ જ્ઞાન ભંડાર બનાવી શકે એમ છે અને વિકાસ તેમજ પ્રગતિ સાધી શકે છે તેથી આવી જુદી જુદી સગવડો આપી આપણા સમાજનાં સંપુર્ત કુટુંબોને અને કિશોરોને ઉચ્ચ શિક્ષણ અપવ મટે પ્રોત્સાહન આપવુ જોઇએ જે યુનિવર્સીટીઓમાં જ મળે છે આના ઉદાહરણ રૂપે માધ્યમિક શિક્ષણનાં પ્રગતિમટે આપણા સમાજે કરેલ છાત્રલયો આદર્શ નમુનાઓ પૂરા પાડે છે તે ઉપરાંત અનેક મુશ્કેલીઓ દ્વારા જુદા જુદા દરેક કંપાઓમાં બનાવેલી પ્રાથમિક અને માધ્યમિક શાળાઓ સફળતાની સાબિતી આપે છે આ દ્રષ્ટાંતો સમાજની શિક્ષણ પ્રત્યેની જાગૃતિનો સમર્થન આપે છે તો આવા સમયે પોતાનાં બાળકોને ઉચ્ચ શિક્ષણ આપવા માગતાં કુટુંબો તેમજ જુદા જુદા ક્ષેત્રે એજ્યુકેશન મેળવવા તૈયાર થયેલી યુવાશકિતને સમર્થન અને વેગ આપવામાં સમાજનું ગૌરવ જરૂર પ્રકાશી ઉઠશે

આજે અમદાવાદમાં અનેક વિદ્યાર્થીઓ જુદા જુદા ક્ષેત્રોમાં આર્ટસ, સાયન્સ મેડીકલ, એન્જિનિયરીંગ અને અન્ય ટેકનીકલ અને જુદ જુદા ડીપ્લોમીસ કોર્સ તેમજ અન્ય ક્ષેત્રે અભ્યાસ કરવા જુદી જુદી કોલેજો અને સંસ્થાઓમાં ભણવા આવેલ છે. જેઓ જુદી જુદી હોસ્ટેલોમાં અને અન્ય સ્થળોએ રહીને મુશ્કેલીઓ વેઠી પોતાના ધ્યેયો સિધ્ધ કરવા જીવન માર્ગ બનાવી રહ્યા છે જેઓ ગુજરાતમાંથી જુદા જુદ સ્થળોએથી (કંપાઓમાંથી) આવતા વિદ્યાર્થીઓનો પ્રાથમિક પરિચય, એકતા. સંગઠન, આત્મીયતા અને ભ્રાતૃભાવ વિકસાવવા માટે તેમજ વિદ્યાર્થીઓના પ્રશ્નોની ચર્ચા વિચારણા કરવા માટે વિદ્યાર્થીઓએ એક ' અમદાવાદ કચ્છ કડવા પાટીદાર વિદ્યાર્થી મંડળ'ની રચના પણ કેટલાક વખતથી કરેલી છે જેનુ સંચાલન વિદ્યાર્થીઓ જ કરે છે જે- વિદ્યાર્થીઓની સમસ્યાઓને ઉકેલવા

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n60/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-02 -Jagruti

realpatidar.com

મહત્વરૂપ અને છે. આ વર્ષે આ મંડળની સામાન્ય સભામાં વિદ્યાર્થીઓની સમસ્યા એમાં "હોસ્ટેલની આવશ્યકતા" અંગેનો સુર બધાજ વિદ્યાર્થીઓના મુખેથી સાંભળવા મળેલ જેથી આ મંડળની આ અંગેની કાર્યવાહી કરવાની ફરજ દઈ પડે છે. તેથી મંડળ સમાજને આ પ્રશ્ન પરત્વે ધ્યાન આપવાની વિનતી કરે છે.

આ અંગે સમાજની દરેક વ્યકિતઓ એ, કુટુંબોએ અને સમુહો તેમજ ગામોએ વિચારવું જોઈએ કેમ કે દરેક કુટુંબનાં બાળકો ઉચ્ચ શિક્ષણ મેળવવા માટે આ હોસ્ટેલનો લાભ મેળવી શકે એમ છે. વિદ્યાર્થીઓની આ માગણી સર્વગ્રાહ્ય છે. કેમ કે સમાજનો કોઈપણ વિદ્યાર્થી લાંબા સમય સુધી આનો લાભ મેળવી શકશે તો આપણો સમાજ શિક્ષણ ક્ષેત્રે હરણફાળ ભરી શકશે. માટે જ દરેક વડીલોએ આનો વિચાર કરીને પ્રવૃત્તિને ધ્યાનમાં લઇ વિદ્યાર્થીઓની આ માગણી અંગે શકય પ્રયત્નો અને કાર્યવાહી કરવી જોઇએ.

આ ઉપરાંત અમદાવાદ વિદ્યાર્થી મંડળ સમાજના શિક્ષિત વર્ગને યુવક વર્ગને અને અગ્રણીય વડીલોને જુદા જુદા તબકકે આ પ્રશ્ન અંગે ચર્ચા વિચારણા કરવા મળનાર છે.

છેલ્લે, વિદ્યાર્થીઓની ઇચ્છાને પરિપૂર્ણ બનાવવા માટે સૌ કોઇને સાથ, સહકાર અને સેવા આપવાનો અમો અનુરોધ કરીએ છીએ.

* સરદાર પટેલ *

શ્રીમાન કે શ્રીમંત નહિ, પણ રાષ્ટ્રના સેવક ' હતા,
સત્યાગ્રહી બારડોલીના વીર એ ' સૈનિક ' હતા.
રખેવાળ આ ભારત તણું મૃત્યુ સુધી કરતા રહ્યા,
દાખવી નિર્ભયપણું એ રાષ્ટ્રના ' ચાહક ' હતા:
રણમાં ધૂમે ' રણવીર ' તેમ સંગ્રામમાં ધૂમતા રહ્યા,
પયગમ ' નિર્ભયતા ' તણો એ રાષ્ટ્રને ધરતા હતા.
ટેક લઇ ' સ્વરાજય ' ની અંગ્રેજની સામે લડયા,
લઇને અમર આઝાદી " ધરતીપુત્ર " કયાંપોઢી ગયા ?

લક્ષ્મણભાઈ રાવલ " વિહંગ "
અમીનપુરા પ્રા. શાળા મુખ્ય શિક્ષક

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n61/mode/1up

Samuh Lagn - Common Marriage Function

realpatidar.com

મણિલાલ આર. પટેલ
C/o શ્રી દ્વારકા ટિમ્બર માર્ટ
ઇન્દોર

સમુહ લગ્ન વિશે

આપણા માસિક "જાગૃતિ" ના નવેમ્બર '૭૪ના અંકમાં સમાચાર દર્શન વિભાગમાં સમુહ લગ્ન બાબતમાં જણાવેલ પ્રશ્નોનું નિરાકરણ વાંચકોના વિચારે માંગવામાં આવેલ છે. તો અત્યારની આપણી જે લગ્નપ્રથા છે તેને ધ્યાનમાં લેતાં મારા વિચારો હું મોકલી રહ્યો છું.

(૧) પ્રથમતો સમુહ લગ્નપ્રથામાં હું સહમત છું.

(૨) સમુહ લગ્નના આયોજન માટેનુ સ્થળ, દરેક ગામની સમાજવાડીમાં અથવા સમાજવાડી ન હોય તો સારી જગ્યાએ લગ્ન મંડપ બનાવવો.

(૩) લગ્ન મંડપના આયોજન બાબતમાં, નિઃશ્ચિત સંખ્યામાં મંડપ બાંધવામાં આવે અને ચાર લગ્ન મંડપની વચ્ચે એક ગોર મહારાજ રહે જેમના નિર્દેશન મુજબ ચારે લગ્ન મંડપમાં વરકન્યાઓ અને તેમના વાલીઓ વિધી કરે તેમાં નિશ્ચિત સંખ્યામાં એટલે કે ૨૦ લગ્ન મંડપનું આયોજન થાય અને પાંચ ગોર મહારાજ રહે -આથી જો ૨૦ થી વધારે કન્યાઓ હોય તો પહેલી કન્યાઓની લગ્નવિધી પતી ગયા બાદ ૨૦ બીજી કન્યાઓ આવે.

(૪) વરકન્યા સાથે કોણ કોણ અને કેટલી સંખ્યામાં રહે અણવર અને લુણારી સિવાય ૧૦ માણસો જઈ શકે.

(૫) પ્રસંગની ઉજવણી માટેની સમય મર્યાદા વધારેમાં વધારે ૨।। કલાક.

(૬) ભોજન સમારંભના આયોજન બાબત પ્રથમ સામૈયા બાદ ચા અને લગ્નવિધી પતી ગયા બાદ સાદુ ભોજન; બની શકે, તો સામુહિક એકજ જગ્યાએ.

(૭) આ પ્રસંગની ઉજવણી પહેલાં અને પછી યુવાશકિતનું પ્રસંગોચિત આયોજન અંગેનું કર્તવ્ય બાબતમાં આ સમ્પૂર્ણ આયોજનની તૈયારી સંપૂર્ણ નિયમોનું પાલન, સામુહિક ભોજન તેમજ પાછા મોકલવાનો કાર્યક્રમ સંપૂર્ણ સાદાઇ તેમજ કોઇપણ ધુમ ધડાકા વગર સાદાઇથી ઉજવવો.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n62/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-02 -Jagruti

realpatidar.com

નોટા —

(૧) લગ્ન વિધિનો સમય દિવસનો હોવો જોઇએ.

(૨) મારા ખ્યાલ મુજબ સમુહ લગ્નનો દિવસ, સંપૂર્ણ જ્ઞાતિમાટે એક દીવસે ન રાખતાં અઠવાડિયાનો સાત વારના હિસાબ સાત સાત ગામોનાં ગ્રુપ બનાવી સંપૂર્ણ લગ્નો તે સાત દિવસોમાં પતાવી નાખવાં જોઈએ. આ વ્યવસ્થાથી એકજ દિવસ લગ્ન કરવાથી જે પરેશાની થાય તે થોડી હળવી થઇ શકે અને ગોર મહારાજની પણ પૂર્તિ થઇ શકે.

(૩) સમુહલગ્ન બાબતમાં એક નવી વિધી બાબતમાં મારો બીજો વિચાર એવો છે કે ધાર્મિક મંદિરમાં ભગવાનની મૂર્તિની સામે વરકન્યા સામસામા એક બાજાને ભગવાનના સાક્ષીએ હાર પહેરાવી ગોર મહારાજ તેમજ વરકન્યાના વડીલો તેમજ સમસ્ત ગ્રામ્ય જનોનો આશિર્વાદ મેળવી ત્યાર બાદ કન્યાપક્ષ વરપક્ષને પોતાને ઘેર લઈ જઈ કુટુંબ પરિચય કરાવી સમાજે લેવડદેવડના જે નિયમો બનાવ્યા હોય તેના અંતર્ગત વિધી પતાવી સામુહિક ભોજન પતાવી થોડા આરામ પછી જાનને પાછી મોકલાવે.

હું વર્તમાન પ્રથા કરતાં આ નવી પ્રથાને ઓછી ખર્ચાળ ઓછો સમય બરબાદ કરનાર તેમજ થોડી જ વ્યવસ્થામાં સારા આયોજન વાળી ધાણું છું.

" નિ:સ્વાર્થ માનવી "

હેમલત્તા એમ. પટેલ—અમદાવાદ.

એક મોટું ઔદ્યોગિક શહેર હતું. તેમાં એક મોટા વિશાળ પાયા ઉપર લોખંડનું કારખાનું ચાલતું હતું, તેમાં એક સામાન્ય કુટુંબનો મજુર ભાઇ કામ કરતો હતો અને ઘણા વર્ષો પછી તેમનાં મોટી અવસ્થાને કારણે કામકાજ માં પહોંચી ન વળવાથી પોતાની સ્વેચ્છાએ કારખાનામાંથી છુટા થઇ ગયા અને પોતાનું જીવન જીવવા માટે ઘેર બેસીને પોતાને લાયક પરચુરણ કામકાજ કરતા હતો. તેવામાં થોડાક મહિના પછી તે ભાઇ બીમાર થયા. રોજ બરોજ બીમારી વધતી ગઇ એને ડોકટરે તાત્કાલિક તે ભાઇને શહેરમાં મોટા ડોકટરની સલાહ લેવા જણાવ્યું આથાં તે ભાઈ ગભરાઇ ગયા અને

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n63/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-02 -Jagruti

realpatidar.com શું કરવું ? નથી પાસે પૈસા, નથી કોઈ સારા માણસનો સહકાર, સગાં સબંધીઓ ગરીબવર્ગના છે. તેને કાંઈ સુઝ ન પડતાં મનોમન નક્કી કર્યું કે લાવ જરા જૂના શેઠ પાસે જઈ વાત કરું તો કદાચ મદદ કરે.

એવો વિચાર કરી શેઠ પાસે જવા રવાના થયા. કારખાનામાં જતાં જ શેઠની નજર પડતાં પોતાના જૂના નોકરનું આવું શરીર જોતાં જ બોલ્યાં શું થયું છે ભાઈ ? પરંતુ જવાબ આપવા જેટલી તેનામાં હિંમત ન હતી એ રડતાં રડતાં ભાંગ્યુ તુટ્યું બોલ્યો, હવે હું બ...ચા...સ...કે...જવાનો અમારા ત્યાંના ડોકટરે શહેરમાં મોટા ડોકટર પાસે તપાસ કરવાની સલાહ લેવા જણાવ્યું છે.

પછી શેઠે તે ભાઈને આશ્વાસન આપી તેને રડતો બંધ કર્યો અને નોકરને બોલાવીને પોતાના ફેમીલી ડોકટરને બોલાવી લાવવા હુકમ કર્યો

ડોકટરના આવતાની સાથે શેઠે ડોકટરને કહ્યું, "આ ભાઈના દર્દનું તાત્કાલિક નિદાન કરી જેવી હોય તેવી હકીકત મને જણાવો.

ડોકટર સાહેબે સંપૂર્ણ તપાસ કરી જણાવ્યું કે અહીં હું હમણાં તેની મારાથી બનતી સારવાર કરીશ અને થોડી તબીયત સુધારા ઉપર આવ્યા પછી શહેરના મોટા ડોકટરની સલાહ લેવા જઈશું

ડોકટરનો જવાબ સાંભળી શેઠે કહ્યું તમારાથી આ કેસનું નિદાન થાય તો જ તમો તેની સારવાર કરજો નહિ તો પછી આપણે બીજા ડોકટરની પાસે લઈ જવા માટે ગોઠવણી કરીએ.

ડોકટર સાહેબે ખાતરી પૂર્વક કહ્યું કશો વાંધો નથી હું મારાથી બનતી કોશિષ કરૂ છુ સારૂ થઈ જશે અને ડોકટરની વાત પર શેઠને વિશ્વાસ બેઠો અને તેમના જણાવ્યા પ્રમાણે દવાનો કોર્સ ચાલુ કર્યો ટૂંક સમયમાં તબીયત સુધરવા લાગી અને પછી શહેરનાં મોટા ડોકટરની સલાહ લેવા ગયા અને અને તેમને ચાલુ દવાથી સંપૂર્ણ દર્દ મટી જવાની ખાતરી આપી. ડોકટરનુ તમામ દવાનું ખર્ચ શેઠે ભોગવ્યુ હતું તેનો શકય બને તેટલો બદલો વાળી આપવાના હેતુથી એક દિવસ શેઠ પાસે જઈને એમણે કહ્યું, " શેઠ સાહેબ આપે મારા માટે ઘણું ઘણું ખર્ચ અને તકલીફ ઉઠાવી છે. તેના બદલામાં આપને મજુરી કરીનેય આપના નાણાં વાળી આપવાં જોઈએ

શેઠે કહ્યુ, ભાઇ તારી પાસેથી મારે એક પૈસો પણ લેવાનો નથી તારી બીમારી દરમિયાન તારા કુટુંબીજનોને ખવરાવવા તે દેવું કર્યું હશે તેને ભરવા માટે કદાચ તને પૈસાની જરૂર પડે તો મારી પાસેથી લઈ જજે આમ તો મારે ભગવાનની ઘણી મહેરબાની છે તેથી જે કાંઇ ખર્ચ થયુ, તે સેવા અર્થે જ થયું છે ને ?

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n64/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-02 -Jagruti

realpatidar.com

શેઠનો જવાબ સાંભળતાની સાથે તે ભાઇની આંખમાંથી આંસુ આવી ગયા અને મનોમન વિચાર કરવા લાગ્યો કે આવા મહેલોમાં વસનારા બધા જ શેઠીયા આ રીતે રંક માનવી નુ દુઃખ સમજી નિઃસ્વાર્થ ભાવે ગરીબોની સેવા કરે તો જગતમાં દુઃખ નું અસ્તિત્વ પણ ન રહે !

શ્રી ઉમિયાય નમઃ

યુવક ભાઈ–બહેનો જોગ નિવેદન

ભીમજીભાઈ લખમશી લીંબાણી
પ્રમુખ :– શ્રી અ. ભા. ક. ક. પા. યુવક સંઘ

યુવક ભાઇ બહેનો,

આપણા યુવકસંઘે બે વર્ષ પુરાં કરી ત્રીજા વર્ષમાં પ્રવેશ કર્યો છે. આ તબક્કે સમાજના સૌ યુવક ભાઇ બહેનોને હાર્દિક અભિનંદન.

સંઘની સ્થાપના સને ૧૯૭૨ના ડિસેમ્બરમાં કલકત્તા મધ્યે થયેલ ત્યાર પછી પૂના, હડમતિયા (ગુજરાત) જબલપુર એમ ત્રણ તદર્થ સમિતિની સભાઓ થયેલ અને હાલમાં જ મુંબઇ મધ્યે મહારાષ્ટ્ર વિભાગની પેટા સભા થવા પામેલ તદોપરાંત કાર્યકર્તાઓ તરફથી અવાર નવાર જુદાં જુદાં સ્થળોના પ્રવાસ વિગેરે થયેલ છે જેના પરિણામે સમાજમાં યુવક સંઘની સ્થાપના અને તેના ઉદ્દેશોની માહિતિ પહોંચવા પામેલ છે. સમાજના દરેક યુવાનોએ આ કાર્યને પોતાનું સમજી ઉપાડી લીધેલ જ છે. પરંતુ સમાજના ખરા હિતેચ્છું વડિલોએ તેની ઉપયોગીતા સમજી આવકારેલ છે. અને સારો એવો સાથ સહકાર તેમના તરફથી પણ સાંપડેલ છે.

હવે આપણે સમાજમાં સંઘની ઉપયોગીતા સમજાવવાની સાથે રચનાત્મક કાર્ય કરવાની ખાસ જરૂર છે. આ અંગે તા ૨૦ થી ૨૨ સપ્ટેમ્બર '૭૪ની જબલપુર મુકામે મળેલ તદર્થ સમિતિની સભામાં દરેક વિભાગના પ્રતિનિધિઓએ મક્કમ નિર્ધાર કરેલ છે. તદાનુસાર સૌએ સંગઠિત થઇ કામે લાગી જવાનું છે. સગઠન વ્યવસ્થિત અને મજબુત બને તે માટે પ્રધાન કાર્યાલય, કલકત્તા તરફથી કાર્ય પદ્ધતિ સુચવતો પરિપત્ર સંઘની તદર્થ સમિતિના દરેક સભ્યને મોકલવામાં આવેલ છે. તેમાં સુચવેલ કાર્યપ્રણાલી મુજબ કાર્ય થાય એવો ખાસ આગ્રહ રાખવામાં આવેલ છે.

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 63 of 358 Page 11 of 32
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n65/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-02 -Jagruti

realpatidar.com આપણા યુવક સંઘે સંગઠન વધારવા ઉપરાંત મુખ્યત્વે ત્રણ બાબતો ઉપર વધારે લક્ષ કેન્દ્રીત કરેલ છે. (૧) સામાજિક દૂષણ ખાસ કરીને છૂટા છેડા (૨) ધાર્મિક અંધશ્રદ્ધા (૩) શિક્ષણ પ્રચાર, સાવશેષ કન્યા કેળવણી પ્રચાર.

ઉપરોક્ત બાબતો માટે અહી સૌનું લક્ષ દોરવાની ખાસ આવશ્યકતા સમજી, તે માટે હું તન, મન અને ધનથી સૌને કામે લાગી જવા વિનંતિ કરૂં છુ. છૂટા છેડાની બદી અટકાવવી એ આપણો મુદ્રાલેખ છે. સંઘની સ્થાપના બાદ આપણા એકાદ બે પ્રયત્નથી છૂટાછેડાની પ્રવૃતિ જરા હળવી પડી છે. યુવક ભાઇઓના પરિશ્રમથી ઘણી જગ્યાએ છૂટાછેડાના બનાવો બનતા અટકી ગયા છે હજુ પણ આ બાબત માં આપણે અસરકારક જાગૃતિ લાવવી છે. તેના માટે દરેક યુવક યુવતીઓએ પોતાના વિસ્તારમાં સજાગ રહી કાર્ય કરવાનુ છે પોતાના ઘર, કુટુંબ (ભાઇયાત) કે ગામમાં છૂટાછેડા ન થવા પામે યા ન થાય તેની ખાસ કાળજી રાખવાની છે

આ કાર્ય કરવામાં થોડી ઘણી મુશ્કેલીઓ કદાચ આવે જેવી કે કૌટુંબિક દબાણ, કહેવાતા આગેવાનોનો ભય, પોતાનો સ્વાર્થ અને વ્યકિત વ્યકિત કે ગામ-ગામ વચ્ચેની પ્રતિષ્ઠા વગેરે બાબતો આ કાર્યમાં આડે આવશે પણ દરેક યુવકોએ આ બધાથી પર રહી કાર્ય કરવાનું છે અને હિંમતપુર્વક આગળ આવી, સમાજ ના સમજુ અને ખરા હિતેચ્છુ વડીલોનો સાથ સહકાર લઇ સમાજમાંથી આ કલંક દૂર કરવાનું છે. છૂટાછેડા પોતાના મેળે નથી થતા, તેની પાછળ સ્વાથ અને સમાજ વિરોધી વર્ગ કાર્ય કરી રહેલ છે. જબલપુર મુકામે થયેલ રજુઆત પ્રમાણે તેને જાહેરમાં ઉઘાડા પાડવા જોઈએ. હિંમતથી તેનો વિરોધ કરવો જોઇએ સાચો અને પ્રમાણિકપણે કરેલ વિરોધ જરૂર કામિયાબ નિવડે છે અને આવા અન્યાયી કાર્ય કરનારને પાછું વળીને જોવું પડશે માટે ગામે ગામથી નિડર, ઉત્સાહી અને પ્રમાણિક યુવકોએ બહાર આવી યુવકસંઘના આ સમાજ હિતના કાર્યને ઉપાડી લેવાની જરૂર છે. આ કાર્ય કરવામાં આપણે એકલા નથી ભારતના ખૂણે ખૂણે રહેતા આપણા યુવક ભાઇ બહેનોનો સાથ સહકાર અને વડીલોના આશિર્વાદ છે. સારા કાર્યમાં પ્રભુ દરેકને શકિત્ત આપી રહ્યો છે અને રહેશે આપણે ફકત કામે લાગી જવાનું છે.

આપણે યુવકસંઘની સ્થાપના કરી સ્વેચ્છાએ અનેક ઘણી જવાબદારીઓ સ્વીકારેલ છે. તે અદા કરવા માટે આપણે સૌએ સંગઠિત બની સેવા અને સહકાર ના ભાવનાથી કાર્ય કરશું તો આપણા ધ્યેયને પહોંચવા શકિતમાન થઇશું.

—અર[illegible] realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 64 of 358 Page 12 of 32
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n66/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-02 -Jagruti

realpatidar.com

સમાચાર દર્શન

શ્રી પાટીદાર યુવકમંડળ સાગર (મ.પ્ર.)

સંવત ૨૦૩૧ની કારોબારી સમિતિ પાટીદાર યુવક મંડળ સાગર (મ. પ્ર.) તારીખ ૨૪–૧૧–૭૪ના રોજ શ્રી મહાવીર સો મીલના પ્રાંગણમાં શ્રી પાટીદાર યુવક મંડળની એક જનરલ મિટિંગનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું, આ સભાનું અધ્યક્ષપદ મંડળના સલાહકાર તેમજ સમાજના મંત્રીશ્રી મેઘજીભાઇ નારણભાઈએ શોભાવ્યું હતું. નવા વર્ષની કારોબારી આ પ્રમાણે છે.

પ્રમુખ	શ્રી દેવસીભાઇ હરજીભાઈ ભગત,	નખત્રાણા
ઉપપ્રમુખ	શ્રી લાલજીભાઇ પ્રેમજીભાઇ રવાણી	ખોંભડી
મંત્રી	શ્રી દેવજીભાઇ કેશરાભાઇ રવાણી	,,
સહમંત્રી	શ્રી વિરજીભાઈ મુળજીભાઇ સાંખલા	ઘડુલી
,,	શ્રી મણિલાલ ભાણજીભાઇ રવાણી	ખોંભડી
ખજાનચી	શ્રી કરસનભાઈ મુળજીભાઇ સાંખલા	ઘડુલી
લેખપાલ	શ્રી શ્યામજીભાઇ જેઠાભાઈ રવાણી	ખોંભડી
એડીટર	શ્રી અરજણભાઇ નારણભાઈ સાંખલા	ઘડુલી
સાંસ્કૃતિ મંત્રી	શ્રી ખેતાભાઇ જેઠાભાઇ સાંખલા	,,
ગ્રંથપાલ	શ્રી જેઠાલાલ દેવજીભાઇ છાભૈયા	લક્ષ્મીપુર
,,	શ્રી દાનાલાલ મનજીભાઈ ભગત	નખત્રાણા
ખેલકૂદ મંત્રી	શ્રી મણિલાલ ભાણજીભાઇ રવાણી	ખોંભડી
પર્યટન મંત્રી	શ્રી પ્રેમજીભાઇ લાલજીભાઇ રવાણી	,,

ઉપરોકત હોદ્દેદારોએ સ્થાન ગ્રહણ કરતાં મંડળના અને સમાજના નિઃસ્વાર્થ ભાવે સેવા બજાવવાના શપથ લીધા હતા.

મંત્રી
દેવજીભાઇ કે. પટેલ

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 65 of 358
Page 13 of 32

https://archive.org/details/bk191/page/n67/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-02 -Jagruti

realpatidar.com

* શ્રી પાટીદાર મહિલા મંડળ—સાગર *

— સંવત ૨૦૩૧ની કારોબારી સમિતિ —

તારીખ ૧-૧૨-૭૪ના દિવસે શ્રી સરસ્વતી સો મીલનો પ્રાંગણમાં શ્રી પાટીદાર મહિલા મંડળ સાગરની એક જનરલ સભાનું આયોજન કરવામાં આવ્યું. સભાનું અધ્યક્ષપદ શ્રીમતિ કાન્તાબેન કરમશીભાઇએ શોભાવ્યું હતું. સર્વપ્રથમ અધ્યક્ષપદ ઉપરથી બોલતાં શ્રીમતિ કાન્તાબેને જણાવ્યું કે આપણું મંડળ ૨૦૩૧થી બીજા વર્ષમાં પ્રવેશ કરી રહ્યું છે. પાછલાં વર્ષમાં મંડળે સારી એવી પ્રગતિ સાધી અને સમાજની પ્રગતિમાં સારૂ યોગદાન આપ્યું. સમાજની પ્રગતિ ત્યારે સંભવ છે જયારે સમાજનો પ્રત્યે સદસ્ય જાગૃત હોય મહિલા મંડળની સ્થાપનાનો ઉદ્દેશ્ય મહિલાઓને જાગૃત કરવ નો છે.

સભાની અંદર નિમ્ન લિખિત હોદ્દેદારો સર્વાનુમતે ચુંટાઇ આવ્યા હતા.

પ્રમુખ : શ્રીમતિ ગોમતીબેન મેઘજીભાઇ
ઉપપ્રમુખ : „ સવિતાબેન વિઠ્ઠલભાઇ
મંત્રી : „ જયાબેન હરીલાલ
સહમંત્રી : કુમારી વલીતાબેન દેવજીભાઇ
ખજાનચી : શ્રીમતિ મણીબેન અમરજીભાઇ
સાંસ્કૃતિક મંત્રી : મણીબેન ચુનીલાલ
„ જમનાબેન ગોપાલભાઇ
સલાહકાર : „ પાર્વતીબેન દેવજીભાઇ
શ્રીમતિ કાન્તાબેન કરમસીભાઈ
„ „ કેશરબેન દેવજીભાઈ
„ „ વલીતાબેન મનજીભાઇ
„ „ હસાબેન વિશ્રામભાઈ

વલીતાબેન દેવજીભાઇ પટેલ
સહમંત્રી
લી. પાટીદાર મહિલા મંડળ

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 66 of 358 Page 14 of 32
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n68/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-02 -Jagruti

realpatidar.com

કન્યા વિક્રયનું ફુલતું ફાલતું જતું દૂષણ

આ અનિષ્ટને ડામવા.................................શું કરવું જોઇએ ?

આપણા સમાજમાં છેલ્લાં બે ત્રણ વર્ષથી આ દૂષણ ધીરે ધીરે આગળ વધતુ જાય છે. સામાન્ય રીતે જાણવા મળે છે તે મુજબ અત્યાર સુધી દલાલો દ્વારા કેટલીય બાળાઓનાં લગ્ન ઊંઝા સાઇડ માં (ઉત્તર ગુજરાતમાં) થયાં હોવાનાં અનેક ઉદાહરણો સહેલાઇથી મળી શકશે. જો આ પ્રથાને વહેલી તકે ડામવામાં નહીં આવે તો અત્યારે સામાન્ય રીતે માની લેવામાં આવ્યું છે કે છોકરીઓની છત સમાજમાં વિશેષ પણે છે અને છોકરાઓની અછત છે. પણ સાચા આંકડાઓ એકત્ર કરવામાં આવશે તો આ માન્યતા મોટા ભાગે ભૂલભરેલી માલુમ પડશે... એ ગમે તે હોય...પરંતુ આજકાલના સંજોગોમાં તો દલાલો દ્વારા જ આ પ્રથા ઘર ખાનગીમાં અસ્તિત્વ ધરાવે છે. પણ જો તેનો સામનો કરી તેને અટકાવવામાં નહીં આવે તો એકાદ બે વર્ષ પછી ઉત્તર ગુજરાત તરફ ગયેલી કન્યાઓજ બીજી અનેક કન્યાઓના સબંધો બાંધી, આપી દલાલોને પણ હાથ ઘસતા કરી દેશે.

કદાચ ટૂંકા ગાળા માટે દલાલોને આ પ્રવૃત્તિ લાભદાયી નીવડશે. પરંતુ સમાજને માટે આજ તેમજ આવતી કાલ ધુંધળી બનીને જ રહેશે તેમાં કોઇ બે મત નથી. કારણકે કન્યાઓનો દેખાતો ઉપર છલ્લો ફુગાવો એ ખરેખર ફુગાવો છે કે કેમ ? એ વાત ને સમજવા માટે સામાજિક રીતે કે વૈયક્તિક રીતે સમાજનાં અદનામાં અદનાં કુટુંબો કે જે આ પ્રથામાં સંડોવાઇ ચૂકેલાં છે તેઓએ તેની રજ માત્ર નોંધ લીધી નથી એ આપણા માટે ભયંકર રીતે શરમજનક હકીકત છે.

કરણ કે ગરીબ ઘરની કન્યાઓનાં વિક્રય-દાન આપવા પાછળ સંબંધિત ગરીબ કુટુંબોની સામાજિક જવાબદારીનો બોજ ઉઠાવવામાં અનેક પરિબળો ભાગ ભજવતાં હોય છે તો તે કોઇ પરિબળોની લાચારીનો ભોગ બનેલાં કુટુંબોને આ કૃત્યમાંથી વિમુખ બનાવવા તેઓને માનસિક રીતે તૈયાર કરી તેમાંથી ઉગારવા માટે સમાજ કંઇ પણ વિચારી શકે તેમ છે ખરું ?

જો સમાજ વહેલી તકે નહીં વિચારે તો એ દિવસો બહુ દૂર નથી કે આજે જે પરિસ્થિતિ કન્યાઓનાં માબાપની છે તેવીજ પરિસ્થિતિ દીકરાનાં માબાપની આવીને ઊભી રહેશે...... ...થોડાંક જ વર્ષ પૂર્વેનો ભૂતકાળ વાંચીને ખાત્રી કરવા ની જરૂર છે.

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 67 of 358
Page 15 of 32

https://archive.org/details/bk191/page/n69/mode/1up

realpatidar.com વરનાં માબાપ બની બેઠેલાં સૌ કોઇએ પણ આના ઉપરની ચાર દિવસની ચાંદનીમાંજ રાચવા જેવુ નથી લાગતુ ? અને જો એમ જ થવાનું હોય તો સમાજના ભવિષ્યને ઉજ્જવળ બનાવવાની દીર્ઘદૃષ્ટિ અત્યારથી કેળવી લેવામાં જ શાણપણ છે.

સમાજના ઘસાતા જતા યુવાન-સ્ત્રી ધનની માહિતી એકત્ર કરવા ગયેલી બે વડીલ વ્યકિતઓએ ઉત્તર ગુજરાતનાં કેટલાંક સ્થળોની મુલાકાત લઈ મેળવેલ હકીકત

(૧) પટેલ સવજીભાઈ કાનજીભાઈ લખેડાકંપા
(૨) પટેલ પુંજાભાઇ સવગણભાઈ ચાંસુકંપા

ઉપરોકત બંને વ્યકિતઓએ ઉત્તર ગુજરાતમાં ગઇ તા. ૬ ૮ અને ૯ ડીસેમ્બર ૧૯૭૪ના રોજ અનુક્રમે વિસનગર, ઊંઝા, સિધ્ધપુર અને મહેસાણામાં ટીમ્બર મર્ચન્ટનો ધંધો કરતા આપણી જ્ઞાતિના ભાઇઓની મુલાકાત લેતાં તેઓનાં ગામોમાં તેમજ તેમની આજુબાજુનાં ગામોમાં જ્યાં આપણા સમાજની અનેક બાળાઓનાં કન્યાદાન થયેલાં છે તેવી બહેનોની રૂબરૂમાં મુલાકાત લેવાથી જાણવા મળ્યું છે તે મુજબ મોટા ભાગની બહેનો દુઃખી હોવાનું માલુમ પડયું છે. કેટલાંક કહેવાતાં સુખી ઘરોમાં ગયેલી કન્યાઓ પાસેથી હકીકત મેળવવામાં આવેલી તો જાણવા મળ્યુ છે તેમ તેવી બહેનોએ ખુદ કહ્યું છે કે આવાં સુખી ઘરના કરતાં સમાજમાંજ દુઃખીમાં દુઃખી ઘર હોય તો પણ સારું આ જાતની જાત માહિતી ઘણાં સ્થળોએથી એકત્ર કરી છે તે બદલ તેઓને ધન્યવાદ આપવા ઘટે.

આ અંગે માહિતી એકત્ર કરતાં વિસનગરથી તા ૬-૧૨-૭૪ના રોજ ઊંઝાથી તા. ૮-૧૨-૭૪ સિધ્ધપુરથી તા ૯-૧૨-૭૪ અને મહેસાણાથી પણ તા. ૯-૧૨-૭૪ ના રોજ સૉ મીલનો ધંધો કરતા ભાઈઓએ શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સમાજના પ્રમુખ શ્રી ખીમજીભાઈ નાગજીભાઈ મારતર મથલવાળાને સમાજની ઓફીસે નખત્રાણા ખાતે મોકલવા ઠરાવ કરી સહીઓ વાળો વિનંતી પત્ર પાઠવી વહેલી તકે ઘટતુ કરવા સમાજનુ ધ્યાન દોર્યું છે.

ઉપરોકત માહિતી એકત્ર કરવામાં વિસનગર નિવાસી મુરબ્બીશ્રી માવજીભાઇ નથુભાઈ સાંયરાવાળા, શ્રી કાંનજીભાઈ મનજીભાઈ રવાપરવાળા તેમજ ઊંઝા નિવાસી મુરબ્બીશ્રી રતનશીભાઇ નારણભાઇ દેવપુરવાળા તથા પટેલ કાનભાઈ હરજીભાઈ દેવપુરવાળાએ જે સહકાર આપ્યો છે તે બદલ તેઓને પણ અભિનંદન આપવા ઘટે. આ માહિતી ઉપરાંત સંવત ૨૦૩૧ ના ઊનાળા સુધીમાં આ અંગે વિગતવાર સવિશેષ માહિતી પણ સૌ ભાઈઓ પૂરી પાડી શકશે. તેમ પણ તેઓ જણાવે છે.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n70/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-02 -Jagruti

આવનાર બહેનનું નામ વાલીનીનામ સાથે	કચ્છમાં ગામ	લગ્ન ગ્રંથીથીજોડાયેલભાઈનું નામ
પટેલ દીક્ષાબહેન ધરમસીભાઇ નથુભાઇ	કાદીયાનાના	પટેલ કાનજીભાઇ ગોવાભાઈ શંભુભાઇ (એક બાળક છે) વિસનગર
,, ગંગાબહેન વાલજીભાઈ ભીમજીભાઈ	દોલતપર	પટેલ લીલાચંદ બહેચરભાઇ જીવાભાઇ ઊંઝા
,, મણીબેન....... રૂડાંણી	સીયોત	પટેલ સોમાભાઇ બહેચરભાઇ ઊંઝા
,, લક્ષ્મીબેન વલ્લરાંમભાઇ માવજીભાઇ સાંમાંણી (વિથોણ) (ગુજરાત)	માતાજીકંપા	પટેલ ગોવિંદભાઇ હરગોવિંદભાઇ ઊંઝા
,, નર્મદાબેન રામજીભાઇ વેલજીભાઇ માધાંણી	વિરાણી	પટેલ બાબુભાઇ નાથાભાઇ ઊંઝા
,, પુષ્પાબેન શીવજીભાઇ નારણભાઈ ભગત	કોટડા જડોદરા	પટેલ પ્રભુદાસ નાથાલાલ ઊંઝા
,, કમળાબેન નાનજીભાઇ કાનજીભાઇ રંગાણી	કલ્યાણપુર	પટેલ જયંતિલાલ જેસંગભાઇ ભાખર
,, લક્ષ્મીબેન કાનજીભાઇ	ઇંદોર	પટેલ ઇશ્વરભાઇ સિદ્ધપુર

" સરસ્વતી યુવકમંડળ રણુજીતપુરા "

ઉપરોક્ત મંડળના ઈ. સ. ૧૯૭૫ના વર્ષ માટે ગત તા. ૫–૧–૭૫ રોજ મીટીંગ તથા કારોબારીની ચૂંટણી કરવામાં આવતાં નીચે મુજબ ભાઇઓ ચૂંટાઇ આવ્યા છે. આજની સભાનું પ્રમુખસ્થાન શ્રીમાન ભવાનભાઈ વિશ્રામભાઇએ સંભાળ્યું હતું.

પ્રમુખ ચંદુલાલ નાનજીભાઇ પટેલ
ઉપપ્રમુખ કેશવલાલ નાનજીભાઇ પટેલ
મંત્રી અંબાલાલ વીરજીભાઇ પટેલ
સહમંત્રી કરસનભાઇ ખીમજીભાઇ પટેલ
ખજાનચી ધનજીભાઇ પરબતભાઈ પટેલ
ઑડીટર કરસનભાઇ ગોપાલભાઈ પટેલ

લાયબ્રેરી સંચાલક :–

(૧) ઇશ્વરભાઇ મેઘજીભાઇ પટેલ
(૨) છગનભાઈ વાલજીભાઈ પટેલ

કારોબારી સભ્યો :—

(૧) પ્રેમજીભાઇ દેવજીભાઇ પટેલ
(૨) મુળજીભાઇ કાનજીભાઇ પટેલ
(૩) ખીમજીભાઇ કરમસીભાઇ પટેલ

મંત્રી અંબાલાલ વી. પટેલ

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 69 of 358 Page 17 of 32
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n71/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-02 -Jagruti

realpatidar.com

શ્રી પાટીદાર યુવક મંડળ, બગડગંજ નાગપુર-૮

શ્રી પાટીદાર યુવક મંડળ બગડગંજ નાગપુર-૮ ની સામાન્ય વાર્ષિક સભા તા. ૧૨-૧-૭૫ ના રોજે પાટીદાર ભવનમાં મળી હતી. જેમાં પ્રમુખ તથા કારોબારી મંડળના સભ્યોની ચુંટણી કરવામાં આવી હતી.

— કારોબારી સમિતિ —

(૧)	પ્રમુખ	શ્રી માધવજી રામજી પટેલ
(૨)	ઉપપ્રમુખ	શ્રી હરીલાલ કરશન પટેલ
(૩)	ખજાનચી	શ્રી જેઠાભાઇ સામજી પટેલ
(૪)	મંત્રી	શ્રી રતનશી દેવસી પટેલ
(૫)	સહમંત્રી	શ્રી હરિલાલ મનજી પટેલ
(૬)	સદસ્ય	શ્રી વિશ્રામ ગોપાલ પટેલ
(૭)	,,	શ્રી અંબાલાલ શીવજી પટેલ
(૮)	,,	શ્રી શિવજી કેસરા પટેલ
(૯)	,,	શ્રી જીવરાજ સોમજી પટેલ
(૧૦)	,,	શ્રી દેવજી પરબત પટેલ
(૧૧)	,,	શ્રી દયારામ પ્રેમજી પટેલ
(૧૨)	,,	શ્રી લહેરચંદ શામજી પટેલ
(૧૩)	ઓડીટર	શ્રી ખેતશી લધાભાઇ પટેલ

મંત્રી— **રતનશી ડી. પટેલ**
નાગપુર—૮

શ્રી પાટીદાર સમાજ, રાજનાંદગાંવ (મ. પ્ર.)

આજ રોજે શ્રી પાટીદાર સમાજ રાજનાંદગાંવની સામાન્ય સભા મેસર્સ. ભારત ટિમ્બર કંપનીમાં બપોરના ૨-૩૦ વાગે મળી હતી. જેમાં સંવત ૨૦૩૧ માટેની કારોબારી મંડળની ચુંટણી કરવામાં આવી હતી.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n72/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-02 -Jagruti

realpatidar.com

સંવત ૨૦૩૧ માટેનું કારોબારી મંડળ

પ્રમુખ	— શ્રી નારાયણ શીવદાસ રામાણી	નખત્રાણા
ઉપપ્રમુખ	— શ્રી કાંનજી સીવદાસ રામાણી	,,
મંત્રી	— શ્રી વિશ્રામ કરમશી સુરાણી	વિથોણ
સહમંત્રી	— શ્રી પ્રહલાદભાઇ શીવજી નાકરાણી	વિરાણી
ખજાનચી	— શ્રી મનજીભાઇ ખેતાભાઇ સુરાણી	વિથોણ
સભ્ય	— શ્રી રતનસી નારાયણ રામાણી	નખત્રાણા
,,	— શ્રી નથુભાઈ નારાયણ દિવાણી	વિરાણી
,,	— શ્રી ચંદુલાલ ખીમજી ,,	,,
,,	— શ્રી જેઠાભાઈ પ્રેમજી સુરાણી	વિથોણ
,,	— શ્રી નાંનજીભાઇ હંસરાજ રામાણી	નખત્રાણા
,,	- શ્રી વાલજીભાઇ અભજી દિવાણી	વિરાણી
એડીટર	- શ્રી વસંતકુમાર રતનશીભાઇ રામાણી	નખત્રાણા
,,	શ્રી લખમસી માવજી કેશરાણી	,,

લી. **વિશ્રામ કરમશી સુરાણી**
શ્રી પાટીદાર સમાજ રાજનાંદગાંવ

શ્રી કચ્છ પાટીદાર યુવક મંડળ ઈન્દૌર

"શ્રી કચ્છ પાટીદાર યુવક મંડળ ઇન્દૌર" ની વાર્ષિક સાધારણ સભા "પાટીદાર ભવન" ખાતે તા. ૧૩–૧૨–૭૪ ના દિવસે સમાજના મંત્રીશ્રી ખીમજીભાઇ નારણભાઇ ના પ્રમુખ પદે મળી. આ મિટીંગમાં વિભિન્ન વિભાગના કાર્યકર્તાઓએ પોતપોતાનો તેમજ મંત્રીશ્રીએ યુવક મંડળનો વાર્ષિક અહેવાલ પ્રસ્તુત કર્યો.

પાછલા વર્ષની કાર્યકારિણી સમિતિનો કાર્યકાલ સમય સમાપ્ત થઇ જવાથી નીચે મુજબની કાર્યકારિણી સમિતિની ચૂંટણી, ચૂંટણી સમિતિની દેખરેખથી કરવામાં આવી પ્રમુખ સ્થાનેથી પ્રસંગિક પ્રવચનમાં બોલતાં શ્રી ખીમજીભાઇ નારણભાઇ એ કહ્યું કે આપસી મતભેદ એ સમાજ માટે મોટી નુકશાની છે કોઇ પણ સંગઠન આપસી મતભેદથી લાંબુ ચાલી શકતું નથી તેઓશ્રીએ યુવકોને અનુરોધ કર્યો કે તમો સૌએ

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 71 of 358 Page 19 of 32
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n73/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-02 -Jagruti

realpatidar.com

ખભેખભા મિલાવી આપણી સમાજના કઠીનમાં કઠીન કાર્યને પાર પાડવું જોઇએ તેવાં કાર્યોમાં વડીલોનો સહકાર અવશ્ય મળી રહેશે વધુમાં બોલતાં તેઓશ્રીએ જણાવ્યું કે આવા સમાજિક કાર્યથી કોઇ પણ વ્યકિતને મન દુઃખ થતુ હોય તો તેવી હકીકત તે સૌના વચ્ચે રજુઆત કરી તેનો ખુલાસો કરાવી લેવો જોઇએ. તેવા હકીકતને મનમાં રાખીને સમાજ વિરૂદ્ધ કાર્ય ન કરવું જોઇએ

નવ નિર્વાચિત પ્રવાસ મંત્રી શ્રી મણીલાલ વેલજીભાઇએ પોતાના વિભાગ અનુરૂપ તા.-૨૨-૧૨-૭૪ ના દિવસે એક પ્રવાસ "માંડવગઢ" નો યોજેલ હતો. માંડવગઢ લગભગ ઇન્દોરથી ૬૦ માઇલ દૂર આવેલ ઐતિહાસિક સ્થાન છે. માંડવગઢ, પહાડો ટેકરાઓ ઉપર તેમજ ચારે તરફ ભયંકર ઘાટીઓથી સુરક્ષિત સંગીત સામ્રાજ્ઞી રાણી રૂપમતીનું અજય રાજ્ય હતું પરતું મોગલ શાસકોએ દગાબાજથી તે રાજ્યનો કબજો કરી મુસ્લિંમ સ્મારકો બનાવ્યાં છે હિંદુ તેમજ મુસ્લિમ સંસ્કૃતિનાં સ્મારકો આજે પણ જર્જરિત હાલતમાં જોવામાં આવેછે. આ પ્રવાસમાં વડીલો તેમજ યુવકોએ ભાગ લઇ પ્રવાસ સફળ બનાવ્યો હતો. આ પ્રવાસમાં કુલ ૫૦ વ્યકિતઓએ ભાગ લીધો હતો.

*** કાર્યકારિણી સમિતિના સભ્યો ***

પ્રમુખ	શ્રી લધારામ રામજી	સાંખલા	રવાપર
ઉપપ્રમુખ	,, ભીમજીભાઈ ખીમજી	પોકાર	નાગવીરી
મહામંત્રી	,, મણીલાલ રામજી	વાસાણી	કોટડા જડોદર
ઉપ મહામંત્રી	,, ભીમજીભાઇ રામજી	વાસાણી	,,
ખજાનચી	,, ગંગારામ વાલજી	નાથાણી	નખત્રણા
વાંચનાલય મંત્રી	,, ઇશ્વરલાલ રામજી	રામાણી	,,
રમતગમત મંત્રી	,, હરીલાલ મગનલાલ	રામાણી	,,
પ્રવાસ મંત્રી	,, મણીલાલ વેલજી	પારસીયા	અંગીયા
શિક્ષણમંત્રી	,, ગોવિંદભાઇ રામજી	સાંખલા	રવાપર
સાંસ્કૃતિકમંત્રી	,, વિસનજીભાઇ રામજી	સાંખલા	રવાપર
સ્વાસ્થ્યમંત્રી	,, શ્રી અબજીભાઇ મેઘજી	સેંગાણી	ખોંભડી

નોંધ— મિટીંગના અંતમાં નીચે મુજબની શ્રદ્ધાંજલી આપવામાં આવી.

શ્રી અખિલ ભારત કચ્છ કડવા પાટીદાર સમાજના સક્રિય કાર્યકર્તા.

સ્વ. શ્રી મણીભાઈ વાલજીને શ્રદ્ધાંજલિ આપવા મિટીંગના અંતે બે મિનિટનું મૌન રાખવામાં આવ્યું ત્યારબાદ મિટીંગ બરખાસ્ત કરવામાં આવી.

મંત્રી—મણીલાલ રામજી પટેલ

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 72 of 358
Page 20 of 32

https://archive.org/details/bk191/page/n74/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-02 -Jagruti

શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર યુવક મંડળ, સુરત.

realpatidar.com

સુરત યુવક મંડળમાં જામેલો રસાકસી ભર્યો ચૂંટણી જંગ.
ચૂંટાયેલી નવી કારોબારી સમિતિ.

અત્રેની શ્રી લક્ષ્મી વિજય સે મીલના વિશાળ પટાંગણમાં તા. ૧૫-૧૨-૭૪ના રોજ યુવક મંડળની જનરલ મીટીંગ મળી હતી. જેમાં મંત્રીશ્રીએ ગત વર્ષનો અહેવાલ વાંચી સંભળાવ્યો હતો.

નવા વર્ષની ૧૧ સભ્યોની કારોબારી સમિતિની ચૂંટણીમાં ૨૧ ઉમેદવારોએ ઉમેદવારી નોંધાવી હતી. જેમાં નીચેના હોદ્દેદારોની વરણી થવા પામી હતી,

૧	પ્રમુખ	ડાહ્યાભાઈ નારણભાઈ પટેલ	રામપર (સરવા)
૨	ઉપપ્રમુખ	મનજીભાઇ નાગજીભાઇ પટેલ	નેત્રા (માતાજીના)
૩	મંત્રી	મેઘજીભાઇ વાલજીભાઈ પટેલ B. Com.	રસલીયા
૪	સહમંત્રી	હરીલાલ પ્રેમજીભાઇ T. y Com.	નેત્રા (માતાજીના)
૫	ખજાનચી	હીરાલાલ ખીમજીભાઈ પટેલ	,, ,,

— કારોબારી સમિતિના સભ્યો —

૧:	સામજીભાઇ માવજીભાઈ પટેલ	દયાપર
૨.	રમણીકલાલ કરસનભાઇ પટેલ	રસલીયા
૩	દામોદર મનજીભાઈ પટેલ	,,
૪.	સાંવગણભાઈ દેવજીભાઇ પટેલ	,,
૫.	ભાણજીભાઈ વાલજીભાઇ પટેલ	મથલ
૬.	નવીનચંદ્ર હરીભાઈ પટેલ	,,

— ઓડીટર્સ —

૧:	ડાહ્યાભાઈ અખઈભાઇ પટેલ	નેત્રા (માતાજીના)
૨.	ભાણજીભાઇ કરમશી પટેલ	,, ,,

— સલાહકાર સમિતિ —

૧.	શીવજીભાઇ પેથાભાઇ પટેલ	ખીરસરા
૨.	કરસનભાઇ સામજીભાઇ પટેલ	રસલીયા
૩.	લાલજીભાઈ શીવજીભાઈ પટેલ	.
૪.	દેવજીભાઇ રામજીભાઇ પટેલ	,,
૫.	ભાણજીભાઇ ખેતાભાઇ પટેલ	નેત્રા (માતાજીના

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n75/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-02 -Jagruti

realpatidar.com વિદાય લેતી કારોબારી સમિતિએ યુવકમંડળ પ્રગતિ કરે એવી શુભેચ્છા વ્યક્ત કરી હતી. અને મંડળને સાથ સહકાર આપતા રહેશે એવી અભિલાષા સેવી હતી.

સમાજના અગ્રણી તેમજ દક્ષિણ ગુજરાત સો મીલ ટીમ્બર એસોસીએશનના પ્રમુખશ્રી ખેતાભાઇ માવજીભાઇ સાયણવાળા તરફથી, યુવક મંડળને રૂા ૧૫૧ અંકે રૂપીયા એકસો એકાવનની ભેટ આપે છે તેવી જાહેરાતને સૌએ વધાવી લીધી હતી.

નવા વરાયેલા પ્રમુખશ્રીની આભારવિધિ બાદ સભા બરખાસ્ત કરવામાં આવી હતી.

શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર યુવક મંડળ સુરત વતી
મેઘજીભાઇ વાલજીભાઈ પટેલ
મંત્રી

શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર યુવક મંડળ નડીયાદ

પરસ્પર મૈત્રી અને ઓળખાણ થાય, સંપ અને સહકાર વધે સેવા અને સંગઠનની ભાવના કેળવાય એ હેતુથી સ્થપાયેલા યુવકમંડળની ત્રીજી વાર્ષિક જનરલ મીટીંગ તા ૧૪-૧-૭૫ના રોજ શ્રી મહાલક્ષ્મી વિજય સો મીલમાં નડીયાદ સમાજના પ્રમુખશ્રી લધ્ધાભાઈ લાલજીભાઈની આગેવાની હેઠળ ભરવામાં આવી જેમાં નવા વર્ષમાટે કારોબારી સમિતિની ચુંટણી કરવામાં આવી. જેમાં નીચે મુજબના સભ્યોને સર્વાનુમતે ચૂંટવામાં આવ્યા.

પ્રમુખ	પટેલ	પુંજાભાઇ પચાણભાઈ	રસલીયા
ઉપપ્રમુખ	,,	નથુભાઈ લાલજીભાઈ	ઉખરડા
મંત્રી	,,	જશવંતલાલ પ્રેમજીભાઇ	ગઢકમ્પા
સહમંત્રી } પ્રવાસીમંત્રી }	,,	વિશ્રામભાઇ મનજીભાઇ	ખીરસરા
ખજાનચી	,,	મગનભાઈ સવજીભાઇ	દેસ ઇપુરાકંપા
સલાહકારસભ્યો	,,	હરીભાઇ રતનશીભાઇ	દયાપર
,,	,,	લધ્ધાભાઇ દામજીભાઇ	ઘડુલી
,,	,,	વેલજીભાઈ માવજીભાઇ	રસલીયા
,,	,,	બાબુભાઇ મનજીભાઇ	ધારેસી

ઉપરાંત દર સોમવારે ચાલતા ભજનમંડળના સંચાલન તથા વ્યવસ્થાપક તરીકે નીચેના સભ્યોને સર્વાનુમતે મંજુર કરવામાં આવ્યા છે

realpatidar.com
Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 74 of 358
Page 22 of 32

https://archive.org/details/bk191/page/n76/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-02 -Jagruti

પટેલ રતિલાલ મનજીભાઇ ખીરસરા
,, અંબાલાલ રામજીભાઇ તળાવટીંબા

realpatidar.com

ત્યારબાદ યુવકમંડળના લાભાર્થે એક ઇનામી ડ્રો રાખવામાં આવેલ જેમાં ઇનામી વિજેતાઓને સમાજના પ્રમુખ તરફથી ઇનામો આપવામાં આવ્યાં આ પ્રસંગે સમાજના પ્રમુખશ્રી લધ્ધાભાઇએ સંપ સાથ અને સહકારથી પ્રગતિ કરી સમાજને આગળ લાવવાનો અનુરોધ કર્યો હતો. તેમજ યુવકમંડળના સભ્યોએ પોત પોતાના વિચારો રજુ કરી, મનભેદ તથા મતભેદો ભૂલી જઇને યુવકમંડળને પ્રગતિશીલ બનાવવા જણાવ્યું.

છેલ્લે યુવકમંડળના પ્રમુખશ્રી પુંજાભાઇએ અત્રે પધારી સાથ આપવા બદલ દરેકનો આભાર માન્યો હતો.

અંતે અલ્પાહાર બાદ સભાનું વિસર્જન કરવામાં આવ્યું.

મંત્રી : **પટેલ જશવંતલાલ પ્રેમજીભાઇ**
સહમંત્રી : **પટેલ વિશ્રામભાઈ મનજીભાઇ**
શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર યુવક મંડળ નડીયાદ

શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર પ્રગતિ મંડળ વડોદરા

ઉપરોક્ત મંડળની એક સામાન્ય સભા આજરોજ તા. ૨૪-૧૧-૭૪ ના મે. બરોડા સો મીલ પ્રતાપનગર રોડ ખાતે મળેલ હતી જેની અંદર નવા વર્ષ માટેના હોદ્દેદારોની નીચે મુજબ ચૂંટણી કરવામાં આવી.

પ્રમુખ	શ્રી	કરશનદાસ પ્રેમજીભાઈ	પટેલ
ઉપપ્રમુખ	,,	વેલજીભાઇ પ્રેમજીભાઇ	,,
મંત્રી	,,	કાન્તિલાલ ડાહ્યારામ	,,
ઉપ મંત્રી	,,	તુલશીદાસ કરશનભાઇ	,,
ખજાનચી	,,	જેઠાભાઈ ગંગારામભાઇ	,,
સભ્યો	,,	હંસરાજભાઇ માધવજીભાઈ	,,
,,	,,	ગંગારામભાઈ કરશનભાઇ	,,
,,	,,	તુલશીદાસ વાલજીભાઇ	,,
,,	,,	ગંગારામ જીવરાજભાઇ	,,
,,	,,	છગનલાલ દાનાભાઇ	,,
,,	,,	કરશનભાઇ રતનશીભાઇ	,,

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 75 of 358 Page 23 of 32
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n77/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-02 -Jagruti

સભ્ય શ્રી રતિલાલ માવજીભાઇ પટેલ
realpatidar.com

કો-ઓપ્ટ. સભ્યો :—

(૧) શ્રી હરીલાલ ધનજીભાઇ પટેલ
(૨) ,, રવજીભાઇ ડાહ્યાભાઈ ,,
(૩) ,, ધનજીભાઈ સામજીભાઇ ,,
(૪) ,, મીઠુભાઈ લાલજીભાઈ ,,
ઓડીટર શ્રી રવજીભાઈ ડાહ્યાભાઈ પટેલ

શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર પ્રગતિ મંડળ વતી.
મંત્રી કાન્તિલાલ ડી. પટેલ

શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સનાતન સમાજ યુવકમંડળ ધનસુરા.

વાર્ષિક સામાન્ય સભા

ઉપરોકત મંડળની એન્યુઅલ જનરલ મીટીંગ ગત તા ૨ ફેબ્રુઆરીનાં રોજ શ્રી કચ્છ કડવાં પાટીદાર સનાતન સમાજ વિદ્યાર્થી ભવનના પ્રાંગણમાં મળી હતી

શરૂઆતમાં વિદ્યાર્થી ભવનના વિદ્યાર્થીઓની પ્રાર્થના બાદ, સહમંત્રીશ્રી એ ગત સભાનું પ્રોસીડીંગ વાંચ્યા પછી તેને બહાલી આપવામાં આવી હતી ત્યારબાદ ૭૪ ના વર્ષે વિદાય લેતાં સુધીના વાર્ષિક અહેવાલ તેમજ હિસાબને વાંચનમાં લઇ બહાલી આપવામાં આવી અને સમયોચિત મંડળના બંધારણની કલમ ૧૦ (અ) માં સુધારો કરવા તેમજ કલમ ૫ (ઇ) મુજબ કાર્યવાહી કરવામાં આવી

યુવકમંડળના મુળભૂત હેતુઓ અને ધ્યેયોને સિધ્ધ કરવા સેવા, સંગઠન અને સહકારના ક્ષેત્રને વિસ્તારવા માટે સમગ્ર ગુજરાતની યુવાશકિતને એકત્રિત કરવા ગુજરાત વ્યાપી ધોરણે એક મીટીંગ બોલાવવાનું નકકી કરવામાં આવ્યું છે. તે માટે સમય અને સ્થળ ટૂંક સમયમાં નકકી કરવામાં આવશે એટલું જ નહિ પણ શ્રી અખિલ ભારતીય કચ્છ કડવા પાટીદાર યુવકસંઘની મીટીંગનું આયોજન કરી સંઘનું બંધારણ વહેલી તકે પસાર થાય તે રીતની મીટીંગનું આયોજન કરવાની વિચારણા પણ કરવામાં આવી હતી.

આ પ્રસંગે સમયનાં બદલાતાં જતાં વહેણ સાથે તાલ મિલાવવા સામાજિક રિવાજો અને રૂઢિઓમાં ઉચિત ફેરફાર કરવા માટે યુવકમિત્રોએ કટિબધ્ધ બનવાની જરૂરીયાત પર ભાર મુકતાં નીચે મુજબના કેટલાક વકતાઓએ ઉદ્બોધનો કર્યા હતાં.

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 76 of 358
Page 24 of 32

https://archive.org/details/bk191/page/n78/mode/1up

realpatidar.com

પ્રિન્સિપાલ શ્રી રતિલાલ એલ. પટેલ, શ્રી વિશ્રામભાઇ એન. પટેલ શ્રી નાનજીભાઇ કે. પટેલ, શ્રી પ્રેમજીભાઇ ડી. પટેલ, શ્રી વાડીભાઈ કે. પટેલ, શ્રી પ્રેમજીભાઇ એ. પટેલ, શ્રી સવજીભાઇ ડી. પટેલ, શ્રી સામજીભાઇ એસ. પટેલ શ્રી અરજણભાઇ વી. પટેલ તેમજ શ્રી ગોવિંદભાઈ વી. પટેલ વગેરે એ અખિલ ગુજરાતના ધોરણે આપણા સમાજની યુવાશકિતના સંગઠન અંગે, સમાજમાં શિક્ષણક્ષેત્રે પ્રગતિ સાધવા સુવિધાઓ માટે, લગ્નવિચ્છેદ તેમજ કન્યા વિક્રયના સડાને અટકાવવા માટે તેમજ લગ્ન પ્રસંગે થતા અઘટિત સમય, શકિત તેમજ આર્થિક શકિતના બગાડને અટકાવવા તેમજ સમુહ લગ્નની પ્રવૃત્તિના લાભ ગેરલાભનો વિચાર કરી તે અંગે ના આયોજન વગેરેની ચર્ચાઓના મુદ્દાઓની છણાવટ કરવામાં આવી હતી.

મંડળના સભ્ય શ્રી લખુભાઈ નથુભાઇ પટેલ, શ્રી માવજીભાઇ વિશ્રામભાઇ પટેલ વગેરેએ પણ સમુહ લગ્ન વિશે પોતાના વિચારો રજુ કર્યા હતા.

અંતમાં આભારવિધિ તેમજ અલ્પાહાર બાદ સભા વિસર્જન કરવામાં આવી હતી.

શ્રી પટેલ તરૂણ મિત્રમંડળ નવીદીલ્હી

તા ૧૬-૨-૧૯૭૫ના રોજે શ્રી પટેલ તરૂણ મિત્રમંડલ નવીદિલ્હીની એક સામાન્ય સભાશ્રી ભગવાન સો મીલ પટેલ એન્ડ કમ્પનીમાં રાખવામાં આવી હતી. જેની અંદર ૨૦૩૧ના નવા વર્ષ માટે હોદ્દેદારોની સર્વસંમતીથી નિમણુંક કરવામાં આવેલ જે નીચે મુજબ છે.

(૧) પ્રમુખ શ્રી કરસનભાઈ વિશ્રામ પટેલ (૨) ઉપપ્રમુખ શ્રી ગંગારામભાઇ હરીલાલ પટેલ. (૩) મંત્રી શ્રી લક્ષ્મણભાઇ નાનજી પટેલ (૪) સહમંત્રી શ્રી વાલજી ભાઇ પુંજા પટેલ (૫) ખજાનચી શ્રી લખમસીભાઈ તેજા પટેલ (૬) ગ્રંન્થપાલ શ્રી દયારામભાઇ વેલજી પટેલ અને સલાહકાર સભ્યો તરીકે શ્રી ચીમનલાલ હીરાલાલ પટેલ શ્રી પરબતભાઇ કરસન પટેલ શ્રી દેવસીભાઇ સોમજી પટેલ, શ્રી ધનજીભાઇ મેઘજી પટેલ, શ્રી દામોદરભાઈ મુલજી પટેલ અને ખેલકૂદ વ્યવસ્થાપક શ્રી પરસોત્તમભાઇ સીવગણ પટેલ અને શ્રી પરસોત્તમભાઇ નારણ પટેલની નિમણૂંક કરી હતી

લી. મંત્રી : **શ્રી લક્ષ્મણભાઇ નાનજીભાઇ પટેલ**
શ્રી પટેલ તરૂણ મિત્રમંડળ નવીદિલ્હી

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n79/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-02 -Jagruti

realpatidar.com

શ્રી ૧

આપની જરૂરીયાત મુજબ :

- ડનલોપ
- ફાયર સ્ટોન
- ગુડઇયર
- સીયેટ વગેરે
- કંપનીનાં બનાવેલ

ટાયર ટયુબ,

દરેક સાઈઝમાં જેમકે ટ્રક, ટ્રેકટર, મોટરકાર, મોટર સાયકલ તથા
● બેલ ગાડાના કમ્પલીટ ટાયર સેટ ●

દરેક સાઇઝની

★ બેરીંગો ★ એકસલ ★ હબ ★ વીલપ્લેટ

તેમજ તેને લગતા તમામ સામાન વ્યાજબી ભાવે મેળવવા અમારી મુલાકાત લો અને સાયકલનાં ટાયર, ટયુબ કન્ટ્રોલ રેટથી મળશે.

ઓથોરાઇઝડ ડીલર્સ ઇન :—

ડનલોપ ઇન્ડિયા લિ. કલકત્તા, ગુડઈયર ઇન્ડિયા લિ. મુંબઈ.
ફાયર સ્ટોન ટાયર એન્ડ રબ્બર કું. ઇન્ડિયા પ્રા. લિ. મુંબઇ.
સીયેટ ટાયર્સ ઓફ ઇન્ડિયા લિ. મુંબઈ.
મદ્રાસ રબ્બર ફેકટરી લિ. મદ્રાસ.
ઈન ચેક ટાયર્સ લિ. કલકત્તા.
નેશનલ રબ્બર મેન્યુફેકચર્સ લિ. કલકત્તા.

નેશનલ ટાયર્સ

પ્રો. પ્રેમજીભાઈ એ. પટેલ
ઓથોરાઇઝડ ટાયર ડીલર્સ

realpatidar.com

ફોન નં. ૨૭ તલોદ રોડ, **ધનસુરા** જિ. સાબરકાંઠા

https://archive.org/details/bk191/page/n80/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-02 -Jagruti

realpatidar.com

પરદેશમાં—

મસ્કત. દુબાઈ, કુવૈત, બહેરીન

વગેરે સ્થળે જવા માટે—

પાસપોર્ટ, વીઝા, એન્ડોર્સમેન્ટ. પરમીટ

પ્લેન તથા સ્ટીમરની ટીકીટ માટે—

ઉપરના દેશોમાં કડિયા, સુથાર, ટ્રક ડ્રાઈવર,
ટ્રેકટર, ડ્રાફ્ટ્સમેન, એરકન્ડીશન્ડ મીકેનીક,
ક્રેઈન, બુલડોઝર, ઓપરેટર પ્લમ્બર,
વેલ્ડર, ફીટર વગેરે પ્રકારના
કારીગરો માટે ઉમદાતક

મળો— એસ. એચ. પટેલ
C/o. હરિભાઇ ડી. પટેલ, એડવોકેટ
(વજેપુરાકંપાવાળા)
(કાકાનો) પીરાણાનો ડહેલો.
ખમાસા ચોકીપાસે, **અમદાવાદ—૧**

આશા ટ્રાવેલ એડવાઈઝર્સ *

અભ્યાસ, વ્યવસાય તેમજ ફરવા જવા માટે એરોપ્લેઈન
સ્ટીમર તેમજ રેલ્વેની વ્યવસ્થા અંગે ઓલવર્લ્ડ
માટે પાસપોર્ટ તેમજ પરમીટ મેળવવા
મળો યા લખો.

સ્થળ— અરજણભાઇ રામજીભાઈ પટેલ રામાણી (કચ્છ) વિભાપરવાળા
શાખા ગ્રામ . રામાણી

આશા ટ્રાવેલ એડવાઇઝર્સ
મુ. પેરવા ફાર્મ પો. પેરવા
વાયા. ફાલના જિ. પાલી (રાજસ્થાન)

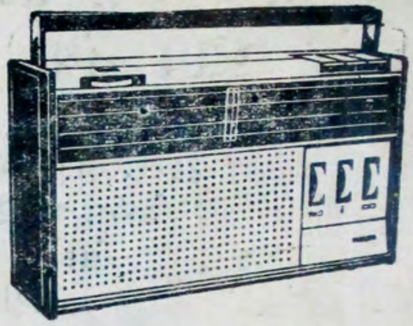
realpatidar.com

realpatidar.com

આપના ઘરમાં આનંદ અને ઉલ્લાસનું વાતાવરણ સર્જવા માટે
હમેશાં ફિલિપ્સ રેડીયો ખરીદવાનોજ આગ્રહ રાખો.

ઓથોરાઈઝડ ડિલર્સ ઇન:—

ફિલિપ્સ રેડીયો

કમાન્ડર

PHILIPS

પ્રો. વાડીલાલ જીવરામ
(મીઠુ)ભાઈ સોની
ઠે. ચારરસ્તા, ધનસુરા,
જિ. સાબરકાંઠા

મળો યા લખો :—

શ્રી ગજાનંદ રેડીયો સર્વિસ

રેડીયો, ટ્રાન્ઝીસ્ટર; એમ્પ્લીફાયર વેચનાર
તેમજ સંતોષકારક રીતે રિપેર કરનાર
ઇલેક્ટ્રીક સામાનના વહેપારી.

realpatidar.com

realpatidar.com

આનન્દ!
પુરસદ!!
વૈભવ!!!

રાજેશ
પ્રેશર કૂકર

પ્રથમ તો ગ્રાહકો તરફથી, પછી એના હરીફો તરફથી અને હવે ખુદ આઈ.એસ.આઈ. તરફથી પ્રમાણપત્ર. આમ રાજેશે આઈ.એસ.આઈ. ચિહ્ન ધરાવનારાં ગણ્યાં ગાંઠ્યા ઉત્પાદનોની ઉચ્ચ હરોળમાં સ્થાન મેળવ્યું છે.
લક્ષમાં રાખશો કે આઈ.એસ.આઈ. ચિહ્ન એટલે સવિશેષ ખાતરીનું ચિહ્ન! ઉત્પાદનની અત્યુત્તમ ગુણવત્તા, ઉત્કૃષ્ટ કારીગરી અને ચીવટપૂર્વકની પરિપૂર્ણતાનું પ્રમાણપત્ર.
તેથી, જ્યારે તમે પ્રેશર કૂકરની શોધમાં હો ત્યારે રાજેશની માગણી કરજો. કારણ કે એ સવિશેષ ખાતરીનું ચિહ્ન — ISI ધરાવે છે.

નિર્માતા:
રાજેશ ઈન્ડસ્ટ્રીઝ
મહારાષ્ટ્ર.

સ્ટોકીસ્ટ *

શક્તિ
વિજય વાસણ
ભંડાર

તાંબા, પિત્તળ, સ્ટેનલેસ સ્ટીલ, એલ્યુમીનીયમના વાસણો તેમજ પ્રાયમસ વગેરે હાજર સ્ટોકમાં મળશે

પ્રોપ્રાયટર **પટેલ માવજીભાઈ ભીમજીભાઈ** (કચ્છ) વીરાણીવાળા

સ્થળ :
ખુટાલવાડા, **મોડાસા**, જિ. સાબરકાંઠા.

https://archive.org/details/bk191/page/n83/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-02 -Jagruti

realpatidar.com

શ્રી જયઅંબે

ખેડૂત ભાઈઓને ખુશ ખબર

સ્પન પાઈપ્સ

ખેતીવાડીની
સમૃદ્ધિ માટે અખૂટ
પાણીની જરૂર છે. વર્તમાન
સંજોગો જોતાં હવે પાણીનો કરકસર
ભર્યો ઉપયોગ કરવો જરૂરી છે. આપને પાણીનો
જે જથ્થો મળે છે તેનો બગાડ થતો અટકાવવો હોય
અને પાણીનું પૂરેપૂરું વળતર લેવાની આપની અભિલાષા
હોય તો હંમેશાં અમારી—

શ્રી શક્તિ સ્પન પાઇપ કું.

ની

પાઇપો વાપરવાનો આગ્રહ રાખો

અમારે ત્યાં પૂરેપૂરી કાળજીથી જાત દેખરેખ નીચે પાઇપો બનાવવામાં આવે છે. ભાવ સાથે માલની ગુણવત્તા જોવાનો પણ આગ્રહ રાખો.

★

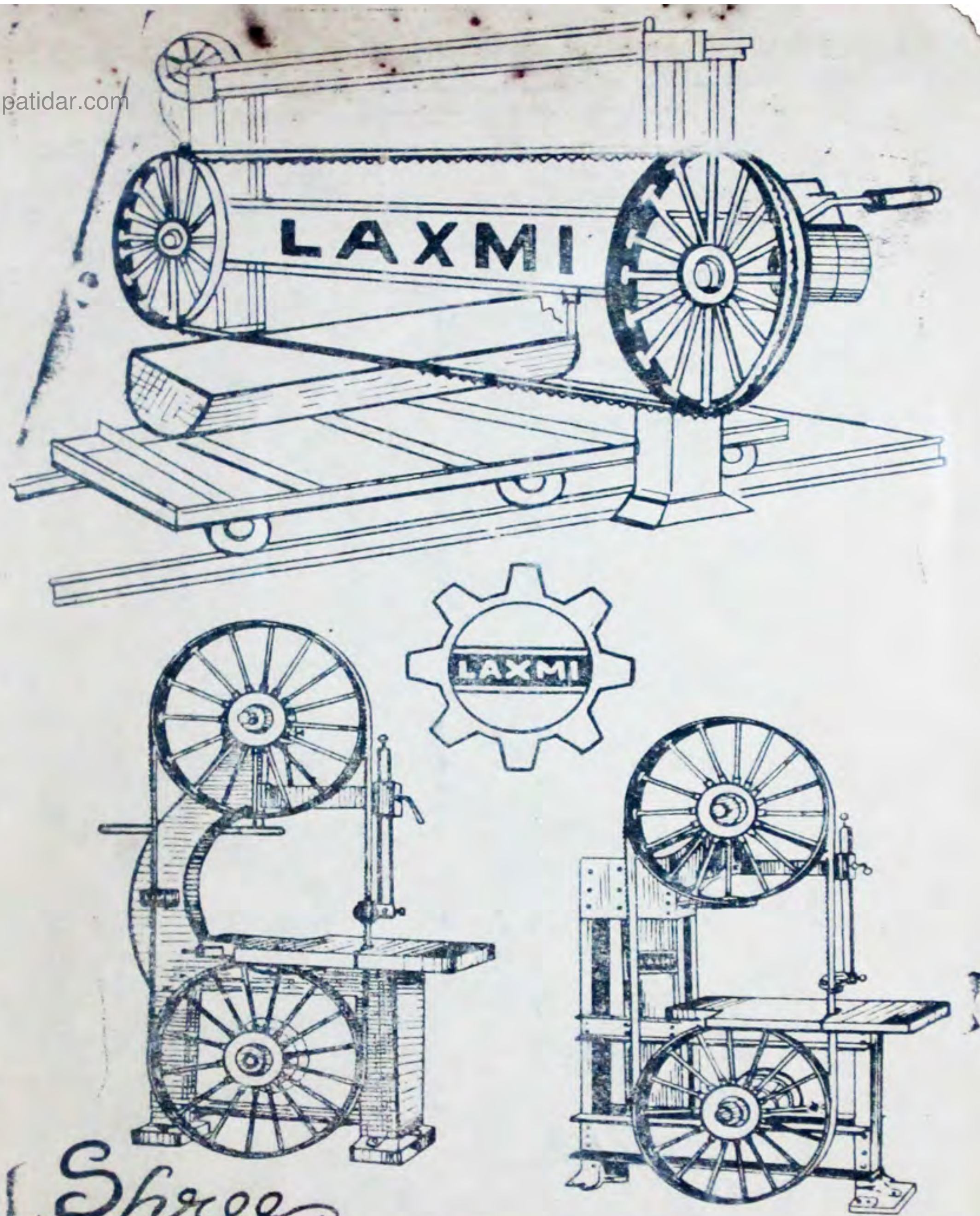
"ગ્રાહકનો સંતોષ એ જ અમારો નફો છે."

સારી પાઇપો મેળવવા માટે ગુજરાત ભરમાં
—: અજોડ સ્થળ :—

શ્રી શકિત સ્પન પાઇપ કું.

realpatidar.com

વડાગામ (જિ. સાબરકાંઠા)

Shree

LAXMI ENGINEERING WORKS

AMBAWADI, SAIJPUR BOGHA,
NARODA ROAD-AHMEDABAD-2.

બેન્ડ સો એન્ડ ટ્રોલી મશીન તથા તેને લગતા કોઈપણજાતના
સ્પેર પાર્ટ્સ માટે અમારો સંપર્ક સાધો

realpatidar.com
realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n85/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-02 -Jagruti

realpatidar.com

રવાના :
જાગૃતિ કાર્યાલય
પટેલવાડી, તલોદ રોડ
ધનસુરા (જિ. સાબરકાંઠા)

શ્રી. નં.

To,

Book-Post

પ્રકાશક :
શ્રી. વિશ્રામભાઈ એન. પટેલ
શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સનાતન સમાજ
યુવક મંડળ (ગુજરાત)
"જાગૃતિ કાર્યાલય"
પટેલવાડી, તલોદ રોડ,
ધનસુરા, જિ. સાબરકાંઠા.

★

★

મુદ્રક :
શ્રી કાન્તિભાઈ કે. પટેલ
અનુપમ પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ
હાઈસ્કૂલ સામે, તલોદ રોડ,
ધનસુરા, જિ. સાબરકાંઠા.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n86/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-04 -Jagruti

realpatidar.com

શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સનાતન સમાજ
યુવક મંડળ તરફથી

સેવા, સંગઠન અને સહકારનો ઉચ્ચ આદર્શ રજુ કરતું
પ્રાણવાન માસિક

જાગૃતિ

તંત્રી :
કાન્તિભાઈ કે. પટેલ
બી. એ.

realpatidar.com

વર્ષ : ૧૭ અંક–૪ એપ્રિલ ૧૯૭૫

https://archive.org/details/bk191/page/n87/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-04 -Jagruti

realpatidar.com

* માસિકના નિયમો *

- દર અંગ્રેજી મહિનાની ૧૫મી તારીખે પ્રગટ થશે.
- વાર્ષિક લવાજમ દેશમાં રૂ. ૧૦), પરદેશમાં શિલિંગ ૨૦ અને છૂટક નકલ કિંમત ૭૫ પૈસા. આજીવન સભ્ય ફી દેશમાં રૂ. ૧૦૧) પરદેશમાં રૂ. ૧૨૫) નવા ગ્રાહકોનું લવાજમ તા. ૧લી જાન્યુઆરીથી અથવા તા. ૧લી જૂનથી ચાલુ રાખવામાં આવશે.
- પત્ર-વ્યવહાર કરતી વખતે ગ્રાહક નંબર તેમજ પોતાનું પુરેપુરૂં સરનામું લખવું જરૂરી છે.
- કોઈ પણ લેખ વિશેની જવાબદારી લેખ મોકલનારના શિર પર રહેશે.
- લેખ હંમેશાં સારા અને સુવાચ્ય અક્ષરે કાગળની એક બાજુ લખી મોકલવા.
- લેખ પરત મેળવવા ઈચ્છતા લેખકોએ જવાબી ટીકીટ ખર્ચ આપવાનું. રહેશે.
- કોઈપણ લેખક ભાઈ અગર બહેન પોતાનો લેખ છપાવવો જ જોઈએ એવો આગ્રહ રાખી શકશે નહિ.
- દરેક ગ્રાહક મિત્રો તેમનાં બાકી રહી ગયેલાં લવાજમો વહેલી તકે મોકલી આપે.
- "જાગૃતિ" આજીવન સભ્ય તેમજ જૂના કે નવા વાર્ષિક ગ્રાહકો જેમને માસિક નિયમિત ન મળતું હોય, સરનામું બરાબર ન હોય, અગર બીજું કંઈ પણ સૂચન હોય તો કાર્યાલય પર તુરત જ પત્ર લખી જણાવે તેવી નમ્ર વિનંતી છે.

સંપાદક મંડળ :-

શ્રી વિશ્રામભાઇ એન. પટેલ -પ્રકાશક.

શ્રી. નાનજીભાઈ કે. પટેલ -આદ્યતંત્રી

શ્રી. કાન્તિભાઈ કે. પટેલ -તંત્રી
બી. એ.

શ્રી. વાડીભાઈ કે. પટેલ
એમ. એ., બી. એડ્.
સહતંત્રી : જાગૃતિ

પ્રિન્સિપાલ :

શ્રી. રતિભાઈ એલ. પટેલ
એમ. એસસી.
સાયન્સ કોલેજ, તલોદ.

શ્રી શામજીભાઇ એસ. પટેલ
પ્રમુખ

ડૉ. ધનજીભાઈ કે. પટેલ
જી એફ. એ. એમ., એલ. એમ. પી.

ડૉ. હંસરાજ એમ. પટેલ
એમ. બી. બી. એસ.

શ્રી ગોવિન્દભાઈ વી. પટેલ
એમ. એસસી.

શ્રી અરજણભાઇ વી. પટેલ

શ્રી પ્રેમજીભાઇ એ. પટેલ

શ્રી. રતિલાલ એમ. પટેલ

શ્રી. વિઠ્ઠલભાઈ કે. પટેલ

શ્રી ચંદુલાલ વી. પટેલ

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n88/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-04 -Jagruti

realpatidar.com

આદ્ય સુધારક અને પાટીદાર સમાજને જાગૃત કરનાર

પટેલ નારાયણભાઈ રામજીભાઈ લીંબાણી

[વીરાણી કચ્છ]

જન્મ :
સંવત ૧૯૩૯ વૈશાખ પૂર્ણિમા

સ્વર્ગવાસ :
સંવત ૧૯૯૭, આસો realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n89/mode/1up

1975 -Jagruti (191)
1975-04 -Jagruti

realpatidar.com

અનુક્રમણિકા

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n90/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-04 -Jagruti

realpatidar.com

તંત્રીસ્થાનેથી

જય શ્રી યોગેશ્વર

આપણે સૌ જાણીએ છીએ તેમ આ ઘોર કળિકાળમાં માનવજીવનમાંથી ભાવના લુપ્ત થતી જાય છે. ભૂતકાળના માનવ-માનવ વચ્ચેના પરસ્પરના સંબંધો જે ગાઢ હતા; એકબીજા પ્રત્યેની સહકારની ભાવનાઓથી જીવન જીવવાની જે ઉચ્ચ પ્રણાલિકા હતી તે આજે તૂટતી જાય છે. બીજી રીતે કહીએ તો આજે એકજ કુટુંબનાં એકજ ઘરનાં સંબંધીજનોમાં પણ એકબીજા વચ્ચેનો વિશ્વાસ તૂટતો જાય છે

આવા સંજોગોમાં આપણે એમ પણ કહી શકીએ કે માનવજાતની કુદરત પ્રત્યેની શ્રધ્ધા પણ નામ શેષ થઇ ગઇ છે. કારણ કે કુદરત જેવી કોઈ અલૌકિક શકિત છે અને એ શકિતના આધારે જ સમગ્ર વિશ્વની જડ અને ચેતન પ્રકૃતિનું અસ્તિત્વ છે તે વિચારવાની આપણી પાસે કોઇ શકિત નથી. અટલે માનવજાત આજે સ્વતંત્ર બનાવાની જગ્યાએ સ્વચ્છંદી બની ગઈ છે. જેને કુદરતનો કોઈ ડર નથી; પણ આ બધું તેની અહંવૃત્તિનું જ કારણ છે. કુદરત જે કંઇ કરાવે છે તે માણસ મદાંધ બની "હું" જ બધું કરું છું એવી ભાવનામાં રાચતો થયો છે

"જીવો જીવસ્ય ભક્ષણમ" ની કહેવત અનુસાર માનવી માનવ મટી દાનવ બન્યો છે. ભૌતિક સુખ-સંપત્તિ મેળવવાની મહત્વાકાંક્ષા સેવનાર માનવી આજે નિરાધાર કે નિઃસહાય એવાં પોતાનાં જ માનવબંધુઓનાં ગળાં કાપતાં પણ અચકાતો નથી. આજે સંપત્તિ મેળવી વધુ ને વધુ સમૃધ્ધિ એકત્ર કરવાનાં સ્વપ્નાં સેવનાર માનવોના જીવનમાં દાનવ સંસ્કારો આવતા જાય છે.

realpatidar.com

આવા કપરા સમયમાંથી માનવ સમાજ પસાર થઇ રહ્યો છે ત્યારે પણ માનવ-જાતે કુદરતમાંથી ગુમાવેલી શ્રધ્ધાને પાછી મેળવી આપનાર સંત પુરુષો પણ નથી હોતા તેમ નથી.

https://archive.org/details/bk191/page/n91/mode/1up

એવાજ એક મુહામના સંત મુંબઇનિવાસી પરમ પૂજ્ય શાસ્ત્રીજી પાંડુરંગ realpatidar.com આઠવલેજીને ધનસુરા તેમજ જિલ્લાની ધર્મપ્રેમી જનતાના સદ્દભાગ્યે સાંભળવાનો અમૂલ્ય લ્હાવ મળ્યો.

આવા સંતપુરુષોના જીવનપથ પર ડોકીયું કરીએ; તેમના વિચારો વિશે સહેજપણ વિચાર કરીએ તો પણ જીવનં કૃતકૃત્ય બની જાય તેમાં શંકા નથી; આવા સંત પુરુષો જે શકિતએ માનવીજાતની માતાના ગર્ભકાળથી જ સંભાળ રાખી છે તેજ માટીનો માનવી જન્મ ધારણ કર્યા પછી પણ કુદરતને ન ભૂલે તે માટે કુદરતની યાદ તાજી કરાવી આપે છે. તો તાજેતરમાંજ આવા સંતપુરુષને ધનસુરા ખાતે મેળાવી આપવામાં શ્રી હરગોવિંદભાઇ જોષી, શ્રી મુળશંકરભાઇ સુથાર, કચ્છ નિવાસી મુરબ્બી માજી ધારાસભ્ય શ્રી ખીમજી નાગજી માસ્તર તેમજ વડીલ શ્રી મનજીભાઇ વાલજીભાઇ પટેલ તેમજ પૂના નિવાસી શ્રી લાલજીભાઇ ભાણજીભાઇ પટેલ તથા અમદાવાદ નિવાસી શીવ ટીમ્બર માર્ટ વાળા ભાઇશ્રી લાલજીભાઇ મેઘજીભાઇ તેમજ તેમના સહકાર્યકાર બંધુઓનો અથાગ પરિશ્રમ ન ભૂલી શકાય તેવો છે.

કુદરત પ્રત્યે સંતપુરુષોના સહવાસથી અખૂટ શ્રધ્ધા સેવનાર હજારો ભાઇ-બહેનો આજે સમગ્ર ભારતદેશમાં સ્વાધ્યાય પ્રવૃત્તિનું સેવાકાર્ય કરી રહયાં છે ત્યારે તેમની ત્યાગભાવનાને પણ સ્મૃતિપટ પરથી વિસ્મૃત ન કરી શકાય તે સ્વભાવિક છે.

તન, મન અને ધનથી અને તે ધન પણ શ્રધ્ધાના બળથી માનવજાતની સેવા અર્થે માનવજીવનની કાયા પલટ કરવા માટે લાખોરૂપિયાની સંપત્તિ બાલ્યકાળથીજ, ગળથૂથીમાંજ સાચા સંસ્કારો આપવાના પૂણ્યકાર્યમાં વાપરવા માનવશકિતને કામે લગાડનાર સંતપુરુષો વિરલ જ હોય છે.

સાબરકાંઠા તેમજ આસપાસના જિલ્લાઓમાં વસતાં કચ્છ કડવા પાટીદાર સમાજનાં આબાલવૃધ્ધ ભાઈ-બહેનો કુદરત પ્રત્યેની શ્રધ્ધા દ્રઢ કરવા માટે આવા વિરલસંતપુરુષો તેમજ કચ્છ તેમજ પરદેશથી પણ સેંકડો માઇલોનો પ્રવાસ ખેડી આપણામાં જે શ્રધ્ધા મૂકી છે તે શ્રધ્ધાને દીવામાંથી દીવો પ્રગટે તે રીતે સ્વાધ્યાય કેન્દ્રોની પ્રવૃત્તિ દ્વારા વધુ તેજસ્વી બનાવીએ તો માનવજીવનની સાર્થકતાનો અવશ્ય અનુભવ કરી શકીશું આશા છે કે આપસૌમાં મૂકેલો વિશ્વાસ અખંડ રહે અને વ્હાલસોયાં જ્ઞાતિજનો માનવસહજ ઈર્ષા અને 'હુ'' પણાનું અહંવૃત્તિવાળું માનસ બદલવા 'સ્વ' ના અધ્યયનની શરૂઆત કરી સંતપુરુષોના જીવનમાંથી પ્રેરણા મેળવે અને અન્ય સૌ માટેનું પોતેજ પ્રેરકબળ બની રહે એજ અભિલાષા.

—અસ્તુ

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n92/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-04 -Jagruti

realpatidar.com

અરમાનોના અંગારા *

અમૃત આર. પટેલ
બી. જે. મેડીકલ હોસ્ટેલ
સિવિલ હોસ્પિટલ, અમદાવાદ.

— એ યૌવનને ઉંબરે આવી ઉભી હતી.
— હવે સમજણી બની ચૂકી હતી.
— એને હરતીફરતી જોઇ મા–બાપ ચિંતાતૂર બન્યાં હતાં.

એને તેણીએ પણ અરમાનોના મહેલ ચણવાની શરૂઆત કરી દીધી હતી. ભવિષ્યનાં આહ્લાદક સ્વપ્નાં હવે તેણીને સતાવવા માંડયાં હતાં. કોઇ સુંદર યુવાન મારો જીવનસાથી બનશે. હું એનું મુખડું જોવા આતુર રહીશ. જે શક્ય ન બનતાં મારું દિલ મારે વશ નહિ રહે, સમાજની બીક છતાં હું તેને છાનામાના પત્ર લખીશ–પ્રેમ–પત્ર અને એક દિવસ એ લખશે, પ્રિયે, હવે તો પત્રથી સંતોષ નથી થતો તારું કમળવદન જોવા આતુર છું. આવ, મળ અને આમ વિચારી વળી એ તરત વિચારતી જે સમાજ પરણ્યા પહેલાં બે યુવાન હૈયાં વચ્ચે પત્રની આપલેને સ્વીકારવા તૈયાર નથી એ સમાજ લગ્ન પહેલાં બે દિલોનાં મિલનને સાંખી શકશે? અને પછી સમાજને પ્રશ્ન પૂછતી આવુ શા માટે? લોકો વાતો કરશે તરેહ–તરેહની છોને કરતાં!

અને પછી એ વિચારતી.......વિચારતી પણ હાય દુર્ભાગ્ય

ત્રણ ત્રણ વર્ષના વ્હાણાં વાઈ ચૂકયા છતાં હજુ તેણીની આશા ફળી નહિ તેણીનાં માબાપ તેણીનાં સગપણ કરવા અશકિતમાન રહ્યાં હતાં. છોકરી વિચારતી ભલેને અમે ગરીબ પણ શું મારા ગુણ કોઇના દિલમાં નહિ વસે? શું મને સારો મૂરતિયો નહિ મળે, અને એને આશા હતી કે મને નિરાશ નહિ થવું પડે. પણ એનું એ દુર્ભાગ્ય કે ત્રણ ત્રણ વર્ષ વિત્યા છતાં એની આશા નિરાશામાં જ રહી હતી.

અને માબાપે આકાશપાતાળ એક કર્યાં છતાં છોકરીને લાયક કોઇ સારો મુરતિયો મળ્યો ન હતો.

અને છોકરીના અરમાનોના અંગારા થઇ ગયા હતા. એનાં અરમાનોની ઇમારત એની દષ્ટિ સમક્ષ જ કડડભુસ થઇને ખંડેર થઈ ચૂકી હતી, એ માનસિક દષ્ટિએ થાકી ચૂકી હતી, આ સમાજ, સમાજના યુવાનોને ધિક્કારતી થઇ ચૂકી

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 91 of 358 Page 7 of 32
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n93/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-04 -Jagruti

હતી. સતત ચિંતાતુર રહેતાં. માબાપને જોઇ એ વિચારતી કે હવે તો હું મા-બાપને બોજારૂપ છું, શું કરું-ભાગી જાઉં, આપઘાત કરું ?

અને અંતે ચાલીસી વટાવી ચૂકેલા એક વરરાજા સાથે તેણીનાં લગ્ન થઇ ગયાં. માબાપે કન્યાને આખરે વિદાય આપી. શું ખરેખર નિરાંતનો દમ લીધો હશે ?

અને આગળ શું બન્યું એ તમને કહી દઉં ? પાંચ વર્ષના ગાળામાં સાસુનો કોઇપણ જાતનો પ્રેમ પામ્યા વિના તેના પતિદેવ કે જે ' દેવ ' થવા ભણી જઇ રહ્યા હતા તેની સાથેના માત્ર રાત્રિઓના ટૂંકા સહવાસ દરમિયાન (ટુંકમાં પતિ દેવ પાસેથી માત્ર ' Sex ' સિવાય બીજું કંઇપણ પામ્યા સિવાય) એ ત્રણ બાળકોની માતા બની ચૂકી હતી.

સતત માનસિક સંઘર્ષમાં રહેતી હોઇ છેવટે તે એના વૃધ્ધ પતિ દ્વારા પણ તરછોડાઇ ચૂકી હતી.

અને એક દિવસની વાત-

ગામની શેરીમાંથી પસાર થતી એક બાઈ જેમ તેમ બબડયે જતી આજુબાજુના લોકોનું ધ્યાન ખેંચતી જઇ રહી હતી. તેનાં કપડાંનું-વાળનું, કાંઇ જ ઠેકાણું ન હતું. લઘરવઘર એ બાઈના મુખમાંથી સરસ્વતી પ્રવાહ વહી રહ્યો હતો.

એ સ્ત્રીને આગળ જતાં એવી જ બીજી એક સ્ત્રી મળી અને બન્ને એક-બીજાને ઓળખતી હોય તેમ ટગર ટગર જોઈ રહી. જાણે એક બીજાને પૂછી ન રહી હોય !

અલી તારી આ દશા !

હા, એક વૃધ્ધની હું યુવાન પત્નિ,

અને તારી આ દશા !

હા, મારા માબાપે મને બીજી અજાણી જ્ઞાતિમાં નાખી, પૈસાવાળા, ...હા......હા......દારૂડિયા, વ્યસની અપંગ પતિની હુ પત્નિ.

અને બંને ખડખડાટ હસી રહી.........................

અને હું, એ એ નહિ, એવી અનેકના નિસાસા—તેઓની હૈયા વરાળમાં આપણે બળી તો નહિ જઇએને, એ વિચારી રહ્યો.

realpatidar.com
Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 92 of 358
Page 8 of 32

https://archive.org/details/bk191/page/n94/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-04 -Jagruti

realpatidar.com

* છૂટાછેડા અને સમાજ *

★ લેખક : રતિલાલ દેવસીભાઇ પટેલ " વિલયી " અમદાવાદ ★

★

આપણા "જાગૃતિ" માં લગ્નવિચ્છેદ વિષયક લેખ તો ઘણી વાર આવી ચૂકયા છે. એટલે મારે કાંઈ વધુ કહેવાનું ન હોય છતાંય મારા મુક્ત વિચારો રજુ કરૂં તો અસ્થાને નહીં ગણાય.

સગાઈ સમય દરમ્યાનનો ભાવિ પતિ–પત્નિ વચ્ચેનો પ્રેમ, લગ્ન સમયનો પ્રેમ અને લગ્ન પછી વરસો બાદનો પ્રેમ. એમ આ ત્રણે ભૂમિકા પર છૂટાછેડાનો સવાલ એક સવાલ બની રહે છે.

છૂટાછેડા એ સામાજિક દૂષણ છે. એ સર્વ વિદિત સ્વીકાર્ય બાબત છે. એક વાત સ્પષ્ટ અને સત્ય છે કે પતિ–પત્નિ વચ્ચે મનમેળ જયાં સુધી ટકી રહે છે ત્યાં સુધી લગ્નજીવન જળવાઇ રહે છે. મનમેળમાં ભંગાણ પડતાં છુટાછેડાને નિમંત્રે છે. અહીં સવાલ પેદા થાય છે કે અત્યાર સુધી સચવાયેલા પતિ–પત્નિના સબંધમાં વિક્ષેપ શા કારણથી પડયો ? વર્ષો સુધી સચવાયેલો પ્રેમ સામાન્ય મતભેદ અથવા સ્વમાનના સવાલ પર છુટાછેડા જેવી અધમ પરિસ્થિતીનું નિર્માણ થાય એ પણ એક વિચાર માંગીલે છે. આ વિષે મારૂં માનવુ છે કે સારા પાત્રને તો બધાંય નભાવે અને એમાં નવાઇ પણ શી છે! પરંતુ અયોગ્ય પાત્રને નભાવીએ એમાં જ આપણી માણસાઈ છે, કુટુંબની ખાનદાની છે.

સંતાનપ્રાપ્તિની તીવ્ર ઝંખના પણ કેટલીકવાર છુટાછેડાનું કારણ બની રહે છે. સંસારમાં જન્મીને દરેક સ્ત્રીએ ગમે ત્યારે પણ માતૃત્વ છતું કરવું પડે છે. પરંતુ કેટલીકવાર સ્ત્રી અથવા તો પુરૂષમાં શારીરિક ક્ષતિના કારણે સંતાન પ્રાપ્તિ ન થાય એનો અર્થ એ ન ઘટાવી શકાય કે સ્ત્રી અધુરી છે. પુરૂષમાં પણ શારીરિક ખામી હોઇ શકે. પરંતુ મોટે ભાગે સ્ત્રીનો જ દોષ કાઢવામાં આવે છે. સ્ત્રીને હડધૂત કરાય છે પરિણામ છૂટાછેડા આવે છે. યાતનાઓથી ત્રાસેલી સ્ત્રી સામે પગલે ચાલીને પોતે જ છુટાછેડાની માંગણી કરે છે.

સામાન્ય રીતે ગૃહકલેશના કારણે પણ છૂટાછેડાનો સવાલ ઊભો થાય છે સાસુ અને વહુ વચ્ચે માનસિક સંઘર્ષ કલેશમય વાતાવરણ સર્જે છે, સતત સંઘર્ષ

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 93 of 358
Page 9 of 32

https://archive.org/details/bk191/page/n95/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-04 -Jagruti

realpatidar.com દશામાં જીવતું જીવન કાંતો વિભકત કુટુંબનો જન્મ આપે છે અથવા તો વહુનો વાંક કઢી છૂટાછેડા લેવાય છે.

પોતાની અનિચ્છાએ પણ માબાપના દબાણને લીધે થયેલ લગ્ન પણ સુખદાથી નિવડતાં નથી. વરસે બે વરસે પણ છુટાછેડાનો ભોગ બને છે. માફ કરજો, કદાચ આપને સત્ય આકરૂં લાગશે પરંતું કહેવું જરૂરી છે કે આપણા સમાજમાં સગાઇ વખતે કદી પણ માબાપ પુત્ર કે પુત્રીને પોતાના જીવનસાથીની પસંદગી કરવા આપતાં નથી અને એમાં ખોટુંય શુ છે ? પોતાના જીવનસાથીની પસંદગી પોતે નહીં કરે તો કોણ કરે! પસંદગીનો જરાય હકક નહીં ! હા, એક વાત ધ્યાનમાં લેવી જરૂરી છે કે જો પસંદગીમાં વિવિધતા આવતી હોય તે સારૂં નથી તે વાત આજના યૌવનને સમજવી જોઇએ. સગાઇ વખતે સંતાનને પૂછવાપણું પણ ન રાખવું એ કેટલે અંશે યોગ્ય છે તે આપ વિચારી જોશો.

ઘણી વખત એકાદ બે બાળકો થયા બાદ પણ છૂટાછેડા લેવાતા હોય છે ત્યારે પરિસ્થિતિ ખૂબ બારીક, વિષમતા ભરી અને ચિંતાજનક બની જાય છે.

આપણા સમાજમાં છૂટાછેડાનું પ્રમાણ દિન–પ્રતિ–દિન વધતું જાય છે, તે શું સમાજને કલંકરૂપ નથી ? મને લાગે છે કે આ વિષે આપણે હજુ જરાય ચિંતિત બન્યા નથી. જો આ દિશામાં યોગ્ય જલદ પગલાં નહી ભરાય તો સંભવ છે કે સમાજનું નૈતિક અધઃપતન ઘરનાં આંગણે ધાર્યા કરતાં વહેલું આવશે એ પણ એટલી જ નિઃશંક હકીકત છે. જ્યાં વહુ–દિકરીઓની કિંમત ચાંદીના સિકકાથી તોળાતી હોય અને સમાજ મૂક પ્રેક્ષક બની જોઇ રહે તો એ સમાજની કિંમત પણ કેટલી ? સમાજની પ્રતિષ્ઠા કયાં અને કેટલે ? એક વાત સ્પષ્ટ પણે સામી ભીંત પર લખી રાખો કે જે સમાજમાં વહુ દીકરીઓની બેઇજ્જતી થતી હોય તો તે સમાજની કોઇ કિમત નથી પછી ભલે બાહ્ય પ્રતિષ્ઠા ઉંચી હોય પરંતુ ખોખલા આંતરદેહ ઉપર વિટળાયેલી ઝાંઝવાના નીર જેવી એ પ્રતિષ્ઠા છે. જેનું કોઇ મૂલ્ય નથી.

તો છૂટાછેડા અંગે સમાજ શું કરી શકે ? સમાજના પ્રયાસો કેટલે અંશે લાભદાયક નીવડે એ પણ જોવું જરૂરી છે.

વ્યકિત–વ્યકિત વચ્ચે વિચારસરણી યા તો સમજવાની દ્રષ્ટિએ મતભેદ મતમતાંતર હોઇ શકે પરંતુ એ મતભેદ છૂટાછેડાની વાત સુધી પહોંચી જાય એ યોગ્ય તો નથીજ. આવી પરિસ્થિતિનું નિર્માણ થાય ત્યારે સમાજના આગેવાનો થકી સમજદારીપૂર્વક

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 94 of 358 Page 10 of 32
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n96/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-04 -Jagruti

realpatidar.com

ન્યાયયુક્ત નિષ્પક્ષપણે નિર્ણય લઈ; મારો તો ખ્યાલ એવો છે કે છૂટાછેડા ન થાય તેવો શુભ પ્રયાસ થવો ઘટે, નિખાલસતાપુર્વકના પ્રયાસો સમાજની પ્રતિષ્ઠાને વધારશે.

આપણે સ્વીકારીશું કે છૂટાછેડાથી સમાજની આગવી પ્રતિભા લેપાય છે. પ્રતિષ્ઠાનુ અવમુલન થાય છે તો એ પ્રતિષ્ઠા સન્માન પુર્વક સચવાઇ રહે તે જોવાની પ્રત્યેક વ્યક્તિની ફરજ અને ધર્મ છે. છુટાછેડાના કારણથી તુટતી જતી સમાજની પ્રતિભા અને ખંડિત બદનામીમાંથી ઉગારવા સમાજના આગેવાનોએ ખેલદીલીપૂર્વક રસ દાખવી સમાજને મદદકર્તા થવું જોઇએ.

સમાજે છુટાછેડાનો પ્રશ્ન-ઉભો થવાનાં કારણો તેમજ સંજોગોનો અભ્યાસ કરવો જરૂરી છે. જરૂર પડયે પુનઃ મુલ્યાંકન પણ થવું જોઇએ. બંને પક્ષે સુખદ અંત આવે તેવી અપેક્ષા સમાજ રાખે તો એ પણ કાંઈ ખોટું નથી. વ્યવહારૂ સમજણ પૂર્વકનો ઉકેલ લાવી બંને પક્ષે પુનઃસંબધ પ્રસ્થાપિત થાય તે જરૂરી છે.

સમજાવટપૂર્વકના પગલાંથી તેમજ સુમેળભર્યું વાતાવરણ ઉભું કરી છુટાછેડાને નિવારી શકાય છે. ઘણી વખત એવુ પણ બને છે કે છુાટાછેડા નિવાર્યા બાદ પતિ-પત્નિ તેમજ કુટુંબનાં અન્ય સભ્યો વચ્ચે સુખદ સંબંધો જીવનપર્યંત પૂર્વવતની જેમ ટકી રહે છે. આ અંગે મારૂં માનવું છે કે ભૂલ બધાંયની થાય, દેવોના દેવની યે ભૂલ થઇ છે ત્યાં આપણે પામર માનવી શું વિશાતમાં ! એટલે એકબીજાના ગુણદોષ જોવા કરતાં જતું કરવાની ઉદારતા અને નિખાલસતા આપણને શાંતિભર્યું જીવન આપશે એ પણ એટલુ જ ચોકકસ છે.

ઘણી વખત એવુ પણ બને છે કે કુટુંબ સિવાય બહારની વ્યકિતઓની દરમ્યાનં-ગીરીના કારણે પણ છુટાછેડાનો સવાલ ઉભો થતો ન હોય તો પણ પરાણે વિઘ્નસંતોષી-ઓ દ્વારા ઉભો કરાય છે તો આવી વ્યક્તિઓથી પોતાના કુંટુંબને બચાવવું જરૂરી છે.

વહુને "વહુ" તરીકે ન માનતાં દીકરી માનીએ તો મને લાગે છે કે કુંટુબમાં સંઘર્ષનો સવાલ કયારેય ઊભો નહીં થાય. છુટાછેડા નિવારવામાં આ વિધાન પણ ઉપયોગી બની રહેશે.

સામાન્ય રીતે છુટાછેડા સબંધમાં યુંવાનવર્ગને દોષીત કરવામાં આવે છે પરંતુ આ માનવું સર્વાંશે સાચું હોતું નથી. ઘરનું વાતાવરણ-વડીલોનું વર્તન-સમજણનો અભાવ-મનમેળના અભાવથી અસંતોષ આ બધાં પરિબળો પણ ભાગ ભજવતાં હોય છે

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 95 of 358
Page 11 of 32

https://archive.org/details/bk191/page/n97/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-04 -Jagruti

realpatidar.com

ઘણીવાર છુટાછેડાનો સવાલ કોર્ટ સુધી જાય છે તો આ અંગે મારૂ માનવુ છે કે સમાજનું આંગણું છોડી કોર્ટ સુધી જવું પડે તેનો અર્થ એ થયો કે તેવી વ્યક્તિઓને સમાજની સર્વોપરિતાનો સ્વીકાર નથી. તો સમાજ શક્ય તેટલા વળતાં તમામ દબાણો કામે કેમ ન લગાડે એ પણ એક આશ્ચર્ય કહેવાય ! સામાજિક બહિષ્કારનું અંતિમ શસ્ત્ર અપનાવતાં સમાજે જરાય પાછી પાની ન કરવી જોઇએ. જો સમાજે પોતાની અસ્મિતા ટકાવવી હોય તો ! સર્વોપરીતા સિદ્ધ કરવી હોય તો ! વ્યક્તિ સમાજનું મહત્વનું અંગ જરૂર છે પરંતુ સમાજ સર્વોપરી છે એ વાતનો આપણે ઇન્કાર કરી ન શકીએ.

અહીં એક સુચન કરૂં તો અસ્થાને નહીં ગણાય, છુટાછેડા લેનારે એટલે કે બંને પક્ષે સમાજને સર્વ પ્રથમ જાણ કરવી જરૂરી છે. સમાજની મંજુરી મળે તો જ પુનઃલગ્ન સ્વીકાર્ય બની શકે તેવી કડક વ્યવસ્થા સમાજે ઉભી કરવી જોઇએ. વ્યાજબી કારણ વગર છુટાછેડા લેનાર વ્યક્તિનું પુનઃલગ્ન નજ થવું જોઇએ તેની તકેદારી સમાજે લેવી જોઇએ.

અહીં એક સવાલ પેદા થાય છે કે છુટાછેડા લીધા બાદ બાળકોના સંસ્કારનું શું ! બાળકો પર સંસ્કાર કેવા પડશે ! તેના આઘાત પ્રત્યાઘાતોની અસરોનો કદી આપણે અભ્યાસ કર્યો છે !! આવનારી પેઢી માટે વર્તમાન પેઢી શું મુકી જશે !

આપણે સારી રીતે સમજી લેવાની જરૂર છે કે માત્ર સમેલનો ભરી, ઠરાવ પસાર કરી, મંજુર કરી કાયદા ઉભા કરવાના હોતા નથી. જયાં સુધી સક્રિય પગલાં ન લેવાય ત્યાં સુધી તેનો કોઇ અર્થ નથી, સર્વ અર્થહીન છા, એક વાત ચોકકસ છે કે કોઈ પણ કાર્ય કરતાં પહેલાં પૂર્વયોજન રૂપે સંમેલનો ભરવાં જરૂરી છે. વિચાર વિનિમયની આપ-લે થયા બાદ જો કાર્યમાં સક્રિયતા ન આવે અને વિના વિલંબે પગલાં ન ભરાય તો તે માત્ર કાગળ પરના ભ્રામક શબ્દો બની રહે છે.

છૂટાછેડાના દુષણને સંપુર્ણ પણે નાબુદ કરવું લગભગ અશક્ય છે. કારણકે તે માનવ સ્વભાવ વિરૂધ્ધ છે. પરંતુ આપણાથી શકય તેટલાં શુદ્ધ ઉપાયોથી નિવારવું જોઇએ. સમાજ માથે લાગેલ કાળી ટીલી દુર કરવા કટીબધ્ધ બની આવતીકાલને જરૂર આવકારવી જોઇએ.

છુટાછેડાના નામથી આપણે શરમ અનુભવવી જોઇએ. તે દુષણ આજ એટલું બધું વિસ્તૃત બની ગયું છે કે જેના નામથી આપણે શરમતો શું પણ જરાય આશ્ચર્ય અનુભવતાં નથી !

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 96 of 358
Page 12 of 32

https://archive.org/details/bk191/page/n98/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-04 -Jagruti

realpatidar.com

સમાજની મથરાવટી મેલી કરનાર ત્રણ પરિબળો છે. છુટાછેડા, કન્યાવિક્રય અને અજ્ઞાનતા, તેમજ અંધશ્રદ્ધાના કારણે ઉભી થયેલ વરસોથી ચાલી આવતી ધાર્મિક વિસંવાદિતા છે. સમાજને બદનામીમાંથી બચાવવા માટે આપણે સર્વે એક થઇ કટીબદ્ધ બનવુ જરૂરી છે.

છુટાછેડાના દુષણને રોકવા કોઇ અસરકારક પગલાં નહીં ભરાય તો સમાજ " સમાજ " નહીં રહે એ પણ એટલું જ નિશ્ચિત છે આવનારી પેઢી વર્તમાન સમયમાં બિરાજમાન થયેલ સમાજના આગેવાનોને કદી માફ નહીં કરે.

આજ એ ચાર કિસ્સા બને છે. આવતીકાલ ઘેરઘેર નહીં બને તેવી ખાતરી આપ આપી શકો છો ? નહીં તો સમય જ આપણને જવાબ આપશે. ઇતિહાસ પાનાં ખોલીને આવનારી પેઢીને આપણી બિન લાયકાતીને બતાવશે.

શું આપણે આવનારી આવતીકાલને શુભ નિઃસ્વાર્થ પ્રયાસોથી આવકારવા કટિબધ્ધ નહીં બનીએ ? ? આ સવાલનો જવાબ મારે, તમારે અને સમાજે આવનારી પેઢીને આપવાનો છે એ પણ એટલું જ નિશ્ચિત છે.

સ્ત્રી અને શકિત *

પટેલ મણિલાલ વિશ્રામભાઇ નાશિક

સુશીલ અને પુણ્યવાન સ્ત્રી જેવી સુંદર વસ્તુ આ દુનિયામાં બીજી એકેય નથી જે જે સુન્દર છે, મહાન છે, ઉદાર છે, મંગળ છે, પવિત્ર છે જે જે છે તે પુરુષ કરતાં સ્ત્રી પાસે વધારે છે સ્ત્રીમાં એક અદ્દભુત શકિત છે. તે એક અહિંસાની પ્રતિમા છે, અહિંસાનો અર્થ અપુર્વપ્રેમ તેમજ નિસ્વાર્થભાવે મહેનત કરનાર અજોડ શકિત. પ્રત્યેક સ્ત્રી જો પોતાના પતિને, પુત્રને કે ભાઇને 'વૈરભાવ' આવૃત્તિથી દુર ખેંચશે તો કોઇપણ દેશમાં શાંન્તિ જ નોંધાશે કારણ કે સ્ત્રી જ પુરૂષના પ્રત્યેક સુખ દુઃખમાં ભાગીદાર હોય છે.

સ્ત્રી એટલે એકપ્રેમાળ શકિત. તે પ્રેમાળ શકિતથીજ કોઇપણ કામ સફળ થાય છે. સ્ત્રી પાસે પ્રેમકરવાની અને જેના ઉપર પ્રેમ કરશે તેને માટે સર્વસ્વ અર્પણ કરવાની શકિત છે. સ્ત્રી ડૉકટર નહીં થાય તો ચાલશે, વકીલ ન બને તો વાંધો નહિ પણ ટાઇપિસ્ટતો નજ બને, પરંતુ સ્ત્રી માતા, સખી અને સહચારિણી બને, સુખ દુઃખમાં ભાગલેવાવાળી, આંસુ લૂછવાવાળી સ્ત્રી સંસારમાં નહીં હોય તો આપણું શું થશે ? સ્ત્રી એ પતિનો આત્માજ છે. પુરૂષનું ઘડતર સ્ત્રીના હાથમાં છે તેનું ચારિત્ર્ય બગાડવું કે સુધારવું તે તેને માટે રમતવાત છે. પ્રત્યેક સ્ત્રી [illegible] અને realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n99/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-04 -Jagruti

realpatidar.com ...પૂજક હોય છે, પોતાના પતિને ગુરૂ માનતી હોય છે. તેની મૂગી ભૂખ હોય છે. દિલની માંગણી હોય છે કે તે પોતાનાં પતિને નમે, અને તેથીજ પતિમાં એકાદ તો એવો ગુણ હોવો જરૂરી છે કે જેને જોઇ સ્ત્રી નતમસ્તક બને સ્ત્રીએ સ્વૈચ્છિક બંધનો સ્વીકારીને પવિત્ર સમાજનું નિર્માણ કર્યું છે, તેથી સ્ત્રી દેવતા છે.

"સ્ત્રી એ શકિત છે" એ બ્રહ્મ-વાકય છે પ્રત્યેક પુરૂષનું ભાવિ એટલે જ સ્ત્રી કોઇપણ સુજ્ઞ સ્ત્રીને પોતાના પતિનું માનસિક દુઃખ કેવીરીતે નિવારવું એ શિખવાડવું પડતું નથી. તેનું કોઇ પણ કાર્ય પુરૂષના ઝખ્મ ઉપર ગુણકારી મલમ છે. આજે આપણે આ પૃથ્વી ઉપર આવ્યા છીએ, પૃથ્વી જોવા મળી એ સ્ત્રીનેજ આભારી છે. તેના સંપર્કથીજ જગતની આધારશીલા બનેલી છે

સ્ત્રીની આંખોમાં કાયદા કરતાં પણ અધિક શકિત છે. પણ આમ જોતાં જણાશે કે તેની આંખોમાંના અશ્રુબિંદુ જ અધિક પ્રભાવશાળી છે. સ્ત્રીની પ્રત્યેક વાતમાં વિચાર હોય છે, ભાવનાને સ્થાન હોય છે. એટલે જ સ્ત્રી અને પુરૂષ સંસાર રૂપી રથના બે પૈંડા છે. પુરૂષ સ્ત્રીની મદદથી સંસારરૂપી રથ બરાબર ચલાવી શકે છે, તેને એક પ્રકારની શકિત તેમજ સ્ફૂર્તિ મળે છે. સ્ત્રીજ સંસારની ખરેખરી શોભા છે જે સંસારમાં સ્ત્રી નથી તે ઘરમાં સુખચૈન નથી. જ્યાં સ્ત્રી હશે ત્યાં જ પુરૂષ પોતાના જીવનનું કર્તવ્ય સહજ રીતથી પાર પાડી શકશે. **यत्र नार्यस्तु पूजयन्ते रमन्ते तत्र देवता !** જ્યાં સ્ત્રી પૂજાય છે ત્યાંજ દેવોનો વાસ છે. જો આ જગતમાં સ્ત્રીજ ન હોત તો આ અફાટ જગતનું નિર્માણ જ ન હોત સ્ત્રીના નિર્માણના કારણે જ આ અફાટ સંસાર સુખી થયો છે; સ્ત્રીએ અંધારામાં પણ એક પ્રજ્વલિત જ્યોત સમ છે.

પ્રત્યેક વ્યકિતના જીવનમાં સ્ત્રી વણાયેલી હોય છે એટલે જ માણસ સંસાર-સાગરમાં પોતાની જીવન નૌકા પાર કરી શકે છે; સ્ત્રીમાંજ માત્ર આ સામર્થ્ય છે. શકિત છે આ જોઇને ગીતકારો ને સ્વર મળ્યો છે એટલું જ નહિ પણ થંભેલા પાણી પણ ગૂંજારવ કરતાં વહેવા લાગ્યાં છે જયારથી સ્ત્રીનો જન્મ થયો ત્યારથી કલાનો જન્મ થયો છે કારણ કે સ્ત્રી બરાબર કલાનુ વાસ્તવ છે એટલે સ્ત્રી એક કલા શકિત છે.

ઇશ્વરે માત્ર પ્રેમ માટે જ સ્ત્રીને નિર્મિતિ કરી છે. પ્રેમને ઓળખવાની કળા માત્ર સ્ત્રીને જ અવગત છે. સુશીલત્વ, વાત્સલ્ય અને સૌજન્ય આ તેની નૈસર્ગિક

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 98 of 358
Page 14 of 32

https://archive.org/details/bk191/page/n100/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-04 -Jagruti

realpatidar.com તેમ છે. આના કારણે જ તેનું સૌંદર્ય અલગ તરી આવે છે. અને જે સ્ત્રીમાં આ ત્રણ ગુણોનો અભાવ છે. પછી ભલે તે સ્ત્રી કેટલીય સુન્દર હોય પણ તે સમાજની દૃષ્ટિએ કુરૂપ છે.

સ્ત્રીએ ક્યારે પણ કુરૂપ હોતી નથી, માત્ર જેને પોતાને સુન્દર બનવાની કળા અવગત નથી તેજ કુરૂપ છે. સ્ત્રી જીવન એટલે પતિના ચરણો પર ભકિત-ભાવ પૂર્ણ અને શ્રદ્ધાથી સમર્પિત કરેલ કમળપુષ્પ જ પતિના જીવનની અર્ધી બાજુ શોભાવનારી એટલે જ તેને અર્ધાંગિની કહી છે અને તે તેના માટે યથાર્થ છે.

સ્ત્રીનું પુસ્તક એટલે તેનો સંસાર સંસારમાંથી સ્ત્રી જેટલું શીખે છે, તેટલું તેને પુસ્તકોમાંથી મળતું નથી ક્યારેક ક્યારેક વિવાહિત માણસ ક્રોધમાં અવિચાર કરી શકે છે પણ વિવાહિત સ્ત્રી તો કદી જ નહિ. રામાયણ અને મહાભારત આપણી સમક્ષ પ્રત્યક્ષ ઉદાહરણો છે. સુશીલ સ્ત્રીનું મુલ્ય સમાજને વ્યકિત કરતાં વિશેષ છે. પ્રાચીન કાળમાં સ્ત્રીઓએ રાજ્યો ચલાવ્યાં છે અને આજે પણ તેનો હિસ્સો સારો એવો છે. આપણા દેશના પ્રધાનમંત્રી ઇન્દિરા ગાંધી જ એક સ્ત્રી શકિત છે

વિવાહ જીવનની સંગતા છે કેવળ સંપત્તિ સામર્થ્ય કે કીર્તિ ઉપર સુખ અવલંબિત નથી. સ્ત્રી અને પુરૂષનો સંબંધ એકજ જીવનથી નથી પણ જન્મ જન્માંતરોનો હોય છે. સ્ત્રી આદિ શકિત છે અને અંતે તે તેમાં વિલિન થઇ જાય છે એમ આપણા જ્ઞાનીઓનો મત છે. સ્ત્રી પાસે વાત્સલ્ય એ એક મોટી શકિત છે. સ્ત્રીનાં જુદાં જુદા રૂપ જોતાં, મા તરીકે, બહેન તરીકે, પત્ની તરીકે, પુત્રી તરીકે સર્વત્ર વાત્સલ્ય ભાવનાં ઝરણાં જ નજરે પડશે. સ્ત્રી એ સમાજની મુંગી છતાં અમોઘ શકિત છે. સારા સમાજનું ઘડતર સ્ત્રી પરજ અવલંબિત છે. ખરેખર સ્ત્રી એ એક 'ગૃહલક્ષ્મી' જ છે. સ્ત્રી શકિત અપરંપાર છે, કળી ન કળાય તેવી અકળ છે અને અકળ રહો હંમેશા સ્ફુર્તિદાયક અને જીવનકામ્ય રહો.

અસ્તુ—

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n101/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-04 -Jagruti

realpatidar.com

આપણું કચ્છ *

શામજીભાઇ આર. પટેલ
સાણંદ

આપણો કચ્છ જીલ્લો એ રાજ્યનો ૨૩ % જેટલો વિસ્તાર રોકતો રાજ્યનો સૌથી મોટો જીલ્લો છે. કચ્છમાં અછતની પરિસ્થિતિ અને દુષ્કાળ એક નિયમ છે જ્યારે વરસાદ એક અપવાદ છે એકાંતરે વર્ષે અછત પરિસ્થિતિ અને દર ત્રણ વર્ષે એક દુષ્કાળનો સામનો કચ્છ જીલ્લો કરતો આવે છે. અહીં સરેરાશ વરસાદ વાર્ષિક ૧૦ ઇંચ જેટલો છે. પરંતુ ૧૯૬૮ ના દુષ્કાળ પછી સતત અર્ધ દુષ્કાળના વર્ષેમાંથી પસાર થતા કચ્છમાં આ વર્ષે નહીંવત્ વરસાદ થયો છે. આથી રાજ્ય સરકારે આ વર્ષે પણ કચ્છમાં અછતની પરિસ્થિતિ જાહેર કરી છે. આ પરિસ્થિતિ જોતાં કચ્છ બહાર વસતા આપણે સૌને સ્વાભાવિક જ લાગે કે કચ્છમાં પશુધન અને માનવીઓના કેવા હાલ હશે ? નવેમ્બરના પહેલા સપ્તાહના અંત સુધીમાં મળેલી માહિતી મુજબ કચ્છ જીલ્લામાં ૩૭૦ રાહત કામો ઉપર આશરે ૬૩૦૦૦ થી પણ વધુ લોકોને રોજી આપવામાં આવે છે. ૬૫ ગામોને ટેન્કર થી અને ૪ ગામોને ગાડાં મારફતે પાણી અપાઇ રહ્યું છે. ઉપરાંત પ્રજાકીય ક્ષેત્રે સ્વેચ્છાએ ગામેગામ રાહતકામો શરૂ થઇ ગયાં છે. વળી કચ્છની બહાદુર પ્રજા પણ આ મુશીબતનો સામનો કરવા કટિબધ્ધ છે કુદરતી વિષયમતાએ કચ્છની પ્રજાને ખમીરવંતી બનાવેલ છે અને મુશ્કેલ પરિસ્થિતિમાં પણ કેમ માર્ગ કાઢવો તેની કુદરતી સુઝ બક્ષેલ છે.

કચ્છમાં આજે ૮॥ લાખની વસતિ છે પણ એથીય દોઢી સંખ્યામાં કચ્છના લોકો ભારતનાં જુદાં જુદાં રાજ્યોમાં અને વિશ્વના જુદા જુદા ભાગોમાં પથરાયેલા છે. આમ દુષ્કાળગ્રસ્ત કચ્છનું અર્થતંત્ર આ બહાર વસતા ૧૩ લાખ લોકોના "મનીઓર્ડરો" ઉપર જ નિર્ભર છે. જીલ્લાની ૫૨ ટકા વસતિ અત્યંત ગરીબ જીવન જીવે છે. આઝાદી પછીના ૨૭ વર્ષમાં કચ્છે ૨૦ દુષ્કાળોનો સામનો કર્યો છે.

પરંતુ કચ્છની આ દયાજનક પરિસ્થિતિ કંઇ આજકાલની નથી. આઝાદી પછી કચ્છ પ્રદેશને ભારતીય સંઘમાં વિલીન કરતાં પહેલા કચ્છના મહારાવે પોતાના પછાત પ્રદેશની અવદશા અને બેહાલી પ્રત્યે સરદાર વલ્લભભાઇનું ખાસ ધ્યાન દોર્યું હતું અને ભવિષ્યમાં તેનો વિકાસ થાય અને કચ્છ સમૃધ્ધ બને એ માટે સરદાર પાસે કેટલીક કાયમી અને ભાવિ સરકારો માટે પણ બંધનકર્તા રહે તેવી બાંહેધરીઓ માગી હતી. (જો કે વર્તમાન સરકારો તેનો કેટલોક અને કેવો અમલ કરે છે, તે આપણે સૌ જાણીએ છીએ.!)

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 100 of 358 Page 16 of 32
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n102/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-04 -Jagruti

realpatidar.com

કચ્છના મહારાવ સારી રીતે જાણતા હતા કે કચ્છ એક કાયમી દુષ્કાળગ્રસ્ત વિસ્તાર છે આઝાદી પહેલાંના દુષ્કાળો વખતે કચ્છને સિંધનો મોટો ટેકો હતો. કચ્છના આર્થિક, સામાજિક અને રાજકીય સંબંધો સિંધ સાથે હતાં. સંસ્કૃતિ, રીતરિવાજ, ભાષા, ખોરાક અને ભાવનાત્મક એકતાની દ્રષ્ટિએ કચ્છ તેનાં પડોશી જીલ્લાઓ બનાસકાંઠા, રાજકોટ કે સુરેન્દ્રનગર કરતાં સિંધથી ઘણું નજીક હતું. સિંધ અને કચ્છ વચ્ચે રણમાર્ગે પગયાત્રાનું અંતર માત્ર ૧૨ કલાકનું છે. સાંજે કચ્છથી ઉપડીને ઊંટ પર બેસીને રાત રણમાં પસાર કરીને, સવારે સિંધમાં પહોંચી જવાય. તેથી કચ્છમાં દુષ્કાળ પડે ત્યારે કચ્છનાં લાખો પશુઓ અને હજારો માણસો સિંધમાં હિજરત કરી જતા, આખું વરસ ત્યાં પસાર કરતા, અને બીજા વરસે વરસાદ પડે ત્યારે પાછા કચ્છમાં આવી જતા. સિંધ નહેરોનો પ્રદેશ હોવાના કારણે ત્યાં દુષ્કાળની અસર વર્તાતી નહીં- સિંધ ખેતીની દ્રષ્ટિએ સમૃધ્ધ હોવાથી લોકોને રોજગારી તથા પશુઓને પુરતું ઘાસ મળી રહેતું. ગંભીર દુષ્કાળમાં પણ કચ્છનું એકેય ઢોર મરતું નહીં અને રાજવીને પણ દુષ્કાળ રાહત માટે કોઈ ખર્ચ કરવું પડતું નહીં અત્યારે રાપર તાલુકા (વાગડ) માં આવેલું બેલાગામ કચ્છના સિંધ સાથેના વેપારનું મુખ્ય કેન્દ્ર હતું. બેલાથી એક સાથે ઊંટોની વણઝાર માલસામાન લઈને સિંધ તરફ ઉપડતી, એવીજ રીતે પાકિસ્તાનના નગરપારકરથી ઊંટોની પોઠ લાલ સિંધી ચોખા અને બીજાં ધાન્યો લઇને સિંધથી કચ્છ તરફ આવતી પરતું સિંધ પાકિસ્તાનમાં ગયું હોવાથી અને પોતે ભારતમાં જોડાશે તો કચ્છને સિંધ તરફથી મળતી મદદ બંધ થઈ જશે, બે પ્રદેશો વચ્ચેના વ્યાપારી તેમજ સામાજિક સંબંધો તૂટી જશે અને ભવિષ્યમાં આવનારા દુષ્કાળો કચ્છને પાયમાલ કરી નાખશે એ વાત કચ્છના મહારાવશ્રી સારી રીતે જાણતા હતા અને તેથીજ તેમણે કચ્છના કાયમી આર્થિક અને ઔદ્યોગિક વિકાસ માટે સરદાર પાસે બાંહેધરીઓ માગી હતી. અને સરદારે તેનો સ્વીકાર પણ કર્યો હતો.

સરદારે ભવિષ્યમાં કચ્છના વિકાસ પ્રત્યે કોઇ પણ સરકાર દુર્લક્ષ ન સેવે એ માટે ભારતના બંધારણમાં કચ્છ માટે અલગ વિકાસ બોર્ડની રચનાની જોગવાઇ કરી. ભારતીય સંસદમાં કચ્છને પૂરતું રાજકીય પ્રતિનિધિત્વ મળે તે માટે તેના બે પ્રતિનિધિઓને સ્થાન આપવા અને કચ્છના વિકાસ માટે કંડલા બંદરને વિકસાવવાની સરકાર પાસેથી ખાત્રી લીધી, પરંતુ આપણા દુર્ભાગ્યે સરદાર લાંબુ ન જીવ્યા અને ભવિષ્યની સરકારોએ કચ્છને મળેલી બાંહેધરીઓની અને તેના વિશિષ્ટ દરજ્જાની ઘોર અવગણના કરી છે, ખાતરીઓ કાળના ગર્ભમાં વિલીન થઇ ગઇ અને બાંહેધરીઓનું બાષ્પીભવન થઈ ગયું.

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 101 of 358 Page 17 of 32
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n103/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-04 -Jagruti

realpatidar.com

કરોડો રૂપિયાના ખર્ચ પછી ૨૭ વર્ષે પણ કંડલા બંદર વિકસી શક્યું નથી. લગભગ દરેક વર્ષે તે ખોટ કરે છે મધ્ય પ્રદેશ, હરિયાણા, પંજાબ, રાજસ્થાન વગેરેનો વેપાર હજુ પણ મુંબઇ બંદરેથીજ થાય છે. મુંબઇમાં ગોદી મેળવવા મહિનાઓ સુધી રાહ જોવી પડે છે. માલનો જંગી ભરાવો થય છે જ્યારે કંડલા બંદર રણની જેમ સૂનું પડયુ છે. માત્ર સરકારી ખાતર અને આયાતી અનાજની જ અત્રે આયત થાય છે.

કચ્છનો ઔદ્યોગિક વિકાસ બીલકુલ થઇ શક્યો નથી. દુષ્કાળોમાં સેંકડો પશુઓ મરે છે અને હજારો માણસોને હજુ પણ રોજી માટે હિજરત કરવી પડે છે.

હાલમાં લોકસભામાં કચ્છનો માત્ર એક અને વિધાનસભામાં માત્ર ૬ પ્રતિનિધિઓ બેસતા હોવાથી કચ્છનો રાજકીય અવાજ પણ તદ્દન નબળો હોય તે સ્વભાવિક છે.

એથી પણ વિશેષ કચ્છનો દરજ્જો ઘટીને માત્ર એક સામાન્ય જિલ્લનો બની ગયો છે. ગુજરાતના તમામ જીલ્લાઓ માટેના સરખા અને સમાન કાયદા કચ્છને પણ સરખી રીતે લાગુ પડે. છે. એની વિશિષ્ટ પરિસ્થિતિનો અપવાદ પણ ક્યારેય મળતો નથી. ખેડા જેવા સમૃધ્ધ અને નાના જિલ્લાને જે કાયદો લાગુ પડે એજ કાયદાથી કચ્છ જેવા અત્યંત પછાત અને ખુબ વિશાળ જિલ્લાનું શાસન થાય છે તે આશ્ચર્યજનક છે. પેટ્રોલના ખર્ચની ફાળવણી હોય, લેવી ઉઘરાવવાની હોય, દરેક જિલ્લામાં એક સરખુ ધોરણ !

પોતાના પ્રદેશના વિકાસ માટે તલસતા અને લાખો રૂપિયાનુ દાન કરતા સામાન્ય કચ્છીને આ બધી બાબતો હવે ખૂંચે છે. ઇઝરાયલી યહુદીઓની જેમ કચ્છીઓનો વતન પ્રેમ તો જાણીતો છે જ !

કચ્છના સર્વાંગી વિકાસ માટે, હવે અલગ વિકાસ બોર્ડની માગણી માટે બુલંદ અવાજ ઉઠાવવાનો સમય પાકી ગયો હોય તેમ નથી લાગતુ ?

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 102 of 358 Page 18 of 32
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n104/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-04 -Jagruti

realpatidar.com

સમાચાર દર્શન

ભીતિથી નહિ પણ પ્રીતિથીજ ભગવાન પાસે જવામાં ખરી માણસાઇ છે.

તા. ૧, એપ્રિલ-૧૯૭૫ના રોજ મુંબઇના તત્વચિંતક પરમ પૂજ્ય સ્વામીશ્રી પાંડુરંગ વૈજનાથ આઠવલેજી સાબરકાંઠા જિલ્લાની ધર્મપ્રેમી જનતા સમક્ષ આશરે દસથી બાર હજારની વિશાળ જનસંખ્યાને ધનસુરા હાઇસ્કૂલના પટાંગણમાં, તેઓશ્રીની પ્રેરક વાણીનું, જીવનમાં અત્યંત ઉપયોગી એવું ભાથું પિરસી ગયા.

આજે પ્રવર્તમાન ઘોર કળિકાળમાં સમગ્ર દેશની જનતા જયારે સંસ્કૃતિના ખંડન તરફ ઝડપથી આગળ વધી રહી છે; ત્યારે બદલાતા જતા સંજોગોમાંથી પાછા વળવા માટે સ્વનું અધ્યયન કરી લેવાની તાતી જરૂરિયાત આ દેશની જનતા સમક્ષ ઊભી થઇ છે તે ન ભૂલવું જોઈએ.

સમગ્ર વિશ્વની જનતાને ભૌતિક જીવન જીવવાનું ઘેલું લાગ્યું છે ત્યારે ધર્મનું કામ કરવું મુશ્કેલ છે. પણ સ્વાધ્યાય પ્રવૃત્તિ દ્વારા, નિશ્ચિત વિચારો સાથે માનવ જાતને નિરાશામાંથી બહાર લાવવાની જરૂર છે, અને તે માટે માનવજાતમાં અસ્મિતા પ્રગટાવવા જીવનમાં ભાવ જાગૃત કરે તેવા ધર્મની જરૂર છે

માણસની મહત્વાકાંક્ષાઓ ખોટી રીતે વિકસી રહી છે, ત્યારે ભગવાનને ગમતા થવું એજ ખરી મહત્વાકાંક્ષા હોવી જોઇએ. ભગવાનના કામે લાગવાથી જ ભગવાનને ગમતા થવાશે. આજનો સ્વાર્થાંધ માનવી પ્રીતિથી નહિ પરંતુ કેટલીક માનતાઓ દ્વારા, ભયથી અને શરતથી ભગવાનની ભક્તિ કરે છે. પણ એવી ભક્તિ સાર્થક નિવડી શકતી નથી.

આપણા દેશની જનતા પાસે ગીતા જેવો અલૌકિક ગ્રંથ પડેલો છે. તેના એકેએક શબ્દમાં જીવનમાં અસ્મિતા પ્રગટાવનારી અગાધ શક્તિ ભરેલી છે. છતાં તેના અધ્યયનના અભાવે રાજકીય આગેવાન કે સામાજિક કાર્યકર તરીકે આપણે આપણી જાતને ઓળખાવી શું પણ "ધાર્મિક" તરીકે ઓળખાણ આપવાની હિંમત કરતા નથી તે દુઃખની વાત છે. વ્યસની માણસ પોતાની જાતને વ્યસની કહેવડાવતાં

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 103 of 358
Page 19 of 32

https://archive.org/details/bk191/page/n105/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-04 -Jagruti

...તો નથી પણ ધાર્મિક કહેવડાવતાં ડરે છે. તો ધર્મે માણસનું શું બગાડયું છે જેથી ધર્મ પ્રત્યેની તેની સૂગ વધતી જાય છે ?

realpatidar.com

લક્ષ્મીના ઉપાસકોની સંખ્યા આજે વધતી જાય છે. માણસ માણસને દીન બનાવે છે. માણસે માણસને દીન બનાવ્યા સિવાય દુઃખમાં મદદ કરવી તે ધર્મ છે.

પૂજ્ય દાદાએ આજની મિત્રતા અંગે ટકોર કરતાં જણાવ્યું કે આજે મોટા ભાગે આનંદ, લોભ અને સ્વાર્થ માટે જ મિત્રતા રખાય છે સિધ્ધાંત માટે ઘણી ઓછી મિત્રતા રખાય છે. પરંતુ ત્યાગ વૃત્તિમાં ખરી મિત્રતા રહેલી છેતે વાત સૌ ભૂલી ગયા છે.

આ રીતે માનવજીવનમાં ભાવ પ્રગટ કરવા માટે ધર્મનું મહત્વ સમજાવતાં અનેક તલસ્પર્શી બાબતોની છણાવટ પૂજ્ય દાદાશ્રીએ કરી હતી.

આ પ્રસંગે શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સમાજના કચ્છ તેમજ ગુજરાતના આગેવાન ભાઇઓ અને સમગ્ર જિલ્લાના કંપાઓમાંથી તેમજ અમદાવાદથી આપણા સમાજની પાંચથી છ હજાર જેટલી વિશાળ જનસંખ્યાએ આ અમૂલ્ય પ્રવચનનો લાભ લીધો હતો.

જિલ્લામાં પ. પૂ. શાસ્ત્રીજીના વિચારો ફેલાવનાર ધર્મપ્રેમી સર્વશ્રી મુળશંકરભાઇ સુથાર, શ્રી હરગોવિંદભાઇ જોષી, મુંબઇના ઉદ્યોગપતિ શ્રી ચંદુભાઇ ડી. શાહ ધનસુરા નિવાસી શ્રી છોટાલાલ શાહ, શ્રી વાડીલાલ પી. મહેતા, તેમજ ધનસુરાના સરપંચશ્રી તેમજ ગામના સૌ નાગરિક ભાઇ-બહેનોએ પ. પૂ. શાસ્ત્રીજીની પ્રેરકવાણીનું રસપાન કર્યું હતું.

રામજી મંદિર—પ્રાણપ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ, ભાટકોટા

સાબરકાંઠા જિલ્લાની ઉત્તર-પૂર્વ સરહદે શીવરાજપુરકંપાની નજીકના ભાટકોટા ગામે આદિવાસી વિસ્તારમાં રામજી મંદિરનું નિર્માણ થઇ ચૂકયું છે.

આગામી રામનવમી એટલે કે તા. ૨૦-૪-૭૫ના રોજ રામજી મંદિરમાં ભગવાન શ્રીરામની મૂર્તિનો પ્રાણપ્રતિષ્ઠા મહોત્સ્વ ધામધૂમપૂર્વક ઉજવવામાં આવશે. તો ત્યાંની જનતા હિંદુ સંસ્કૃતિને ન ભૂલે. તે માટે ભગવાનની પ્રતિષ્ઠા પ્રસંગે ધર્મ કાર્યમાં આપ સૌ હજાર રહી સંસ્કૃતિ પ્રત્યેનો આદર જાળવવા, ભગવદ્ કાર્યમાં ઉપસ્થિત રહેવા સૌને ભાવભીનું આમંત્રણ છે.

સ્થળ : ભાટકોટા
તા. મેઘરજ, જિ. સાબરકાંઠા.

ભાટકોટા
રામજી મંદિર-સમિતિ

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 104 of 358 Page 20 of 32
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n106/mode/1up

realpatidar.com

સ્વાધ્યાય કેન્દ્રો ખોલવાં જરૂરી છે.

આપણે રોજબરોજના જીવન વ્યવહારમાં જોઈએ છીએ કે માનવજાત વિજ્ઞાનની મદદથી કૂદકેને ભૂસકે પ્રગતિ સાધે છે. સાથે સાથે માનવી ભૌતિક સંપત્તિ તરફ આંધળી દોટ મૂકતો ચાલ્યો છે. આ રીતનું ભૌતિક સુખ પ્રાપ્ત કરવા કુદરતને આંબવાના પ્રયત્ન માણસ ભલે કરે, પણ એ પ્રયત્નો આદરવાની દોરી કુદરત પાસે જ રહેલી છે. અર્થાત કુદરતી સંકેત થીજ માનવી આટલો આગળ આવ્યો છે. પરંતુ જે અલૌકિક શકિતના આધારે તે જીવી રહ્યો છે તે શકિતને જ તે ઝડપભેર ભૂલતો જાય છે. પરિણામે માનવ જીવનમાં શાંતિ નથી જણાતી બીજી રીતે કહીએ તો માણસ કુદરત પ્રત્યે કૃતજ્ઞ બનવો જોઈએ તેના બદલે કૃતઘ્ની બનતો જાય છે કારણકે ભૌતિક સંપત્તિ તરફની દોટમાં રચ્યો રહી. માનવ-માનવ વચ્ચેના સંબંધોમાં પણ વિક્ષેપ પાડે છે પરિણામે માનવ જીવનમાં માનવ-માનવ વચ્ચેનો ભાવ પણ ઘટતો જાય છે. આજે ભાઈ-ભાઈ વચ્ચે પિતા-પુત્ર વચ્ચે, કુટુંબ, ગામ, જિલ્લો, રાજ્ય કે દેશ સાથેના માનવજાતના માનવીય સંબંધોમાં ખૂબ જ કલુષિતતા આવતી જાય છે. એટલે કે માનવ ધીરે ધીરે માનવ મટી દાનવ બનતો જાય છે. ત્યારે આવા યુગ પરિવર્તનના આરે ઉભેલી માનવજાતમાં સદ્‌વિચારધારાનાં બીજ રોપણ કરવાનું કાર્ય કરવા માટે મુંબઈ નિવાસી પ. પૂ. શાસ્ત્રીજીના સૂચિત સન્માર્ગે ભોગ પ્રધાન જીવનમાંથી ભાવપ્રધાન જીવન પ્રતિ ગતિમાન બનવા ઠેરઠેર સ્વાધ્યાય કેન્દ્રો સક્રીય પણે શરૂ કરવાં જરૂરી છે

આશા છે કે શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સમાજનાં આબાલવૃધ્ધ ભાઈબહેનો દેશ-વિદેશમાં જ્યાં જ્યાં રહેતાં હોય ત્યાં ત્યાં 'સ્વ'ના અધ્યનથી શરૂ કરી ધર્મના ઉત્થાનના શાસ્ત્રીજી ચીંધ્યા માર્ગે આગળ વધવા પ્રયત્નશીલ બની પોતાના જીવનની સાથે પોતાના દેશના માનવ જીવનમાં પણ અસ્મિતા પ્રગટાવે એજ અભ્યર્થના

—તંત્રી

શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર યુવક મંડળ, મોડાસા

ઉપરોક્ત મંડળની યુવાશકિતએ આદરેલી પ્રસશનીય પ્રવૃત્તિના પરિણામે તાજેતરમાં જ તા. ૪-૪-૭૫ થી ૧૦-૪ ૭૫ના દિવસોમાં પ. પૂ. શ્રી શંભુ મહારાજશ્રીની પ્રેરકવાણી દ્વારા મોડાસા તેમજ તેની આજુબાજુના વિશાળ વિસ્તારની જનતાને ભાગવત સપ્તાહનું રસપાન કરાવવાનું ભગીરથ કાર્ય પૂર્ણ કર્યું.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n107/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-04 -Jagruti

'સ્વ'ના અર્થે આજે આખું જગત રાચી રહ્યું છે. ત્યારે માત્ર 'સ્વ'નોજ વિચાર ન કરતાં 'દુષ્કાળના સંજોગોમાંથી પસાર થતાં મૂંગા પશુઓ અને ગૌમાતાના ઘાસચારા માટે. તેમજ ગરીબોને અનાજ વિતરણ કરી શકાય તે માટે આ મંડળે પોતાના સમાજની જ નહિ પરંતુ અન્ય સમાજોની યુવાશક્તિના હૃદયમાં પણ પ્રેરક શક્તિ જન્માવવાનું સુંદર ઉદાહરણ પૂરું પાડયું છે. જે અવિસ્મરણીય બની રહેશે.

માનવજાતના પરસ્પરના સંબંધોમાં જયારે ઓટ આવતી જાય છે. ત્યારે યુવાશક્તિએ માનવ હૃદયમાં પ્રગટાવેલી શ્રદ્ધાનું તેજ વધુને વધુ દિવ્ય બને એજ અભ્યર્થના.

યુવાશક્તિએ આ દરેલા સુભગ કાર્યના સહભાગી સૌ ભાઈ–બહેનોને અભિનંદન

"જાગૃતિ"
સંપાદક મંડળ.

卐

લગ્ન ભેટ

આપનારનું નામ	ગામ	રૂા. પૈસા	પ્રસંગ	કઈ સંસ્થાને
પટેલ હીરજીભાઈ કાનજીભાઈ C/o. ઉમીયા વિજય સો મીલ	પેથાપુર	૨૫ ૦૦	નેકચંદલાલના લગ્ન પ્રસંગે	જાગૃતિ કાર્યાલય
"	"	૨૫–૦૦	"	કન્યાછાત્રાલય
પટેલ સવજીભાઇ માવજીભાઇ	મોતેસરી	૧૧–૦૦	પુત્ર લગ્ન	કન્યાછાત્રાલય
પટેલ સવજીભાઇ કાનજીભાઇ	અમદાવાદ	૧૧-૦૦	"	કન્યાછાત્રાલય
પટેલ ગંગારામ કરશનભાઇ	રૂપાલકંપા	૧૫-૦૦	"	કન્યાછાત્રાલય
પટેલ નાનજીભાઈ નથુભાઈ	ટીંબાકંપા	૧૧–૦૦	પુત્રી લગ્ન	કન્યાછાત્રાલય

卐

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 106 of 358
Page 22 of 32

https://archive.org/details/bk191/page/n108/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-04 -Jagruti

realpatidar.com

શ્રી કચ્છ કડવા પાટિદાર વિદ્યાર્થી મંડળ, તલોદ

ઉપર્યુકત વિદ્યાર્થી મંડળની વાર્ષિક સામાન્ય સભા પ્રિન્સિપાલ શ્રી આર. એલ. પટેલના અધ્યક્ષપણા હેઠળ તા. ૧૫-૩-૭૫ને શનિવારના સાંજના ૮-૦૦ કલાકે શ્રી ક. ક. પા. સમાજવાડી તલોદમાં મળી હતી. જેમાં તલોદ યુવક મંડળના પ્રમુખશ્રી મુળજીભાઇ કે. પટેલ, મંત્રી શ્રી મોહનલાલ જી. પટેલ તથા યુવક મંડળના અન્ય કારોબારી સભ્યો હાજર રહ્યા હતા. તથાં વિદ્યાર્થી મંડળના ૨૧ સભ્યોએ હાજરી આપી હતી.

મિટીંગની શરૂઆતમાં વિદ્યાર્થી મંડળના મંત્રીશ્રી ભાઇલાલ એમ. પટેલે મંડળનો વાર્ષિક અહેવાલ વાંચી સંભળાવ્યો હતો. ત્યારબાદ મંડળના ખજાનચી શ્રી જયંતિલાલ આર. પટેલે મંડળનો વાર્ષિક હિસાબ વાંચી સંભળાવ્યો તથા પુસ્તકાલય મંત્રીશ્રી ગોવિન્દલાલ ડી. પટેલે બુકબેન્કનો વાર્ષિક હિસાબ વાંચી સંભળાવ્યો.

ત્યારબાદ હાલના સંજોગોમાં માગી લેતા સામાજિક સુધારા પર ચર્ચા કરવામાં આવી. જેમાં 'સમૂહલગ્ન'ની બાબત પર ખુબજ ભાર મૂકવામાં આવ્યો. ત્યારબાદ તલોદમાં 'શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર જ્ઞાતિનું છાત્રાલય ઉભું કરવા અંગે ચર્ચા કરવામાં આવી. ચર્ચાને અંતે નીચેના ઠરાવો પસાર કરવામાં આવ્યા.

(૧) તલોદના શ્રી પ્રેમજીભાઇ તથા મગનભાઇ તરફથી વિદ્યાર્થી મંડળને બુકબેંકમાં ધોરણ પાંચથી દસ સુધીના અમૂક સેટ મળ્યા છે. જેનો વિદ્યાર્થી મંડળ સહર્ષ સ્વીકાર કરે છે.

(૨) 'સમૂહલગ્ન' અંગે ઠરાવ પસાર કરવામાં આવ્યો અને સમુહલગ્નને ટેકો આપતો પત્ર 'શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર યુવકમંડળ ગુજરાત (ખનસુરા) ને લખવામાં આવ્યો.

(૩) જૂન માસથી તલોદમાં છાત્રાલય ઉભું કરવાના 'શ્રી ક. ક. પા. સમાજવાડી' તલોદના વહીવટકર્તા સાથે છાત્રાલય અંગે ચર્ચા કરવી

ચાલુ વર્ષે અમારા વિદ્યાર્થી મંડળ અને તલોદ યુવકમંડળના સહયોગથી તલોદ કોલેજમાં અભ્યાસ કરતા ત્રણે વિદ્યાશાખાઓના વિદ્યાર્થીમિત્રોને મફત પુસ્તકો

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 107 of 358
Page 23 of 32

https://archive.org/details/bk191/page/n109/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-04 -Jagruti

realpatidar.com

પૂરાં પાડવા બુકબેન્કનું આયોજન કરવામાં આવ્યું છે આથી અહીં અગત્યની એક જાહેરાત કરીએ છીએ કે ૧૯૭૫ જુન માસમાં તલોદ કોલેજમાં પ્રવેશ મેળવવા માગતા અને આ બુકબેન્કમાંથી પુસ્તકો મેળવવા માગતા વિદ્યાર્થી મિત્રોએ નીચેના સરનામે એક આંતરદેશીય પત્ર લખી જણાવવું અથવા રૂબરૂ મળી જાણ કરી દેવી.

ગોવિન્દલાલ ટી પટેલ
C/o. ડાહ્યાભાઇ વાલજીભાઇ પટેલ
મુ. પો. તલોદ, મોડાસારોડ, પાવરહાઉસની બાજુમાં
તા. પ્રાંતિજ જિ. સા. કાં.

આ વિદ્યાર્થી મંડળના વિદ્યાર્થીમિત્રો અને યુવકમંડળના સહયોગથી 'નવચેતન ક્રિકેટ કલબ' નામની ક્રિકેટ કલબ પણ ઉભી કરવામાં આવેલ છે.

છેલ્લે અલ્પાહાર બાદ સહમંત્રી શ્રી પ્રમોદકુમાર ટી પટેલે યુવકમંડળના પધારેલ આમંત્રિત મહેમાનોનો વિદ્યાર્થીમંડળ તરફથી ખૂબજ આભાર માન્યો હતો.

લિ. શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર વિદ્યાર્થીમંડળ તલોદ વતી.
મંત્રી **શ્રી ભાઈલાલ એમ. પટેલ** (S. Y B. Com.)
સહમંત્રી, **શ્રી પ્રમોદકુમાર ટી. પટેલ** પટેલ (F. Y. B. Sc)

✻ જાહેર વિનંતી

ઇશ્વરનગર વાંઢાયમાં તા. ૨૦ ૪ ૭૫ના રોજ રામનવમી પ્રસંગે આ સંસ્થાનું વહીવટી માળખુ વ્યવસ્થિત ગોઠવવા માટે સંસ્થાના ટ્રસ્ટીઓ તથા કારોબારીની ચૂંટણી કરવા માટે તથા બંધારણ અંગે ચર્ચા કરી પસાર કરવા માટે કચ્છના તમામ ગામો તેમજ કચ્છ બહારના તમામ સમાજોના બબ્બે પ્રતિનિધિઓને તથા આ સંસ્થા સાથે રસ ધરાવતા ધર્મપ્રેમી અગ્રણીઓની એક સામાન્ય સભાનુ આયોજન કરવામાં આવ્યું છે તો આ સભામાં ચર્ચા વિચારણા કરી નીચેના એજન્ડાએ નિર્ણય લેવા આપને હાજર રહેવા ખાસ આમંત્રણ પાઠવવામાં આવે છે.

— એજન્ડા —

(૧) ગત મિનિટનું વાંચન.
(૨) હિસાબોની રજુઆત અને બહાલી
(૩) હમણાં સુધીનુ બાંધકામ વગેરે કાર્યવાહીના અહેવાલની રજુઆત.
(૪) બંધારણના માળખાની ચર્ચા અને બહાલી.
(૫) ટ્રસ્ટીઓ તેમજ કારોબારીની ચૂંટણી.
(૬) માતાજીના ઉત્સવ વિશે ફેર વિચારણા અંગે.
(૭) પ્રમુખ સ્થાનેથી અન્ય કંઇ રજુ થાય તે.

સ્થળ— **વાંઢાય (ઈશ્વરનગર), ઉમીયા માતાજીનું મંદિર**
સમય— ચૈત્ર સુદ ૮ ને શનિવાર તા ૧૯-૪-૭૫ બપો.રના ૩-૦૦ વાગે
તા. ક.— ગામ જોગ તથા સમાજ જોગ મોકલાયેલ સરક્યુલરના અનુસંધાને દરેક ગામના બબ્બે પ્રતિનિધિઓએ સભ્ય તરીકે ઉપસ્થિત રહેવાનું છે.

મંત્રી : **વાંઢાય ઈશ્વરનગર સમિતિ**

Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 108 of 358 Page 24 of 32
email: mail@realpatidar.com

realpatidar.com

શ્રી ૧।

આપની જરૂરીયાત મુજબ :

- ડનલોપ
- ફાયર સ્ટોન
- ગુડઈયર
- સીયેટ વગેરે
- કંપનીનાં બનાવેલ

ટાયર ટયુબ,

દરેક સાઈઝમાં જેમકે ટ્રક, ટ્રેકટર, મોટરકાર, મોટર સાયકલ તથા

● બેલ ગાડાના કમ્પલીટ ટાયર સેટ ●

દરેક સાઇઝની

★ બેરીંગો ★ એકસલ ★ હબ ★ વીલપ્લેટ

તેમજ તેને લગતો તમામ સામાન વ્યાજબી ભાવે મેળવવા અમારી મુલાકાત લો અને સાયકલનાં ટાયર, ટયુબ કન્ટ્રોલ રેટથી મળશે.

ઓથોરાઇઝડ ડીલર્સ ઇન :—

ડનલોપ ઇન્ડિયા લિ. કલકત્તા, ગુડઈયર ઇન્ડિયા લિ. મુંબઈ.
ફાયર સ્ટોન ટાયર એન્ડ રબ્બર કું. ઇન્ડિયા પ્રા. લિ. મુંબઈ.
સીયેટ ટાયર્સ ઓફ ઇન્ડિયા લિ. મુંબઈ.
મદ્રાસ રબ્બર ફેકટરી લિ. મદ્રાસ.
ઈન ચેક ટાયર્સ લિ. કલકત્તા.
નેશનલ રબ્બર મેન્યુફેકચર્સ લિ. કલકત્તા.

નેશનલ ટાયર્સ

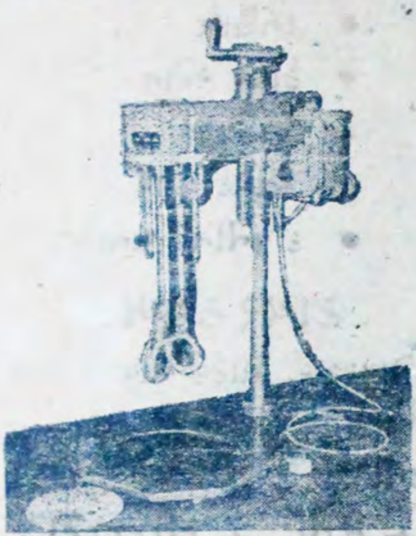
પ્રો. પ્રેમજીભાઈ એ. પટેલ
ઓથોરાઇઝડ ટાયર ડીલર્સ

ફોન નં. ૨૭ તલોદ રોડ, **ધનસુરા** જિ. સાબરકાંઠા

realpatidar.com

realpatidar.com

બહેનોને ઉજાગરા અને મહેનતથી રાહત આપવા માટે ✻ ઈલેકટ્રીક પાવરથી ચાલતું

છાસ

બનાવવા માટેનું

વલોણા યંત્ર

✻ ✻ ✻ વસાવો અને ઘરની શાન વધારો.

વિશિષ્ટતાઓ :—

- ★ આ છાશ બનાવવા માટેનું વલોણાયંત્ર નાની મોટી બે સાઇઝમાં મળે છે.
- ★ ૫ થી ૧૦૦ લીટર સુધીના દહીંની છાસ બનાવવા.
- ★ દેશી વલોણા કરતાં ૧૫ થી ૨૦ ટકા વધુ માખણ મેળવવા
- ★ આ યંત્રથી ઉનાળામાં પણ માખણ ઓગળી જતું નથી તેનો લાભ લેવા.
- ★ માત્ર નજીવા બળતણ ખર્ચમાં.
- ★ વેચાણ બાદની તમામ સેવાઓ તેમજ યંત્રના સ્પેરપાર્ટસ સહેલાઇથી મેળવવા

બનાવનાર :—

સ્કવેર એન્જિનીયરીંગ કોર્પોરેશન

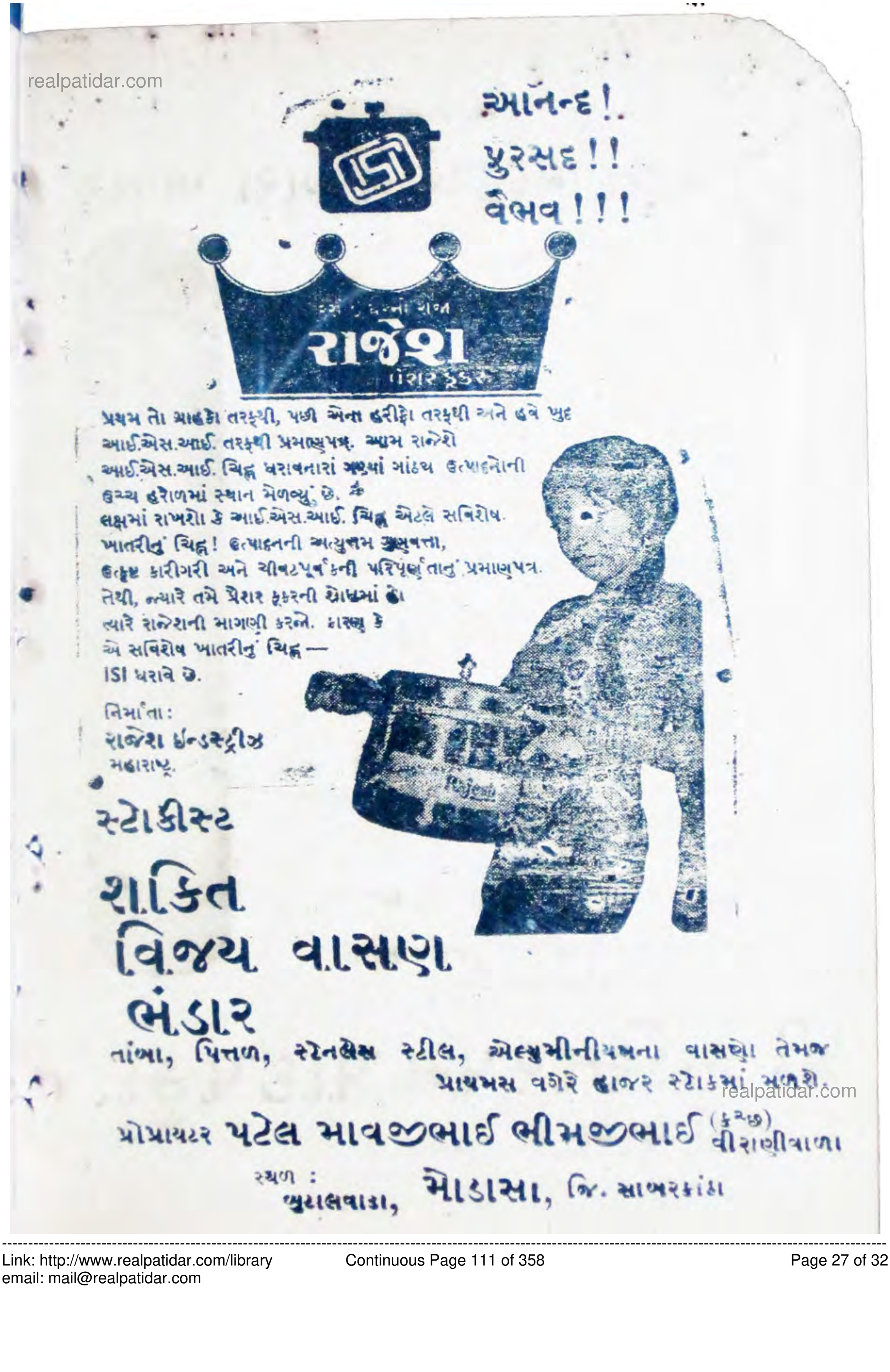
ઘાટકોપર, મુંબઈ–૮૬

● વધુ માહિતી માટે અમારા અધિકૃત વિક્રેતાને રૂબરૂ મળો :—

ચેતન ફર્ટિલાઈઝર્સ

તલોદ રોડ, ધનસુરા. જિ. સાબરકાંઠા.

realpatidar.com

realpatidar.com
આનન્દ!
ફુરસદ!!
વૈભવ!!!
રાજેશ
પ્રેશર કૂકર
પ્રથમ તો ગ્રાહકો તરફથી, પછી એના હરીફો તરફથી અને હવે ખુદ
આઈ.એસ.આઈ. તરફથી પ્રમાણપત્ર. આમ રાજેશે
આઈ.એસ.આઈ. ચિહ્ન ધરાવનારાં ગણ્યાં સાંઠથ ઉત્પાદનોની
ઉચ્ચ હરોળમાં સ્થાન મેળવ્યું છે.
લક્ષમાં રાખશો કે આઈ.એસ.આઈ. ચિહ્ન એટલે સવિશેષ
ખાતરીનું ચિહ્ન! ઉત્પાદનની અત્યુત્તમ ગુણવત્તા,
ઉત્કૃષ્ટ કારીગરી અને ચીવટપૂર્વકની પરિપૂર્ણતાનું પ્રમાણપત્ર.
તેથી, જ્યારે તમે પ્રેશર કૂકરની શોધમાં હો
ત્યારે રાજેશની માગણી કરજો. કારણ કે
એ સવિશેષ ખાતરીનું ચિહ્ન—
ISI ધરાવે છે.
નિર્માતા:
રાજેશ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ
મહારાષ્ટ્ર.
સ્ટોકીસ્ટ
શક્તિ
વિજય વાસણ
ભંડાર
તાંબા, પિત્તળ, સ્ટેનલેસ સ્ટીલ, એલ્યુમીનીયમના વાસણો તેમજ
પ્રાયમસ વગેરે હાજર સ્ટોકમાં સાંપડશે.
realpatidar.com
પ્રોપ્રાયટર પટેલ માવજીભાઈ ભીમજીભાઈ (કચ્છ) વીરાણીવાળા
સ્થળ : ચુડાલવાડા, મોડાસા, જિ. સાબરકાંઠા

realpatidar.com

શ્રી જયઅંબે

ખેડૂત ભાઈઓને ખુશ ખબર

સ્પન પાઈપ્સ

ખેતીવાડીની સમૃદ્ધિ માટે અખૂટ પાણીની જરૂર છે. વર્તમાન સંજોગો જોતાં હવે પાણીનો કરકસર ભર્યો ઉપયોગ કરવો જરૂરી છે. આપને પાણીનો જે જથ્થો મળે છે તેનો બગાડ થતો અટકાવવો હોય અને પાણીનું પૂરેપૂરું વળતર લેવાની આપની અભિલાષા હોય તો હંમેશાં અમારી—

શ્રી શક્તિ સ્પન પાઇપ કું.

ની

પાઇપો વાપરવાનો આગ્રહ રખો

અમારે ત્યાં પૂરેપૂરી કાળજીથી જાત દેખરેખ નીચે પાઈપો બનાવવામાં આવે છે. ભાવ સાથે માલની ગુણવત્તા જોવાનો પણ આગ્રહ રાખો.

★

"ગ્રાહકનો સંતોષ એ જ અમારો નફો છે."

સારી પાઇપો મેળવવા માટે ગુજરાત ભરમાં
—: અજોડ સ્થળ :—

શ્રી શકિત સ્પન પાઇપ કું.

વડાગામ જિ. સાબરકાંઠા.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n114/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-04 -Jagruti

realpatidar.com

પરદેશમાં–

મસ્કત, દુબાઈ, કુવૈત, બહેરીન

વગેરે સ્થળે જવા માટે–

પાસપોર્ટ, વીઝા, એન્ડોર્સમેન્ટ, પરમીટ, પ્લેન તથા સ્ટીમરની ટીકીટ માટે—

ઉપરના દેશોમાં કડિયા, સુથાર, ટ્રક ડ્રાઈવર, ટ્રેકટર, ડ્રાફ્ટ્સમેન, એરકન્ડીશન્ડ મીકેનીક, ક્રેઈન, બુલડોઝર, ઓપરેટર પ્લમ્બર, વેલ્ડર, ફીટર વગેરે પ્રકારના કારીગરો માટે ઉમદાતક

મળો— **એસ. એચ. પટેલ**
C/o. **હરિભાઇ ડી. પટેલ,** એડવોકેટ
(વજેપુરાક પાવાળા)
(કાકાનો) પીરાણાનો ડહેલો,
ખમાસા ચોકીપાસે, **અમદાવાદ—૧**

આશા ટ્રાવેલ એડવાઈઝર્સ *

અભ્યાસ, વ્યવસાય તેમજ ફરવા જવા માટે એરોપ્લેન સ્ટીમર તેમજ રેલ્વેની વ્યવસ્થા અંગે ઓલવર્લ્ડ માટે પાસપોર્ટ તેમજ પરમીટ મેળવવા મળો યા લખો.

સ્થળ— **અરજણભાઇ રામજીભાઈ પટેલ રામાણી** (કચ્છ) વિભાપરવાળા
શાખા આમ : **રામાણી**

આશા ટ્રાવેલ એડવાઇઝર્સ
મુ. પરવા ફાર્મ પો. પેરવા
વાયા : ફાલના જિ. પાલી (રાજસ્થાન)

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n115/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-04 -Jagruti

realpatidar.com

આપના ઘરમાં આનંદ અને ઉલ્લાસનું વાતાવરણ સર્જવા માટે
હમેશાં ફિલિપ્સ રેડીયો ખરીદવાનોજ આગ્રહ રાખો.

ઓથોરાઈઝ્ડ ડિલર્સ ઇન:—

ફિલિપ્સ રેડીયો

કમાન્ડર

PHILIPS

પ્રો. વાડીલાલ જીવરામ
(મીઠુ)ભાઈ સોની
ઠે. ચારરસ્તા, ધનસુરા,
જિ. સાબરકાંઠા

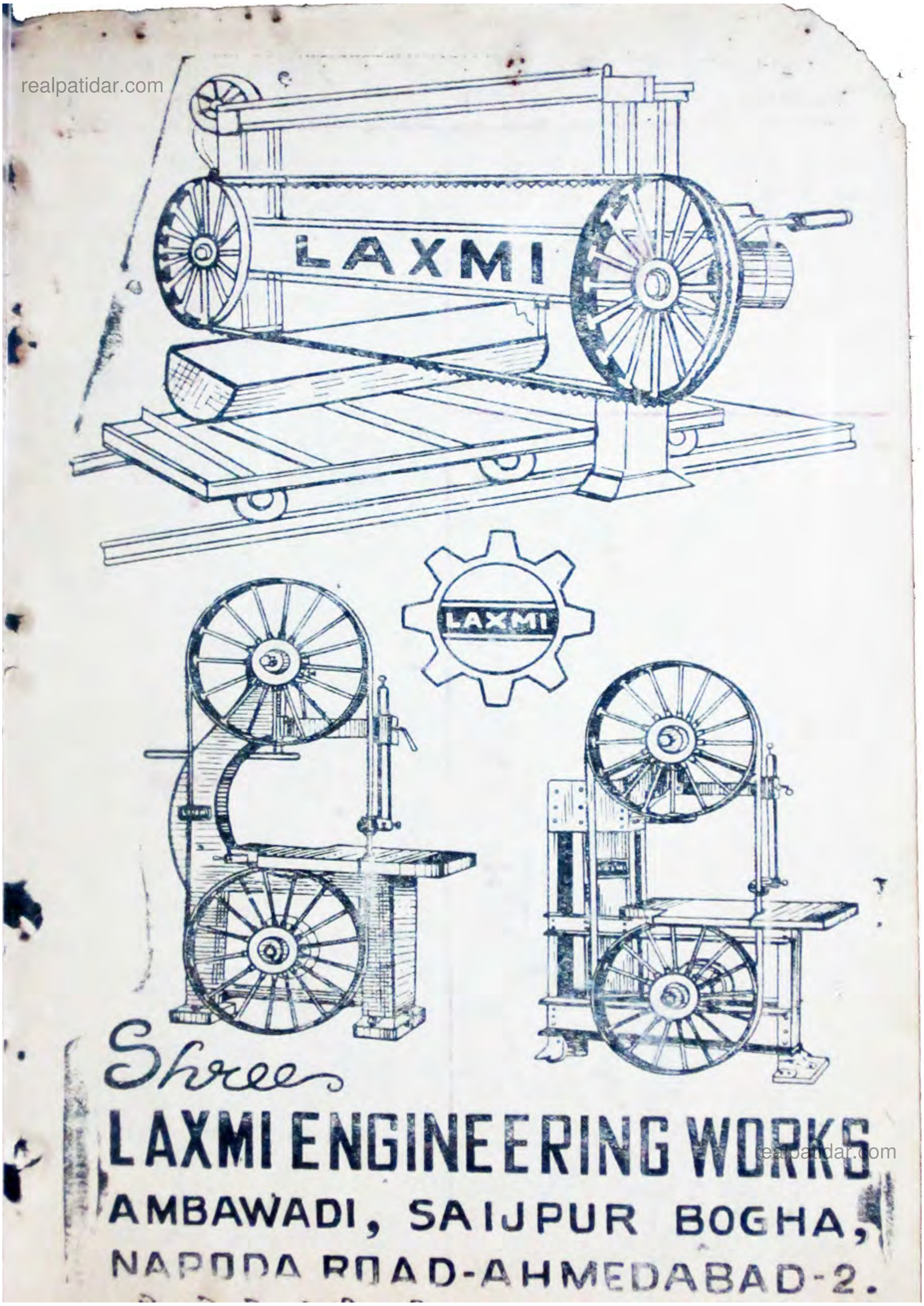
મળો યા લખો :—

શ્રી ગજાનંદ રેડીયો સર્વિસ

realpatidar.com

રેડીયો, ટ્રાન્ઝીસ્ટર; એમ્પ્લીફાયર વેચનાર
તેમજ સંતોષકારક રીતે રીપેર કરનાર
ઇલેક્ટ્રીક સામાનના વહેપારી.

https://archive.org/details/bk191/page/n116/mode/1up

https://archive.org/details/bk191/page/n117/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-04 -Jagruti

realpatidar.com

JAGRUTI APRIL '75 Reg. No. G. 322

રવાના :
જાગૃતિ કાર્યાલય
પટેલવાડી, તલોદ રોડ,
ધનસુરા. જિ. સાબરકાંઠા

ગ્રા. નં.

પ્રકાશક :
શ્રી. વિશ્રામભાઈ એન. પટેલ
શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સનાતન સમાજ
યુવક મંડળ (ગુજરાત)
"જાગૃતિ કાર્યાલય"
પટેલવાડી, તલોદ રોડ,
ધનસુરા, જિ. સાબરકાંઠા.

★

To,

Book-Post

★

મુદ્રક :
શ્રી કાન્તિભાઈ કે. પટેલ
અનુપમ પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ
હાઈસ્કૂલ સામે, તલોદ રોડ,
ધનસુરા, જિ. સાબરકાંઠા.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n118/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-06 -Jagruti

realpatidar.com

શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સનાતન સમાજ
યુવક મંડળ તરફથી

સેવા, સંગઠન અને સહકારનો ઉચ્ચ આદર્શ રજુ કરતું
પ્રાણવાન માસિક

જાગૃતિ

તંત્રી :
કાન્તિભાઈ કે. પટેલ
બી. એ.

realpatidar.com

વર્ષ : ૧૭ અંક–૬ જુન ૧૯૭૫

https://archive.org/details/bk191/page/n119/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-06 -Jagruti
realpatidar.com

જાગૃતિ

*** માસિકના નિયમો ***

- દર અંગ્રેજી મહિનાની ૧૫મી તારીખે પ્રગટ થશે.
- વાર્ષિક લવાજમ દેશમાં રૂા. ૧૦), પરદેશમાં શિલિંગ ૨૦ અને છૂટક નકલ કિંમત ૭૫ પૈસા. આજીવન સભ્ય ફી દેશમાં રૂા. ૧૦૧) પરદેશમાં રૂા. ૧૨૫) નવા ગ્રાહકોનું લવાજમ તા. ૧લી જાન્યુઆરીથી અથવા તા. ૧લી જૂનથી ચાલુ રાખવામાં આવશે.
- પત્ર-વ્યવહાર કરતી વખતે ગ્રાહક નંબર તેમજ પોતાનું પુરેપુરૂં સરનામું લખવું જરૂરી છે.
- કોઈ પણ લેખ વિશેની જવાબદારી લેખ મોકલનારના શિર પર રહેશે.
- લેખ હંમેશાં સારા અને સુવાચ્ય અક્ષરે કાગળની એક બાજુ લખી મોકલવા.
- લેખ પરત મેળવવા ઈચ્છતા લેખકોએ જવાબી ટીકીટ ખર્ચ આપવાનું રહેશે.
- કોઈપણ લેખક ભાઈ અગર બહેન પોતાનો લેખ છપાવવો જ જોઈએ એવો આગ્રહ રાખી શકશે નહિ.
- દરેક ગ્રાહક મિત્રો તેમનાં બાકી રહી ગયેલાં લવાજમો વહેલાં તકે મોકલી આપે.
- "જાગૃતિ" આજીવન સભ્ય તેમજ જૂના કે નવા વાર્ષિક ગ્રાહકો જેમને માસિક નિયમિત ન મળતું હોય, સરનામું બરાબર ન હોય, અગર બીજું કંઈ પણ સૂચન હોય તો કાર્યાલય પર તુરત જ પત્ર લખી જણાવે તેવી નમ્ર વિનંતી છે

સંપાદક મંડળ :

શ્રી વિશ્રામભાઇ એન. પટેલ - પ્રકાશક

શ્રી. નાનજીભાઈ કે. પટેલ - આદ્યતંત્રી

શ્રી કાન્તિભાઈ કે. પટેલ - તંત્રી.
બી. એ.

શ્રી. વાડીભાઈ કે. પટેલ
એમ. એ., બી. એડ્
સહતંત્રી : જાગૃતિ

શ્રી. રતિભાઈ એલ. પટેલ
એમ. એસસી.
પ્રિન્સિપાલ :
સાયન્સ કોલેજ, તલોદ.

શ્રી શામજીભાઇ એસ. પટેલ
પ્રમુખ

ડૉ. ધનજીભાઈ કે. પટેલ
જી એફ. એ. એમ., એલ. એમ. પી.

ડૉ. હંસરાજ એમ. પટેલ
એમ. બી. બી. એસ.

શ્રી ગોવિન્દભાઈ વી. પટેલ
એમ. એસસી

શ્રી અરજણભાઇ વી. પટેલ

શ્રી પ્રેમજીભાઇ એ. પટેલ

શ્રી. રતિલાલ એમ. પટેલ

શ્રી. વિઠ્ઠલભાઈ કે. પટેલ

શ્રી. ચંદુલાલ વી. પટેલ

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n120/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-06 -Jagruti

realpatidar.com

ॐ

આદ્ય સુધારક અને પાટીદાર સમાજને જાગૃત કરનાર

પટેલ નારાયણભાઈ રામજીભાઈ લીંબાણી

[વીરાણી કચ્છ]

●

જન્મ :
સંવત ૧૯૩૯ વૈશાખ પૂર્ણિમા

સ્વર્ગવાસ :
સંવત ૧૯૯૭, આસો વદ ચૌદશ

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n121/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-06 -Jagruti

realpatidar.com

* અનુક્રમણિકા *

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n122/mode/1up

realpatidar.com

તંત્રીસ્થાનેથી

આપણે સૌ જાણીએ છીએ તેમ મોંઘવારી દિન–પ્રતિ–દિન માઝા મુકતી જાય છે દેશકાળના સંજોગો જોતાં અર્થતંત્ર દિન–બ–દિન ખોરવાતું જાય છે. દારૂચોરી, કાળાબજાર અને સંગ્રહખોરીના ત્રિવિધ તાપ વચ્ચે સમગ્ર દેશની જનતા ઘંટીના બે પડની વચ્ચે અનાજના દાણાના જેવી દશા હોય તેવી દશામાં જીવન વ્યતિત કરી રહી છે એકબાજુ આપણી નામદાર સરકાર "ગરીબી હટાવો"ના સુત્રનો નાદ ગુંજતો કરી રહી છે પણ ગરીબી હટાવા જતાં પહેલાં ગરીબીના પ્રકારનુ અધ્યયન કરવાનો પ્રયત્ન કરે તે પણ તેટલુજ જરૂરી છે; કારણ કે આજે દેશમાં જે પ્રકારની ગરીબી દેખા દઈ રહી છે તે પ્રકારની ગરીબી નામદાર સરકાર ગમે તેટલા અથાગ પ્રયત્નો કરે તો પણ આકાશ પાતાળ એક કરે ત્યાં સુધી એ ગરીબી હરગીઝ નહીં હટી શકે તે પણ એટલીજ નિર્વિવાદ હકીકત છે કારણ કે આજે સમગ્ર દેશની જનતા પોતાના પાપી પેટનો ખાડો ભરવા માટે સુર્યોદયથી સુર્યાસ્ત થતાં સુધીમાં જેટલો પ્રયત્ન કરવો જોઈએતેટલો પ્રયત્ન કરવામાં નાદારી બતાવે છે,

કેટલાય ઉદ્યોગ ધંધાઓ એવા છે કે જયાં કામદારો રોજી રોટી મેળવી પોતાનું પેટીયું રળી શકે છે પણ આજકાલનું હવામાન એટલું બધુ વિષમય બનતુ જાય છે કે દેશ આજે અકુથ્ય વિષાદમય પરિસ્થિતિ તરફ ઝડપથી ધકેલાતો જાય છે. ઉદ્યોગોમાં મજુર પ્રશ્નો વધતા જાય છે, જે કામ પર જે વ્યકિતની નિમણૂંક કરવામાં આવે છે તે વ્યકિત પોતે દેશનો કે પોતાને મળેલા કામને વફાદાર રહી શકતી નથી કારણ કે ઓછામાં ઓછુ કામ કરીને પોતાનો દિવસ કેમ પસાર કરવો એવું પ્રમાદી માનસ બળવત્તર બનતુ જાય છે, નાના મોટા ઉદ્યોગોમાં શ્રમશકિતનો ઉપયોગ કરવા જેટલો માનવશ્રમ જરૂરી છે તેટલો માનવશ્રમ પૂરેપુરો મળી શકતો નથી, પરિણામ જે તે ઉદ્યોગની ઉત્પાદન શકિત દિવસે દિવસે નષ્ટ થતી જશે.

ખેતીવાડી ક્ષેત્રે પણ શ્રમ કરનાર માણસો મળતા નથી અને જે કંઈ માનવ શક્તિનું રોકાણ થાય છે તેનો તેટલા પ્રમાણમાં બદલો મળી શકતો નથી પરિણામે ખેતીવાડી પર બોજો વધતો જાય છે. સુધારેલા બિયારણો અને રાસાયણિક ખાતરો અને દવાઓથી જે પાક લેવામાં આવે છે તે પાકના આંકડાઓ તપાસતાં માલુમ પડશે કે આવકના આંકડાઓ ગમે તેટલા મોટા હોય પણ જાવકોના આંકડાઓ ખેડૂતોની ખેતી કરવાની શકિત ઉપર આડકતરો ઘા કરતા હોય છે તેનો સ્પષ્ટ ખ્યાલ ખેડુત સિવાયનો વર્ગ મેળવી શકતો નથી. પરિણામે ખેડૂત બહારથી ગમે તેટલો શાહુકાર દેખાતો હોય પણ અંદર ખાને દેવાળીયો બનતો જાય છે. તેનો ખ્યાલ સામાન્ય જનતાને ભલે ન આવે પણ ખેડુતોએ આ બાબતનો સ્પષ્ટ ખ્યાલ રાખવાની મુદ્દામ જરૂર ઉભી થઈ છે જો તેમ કરવામાં નહીં આવે તો આજે ભલે ખેડુતની મહોર મારીને ઘણા ફરતા હોય પણ આવનારી આવતી કાલમાં

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n123/mode/1up

realpatidar.com

આજની મહોરતુ ખેડૂતનું એ મહોરૂં ખોવાઇ ન જાય તેની વિશેષ કાળજી ખેડૂતેજ રાખવી જરૂરી છે.

આ બધું જોતાં શ્રમજીવી ખેડુત વર્ગ પોતે પણ અથાગ પરિશ્રમના અંતે પોતાની કપોલ કલ્પિત ધારણાઓમાં અટવાતો જાય છે પરિણામે ખેડૂત વર્ગની સ્થિતિ બદતર બનતી જતાં સમગ્ર દેશની પરિસ્થિતિ ઉપર પણ કાળ બળે તેની અસર પડયા વિના રહેશે નહિ.

બીજી બાજુ દેશની લાખો એકર જમીન માનવશ્રમના અભાવે ઓછા ઉત્પાદનના લીધે નિસ્તેજ દેખાય છે જો તેના ઉપર નિશ્ચિતપણે જરૂરી શ્રમનું આયોજન કરવામાં આવે તો દેશની આવકમાં ઝડપી વધારો થઇ શકે પણ કામચોર માનસ ધરાવનાર વ્યકિતઓ દેશના છુપા દુશ્મનો છે તે શોધવાનો પ્રયત્ન થશે નહી ત્યાં સુધી ગરીબી હટાવોના ગગન ગુંજનારાઓએ માત્ર અવકાશમાજ અટવાવુ રહ્યું, એમાં બે મત નથી.

આજકાલના રાજકારણના રંગઢંગ જોતાં સમગ્ર દેશની જાગૃત જનતાએ તો પ્રભુ પાસે પ્રાર્થના કરવાની છે કે આજનો રાજકારણીય વર્ગ એ સાચે સાચ દેશની જનતાની સેવા કરવા ઇચ્છતો હોય તો દેશની જે કંઇ માનવમૂડી છે; શ્રમજીવી અને બુધ્ધિજીવી સ્વરૂપે જે માનવ સમાજનું અસ્તિત્વ છે તે અસ્તિત્વને ટકાવી રાખવું હોય તો શ્રમજીવી અને બુધ્ધિજીવી વર્ગ બંનેનું સમતોલ પણે જતન કરીને દેશના ઉદ્યોગોમાં અને દેશની ખેતીવાડીની ઇંચેઇંચ જમીનમાં માનવશ્રમનો ઠાંસી ઠાંસીને ઉપયોગ કેમ વધે તે જોવાની ખાસ જરૂર છે પણ કામચોર માનસને ઉત્તેજન આપવાથી કામચોરીને પ્રોત્સાહન મળતાં ઉદ્યોગ અને ખેતીક્ષેત્રને ભયંકર ફટકો પડશે તો સમગ્ર દેશમાં ધીમે ધીમે પણ લાંબે ગાળે દાવાનળ ભભૂકી ઉઠશે:

આશા રાખીએ કે દેશનો સુકાની એવો રાજકીય વર્ગ સમગ્ર દેશનાં માનવ શકિતનો સન્માર્ગે ઉપયોગ કરી સમગ્ર દેશની જનતાની સાચી સેવા પ્રદાન કરે.

—અસ્તુ

માર્ચ '૭૫માં લેવાયેલ ગુજરાત એસ. એસ. સી. બોર્ડમાં બેઠેલ જ્ઞાતિના ભાઇ–બહેનોમાંથી પ્રથમ ત્રણ આવનારને શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર વિદ્યાર્થી મંડળ અમદાવાદ તરફથી ઇનામ આપવાનું નક્કી કર્યું છે. તો લાગતાવળગતા ભાઇ-બહેનોએ નીચેના સરનામે માર્કશીટની પ્રમાણિત નકલ મોકલી આપવા વિનંતી છે.

સરનામું : પ્રમુખશ્રી,
અમૃત આર. પટેલ થર્ડ એમ. બી. બી. એસ.
બી/૧૧૩, બી. જે. મેડિકલ હોસ્ટેલ
ન્યુ સીવીલ, અમદાવાદ—૩૮૦૦૧૬

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n124/mode/1up

realpatidar.com

સમાજને શક્તિશાળી બનાવો

શ્રી ચંદુભાઇ એમ. પટેલ
બી. એસ. સી. (એગ્રી)
એગ્રી સુપરવાઈઝર
(નવામુવાડા.)

માનવી પોતાના જીવનમાં સમૃધ્ધિ, વિકાસ, કલ્યાણ અને આબાદી માટે પોતાનું જીવન વ્યતિત કરી રહ્યો હોય છે પણ જેમ એક હાથે તાળી ન પાડ તેમ એકલો માનવી પણ જીવનની આબાદી માટે કશું જ કરી શકતો નથી. તેને સમાજની જરૂર છે. પણ સમાજ કેવો ?

જે સમાજમાં એકતાની મહાન ભાવના કે જે આપણા દરેકના જીવનની મૂળ આધારશીલા છે. સૃષ્ટિ પર જીવનની રચના કંઈક એવી છે કે મનુષ્ય એકલો રહી શકતો નથી. તે સંપૂર્ણ સમાજથી પ્રભાવિત થાય છે અને તેનાથી સંપૂર્ણ સમાજ. મનુષ્ય જેટલો આ કડીને મજબુત બનાવશે એટલો જ તે પોતાના અને સમાજના જીવનને સમૃધ્ધ અને વિકસીત કરશે. માનવી જેટલો પોતાના જીવનને સમષ્ટિ સાથે વ્યાપક બનાવતો જાય છે એટલો જ તે ઉચ્ચકક્ષામાં પ્રવેશ કરે છે અને મહાનતાની સીડી પર પગ મૂકે છે.

પોતાના સ્વાર્થ, પોતાનીજ માન્યતાઓ અને પોતાનાજ લાભમાં આશક્ત રહેનાર મનુષ્ય સમાજને કમજોર બનાવે છે અને સાથે પોતાની પ્રગતિને પણ રોકે છે. તે પોતાનામાંજ રચ્યો પચ્યો રહી સમાજનો તેમજ સમાજના સાધનોનો લાભ ઉઠાવી શકતો નથી. તેથી પોતે પાછળ રહી જાય છે અને અધુરો, અવિકસીત રહે છે. સાથે સાથે સંકુચિત મનોવૃત્તિવાળા પાસેનું ધન, સમૃધ્ધિ વગેરે બધું જ વ્યર્થ છે કારણ કે તે નથી પોતે ઉપયોગ કરી શકતો કે નથી તેના સ્નેહીઓને કે સમાજને આપી શકતો. તે જાતે જ મોતને આમંત્રે છે. સમાજને દુર્બળ જોઇ આપણે આપણું ઘર ભર્યે રાખીએ તો મોતને આમંત્રણ આપવા બરાબર છે.

સમાજમાં જ્યાં બીજા લેકોને પેટ પૂરતુ ખાવાનું, રહેવાનું, કપડાં, જરૂરી શિક્ષણ, ચિકિત્સા વગેરે ન મળતાં હોય ત્યાં આપણે પોતે અન્નના ભંડાર ભરીએ બંગલા બાંધીએ, મોજશોખ કરીએ તે પાપ સમાન છે. વેદમાં પણ કહેવામાં આવ્યું છે કે આપણે બધાં પ્રભુના સંતાનો એક બીજાના ભાઇ ભાઇ છીએ. આપણામાં નથી કોઈ નાનુ કે નથી કોઇ મોટું. આપણે બધાં

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n125/mode/1up

realpatidar.com

એક છીએ એવી ભાવના સમાજની સમૃધ્ધિ માટે જરૂરી છે. એટલા જ માટે ઋષિમુનીઓ, ચોર, પાપી, કુંભાર સુથાર વગેરે દરેકને સેવારૂપ માનીં વંદનીય ગણ્યા છે.

જ્યાં સામુહિકતાની ભાવના નથી રહેતી, મનુષ્યમાં પોતાના પરાયાનો ભાવ આવી જાય છે ત્યાં સંઘર્ષ અને લડાઈને પ્રોત્સાહન મળે છે અને તેથી અનેક અનિચ્છનીય તત્વો ઉત્પન્ન થાય છે પરિણામે સમાજને અશાન્તિના ચક્રમાંથી પસાર થવું પડે છે અને આવું જ કંઇક આપણા સમાજમાં પણ જોવા મળે છે. જેમાં હવે આપણો સમાજ, વડીલો, ભાઇઓ કે સબંધીઓ કોર્ટના પગથીયાં ગણવા સુધી પણ પહોંચી ગયા છે. તેવા કેટલાય દાખલાઓ મોજુદ છે જેમાં બહેન-દીકરીઓનુ પણ હિત જળવાતું નથી. કાયમના માટે કુટુંબોમાંના સબંધો બગડે છે મેં ત્યાં સુધી પણ જોયું સાંભળ્યું છે કે સગા ભાઇઓ પણ એકબીજાના ઘેર પાણી સરખું પણ નથી પીતા. તો આપણા સમાજ માટે પણ આ પડતીનુ પહેલું પગથીયું છે. આપણો સમાજ ધીમે ધીમે બહુજ નિર્બળ બનતો જાય છે. એકબીજાની અદેખાઈ કરવામાં આગળ વધતો જાય છે. નથી તે મનુષ્યોને અધર્મો કરવામાં રોકી શકતો બલ્કે અંદરો અંદર ઝગડા, મારામારી, બોલાચાલી, કોઇનું આમ બોલવું તો કોઈનું તેમ બોલવું, કોઇનું ભગાડવું વગેરેથી આપણો સમાજ ખદબદે છે.

હાલમાં આપણા સમાજ માટે એક પ્રશ્ન ઉપસ્થિત થયો છે જે છે બહેન દીકરીઓનાં સગપણ (વેવીશાળ), વિવાહ બાબતનો. આપણા સમાજમાં શિક્ષિત છોકરાઓ પણ બીજાની જેમ શિખ્યા છે કે મારે આવી કન્યા ન જોઈએ તો પછી આપણી બધી બહેન દીકરીઓની શી સ્થિતિ થશે તેનો સમાજે વિચાર કરવો જોઇએ પ્રથમ કાર્ય સમાજનું આ છે કે આપણી બહેન દીકરીઓ બીજા કુળમાં ન જવા દેતાં જેમ બને તેમ આપણા સમાજમાં સમાવી લેવા કટિબદ્ધ થવું જોઇએ. તાજેતરમાં કચ્છ તેમજ ગુજરાતમાં આપણી ઘણી કન્યાઓનાં બીજી જ્ઞાતિઓ વાળા છોકરાઓ જોડે દલાલો મારફતે લગ્ન કરાવવામાં આવે છે. આ શું આપણા સમાજ માટે ઇચ્છનીય પગલું છે? તો સમાજે પ્રથમ આવા લગ્નો રોકી આપણી જ્ઞાતિમાં તેના લગ્ન કરાવવાં જોઇએ, તેમને સાથ સહકાર આપવો જોઇએ બાપને મનમાં એવું હોય છે કે મારી દીકરી કુંવારી રહી જશે એટલે બાપ કુળનો, આગળ પાછળનો વિચાર કર્યા વગર દીકરીનું વેવીશાળ કરી નાખે છે. અને અંતે દીકરીને દુખી થવાનો ટાઇમ આવે છે. કહેવત છે તે કે દીકરી અને ગાય ને દોરે ત્યાં જાય" દીકરી તો બિચારી કશુજ ના બોલી શકે.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n126/mode/1up

realpatidar.com

આપણી જ્ઞાતિવાળા છે.કરોઓ હવે બીજી જ્ઞાતિવાળાની જેમ ચાળા કરવા માંડયા છે કે કન્યાના બાપ આટલું દહેજ આપે તો કન્યા જોડે લગ્ન કરૂ નહિ તો નહિ અને આપણામાં હવે છૂટાછેડાનો પણ ચાળો લાગ્યો છે તો આપણા સમાજે આવાં અનિષ્ટો ન આય તેની કાળજી ખાસ લેવી જોઇએ તેના માટે આપણા દરેકે દરેક કંપાઓમાં કે ગામોમાં એવા પ્રતિનિધિઓ નિમવા જોઇએ કે જે આ બાબત પર સચોટ ધ્યાન આપી કાર્ય કરે અને આવાં અનિષ્ટોનું નિવારણ કરી સમાજને તેમજ તેના પાયાને મજબુત કરે.

"યુગ નિર્માણ યોજના"ના સમાજ સુધારક અંકમાંથી" સાભાર.

કેટલાંક સનાતન સત્યો

સંકલન ભગવાનદાસ લાલજીભાઇ પટેલ
ધોળકા

૧ ભગવાને આપણને જે ગુણો પ્રતિભા, શિક્ષણ, વિદ્યા અને ધન આપ્યાં છે એમાંથી પોતાના કુટુંબ અને પોતાના ઉપયોગ માટે જેટલું બીલકુલ જરૂરી છે. એટલા પર જ આપણો અધિકાર છે. બાકીનાનો ઉપયોગ જો આપણે ઈશ્વરના કાર્યોમાં નહી કરીએ, તો તેટલે અંશે આપણે ચોર-છીએ ગુન્હેગાર છીએ.

૨ પોતાનાં દુઃખોની વધારે પડતી કલ્પનાથી આપણે બીનજરૂરી પીડાને નોતરીએ છીએ. પોતાની સ્થિતિની સરખામણી પોતાના કરતાં વધારે ભાગ્યવાનો સાથે કરવાને બદલે આપણા મોટાભાગના સાથી મનુષ્યો સાથે કરીશું તો ખાત્રી થશે કે આપણે ઘણાં ભાગ્યશાળી છીએ.

૩ મનુષ્ય પોતાના બુદ્ધિબળથી જ પ્રગતિના માર્ગે આગળ વધી શકે છે.

૪ માનવીય પ્રગતિની એકમાત્ર જનની છે સામાજીકતા.

૫ ઉત્તમ વ્યકિતઓ જ શ્રેષ્ઠ વ્યક્તિઓનું નિર્માણ કરી શકે છે.

૬ દેવસ્થાનોનું નિર્માણ લોકોમાં શ્રેષ્ઠ સંસ્કારો જાગૃત કરવાની દ્રષ્ટિએ કરવામાં આવે છે.

૭ મંદિરોમાં આપણે પત્થરને નહીં પણ દેવત્વના આત્માને મૂર્તિરૂપે પૂજવાનો છે.

૮ સદાચાર સાધુઓનો એક અનિવાર્ય નિયમ છે.

૯ ખોટા ઉપાયોથી મેળવેલ ધનનો ઉપયોગ પણ ખોટા માર્ગે જ થાય છે.

૧૦ ધર્મતંત્રના માધ્યમથી જ લોકોની આસ્થા અને શ્રદ્ધા સમાજ પ્રત્યે નિષ્ઠાવાન થાય છે.

૧૧ બેઇમાનો અને ચોર લોકો પણ ઇમાનદાર મિત્રો મળે તેમ ઇચ્છતા હોય છે,

૧૨ ધનની લાલસાએ જ મનુષ્યને પાપના ખાડામાં ધકેલ્યો છે.

૧૩ મહાનતા જાતિ પર નહીં, પ્રતિભા પર આધાર રાખે છે.

૧૪ અંધવિશ્વાસુ માણસો કદાપિ પ્રગતિ કરી શકતા નથી.

૧૫ શ્રદ્ધા જેટલી લાભદાયક છે, તેટલી જ અંધશ્રદ્ધા નુકશાનકારક છે.

realpatidar.com

email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n127/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-06 -Jagruti

realpatidar.com

લગ્નપ્રથાને સમયાનુકુળ બનાવવામાં આવે તો

રામજીભાઈ આર. પટેલ
આણંદ

આપણા સમાજની વર્તમાન લગ્ન-પ્રથામાં નાની ઉંમરે થતાં લગ્નો, છૂટાછેડા, છોકરીઓનું વેચાણ (ખાસ કરીને ઉંઝા વિસ્તારમાં થતાં વેચાણો) જેવાં કેટલાંક દૂષણો વ્યાપક છે. પરંતુ આ દૂષણો માત્ર આપણા સમાજમાં જ છે તેવું માની લેવાની જરાયે જરૂર નથી. સમગ્ર હિંદુ સમાજમાં અસ્તિત્વ ધરાવતી જુદી જુદી જ્ઞાતિઓમાં વધતે યા ઓછે અંશે પણ દુષણો પ્રચલિત હોય છે. સમગ્ર હિંદુ સમાજને દ્રષ્ટિ સમક્ષ રાખીને લગ્નપ્રથાનું મૂલ્યાંકન કરવાનો મેં પ્રયાસ કર્યો છે, આશા છે કે વાચકો તેને આવકારશે.

વર્તમાન સમયમાં હિન્દુ સમાજનાં લગ્નોમાં જે વિકૃતિઓ આવી ગઈ છે. તેનું નિરાકરણ કરીને આદર્શ લગ્નો નહીં થાય ત્યાં સુધી વ્યક્તિ અને સમાજનું કલ્યાણ શકય નથી. સમાજનો મુખ્ય આધાર લગ્ન સંસ્થા પર છે, એ દૂષિત થઇ જાય તો પરિવારમાં દુર્દશા આવે છે અને પરિવારો બગડવાથી સમગ્ર જાતિની પ્રગતિમાં રૂકાવટ આવી જાય છે. હાલમાં થતાં મોટાંભાગનાં લગ્નો કોઇને કોઇ દ્રષ્ટિએ દૂષિત હોય છે, અને પરિણામે એ બધા લોકોનું જીવન જુદી જુદી જાતનાં કષ્ટો અને અસંતોષથી વ્યાપ્ત થઈ જાય છે, તેમાં કંઇ જ અતિશયોક્તિ નથી જો આપણે આ સ્થિતિને સુધારીને પોતાની જાતિને સ્વસ્થ અને મજબૂત બનાવવા ઇચ્છતા હોઇએ તો લગ્નોમાં ઘૂસી ગયેલી દૂષિત પ્રથાઓને દૂર કરીને સાચા રૂપે ફરીથી સ્થાપિત કરવી જોઇએ.

સૌથી પહેલી જરૂરી બાબત એ છે કે વર-કન્યાનું સ્વાસ્થ્ય ઉત્તમ હેવું જોઈએ. આજકાલ લાખો લગ્નો નાના ઉંમરમાં થતાં હોય છે, પરિણામે તેઓ પુખ્ત ઉંમરનાં થતાં પહેલાં જ દાંપત્ય જીવન વિતાવવા લાગે છે, અને તેમનું સ્વાસ્થ સદાને માટે નિર્બળ બની જાય છે, ઉપરાંત, બીજીવારના લગ્નમાં બને છે તેમ કન્યા નાની ઉંમરની અને વર વૃદ્ધ હોય તો પણ મેળ વગરની જોડી થવાથી સ્વાસ્થ્ય પર વિપરીત અસર પડે છે, ખાસ કરીને છોકરીઓને કેટલાક પ્રકારના ગુપ્ત રોગો થવાનો સંભવ રહે છે.

વરકન્યા નિરોગી અને સ્વસ્થ હોય એ બાબત પર હવે વધુને વધુ ધ્યાન આપવામાં આવી રહ્યું છે. અને કેટલાક દેશોમાં તો વરકન્યાના સ્વાસ્થ્યની ડૉકટરી તપાસ કરવાની પધ્ધતિ પ્રચલિત બનતી જાય છે, જો કે ભારતમાં લગ્નપ્રથાની હાલની દુર્દશા જોઇને આ હકીકત આપણને

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 126 of 358
Page 10 of 44

https://archive.org/details/bk191/page/n128/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-06 -Jagruti

realpatidar.com

નવીને જણાશે, પરંતુ મનુસ્મૃતિના લગ્ન પ્રકરણમાં પણ ભાર દઇને જણાવવા-માં આવ્યું છે કે વરપક્ષ તથા કન્યાપક્ષ એકબીજાનાં સ્વાસ્થ્ય તથા શીલ અને સદાચારની બરોબર તપાસ કરીને જાણકારી મેળવી લે તે ખુબજ જરૂરી છે હિન્દુ ધર્મની બીજી સ્મૃતિઓમાં આ અંગે લખવામાં આવ્યું છે તેનો આશય ફકત એટલો જ છે કે લગ્ન જેવા આજીવન બંધનમાં બંધાતી વખતે આપણે જેની સાથે જીવન વિતાવવાનુ છે તે યોગ્ય છે કે નહી એનો સંપૂર્ણ રીતે વિચારીને નિર્ણય કરી લેવો જોઇએ અને એના માટે સમાન ગુણ, સમાન કર્મ તથા સમાન સ્વભાવનાં જોડાં (પતિ–પત્ની) બને તે માટે પ્રયત્ન કરવાનો વાલીઓનો ધર્મ અને ફરજ છે પરંતુ ખુબજ દુઃખની વાત તો એ છે કે આ યુગમાં ધનનું મહત્વ લોકોની દ્રષ્ટિમાં એટલું વધી ગયું છે કે તેઓ આ બધી બાબતો ભુલી જાય છે. અને વરકન્યાના ગુણ દોષોનો મેળાપ ન કરતાં ધનનો મેળાપ કરવા લાગે છે. એનું સીધુ પરિણામ એ આવે છે કે ધનવાન માબાપોની અયોગ્ય કન્યાઓને સુયોગ્ય યુવાનો સાથે પરણાવી દેવામાં આવે છે, અને ગરીબોની સુયોગ્ય, સદ્‌ગુણી અને સુશીલ કન્યાઓને અયોગ્ય અને દુષિત આચરણ વાળા ઘરોમાં ધકેલી દેવામાં આવે છે. એવી જ રીતે દહેજની વ્યવસ્થા ન થઇ શકવાથી જયારે છોકરીઓ મોટી ઉંમરની થઇ જાય છે, ત્યારે લાચારીથી પણ મોટી ઉંમરના માણસો સાથે લગ્ન કરી નાખવુ પડે છે. આ સંજોગોમાં પ્રતિ–પત્ની વચ્ચે મનમેળ સ્થાપિત થઇ શકતો નથી અને બંનેને દુઃખી જીવન જીવવું પડે છે.

વિધવા વિવાહને બહુ મહત્વ આપવું જોઇએ તેમ હું અંગત રીતે માનતો નથી, પરંતુ તેનો આધાર સ્થળ, સમય અને સંજોગો ઉપર હોઇ શકે તેમ છતાં ન્યાયની દ્રષ્ટિએ હું માનું છું કે જે વિધવાઓ લગ્ન કરવા ઇચ્છતી હોય તેમને પુરૂષોના જેટલા જ અધિકારો મળવા જોઇએ અને વિધુર પુરૂષોએ લગ્ન કરવા હોય તો વિધવાઓ સાથે જ કરવા જોઇએ, વળી લગ્ન સંબંધમાં નર અને નારી બંનેને સમાન અધિકારો મળવા જોઇએ, અને હાલની અસમાનતાઓનો વહેલી તકે અંત લાવવો જોઇએ વિધવા વિવાહ જરૂરી છે કે કેમ તેના વિવાદમાં હુ ઉતરવા માગતે નથી પરતુ હિંદુ ધર્મશાસ્ત્રોના એ કથન સાથે તો હું સહમત થાઉં છું કે જે વિધવાએ પતિના મૃત્યુ પછી સદાચારી રહીને પૂર્ણ સંયમનું પાલન કરે છે તેઓ પ્રસંશનીય અને વંદનીય છે તેમાં બે મત હોઇ શકે નહીં.

કેટલાક સમયથી સમાજમાં છોકરી-વાળાનો દરજ્જો છોકરાવાળાના દરજ્જા કરતાં ઓછો હોય છે, તેવી માન્યતા

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 127 of 358
Page 11 of 44

https://archive.org/details/bk191/page/n129/mode/1up

realpatidar.com [illegible]મનતી જાય છે. અને છોકરા-વાળાઓને સદાય પ્રસન્ન રાખવાની અને તેમની ખુશામત કરવાની વૃત્તિ વિકસતી જાય છે. પરંતુ આ મનોવૃત્તિમાં મને કોઇ પણ પ્રકારની વાસ્તવિકતા જણાતી નથી હું અંગત રીતે એમ માનું છું કે લગ્ન એવું પવિત્ર કાર્ય છે કે જેની બંને પક્ષોને જરૂર રહે છે અને તેમાં બંનેનુ સમાનહિત હોય છે આ પરિસ્થિતિમાં એકને નાનું અને બીજાને મોટું સમજવામાં આવે તે બીલકુલ કઢંગી અને અયોગ્ય વાત છે.

હકીકતમાં જો ગંભીરતાથી વિચારવામાં આવે તો લગ્નકાર્યમાં મોટાઈ તો છોકરી વાળાનીજ માનવી જોઇએ. કારણ કે તેઓ તદ્દન નિસ્વાર્થભાવે પાલન પોષણ કરીને ઉછેરેલી પોતાની પુત્રી અજાણ્યા હાથોમાં સોંપી દે છે! લગ્ન સબંધમાં બંને પક્ષોનો દરજ્જો સમાન છે. તે પ્રમાણે સમજીને જ બંને પક્ષોએ પરસ્પર વ્યવહાર કરવો જોઇએ. પરંતુ નાના મોટાની કલ્પનાઓ કરીને કોઇને નાનો ગણાવવો, દબાવવો, અપમાનિત કરવો તેની પાસે અયોગ્ય માગણીઓ કરવી એ બધુ નીચતાનુ અને અધમતાનું કાર્ય છે અને આવું કરીને તો આપણે આપણી જાતનેજ ઉતરતી–હીન કક્ષામાં મૂકી દઇએ છીએ. અને તેમ કરવાથી કદાચ ક્ષણિક લાભ તો થઇ શકતો હશે, પણ લાંબાગાળે તેનું પરિણામ કદપી કલ્યાણકારક નીવડતું નથી. આપણે પ્રકૃતિનો નિયન યાદ રાખવો જોઇએ કે 'ક્રિયાની હંમેશાં પ્રતિક્રિયા થતી હોય છે' જો છોકરાઓ કે તેમના વાલીઓ કન્યાવાળાઓની સાથે આજ પ્રકારનો અયોગ્ય વ્યવહાર કરતા રહેશે તો એક દિવસ એવો પણ સમય આવશે કે તેઓએ વ્યાજસહિત તેનો બદલો ચૂકવવા તૈયાર રહેવુ પડશે.

આ દૂષિત વાતાવરણને સુધારવાનો એક માત્ર ઉપાય એ છે કે આપણે આપણા પ્રાચિન આદર્શો મુજબ દેવતાઓની સાક્ષીમાં બે આત્માઓને એક સૂત્રમાં બાંધીને એક પ્રતિજ્ઞા કરવામાં આવે છે કે "અમે એકબીજા પ્રત્યે સાચાં અને વફાદાર રહીને સુખદુ:ખમાં એક બીજાનાં કાયમ સાથી રહીશુ" આ અવસરે જે વેદમંત્રોનુ ઉચ્ચારણ કરવામાં આવે છે તેનો આશય પણ એજ છે કે વરકન્યાને એક એવા પવિત્ર સુત્રમાં બાંધવામા આવે કે જેનાથી તેઓ ધર્મકૃત્યોનું પાલન કરતાં કરતાં માનવજન્મને સફળ બનાવી શકે. હાલના લગ્નોમાં સ્પષ્ટ પણે દ્રષ્ટિ ગોચર થતાં આડંબરપૂર્ણ પ્રદર્શનો અને જુદા જુદા રીતિ રિવાજોનું સમર્થન વેદમંત્રોમાં ક્યાંય જોવા મળતુ નથી વળી આજકાલ લગ્નોની ધાર્મિક વિધિ પર ધ્યાન ન આપતાં આ રિવાજોને જ પ્રાધાન્ય આપવામાં આવ્યું છે. જે લોકો મંત્રોનું શુધ્ધ ઉચ્ચારણ પણ કરી શકતા નથી તેવાઓએ

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n130/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-06 -Jagruti

પંડિત તરીકે બેસાડી દેવામાં આવે છે. આવો કહેવાતો પંડિત કે જે મંત્રનું ઉચ્ચારણ પણ સ્પષ્ટ રીતે કરી શકતો નથી તે મંત્રનો અર્થ કેવી રીતે સમજાવી શકવાનો છે ?

ઉપરાંત હિન્દુ સમાજમાં, દરેક જાતિમાં અને દરેક પ્રાંતમા રીતરિવાજો જુદા જુદા હોય છે. તો કેટલાક તો એકબીજાથી વિરૂધ્ધના હોય છે. પરિણામે હિન્દુ લગ્નોની એકરૂપતા નાશ પામી છે. અને બીજા લોકોની દ્રષ્ટિમાં હિન્દુલગ્નોનું મહત્વ ઘટી ગયું છે. સમગ્ર દુનિયાભરના ખ્રિસ્તીઓનાં લગ્નો દેવળની અંદર એકજ વિધિથી થાય છે. મુસલમાનોનાં લગ્નો સર્વત્ર એકજ પધ્ધતિથી કાજી દ્વારા થાય છે. તેથી તેમનું જૂનું મહત્વ કાયમ માટે ટકી શક્યું છે, આપણે હિન્દુઓએ પણ સેંકડો જાતનાં રીતિ-રિવાજોનો અંત લાવીને લગ્ન કાર્ય એવી રીતે કરવું જોઇએ કે ભિન્નતાનો અંત આવે. અને હિન્દુ વિવાહ ઉત્તમ સ્વરૂપે વિશ્વસનીય બની ઉભો રહી શકે.

લગ્નના સાચા સ્વરૂપને સમજીને એને એક મુખ્ય ધાર્મિક અને સામાજીક પ્રક્રિયાની માફક સંપન્ન કરવાનો હવે સમય આવી ગયો છે. સમાજની પ્રગતિ કે અધોગતિનો મોટો આધાર લગ્ન સંસ્થાની પધ્ધતિ ઉપર અવલંબિત છે. આથી લગ્નના કુરિવાજોને નાબુદ કરીને સભ્યતા, શિષ્ટતા અને સજ્જનતાને અનુરૂપ તેને બનાવવાનો પ્રયત્ન કરવો જોઇએ મોટે ભાગે આપણે આવું કરીએ છીએ તેવો દેખાવ કરીએ છીએ પણ તેમાં અસલિયત હોતી નથી અને સ્વાર્થ તથા હલકા દાવપેચોજ હોય છે. એને નાબુદ કરીને લગ્ન પ્રથાને આદર્શ અને સંસ્કાર સભર બનાવવાથી જ આપણું સૌનું કલ્યાણ થઇ શકે તેમ છે.

realpatidar.com
Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 129 of 358
Page 13 of 44

https://archive.org/details/bk191/page/n131/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-06 -Jagruti

realpatidar.com

* ભારતનું દિવ્ય આભૂષણ

સંકલન : પ્રેમજીભાઈ દે. પારેખ
નવાનગર

સ્ત્રી એ સહિષ્ણુંતા અને સમર્પણના વિરલ ગુણોની જીવંત પ્રતિમા છે. વિખવાદોનું વિષપાચન સ્ત્રી કરી શકે છે. ઉગ્ર મતભેદોને ઓગાળવાનું મહાતત્વ વિશ્વંભરે સ્ત્રીઓને આપ્યું છે એટલે આ વિરાટ સમસ્યામાં પુરૂષને ભક્ષકને બદલે રક્ષક બનાવવાનું કામ સ્ત્રી કરી શકે છે. આજના માનવતાહિન થતા જતા વિશ્વમાં સ્ત્રીઓ માનવતાનું મૂલ્યાંકન પુરૂષોને શીખવી શકે છે. આપણી પ્રાચિન સંસ્કૃતિના પુરાણાકાળમાં સ્ત્રીઓનું સ્થાન સર્વોચ્ચ હતું. આપણી ગુલામીએ સ્ત્રીઓને પણ ગુલામ બનાવી. પણ હવે ફરીથી આપણે મૂકત થયા છીએ એટલે સમાજની સ્ત્રીઓ એમની સર્જનાત્મક છતાં મૂક શકિતને વાચા આપશે, એવી આશા રાખી શકાય.

સમાજની સ્થિરતા, માનવજીવનનું પવિત્ર અને મનુષ્યની નિતિમત્તાનો આધારસ્થંભ સ્ત્રી માતા છે. સ્ત્રીઓ પારાવાર સંકટો સામે ઝૂમે છે, કષ્ટો અને યાતનાઓ વેઠે છે. સંતૃપ્ત જગતને શાતા દેનારી છે, જગદંબા છે. ભારતની સંસ્કૃતિનું મહામૂલુ આભૂષણ તે ભારતની નારી! એ વ્રતધારિણી છે, એ તપસ્વિની છે, એ તેજ છે, એ શકિત છે. હરકોઇ કાળમાં સ્ત્રીને સૌથી વધુ યાતના, વધુમાં વધુ સિતમ અને વધુમાં વધુ અંધકાર ભરી દુનિયાની કસોટીમાંથી પસાર થતી જોશો. અગ્નિની ઝાળોને એણે રકતના વારિએ છાંટી છે અને બૂઝાવી છે. શીલ, સ્વધર્મ અને પવિત્રતાને અર્થે એણે મૃત્યુ સામે આકરાં અનુષ્ટાન માંડયાં છે, ને મૃત્યુ ઉપર પણ વિજય મેળવ્યો છે. સીતા, સાવિત્રી, દમયંતી અને દ્રૌપદી જેવાં પાત્રો દ્વારા એ સળગતાં કસોટીઓના અગ્નિકુંડમાંથી તવાઇને પાર પડી છે. સ્ત્રી એટલે સહિષ્ણુંતાની મૂર્તિ, અદમ્ય તેજની નિરંતર ઝબકતી રહેલી દેદીપ્યમાન પ્રતિભા! પુરૂષ તો એ દિશામાં માત્ર એકડિયું ભણતો શિખાઉ બાળક ગણાય. નવા જમાનાની સ્ત્રીઓ એમની આ ભવ્ય ભુમિકામાંથી ચલિત થવાની ભૂલ કરતી જોવામાં આવે છે. આધુનિક સ્ત્રીઓ સમાનતાનો સંકુચિત અર્થ કરીને પુરૂષોની નકલ કરે છે, એવી નકલ કરીને સ્ત્રીઓ તેમની ઘણી ઉચ્ચ અને ભવ્ય ભૂમિકામાંથી ચલિત થાય છે એટલુ જ નહિ પણ શિખાઉથીયે નીચી ભૂમિકાએ જઇ પડે છે.

—અસ્તુ

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 130 of 358
Page 14 of 44

https://archive.org/details/bk191/page/n132/mode/1up

realpatidar.com

પાનેતર

લેખક : મોતીલાલ એમ. પટેલ
વડોદરા.

દરેક ચીજ વસ્તુના ભાવ વધતાં કારમી કાતિલ મોંઘવારી માઝા મૂકતી જાય છે. તેની સાથે મધ્યમ અને ગરીબ વર્ગના માનવીની મૂશ્કેલીઓ પણ એટલી જ વધતી જાય છે મળતા પગારમાં પૂરું થતુ નથી એવા જ એક નોકરીયાત વર્ગના માનવીના હૃદયની વેદના.

સાહેબ, એક દયા કરશો ?

શું છે? એવું દયા કરવા જેવું

‘ આ પાનેતર આપ રાખશો ? જે આપવું હોય તે આપો ’

પાનેતર ! એ ‘ પાનેતર તું કયાંથી લાવ્યો ?’

‘ સાહેબ, મારી પત્નીનું છે એનાથી છાનું માનું લાવ્યો છું.

‘ કારણ ?’

આંખોમાં આંસુ છલકાયાં. એ પછી તો એ ઉષ્ણ આંસુઓની ધારા વહેતી રહી, પાનેતરના લાલ કસુંબી રંગ પર એનાં આંસુનો અભિષેક થયો, એની પત્ની જ્યારે અગ્નિદેવ સમક્ષ આ પુરૂષનો હાથ પકડતાં આ પાનેતર પહેરીને આવી હશે ત્યારે કેવીકેવી આશાઓ ભરી હશે ? તેની મનોસૃષ્ટિમાં અનેક તરંગો ઉડતા રહ્યા વિચાર તંદ્રામાંથી જાગતાં તેણે કહ્યું ‘ મને ઝાઝો વખત નથી એટલે વધુ વિગતવાર તો કહી શકુ તેમ નથી, પણ એટલું કહુ છું સાહેબ કે મારા મૃતબાળકના છેલ્લા અગ્નિસંસ્કાર માટે નાણાં મેળવવા આ પાનેતર વેચ્યા સિવાય મારી પાસે બીજો કોઇ માર્ગ નથી. મારી પત્નીએ લગનનુ આ સંભારણું (યાદગીરી) જીવની જેમ સાચવી રાખ્યું હતું. પણ એના જીવથી અધિક વ્હાલો એવો એનો એકનો એક પુત્ર મૃત્યુના મુખમાં ઝડપાયો અને એણે ભાન ખોયું એનું કલ્પાંત એટલું તો હૃદયદ્રાવક બની રહ્યું કે હું પણ મારૂ ભાન ગુમાવતો હતો. ત્યાં એક સંબંધીએ કહ્યું હવે એના અગ્નિસંસ્કાર માટેની તૈયારી કરો, અને મને ભાન આવ્યુ કે મારી પાસે કાંઈજ નથી.

‘કેમ નોકરી ધંધો નથી ?’ વચ્ચે જ મે પૂછ્યું,

નોકરી છે..................ને ત્યાં હું નોકરી કરૂ છું. પણ ત્યાં જે પગાર મળે છે તે પૂરતો નથી ૯૦ રૂા ના પગારમાં આ જમાનામાં ત્રીસ દિવસ અને રાત અમે રોટલા પણ ખાઇ શકતા નથી. ડૉકટરે એક વખત મારા પુત્રને માટે કેટલીક દવા લાવવા કહ્યું હતુ. પણ ક્યાંથી લાવુ ? આ દિવસો દરમિયાન મે મારી પત્નીના તમામ દાગીના વેચી નાખ્યા એટલુંજ નહિ પણ મારા ઘરમાં મોટાં વાસણો હતા તે પણ વેચી નાખ્યા કારણકે હમણાં મોંઘવારીમાં વાસણનો ભાવ સારો ઉપજતો હતો આજે એટલા વાસણો છે કે ત્રીજે

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n133/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-06 -Jagruti

realpatidar.com

કોઈ જમનાર હોય તો વિચાર કરવો પડે. આવા દિવસો પણ જેમ તેમ કરીને પૂરા કરતો હતો. પણ હવે તો વેચવા જેવું કાંઇ રહ્યું નથી માત્ર આ યાદગીરીનું પાનેતર બાકી રહ્યું હતું એ આજે વેચવા નીકળ્યો છું.

'પણ તારી પત્ની જાણશે ત્યારે ? મારા એક મિત્રે પૂછ્યું.

સાહેબ સાચું કહું ! આ પાનેતર પહેરીને એ મારા ઘરમાં આવી હતી. અને પાનેતર પહેરીનેજ ઘરમાંથી જવાની એની ઇચ્છા હતી, જ્યારે જ્યારે તે પાનેતર જોતી ત્યારે એકજ ઇચ્છા વ્યકત કરતી, આ પહેરીને હું જાઉં તો કેવું સારું ! પણ એને કયાંથી ખબર હોય કે ભગવાને એ પાનેતરના પૈસામાંથી એના બાળકના છેલ્લા સંસ્કાર કરવાનું એના નસીબે લખ્યું હતું !

મહેરબાની કરીને જે આપવું હોય તે આપો, પાનેતર જૂનુ છે, હું વધારે નથી માગતો મારૂ બાળક છેલ્લા અગ્નિસંસ્કાર પામે એટલુ આપો તોય મહેરબાની અને તે ફરીને રડી પડયો એના શબ્દોમાં વેદના હતી એના હૈયામાં ભારોભાર દુઃખ હતુ.

એકનું એક બાળક, એનો મૃતદેહ ઘરમાં પડયો હોય, એની પત્ની હૈયાફાટ રુદન કરતી હોય ચોધાર આંસુએ પોતાના સંતાનનો અભિષેક કરી રહી હોય એવા ટાણે ઘરમાંથી છાનામાના પરણેતરનુ પાનેતર વેચીને પૈસા મેળવવા નીકળનાર પિતાએ પોતાના દિલપર કેટલા વજનનો પથ્થર મુકયો હશે ? એ પિતાના હૈયામાં કેટલી કારમી વેદના જાગતી હશે ? આંસુ અને ફરજ, પુત્ર પત્યેનું વ્હાલ અને પત્નીનુ આક્રંદ એના હૈયામાં કેવુ ભયંકર યુદ્ધ મચાવી રહ્યું હશે ?

હુ અને મારા મિત્રો વિચારતા હતા ને એ ગરીબ મજુર નિશ્ચેતન બનીને મૂઢ઼શો ઊભો હતો. એના હાથમાં પાનેતર હતું

અમારે પાનેતર નથી જોઇતુ, અમોએ કહ્યુ, અને તેણે નિઃશ્વાસ નાખ્યો એને ઉતાવળ હતી. ઘેર પહોંચવાના અને પત્નિના આંસુ લુંછવાના કદાચ એથીંય વધારે ઉતાવળ એના બાળકના અગ્નિ-સંસ્કારની વિધિ પતાવવાની હશે.

'ગભરાવ નહી' અમે કહ્યું, અમારી પાસે જે કાંઇ છે તે અમો આપીએ છીએ કદાચ એટલાથી તારી જરૂરીયાત પુરી થશે ને અમોએ અમારાં ગજવાં તપાસ્યા. તે દિવસે શનિવાર હોવાથી અમોએ અમારા મહોલ્લામાં જ સવારના બેઠા બેઠા આજનો સીનેમા જોવાનો કાર્યક્રમ નકકી કર્યો હતો એ માટેની ટીકીટના રૂપિયા પંદર અમોએ ભેગા કર્યા હતા તે મારી પાસે હતા હું તેન પૈસા આપવા લાગ્યો પણ એ અચકાતો હતો અને પાનેતર સામે જોતો હતો " એમાં અચકાઇશ નહી તારે ઉતાવળ છે તું જા પાનેતર લઇ જા " એક મિત્ર તરીકે તને અમો મદદ કરીએ છીએ મને લાગતું હતું કે એનું દીલ એ રકમ લેતાં અચકાતુ હતું પણ એની લાચારી એને ફરજ પાડતી હતી

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 132 of 358 Page 16 of 44
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n134/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-06 -Jagruti

realpatidar.com

[ફરાગુની આશા !

વિઠ્ઠલ પી. પટેલ
નારણપુરાકંપા

મોહન અને ચંદા સુખ દુઃખની વાતો કરી રહ્યા હતાં બારણે થયેલા ટકોરાએ તેમાં વિક્ષેપ નાખ્યો. જો કે ઘણી ખરી વાતે થઇ ચૂકી હતી. પરંતુ કંઇપણ નિકાલ થાય તેમ ન લાગ્યો. અમદાવાદ ભણતી આશા પણ અજે જાણે આરામથી થાક ઉતારતી બજુના ખાટલામાં ઉંઘતી જાગતી હતી, બા બાપુજી વચ્ચે થઈ ગયેલા વાતોનો તાળો મેળવતી હતી. આશાને આજેજ ખ્યાલ આવ્યો કે પોતાની પુત્રીને ભણાવવા બા–બાપુજી કેટલુ સહન કરે છે આશાના લગ્ન માટેની ચિંતા પણ તેમના ચિત્તને ચગડોળે ચડાવતી હતી. કોણ લે આ ગરીબ ઘરની છોકરીને !

ચંદાએ જલ્દી જઇને બારણુ ખોલ્યુ ધોતી, ઝભ્ભો અને ટોપીમાં લપેટાયેલો વાણીયો હાથમાં લાકડી લઇને અંદર પ્રવેશ્યો. ઝવેરચંદના પ્રવેશની સાથે જ બિચારા મોહનનાં સાતેય વહાણ ડૂબી ગયાં. તેના ચહેરા પરની ચિતાની રેખાઓ વધારે સંખ્યામાં ઉમટી આવી. તેના ચહેરા પર કયાંય એવી જગ્યા ન રહી કે જ્યાંથી ચિંતાની રેખા પસાર ન થતી હોય. આવતાંની સાથે જ ઝવેરચંદે જોરથી બુમ પાડી, " મારા પૈસા તુ જલ્દીથી આપી દે. એક વર્ષ થયુ. આજે હું પૈસા લીધા વગર જવાનો નથી, વળી તારી પાસે એવી કઈ થાપણ છે કે હુ બદલે લઈ જાઉં ઝવેરચંદ એકી સાથે ગોખેલા વાકયોની જેમ બોલી ગયા. મોહન અને ચદાની આંખોમાંથી જોઇ શકાય તેવાં મોટા આંસુ સરી પડયાં, જાણે બોરડી પરથી બોર જ ખર્યું મોહને મહા મહેનતે શેઠને કહ્યું, "શેઠજી એક માસ રાહ જુઓ આવતા મહિનાનો પગાર તમને જરૂર આપી જઇશ. " શું આજ સુધી તને પગાર જ નથી મળ્યો ! " " પણ શેઠજી. " " પણ બણ કંઇ નહીં. તું મારા પૈસા આજે જ આપી દે " ઘરમાંથી ઘરેણાં કાઢ, ગમે તે કર પણ મને મારાં નાણાં પરત કર. " બીચારા મોહનના ઘરમાં કિંમતી ઘરેણાં તો શું પણ આઠઆનાવાળા નકલી અને બનાવટી ઘરેણાં પણ કયાં હતાં. વાસણ પણ માંડ માંડ પૂરતાં હતાં. છેવટે ઘણું ન સાંભળાવવાનું સંભળાવી શેઠ રવાના થયો.

આશાને પોતાની સ્થિતિનો આજે જ ખ્યાલ આવ્યો પોતાની જીદ કરી ભણવાની ટેવ બદલ તે પસ્તાવવા લાગી. આવડી મોટી થઈ છતાં મા બાપને બોજારૂપ રહી તે વિચારે તેને હચમચાવી નાખી તે માંડમાંડ રોવાનું ટાળી શકી તુરત જ તેણે ભણવા જવાનું માંડી વાળવાનો વિચાર મકકમ કરી દીધો. પણ પરીસ્થિતીની જાણે તેના પર એટલી અસર કરી કે તે તાવથી

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 133 of 358
Page 17 of 44

https://archive.org/details/bk191/page/n135/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-06 -Jagruti

realpatidar.com

સપડાઇ ગઇ. મોહનનો પ્રેમ તુરત જ ડોકટરને બોલવવા ગયો. ડોકટરે પ્રથમનું બીલ બાકી છે ત્યાં સુધી ન આવવા જણાવ્યું. છેવટે તેને સરકારી હોસ્પીટલમાં દાખલ કરવાની વાતો થઈ આશાએ આંખમાં ઝળઝળીમાં સાથે જણાવ્યું, "બ, હું દવાખાને નહી આવું. આપણી આ સ્થિતિ.......' તે પુરું બોલી પણ નાં શકી. ચંદાએ તેને સમજાવી પણ આશાએ કયાં બાળક હતી. મોહને ચંદાને પ્રેમથી ઠપકો આપતાં કહ્યું." હું તને કેટલી વાર કહેતો હતો કે તું ઘરની સ્થિતિની વાતના કર" "પરંતુ મેં તે બાબતમાં કંઇજ નથી કહ્યું," ચંદા બોલી. છેવટે બળજબરીથી આશાને હોસ્પીટલમાં લઈ ગયા.

આશાની ટ્રીટમેન્ટ માટે કિરણ આવ્યો કિરણ નવજુવાન ડોકટર હતો. પ્રથમ માસમાંજ ચાલુ હતો, કોલેજથી સીધો આવ્યો હતો. માંડ માંડ પેટ પાટા બાંધીને તેના પિતાએ તેને ભણાવેલો તેણે પણ બધી લીલીસુકી જોઇ નાખેલી તેના હૃદયમાં મોહનના શબ્દોને સ્થાન મળ્યું. "દાકતર સાહેબ ગરીબ છું માંડ માંડ પેટ પાળું છું. મારી આશા ચોથા વરસમાં ભણે છે. કોલેજમાં છે, બધુ સરકાર આપે છે પણ બિચારીનો જીવ તો તમે અને ભગવાન જ આપી શકશો, સાહેબ." કિરણ બધુ સમજી ગયો પણ મોહને તો ચાલું જ રાખ્યું, "દિકરીને પરણાવવા માટે આજ અમારી નાતમાં જમાઇ પણ જમ જેવા લાગે છે. મોંએ માગે તેટલુ ન આપીએ તો છોકરી પસંદ ના કરે, બસ કાકા આ સમાજનાં બંધન જ એવાં છે આશ ના દવાના પૈસા હું આપીસ, કાકા તમે ચિંતા ના કરો. કિરણ આશાને ઈન્જેકશન આપતાં મોહન સામે જોઈને બોલી ગયો આશા કિરણ સામે તાકી રહી, ઇન્જેકશનની પણ જાણે ખબર જ ન હોય. કિરણ અને આશાની આંખો ચાર થઈ, આશાને કિરણમાં આશા દેખાઇ અને કિરણને આશામાં પ્રકાશ આશા કિરણને ગમી ગઈ

અઠવાડિયા પછી જયારે આશાને લેવા મોહન નોકરીએથી સીધો આવ્યો ત્યારે કિરણ એકલો સ્વજનની જેમ સારવાર કરતો આશા પાસે બેસી રહ્યો હતો. કિરણે થોડુક શરમાતાં મોહનને કહ્યું, "કાકા મારે તમારી પાસે કંઈ માગવું છે, મોહનના ચહેરા પર ઉમટેલી ખુશીની રેખાને જાણે વિજળીનો શોટ લાગ્યો શું માગશે દાકતર સાહેબ? પૈસા લેવાની તો ના પાડતા હતા, મોહન વિચારતોજ રહયો. પણ સાહેબ હું ગરીબ છું મારી પાસે રૂપિયા નથી છતાં ત્રણ અઠવાડિયાં પછી... ના કાકા હું તમારી પાસે પૈસાની આશા નથી. રાખતો. કાકા મારી તો આશાની માગણી છે. મને આશામાં મારૂ જીવન ઉજ્વળ દેખાય છે, મારા જીવનસાથીની

અનુ પાન નં. [illegible] ઉપર

Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 134 of 358 Page 18 of 44
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n136/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-06 -Jagruti

realpatidar.com

તેજપુંજ

રતીલાલ દેવસીભાઇ પટેલ
" વિભ્રમી " અમદાવાદ

આદર્શ પહેલો, મમતા પછી. મમતાની ખાખ પર રચાયેલો આદર્શ યુગયુગ સુધી અમર બની રહે છે.

અધર્મના યુગ પર જ્યારે અંધારા ઉતરે છે. ત્યારે પ્રકાશની મહારેખા દોરવા ભગવાન અવતાર લેતા હોય છે.

સંશયની રેખા કાં તો માનવીને સત્ય તરફ લઇ જાય છે. કાં સત્ય પરથી નીચે પછાડે છે

પ્રકૃતિ સર્વથી બળવાન અને મહાન હોવા છતાં ય પુરૂષનો મોહ તેને નિર્બળ બનાવી દે છે.

શમાએ પતંગાને બાળવા સાથે નિજની જાત પણ બાળી છે તે ન ભૂલવું ફરજ નિભાવવામાં શમા અને પતંગા બેય સરખા છે.

જે માનવી જીવનભર સદાય આગથી કાંપતો રહ્યો છે, દૂર રહેતો હોય છે તે આગ માનવીના મૃત્યુને ય છોડતી નથી.

જેના અજવાળામાં આપે રાત ગાળી તે દિપકનો આપને જરા સરખો ય ખ્યાલ આવ્યો છે ખરો ?

ગુલાબની સોરમ લેવી હોય તો તેના કાંટાના ઘા સહેવાની તાકાત પણ હોવી જોઇએ

વણનારને કયાંથી ખબર ! કે પોતે વણેલું કાપડ (એજ) કોઇનું થાશે કફન કે કોઈનું થાશે પાનેતર !

પહાડમાંથી કોઇએ પત્થરનો ટૂકડો શોધી, શિલ્પીએ એના દેહ પર ટાંકણાં મારી રૂપ આપી પરિવર્તિત કર્યું અને માનવીએ એ જ પત્થરના ટૂકડાને લાખ લાખ વંદન કર્યા.

પ્રેમનાં અડપલાં કરવા કરતા એક જ પુરૂષને ચાહવો અને તેના ચરણે સર્વસ્વ અર્પણ કરી દેવામાં જ સ્ત્રીની શોભા છે.

સંસ્કારનો દીપ જન્મદાત્રી જ બાળકને આપી શકે. જેમાંથી સંસ્કારિતાનું બીજ રોપાય છે.

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 135 of 358 Page 19 of 44
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n137/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-06 -Jagruti

realpatidar.com

સંધ્યાના રંગ જોઇ જીવનના રંગનો ખ્યાલ કરજો, ચીમળાયેલ ફુલને જોઇ જીવન પછીના મૃત્યુનો ખ્યાલ કરજો.

મહત્તાને ઠોકર મારી મુહત્વાકાંક્ષામાં રાચવું એ સામાન્યતા છે. પરંતુ મહત્વાકાંક્ષાને બદલે મહત્તાની શોધ કરવી એનું નામ સાધુતા છે.

ચાલ્યો હતો જીંદગીને જીંદગી બનાવવા. પરંતુ મળ્યું શું જાણો છો આપ? જીંદગી વેડફાઇ ગઇ.

કોઇપણ જાતના આદર્શ વિનાનું જીવન સર્વથા અર્થહીન હોય છે જ્યારથી શરૂ થાય છે ત્યારથી કિંમત વિનાનું, અસંતોષ ઉપજાવે તેવું હોય છે તેવું જીવન સર્વ માટે બોજારૂપ બની રહે છે.

દીવડો સાવ નાનો તેની જ્યોત મોટી તેમ માનવી નાનો તેની માનવતા મોટી શ્રદ્ધા અને સ્નેહના સરળ પ્રવાહે વહેતાં નીર વહેમના ખડક સાથે અથડાય તો?

નારીના જીવનની સર્વથા પ્રાણપ્રિય ભાવનાઓ બે–પ્રિતી અને વાત્સલ્ય.

અનુ. પાન ૧૪ નું ચાલુ

ઝલક અને તેમાં દેખાય છે પણ સાહેબ અમે ગરીબ અને તમે દાકતર કેમ બને આ!" કાકા ઇશ્વરના દરબારમાં સૌ સરખા છે. કિરણ પણ ઇશ્વરની જ ભેટ છે ને? સુર્યમાંથી કિરણ ઇશ્વર જ આપે છે ને? તો કિરણને પણ સૌ સરખા છે કાકા! મોહને આશા સામુ જોયું. આશાએ તેના બન્ને હાથથી મોં ઢાંકી દીધું, સૌ રાજી થતાં ઘેર ગયાં. કિરણને આશા મળી, જીવન સુખેથી પસાર કરવાની મોહનને મુક્તિ મળી સમાજના ભયંકર દબાણથી.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n138/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-06 -Jagruti

realpatidar.com

વિક્રમ સંવત ૨૦૩૧ની સાલનો ચોમાસુસાર

- જગદંબા તું ઈશ્વરી જગની સરજનહારે.
- માતા પૂછું હું ખેડુત તુજને, કહો આ સાલનો ચોમાસુ સાર.
- માતા બોલી પ્રેમથી, સુણ ખેડુત દઈ ધ્યાન.
- વર્ષા વરસે ભારી આ વર્ષે, કચ્છ, સૌરાષ્ટ્ર, ગુજરાતમાં ઠામોઠામ.
- જેઠ, અષાઢને શ્રાવણે, મેઘ વરસશે મુશળધાર.
- અન્ન ઘાસચારો પાકશે, પાકશે ફળફૂલ અપાર.
- વનવગડે પાણી વહેતાં દેખશો, નદીઓએ આવશે પૂર.
- તળાવ, ડેમોએ ઓગન વહેશે. પાતાળે પાણી ભરપૂર
- નેશ નવાણે પાણી આ વરસમાં, દુષ્કાળ સર્વે ભૂલી જાશો.
- ઘાસચારો, અન્ન બહુ પાકતાં, પાછળનાં બબ્બે વર્ષ આનંદે ખાશો
- વાવણી કરજો પ્રેમથી, લેજો વરસનો લાભ.
- આ વરસ ગુમાવશો, તો ફુટયાં તમારાં ભાગ્ય.
- દૂધ દહીં આ વરસમાં, પીશે ગરીબોનાં બાળ.
- ક્યારેક, ક્યારેક આ વરસમાં, વરસાદ વરસશે મુશળધાર.
- જાન માલની હાની થાશે, તેની કરજો સંભાળ.
- પણ ઘાસચારો અન્ન બહુ પાકશે, વરસમાં બેડો પાર.
- સોંઘારત આ વરસમાં સમજી લેજો સાર.
- "સાવગણુ" વધુ જાણે નહીં, જાણે જગ કીરતાર.

વિક્રમ સંવત ૨૦૩૧ની સાલનું ચોમાસુ વૈશાખ વદી ૧૦ થી શરૂ થઈ ભાદરવા સુદી ૧૦ના રોજ પુરુ થાય છે. પ્રથમ સાડાત્રણ માસ વરસાદ જોરદાર વરસશે, પાછળ ભાદરવા, આસોમાં વરસાદ ઓછો પડે તેવી વકી છે, કઠોર માટે પૂરો, તેલીબીયાં માટે પોણો તથા લાંબા આયુષ્યના કપાસ માટે વરસાદ ઓછો લેખાશે.

એકંદરે વરસની પેદાશ દસ થી ચૌદ આની ગણી શકાય પ્રથમ વધુ વરસાદ થવાથી ખેતીવાડીનું ધોવાણ થાય, રોડ રસ્તાઓ, બગડે, જૂના કુવાઓ પાણીથી ભરાય; તળાવ, ડેમો તેમજ તમામ જળાશયોમાં પૂરતું પાણી ભરાય. પછી ઈશ્વર ઈચ્છા બળવાન છે.

તા.ક.:— આ લેખના વાંચકોને જણાવવાનુ કે પાછળના બે વરસના લેખ જાહેર કરવામાં નહીં આવે તેની નોંધ લેશો.

સીવગણભાઈ લખાભાઈ પટેલ
કલ્યાણપુર (મંજલ) ઠે. ઈશ્વર ભુવન જિલ્લો [illegible]

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n139/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-06 -Jagruti

realpatidar.com

સમાચાર દર્શન

શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર ભગિની સમાજ

[ગુજરાત] ધનસુરા.

સમગ્ર વિશ્વ જયારે મહિલાઓના ઉધ્ધાર અને જાગૃતિ માટે આંતરરાષ્ટ્રિય મહિલા વર્ષની ઉજવણી કરી રહ્યું છે. અને પ્રગતિશીલ રાષ્ટ્રની મહિલાઓ પણ પોતાના હકક અને સમાજમાં પોતાના આગવા સ્થાન માટે લડી રહી છે તેવા પ્રગતિશીલ સમયની અંદર આપણા કચ્છ કડવા પાટીદાર સમાજની બહેનો સમયને ઓળખ્યા વિના પોતાની શકિતઓને સુષુપ્ત અવસ્થામાં રાખી બેસી રહે એ ઇચ્છનીય નથી. આથી બહેનોમાં જાગૃતિ આવે અને સમાજ કયાં જઇ રહ્યો છે તેનો ખ્યાલ આવે તે હેતુથી તા. ૨૦–૪–૭૫ના રોજ ૧–૦૦ વાગે શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર ભગિની સમાજની મીટીંગ ધનસુરા મુકામે રાખવામાં આવી હતી ઉપરોકત મીટીંગમાં ગુજરાતના ઘણા કંપાઓમાંથી ખૂબ મોટા પ્રમાણમાં બહેનોએ હાજરી આપી હતી. આ મીટીંગનું અતિથિવિશેષપદ શ્રી સાવિત્રીબેન વેલાણી M. A B Ed, ગૃહમાતા કન્યા છાત્રાલય)એ શોભાવ્યું હતું, સભાની શરૂઆત છાત્રાલયની બહેનોની પ્રાર્થના દ્વારા કરવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ લીલાબેન એ. પટેલે (B. A.) સર્વ બહેનોનું હાર્દિક સ્વાગત કર્યું હતુ. ભગિની સમાજના મંત્રી શ્રીમતી પારૂલબેન આર. પટેલે (B A. Second LL. B.) ગત સભાની મિનિટ બુકનું વાંચન કર્યું હતુ.

આ મીટીંગમાં નીચેના એજન્ડા ઉપર ચર્ચા વિચારણા કરવામાં આવી હતી. (૧) આંતરરાષ્ટ્રિય મહિલા વર્ષની ઉજવણી (૨) મહિલા સંગઠન (૩) કન્યા વિક્રય (૪) કન્યા કેળવણી (૫) સામાજિક પ્રશ્નો અંગે ચર્ચા વિચારણા વગેરે.

ઉપરોકત મુદ્દાઓને અનુલક્ષીને શ્રી સાવિત્રીબેન વેલાણી, કુમારી નર્મદાબેન એ. પટેલ, શ્રીમતી પારૂલબેન આર. પટેલ, શ્રીમતી પુષ્પાબેન સી. પટેલ, કુમારી લીલાબેન એ. પટેલ, શ્રીમતી શાન્તાબેન સી. પટેલ, શ્રીમતી લક્ષ્મીબેન પી. પટેલ. શ્રીમતી જયાબેન એમ. પટેલ વગેરે બહેનોએ પોતાના મુકત વિચારો દ્વારા ચર્ચા વિચારણા કરી હતી જે નીચે મુજબ છે,

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 138 of 358
Page 22 of 44

https://archive.org/details/bk191/page/n140/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-06 -Jagruti

realpatidar.com

(૧) શ્રી સાવિત્રીબેન વેલાણી M. A. B Ed.

(ગૃહમાતા : કન્યા છાત્રાલય–ધનસુરા)

શ્રી સાવિત્રીબેન વેલાણીએ બહેનોને આંતરરાષ્ટ્રીય મહિલા વર્ષની ઉજવણી શા માટે થઇ રહી છે. તેનો હેતુ સમજાવ્યો હતો અને કહ્યું હતું કે અમેરિકા જેવા વિકસીત દેશની મહિલાઓ પોતાના, પુરુષ સમાન અધિકાર માટે જેહાદ જગાવી રહી છે. એની સરખામણીમાં ભારતની મહિલાઓ ઘણી જ પછાત છે તેનું કારણ આપણા દેશની સંસ્કૃતિ પાશ્ચાત્ય સંસ્કૃતિ કરતાં ઘણી જ ભિન્ન છે આપણા દેશની સંસ્કૃતિ ઊંચી હોવા છતાં બહેનોમાં નિરક્ષરતાના કારણે ઘણી પછાતતા અને અજ્ઞાનતા જોવા મળે છે. આજે સમય ખૂબજ પરિવર્તનશીલ બન્યો છે. અને પલટાયેલા સમયની માંગ ઉભી થઇ છે કે બહેનો ઘરની ચાર દિવાલોની અંદરથી બહાર નીકળી કુદકેને ભુસકે પરિવર્તન પામતી દુનિયાના દર્શન કરે અને તેની સાથે કદમ મિલાવી આગળ ચાલે આ માટે બહેનોએ શિક્ષણ મેળવી આગળ આવવા માટેની તકો ઉભી કરવી પડશે

તે ઉપરાંત તેમણે જણાવ્યું હતું કે આપણી જ્ઞાતિ ખુબ વિશાળ હોવાથી નાના કંપાઓથી માંડી મોટાં મોટાં શહેરો અને તેથી પણ આગળ કહીએ તો પશ્ચિમના દેશો સુધાં વિસ્તરેલી જોવા મળે છે. અને આર્થિક ક્ષેત્રે તેણે સારી એવી પ્રગતિ સાધી છે. પરંતુ આપણી જીવનશૈલી જોઇએ તેટલા બદલાયેલી જોવા મળતી નથી. આપણે જીવનમાં ફક્ત શ્રમને જ વધુ મહત્વ આપીએ છીએ અને તેના લીધે આપણે શિક્ષણ અને અન્ય બાબતોમાં ખુબ જ પાછળ રહી જઇએ છીએ અને સર્વાંગી વિકાસ સાધી શકતા નથી તેમાં પણ બહેનોની બાબતમાં જોઇએ તો બહેનોને ફક્ત ઘરકામમાં જ નિષ્ણાત બનાવવા સિવાય આપણી પાસે બીજી કોઇ મહત્વાકાંક્ષા જોવા મળતી નથી. પરંતુ આપણે એ ભૂલી જઇએ છીએ કે સમયની અંદર કેટલું બધું પરિવર્તન આવ્યું છે આજે બહેનોનું ભાવિ ધુંધળુ છે આજે બહેનો શિક્ષણ નહિ લે અને ભવિષ્યમાં કદાચ તેમનાં લગ્ન એવા કોઇ યુવકો સાથે થાય કે જે કોઈ ઊંચા ખાતાના ઓફિસરો હોય અને અમેરિકામાં કે વિદેશમાં પણ રહેતા હોય, તો આવા પ્રસંગોમાં માનસિક અને વૈચારિક સંઘર્ષ ઉભો થવાથી તેનો સંસાર રૂપી રથ યોગ્ય રીતે નહીં ચાલી શકે. તેથી તેમણે કન્યાઓને વધુમાં વધુ શિક્ષણ આપવા માટે માતાઓને વિનંતી કરી હતી અને કહ્યું હતું કે આજે કન્યાઓને શિક્ષણ આપવા માટે દેશ અને સમાજની ખૂબજ તૈયારી છે તો દરેકે તેનો સંપૂર્ણ લાભ લેવો જ જોઇએ અને જેમની શકિત ન હોય તેમણે પણ ઓછામા ઓછું એસ. એસ સી. સુધીનું શિક્ષણ તો કન્યાઓને આપવું જ જોઇએ એવી ભારપૂર્વક રજૂઆત કરી હતી.

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n141/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-06 -Jagruti

realpatidar.com

તે ઉપરાત બાળલગ્નનો વિરોધ કરતા તેમણે જણાવ્યું હતું કે નાની ઉંમરે થતા લગ્નો જ ગમા-અણગમા, મારપીટ અને છૂટાછેડા જેવા અનેક પ્રશ્નો ઉભા કરે છે, તે ઉપરાંત નાની કન્યાઓ કે જેમને સંસાર એટલે શું તેનું ભાન પણ હોતું નથી. એવી નાની વયે તેમને અનેક બંધનો, તકલીફો, વહુ તરીકેની મર્યાદાઓ વગેરેમાં લપેટાઇ જવું પડે છે અને તેવી બહેનોની તમામ શક્તિઓ ખિલ્યા પહેલાં જ કરમાઇ જાય છે. તેવી રજૂઆત સાથે અંતમાં તેમણે માતાઓને કહ્યું હતું કે કન્યાઓની જિંદગીને કેવો ઘાટ આપવો એ તમારા હાથમાં છે. તેથી કન્યાઓની ઉંમર ઓછામાં ઓછી ૧૮ વર્ષની થયા-પછી જ તેમના લગ્ન માટે વિચારવું જોઇએ.

(૨) શ્રીમતી જયાબેન એમ. પટેલ (રામેશ્વરકંપા)

શ્રીમતી જયાબેન એમ. પટેલે કેળવણીની હિમાયત કરી હતી. અને શ્રી સાવિત્રીબેન વેલાણીએ બાળલગ્નનો વિરોધ અને કન્યા કેળવણીની જે ચર્ચા કરી હતી તેને અનુમોદન આપતાં જણાવ્યુ હતું કે પહેલાં તો શિક્ષણ મેળવવા માટે સુવિધાઓ ન હતી. તેમજ કન્યાઓને શિક્ષણ આપવા તરફી વલણ પણ ન હતું પરંતુ આજે દેશ અને સમાજ તરફથી કન્યા કેળવણીને પ્રોત્સાહીત કરવા માટેના ઘણા જ પ્રયત્નો થાય છે તો તેનો લાભ દરેકે લેવો જોઇએ.

શ્રીમતી લક્ષ્મીબેન પી. પટેલ (બાણીકંપા)

શ્રીમતી લક્ષ્મીબેને પણ કન્યાઓને કેળવણી આપવા પર ભાર મુકયો હતો તેમજ બાળલગ્નનો વિરોધ કર્યો હતો. તેમણે કહ્યું હતું કે બાળલગ્ન અને કન્યા કેળવણી એ એકબીજાને અસર કરે તેવાં પરિબળો છે જો કન્યાઓને નાનપણથી જ પરણાવી દઇશું તો તેમને યોગ્ય રીતે ભણાવી નહીં શકાય. અને ભણતર વિનાનું જીવનએ આજના સમયમાં નકામું બની જાય છે. આ માટે તેમણે બહેનોનાં લગ્ન ૧૮ વર્ષની ઉંમર થયા પછી જ થવાં જોઇએ એવો સવિત્રીબેન વેલાણીએ જે પ્રસ્તાવ મુકયો તેને ટેકો આપ્યો હતો

(૪) શ્રીમતી શાન્તાબેન સી. પટેલ (જ્યોતિફાર્મ)

તેમણે ઉંઝા તરફ થઇ રહેલા કન્યાવિક્રયનો વિરોધ કર્યો હતો. અને કહ્યું હતું કે ઉંઝામાં પરણાવવામાં આવતી બહેનોની અવદશા વિશે તો દરેક જણ જાણે છે અને સાંભળે પણ છે. તેનાથી કોઇ અજાણ નથી તેમ છતાં માતાપિતાઓ અને દલાલો પૈસા અને દાગીનાની લાલચમાં રહીને પોતાના અંગત સ્વાર્થ ખાતર

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 140 of 358
Page 24 of 44

https://archive.org/details/bk191/page/n142/mode/1up

realpatidar.com

પોતાની દિકરીઓનું વેચાણ કરતાં જરાપણ સંકોચ કે આઘાત અનુભવતા નથી તેવા કુકર્મ કરતાં માબાપ અને દલાલોને સમાજમાં ઉઘાડા પાડી તેમની ફજેતી કરવી જોઇએ. તે ઉપરાંત સમાજે તેમના માટે કડકમાં કડક પગલાં લેવાં જોઇએ. તેમણે વધુમાં જણાવ્યું હતું કે જે કન્યાઓનાં મા-બાપ તેમને ઊંઝામાં ગમે તેવા શ્રીમંત કે અમીરના નબીરાને ત્યાં પરણાવે અને છેવટે તેમની દુર્દશા થાય તેના કરતાં બહેતર છે કે જેઓ રોજનું રોજ કમાઈને ખાય, તેવા ગરીબને ત્યાં પરણાવે કે જેથી કરીને તેઓ પોતાના બાપબળ વડે રોટલો રળી શાંતિથી તો જીવી શકે. આ બાબત પરત્વે માતાઓએ ખાસ વિચારવું જોઈએ વધુમાં તેમણે જણાવ્યું હતું કે બહેનોને જો પુરતું શિક્ષણ આપવામાં આવે તો બહેનોની આ અવદશાને જરૂર દૂર કરી શકાય.

(૫) શ્રીમતી પુષ્પાબેન છબીલદાસ B. Com. (હીરાપુરકંપા)

શ્રીમતી પુષ્પાબહેને પોતાના જાત અનુભવ પરથી જણાવ્યું હતું કે શિક્ષિત અને શહેરી બહેનો ઘરકામ કે અન્યકામ કરી શકતી નથી તેનો સમાજમાં જે ખ્યાલ પ્રવર્તે છે તે ખોટો છે. જો કે શરૂઆતમાં તેને થોડી મુશ્કેલી પડે છે. પરંતુ પાછળથી તેને શીખી લેતાં વાર લાગતી નથી.

તે ઉપરાંત સામાજિક રીવાજો પર બોલતાં તેમણે જણાવ્યું હતું કે સમાજના રીવાજો મનુષ્યના જીવનમાં ઓતપ્રોત રીતે વણાઇ ગયેલા છે. તેથી તેને બદલવા એ સહેલા નથી. તેમ એકલદોકલ વ્યક્તિનું કામ પણ નથી. દા ત. લાજ એ એક રીવાજ છે. પણ ઘણીવાર લાજનું બંધન છોડવા જતાં અમર્યાદાનું દૂષણ પણ ઉભું થાય છે. તેથી તેમણે બહેનોને જણાવ્યું હતુ કે લાજ છોડવાની સાથે મર્યાદા ન છોડવી જોઈએ તો જ તેની સારી છાપ પડશે.

તે ઉપરાંત કન્યા કેળવણીની હીમાયત કરતાં તેમણે જણાવ્યું હતુ કે કન્યાઓને વધુમાં વધુ શિક્ષણ આપવા માટે પ્રયત્ન કરવો જોઈએ

(૬) મંત્રી શ્રીમતી પારૂલબેન આર. પટેલ B. A. Second LL. B. અમદાવાદ

શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર ભગિની સમાજના મંત્રી શ્રીમતી પારૂલબહેને મહિલા સંગઠનને વધુને વધુ મજબૂત અને સબળ બનાવવા માટે રચનાત્મક કાર્યો કરવાનો અનુરોધ કર્યો હતો. તેમણે કહ્યું હતું કે આપણો ભગિની સમાજ હજુ શૈશવકાળમાં છે તેને મજબૂત બનાવવા માટે આપણે વિવિધ કાર્યક્રમો યોજવા પડશે. તે કાર્ય દરેકના સહકાર પર આધારિત છે. તેથી નાના બાળક રૂપી ભગિની સમાજને યોગ્ય રીતે ઉછેરવા માટે આપણે બધા ભેગા થઇ સક્રિય પ્રયાસો કરીશું. realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n143/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-06 -Jagruti

realpatidar.com

તો જ ધારેલ સિધ્ધિ હાંસલ કરી શકીશુ તે ઉપરાંત વધુમાં તેમણે ઉમેર્યું હતુ કે દરેક કપાઓમાં સેવા, સંગઠન અને સહકારના પાયા પર આધારિત સ્થાનિક મહિલા સંગઠનો પણ સ્થાપવા જોઇએ અને ગામમાં ઉભા થતા બહેનોના પ્રશ્નો સમજૂતીના પાયા પર સુલજાવવા માટે પ્રયત્ન કરવો જોઇએ.

તે ઉપરાંત ભગિની સમાજ પાસે આવેલ કેટલાંક સામાજિક કિસ્સાઓ તેમણે જાહેરમાં વાંચી સંભળાવ્યા હતા. જે પર બહેનોએ ચર્ચા વિચારણા કરી હતી.

અંતમાં શ્રીમતી પારૂલબહેને આપણા સમાજની દુઃખી, ત્યકતા કે નિરાધાર બહેનોને આશ્રયસ્થાન મળી રહે તદ્‌ઉપરાંત આર્થિક રીતે તેઓ પોતાના પગ પર ઉભી રહી શકે તે હેતુસર એક નારી વિકાસ ગૃહની આવશ્યકતા માટે એક પ્રસ્તાવ રજુ કર્યો હતો. જેને બહેનોએ વધાવી લીધો હતો.

(૭) કુમારી લીલાબેન એ. પટેલ (B A) નેશનલ ટાયર્સ, ધનસુરા.

કુમારી લીલાબહેને આંતરરાષ્ટ્રિય મહિલા વર્ષ શા માટે ઉજવાઇ રહ્યું છે તેનુ મહત્વ બહેનોને સમજાવ્યુ હતું અને બહેનોને તેમનામાં પડેલ સશુપ્ત શકિતઓને જાગૃત કરી કામે લગાડવાની અપીલ કરી હતી તે ઉપરાંત બહેનોને જે સામાજિક તેમજ આર્થિક ક્ષેત્રે અન્યય થાય છે તેની સામે પોતાના ન્યાય માટે સંગઠિત થવાની હાકલ કરી હતી.

કન્યા વિક્રય ઉપર બોલતાં લીલાબહેને જણાવ્યુ હતું કે આપણા સમાજમાં કન્યાવિક્રયનું દૂષણ છેલ્લા થોડાંક વર્ષોથી ખૂબ આગળ વધતું જાય છે. તે વર્તમાન તેમજ ભાવિ સમાજ માટે ખૂબજ ખતરનાક અને શરમજનક છે. કન્યાઓનો ઉપર છલ્લો ફુગાવો છે. તેની નોંધ લીધા વિના કેટલાય માબાપ પોતાની દિકરીઓને ઊંઝા તરફ પરણાવવા માટે તૈયાર થાય છે. તે ઉપર જો સમાજ વહેલી તકે નહી વિચારે તો એ દિવસો બહુ દૂર નથી કે આજે જે પરિસ્થિતિ કન્યાઓનાં માબાપની છે. છે. તેવી જ પરિસ્થિતિ દિકરાઓના માબાપની આવીને ઉભી રહેશે. આ માટે તેમણે માતાઓને અનરોધ કર્યો હતો કે મા પણ જો પોતાની દીકરીની આવી અવદશા ઉભી કરે તો તેથી વધુ ખરાબ બીજું શું કહી શકાય. આ માટે તમામ હાજર રહેલ માતાઓને તેમણે કહ્યું હતું કે તમારુ ઘર ગરીબ છે તે બહાના હેઠળ તમે તમારી દિકરીઓનું ભાવિ ધુંધળું ન બનાવી દેશો. ફકત દીકરીનાં માબાપ જ ગરીબ હોય છે અને દિકરાઓનાં માબાપ નથી હોતાં તેવું નથી. પોતાના સંતાનોના સગપણ માટે ધીરજ રાખી પુરુષાર્થ કરવામાં આવે તો જરૂર તેમાં તેમને સફળતા મળશે જ. માટે આવા દુષણો ન થાય અને થતા હોય તો પણ તેને અટકાવી દેવા માટે માતાઓને વિનંતી કરી હતી.

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 142 of 358
Page 26 of 44

https://archive.org/details/bk191/page/n144/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-06 -Jagruti

realpatidar.com

અંતમાં કન્યા કેળવણીની હીમાયત કરતાં તેમણે કહ્યું હતું કે વર્તમાન પરિસ્થિતિને અનુસરીને અન્ય સમાજોની હરોળમાં ઉભા રહેવા માટે બહેનોએ શિક્ષણ મેળવવું એ ખૂબ જરૂરી છે

(૮) પ્રમુખ —**નર્મદાબહેન એ. પટેલ** M. A. (નેશનલ ટાયર્સ–ધનસુરા.)

પ્રમુખશ્રીએ બહેનોને મોટી સંખ્યામાં હાજર રહી સહકાર આપવા બદલ ધન્યવાદ આપ્યા હતા. અને ઉત્તરોત્તર વધુને વધુ સહકાર આપવા માટે વિનંતી કરી હતી. તેમણે જણાવ્યું હતું કે કોઇપણ અઘરુ કે મુશ્કેલ કાર્ય પણ સંખ્યાબળ અને સંગઠનને આધારે હળવું બનાવી શકાય છે. માટે આરંભે શૂરા જેવી સ્થિતિ ઉભી ન કરતાં વધુને વધુ સક્રિય બની મજબૂત સંગઠન રચવા માટે બહેનોને આગ્રહપૂર્વક વિનંતી કરી હતી. તેમણે બહેનોને જણાવ્યું હતું કે બહેનોની અંદર જે શકિતઓ પડેલી છે. અને કામ કરવની જે નિષ્ઠા છે તે કદાચ પુરુષોમાં પણ નહીં હોય, પરંતુ બહેનોને આગળ આવવા માટે તક જ સાંપડી નથી. આજ આપણા દેશનો સર્વાંગી વિકાસ થઈ રહ્યો છે. અનેક ક્ષેત્રે પરિવર્તન થઈ રહ્યુ છે. તે સમયે જો આપણે સામુહિક રીતે સંગઠિત બનવાનો પ્રયાસ નહીં કરીએ અને જાગૃત નહીં બનીએ તો અન્ય સમાજોની હરોળમાં ખૂબ પાછા પડી જઇશું અજે સામાજિક વાતાવરણ પણ રાજકિય વાતાવરણની માફક ગંદુ અને કહોવાયેલું જોવા મળે છે. તેની અંદર રહીને જો આપણે જીવન જીવવું હશે તો અજ્ઞાન, આશાક્ષત અને ગભરું બની બેસી રહવાથી નહી ચાલે આ માટે આપણે બધાએ ભેગા મળી આપણા સમાજમાં જે જે બાબતોની ઉણપો છે તે દૂર કરવા સામુહિક પ્રયાસ કરવો પડશે અને એટલા માટે જ આજે આપણે અહીં ભેગાં થયાં છીએ.

તેમણે જણાવ્યું હતું કે ચાલુ ૧૯૭૫નું વર્ષ એ વિશ્વ મહિલા વર્ષ તરીકે ઉજવાઇ રહ્યું છે. તે પ્રસંગે બહેનોએ જાગૃત બની પોતાની સલામતી અને રક્ષણ માટે તેમજ પોતાના હકક અને અધિકારને માટે સમાજ સમક્ષ જેહાદ ઉઠાવવાની જરૂરી છે જે દેશના વડાપ્રધાન એક સ્ત્રી હોય તે દેશની બહેનો ફકત ઘરકામ કરી ઘરના ચાર દિવાલોની અંદર પોતાનું જીવન વ્યતીત કરી નાખે એ કેટલું બધું બેહુદું છુ લાગે તેમ છે. બહેનોએ વડાપ્રધાનનો દાખલો લેવો જોઈએ કે કેટલા સબળ વિરોધ પક્ષની વચ્ચે પણ જે પોતાનાં વિચારબળ અને બુધ્ધિ પ્રતિભાને લીધે અણનમ રહે છે. તે દેશના નાગરિકો તરીકે બહેનો જીવન જીવવા બાર જીવે એ પણ કેટલું બધું અસ્થાને લાગે છે. તો આ મહિલા વર્ષ ઉજવાઈ રહ્યું છે, ત્યારે બહેનો પોતાનામાં પડેલી સુષુપ્ત શકિતઓને સાકાર બનાવે અને સમાજના realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 143 of 358
Page 27 of 44

https://archive.org/details/bk191/page/n145/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-06 -Jagruti

realpatidar.com
આને દેશના ઉપયોગમાં લે તેવું અહીંથી નક્કી કરે

તેમણે બહેનોને કહ્યું હતું કે બહેનો જ બહેનોને દુખી કરતી હોય તેવા હજારો દાખલાઓ આપણે નજર સમક્ષ રોજબરોજ જોઈએ છીએ કે અનુભવીએ છીએ. મોટા ભાગના સામાજિક પ્રશ્નો છુટાછેડા મારાપીટ વગેરે બહેનોની ખોટી ચડામણી કે કાન ભભેરણીના લીધે નજીવા કારણસર ઊભા થતા જોવા મળે છે તે પણ એક અત્યંત શરમજનક બાબત કહી શકાય. આ માટે માતાઓ અને બહેનોએ શાંત ચિત્તે વિચાર કરવો જોઈએ કે તેઓ પોતાના ઘરને કુટુંબને અને સમગ્ર જ્ઞાતિને માટે કેટલું બધું હીણું કાર્ય કરી રહ્યાં છે. તેઓ પોતાના સ્વ કે અહંમને પોષવા માટે જરા પણ હરગુજર કરતાં નથી કે સામાન્ય કારણોને સુલઝાવવા પ્રયત્ન કરતાં નથી તેઓ કદી બીજાઓનું તો શું પણ પોતાનુ પણ ભલું કરી શકતાં નથી. આ માટે તેમણે ભગિની સમાજ પાસે આવેલા છુટાછેડા અને મારપીટના પ્રશ્નોના ઉદાહરણો રજૂ કરી બહેનો જ કેટલાં હીણા કામ કરે છે. તે સાબીત કરી બતાવ્યુ હતુ આ માટે બહેનોએ વિશાળ રીતે સમગ્ર પરિસ્થિતિને સમજવી જોઈએ. અને પોતાના સંકુચિત વિચારોને દુર કરવા જોઈએ. અંતમાં તેમણે બહેનોને વિનંતી કરી હતી. કે આ વિશ્વ મહિલા વર્ષ ઉજવાઈ રહ્યું છે. તે નિમિતે બહેનો એટલુ નક્કી કરે કે દરેક બહેન ઓછામાં ઓછી એક દુઃખી બહેનનું દુઃખ તો જરૂર દુર કરશે જ.

છેલ્લે સમગ્ર ચર્ચા વિચારણા બાદ નીચેના ઠરાવો પસાર કરવામાં આવ્યા હતા જે નીચે મુજબ છે.

૧) આંતરરાષ્ટ્રિય મહિલા વર્ષની ઉજવણી નિમિતે બાળલગ્નને અટકાવવાના મૂળભુત પ્રયાસ તરીકે એવુ નક્કી કરવામાં આવ્યું કે દરેક માતા પોતાની પુત્રી ૧૮ વર્ષની ઉંમરની થાય પછી જ તેનાં લગ્ન કરશે.

(૨) આંતરરાષ્ટ્રિય મહિલા વર્ષ નિમિત્તે બહેનોના ઉદ્ધાર માટે એવું નક્કી કરવામાં આવ્યું કે દરેક બહેન ઓછામાં ઓછી એક દુઃખી બહેનનું દુઃખ તો જરૂર દુર કરશે જ.

(૩) કન્યા કેળવણીના પ્રચાર માટે એવું નક્કી કરવામાં આવ્યું કે ઓછામાં ઓછુ એસ. એસ. સી. સુધીનું શિક્ષણ દરેક કન્યાઓને આપવું જ.

(૪) ઉંઝા તરફી થઇ રહેલા કન્યા વિક્રયના અનિસ્ટને ડામવા માટે માતાઓએ જાગૃત બનવું અને પોતાના ગામમાં કે સગા સબંધીમાં ઉંઝા તરફી લગ્ન થતાં હોય તે અટકાવવા અને તેની જાણ કાર્યાલયને કરવી

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 144 of 358
Page 28 of 44

https://archive.org/details/bk191/page/n146/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-06 -Jagruti

realpatidar.com (૫) જાગૃત અને મહિલા સંગઠનના ધ્યેયને સિધ્ધ કરવા માટે ગુજરાતના તમામ કંપાઓમાં મહિલા મંડળો સ્થાપવાં.

(૬) વિમળાબેન ડાહ્યાભાઈ (નાપાકંપા)ની અરજી ધ્યાનમાં લઈ કારોબારીએ તે અંગે બંને પક્ષને સાંભળી અને યોગ્ય ચૂકાદો આપવાનું ઠરાવવામાં આવ્યું.

ઉપરોકત ઠરાવોને સર્વાનુમતે બહાલી આપવામાં આવી હતી

અંતમાં આભારવિધિ અને ફળાહાર બાદ સભાનુ વિસર્જન કરવામાં આવ્યું.

★

૧૯૭૫ માર્ચ, એસ. એસ. સી. નું ૧૦૦ ટકા પરિણામ

શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સનાતન સમાજ વિદ્યાર્થી ભવન ધનસુરા (ગુજરાત)
શ્રીમતિ સુજબાઇ સવદાસ લાલજી માવાણી કન્યા છાત્રાલય ધનસુરા ,,

ચાલુ સાલે માર્ચ-૧૯૭૫માં લેવાયેલી એસ. એસ. સી. પરીક્ષાનું ઉપરોકત બન્ને સંસ્થાઓનું પરીણામ ૧૦૦ ટકા આવ્યું છે.

વિદ્યાર્થી ભવનમાં કુલ ૧૩ વિદ્યાર્થીઓ પરીક્ષામાં બેઠેલા હતા તેઓ સૌ ઉત્તીર્ણ થતાં ભવનનુ પરિણામ ૧૦૦ ટકા આવ્યું છે.

રૈયાલાલ બેતાભાઇ પટેલ વિથોણ (કચ્છ) નિવાસી ૭૪ ટકા માર્કસ મેળવી આપણા વિદ્યાર્થી ભવનમાં પ્રથમ નંબરે ઉત્તીર્ણ થાય છે તે બદલ અભિનંદન.

કન્યા છાત્રાલયની કુલ ૭ વિદ્યાર્થીનીઓમાંથી બધી જ પાસ થતાં પરિણામ ૧૦૦ ટકા આવ્યુ છે.

હંસાબેન મણીલાલ પટેલ વિષ્નુપુરાકંપા નિવાસી ૬૫.૫ ટકા માર્કસ મેળવી કન્યા છાત્રાલયમાં પ્રથમ નંબરે ઉત્તીર્ણ થાય છે તે બદલ અભિનંદન.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n147/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-06 -Jagruti

realpatidar.com

★ શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સનાતન સમાજ યુવક મંડળ ઘનસુરા (ગુજરાત) એ ચાલુ વર્ષે તાજેતરમાં સાબરકાંઠા તેમજ ખેડા જિલ્લામાં તેમજ અન્ય જિલ્લાઓમાં વસતા ભાઇઓ કે જે આ મંડળના સભ્ય છે અને સક્રિય પણે પ્રતિનિધિત્વ કરે છે તેઓ સૌને ૧૦ વર્ષથી ઉપરની ઉંમરના આપણા સમાજના છોકરા અને છોકરીઓની સંખ્યાની ગામવાર અને કુટુંબવાર નોધ કરીને ઘનસુરા ખાતે મંડળની ઓફીસે વહેલી તકે મોકલાવી આપે. કેટલાક વિસ્તારોમાંથી આવી નોંધ તૈયાર થઇને આવી ગઈ છે જ્યારે જે વિભાગના પ્રતિનિધિઓ ફોર્મ લઈ જઇને નોંધ મોકલી આપી નથી તેઓ સૌ વહેલી તકે મોકલાવી આપે જેથી આગળની કાર્યવાહીનું આયોજન કરી શકાય.

આવી નોંધ તૈયાર કરવાનો હેતુ માત્ર એટલોજ છે કે સમાજમાં છોકરાઓનું પ્રમાણ વધારે છે કે છોકરીઓનું. ઉપરાંત અમુક ઉમરના છોકરા છોકરીઓનાં ગામ, નામ અને સરનામાં સાથેનો સ્પષ્ટ ખ્યાલ મેળવી શકાય.

મંડળ એમ પણ વિચારે છે કે સમગ્ર સમાજમાં દીકરીનાં માબાપ ઉપર કન્યાનાં સગપણ કરવાનો જે બોજો છે તે દુર કરવો હોય તો આપણા સમાજે દીકરાની ઉંમર ૨૦ વર્ષ સુધીની થાય અને દીકરીની ઉંમર ૧૭ થી ૧૮ વર્ષ સુધીની થાય ત્યાં સુધીમાં સગપણ ફરજિયાત પણે કરી દેવું જોઇએ. જો દિકરાના માબાપ આ એક વસ્તુ સમજી લઇ તેનો અમલ કરશે તો દીકરીનાં માબાપોના માથા પરનો બોજો હળવો કરી શકાશે કારણ કે કન્યાનું સગપણ થઈ ગયેલ હોય અને તેની ઉંમર ૨૦ થી ૨૨ વર્ષની હોય તો પણ ચિંતા ન રહે. તો એ ન્યાયે સમગ્ર સમાજનાં સગપણ વિનાના દિકરાનાં માબાપોએ સમાજનો બોજો હલકો કરવા સક્રીય પણે વિચારશે તો સમાજનાં મોટામાં મોટી સેવા કરી ગણાશે અને આજનો યુવાન વર્ગ જે અઢાર વર્ષની ઉમર વટાવી ગયો છે તે આવતી કાલના સમાજની પાયાની ઇંટ છે તો સમાજના પાયારૂપ ગણાતો આ વર્ગ જે સગપણ વિહિન છે તે પણ સગપણનો પ્રસ્તાવ જ્યારે પોતા સમક્ષ આવે ત્યારે તેને વધાવી લઇ સમાજસેવામાં કદમ માંડવાની શરૂઆત કરશે એવા વિશ્વાસ સાથેની અભિલાષા છે.

—અસ્તુ

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 146 of 358
Page 30 of 44

જયશ્રી યોગેશ્વર ભગવાન

realpatidar.com

ભગવાન શ્રી લક્ષ્મીનારાયણની મૂર્તિનો પ્રાણ પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ ગાંધીપુરાકંપા તા. ૨૦-૨૧-૫-૭૫

જે ઇશ્વરે આપણને માનવજાતમાં જન્મ આપ્યો. તે ઈશ્વરને આપણે ભૂલી ન જઇએ તે માટે તેમજ તે મુખ્ય સંચાલકના ઇશારાથી આપણાં જીવનની પ્રક્રિયાઓ ચાલી રહી છે તેનામાં આપણી શ્રદ્ધાનું આરોપણ કરવા માટે નવનિર્મિત થયેલા મંદિરમાં ભગવાનની મૂર્તિની પ્રાણ પ્રતિષ્ઠા પ્રસંગે શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સનાતન સમાજ યુવક મંડળના નેજા હેઠળ સાબરકાંઠા તેમજ ખેડ જિલ્લાના આપણા કંપાઓમાંથી લગભગ ૪૨૫ જેટલા સ્વયંસેવક ભાઇઓએ આમંત્રિત તેમજ બિન આમંત્રિત જનતા જનાર્દનની સેવા સુશ્રુષા કરવાની સુંદર કાર્યવાહી કરી હતી.

માનવજાતે ભલે આજે વિજ્ઞાન પ્રતિ દોટ મૂકી પ્રગતિ સાધી છે. પણ તેવી પ્રગતિ સાધવા માટેની માનવ જાતમાં જ્ઞાનની પ્રેરણા કરનાર અલૌકિક શકિતને ભૂલી જઈ, નાસ્તિક બનીને આપણે કૃતઘ્ની ન બનીએ પણ આપણે આસ્તિક બનીએ, જે શકિતએ દયા કરી માનવ યોનિમાં આપણને જન્મ આપ્યો તેને યાદ કરીએ. માનવ માનવ પ્રત્યે સદ્દવિચારો અને સદ્વ્યવહારો ટકી રહે, તેવી જવાબદારીઓના વહન સાથે ફરજ અદા કરીએ અને આ બધું કરતાં કરતાં અલૌકિક શકિતમાં અખૂટ શ્રદ્ધા રાખવા કૃતજ્ઞી બનવા કૃતનિશ્ચયી બનીએ તે માટે શામળાજીથી પધારેલા મહાત્માજી તેમજ કપડવણજ નિવાસી મુરબ્બીશ્રી દિનકર બાપાની પ્રેરક વાણીનો લાભ મેળવી શકયા તે બદલ તેઓનો આભાર માનવો રહ્યો.

ઉપરાંત સામાજિક સડાઓને લગતી બાબતો જેવી કે ઊંઝા તરફ અન્ય સમાજોમાં જતી બહેનોને અટકાવવા માટે દલાલોને તેમજ તે કન્યાઓનાં માબાપોને એ પ્રવૃત્તિમાંથી રોકવા માટે સજાગ બનાવવા શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સનાતન સમાજ યુવક મંડળના પ્રમુખશ્રી સામજીભાઇ એસ પટેલ અને મંત્રીશ્રી અરજણભાઈ વી. પટેલે સ્વયંસેવક મિત્રો તેમજ વડીલોને અનુરોધ કર્યો હતો મંડળનાં સહમંત્રીશ્રી ગોવિંદભાઈ વી. પટેલે યુવક મંડળની પ્રવૃત્તિઓની વાર્ષિક કાર્યવાહીનો આછો ખ્યાલ આપ્યો હતો.

મંડળના સલાહકાર મુરબ્બીશ્રી વિશ્રામભાઇ નથુભાઇ પટેલે આપણે સૌ જીંદગીભર માત્ર દસરકોજ નથી કરતા પણ આવા માંગલિક પ્રસંગોએ સ્વયંસેવક તરીકેની સેવા કરવાની તક ઝડપી લઇએ છીએ ત્યારે તેની સાથે સાથે કયારેક વિસરાતી જતી ફરજો અને જવાબદારીઓને ન ભુલીએ તે માટે યુવાન મિત્રોને સંબોધન કર્યું હતુ.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n149/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-06 -Jagruti

realpatidar.com

શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સમાજના આગેવાનો પ્રમુખશ્રી હીરજીભાઈ કરશનભાઈ પટેલ, શ્રી મણીભાઈ જેઠાભાઈ, શ્રી વેલજીભાઈ ભાણજીભાઈ પટેલ, શ્રી ડાહ્યાભાઈ હરીભાઈ પટેલ તેમજ સમગ્ર જિલ્લામાંથી પધારેલા અગ્રણી વડીલોએ પણ પ્રસંગને શોભાવ્યો હતો.

સામાજિક પ્રવૃત્તિઓને વિકસાવવા માટે સમાજની જનતાની સેવા સુશ્રુષા કરનાર યુવાશકિત આપણા માંગલિક પ્રસંગોમાં ખરેખર અભિનંદનીય કામગીરી બજાવે છે તેમાં બે મત નથી. જ્યાં સુધી સેવા પુરી પાડવાની સદ્‌ભાવના આપણી યુવાશકિતમાં રહેલી છે. ત્યાં સુધી એ શકિતનો સમાજના સડાઓને અટકાવવા માટે અને પ્રગતિમાં આગેકૂચ કરવા માટે પરમકૃપાળુ પરમાત્મા આપણને શકિત આપે એજ અભ્યર્થના.

શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સનાતન સમાજ યુવક મંડળ અને સમાજના વડીલોના સહિયારા સાથ વડે ચાલુ વર્ષે આપણે આપણા સમાજમાં લગ્ન પ્રસંગે થતો નાણાંકીય વ્યય અટકાવવા તેમજ સમય અને શકિતનો સદ્‌ઉપયોગ કરવા માટે સમુહ લગ્નોનું મરજીયાત પણે આયોજન કરવા વિચારેલું, આગામી વર્ષથી આપણે સમુહ લગ્નો મરજીયાત નહી પણ ફરજીયાત ધોરણે યોજવા નકકી કરવા તરફ આગળ વધીએ તો સમાજમાંથી લાખો રૂપિયાનો દુર્વ્યય થતો અટકાવી શકીશું એમાં બે મત નથી.

શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સનાતન સમાજ યુવક મંડળ ધનસુરા (ગુજરાત)ના પ્રમુખશ્રી, મંત્રીશ્રી તેમજ કારોબારી મંડળ અને સમગ્ર વિસ્તારના યુવક મિત્રોનો આ અંગે સાથ સહકાર મળતો રહે તેવી અભિલાષા.

સમાજના સડારૂપે છેલ્લાં થોડાંક વર્ષથી આગળ વધતી; ઊઝા તરફ માબાપો અને દલાલો દ્વારા વળાવવામાં આવતી કન્યાઓની પ્રવૃત્તિ વેગ પકડતી જાય છે માબાપો છતી આંખે અંધ બને છે અને દલાલો લોહીનો વેપાર કરી ડોજા ભરવાની અધમ પ્રવૃત્તિનું આચરણ કરે છે જ્યારે સમગ્ર સમાજ આ પ્રવૃત્તિને ઉઘાડી આંખે જોતો હોવા છતાંય કુંભકર્ણની ઉંઘમાં આળોટે છે, જો આ રીતે આવી જાતની પ્રવૃત્તિને છુટો દોર મળતો જશે તો કાલ બપોરે; આજે જેમ છોકરીઓનો કહેવા પૂરતો કૃત્રિમ વધારો લોકોના મગજમાં વગર ભાડાનું ઘર કરી ગયો છે તેમ આવતી કાલે હકીકતમાં છોકરાઓનો વધારો છતો થશે ત્યારે દિકરાઓના બાપને પુત્રવધુ મેળવવા માટે બિચારા અને બાપડાની સ્થિતિમાં મુકાઈ જવા માટેનો સમય બહુ દૂર નથી. તો ઊઝા તરફ કન્યાઓના વેચાણની નિર્લજ્જ અને સમાજદ્રોહી પ્રવૃત્તિને ડામવા માટે સમગ્ર સમાજના યુવાવર્ગે કટિબધ્ધ થવાની જરૂર છે.

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 148 of 358 Page 32 of 44
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n150/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-06 -Jagruti

realpatidar.com

ચાલુ વર્ષે શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સનાતન સમાજ યુવક મંડળના પ્રમુખશ્રી, મંત્રીશ્રી તેમજ કારોબારીના સહિયારા પ્રયાસોથી તેમજ ટીંબાતલાવકંપા તથા રામપુરાકંપાના યુવાન તેમજ વડીલજનોના અથાગ સહકારથી રામપુરાકંપાની કંન્યાને ઉત્તર ગુજરાત તરફ જતાં અટકાવી તેનું સગપણ તેમજ લગ્ન આપણા જ સમાજમાં કરાવી આપ્યું છે

ઉપરાંત ધોળકા તાલુકાના શેરપુરા તેમજ લાંણાકંપાના વડીલો અને યુવાન મિત્રોના સહકારથી આપણા મંડળે પ્રયત્નશીલ બની ઊંઝા તરફ જતી બે ત્રણ બહેનોને અટકાવી છે. આવી બહેનોનાં મા બાપોનું માનવુ છે કે આપણા સમાજમાં છોકરાઓનો દુષ્કાળ છે પણ આ વાતો દલાલો જેવાં તત્વોએ કન્યાઓનાં માબાપનાં ભેજાઓમાં ઠસાવેલી માત્ર માયાજાળ છે. વાતો એવી સાંભળવા મળતી હોય છે કે જે કન્યાઓમાં ' છાપ ' છે તે કન્યાઓ અને ગરીબ માબાપોની કન્યાઓની સાથે કોઇ સગપણ કરવા તૈયાર થતું નથી. પણ આ બાબત માનવા જેવી નથી. કારણ કે ગરીબ માબાપો એમ માનતાં હોય કે અમારી છોકરીઓને કોઇ લેતું નથી તો આપણે તો એવી સામે માત્ર એટલું જ જાણવું રહ્યું છે. કે ગરીબ ઘરમાં માત્ર છોકરીઓ જ જન્મે છે, અને છોકરાઓ જન્મતા જ નથી. તો આવી ભ્રામક વાતો લોક માનસમાં ઠસાવી સમાજદ્રોહી પ્રવૃત્તિ આચરનાર નીચતત્વો જ્યાં હોય ત્યાંથી ઉઘાડાં પાડી સમાજ સમક્ષ મોકલી આપવાની વિભાગવાર યુવાન અને વડીલ ભાઇઓ કે જેને સમાજ પ્રત્યેની કંઇક લાગણી છે તે સૌએ આ ફરજ નમ્રપણે અદા કરવાની રહે છે

ઘણી એવી વ્યકિતઓ છે કે જે માત્ર ગેરસમાજના કારણે જ ઘરમાં બેસીને વાતો જ કરે છે કે સમાજમાં આજે ઘણી જગ્યાએ છૂટાછેડા થાય છે. કેટલીય કન્યાઓ છાપવાળી છે માટે જ ઊંઝા બાજુ જાય છે. તો યુવક મંડળવાળા કે અખિલ ભારતીય યુવક સંઘવાળા ભાઇઓ આવી કન્યાઓ સાથે લગ્ન કરી અને દાખલો પુરો પાડે .પણ માત્ર વાતો કરનાર એવા ભાઇઓને ખબર નહીં હોય કે યુવકસંઘના કે મંડળોમાં સક્રીય કાર્યવાહી કરનાર ઘણા ખરા યુવાનો પરિણિત જ હોય છે. તો એકના ઉપર બીજી કન્યાની સાથે લગ્ન કરવાની જવાબદારી શી રીતે સ્વીકારે. તો માત્ર જેમણે યુવકસંઘ કે મંડળોની પ્રવૃત્તિઓ ન ગમતી હોય તેવાં તત્વોએ ઘરમાં બેસીને વિરોધ કરવાની જરૂર નથી. પણ ખરેખર જ જો તેમના દીલમાં સમાજમાં પ્રવંર્તમાન સડાઓ પ્રત્યે નફરત હોય અને સમાજ પ્રત્યે દીલમાં દાઝ હોય તો તે સડાઓને અટકાવવા માટે જાતે પણ પ્રયત્નશીલ બની પોતાના વિભાગમાં જ અધમ પ્રવૃત્તિને આગળ વધતી અટકાવે એવી અભિલાષા આપણે અચૂક સેવીએ.

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 149 of 358
Page 33 of 44

https://archive.org/details/bk191/page/n151/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-06 -Jagruti

સમગ્ર સમાજની યુવાશકિત મક્કમ નિર્ધાર કરે અને સમાજનાં સૌ વડીલજનો અખિલ ભારતીય કચ્છ કડવા પાટીદાર યુવક સંઘની પ્રવૃત્તિઓને સાથ સહકાર આપે તો સમગ્ર સમાજનાં જુનાં ચાલુ અનિષ્ટો અને નવાં શરૂ થતાં અન્ય સમાજમાં દીકરો આપીને કન્યા વિક્રય અને પોતાના સમાજમાં હવે પછી શરૂ વરવિક્રયનું અનિષ્ટ (જેની કલ્પના સાકાર બને તેવી વકી છે)ને ડામવામાં સહભાગી બને. અને સંઘના માર્ગમાં આડખીલીરૂપ ન બને તો સમાજની સમસ્યાઓને સહેલાઇથી હલ કરી શકાશે તેમજ પ્રગતિનો આગેકૂચને ઝડપી બનાવી શકાશે એમાં બે મત નથી. શ્રી અખીલ ભારતીય કચ્છ કડવા પાટીદાર યુવકસંઘે યાહોમ કરીને કન્યાવિક્રયની પ્રવૃત્તિને ડામવા માટે લોઢાના ચણા ચાવવા પડે તો પણ તે ચાવવા કટિબદ્ધ બનવા વિચારે છે. અને સમગ્ર દેશની આપણી યુવાશકિત યથા યોગ્ય સહકાર આપીએ પ્રવૃત્તિને આવકારશે તો સમાજની હસ્તિનો મિટાવતું જતું અસ્પષ્ટ ચિત્ર જેવું તૈયાર થતુ જાય છે તેવું જ ભૂંસાતું જશે.

* મંગલ — પરિણય *

ઈશ્વરલાલ M. B. B. S.   નિર્મલા M A.

જબલપુર નિવાસી શ્રી રામજીભાઈ સામજીભાઈનાં સુપુત્રી સૌ. કાં. નિર્મલા (M. A.) નાં શુભ લગ્ન ઘાટકોપર (મુંબઇ) નિવાસી ડૉકટર પી. આર. વેલાણીના સુપુત્ર ચિ. ઇશ્વરલાલ (M. B. B. S.) સાથે તા. ૨૯-૫-૭૫ના જબલપુર મુકામે ઉજવાયેલ. જે પ્રસંગમાં નવદમ્પતિને શુભાશિંવાદ આપવા સમાજના અગ્રગણ્ય અને પ્રતિષ્ઠિત વ્યકિઓએ હાજરી આપેલ હતી. તે પ્રસંગે બાલાઘાટ નિવાસી ઈશ્વરલાલ પટેલે સ્વરચિત ગીત ગાઈને મહેમાનોને આનંદ વિભોર કર્યા હતા.

realpatidar.com
Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 150 of 358
Page 34 of 44

https://archive.org/details/bk191/page/n152/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-06 -Jagruti

realpatidar.com

નવા નોંધયેલ આજીવન સભ્યો

	નામ	ગામ	
૧.	પટેલ મોહનભાઇ હંસરાજભાઇ	પટનાગઢ	(ઓરીસ્સા)
૨.	શ્રી અંબિકા સો મીલ	બલાંગીર	,,
૩.	શ્રી સમલેશ્વરી સો મીલ	,,	,,
૪.	શ્રી બલાંગીર સો મીલ	,,	,,
૫.	શંકર સો મીલ	બરપાલી	,,
૬.	સત્યનારાયુ સો મીલ	બરગડ	,,
૭.	સર્વોદય સો મીલ	,,	,,
૮.	કે. આર. પટેલ એન્ડ કું.	અત્તાવીરા	,,
૯.	ભીમજીભાઇ ધનજીભાઈ પટેલ	સંબલપુર	,,
૧૦	એમ. એમ. પટેલ સો મીલ	રાયપુર	(મ. પ્ર)
૧૧.	મનોહર ટીમ્બર માર્ટ	,,	,,
૧૨.	આશાપુરા સો મીલ	,,	,,
૧૩.	ગંગા સો મીલ	,,	,,
૧૪.	સંતોષી ટીમ્બર માર્ટ	,,	,,
૧૫.	શ્રી તારકેશ્વર સો મીલ	,,	,,
૧૬.	શ્રી જગન્નાથ ટીમ્બર કંપની	,,	,,

લગ્ન ભેટ

જબલપુર (મ. પ્ર.) નિવાસી પટેલ રામજીભાઇ સામજીભાઇનાં સુપુત્રી ચિ. નિર્મળાબેનનાં શુભ લગ્ન નિમિત્તે નીચે મુજબની સંસ્થાઓને ભેટ મળી છે કન્યા કેળવણીને પ્રોત્સાહન રૂપ તેમજ સમગ્ર દેશભરમાં આપણા વિચારોને સમાજમાં વાચા આપતા મુખપત્ર જાગૃતિને સહાયક થવા બદલ અભિનંદન

	સંસ્થાનું નામ	ગામ	રકમ
(૧)	શ્રીમતિ મુળબાઇ સવદાસ લાલજી કન્યા છાત્રાલય	ધનસુરા	૫૧–૦૦ રૂા.
(૨)	જાગૃતિ કાર્યાલય	ધનસુરા	૫૧–૦૦ રૂા.

ઉપરોકત બને સંસ્થાઓ વતી નવદંપતિને આશીર્વાદ ભેટ બદલ મુરબ્બીશ્રી રામજીભાઇ સામજીભાઇ પટેલનો આભાર વ્યકત કરવામાં આવે છે.

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 151 of 358
Page 35 of 44

realpatidar.com

આરબ દેશોમાં જવા ઈચ્છતા—
કારીગર ભાઈઓને ખુશખબર

- પાસપોર્ટ
- વિઝા
- એન્ડોર્શમેન્ટ
- રીન્યુઅલ તથા
- પ્લેન અને સ્ટીમરની ટીકીટ માટે મળો.

રાજુ ટ્રાવેલ્સ
(વર્લ્ડ ટ્રાવેલ સર્વિસ)

પ્રો. મણિભાઈ પટેલ
(હાવલીવાળા)
B. A. (U. S. A. Return)

રહેઠાણ : **મુ. પો. હાવલી** તા. મોડાસા જિ. સાબરકાંઠા.
ઓફિસ : **મણિભાઈ પટેલ** C/o. પ્રભુદાસ વકીલ, સાયરા રોડ, **મોડાસા.**
મળવાનો સમય : **દરરોજ સવારે ૧૧-૦૦ થી ૫-૦૦ (શનિ-રવિ રજા)**
વિદ્યાર્થી મિત્રોને :—
U. S A. તથા CANADA વિષે માર્ગદર્શન આપવામાં આવશે.

ખેડૂતભાઈઓને—
ખુશ ખબર

પાણી ખેતીનો પ્રાણ છે જેથી તેનો બગાડ થતો અટકાવવા અને ઓછા પાણીથી વધુ લાભ લેવા માટે—

તુરત અમારો સંપર્ક સાધો.

* શ્રી જલારામ સીમેન્ટ. પાઈપ વર્કસ *

પ્રો. મણિભાઈ ગોવિન્દભાઇ પટેલ
હાવલીવાળા

realpatidar.com

મુ. પો. ટીંટોઈ, તા. મોડાસા, જિ સાબરકાંઠા.
શાખા : મુ. પો. હાવલી, તા. મોડાસા જિ. સા. કાં.

https://archive.org/details/bk191/page/n154/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-06 -Jagruti
realpatidar.com

શ્રી ૧।

આપની જરૂરીયાત મુજબ :

- ડનલોપ
- ફાયર સ્ટોન
- ગુડઇયર
- સીયેટ વગેરે
- કંપનીનાં બનાવેલ

ટાયર ટયુબ,

દરેક સાઇઝમાં જેમકે ટ્રક, ટ્રેકટર, મોટરકાર, મોટર સાયકલ તથા
● બેલ ગાડાના કમ્પલીટ ટાયર સેટ ●

દરેક સાઇઝની

★ બેરીંગો ★ એકસલ ★ હબ ★ વીલપ્લેટ

તેમજ તેને લગતો તમામ સામાન વ્યાજબી ભાવે મેળવવા અમારી મુલાકાત લો અને સાયકલનાં ટાયર, ટયુબ કન્ટ્રોલ રેટથી મળશે.

ઓથોરાઇઝડ ડીલર્સ ફોર :—

ડનલોપ ઇન્ડિયા લિ. કલકત્તા, ગુડઈયર ઇન્ડિયા લિ. મુંબઈ.
ફાયર સ્ટોન ટાયર એન્ડ રબ્બર કું. ઇન્ડિયા પ્રા. લિ. મુંબઇ.
સીયેટ ટાયર્સ ઓફ ઇન્ડિયા લિ. મુંબઈ.
મદ્રાસ રબ્બર ફેકટરી લિ. મદ્રાસ.
ઈન ચેક ટાયર્સ લિ. કલકત્તા.
નેશનલ રબ્બર મેન્યુફેકચર્સ લિ. કલકત્તા.

નેશનલ ટાયર્સ

પ્રો. પ્રેમજીભાઈ એ. પટેલ
ઓથોરાઇઝડ ટાયર ડીલર્સ

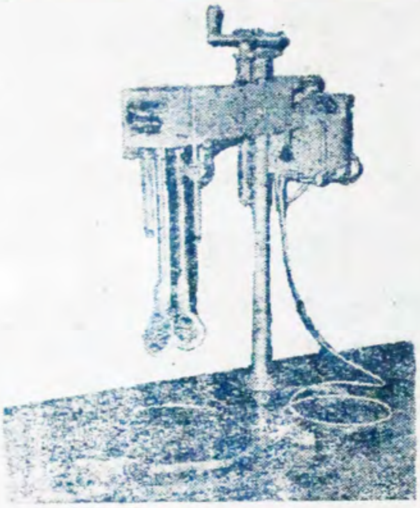
realpatidar.com

☎ નં ૨૭ તલોદ રોડ, **ધનસુરા** જિ. સાબરકાંઠા.

https://archive.org/details/bk191/page/n155/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-06 -Jagruti

realpatidar.com

બહેનોને ઉજાગરા અને મહેનતથી રાહત આપવા માટે * ઇલેક્ટ્રીક પાવરથી ચાલતું

છાસ
બનાવવા માટેનું
વલોણા યંત્ર

* * * વસાવો અને ઘરની શાન વધારો.

વિશિષ્ટતાઓ :—

★ આ છાશ બનાવવા માટેનું વલોણાયંત્ર નાની મોટી બે સાઇઝમાં મળે છે.
★ ૫ થી ૧૦૦ લીટર સુધીના દહીંની છાસ બનાવવા.
★ દેશી વલોણા કરતાં ૧૫ થી ૨૦ ટકા વધુ માખણ મેળવવા.
★ આ યંત્રથી ઉનાળામાં પણ માખણ ઓગળી જતું નથી તેનો લાભ લેવા.
★ માત્ર નજીવા બળતણ ખર્ચમાં.
★ વેચાણ બાદની તમામ સેવાઓ તેમજ યંત્રના સ્પેરપાર્ટસ સહેલાઇથી મેળવવા

બનાવનાર :—

સ્કવેર એન્જિનીયરીંગ કોર્પોરેશન
ઘાટકોપર, મુંબઈ–૮૬

● વધુ માહિતી માટે અમારા અધિકૃત વિક્રેતાને રૂબરૂ મળો :—

ચેતન ફર્ટિલાઈઝર્સ
તલોદ રોડ, ધનસુરા. જિ. સાબરકાંઠા

realpatidar.com

realpatidar.com

શ્રી જયઅંબે

ખેડૂત ભાઈઓને ખુશ ખબર

સ્પન પાઈપ્સ

ખેતીવાડીની
સમૃદ્ધિ માટે અખૂટ
પાણીની જરૂર છે. વર્તમાન
સંજોગો જોતાં હવે પાણીનો કરકસર
ભર્યો ઉપયોગ કરવો જરૂરી છે. આપને પાણીનો
જે જથ્થો મળે છે તેનો બગાડ થતો અટકાવવો હોય
અને પાણીનું પૂરેપૂરૂં વળતર લેવાની આપની અભિલાષા
હોય તો હંમેશાં અમારી—

શ્રી શક્તિ સ્પન પાઇપ કું.

નીં

પાઈપો વાપરવાનો આગ્રહ રખો

અમારે ત્યાં પૂરેપૂરી કાળજીથી જાત દેખરેખ નીચે
પાઈપો બનાવવામાં આવે છે. ભાવ સાથે માલની ગુણવત્તા
જોવાનો પણ આગ્રહ રાખો.

★

"ગ્રાહકનો સંતોષ એ જ અમારો નફો છે."

સારી પાઇપો મેળવવા માટે ગુજરાત ભરમાં
—: અજોડ સ્થળ :—

શ્રી શકિત સ્પન પાઇપ કું.

વડાગામ જિ. સાબરકાંઠા

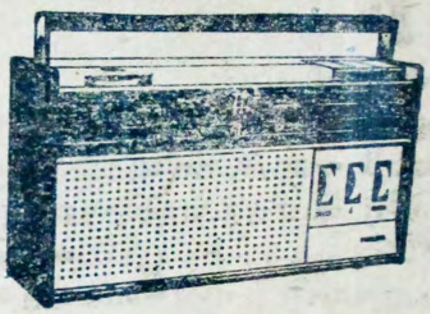
realpatidar.com

realpatidar.com

આપના ઘરમાં આનંદ અને ઉલ્લાસનું વાતાવરણ સર્જવા માટે
હમેશાં ફિલિપ્સ રેડીયો ખરીદવાનોજ આગ્રહ રાખો.

ઓથોરાઈઝડ ડિલર્સ ઃ ન :—

ફિલિપ્સ રેડીયો

કમાન્ડર.

PHILIPS

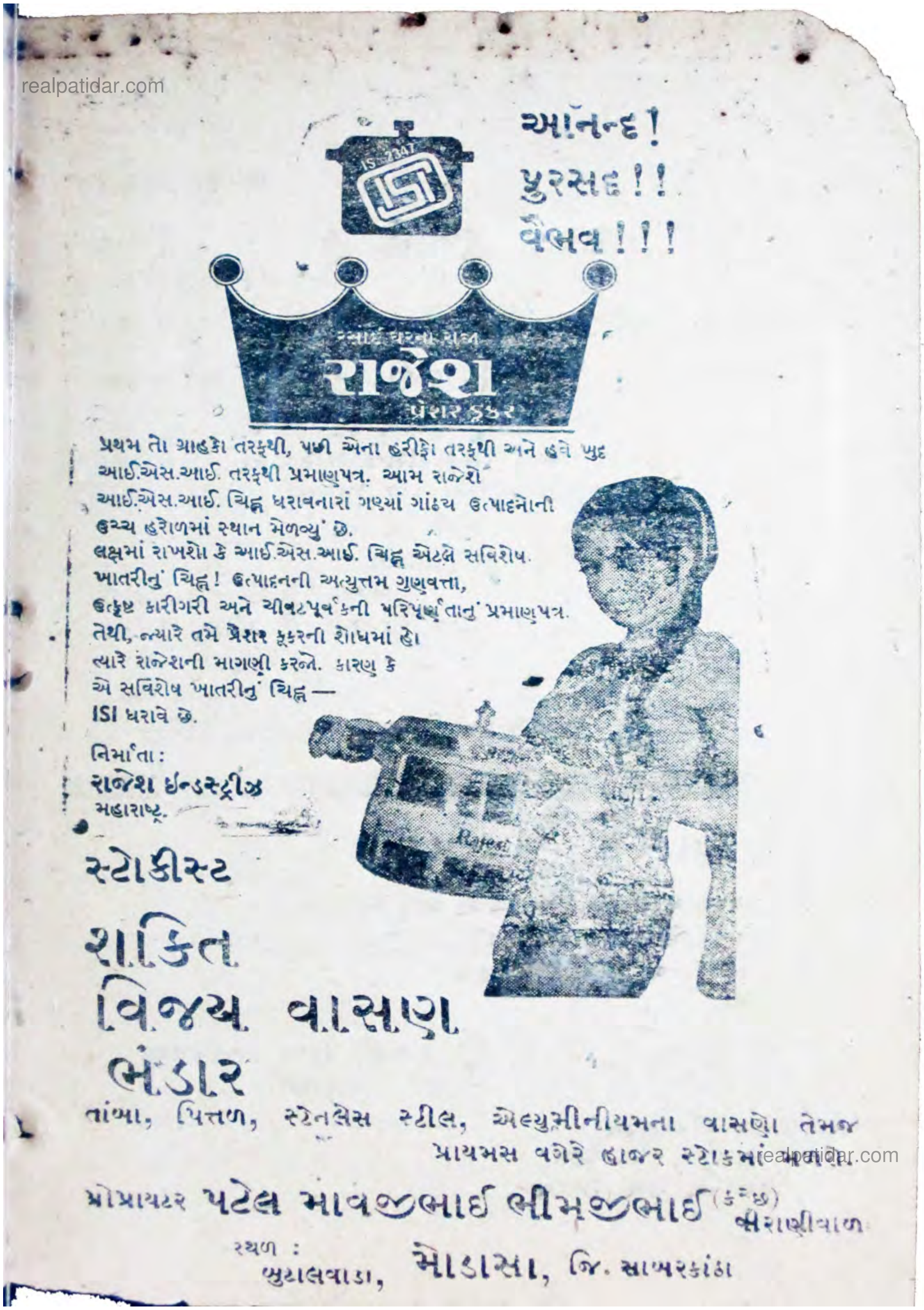
મો. વાડીલાલ જીવરામ
(મીઠુ)ભાઈ સોની
ડે. ચારરસ્તા, ધનસુરા,
જિ. સાબરકાંઠા

મળો યા લખો :—

શ્રી ગજાનંદ રેડીયો સર્વિસ

રેડીયો, ટ્રાન્ઝીસ્ટર; એમ્પ્લીફાયર realpatidar.com
તેમજ સંતોષકારક રીતે રીપેર કરનાર
ઇલેકટ્રીક સામાનના વહેપારી.

https://archive.org/details/bk191/page/n158/mode/1up

https://archive.org/details/bk191/page/n159/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-06 -Jagruti

realpatidar.com

પરદેશમાં–

મસ્કત, દુબાઈ, કુવૈત, બહેરીન

વગેરે સ્થળે જવા માટે—

પાસપોર્ટ, વીઝા, એન્ડોર્સમેન્ટ, પરમીટ,
પ્લેન તથા સ્ટીમરની ટીકીટ માટે—

ઉપરના દેશોમાં કડિયા, સુથાર, ટ્રક ડ્રાઈવર,
ટ્રેક્ટર, ડ્રાફ્ટ્સમેન, એરકન્ડીશન્ડ મીકેનીક,
ક્રેઈન, બુલડોઝર, ઓપરેટર પ્લમ્બર,
વેલ્ડર, ફીટર વગેરે પ્રકારના
કારીગરો માટે ઉમદાતક

મળો— **એસ. એચ. પટેલ**
C/o. **હરિભાઇ ડી. પટેલ,** એડવોકેટ
(વજેપુરાક પાવાળા)
(કાકાનો) પીરાણાનો ડહેલો,
ખમાસા ચોકીપાસે, **અમદાવાદ–૧**

આશા ટ્રાવેલ એડવાઈઝર્સ *

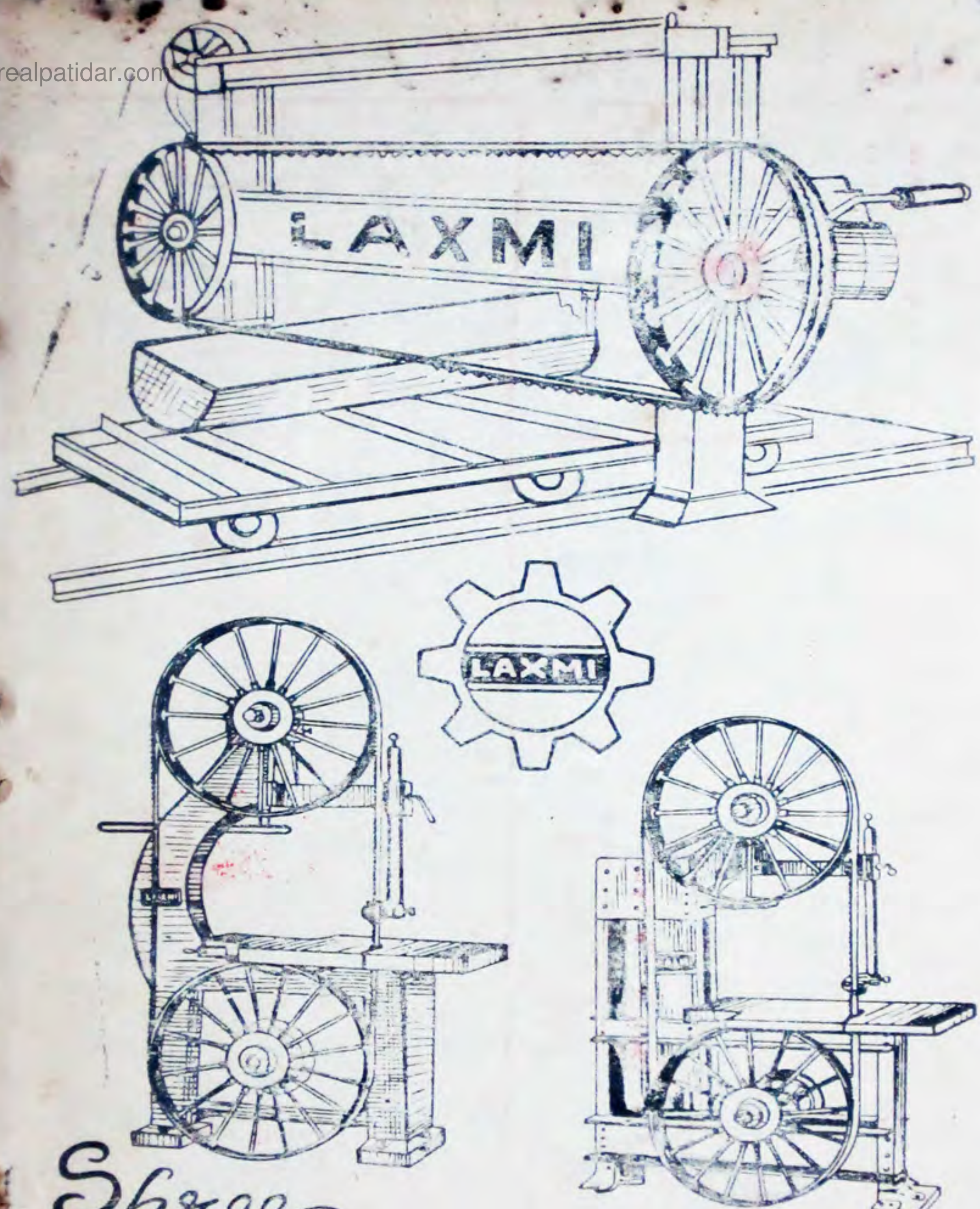
અભ્યાસ, વ્યવસાય તેમજ ફરવા જવા માટે એરોપ્લેઈન
સ્ટીમર તેમજ રેલ્વેની વ્યવસ્થા અંગે ઓલવર્ડ
માટે પાસપોર્ટ તેમજ પરમીટ મેળવવા
મળો યા લખો.

સ્થળ— **અરજણભાઇ રામજીભાઈ પટેલ રામાણી** (કચ્છ) વિભાપરવાળા
શાખા ગ્રામ : **રામાણી**

આશા ટ્રાવેલ એડવાઇઝર્સ
મુ. પરવા ફાર્મ પો. પેરવા
...લના જિ. પાલી (રાજસ્થાન)

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n160/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-06 -Jagruti

Shree
LAXMI ENGINEERING WORKS
AMBAWADI, SAIJPUR BOGHA,
NARODA ROAD-AHMEDABAD-2.
બેન્ડ સો એન્ડ ટ્રોલી મશીન તથા તેને લગતા કોઈપણજાતના
સ્પેર પાર્ટસ માટે અમારો સંપર્ક સાધો.

https://archive.org/details/bk191/page/n161/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-06 -Jagruti

JAGRUTI JUN '75 Reg. No. G. 322

શ્રી. ન.

રવાના :
જાગૃતિ કાર્યાલય
પટેલવાડી, તલોદ રોડ
ધનસુરા જિ. સાબરકાંઠા

To,

Book-Post

પ્રકાશક :
શ્રી. વિશ્રામભાઈ એન. પટેલ
શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સનાતન સમાજ
યુવક મંડળ (ગુજરાત)
"જાગૃતિ કાર્યાલય"
પટેલવાડી, તલોદ રોડ,
ધનસુરા. જિ. સાબરકાંઠા.

મુદ્રક :
શ્રી કાન્તિભાઈ કે. પટેલ
અનુપમ પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ
હાઈસ્કૂલ સામે, તલોદ રોડ,
ધનસુરા, જિ. સાબરકાંઠા.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n162/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-07 -Jagruti

realpatidar.com

શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સનાતન સમાજ
યુવક મંડળ તરફથી

સેવા, સંગઠન અને સહકારનો ઉચ્ચ આદર્શ રજુ કરતું
પ્રાણવાન માસિક

જાગૃતિ

તંત્રી :
કાન્તિભાઈ કે. પટેલ
બી. એ.

realpatidar.com

વર્ષ : ૧૭ અંક–૭ જુલાઈ ૧૯૭૫

https://archive.org/details/bk191/page/n163/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-07 -Jagruti

realpatidar.com

* માસિકના નિયમો *

- દર અંગ્રેજી મહિનાની ૧૫મી તારીખે પ્રગટ થશે.
- વાર્ષિક લવાજમ દેશમાં રૂા. ૧૦), પરદેશમાં શિલિંગ ૨૦ અને છૂટક નકલ કિંમત ૭૫ પૈસા. આજીવન સભ્ય ફી દેશમાં રૂા. ૧૦૧) પરદેશમાં રૂા. ૧૨૫) નવા ગ્રાહકોનું લવાજમ તા. ૧લી જાન્યુઆરીથી અથવા તા. ૧લી જૂનથી ચાલુ રાખવામાં આવશે.
- પત્ર–વ્યવહાર કરતી વખતે ગ્રાહક નંબર તેમજ પોતાનું પુરેપુરું સરનામું લખવું જરૂરી છે.
- કોઈ પણ લેખ વિશેની જવાબદારી લેખ મોકલનારના શિર પર રહેશે.
- લેખ હંમેશાં સારા અને સુવાચ્ય અક્ષરે કાગળની એક બાજુ લખી મોકલવા.
- લેખ પરત મેળવવા ઈચ્છતા લેખકોએ જવાબી ટીકીટ ખર્ચ આપવાનું. રહેશે.
- કોઈપણ લેખક ભાઈ અગર બહેન પોતાનો લેખ છપાવવો જ જોઈએ એવો આગ્રહ રાખી શકશે નહિ.
- દરેક ગ્રાહક મિત્રો તેમનાં બાકી રહી ગયેલાં લવાજમો વહેલી તકે મોકલી આપે.
- "જાગૃતિ" આજીવન સભ્ય તેમજ જૂના કે નવા વાર્ષિક ગ્રાહકો જેમને માસિક નિયમિત ન મળતું હોય, સરનામું બરાબર ન હોય, અગર બીજું કંઈ પણ સૂચન હોય તો કાર્યાલય પર તુરત જ પત્ર લખી જણાવે તેવી નમ્ર વિનંતી છે

સંપાદક મંડળ :

શ્રી વિશ્રામભાઇ એન. પટેલ –પ્રકાશક.

શ્રી નાનજીભાઈ કે. પટેલ –આદ્યતંત્રી

શ્રી કાન્તિભાઈ કે. પટેલ –તંત્રી.
બી એ.

શ્રી વાડીભાઈ કે. પટેલ
એમ. એ., બી. એડ્
સહતંત્રી : જાગૃતિ

શ્રી. રતિભાઈ એલ. પટેલ
એમ. એસસી.
પ્રિન્સિપાલ :
સાયન્સ કોલેજ, તલોદ.

શ્રી શામજીભાઇ એસ. પટેલ
પ્રમુખ

ડૉ. ધનજીભાઈ કે. પટેલ
જી એફ. એ. એમ., એલ. એમ. પી.

ડૉ. હંસરાજ એમ. પટેલ
એમ. બી. બી. એસ.

શ્રી ગોવિન્દભાઈ વી. પટેલ
એમ. એસસી

શ્રી અરજણભાઇ વી. પટેલ

શ્રી પ્રેમજીભાઇ એ. પટેલ realpatidar.com

શ્રી રતિલાલ એમ પટેલ

શ્રી. વિઠ્ઠલભાઈ કે. પટેલ

શ્રી ચંદુલાલ વી પટેલ

https://archive.org/details/bk191/page/n164/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-07 -Jagruti

realpatidar.com

આદ્ય સુધારક અને પાટીદાર સમાજને જાગૃત કરનાર

પટેલ નારાયણભાઈ રામજીભાઈ લીંબાણી

[વીરાણી કચ્છ]

જન્મ :
સંવત ૧૯૩૯ વૈશાખ પૂર્ણિમા

સ્વર્ગવાસ realpatidar.com
સંવત ૧૯૯૭, આસો વદ ચૌદશ

https://archive.org/details/bk191/page/n165/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-07 -Jagruti

realpatidar.com

અનુક્રમણિકા

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n166/mode/1up

realpatidar.com

॥ જયશ્રી યોગેશ્વર ભગવાન ॥

તંત્રીસ્થાનેથી

કચ્છ વિભાગમાં સમગ્ર સમાજની યુવા શક્તિને એક સૂત્ર બાંધવાના પ્રયાસના એક ભાગ રૂપે ગત તા. ૧૪ અને ૧૫ મી જુન–'૭૫ના દિવસે શ્રી અખિલ ભારતીય કચ્છ કડવા પાટીદાર યુવક સંઘના કચ્છ વિભાગના પેટા સંઘની કાર્યવાહી સક્રીય બનાવવા નખત્રાણા ખાતે એક મીટીંગ યોજવામાં આવી હતી.

યુવા શક્તિ ધારે તો સમગ્ર સમાજની કાયાપલટ કરી શકે. યુવા વિચારો માત્ર કાગળ પર જ નહિ પણ તેના અમલની કાર્યવાહી હાથ ધરવાના મક્કમ નિરધાર સાથે યુવા શક્તિની તન, મન અને ધનની કસોટી પણ માગી લે છે. તો સમાજને એવા યુવાનોની હુંફની જરૂર છે જે આ ત્રિપાંખિયા કસોટીમાંથી સાંગોપાંગ પાર ઉતરી શકે.

સાથે સાથે સઘને ૧૮ થી ૪૫ વર્ષની માત્ર ઉંમર ધરાવનાર યુવાનોના પ્રતિનિધિત્વની જ જરૂર નથી. ઉંમર ભલે ગમે તેટલી હોય પણ વિચારે યુવાન હોય તેજ ખરો યુવાન છે. ૪૫ વર્ષ સુધીની ઉંમર ધરાવતો યુવાન સેવા કરવાના વિચારમાં અશક્ત વયોવૃદ્ધ વ્યક્તિ તરીકેનો પાઠ ભજવે તો પણ સંઘ શક્તિને એટલા અંશે નિર્બળ બનાવી દે

...તો આજકાલ આપણા સમાજ સામે, સમાજની પ્રગતિને અવરોધતાં કેટલાંક બળો અંગે વૈચારિક સ્વરૂપે રજુ થયેલી કેટલીક બાબતોનો ઉલ્લેખ આ અંકમાં નખત્રાણા ખાતે યોજાયેલ મીટીંગમાંથી નિર્દેશ મળે છે તો આપણા સમાજની પ્રગતિ માટેના કોઇપણ વિચારો અને તેનો અમલ કરવામાં સંઘને પોત પોતાની યુવા શક્તિનો સૌ કોઇ પરિચય કરાવે તેવી યૌવન સુલભ તાકાત સંઘના આદેશ મુજબ આગળ આવે તેવી અભિલાષા સેવવી રહી.

realpatidar.com

સમાજ જીવનમાં આજકાલ છુટાછેડા, ઊંઝા વિભાગમાં કન્યાઓને ધકેલી દહ

https://archive.org/details/bk191/page/n167/mode/1up

realpatidar.com

કેરવામાં આવતો કન્યા વિક્રય, છોકરા છોકરી વચ્ચે શિક્ષણની અસમાનતા, દારૂ તેમજ જુગાર જેવી બદીઓ વગેરે સમસ્યાઓ યુવા શકિત સામે મોં ફાડીને ઉભેલી છે. આ બધી સાંપ્રત સમસ્યાઓનુ નિરાકરણ યુવા શકિતની તાકાતના કસોટીના માપદંડ સમાન છે

સંસાર જીવનની કલુષિતતાઓમાંથી ઉપસ્થિત થતો, નાની મોટી પણ કયારેક નજીવી લાગતી બાબતોમાંથી ઉપસ્થિત થતા છુટાછેડા જેવા કોયડા પેદા કરનાર પરિબળોનો જન્મ કેવી રીતે થાય છે તે તેમજ તેવાં પરિબળોના તાણા-વાણાનાં મૂળ શેમાં પડેલાં છે તે શોધી કાઢી કોયડાના ઉકેલ શોધનાર ઉપાયોનું સંશોધન કરી યુવાશકિત ધાર્યા સુંદર પરિણામો લાવવાનું પણ સક્રીય પણે કામ કરી શકે.

વળી હાલ છેલ્લાં બે પાંચ વર્ષથી છુટક છુટક સંખ્યાને બદલે દેખાદેખી ઘેટાંશાહીની માફક જ કન્યાવિક્રયની ફુલતી ફાલતી બદી સામે યુવાશકિતની લાલ આંખ જરૂરી છે. બાપ, ગરીબી, અપંગપણું, લાચારી વગેરે કારણોના બહાને પણ સમાજની આંખમાં ધૂળ નાખીને આંખ લાલ કરવામાં આવે છે. પણ યૌવન સુલભ ખુમારીથી સૌ કોઇ આ પ્રાણપ્રશ્ન સમાજમાંજ, ગોળની અંદર ઉકેલવા પ્રયાસ કરે તેજ જરૂરી છે. નહિતર લાંબેગાળે સમાજની શકિતને ક્ષીણ બનાવનાર ધીરેધીરે તેના અસ્તિત્વને જોખમમાં મૂકનાર પરિસ્થિતિનું નિર્માણ થઈ જાય તેવી આગાહી પણ સત્ય પૂરવાર થઇ શકે. તો સમગ્ર સમાજનાં આબાલવૃધ્ધ નાગરિકો પોતાનાંજ બાળકો ભાવિજીવનની સુરેખ રૂપરેખા તૈયાર કરવા લગ્ન જેવા રીવાજને સ્પર્શી શકે તેવી બાબતમાં સમાજના સીમાડા ન ઓળંગે તેવી નમ્ર અપીલ કરવી રહી.

વિશેષમાં ઉપરોકત જણાવેલી બને બદીઓનું મુળ શૈક્ષણિક અસમાનતામાં પણ રહેલું છે એકબાજુ આપણે આપણા જ સપુતોને આપણા સ્વાર્થ માટે જ અમુક હદ પુરતું શિક્ષણ આપી, આપણીજ દીકરીને પ્રમાણમાં અલ્પશિક્ષણ આપવાની વિચારધારા પર પણ નહી આવીએ તો સમાજનું ભાવિજીવન સુઘડ તો નહીંજ બને, બલ્કે છુટાછેડા તેમજ કન્યા વિક્રય ઉપરાંત અન્ય કેટલાંક દુષણોને જન્મ આપી સમાજની પ્રગતિને અવરોધક એવાં અનેક પરિબળોનો સામનો કરવાની પરિસ્થિતિ નિર્માણ કરી દેશે.

તો સમગ્ર સમાજની યુવાશકિત છોકરા છોકરીઓના શિક્ષણ માટે નાનાં મોટાં કેન્દ્રોમાં શૈક્ષણિક સુવિધાઓ બને તેટલી વધુ આપવા પ્રયાસ કરી સમાજ સેવાનાં જવલંત ઉદાહરણો પુરાં પાડી સમાજની પ્રગતિની વણુમીરને વણથભી આગળ વધવા દેવાંની પરમકૃપાળુ પરમાત્મા યુવાજગતને શકિત આપે એજ અભ્યર્થના.

realpatidar.com

—અસ્તુ.

https://archive.org/details/bk191/page/n168/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-07 -Jagruti

Famine in Kutch / Dushkal in Kutch

realpatidar.com

કચ્છ અને દુષ્કાળ

સંકલન : વસંતલાલ એ. પટેલ મુંબઈ

ગુજરાતની ભુગોળમાં કચ્છનું એક વિશિષ્ટ અને આગવું સ્થાન છે. કચ્છ એક જિલ્લો નથી પણ પ્રદેશ છે. ગુજરાતના અન્ય વિસ્તારો કરતાં કચ્છ દરેક રીતે જુદો પડે છે, તેનું આગવું અસ્તિત્વ છે.

અંદાજે ૪૪ હજાર ચોરસ કિલોમીટરની ધરતી ધરાવતો કચ્છ જિલ્લો ગુજરાતના ૨૪ ટકા વિસ્તારને પોતાની ગોદામાં સમાવી લે છે એટલે કે રાજ્યના કુલ વિસ્તારમાંથી ૨૪ ટકા વિસ્તાર સિવાયમાં બાકીના ૧૯ જિલ્લાઓ આવેલા છે.

ભૌગોલિક દૃષ્ટિએ જવલ્લેજ જોવા મળે તેવા રણ, સમુદ્ર અને પહાડો કચ્છમાં એકીસાથે જોવા મળે છે. અમેરિકાના કેલિફોર્નીયા પ્રદેશમાં આ ત્રણેય વસ્તુઓ એક જ ઠેકાણે અસ્તિત્વ ધરાવે છે અને તેથી એ પ્રદેશમાં હોલીવુડનો ફિલ્મ ઉદ્યોગ કેન્દ્રિત થયો છે અને વિકાસ પામ્યો છે, પણ કચ્છ વિકાસ પામ્યું નથી.

એક જમાનામાં કચ્છ ભીનો અને લીલો પ્રદેશ હતો. ૨૩૦૦ વર્ષ પહેલાં સિકંદર ચઢી આવ્યો ત્યારે કચ્છ સૂકો પ્રદેશ ન હતો, તેનું રણ સમુદ્રરૂપે હતું. હજી ગઈ સદીના આરંભ સુધી સિંધુની એક શાખા કચ્છમાં પાણી મોકલતી હતી અને ડાંગરની ખેતી થતી હતી.

હજારો વરસ પહેલાં કચ્છનો પ્રદેશ સમુદ્ર નીચે દટાયલો હતો અને ભયંકર ભુકંપને કારણે એ પ્રદેશ ટાપુની માફક બહાર આવ્યો છે. તેનું પેટાળ અગ્નિકૃત ખડકોનુ બનેલું છે.

વિસ્તારની દૃષ્ટિએ ખૂબ મોટો હોવા છતાં વસ્તીની દૃષ્ટિએ કચ્છ સાવ નાનો પ્રદેશ છે. ગુજરાતમાં સૌથી પાંખી વસ્તી કચ્છમાં ઈ સ. ૧૯૭૧ની વસ્તી ગણતરી મુજબ કચ્છમાં ૮,૫૦,૦૦૦ની વસ્તી છે. પરંતુ બીજા ૧૩ લાખ કચ્છીઓ વેપાર ધંધા માટે ભારત અને વિશ્વના ખૂણે ખૂણે પથરાયેલા છે. એકલા મુંબઈ શહેરમાં જ પાંચથી

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n169/mode/1up

૭ લાખ કચ્છીઓ વસે છે. તેઓ હિમાલયથી કન્યાકુમારી અને દુનિયાના લગભગ દરેક દેશમાં કચ્છીઓ ફેલાયેલા છે.

તેર લાખ કચ્છીઓએ શોખની ખાતર પોતાનું વતન નથી છોડયું પણ સતત દુષ્કાળો, બેકારી અને પછાતપણાને લીધે તેમને બહાર જવાની ફરજ પડી છે. આ કચ્છીઓનો કચ્છ અત્યંત ગરીબ હોવાં છતાં પણ ખૂબ સમૃદ્ધ છે. કચ્છીઓ કચ્છમાં વસતા તેમના કુટુંબીજનોને પૈસા મોકલે છે અને એ રકમ પર તેમનો ગુજારો થાય છે.

સતત અને કાયમી દુષ્કાળોએ કચ્છની કેડ ભાંગી નાખી છે. ચાલુ વરસે કચ્છ સતત ચોથા અને સદીના ભયંકર દુષ્કાળનો સામનો કરી રહ્યું છે. છેલ્લા દસ વરસમાં સાત દુષ્કાળો પડયા. આઝાદી પછીના ૨૭ વરસોમાં લગભગ ૨૦ દુષ્કાળ પડયા છે.

કચ્છમાં છેક અષાઢ મહિનામાં ચોમાસું શરૂ થાય છે. અને મોટા ભાગે શ્રાવણની અંત સુધીમાં પૂરૂં થાય છે. છતાં ભાદરવા કે આસો માસમાં છૂટો-છવાયો વરસાદ થાય વરસાદની વાર્ષિક સરેરાસ (રાસ) ૩૦૫ થી ૩૩૦ મીલીમીટર (૧૨ થી ૧૩ ઈંચ) હોય છે. પરંતુ આ રાસ એવા અનિયમિત વરસાદની બનેલી છે કે કોઈ વરસમાં ૧૦૦ મી. મી. વરસાદ પણ ન પડે અને કોઇ વર્ષમાં ૭૦૦ મી. મી. પણ વરસી જાય. ખેતીને તો નિયમિત અને ચોમાસા દરમ્યાન સરખો વહેંચયેલો વરસાદ જોઈએ. એવો વરસાદ તો ભાગ્યે જ વરસે. આથી દાયકામાં બે ત્રણ વર્ષે જ સારો પાક ઉતરે બાકીના વર્ષ અછત અથવા દુષ્કાળમાં જાય.

જુના જમાનામાં વિક્રમ સંવત ૧૬૧૫ (ઇ સ. ૧૫૫૯ માં કચ્છ, કાઠીયાવાડ અને ગુજરાતમાં પ્રથમ વારમો દુષ્કાળ પડયાની નોંધ મળે છે, દુષ્કાળની ઘેરી અસર દેશમાં વરતાતી હતી. તે સમયે પૈસાદાર માણસો પણ અનાજ વગર મરણ પામ્યા. અનાજની હેરફેર થઇ શકતી નહોતી. રસ્તામાં અનાજ લુંટાઈ જતું. વિ. સ. ૧૬૭૯ (ઇ. સ. ૧૬૨૩)માં પણ ભયંકર દુષ્કાળ પડયો. કચ્છમાં આ સમયે પશુધન નાશ પામ્યું હતું.

વિ. સં. ૧૬૩૩ (ઇ. સ. ૧૫૭૭) માં દુકાળનો ઉલ્લેખ મળે છે. જેમાં જાગીરદારો, જમીનદારો, અને ધનવાનો પણ પાયમાલ થઇ ગયા હતા. વિ. સં. ૧૬૭૯ (ઇ સ. ૧૬૨૩) માં પણ ભયંકર દુષ્કાળ પડયો. કચ્છમાં આ સમયે પશુધન નાશ પામ્યું હતું.

વિ. સં ૧૬૮૭ (ઇ. સ. ૧૬૩૧–૩૨) જેને લોકો સત્યાસીયો દુષ્કાળ કહે છે. એ વખતે ગુજરાતમાં પણ બિલકુલ વરસાદ ન થતાં ગરીબ લોકો એક રોટલા માટે છોકરા આપી દીધાના બનાવ નોંધાયા છે. "મીરાતે અહમદી" નો લેખક વર્ણવે છે કે આ દુકાળમાં

https://archive.org/details/bk191/page/n170/mode/1up

લોકોએ કુતરાના માંસનો ભોજનમાં ઉપયોગ કર્યો હતો, ને હાડકાં દળીને લોટ તરીકે વપરાયો. પશુધન સંપૂર્ણ નાશ પામ્યુ હતું. સબળ માનવીઓ નિર્બળ માનવીને ખાઈ જતાં હતાં, માનવભક્ષી માનવોની વાતો બહાર પડતાં લોકો ઘરની બહાર નીકળતાં ન હતાં.

realpatidar.com

વિ. સ. ૧૭૦૩ (ઇ. સ. ૧૬૪૭) વિ સં. ૧૭૨૧ (ઇ. સ. ૧૬૬૫)માં દુષ્કાળ પડયા હતા. વિ. સ. ૧૭૩૭ (ઇ. સ. ૧૬૮૧-૮૨)માં આખા ગુજરાત માં દુષ્કાળની ઘેરી છાયા હતી. અમદાવાદમાં અનાજની લુંટ માટે મોટું હુલ્લડ થયું હતું. વિ. સ. ૧૭૫૨ (ઇ. સ. ૧૬૯૬)માં પીવાના પાણી ખુટી ગયાં હતાં. વિ. સં. ૧૭૭૪ (ઇ. સ ૧૭૧૮) કે જે વર્ષ ખરાબ જતાં પંચોતેરીયો દુષ્કાળ જાહેર થયો તે સમયે અનાજ બહુજ મોઘા થયાં હતાં.

વિ. સં ૧૭૮૭ (ઈ. સ. ૧૭૩૧-૩૨) માં બીજો સત્યાસીઓ દુકાળ પડયો આ દુષ્કાળમાં માનવે ખુબ પાયમાલી વેઠવી પડી હતી. દેશ છોડી લોકો હીજરત કરી ગયાં હતાં. "મીરાતે અહમદી"નો કર્તા લખે છે કે તે સમયે ઢોરો માટે ઝાડની છાલ અને પાંદડાનો ઉપયોગ થયો. અમદાવાદમાં મૃત માનવીની સંખ્યા એટલી બધી હતી કે મુડદાને સાબરમતીમાં નાખી દેતાં. શબ ઉપાડનાર ન મળે ત્યા કુતરાં કાગડા પીખી નાખતાં એજ અરસામાં રાજસ્થાનના મારવાડીઓએ એક રૂપિયા લેખે છોકરાઓ વેચાતા લીધેલા તેમજ કેટલીક કોમની સ્ત્રીઓને વેચાતી લઇ પરદેશ રવાના કરી હતી.

અઢારમી સદીના ઉતરાર્ધમાં સાત મોટા દુકાળ પડયા હતા પણ કેટલાંક રાજાઓ પણ દયાળુ અને ઉદાર હતાં. વિ. સં. ૧૮૦૨ (ઇ. સ. ૧૭૪૬)ના દુકાળમાં ભુજમાં દાણાબજારમાં રાજાએ જાહેર પ્રજા માટે રસોડું બનાવ્યું જેણે ખાવું હોય તે મફત ખાઈ જાય, લઇ જવુ હોય તે મફત લઇ જાય.

વિ. સં. ૧૮૪૭ (ઇ. સ. ૧૭૯૧)માં દુકાળતો પડયો સાથે કાળા મકોડા એટલા નીકળી પડયા કે તેઓ વનસ્પતિ ખાઇ જવા લાગ્યા. વિ. સં. ૧૮૫૯ (ઇ. સ. ૧૮૦૩)માં તીડે દુકાળ પાડયો અને તે પછીના વર્ષમાં ચોમાસું નિષ્ફળ ગયું. ત્યારે કચ્છના ઇતિહાસમાં પ્રસિદ્ધ જમાદાર ફતેહમહમદે કોરીની ચાર પાટી એટલે રૂપિયાના આશરે ૨૬ રતલના ભાવે અનાજ જોઇએ તેને વેચ્યું ! સુકાળ વર્ષમાં પણ આવી સોંઘારત આપણને પરી કથા જેવી લાગે તેમ છતાં પાછળથી છપ્પનીયાની જેમ લોકો પાસે નાણાં ન હતાં તેથી ઘણા લોકો સિંધ જતાં રહ્યાં.

વિ. સ. ૧૮૬૬ (ઇ. સ. ૧૮૦૦માં બંગાળ તરફથી ગુજરાતમાં [illegible]

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n171/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-07 -Jagruti

realpatidar.com આવ્યા બીજી તરફ વરસાદ ન થવાથી ભયંકર દુકાળ પડયો.

વિ. સં. ૧૮૬૮ (ઇ સ. ૧૮૧૨-૧૩) નો દુકાળ કચ્છના કારમા દુકાળોમાંનો પૈકી એક હતો લોકો જીવવા માટે લુટફાટ કરવા લાગ્યાં આથી સશસ્ત્ર ચોકી પહેરા નીચે અનાજ વેચાતું હતું. રાહત કામ માટે તળાવોનું કામ ઉપાડવામાં અને મજુરીમાં કોરી નહિ પણ માથા દીઠ લગભગ એક રતલ અનાજ આપવામાં આવતું હતું. (આજે આપણને રેશનમાં રોજનું અર્ધો રતલ અનાજ પણ નથી મળતું, આપણી દશા દુકાળીયા કરતાં પણ ખરાબ છે) દુકાળીયો સિંધ ભણી કૂચ કરવા લાગ્યો અને રસ્તામાં લુટફાટ થવા લાગી. કેટલાયે મા-બાપે બાળકોને વેચી નાખ્યાં માસાંહારી લોકોએ કુતરાં બીલાડા મારીને ખાધા અને નરમાંસ પણ ખવાયાનો ઉલ્લેખ છે.

એ વર્ષ પછી વિ. સ. ૧૮૭૧(૧૮૧૫) માં ઉંદરીયો દુકાળ પડયો તે વર્ષમાં ઉંદરની વસ્તી ધડાકાની જેમ ફેલાઇ ગઇ તેઓ ખેતરનો પાક અને બધી લીલોતરી ખાઇ ગયા. વિ. સ. ૧૮૭૬ (ઇ.સ. ૧૮૨૦)માં ભારે વરસાદ વરસીને કોરા દુકાળ વર્ષોનું સાટું વાળી દીધું, પણ લીલો દુકાળ પાડયો. આથી મોંઘવારત એટલી થઈ ગઇ કે રૂપિયાનું માત્ર ૩૯ રતલ અનાજ મળતું હતું ? રાહત કામો શરૂ કરવામાં આવ્યાં.

વિ. સં. ૧૮૮૨ ઇ. સ ૧૮૨૬)માં વળી ઉંદરીયો દુકાળ પડયો ? વિ. સ. ૧૮૯૦ (ઈ. સ. ૧૮૩૪)માં મબલખ પાક ઉતરવાની આશા હતી ત્યાં તીડોનાં વાદળાં ઉતરી આવ્યાં અને કયાંય અનાજ કે લીલું પાદડું રહેવા ન દીધું ? તેઓ ગામોમાં અને ઘરોમાં પણ ઘુસી આવ્યા તેથી કોઇ રસોઇ કરી શકતું ન હતું ? અનાજના ભાવ વધીને રૂપિયાના ૨૬ રતલ થયા.

તે પછી વિ. સં. ૧૮૯૫-૧૮૯૭ અને ૧૮૯૮ આમ ઉપરા છાપરી દુકાળો પડયા રાવ દેશળજીએ દેશળસર અને હમીરસર તળાવોનું અને કૂવા, રસ્તા બાંધવાનું કામ ઉપાડયું રોજ લગભગ દોઢ રતલ અનાજની મજુરી મેળવીને એથી ત્રણ હજાર માણસો રળતાં હતાં. તે પછી વિ. સં. ૧૯૦૫ અને ૧૯૧૪ના અછતના વર્ષોમાં અનાજ રૂપિયે ૨૬ થી ૩૯ રતલ મળતુ હતું ૧૯૧૭નું વર્ષ સૂકું નીવડયું રાજયને કર માફ કરવા પડયા.

વિ. સં. ૧૯૧૮ (ઇ. સ. ૧૮૬૨)થી વિ. સં. ૧૯૩૨ (ઇ. સ. ૧૮૭૬) સુધી સંખ્યા બંધ વર્ષો અછતમાં ગયાં વિ. સં. ૧૯૨૫ (ઇ. સ ૧૮૬૯માં તીડે દાટ વાળ્યો અને પછી બે વર્ષ લગભગ સૂકાં ગયાં. ૧૯૨૮ (ઇ. સ. ૧૮૭૨)માં ફરીથી તીડો પાક અને વનસ્પિતિ ખાઇ ગયા. પછી માવઠાએ નુકશાન કર્યું. ત્રણ વર્ષના ઉપરા છાપરી દુકાળોથી ત્રાસીને ઘણાં કચ્છીઓ realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 170 of 358 Page 10 of 40
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n172/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-07 -Jagruti

છોડી ગયાં. તે પછી વિ. સં. ૧૯૩૩ (ઇ. સ. ૧૮૭૭)માં વરસાદ તો ઘણો પડયો, પણ કમોસમનો પડયો આથી ફાયદાને બદલે નુકશાન કર્યું તીડને બદલે પક્ષીઓનાં ટોળાં ઉતરી પડયા અને ખેતરમાં વાવેલ બિયારણ ખોદીને ખાઇ ગયાં ? વેપારીઓએ રાહતના ભાવે અનાજ વેચીને રાહત આપી. દુકાળ નિવારણ માટે પહેલીજ વાર ફંડફાળા થયા મુંબઇમાંથી ઉદાર દીલથી સખાવતો આવી.

realpatidar.com

વિ. સં. ૧૯૪૭–૪૮ (ઇ. સ. ૧૮૯૧–૯૨માં વરસાદની અછત પણ હતી. અને તીડ પણ ઉતરી આવ્યા જેથી લોકો ગુજરાત અને સિંધમાં ભાગવા લાગ્યાં.

ગઇ પેઢી સાંભરણમાં વિ. સં. ૧૯૫૬નો છપ્પનિયો દુકાળ સાંપ્રત ઇતિહાસમાં ભૂલાયો નથી. તે વિનાશકતા માટે અજોડ હતો સૌથી વધુ વિનાશ કચ્છ અને સૌરાષ્ટ્રમાં થયો. આ વખતે ગામડાંમાંથી લોકો નગરોમાં ઉમટયાં હતાં નગરોમાં અનાજ તો હતું પણ લોકોની ખરીદ શકિત ન હતી. ઘરમાંથી કોઇ એંઠવાડ ફેંકે તો આ દુકાળીયાઓ ધૂળમાંથી દાણો દાણો વીણી લેતા હતા. સવારે ઉઠીને જુવો તો શેરીમાં કયાંક કયાંક માણસો મરેલાં પડ્યાં હોય તેમને ઉપાડી જવા હાથ ગાડી બનાવવામાં આવી તે સૌરાષ્ટ્રમાં હજી છપ્પનિયા ગાડી તરીકે ઓળખાય છે અને કંગાલ તથા ભીખારીઓને હજી છપ્પનિયા કહેવામાં આવે છે. ભુજમાં માત્ર ૮૬ દોકડા વરસાદ પડયો હતો. ૧૯૮૨માં ૪૬ ઇંચથી વધુ વરસાદ પડયો હતો તેની સાથે આ એક ઇંચથી પણ ઓછો વાર્ષિક વરસાદ સરખાવો. ! વાવેતરમાં બિયારણ પણ ગુમાવ્યાં. આજના વર્ષની જેમ છપ્પનિયામાં પણ ઘાસ, પાણી અને અનાજ માટે લોકો વલખાં મારવા લાગ્યા. અનાજના ભાવ ૫૦ ટકા અને ઘાસના ભાવ ૨૦૦ થી ૩૦૦ ટકા વધી ગયા. સખાવતી ગૃહસ્થો દુષ્કાળ પીડીતોની મદદે ધયા મુંબઇના કચ્છી વેપારીઓએ કચ્છમાં પોતપોતાના ગામોમાં સસ્તા અનાજની દુકાનો ખોલી ૩૭૦ જેટલા નવા કુવા ખોદવામાં આવ્યા લગભગ ૫૦ હજાર માણસોને રાજ્યે કામ આપ્યું. પાંચ હજારને મફત અનાજ મળતું હતું. આ જમાનામાં પણ રાહત કાર્યોમાં રૂપિયા ચાર લાખ ખરચવામાં આવ્યા.

છપ્પનિયા પછી કેટલાક વરસ કચ્છમાં ઉપરા છાપરી નબળાં ગયાં. વિ. સં. ૧૯૬૦ અને ૧૯૬૧ માં ઉપરા ઉપરી ચોમાસુ નિષ્ફળ ગયું. ૧૯૬૭ માં ચોમાસુ કોરૂ ગયું. કયાંક તો એક ઇંચ વરસાદ પણ થયો નહિ. કચ્છમાંથી ઘણી વસ્તી બહાર જતી રહી.

બીજા દાયકામાં વિ. સં. ૧૯૭૪ અને ૭૫ (ઇ. સ ૧૯૧૮–૧૯)ના ચોમાસાએ દગો દીધો. તે પછીના બે દાયકામાં

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 171 of 358
Page 11 of 40

https://archive.org/details/bk191/page/n173/mode/1up

કોસ દુકાળ નહિ તો અછતના વર્ષો realpatidar.com વર્ષો ગયાં વિ. સં. ૧૯૭૬–૧૯૮૭ (ઇ. સં. ૧૯૨૦, ૧૯૩૧) અને પાછો ૧૯૮૮ (ઇ. સ. ૧૯૩૨)માં પાક નિષ્ફળ ગયો. વિ. સં. ૧૯૯૫ (ઇ. સ ૧૯૩૯) ના ચોમાસામાં પુરો દોઢ ઈંચ વરસાદ પણ નથયો જેથી કંઇ અનાજ ન પાકયું. એટલું જ નહિ પણ વાવેતરમાં બિયારણ ગુમાવ્યું ઢોર મોટી સંખ્યામાં મરી ગયાં તેથી ખેતી માટે બળદની ખેંચ પડી. કચ્છના રાવે રાહત કામો ઉપાડીને લોકોને બહાર જતાં અટકાવ્યા રાજ્યે ૨૩ લાખ કોરી વાપરી. લોકોએ જંગલમાંથી ઝાડ કાપી તેના પાન ઢોરને ખવરાવીને બચાવ્યાં.

વિ. સ. ૧૯૯૬ (ઇ. સ ૧૯૪૦)નો છન્નુંઓ દુકાળ તો પ્રજાની કેડ ભાગી નાખે એવો હતો. ભુજમાં માત્ર એક ઇંચ વરસાદ પડયો જે છપ્પનિયા દુષ્કાળના વરસાદ જેટલો હતો ગુજરાતમાં પણ ૫૦ ટકા જેટલો વરસાદ હતો. દ્વારકામાં ૨ ઇંચ, જામનગરમાં ૩ ઈંચ અને રાજકોટમાં ૫ ઇંચ વરસાદ પડયો હતો. સૌરાષ્ટ્રમાં કેટલેક ઠેકાણે ચોમાસા દરમ્યાન વાદળાં પણ દેખાયાં ન હતાં. કચ્છ અને સૌરાષ્ટ્રમાં વરસાદના પાણીથી નવડાવવાને બદલે તડકાથી જ નવડાવ્યા ખેડૂતો પાસે બળદની અછત હતી. લોકો અને પશુઓ કચ્છ છોડી ભાગવા લાગ્યાં. યંત્રો અને આધુનિક સુધારાઓથી રાજયને અસ્પૃસ્યતા રાખનાર મહારાવે પમ્પ, ઓઇલ એન્જીન, મોટર ખટારા વગેરેની આયાતની છુટ આપી ? અને બહારથી ઘાસ તથા અનાજ ઠલવાવા લાગ્યાં, પણ પાણી કયાંથી લાવે ?

તે પછી વિ સ. ૧૯૯૮ (ઈ. સ. ૧૯૪૨) માં પાંચ ઇંચ ૧૯૯૯માં ૭ ઇંચ ૨૦૦૩માં ૯ ઈંચ અને ૨૦૦૫માં ફકત ૩ ઇંચ વરસાદ પડયો હવે કચ્છનું જોડાણ ભારત સાથે થઇ ગયું હતુ. તેથી મોટા પાયા પર સરકારે તેમજ પ્રજાએ પણ રાહત કામો હાથ ધર્યાં.

આમ સ્વતંત્રતા સુધીના વર્ષો, દાયકા અને સૈકા પ્રજાની અકથ્ય યાતનાઓનો ઇતિહાસ છે. સુખી ગૃહસ્થો અને કચ્છના રાજાઓ પણ ઘણીવાર દુષ્કાળ પીડીત પ્રજાની વહારે ધાયા હતા. તેમ છતાં કચ્છની વસ્તી હંમેશાં પાંખી રહે છે. કારણ કે ઉદ્યોગો વિનાના કચ્છની સુકી અને વેરાન ધરતી થોડા જ માણસોને નિભાવી શકે.

કચ્છને અનાવૃષ્ટિની જેમ કોઇવાર અતિવૃષ્ટિ પણ પીડે છે. વિ. સ. ૧૯૪૦ માં ૨૨ ઇંચ વરસાદ પડયો, ૧૯૫૦માં ૨૦ ઇંચ, ૧૯૬૮માં ૩૮ ઇંચનો જુમલો નોધાવ્યો.

અતિવૃષ્ટિનો નવો વિક્રમ પણ નોંધપાત્ર છે. વિ. સં. ૧૯૭૯ (ઇ. સ. ૧૯૩૨)માં પાંચ ઈંચ, વિ. સ. ૧૯૮૦ માં ૭ ઇંચ અને ૧૯૮૧માં માત્ર ૩ ઇંચ વરસાદ વરસાવીને કૃપણતા દાખવ્યા પછી વિ. સં. ૧૯૮૨માં બારે મેઘ કચ્છ પર ત્રાટકયા અને ભુજમાં ૪૨ ઇંચ પાણી પડયું ? બીજે વર્ષે પણ ૩૬ ઇંચ realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n174/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-07 -Jagruti

પાણી આપ્યું, પણ ૧૯૮૬ (ઇ. સ. ૧૯૩૦માં ૮ ઇંચ ૧૯૮૭માં ફક્ત ૪ ઇંચ અને ૧૯૮૮માં ૯ ઇંચ પાછો ૧૯૮૯માં ૩૮ ઇંચની મેઘે ઉદારતા બતાવી સાટુ વાળી દીધું ? તે પછી ૧૯૯૬ સુધીના વર્ષોમાં માત્ર ૧ થી ૯ ઇંચ વરસાદ પડયો વિ. સં. ૧૯૯૭ થી ૨૦૦૬ સુધીના વર્ષમાં ૩ થી ૨૧ ઇંચ પાણી પડયું વિ. સં. ૨૦૦૬ના પહેલા અષાઢ વદ ૧૩-૧૪ એમ બે દિવસ મળીને ભૂજ પર ૧૮ ઇંચ પાણી રેડી દીધા ? નખત્રાણામાં ૧૦ ઈંચથી વધુ, મુદ્રામાં ૧૫ ઇંચથી વધુ આ ભારે વરસાદથી વિનાશક પુર આવ્યા અને જાન માલની ભારે ખુવારી કરી વિ. સ. ૨૦૦૭થી ૨૦૧૬ સુધીમાં ત્રણ દુકાળ પડયા ૨૦૧૬ થી ૨૦૨૬ સુધીમાં પાંચ દુકાળો થયા તે પછીના દુકાળો માટે દરેક કચ્છીઓના જાણ બહાર નથી. મહારાવના જમાનામાં હજારો કોરી રાહતમાં વપરાતી હતી તે આંકડો હવે વિ. સં. ૨૦૧૯, ૨૦૨૦માં લગભગ રૂપિયા ૪૦ લાખ સુધી પહોંચ્યો.

વિ. સં. ૨૦૧૪ (ઇ. સ. ૧૯૫૮-૫૯) માં મુંબઇ સરકારે કચ્છના વરસાદ અને દુષ્કાળોનો અભ્યાસ કરવા એક સમિતિ નીમી હતી. જ્યાં વારંવાર દુકાળો પડયા હોય એવા પ્રદેશોના દુકાળની ઉગ્રતા પ્રમાણે એ, બી અને સી એમ ત્રણ ભાગમાં વહેંચી નાખવામાં આવ્યા સૌથી વધુ દુકાળથી પીડાતા પ્રદેશ(એ) જુથમાં અંજાર, અબડાસા, નખત્રાણા, લખપત, રાપર, ખાવડા અને મંદિર છે. (બી.) જૂથમાં મુદ્રા અને ભચાઉ અને (સી.) જૂથમાં ભૂજ અને માંડવી આવેલ છે. કચ્છમાં બારમાસી નદી એકે નથી, તેથી જળબંધ યોજનાઓ શકય નથી, પણ વરસાદનું જે કંઈ પાણી પડે તે સંઘરી લેવું જોઇએ, ધરતીનું ધોવાણ અટકાવવું જોઇએ. અને તે માટે વૃક્ષો વડે ધરતી ઢાંકી દેવી જોઇએ. જ્યા વૃક્ષો ન ઉછેરી શકાય અને જયાં ખેતી ન થતી હોય ત્યાં ઘાસનું વાવેતર કરવું જોઈએ. પણ આ સમિતિની ભલામણોનો અમલ ભાગ્યે જ કંઇ થયો છે તેથી ઉલટુ વૃક્ષો ઝાડ-ઝાંખરાં વગેરે બળતણ માટે કપાતાં જાય છે. ઉઘાડી ધરતીનું ધોવાણ બહુજ થાય છે. તેથી કાંપ અને રસકસ ધોવાઇ જાય વળી વરસાદનું પણી માટી વિનાની ધરતીમાં ઉતરે નહિ તેથી દરીયામાં વેડફ઼ઈ જાય. ભારે વરસાદ તેના કારણે અતિ નુકશાન કરે,

સરકારી દફતરો તપાસતાં જણાય છે. કે વિ. સં. ૧૯૬૬ના જેઠ વીદ ૪ને રવિવારના રોજ ૨૪ કલાકમાં ૧૩૦ મીલીમીટર (૧ ઇંચ બરાબર ૨૫ મી. મી.) વિ. સ. ૧૯૭૩ના ભાદરવા સુદ ૯ ને સોમવારના રોજ ૧૯૯ મી. મી. ૧૯૭૩ના બી. આસો ૧૧ને શુક્રવારના દિવસે ૧૧૯ મી. મી. ૧૯૮૯ના ભાદરવા સુદ ૯ને સોમવારના રોજ ૧૮૭ મી. મી. ૨૦૧૫ના આષાઢ સુદ ૧૫ને બુધવારના રોજ ૪૬૮ મી. મી.

realpatidar.com
realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 173 of 358 Page 13 of 40
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n175/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-07 -Jagruti

વરસાદ ત્રાટકયો હતો ?

realpatidar.com

એક મહિનાના જુમલા પણ આશ્ચર્ય પમાડે એવા છે. વિ. સં. ૧૯૫૨ના જેઠ મહિનામાં ૧૬૭ મી. મી. ૧૯૭૩ના બીજા આસો મહિનામાં (શરદ ઋતુમાં ૨૨૬ મી. મી. ૧૯૮૯ના વૈશાખમાં (ઉનાળામાં) ૨૨૧ મી. મી. ૨૦૦૯ના શ્રાવણ મહિનામાં ૪૭૭ મી. મી. અને ૨૦૧૫ના અષાડ મહિનામાં ૭૩૧ મી. મી. (૨૯ ઇંચથી વધારે) વરસાદ પડયો હતો. જ્યાં લોકો આખા માસમાં બે ચાર ઇંચ પાણીને ઝંખતાં હોય અને જ્યાં દુકાળ વર્ષમાં એક બે ઇંચ જ પાણી પડયું હોય ત્યાં એક દિવસમાં ૧૯ ઇંચ અને એક માસમાં ૨૯ ઇંચ પાણી પડી જાયએ લાભ ઓછો કરે. પણ નુકશાન વધુ કરે.

કચ્છે દાયકાઓથી જ નહિ, સૈકાઓથી સહન કર્યું છે. અત્યાર સુધી રાહત કામો થયાં છે. કરોડો રૂપિયા સૈકાઓ દરમ્યાન રાહતમાં વપરાયા છે પણ કચ્છમાં પાણીની સમસ્યા હલ કરવા, ઇઝરાયલની જેમ ઓછા પાણી વડે " સુકી " ખેતી કરવામાં, ઘાસ ઉગાડીને ધરતીને તથા ઢોરને રક્ષણ આપવામાં વરસાદનું પાણી સંઘરી લેવામાં અને અનાવૃતિ તથા અતિવૃષ્ટિના વિનાશક પરિણામોમાંથી પ્રજાને તથા પશુઓને બચાવવાની દિશામાં આયોજનપૂર્વક અને વૈજ્ઞાનિક દ્રષ્ટિથી ભાગ્યેજ કંઇ થયું છે. આથી રાહતમાં ખર્ચેલા નાણાનું વળતર ભાગ્યે જ કંઇ મળે છે. સરકાર પાસે નિષ્ણાતો છે, કચ્છી વેપારીઓ પાસે ધન છે. આ બંનેના સંયોગ વડે જ કચ્છનો ઉધ્ધાર થઇ શકે. આ ઉધ્ધારમાં નર્મદા યોજના પણ ઘણો ફાળો આપી શકે.

પણ આ બધું કોણ કરશે ? કયારે થશે ? નેતાઓ રાજકારણમાં અને હોદ્દા મેળવવા તથા ટકાવવામાં તલીન છે. વેપારીઓ કમાવામાં મશગુલ છે. જ્યારે દુકાળગ્રસ્ત કચ્છ મદદ માટે પોકાર પાડે છે. ત્યારે સરકારી અને વેપારી કમીટીઓ નીમાય છે, ફંડફાળા થાય છે. બચાવી શકાય એટલા ઢોરને બચાવી લેવાય છે, બીજા તરફડીને મરી જાય છે. રાહત મેળવીને દુષ્કાળગ્રસ્તો જીવન ટકાવી રાખે છે. અને પછી બધું ભુલી જવાય છે. વળી પાછો દુકાળ પડે ત્યારે એનું એ પારાયણ ?

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n176/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-07 -Jagruti

realpatidar.com

સામાજીક અનિષ્ટો અને આપણે

સામજીભાઈ આર. પટેલ
સાણંદ

તાજેતરમાં કચ્છ કડવા પાટીદાર યુવક મંડળ. ધનસુરા તરફથી સાબરકાંઠા જીલ્લામાં આપણી જ્ઞાતિ બહાર થતું એક લગ્ન અટકાવીને અને તે લગ્ન આપણીજ જ્ઞાતિમાં કરાવીને જે પ્રસંશનીય કદમ ઉઠાવવામાં આવ્યું છે તે ખરેખર અજોડ છે અને અન્ય યુવક મંડળોએ પણ તેને અનુસરવા જેવું છે.

" લગ્ન " એક એવી સામાજીક સંસ્થા છે કે જે બે વ્યક્તિઓને આજીવન સાથે રહેવા માટે સાંમાજીક બંધનોથી બાંધે છે, આમ લગ્ન એક નીતિ વિષયક બાબત છે. આથી લગ્ન કોની સાથે કરવાં, ક્યાં કરવાં, વગેરે બાબતો દરેક વ્યક્તિના અંગત અભિપ્રાય ઉપર નિર્ભર છે, પરંતુ કોઇપણ વ્યક્તિ અંતે તો સામાજીક પ્રાણી છે. તેણે સમાજમાં રહેવાનું હોય છે, આથી તેણે પોતાના સમાજના નિયમો, રીતિ–રિવાજો વિગેરે પાળવા જરૂરી છે.

આપણી જ્ઞાતિમાં, છેલ્લા કેટલાક સમયથી કન્યાઓના ઊંઝા (ઉત્તર ગુજરાત તરફ થતાં લગ્નોની સંખ્યા ઉત્તરોત્તર વધતી રહી છે, જે એક ચિંતા ઉપજાવે તેવી હકીકત છે: અને તે વિશે ઠેરઠેર ઉહાપોહ પણ થયેલ છે,

આ રીતે જ્ઞાતિ બહાર થતાં લગ્નો કેટલે અંશે યોગ્ય–અયોગ્ય છે, તેનાં બીન જરૂરી ચર્ચામાં ઉતર્યા સિવાય એટલું તો સૌ કોઇ નિ:શંક કબુલ કરશે કે આ રીતે આપણી જ્ઞાતિ બહાર થતાં લગ્નો આપણા સમાજના હિતમાં નથી, અને તે આપણી જ્ઞાતિની સામાજીક પ્રતિષ્ઠા ઝાંખી પાડે છે. આથી આવા લગ્નોને થતાં રોકવા જરૂરી છે, કે જેથી આપણી નિર્દોષ બહેનો "કૂવા"માં ધકેલાતી બચી શકે.

આપણે જ્યારે ઉંઝા વિસ્તારમાં થતાં લગ્નો વિશે વાત કરીએ છીએ ત્યારે જે લોકો ત્યાં લગ્નો કરે છે તેમના વિશે, તેમની પરીસ્થિતી વિશે તથા તેઓ કયા સંજોગોમાં આ રીતે જ્ઞાતિ બહાર લગ્નો કરવા પ્રેરાય છે તે અંગે તેમની શી રજૂઆત છે વગેરે બાબતો જાણીને, તેનો અભ્યાસ કરવો તે ખૂબ જ જરૂરી છે.

મોટા ભાગના કિસ્સાઓમાં નિરીક્ષણ કર્યા પછી મને એવું જણાયું છે કે કેટલાંક કુટુંબો, આપણા સમાજમાં પોતાની કન્યા માટે યોગ્ય છોકરો શોધવા અથાગ પ્રયત્નો કરે છે પણ અંતે ન મળવાથી જ્ઞાતિ બહાર લગ્ન કરવા પ્રેરાય છે અને કેટલાક કિસ્સાઓrealpatidar.comમાં કુટુંબની આર્થિક પરિસ્થિતિ એટલી

Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 175 of 358 Page 15 of 40
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n177/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-07 -Jagruti

realpatidar.com હોય છે, ત્યારે (જાણવા મળ્યા મુજબ) કન્યાના લગ્નનો પણ તમામ ખર્ચ વરપક્ષ તરફથી અગાઉથી આપવામાં આવે છે, આ રીતે પણ સંખ્યાબંધ લગ્નો દ્વારા આપણી બહેનો ઉ. ગુજરાતમાં ગઇ છે.

ફક્ત આર્થિક સ્થિતિ નબળી હોય, અને કન્યાનાં મા-બાપ લગ્નનો ખર્ચ ઉઠાવી શકે તેમ ન હોય અને માત્ર તેજ કારણસર સામેનો વરપક્ષ પૈસા આપતો હોવાથી, તેને લઇને લગ્ન કરવામાં આવે તો હુ માનુ છુ કે તે માટે કન્યાનાં મા-બાપ જેટલાં જવાબદાર છે તેટલાં જ અંશે સમાજ પણ જવાબદાર છે. આપણા સમાજના કોઈ કુટુંબમાં લગ્ન ખર્ચ ઉઠાવી શકે તેવી સ્થિતિ ન હોય ત્યારે સમાજમાં રહેતા સૌ કોઇની નૈતિક જવાબદારી છેં કે તેમણે યોગ્ય મદદ કરવી જોઇએ.

બીજી અગત્યની બાબત છે, કન્યાઓના સગપણની, કેટલાક કુટુંબોમાં કહેવાતી છાપને લીધે, ગરીબાઇને લીધે કે અન્ય કોઈપણ કારણને લીધે કન્યાનું સગપણ આપણા સમાજમાં ન થઇ શકતું હોય ત્યારે સમાજની એ ફરજ થઇ પડે છે કે તેણે તેમાં રસ લઇને તે કન્યાને યોગ્ય પાત્ર શોધી આપવું.

આમ હું અંગત રીતે માનું છું કે જ્ઞાતિ બહાર થતાં લગ્નો અટકાવવા માટે જયારે સ્થાનિક સમાજ કે યુવક મંડળો તરફથી પ્રયત્ન કરવામાં આવે ત્યારે કન્યાના માતા પિતાની તે લગ્ન કરવા પ છળની મુખ્ય મુશ્કેલીઓ ધ્યાનમાં લેવાવી જોઇએ. એટલું જ નહી, તેનો ઉકેલ પણ સમાજે જ લાવવો જોઇએ. જો કન્યાનાં કુટુંબને યોગ્ય અને પૂરતા પ્રયત્ન પછી પણ મુરતિયો ન મળતો હોય તો, શોધી આપીને અને જ્યાં જરૂરી હેય ત્યાં સમાજ તરફથી આર્થિક મદદ આપીને યુવક મંડળોએ કે સ્થાનિક સમાજે પોતાનું કર્તવ્ય અદા કરવું જોઇએ. ફક્ત વિરોધ કરીને બેસી રહેવાનો કોઈ અર્થ નથી.

ધનસુરા યુવક મંડળે તાજેતરમાં સાબરકાંઠા જીલ્લામાં આ રીતે જ્ઞાતિ-બહાર થતું એક લગ્ન અટકાવ્યું તે તો ખરેખર આનંદની વાત છે, પણ તેમને ખરો યશ તો એટલા માટે આપવો જોઇએ કે તેમણે તે કન્યાને યોગ્ય અન્ય પાત્ર આપણા સમાજમાંથી જ શોધીને તત્કાલ લગ્ન કરાવી આપ્યું છે. એટલું જ નહી. તે લગ્નનો ખર્ચ પણ સમાજ તરફથી જ ઉઠાવવામાં આવ્યો છે.

અન્ય યુવક મંડળો પણ જો આ રીતે રસ લઈને ઉપર જણાવેલ ઉદાહરણને અનુસરે તો મને શ્રદ્ધા છે કે આ રીતે થતાં લગ્નોના પ્રમાણમાં ચોકકસ ઘટાડો નોંધી શકાય અને આપણા સમાજને તેનાથી થતી ભયંકર બદનામીમાંથી realpatidar.com ઉગારી શકાય.

Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 176 of 358 Page 16 of 40
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n178/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-07 -Jagruti

realpatidar.com

❋ ઈન્ટરવ્યુ

પટેલ મેઘજીભાઈ વાલજીભાઈ (બી કોમ)
સુરત

હું બી કોમ. તો થઇ ગયો ત્રીજો વર્ગ આવ્યો. એટલે આપણે રામ બીજાની જેમ કહેવા લાગ્યા, 'ભાઈ આપણે તો ગાંધીબાપુને માનીએ, થર્ડ કલાસવાળા સાથે ખભેખભા મિલાવી રહેવું. આખરે પ્રથમ, દ્વિતીય અને તૃતીય વર્ગ એ તો માનવીએ માની લીધેલા અને બનાવેલા જ વર્ગો છે ને ?... આજકાલ બધા ભણે છે શા માટે ? તમે એમ માનો છો કે બધા જ્ઞાનપ્રાપ્તિ માટે જ ભણે છે કે અભ્યાસ કરે છે ? રામ રામ, ભજો, રામ રામ ભાઇ એ તો ભાગ્યે જ એકાદ નંગ એવો હશે જે જ્ઞાન મેળવવા અભ્યાસ કરતો હશે. આપણે બી. કોમ...તો થયા પણ પેલા બગભગત જેવા વિદ્યાર્થીઓની જેમ ચાલુ પરીક્ષાની કે પરીક્ષા પછીની મહેનતને પરિણામે નહિ પરંતુ પૂરેપૂરા ત્રણ માસ સખત અને સતત પરિશ્રમને અંતે ન પરીક્ષા દરમ્યાન ચોરી, કે ન પરીક્ષા પછી લાગવગ કે અન્ય પરીક્ષકને મળવું. છોડો એ વાત કોણ એ બધુ જોવા અને તપાસવા નવરું બેઠું છે.

...'ભાઈ સ્નાતક તો થયા પણ નોકરી ક્યાં ? એ માટે લાગવગની જરૂર પડે, ને વળી આપણી લાગવગ ક્યાંથી ? પણ પાછું બેકાર રહેવું પાલવે એમ ન હતું.' અરે ભાઇ મોંઘવારી તો જુઓ, વળી પાંચમા ધોરણમાં હતો ત્યારે સ્નેહીઓ અને સાથીઓ કહેતા, "જો જે હાં ભાઈ, ફાઇનલની વેલ્યુ બહુ છે, પાસ થશે તો સારા પગારે તરત નોકરી મળશે અને તે પણ શિક્ષકની" પછી ફાઇનલ પાસ કરી તો કહેવા લાગ્યા ના, ના હવે તો મેટ્રીકની કિંમત બહુ, ફર્સ્ટ કલાસ લાવજે અને મેટ્રીક પછી જુનું નવું થઇને કહેવામાં આવ્યું જો ભાઇ તું મેટ્રીક તો થઈ ગયો પણ વખત આવો કપરો આવ્યો છે કે મેટ્રીકની કિંમત ઘટી છે તેથી તારે સ્નાતક થવું જ પડશે સ્નાતક થયા તો કહે આજકાલ આની કિંમત જ ક્યાં છે ? શું જમાનો છે !"

પણ શું થાય મારા ભાઇ, ડીગ્રી મેળવી એટલે ડીગ્રી માટે ખર્ચેલ નાણાં તથા કરેલ પરિશ્રમનું વળતર મેળવવા નોકરી અને છોકરી જોઇએ તો ખરા જ ને ?

છોકરી ? છોકરી એટલા માટે કે પરણવું તો પડે જ અને કુંવારા તો સ્વર્ગે પણ ન જઈ શકે. પછી ભલે ને ઇલેવનની ટીમ તૈયાર થઇ જતી પૂરતો ખોરાક, યોગ્ય શિક્ષણ, તાલીમ અને સારાં કપડાં કે સંસ્કારો ન આપી શકાય !

પેટ ભરવા માટે નોકરી તો જોઇએ જ. મે તો નોકરી અને છોકરી મેળવવા નિર્ણય કર્યો અને એમ્પ્લોયમેન્ટ એક્ષચેન્જમાં નામ નોંધાવી દીધું. વળી

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 177 of 358 Page 17 of 40
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n179/mode/1up

realpatidar.com

રોજિંદા પેપરોમાં વિવિધ 'વૉન્ટેડ' જોવા લાગ્યો પણ તરત જ તો કશા ગજ ખાધા નહિ થોડા દિવસ બાદ મારી નજર અચાનક સરસ એવી બે જાહેર ખબરો પર પડી.

—જોઇએ છે—

સુંદર, સ્માર્ટ, ગોરી, ભણેલી–ગણેલી, અપ–ટુ–ડેટ, કશી ખોડખાંપણ વાંક વિનાની અને સારા ખાનદાનની છોકરી માટે 'મુરતીયો' ભણેલો–ગણેલો, કમાતો, હેન્ડસમ અને સારા ખાનદાનનો.

તા. ક. તુકશાની મુરતીયાઓએ અને લગ્નના અનુભવીઓએ તસ્તી લેવી નહિ.

—જોઇએ છે—

અમારી ઓફીસ માટે એકાઉન્ટન્ટની જરૂર છે ઓછામાં ઓછો પાંચ વર્ષનો અનુભવ મેળવનાર વ્યકિતએ પોતાના હસ્તાક્ષરમાં અરજી કરવી અરજી કરનાર બી. કોમ; ડી કોમ; કે એમ. કોમ, હોવો જોઇએ.

બંને જાહેરખબર વાંચી હું તો ખુશીથી નાચી ઉઠયો અને બંને જગ્યા મારી જ છે એમ માની ઠેઠ ફાયનલથી ગ્રેજયુએટ થયો ત્યાં સુધીના સઘળાં સર્ટીફિકેટો ઉપરાંત કોલેજના આચાર્ય પાસેથી મેળવેલ પ્રમાણિકતાના પ્રમાણપત્રોની નકલો રવાના કરી દીધી,

સારા યા નરસા નસીબે પહેલુ ઇન્ટરવ્યુ છોકરી માટેનું હતું. આપણે તો દોડયા પરણિત મિત્રને ત્યાં પૂછશો નહિ શા માટે ? એ તો ખાનગી છે....ખાનગી છતાં ખાનગીમાં કહું છું, કોઇને કહેશો નહિ. તેનો શુટ અને ટાઇ લેવા....

ઇન્ટરવ્યુના દિવસે સવારમાં સારા એવા સુગંધી સાબુથી સ્નાન કરી, હિમાલય બૂકેનો ડબ્બો શરીર પર ઢોળ્યો ને મઘમઘતા હીના અત્તરનો છંટકાવ કરી શુટેલ–બુટેલ તૈયાર થઇ ગયો. આ ઠઠારો પોતપોતાની રીતે મફતિયા મેળવેલા હોવાની જાહેરાત કરતો હતો. છોકરી મેળવવાની લાલચે શુકન જોઇને આપણે તો સીધાવ્યા સીધા જ અપેક્ષિત સસરાને ઘરે ઇન્ટરવ્યુ લેવા કે આપવા તે તો ભગવાન જાણે પરંતુ ઇન્ટરવ્યુ આપવાના ઇરાદાથીજ કેમ અત્યારે ઇન્ટરવ્યુ લેવાનો અધિકાર સ્ત્રીઓનોજ એતો જમાનો જ એવો છે ભાઈ, છોકરીઓ ડબલસીટ જતી હોય તો પણ પોલીસ પકડવાની હિમ્મત કરશે નહિ. છોડો એ વાત આપણે પણ વળી છોકરી મેળવવા જ જવાનું હતું.

ઘરમાં દાખલ થતા જ સારો એવો સુકો આવકાર મળ્યો મારા, જેવા કેટલાક વિવિધરંગી મુરતીયાઓ ઇન્ટરવ્યુ માટે 'કયુ' માં બેઠા હતા. તેઓની જોડે બેઠક જમાવી અને ત્યાં પડેલા મેગેઝીનોમાંથી 'લાઇફ' ઉઠાવીને વાંચવાનો ડોળ

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n180/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-07 -Jagruti

કરવા લાગ્યો, બધાની જેમ સ્તો. થોડી મિનિટો બાદ છોકરીના પિતાશ્રી અરજીઓ સાથે બેઠક ખંડમાં પધાર્યા અને ઇન્ટરવ્યુની શરૂઆત કરી અહીં કર્મચારી પસંગીની જેમ પતિ પસંદગીની કોઇક આગવી અને વૈજ્ઞાનિક પ્રથા હતી. કેમ કે ત્યારબાદ અમારે એટલે કે (સીલેક્ટેડ) મુરતિયાઓએ ભાવિ 'એ' ને ઇન્ટરવ્યુ આપવાનો હતો.

realpatidar.com

આપનું નામ શું ? છોકરીના બાપ રામલાલે ઇન્ટરવ્યુની શરૂઆત કરતાં પુછ્યું

'મહેશ દવે'

થોડા કાગળો સાથે અરજીપત્રક રામલાલે શોધી કાઢયું.

'હં, આપ સાહેબે એસ. એસ. સી. સેકન્ડ ટ્રાયલે સેકન્ડ ક્લાસમાં પાસ કરી પણ અત્યારે શું કરો છો ? પાઇપ–ટાઈપ પેન્ટ અને અમરદીપ બુશશર્ટ જોતાં તો કોલેજીયન જેવા લાગો છો ?

કોલેજમાં પ્રવેશ ન મળ્યો એટલે નોકરીની પણ શોધમાં છું

તો શ્રીમાન નોકરી મળે છોકરી મેળવવા કોશિષ કરજો સમજ્યા ? જ્યાં ગ્રેજ્યુએટ નોકરી માટે ફાંફાં મારે છે ત્યાં એસ. એસ. સી નો શો હિસાબ ?

સિધાવો ભાઇ,

નમસ્કાર કરી ભાઇ સાહેબ ચલ્યા ગયા હવે એક કવિ જેવા દેખાતા, પાયજામો ને કફની પહેરેલા મુરતિયાનો નંબર આવ્યો.

'આપશ્રીનુ નામ ?'

નામ તો અરજી સાથે છે જ, છતાં મને બધા કવિ જયોતિન્દ્ર કહે છે કવિશ્રીએ અદાથી જવાબ આપ્યો.

હાલ શી પ્રવૃતિ કરી રહ્યા છો ?

આપની સમક્ષ ઇન્ટરવ્યુ આપી રહ્યો છું રામલાલને અસંબંધિત જવાબ મળ્યો.

'કંઇ નોકરી–ધંધો ?

'બેકાર છું હું, નોકરીની શોધમાં,
હતો છોકરીની શોધમાં.–કેમકે,
તોજ મળે ઘર ભાડે રહેવા'

કવિએ કાવ્યમય જવાબ આપ્યો.

'કવિરાજ, આપ જઈ શકો છો' અત્યારે સડકપર સૂતો હશે' રામલાલ બબડયા અને મારી તરફ દ્રષ્ટિ કરી.

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 179 of 358
Page 19 of 40

https://archive.org/details/bk191/page/n181/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-07 -Jagruti

realpatidar.com મારો નંબર આવ્યો એટલે મેં તરત કહ્યું : મારું નામ બાપાલાલ બી. કોમ નોકરી અને છોકરી બન્નેની શોધમાં છું.

'હં તો મિસ્ટર બાપા સોરી બાપાલાલ તમારું આવું નામ કેમ રાખ્યુ છે!

જુઓ, મને કોઇ ટુંકા નામથી બોલાવે એ પસંદ નથી તેથી તેના સર્વશ્રેષ્ઠ ઉપાય તરીકે મેં આ નામ પસંદ કર્યું છે.

'ઠીક મારી દીકરી સ્વીમીંગ, બેટીંગ, ડ્રાઇવીંગ ઉપરાંત ટાઇપરાઇટીંગ પણ જાણે છે, એટલે તમારે નોકરીની ચિંતા ઓછી કરવી, સમજ્યા.'

'પરંતુ તમે...'

રામલાલને વચ્ચેથી અટકાવતાં મે કહ્યું મને બાળક રમાડતા, કપડાં ધોતાં, અને રસોઈ કરતા આવડવું જોઇએ એમજને ! મને એ નથી આવડતું !

'મને રસોઇ કરતા આવડે છે.' એક રસોઈયા જેવો દેખાતો મુરતીયો વચમાં ટપકી પડયો.

'તમે જરા શાંતિ રાખો તમારો 'ટર્ન આવ્યે વાત કરજો.

'હા, તો મિસ્ટર બાપાલાલ તમને રસોઇ વગેરે કરતા નથી આવડતું છતાં પણ તમે બી. કોમ. છો અને જો મારી દીકરી તમને પસંદ કરશે તો મારી કચેરીમાં નોકરી પણ અપાવી દઈશ સામેના કમરામાં એને મળો......જાવ.

હું ધીમેથી ઉઠી સામેના રૂમમાં ગયો અને સુંદર સાડીમાં સજ્જ છોકરી સામે બેઠક જમાવી.

આપનું નામ મિસ્ટર બાપાલાલ બી કોમ' છોકરીએ કહ્યું.

અને આપનું શુભ નામ અભ્યાસ અને ઉંમર કેટલી ! મેં તરત પ્રશ્ન કર્યો.

'ઈન્ટરવ્યુ આપ શ્રીમાન લઇ રહ્યા છો કે હું ?

'તે તો હું જાણું છું કે આપ શ્રીમતી... માફ કરજો, કુમારી, લઈ રહ્યાં છે. પણ મારે એ વિગતો જાણવી જરૂરી છે જ.'

'ઠીક મારું નામ જયોતિ મહેતા, અને...... જયોતિ સળગેલી કે બુઝાયેલી' હું બહુંજ ધીમેથી બોલ્યો.

'શું કહો છો ?'

'કશું જ નહિ, આપની ઉંમર અને અભ્યાસ'

'ઉંમર ૨૫ વર્ષ અને અભ્યાસ એમ. એ. સુધી'

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 180 of 358 Page 20 of 40
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n182/mode/1up

realpatidar.com એમ. એ. ! સરસ'

અત્યારે શી પ્રવૃતિ કરો છો ? કાંઈ ધાર્મિક પુસ્તકો, ડીટેકટીવ વાર્તાઓ, નવલકથાઓ વાંચવાનો શોખ ખરો કે પછી સ્વીમીંગ, ડ્રાઇવીગ જ'

જેમ્સ બોન્ડની વાર્તાઓ વાંચવાનું ખુબ ગમે છે.'

'ઠીક વાત છે, જરા પાણી લાવી આપશો.' મારે એની ચાલ જોવી હતી. કદાચ નુકશાની તો નથી ને ?

'આ તો ડોલતો હાથી ! એક તો તુનતુન જેવી છે ને પાછી 'જોની' ચાલ ચાલે છે. પોતે નુકશાની અને જાહેરાત આપે 'નુકશાની મુરતીયાઓએ તરતી લેવી નહિ, એટલામાં 'એ' પાણી લઇને આવી, મેં પાણી પીધું અને...બીજી વખત મળવાનો મોકો આપતા નહિ, 'નમસ્તે' એમ કહી ચાલતો થયો.

બે દિવસ પછી નોકરી માટેનું ઇન્ટરવ્યુ આવ્યું એટલે સાદા પોષાકમાં મહેતા એન્ડ કું. ની ઓફિસે પહોંચી ગયો તુરત પટાવાળો મારી નજીક આવ્યો અને કહે ઇન્ટરવ્યું આપવા આવ્યા છો ? બહુ અરજીઓ આવી છે અને આરામથી પાંચ સાત કલાક પસાર થઇ જશે !

ઇન્ટરવ્યુ જ આપવા આવ્યો છું, પણ જરા જલદી થાય એવું કરજોને મારી સીફારસ કરશે તો મહેરબાની બેકાર છું, મે પોલીસન લગાવ્યું.

'એમ મોઢે મોઢે મહેરબાનીએ કંઇ ન વળે, આપણું ચા પાણીનું કાંઇ......

મેં તરત ગજવામાંથી એની નોટ તેના હાથમાં મુકી એકાદ કલાક પછી મારા નામની બૂમ પડી હું જેવો ઓફિસમાં દાખલ થયો કે ખુરશી પર બેઠેલ વ્યકિત અને હું બંને ચમકયા, કેમકે તે મિ. રામલાલ અને હું મિ. બાપાલાલ.

'બેસો કેટલા વર્ષનો અનુભવ છે સાથે અનુભવનું પ્રમાણપત્ર પણ નથી જરા મિજાજથી રામલાલે પૂછ્યું ?

'અનુભવ તો નથી પણ નોકરીની ખૂબજ જરૂર છે. હું નરમાશથી બીતા બીતા બોલ્યો મને ડર હતો કદાચ મેં એની છોકરી ન લીધી એટલે એ મને નોકરી ન પણ આપે અને બન્યું પણ એવું જ જુઓ મિ. બાપાલાલ અનુભવનું સ્પષ્ટ રીતે અમોએ જાહેરખબરમાં જણાવ્યું હતું વળી તમારી કોઇ લાગવગ પણ નથી. છતાંપણ જો તમે મારી દીકરીનો સ્વીકાર કર્યો હોત તો નોકરી પણ સહેલાઇથી મળી જાત હજુ પણ જો તમે છોકરી સ્વીકારશો, તો નોકરી મળશે. અને સારા પગારની તક પણ ખરી નહિ તો તમે તમારે રસ્તે, વિચાર કરી જો જો ભાઇ.'

હું દ્વિધામાં ઓફિસ છોડી ગયો અને ખૂબ ખૂબ વિચાર કર્યો છતાં હજુ સુધી કોઇ ઉકેલ નથી. પરંતુ જરૂર તો બંનેની જ છે. 'નોકરી અને છોકરી.' realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n183/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-07 -Jagruti

realpatidar.com

અનુસંધાન પાના નંબર ૧૨ નું ચાલું.

સાબરકાંઠા ઉપરાંત, તાજેતરમાં અમદાવાદ જીલ્લામાં પણ બે કિસ્સાઓમાં આ રીતે જ્ઞાતિ બહાર અગાઉથી નકકી થયેલાં લગ્નો સમજાવટથી રદ કરવાની જે હિંમત, કન્યાઓના કુટુંબ વડીલો તરફથી કરવામા આવી છે તે આવકારદાયક છે. આપણા એક સામાજીક અનિષ્ટને ડામવા માટે અને તે દ્વારા સમાજને સહકાર આપવા બદલ આપણે સૌ તેમના આભારી છીએ.

●

સમાચાર દર્શન

રખે છેતરાતા *

શ્રી પાટીદાર ભાઇઓ
જગદલપુર

અમારા બસ્તર જીલ્લા (જગદલપુર) મધ્યે એક માણસ શરીરે પાતળો, ઉંચાઇ લગભગ સવાપાંચ ફુટ છે, જેની પાસે " રમેશકુમાર પટેલ " ના નામે મિલીટરીમાં છે એવો પરિચય પત્ર છે તથા હાલમાં તે લડાઈમાં ઘવાઇ ગયો હોવાથી કેન્દ્રીય સમાજ કલ્યાણ વિભાગ દિલ્હી તરફથી ખોલાયેલ આર. સી. સી. વિભાગમાં તે ઓફીસર (લેફટેન્ટ) બનેલ છે એમ સૌને તે જણાવે છે તથા ડ્રેસ પણ પહેરે છે. તે અત્રે બાળકોને (આર. સી. સી.)ની ટ્રેનીંગ અપાવશે એવું સર્વેને જણાવતો.

ઉપર મુજબ નામ અને પરિચયવાળો માણુસ અત્રે લગભગ ત્રણ માસ હતો. તે અત્રે સ્કૂલો, શિક્ષણ વિભાગની ઓફિસો વગેરેમાં પણ આવતો જતો તથા અત્રે વિશ્રામ ભવનમાં રહેતો અને સમયે સમયે જીલ્લાના બીજા ગામોનો પરિચય પણ કરતો

તે માણસ સરકારી ઓફીસર છે એવું સર્વે માનવા લાગ્યા હતા તે આપણા પાટીદાર ભાઇઓ પાસે આવતો જતો તથા જગદલપુર પાટીદાર યુવક મંડળનો સદસ્ય પણ બની ગયો હતો.

પણ પાછલા માસની ર૬ મી તારીખે તે રહસ્યમય માણસ અચાનક ગાયબ થઇ ગયો અને સાથે અહીંથી (બસ્તરજીલ્લામાથી મોટી રકમ ઠગીને લઇ ગયો છે. અમોને મળેલ સમાચાર મુજબ તે વિશાખાપટ્ટનમ તરફ પલાયન થઇ ગયો છે.)

આવા અજાણ્યા માણુસો જે પોતે મિલીટરી અથવા કોઈપણ સરકારી વિભાગનો માણસ બનીને મોટી મોટી વાતો કરી ઠગાઇનો ધંધો કરતા હોય છે. તેથી આવા અજાણ્યા માણસોથી ચેતતા રહેવું જરૂરી છે.

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 182 of 358
Page 22 of 40

https://archive.org/details/bk191/page/n184/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-07 -Jagruti

realpatidar.com

દુઃખદ અવસાન

અત્રે દિલ્હી નિવાસી તથા મે. તેજાલાલ પટેલ એન્ડ સન્સના ભાગીદાર શ્રી લક્ષ્મણભાઇ તેજાભાઈ પટેલનું તા. ૧૧–૬–૭૫ના રોજે સડક દુર્ઘટનામાં દુઃખદ અવસાન થતાં, સમાજ તથા પરિવારને ન પૂરાય તેવી ખોટ પડી છે. સદ્દગત ૩૫ વરસના યુવાન. ઉત્સાહી કાર્યકર્તા હતા. સામાજીક તથા વેપારી ક્ષેત્રે તેઓએ સારી પ્રતિષ્ઠા મેળવી હતી અને પટેલ તરૂણમિત્ર મંડળના ઉત્સાહી કાર્યકર્તા હતા.

તેઓ પાછળ બે પુત્રો, પત્નિ, માતા–પિતા અને વિલાપ કરતુ બહોળું પરિવાર મુકી ગયા છે.

સમાજ તરફથી સદ્દગતના આત્માની શાંતિ માટે એક શોકસભા રાખવામાં આવી હતી. અને ઠરાવ પાસ કરીને બે મિનીટનુ મૌન ધારણ કરવામાં આવ્યું હતું.

સદ્દગતના માનમાં ટીમ્બર મારકેટ બંધ કરવામાં આવી હતી

પ્રભુ તેમના પરિવારને કારમો આઘાત જીરવવાની શક્તિ આપે અને સદગતના આત્માને શાંતિ અર્પે એજ અભ્યર્થના. પ્રમુખ–શ્રી ક. ક. પા. સમાજ–દિલ્હી

કચ્છ કડવા પાટીદાર સમાજ–ઈડર

જિ. સાબરકાંઠા

ધર્મશાળાઓ છાત્રાલયો અને વિદ્યાધામો એ સમાજના ઉત્કર્ષના જરૂરી અંગો છે. આપણી જ્ઞાતિએ ધર્મશાળાઓની સુવિધા ઠેરઠેર ઉભી કરેલ છે. આવી સુવિધાથી વંચિત રહેલા ઇડર માટે પણ તે જરૂરિયાત જણાતી હતી. ઘણા સમયથી તે માટેના સુચનો પણ મળતાં હતાં. ધર્મશાળા માટેના ચક્રો ગતિમાન બન્યાં અને જમીન પ્રાપ્ત કરી સદનશીબે જમીન પણ ધર્મશાળા માટેની સુવિધાઓ પ્રાપ્ત થાય અને વધુને વધુ ઉપયોગી થાય તેવી જગ્યાએ મળી હવે ટૂંક સમયમાં જ તે જગ્યા ઉપર જરૂરી બાંધકામ કરવા વિચારણા ચાલે છે.

—પ્રમુખ

કાશીપુરાકંપા, તા. હિંમતનગર નિવાસી **પટેલ વસંતકુમાર વાલજીભાઈ** ચાલુસાલે માર્ચ–૭૫માં લેવાયેલી એસ. એચ. સી. પરીક્ષામાં હિંમતનગર સેન્ટરમાંથી ૭૮ - ૫૭ ટકા ગુણ મેળવી સેન્ટરમાં પાંચમો નંબર પ્રાપ્ત કરે છે.

જાગૃતિ કાર્યાલય અભિનંદન પાઠવે છે.

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 183 of 358 Page 23 of 40
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n185/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-07 -Jagruti

નિવેદન

realpatidar.com

આપણા સમાજનાં ગરીબ ભાઈ-બહેનોને ભણવામાં મદદરૂપ થવા અમારા મંડળ તરફથી દરવરસે શિષ્યવૃતિ આપવામાં આવે છે. તો ચાલુ વરસે શિષ્યવૃતિ મેળવવા ઇચ્છતાં ભાઈ-બહેનોએ મોડામાં મોડા તા. ૩૧-૭-૭૫ સુધીમાં નીચેનાં સરનામેથી અરજી પત્રક મંગાવી લેવાં.

તા. ક.— શિષ્યવૃતિ માટેની અરજી ફક્ત મંડળના છાપેલાં ફોર્મમાં જ સ્વિકારવામાં આવશે.

શ્રી શિષ્યવૃતિ સમિતિ,
શ્રી નવચેતન પાટીદાર યુવક મંડળ
C/o. કેશવલાલ એન્ડ કું
૬૫/૧, મહર્ષિ દેવેન્દ્ર રોડ
કલકત્તા-૬

લી.
શ્રી નવચેતન પા. યુ. મંડળ
વેલજી હરજી પટેલ
મંત્રી

નિવેદન

અમારા મંડળ તરફથી દર વરસે આપણા સમાજમાં મેટ્રિક કે તેથી ઉચ્ચ-કક્ષામાં સફળ થતી બહેનોનું બહુમાન એક સર્ટીફિકેટ અને મેડલ દ્વારા કરવામાં આવે છે. તો ચાલુ વરસે મેટ્રિક કે તેથી ઉચ્ચકક્ષામાં સફળ થયેલ બહેનોએ પોતાનાં નામ, સરનામાં અને પરિક્ષાની સંપુર્ણ માહિતી સાથે નીચેનાં સિરનામે મોકલી આપવા વિંનંતી.

તા. ક. :—યુવક મંડળોમેં પણ આ બાબત પોતપોતાનાં ક્ષેત્રના નામ મોકલી આપવા વિનંતી.

શ્રી શિક્ષણ પ્રચાર સમિતિ,
શ્રી નવચેતન પાટીદાર યુવક મંડળ
C/o. કેશવલાલ એન્ડ કું.
૬૫/૧. મહર્ષિ દેવેન્દ્ર રોડ
કલકત્તા-૬

લી.
શ્રી નવચેતન પા. યુ. મંડળ
વેલજી હરજી પટેલ
(મંત્રી)

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 184 of 358 Page 24 of 40
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n186/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-07 -Jagruti

શ્રી અખિલ ભારતીય કચ્છ કડવા પાટીદાર યુવક સંઘ

કચ્છ વિભાગ-નખત્રાણા

realpatidar.com

વિભાગીય મિટીંગ—તા. ૧૪/૧૫-૬-૭૫

શ્રી અખિલ ભારતીય કચ્છ કડવા પાટીદાર યુવકસંઘની પ્રવૃત્તિને વેગવાન બનાવવા, સમગ્ર દેશના ખૂણે વેરવિખેર પડેલી આપણા સમાજની યુવાશકિતને સામાજિક સડાઓ નાબુદ કરવા તેમજ સમાજની શૈક્ષણિક તેમજ અન્ય પાસાંઓમાં પ્રગતિ સાધાવા માટે; જાગૃત કરવા કચ્છ વિભાગીય સંઘની કેન્દ્રીય કાર્યવાહી માટે ગત તારીખ ૧૪ અને ૧૫મી જૂનના રોજ નખત્રાણા મુકામે ઉપરોકત સંઘની ઝોન મીટીંગ મળી હતી.

સભાનું પ્રમુખસ્થાન સંઘના મહામંત્રી શ્રી અખઈભાઈ પી પટેલની દરખાસ્તથી સંઘના પ્રમુખ શ્રી ખીમજીભાઈ લખમશીભાઇ પટેલે સંભાળ્યું હતું ત્યારબાદ સંઘના ખજાનચી શ્રી દેવજીભાઈ વાલજીભાઈ ઉર્ફે જખુભાઇએ પ્રમુખશ્રીનો પરિચય કરાવ્યો હતો તેમજ સંઘની કારોબારીના હાજર રહેલા સૌં સદસ્યો તેમજ સલાહકારોને પોતપોતાનું સ્થાનગ્રહણ કરવા અનુરોધ કર્યો હતો.

શરૂઆતમાં જ સંઘના પ્રમુખશ્રીએ કચ્છના યુવાનમિત્રોને, સંઘની પ્રવૃત્તિના અમલીકરણ માટે અને સામાજિક દૂષણોને નક્કર કાર્યક્રમ દ્વારા દૂર કરવા હાકલ કરી હતી

ત્યારબાદ સંઘના મહામંત્રીએ સંઘની કાર્યવાહીનો ખ્યાલ આપ્યો હતો. અને સંઘની કાર્યવાહીનો બોજો હળવો કરવા વિભાગો અને પેટા વિભાગો પાડી સંઘની કાર્યવાહીના આયોજન માટે સમજ આપી હતી.

આ સભામાં નીચે પ્રમાણે કેટલાક મુદ્દાઓની ચર્ચા વિચારણા કરવામાં આવી હતી.

(૧) અધિવેશન અંગે :

કચ્છ-નખત્રાણા ખાતે આગામી વર્ષે અધિવેશન લાવશે. જેનો સમય સંવત ૨૦૩૨ના ચૈત્ર સુદ ૧૫ની આસપાસનો રાખવાનું વિચારવામાં આવ્યું છે.

(૨) શિક્ષણ પ્રચાર અંગે :

આપણા સમાજમાં ધંધાકીય રીતે કચ્છમાંથી સ્થળાંતર કરી પરદેશ વસવાટ કરતાં, સામાજિક તેમજ ધંધાકીય પ્રગતિ સાધવા શિક્ષણની જરૂરિયાત પર ભાર

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n187/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-07 -Jagruti

realpatidar.com ભારે મુક્ત થયાં છીએ. પરંતુ આ શિક્ષણનો એકતરફી ઝોક એટલે કે છોકરાઓને અમુક અંશે શિક્ષણ આપવાનું શરૂ કર્યું છે. પરંતુ કન્યા કેળવણી તરફ ખાસ કરીને લક્ષ આપવામાં આવ્યું નથી. પરિણામે સમગ્ર સમાજના સ્તર પર સ્ત્રીપુરુષમાં શૈક્ષણિક અસમાનતાના કારણે માનસિક કજોડાંનું પ્રમાણ વધવા લાગ્યું છે તેમાંય ખાસ કરીને વર્ષોથી કચ્છની સીમા ઓળંગી બહાર ન જનાર વર્ગે શિક્ષણક્ષેત્રે ખૂબ ઉપેક્ષા સેવી છે. જેથી શૈક્ષણિક કજોડાંમાંથી છૂટાછેડાનું અનિચ્છનીય દૂષણ દેખાવા લાગ્યું છે. ભવિષ્યમાં આ દૂષણને આગળ વધતું અટકાવવા સમાજમાં શિક્ષણ પ્રચાર થવો જરૂરી છે, આ અંગે કેટલાક વકતાઓના વિચારો નીચે મુજબ છે.

—કન્યાકેળવણીના ફેલાવા અંગે કેટલાંક માબાપોના સ્વભાવમાં દીકરા અને દીકરીઓને શિક્ષણ આપવામાં ભેદભાવ રખાય છે તે દુર થવો જોઇએ,

—છોકરા કે છોકરીઓને માટે શિક્ષણ મેળવવામાં સુવિધા મળે તેવી છાત્રાલયોની વ્યવસ્થા હોવી જરૂરી છે

—ગરીબ કુટુંબોના તેજસ્વી બાળકોને શિક્ષણ આપી શકાય તે માટે શિક્ષણફંડ હોવું જોઇએ.

—સ્ત્રી વર્ગમાં કેળવણી હશે તો અન્ય સમાજની સુશિક્ષિત બહેનો સાથે એકબીજાના સારા વિચારોનો વિનિમય થઇ શકે.

—બાલમંદીરથી માંડી ઉચ્ચ કેળવણી માટેની સુવિધાઓ પુરી પાડી શકાય તેવું શિક્ષણફંડ હોવું જરૂરી છે.

—જે વિસ્તારમાં શિક્ષણને વેગ આપવો જરૂરી જણાય ત્યાં નકકર કાર્યક્રમ દ્વારા રહેઠાણની વ્યવસ્થા કરવી.

—કન્યા કેળવણીને પ્રોત્સાહન મળે તે માટે શ્રી નવચેતન પાટીદાર યુવક મંડળે S. S C. પાસ બહેનોને સર્ટીફીકેટ આપેલાં તે રીતે પ્રોત્સાહક ઇનામો વગેરે આપી શકાય.

—કચ્છમાં કન્યા કેળવણીના વિકાસાર્થે નખત્રાણા તાલુકામાં ગર્લ્સ હાઇસ્કુલ ઉભી થશે.

—ભૂજમાં હોસ્ટેલની સુવિધા સમાજના વડીલજનો અને સંઘના સભ્યોના સક્રીય પ્રયાસોથી પૂરી પાડવા પ્રયત્નો હાથ ધરવામાં આવનાર છે.

ઉપરોકત મુદ્દાઓ વિશે સંઘના મહામંત્રી શ્રી અખઇભાઇ વી. પટેલ, ઉપપ્રમુખ શ્રી કરશનભાઇ એમ. પટેલ, કચ્છ નખત્રાણા બોર્ડીંગના ગૃહપતિ શ્રી કેશવલાલ વી. realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n188/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-07 -Jagruti

realpatidar.com
પટેલ સંઘના ખજાનચી શ્રી દેવજીભાઇ વી. પટેલ, સહમંત્રીશ્રી વાડીભાઇ કે. પટેલ, દરસડી નિવાસી શ્રી શીવદાસભાઇ ગોવિંદભાઈ, ડૉ. વી. એચ. પટેલ (ભુજ), સંઘના ડા. પ્રમુખશ્રી ખીમજીભાઇ એલ. પટેલ વગેરે વકતાઓએ પોતપોતાના વિચારો દ્વારા વિશદ છણાવટ કરી હતી.

છુટાછેડાના અનિષ્ઠ અંગે :—

છૂટાછેડા લેવાની વિકૃત પેદા કરનાર કારણો :—

- કન્યા કેળવણીનો અભાવ.
- કેટલાક કિસ્સાઓમાં પૈસાની ગરમી
- સાસુવહુની રીતે નહિ પણ માદિકરી વચ્ચેના સંબંધોની જેમ સંબંધ કેળવવાનો અભાવ
- કેટલાક કિસ્સાઓમાં સમાજદ્રોહી તત્વોનુ હાથા તરીકેનું કામ કરવાનું વલણ.
- સ્થાનિક સામાજિક કાર્યકરોની પ્રવૃત્તિનો અભાવ અને આંખ આડા કાન કરવાની રીતિ.
- બંને પાત્રો વચ્ચે શિક્ષણની અસમાનતા
- છુટાછેડા લેનારનું બીજું સગપણ સહેલાઇથી થઇ જાય છે.
- આવાં દુષણોની ચર્ચા અનેક વાર થાય પણ નકકર કાર્યવાહીનો અભાવ
- દુષણ અટકાવવા બહેનોની જાગરૂકતાનો અભાવ.
- યુવાશકિતનો સમાજ વિશે સદ્‌વિચારો દર્શાવવાનો અંશતઃઅભાવ.
- સ્ત્રી સન્માનની ભાવનાનો અભાવ
- સજ્જન વડીલોની સમાજ પ્રત્યે ઉદાસીનતા.
- અમુક જ કિસ્સાઓમાં કુદરતી ખોડખાંપણ
- બંને પક્ષની મામૂલી ભૂલો, વાંક કાઢવા ખાતર કાઢવો.
- કન્યાને જોયા વિના પઠગે સગપણ કરવાની રીત, વરકન્યાજ નહિ પણ તેનાં મા બાપો પણ પરિચિત ન હોય તેવાં વ્યકિતઓ સાથે સગાં વહાલાંની ભલામણથી થતાં સગપણ.
- નૈતિક મૂલ્યોનું ઝડપી અધઃપતન પણ મૂલ્યોની જાળવણીનો અભાવ

ઉપરોકત દુષિત કારણો લગ્નવિચ્છેદનું વાતાવરણ ઉપસ્થિત કરવા માટે જવાબદાર હોય છે.

છૂટાછેડાના દૂષણને ડામવાના ઉપાયો

- કન્યા કેળવણીને ઉત્તેજન આપવું.
- જે કુટુંબમાં છુટાછેડા લેવાતા હોય તે કુટુંબી સાથે તેનાં કુટુંબીજનો અને ગ્રામજનોએ અસહકારનું શસ્ત્ર વાપરવાથી પણ આ પ્રવૃત્તિ અટકી શકે.

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 187 of 358
Page 27 of 40

https://archive.org/details/bk191/page/n189/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-07 -Jagruti

realpatidar.com

સાસુએ માતા તરીકે અને વહુએ દિકરી તરીકે વર્તન કેળવવાથી.

- યુવાનો અને યુવતીઓ પ્રતિજ્ઞા લે કે પોતે છુટાછેડા ન લે અને ગામ, પડોશ કે કુટુંબમાં છુટાછેડા કરાવવામાં રસ ન લે.
- છૂટાછેડા લેવડાવનાર તત્વો સામે બળથી સામનો કરે. છૂટાછેડા લેવા ઈચ્છનારને ઉઘાડા પાડે.
- ધાર્મિક કાર્યકરો સક્રીય બની આવી બદી સામે કડક હાથે કામ લે.
- શિક્ષણની અસમાનતા દુર કરવી.
- છૂટાછેડા લેનાર યુવકનું બીજી કોઈપણ જગ્યાએ લગ્ન જ ન થવા દેવું.
- સ્ત્રીઓને સ્પર્શતો પ્રશ્ન છે માટે બહેનો પણ સક્રિય રસ લઈ આ બદીને અટકાવે.
- દલાલો કે સ્વાર્થી તત્વોની યોગ્ય ન રશ્વત કરવી.
- કેટલાક કિસ્સાઓમાં માત્ર છોકરીનો જ વાંક કાઢવામાં આવે છે. સ્ત્રી સન્માનની ભાવનાને વિકસાવવી જરૂરી છે.
- છુટાછેડા લેનાર વ્યક્તિ પતિની મિલ્કતમાંથી પત્નીને ભાગ અપાવવાથી
- બને પક્ષોને સમજાવવા અને તેમની થયેલી ભૂલો સુધારવા પ્રયત્નશીલ બને.
- ભારતીય સંસ્કૃતિનો અનાદર કરી લગ્નગ્રંથીથી જોડાયા પછી છુટાછેડા લેનાર સામે સંઘ કડક હાથે કામ લેશે.
- છુટાછેડા લેનાર કુટુંબો વચ્ચે થયેલા અણબનાવને દૂર કરી છુટાછેડા લેતાં અટકાવનારને યુવકસંઘ બક્ષીસ આપશે.

આપણા સમાજમાં છુટાછેડાનું દુષણ દિન–બ–દિન ફુલતું ફાલતું જાય છે. તેનાં કારણો અને અટકાવવા માટેના ઉપાયો વિશે મીટીંગ દરમિયાન નીચે મુજબના વક્તાઓએ ઉપરોક્ત રીતે પોતપોતાના વિચારો વ્યક્ત કર્યા હતા.

વક્તાઓમાં સર્વશ્રી વિશ્રામભાઈ હ સરાજભાઈ (વડીલ)–કલકત્તા, શ્રી કરશનભાઈ માવજીભાઈ પટેલ–નાગપુર, શ્રી પ્રેમજીભાઈ એ. પટેલ–ધનસુરા, શ્રી રામજી વાલજી પટેલ–વિથોણ, શ્રી રામજીભાઈ બી–જોરાવરનગર, શ્રી અરજણભાઈ વીરજીભાઈ નખત્રાણા, શ્રી નારણભાઈ ભાણજીભાઈ–નખત્રાણા, શ્રી રામજીભાઈ માવજીભાઈ–કોટડા, શ્રી દેવસીભાઈ ભીવંડી, શ્રી કાનજી રામજી પટેલ–કલ્પાણપુર, શ્રી સામજીભાઈ એસ. પટેલ વડાગામ, માવજીભાઈ કેસરાભાઈ–નખત્રાણા, શ્રી શીવજીભાઈ મનજીભાઈ–કલકત્તા જેઠાભાઈ શીવજીભાઈ વિરાણી, વિશ્રામભાઈ એન. પટેલ–અણીયારકંપા, જેઠાભાઈ સામજીભાઈ–નાગપુર, દેવજીભાઈ વાલજીભાઈ કલકત્તા, પટેલ નારણભાઈ વી–ભુજ, નાનજીભાઈ કે. પટેલ–રાયણનોમાળ, પ્રેમજીભાઈ પુંજાભાઈ વિથોણ, લખમશી નાંયાભાઈ–કલકત્તા, કાન્તિલાલ કે. પટેલ–ધનસુરા, શ્રી જેઠાલાલ મનજીભાઈ–મુંબઈ ખીમજીભાઈ લખમશીભાઈ–કલકત્તા

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 188 of 358 Page 28 of 40
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n190/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-07 -Jagruti

realpatidar.com

ઊંઝા તરફ ફુલતી—ફાલતી કન્યાવિક્રયની બદી :—

આપણા સમાજમાં કન્યાઓની છત હોવાનો હાઉ ઉભો કરીને, છાપવાળી, અપંગ અને ગરીબ ઘરની બાળાઓનું આપણા સમાજમાં કોઇ સ્થાન ન હોય તેવી ક્રુર—માનવતા વિહોણી વિચાર સરણી દિવસે દિવસે જોર પકડતી જાય છે. "દિકરી અને ગાય દોરે ત્યાં જાય" એ કહેવત અનુસાર ભાષા, વિચારસરણી અને નવીન પ્રકારના વાતાવરણમાં ધકેલી દેવાનો કેટલાંક સ્વાર્થી તત્વો તેમજ છતી આંખે અંધ મા—બાપો દ્વારા એક પ્રકારનો રોગ વધતો જાય છે

જાણવા મળે છે તે મુજબ કેટલીક આવી બહેન દીકરીઓને દુઃખી હાલતમાં જીવન ગુજારવું પડે છે.

જે કુટુંબની દીકરીઓનો આ રીતે વિક્રય કરવામાં આવે છે તેના ભાવિનો ખ્યાલ કર્યા સિવાય ગમે ત્યાં વળાવી દેવી અને છોકરાના ભવિષ્યનો જ વિચાર કરીને બેસી રહેવું બરાબર નથી આ રીતે તો છૂટાછેડા કરતાં પણ ખરાબ દૂષણ તરફ ઉભી થતી જતી કૃત્રિમ પરિસ્થિતિમાંથી વ્યવહારૂ અને યોગ્ય ઉકેલ કાઢવામાં નહીં આવે તો જતે દિવસે સમાજનુ અસ્તિત્વ ક્ષીણ બનતું જશે એવો દીર્ઘદ્રષ્ટિ ભર્યો ખ્યાલ સમાજનો શાણો અને સમજુ વર્ગ વહેલી તકે કેળવે તે જરૂરી છે.

આ અંગે કેટલાક વકતાઓ દ્વારા નખત્રાણા ખાતે વ્યકત કરવામાં આવેલા વિચારો નીચે પ્રમાણે છે.

વકતાઓમાં સર્વશ્રી કરશનભાઇ એમ. પટેલ, શ્રી સામજીભાઇ એસ. પટેલ; શ્રી નારણભાઈ વી. પટેલ, શ્રી રામજીભાઇ ભીમજીભાઇ પટેલ, શ્રી દેવજીભાઇ (જખુભાઇ) વી. પટેલ, શ્રી મેઘજીભાઇ નાનજીભાઇ પટેલ, શ્રી પ્રેમજીભાઇ એ. પટેલ શ્રી અરજણભાઇ વીરજીભાઇ પટેલ, શ્રી પુરૂષોત્તમ લધાભાઈ પટેલ, શ્રી કાન્તિભાઇ કે પટેલ, શ્રી ખીમજીભાઈ લખમશીભાઇ પટેલ વગેરેએ મનનીય વિચારો રજુ કર્યા હતા.

ઊંઝા તરફ વગર વિચાર્યે પરણાવી દેવામાં આવતી કન્યાઓને બદલે આપણા સમાજમાંજ સમાવવા માટે છોકરા છોકરીઓની ઉંમર ૧૮ થી ૨૦ વર્ષની થાય ત્યાં સુધીમાં સગપણ કરી દેવાં જોઇએ.

ગુજરાતમાં શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સનાતન સમાજ યુવક મંડળ—વનસુરાએ તાજેતરમાં શરૂ કરેલી સર્વે અનુસાર છોકરીઓનું પ્રમાણ ૪૬ થી ૪૮ ટકા થાય છે. જયારે છોકરાઓનું પ્રમાણ ૫૨ થી ૫૪ ટકા થાય છે આના પરથી પુરવાર થાય છે કે છોકરીઓનું પ્રમાણ હકીકતમાં ઓછું છે જયારે વધુ માત્રા દેખવામાં આવે છે તે એક માત્ર હાઉ છે.

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 189 of 358 Page 29 of 40
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n191/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-07 -Jagruti

realpatidar.com છોકરાઓ ભણે છે જેથી તેમની ૨૨થી ૨૫ વર્ષની ઉંમર થાય ત્યાં સુધી તેના સગપણની પરવાહ કરવામાં આવતી નથી. જ્યારે છોકરીઓને મર્યાદિત પ્રમાણમાં શિક્ષણ આપી ઉઠાડી લેવામાં આવે છે અને ૧૬ થી ૨૨ વર્ષની ઉંમરની છોકરીના સગપણ માટે ભારે મોટી દોડધામ થાય છે. આ રોગ છોકરા છોકરીનાં વીસ વર્ષની અંદરની ઉંમરમાં જ સગપણ કરી દેવામાં આવે તોજ મહદ અંશે કાબુમાં આવી શકે. સાથે સાથે જે ઘરમાં છોકરીનું સગપણ શોધવા આકાશ પાતાળ એક કરાતુ હોય છે તેજ ઘરમાં છોકરાની ઉંમર મોટી હોય તો પણ તેનાં મા બાપના પેટનું પાણી પણ હાલતુ નથી. જે હલાવવામાં આવે તો પણ કેટલેક અંશે પ્રશ્ન હલ થઈ જાય.

દલાલો દ્વારા થતાં સગપણ રોકવામાં ન આવે તો ગોળ તેમજ જ્ઞાતિ બહાર થતાં લગ્નોના પરિણામે અન્ય સમાજોની દૃષ્ટિએ આપણે કયા સમાજના છીએ તેનો અસ્પષ્ટ ખ્યાલ ઉભો થાય તે સ્વાભાવિક છે જે ઘરમાંથી છોકરીઓનો વિક્રય કરવામાં આવે તે ઘરમાં છોકરા વેરે સમાજમાંથી છોકરી ન અપાય, તો પણ આ પ્રવૃત્તિ અટકાવી શકાય.

અન્ય દુષણોની જેમ આ દુષણને દુર કરવા વિભાગવાર યુવાન તેમજ વડીલ ભાઈઓ સક્રીય કાર્યવાહી કરે તે જરૂરી છે. અમુક કિસ્સાઓમાં ગરીબ ઘરની કન્યાઓનાં સગપણ વિશે માહિતી પૂરી પાડી સક્રીય બનવું જોઈએ.

કન્યા કેળવણીનું પ્રમાણ વધતાં પણ આ પ્રશ્નનું નિરાકરણ આવતું જશે. મહિલા સંગઠનો દ્વારા પણ નારીજગતના પ્રશ્નોની વિચારણા કરી તેના ઉપાયો વિચારવા જોઈએ.

શ્રી અખિલ ભારતીય કચ્છ કડવા પાટીદાર યુવકસંઘના ભાઈઓએ ઉંઝા તરફ મોકલાતી બહેનોના જીવન વિશે અભ્યાસ કરી ભાવિ કાર્યક્રમ યોજવો જોઈએ.

સામાન્ય રીતે "છાપ" કન્યા કેળવણીનો અભાવ, વગેરેને લઈને દલાલ પ્રવૃત્તિ દ્વારા વિક્રય થાય છે. તે અટકાવવા દલાલોના નામનું લીસ્ટ તૈયાર કરી શામ, દામ ભેદ અને દંડની નીતિનો માર્ગ પણ યુવક સંઘ સમય આવ્યે અપનાવે તે જરૂરી છે.

સમાજમાં ચાલતાં અન્ય દુષણોની જેમ આ દૂષણ અંગે વહેલી તકે પ્રયાસો હાથ ધરવામાં આવશે તેવો સૂર સંઘના પ્રમુખશ્રીએ પોતાના ઉદ્‌બોધન દ્વારા વ્યક્ત કર્યો હતો.

અંતમાં સંઘના મહામંત્રીશ્રીની આભારવિધિ બાદ સંઘની મીટીંગ પુર્ણ જાહેર કરવામાં આવી હતી.

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n192/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-07 -Jagruti

realpatidar.com

શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સમાજ

નખત્રાણા

તા. ૧૫-૬-૭૫

ઉપરોક્ત તારીખે રાત્રે ૮ વાગે સમાજની વાર્ષિક મીટીંગની શરૂઆતમાં જ શ્રી કચ્છ પાટીદાર સમાજના મંત્રીશ્રી પ્રેમજીભાઇ પુંજાભાઇ પટેલે પરિપત્રનું વાંચન કર્યા બાદ સહમંત્રીશ્રી લધાભાઇ હરજીભાઇએ મિનિટ બુકનું વાંચન કર્યું હતું.

ત્યારબાદ યુવકસંઘના ઉપપ્રમુખશ્રી કરસનભાઇ, સલાહકારશ્રી વિશ્રામભાઇ એન. પટેલ, સભ્યશ્રી પ્રેમજીભાઇ એ. પટેલે યુવકસંઘની છેલ્લા બે દિવસની કાર્યવાહીનો આછો ખ્યાલ આપ્યો હતો અને સંઘના પ્રમુખશ્રી ખીમજીભાઇ એલ. પટેલે ભુજની હોસ્ટેલ સંબંધી સંઘે લીધેલો નિર્ણય તેમજ છુટાછેડા અને કન્યાવિક્રયની બદી અંગેનો વ્યકત થયેલાં વિચારોનો ચિતાર આપ્યો હતો.

પછીથી સમાજના મંત્રીશ્રીએ ટોડીયા–રસલીયા પ્રકરણ સંબંધમાં આવેલ અરજીનું વાંચન કર્યું હતું. તે અંગે રસલીયા નિવાસી વડીલશ્રી રતનશીભાઇ નારણભાઇ, ટોડીયા નિવાસી મુરબ્બીશ્રી હીરજીભાઇ સવદાસભાઇ તેમજ અન્ય કેટલાક વડીલોએ પોતપોતાના નમ્ર વિચારો રજૂ કર્યા હતા.

છુટાછેડાના પ્રશ્ન અંગે વડીલશ્રી ખેતાભાઇ, શ્રીયુત દેવજીભાઇ, વયોવૃદ્ધ વડીલ શ્રી વાલજીભાઇ કરશનભાઇ વગેરેએ ઉદ્બોધન કર્યું હતું. ઝીંઝા તરફ મોકલવામાં આવતી બહેનોના સંદર્ભના મુરબ્બીશ્રી રામજીભાઇ, શ્રી સામજીભાઇ એસ. પટેલ વગેરેએ ભારપૂર્વક આ બદી દુર કરવા ગમે તેવાં કઠિન પગલાં લેવાં પડે તો લઇને આગળ વધવા અનુરોધ કર્યો હતો.

સમાજના મંત્રીશ્રી, ખજાનચી શ્રી મનજીભાઇ વાલજીભાઇ, વડીલ શ્રી ખીમજીભાઈ કચરાભાઈ, મુરબ્બી શ્રી સામજીભાઇ વાલજીભાઇ વાડીલશ્રી કરમસીભાઇ શીવદાસભાઇ, હૈદ્રાબાદ નિવાસી શ્રી વિશ્રામભાઇ કાનજીભાઇ, મુરબ્બી શ્રી મેઘજીભાઇ નાનજીભાઇ વગેરેએ સમાજનાં દુષણો અંગે પોતાના વિચારે વ્યકત કરી યુવકસંઘે અત્યાર સુધીમાં કરેલી કાર્યવાહીને બિરદાવી હતી

સમાજના પ્રમુખશ્રી ખીમજી નાનજી માસ્તરે સામાજિક તેમજ રાજકીય પરિસ્થિતિ અંગે અને ઉપપ્રમુખશ્રી વાલજીભાઇએ સામાજિક પ્રવૃત્તિ અંગેનો આછો ખ્યાલ આપ્યો હતો

સંઘના પ્રમુખશ્રીએ સઘની સમગ્ર કાર્યવાહીનો ચિતાર મહામંત્રીશ્રીએ હિંદુ કોડ બીલ મુજબ છુટાછેડા અનિવાર્ય સંજોગોમાં જ લેવાનો અનુરોધ કર્યો હતો.

realpatidar.com

સંઘના ખજાનચી શ્રી દેવજીભાઇએ અહી સમાજની કારોબારીમાં વૃદ્ધિ કરવા

https://archive.org/details/bk191/page/n193/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-07 -Jagruti

realpatidar.com સહયોગ લેવાનો પ્રસ્તાવ મુકયો હતો જે સર્વાનુમતે મંજુર કરવામાં આવ્યો હતો

ટુંકમાં સમાજની બદીઓ ડાવવા માટે યુવકસંઘે ઉપાડેલી કાર્યવાહીને બિરદાવતાં વડીલો સૌના આ પ્રવૃત્તિઓમાં સાથ સહકાર અને આશીર્વાદ રહેશે તેવો સૌ કોઇનો સુર હતો.

સમગ્ર દેશભરમાં આપણા સમાજના વડીલો તેમજ યુવાનમિત્રો એકબીજાના બની સામાજિક પ્રગતિ સાધે એવી પ્રભુ સૌ કોઇમાં સદ્‌ભાવના પ્રગટ કરે એજ મહેચ્છા.

શ્રી રણજીતપુરા હાઇસ્કૂલ, રણજીતપુરા.

શ્રી રણજીતપુરા હાઇસ્કૂલ–રણજીતપુરામાં માર્ચ ૭૫નું એસ. એસ. સી. પરીક્ષાનું પરિણામ ૫૩-૩ ટકા આવ્યું છે. ૩૦ વિદ્યાર્થીઓ પૈકી ૧૬ વિદ્યાર્થી એસ. એસ. સી પરીક્ષામાં પાસ થયા છે.

રણજીતપુરા હાઇસ્કૂલના બે વિદ્યાર્થીઓએ બાલાસિનોર તથા પ્રાંતિજ કેન્દ્રમાં શ્રેષ્ઠ નંબરો પ્રાપ્ત કરતાં સંસ્થાના શિક્ષક મિત્રો, આચાર્યશ્રી તથા મંડળ તરફથી બન્ને વિદ્યાર્થીઓને અભિનંદન.

“ મોતેસરી હાઈસ્કૂલનું ગૌરવ ”

શ્રી સંસ્કાર ભારતી ગ્રુપ કેળવણી મંડળ સંચાલિત શ્રી સંસ્કાર ભારતી ગ્રુપ વિદ્યા મંદિર–મોતેસરી છેલ્લા ૭ વર્ષથી નવી શરૂ થઇ છે.

આ શાળાનું ગત માર્ચ ૧૯૭૪માં એસ. એસ. સી નું પરીણામ ૬૦% આવ્યું હતું. અને ચાલુ વર્ષે માર્ચ–૭૫માં લેવાયેલ પરીક્ષામાં કુલ ૨૩ વિદ્યાર્થીઓમાંથી ૧૩ વિદ્યાર્થીઓ પાસ થયા છે. આ રીતે નાની શાળામાં બીજા વર્ષે પણ ૫૬-૫% જેટલું પરિણામ આવ્યું છે. જે બદલ અમારી શાળા ગૌરવ અનુભવે છે.

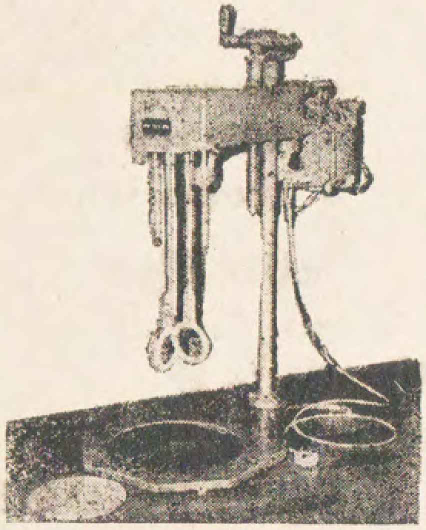
—સંચાલક

✻ સમાજનું ગૌરવ ✻

શીવપુરાકંપા (ઈશનપુરકંપા) જિ. ગાંધીનગરના રહીશ શ્રી મણીલાલ મેઘજીભાઇ પટેલના નાના ભાઈ **શ્રી ભગવાનદાસ મેઘજીભાઈ પટેલ** ગુજરાત યુનિ.ની ટી. વાય બી. એ. (૧૯૭૫)ની પરીક્ષામાં (Politics) પોલીટીકસ વિષય સાથે ફસ્ટ ક્લાસ મેળવી કોલેજમાં દ્વિતીય સ્થાન પ્રાપ્ત realpatidar.com કરે છે. તે બદલ કાર્યાલય તરફથી હાર્દિક અભિનંદન.

realpatidar.com

બહેનોને ઉજાગરા અને મહેનતથી રાહત આપવા માટે ❋ ઈલેકટ્રીક પાવરથી ચાલતું

છાસ
બનાવવા માટેનું
વલોણા યંત્ર

❋ ❋ ❋ વસાવો અને ઘરની શાન વધારો.

વિશિષ્ટતાઓ :—

★ આ છાશ બનાવવા માટેનું વલોણાયંત્ર નાની મોટી બે સાઇઝમાં મળે છે.
★ ૫ થી ૧૦૦ લીટર સુધીના દહીંની છાસ બનાવવા.
★ દેશી વલોણા કરતાં ૧૫ થી ૨૦ ટકા વધુ માખણ મેળવવા.
★ આ યંત્રથી ઉનાળામાં પણ માખણ ઓગળી જતું નથી તેનો લાભ લેવા.
★ માત્ર નજીવા બળતણ ખર્ચમાં.
★ વેચાણ બાદની તમામ સેવાઓ તેમજ યંત્રના સ્પેરપાર્ટસ સહેલાઇથી મેળવવા

બનાવનાર :—

સ્કવેર એન્જિનીયરીંગ કોર્પોરેશન
ઘાટકોપર, મુંબઇ-૮૬

● વધુ માહિતી માટે અમારા અધિકૃત વિક્રેતાને રૂબરૂ મળો :—

realpatidar.com

ચેતન ફર્ટિલાઈઝર્સ
તલોદ રોડ, ધનસુરા. જિ. સાબરકાંઠા.

https://archive.org/details/bk191/page/n195/mode/1up

realpatidar.com

શ્રી ૧ા

આપની જરૂરીયાત મુજબ :

- ડનલોપ
- ફાયર સ્ટોન
- ગુડઇયર
- સીયેટ વગેરે
- કંપનીનાં બનાવેલ

ટાયર ટ્યુબ,

દરેક સાઈઝમાં જેમકે ટ્રક, ટ્રેક્ટર, મોટરકાર, મોટર સાયકલ તથા

બેલ ગાડાના કમ્પલીટ ટાયર સેટ

દરેક સાઇઝની

★ બેરીંગો ★ એકસલ ★ હબ ★ વીલપ્લેટ

તેમજ તેને લગતો તમામ સામાન વ્યાજબી ભાવે મેળવવા અમારી મુલાકાત લો અને સાયકલનાં ટાયર, ટ્યુબ કન્ટ્રોલ રેટથી મળશે.

ઓથોરાઇઝડ ડીલર્સ ઇન :—

ડનલોપ ઇન્ડિયા લિ. કલકત્તા, ગુડઈયર ઇન્ડિયા લિ. મુંબઈ.
ફાયર સ્ટોન ટાયર એન્ડ રબ્બર કું. ઇન્ડિયા પ્રા. લિ. મુંબઇ.
સીયેટ ટાયર્સ ઓફ ઇન્ડિયા લિ. મુંબઈ.
મદ્રાસ રબ્બર ફેક્ટરી લિ. મદ્રાસ.
ઈન ચેક ટાયર્સ લિ. કલકત્તા.
નેશનલ રબ્બર મેન્યુફેક્ચર્સ લિ. કલકત્તા.

નેશનલ ટાયર્સ

પ્રો. પ્રેમજીભાઈ એ. પટેલ
ઓથોરાઇઝડ ટાયર ડીલર્સ

realpatidar.com

નં. ૨૭ તલોદ રોડ, **ધનસુરા** જિ. સાબરકાંઠા.

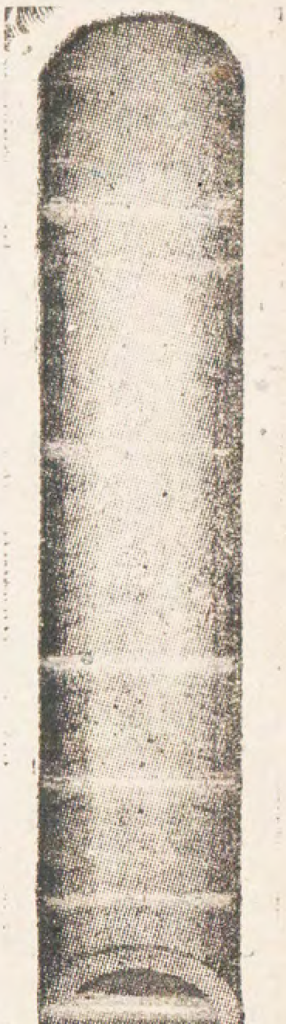
realpatidar.com

શ્રી જયઅંબે

ખેડૂત ભાઇઓને ખુશ ખબર

સ્પન પાઈપ્સ

ખેતીવાડીની
સમૃદ્ધિ માટે અખૂટ
પાણીની જરૂર છે. વર્તમાન
સંજોગો જોતાં હવે પાણીનો કરકસર
ભર્યો ઉપયોગ કરવો જરૂરી છે. આપને પાણીનો
જે જથ્થો મળે છે તેનો બગાડ થતો અટકાવવો હોય
અને પાણીનુ પૂરેપૂરૂં વળતર લેવાની આપની અભિલાષા
હોય તો હંમેશાં અમારી—

શ્રી શક્તિ સ્પન પાઇપ કું.

ની

પાઇપો વાપરવાનો આગ્રહ રાખો

અમારે ત્યાં પૂરેપૂરી કાળજીથી જાત દેખરેખ નીચે
પાઈપો બનાવવામાં આવે છે. ભાવ સાથે માલની ગુણવત્તા
જોવાનો પણ આગ્રહ રાખો.

★

"ગ્રાહકનો સંતોષ એ જ અમારો નફો છે."

સારી પાઇપો મેળવવા માટે ગુજરાત ભરમાં
—: અજોડ સ્થળ :—

realpatidar.com

શ્રી શકિત સ્પન પાઇપ કું.

વડાગામ જિ. સાબરકાંઠા

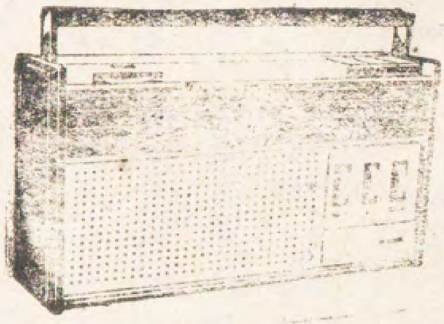
https://archive.org/details/bk191/page/n197/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-07 -Jagruti

આપના ઘરમાં આનંદ અને ઉલ્લાસનું વાતાવરણ સર્જવા માટે
હમેશાં ફિલિપ્સ રેડીયો ખરીદવાનોજ આગ્રહ રાખો.

realpatidar.com

ઓથોરાઈઝ્ડ ડિલર્સ ઇન:—

ફિલિપ્સ રેડીયો

કમાન્ડર

PHILIPS

મે. વાડીલાલ જીવરામ (મીઠુ)ભાઈ સોની

ઠે. ચારરસ્તા, ધનસુરા,
જિ. સાબરકાંઠા

મળો યા લખો :—

શ્રી ગજાનંદ રેડીયો સર્વિસ

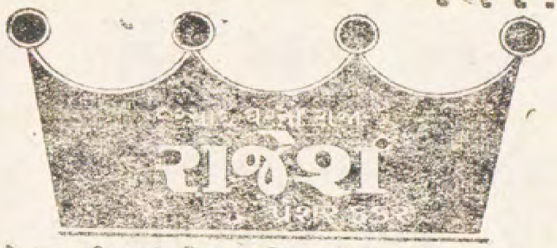
રેડીયો, ટ્રાન્ઝીસ્ટર; એમ્પ્લીફાયર વેચનાર
તેમજ સંતોષકારક રીતે રીપેર કરનાર
ઇલેક્ટ્રીક સામાનના વહેપારી.

realpatidar.com

realpatidar.com

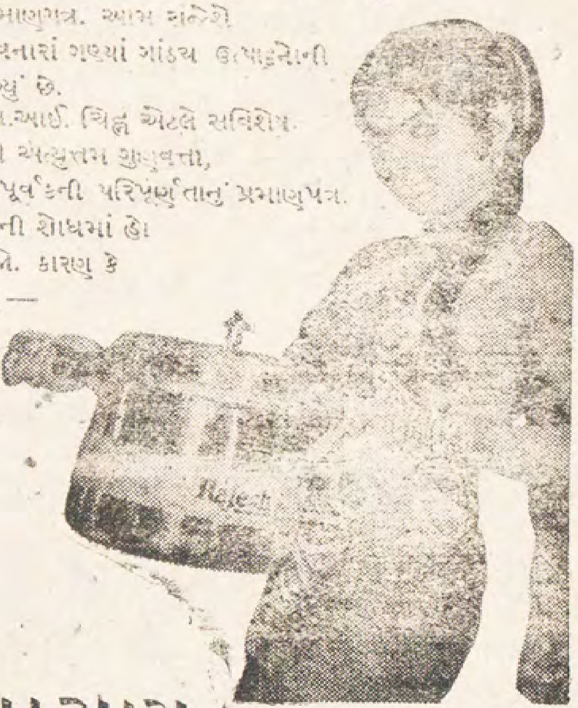

આનન્દ!
ફુરસદ!!
વૈભવ!!!

પ્રથમ તો ગ્રાહકો તરફથી, પછી એના હરીફો તરફથી અને હવે ખુદ
આઈ.એસ.આઈ. તરફથી પ્રમાણપત્ર. આમ રાજેશે
આઈ.એસ.આઈ. ચિહ્ન ધરાવનારાં ગણ્યાં ગાંઠ્યા ઉત્પાદનોની
ઉચ્ચ હરોળમાં સ્થાન મેળવ્યું છે.
લક્ષમાં રાખશો કે આઈ.એસ.આઈ. ચિહ્ન એટલે સર્વિશેષ
ખાતરીનું ચિહ્ન! ઉત્પાદનની સર્વોત્તમ ગુણવત્તા,
ઉત્કૃષ્ટ કારીગરી અને ચીવટપૂર્વકની પરિપૂર્ણતાનું પ્રમાણપત્ર.
તેથી, જ્યારે તમે પ્રેશર કૂકરની શોધમાં હો
ત્યારે રાજેશની માગણી કરજો. કારણ કે
એ સર્વિશેષ ખાતરીનું ચિહ્ન—
ISI ધરાવે છે.

નિર્માતા:
રાજેશ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ
મહારાષ્ટ્ર.

સ્ટોકીસ્ટ

શક્તિ વિજય વાસણ ભંડાર

તાંબા, પિત્તળ, સ્ટેનલેસ સ્ટીલ, એલ્યુમીનીયમના વાસણો તેમજ
પ્રાયમસ વગેરે હાજર સ્ટોકમાં મળશે.

પ્રોપ્રાયટર **પટેલ માવજીભાઈ ભીમજીભાઈ** (કચ્છ) વીરાણીવાળા

સ્થળ
બુટાલવાડા, **મોડાસા** જિ. સાબરકાંઠા

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n199/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-07 -Jagruti

realpatidar.com

પરદેશમાં—

મસ્કત, દુબઈ, કુવૈત, બહેરીન
વગેરે સ્થળે જવા માટે—

પાસપોર્ટ, વીઝા, એન્ડોર્સમેન્ટ, પરમીટ,
પ્લેન તથા સ્ટીમરની ટીકીટ માટે—

ઉપરના દેશોમાં કડિયા, સુથાર, ટ્રક ડ્રાઈવર,
ટ્રેકટર, ડ્રાફ્ટસમેન, એરકન્ડીશન્ડ મીકેનીક,
ક્રેઈન, બુલડોઝર, ઓપરેટર પ્લમ્બર,
વેલ્ડર, ફીટર વગેરે પ્રકારના
કારીગરો માટે ઉમદા તક

મળો— એસ. એચ. પટેલ
C/o. હરિભાઇ ડી. પટેલ, એડવોકેટ
(વજેપુરાકંપાવાળા)
(કાકાનો) પીરાણાનો ડહેલો,
ખમાસા ચોકીપાસે, અમદાવાદ—૧

આશા ટ્રાવેલ એડવાઈઝર્સ *

અભ્યાસ, વ્યવસાય તેમજ ફરવા જવા માટે એરોપ્લેઈન
સ્ટીમર તેમજ રેલ્વેની વ્યવસ્થા અંગે ઓલવર્લ્ડ
માટે પાસપોર્ટ તેમજ પરમીટ મેળવવા
મળો યા લખો.

સ્થળ— અરજણભાઇ રામજીભાઈ પટેલ રામાણી (કચ્છ) વિભાપરવાળા
શાખા ગ્રામ : રામાણી

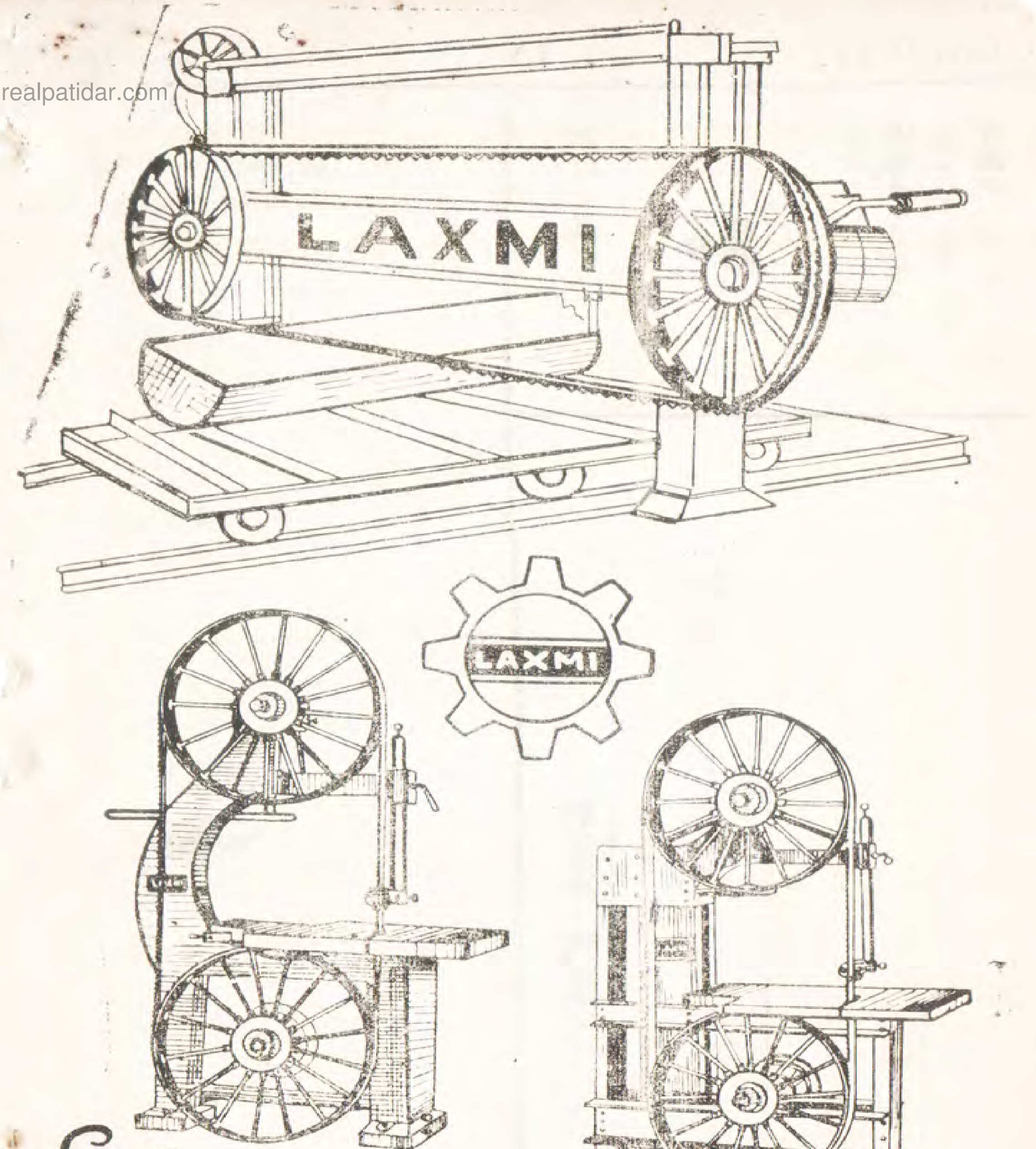
realpatidar.com

આશા ટ્રાવેલ એડવાઇઝર્સ
મુ. પેરવા ફાર્મ પો. પેરવા
તા. ફાલના જિ. પાલી (રાજસ્થાન)

https://archive.org/details/bk191/page/n200/mode/1up

realpatidar.com

Shree

LAXMI ENGINEERING WORKS

AMBAWADI, SAIJPUR BOGHA,
NARODA ROAD-AHMEDABAD-2.

realpatidar.com

બેન્ડ સો એન્ડ ટ્રોલી મશીન તથા તેને લગતા કોઈપણજાતના

https://archive.org/details/bk191/page/n201/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-07 -Jagruti

JAGRUTI JULY '75 Reg. No. G. 322

realpatidar.com

રવાના :
જાગૃતિ કાર્યાલય
પટેલવાડી, તલોદ રોડ
વનસુરા (જિ. સાબરકાંઠા)

પ્રકાશક :
શ્રી. વિશ્રામભાઈ એન. પટેલ
શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સનાતન સમાજ
યુવક મંડળ (ગુજરાત)
"જાગૃતિ કાર્યાલય"
પટેલવાડી, તલોદ રોડ,
વનસુરા, જિ. સાબરકાંઠા.

To,

Book-Post

મુદ્રક :
શ્રી કાન્તિભાઈ કે. પટેલ
અનુપમ પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ
બાઈસિકલ સામે, તલોદ રોડ,
વનસુરા, જિ. સાબરકાંઠા

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n202/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-08 -Jagruti

realpatidar.com

શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સનાતન સમાજ
યુવક મંડળ તરફથી

સેવા, સંગઠન અને સહકારનો ઉચ્ચ આદર્શ રજૂ કરતું
પ્રાણવાન માસિક

જાગૃતિ

તંત્રી :
કાન્તિભાઈ કે. પટેલ
બી. એ.

realpatidar.com

વર્ષ : ૧૭ અંક–૮ ઓગષ્ટ ૧૯૭૫

https://archive.org/details/bk191/page/n203/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-08 -Jagruti

realpatidar.com

જાગૃતિ

* માસિકના નિયમો *

- દર અંગ્રેજી મહિનાની ૧૫મી તારીખે પ્રગટ થશે.
- વાર્ષિક લવાજમ દેશમ રૂા. ૧૦] પરદેશમાં શિલિંગ ૨૦ અને છૂટક નકલ કિંમત ૭૫ પૈસા. આજીવન સભ્ય ફી દેશમાં રૂા. ૧૦૧] પરદેશમાં રૂા. ૧૨૫] નવા ગ્રાહકોનું લવાજમ તા. ૧લી જાન્યુઆરીથી અથવા તા. ૧લી જૂનથી ચાલુ રાખવામાં આવશે.
- પત્ર-વ્યવહાર કરતી વખતે ગ્રાહક નંબર તેમજ પોતાનું પુરેપુરું સરનામું લખવું જરૂરી છે.
- કોઈ પણ લેખ વિશેની જવાબદારી લેખ મોકલનારના શિર પર રહેશે.
- લેખ હંમેશાં સારા અને સુવાચ્ય અક્ષરે કાગળની એક બાજુ લખી મોકલવા.
- લેખ પરત મેળવવા ઈચ્છતા લેખકોએ જવાબી ટીકીટ ખર્ચ આપવાનું રહેશે.
- કોઈપણ લેખક ભાઈ અગર બહેન પોતાનો લેખ છપાવવો જ જોઈએ એવો આગ્રહ રાખી શકશે નહિ.
- દરેક ગ્રાહક મિત્રો તેમનાં બાકી રહી ગયેલાં લવાજમો વહેલી તકે મોકલી આપે.
- "જાગૃતિ" આજીવન સભ્ય તેમજ જૂના કે નવા વાર્ષિક ગ્રાહકો જેમને માસિક નિયમિત ન મળતું હોય, સરનામું બરાબર ન હોય, અગર બીજું કંઈ પણ સૂચન હોય તો કાર્યાલય પર તુરત જ પત્ર લખી જણાવે તેવી નમ્ર વિનંતી છે

સંપાદક મંડળ :

શ્રી વિશ્રામભાઈ એન. પટેલ - પ્રકાશક.
શ્રી નાનજીભાઈ કે. પટેલ - આદ્યતંત્રી
શ્રી કાન્તિભાઈ કે. પટેલ - તંત્રી.
બી એ.
શ્રી. વાડીભાઈ કે. પટેલ
એમ. એ., બી. એડ્
સહતંત્રી : જાગૃતિ
શ્રી. રતિભાઈ એસ. પટેલ
એમ. એસસી.
પ્રિન્સિપાલ :
સાયન્સ કોલેજ, તલોદ.
શ્રી શામજીભાઈ એસ. પટેલ
પ્રમુખ
ડૉ. ધનજીભાઈ કે. પટેલ
જી એફ. એ. એમ., એલ એમ. પી.
ડૉ. હંસરાજ એમ. પટેલ
એમ. બી. બી. એસ.
શ્રી ગોવિન્દભાઈ વી. પટેલ
એમ. એસસી
શ્રી અરજણભાઈ વી. પટેલ
શ્રી પ્રેમજીભાઈ એ. પટેલ
શ્રી. રતિલાલ એમ. પટેલ
શ્રી. વિઠ્ઠલભાઈ કે. પટેલ
શ્રી. ચંદુલાલ વી. પટેલ

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n204/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-08 -Jagruti

realpatidar.com

આદ્ય સુધારક અને પાટીદાર સમાજને જાગૃત કરનાર

પટેલ નારાયણભાઈ રામજીભાઈ લીંબાણી

[વીરાણી કચ્છ]

જન્મ :
સવત ૧૯૩૯ વૈશાખ પૂર્ણિમા

સ્વર્ગવાસ :
સંવત ૧૯૯૭, આસો વદ ચૌદસ

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n205/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-08 -Jagruti

realpatidar.com

અનુક્રમણિકા

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n206/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-08 -Jagruti

realpatidar.com

યોગેશ્વર વિજયતે તરામ

તંત્રીસ્થાનેથી

આપણે સૌ જાણીએ છીએ તેમ આ ઘોર કળિકાળમાં, માનવ જીવનની ઘટમાળમાં અઘટિત ફેરફારો દિન-પ્રતિ-દિન થતા જાય છે.

ભૂતકાળની આપણા વડીલજનોના બાલ્યકાળના સમયની સમાજ વ્યવસ્થા, એ સમયની પિતૃભકિત, ગુરુજનોની ભકિત અને પ્રભુ પ્રત્યેની આસ્થામાં ભાવવાહી જીવનની ઝાંખી થતી હતી જ્યારે આજકાલ ભૌતિક સૃષ્ટિમાં રાચતો, સ્વાર્થ લોલુપ માનવી સંપત્તિ પાછળ ઘેલી દોટ મૂકી ભોગપ્રધાન જીવન જીવવાનાં વ્યર્થ ફાંફાં મારી રહ્યો છે. પરિણામે જીવનનું જે સત્વ કહીએ તે સત્વ લગભગ અદ્રશ્ય થઈ ગયું છે. આજકાલ ભાઈ-ભાઈ વચ્ચે, કુટુંબીજનોના પારસ્પરિક વ્યવહારો તેમજ ગામ ગામ પ્રત્યેના સંબંધોમાંથી મિઠાશ મટતી જાય છે. આ રીતે સંપત્તિમાં જ સુખની શોધ કરતો માનવી સુખની વ્યાખ્યા શોધી શકતો નથી.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n207/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-08 -Jagruti

realpatidar.com

ઊંડાણભર વિચાર કરીએ તો કુદરતેજ આપણને મહામૂલું માનવજીવન બક્ષ્યું છે. પરંતુ એ જીવન બક્ષનાર પ્રભુ પ્રત્યે કૃતજ્ઞતા ન બતાવતાં કૃતઘ્ની બની જવાનું અપકૃત્ય માનવ જીવનમાં વ્યાપક બનતું જાય છે. પરિણામે સાચું સુખ જીવનમાંથી અદ્રશ્ય થઇ ગયું છે.

આવા સંજોગોમાં ભૂતકાલિન સંસ્કાર વારસો અને ભારતીય સંસ્કૃતિની પરંપરાને ન ભૂલી જવાય તે માટે આપણા સૌના જાણીતા સંતપુરુષ મુંબઇવાસી પ. પૂજ્ય શાસ્ત્રીજી પાંડુરંગ વૈજનાથ આઠવલેજીની પ્રેરણાથી ભારતભરનાં કેટલાંય રાજ્યોનાં માનવ જીવનમાં સંસ્કારિતા અને સંસ્કૃતિની જ્યોતને જલતી રાખવા હજારો સ્વાધ્યાયી કાર્યકર ભાઈ–બહેનો અથાગ પરિશ્રમ કરી રહ્યાં છે.

તાજેતરમાં જ પ. પૂ. શાસ્ત્રીજીના પટ્ટશિષ્ય શ્રી હરિભાઈ કોઠારી (છોટે શાસ્ત્રી) ગત તા. ૨૮મી જુલાઈથી ૨ જી ઓગસ્ટ સુધી આપણા જિલ્લાનાં તલોદ, પ્રાંતિજ, હિંમતનગર, ઇડર મોડાસા, માલપુર, શિણોલ તેમજ ધનસુરા.................................. વગેરે ગામોની મુલાકાતો લઇ હાઇસ્કુલો, કોલેજોનાં વિદ્યાર્થી ભાઈ. બહેનો, અધ્યાપકગણ તેમજ ગ્રામજનોને માનવજીવનમાં ડગલેને પગલે ઉપયોગી એવી અમૃતવાણીનો અખંડસ્રોત વહાવીને ગયા.

શિક્ષિત, અશિક્ષિત તેમજ વિદ્યાર્થી-જગત સૌને જીવનકાળ દરમિયાન અતિ મૂલ્યવાન એવું ભાથું કોઠારીજીએ પોતાની અમોઘ વાણી દ્વારા ઠાંસી ઠાંસીને પિરસ્યું પરંતુ એ રસ થાળને પચાવવાની શકિત પરમકૃપાળુ યોગેશ્વર સૌને આપે એવી અપેક્ષા આપણે સૌ અવશ્ય સેવીએ

સંતપુરુષોની વાણીનો કે તેમના સંસર્ગનો લાભ સ્વાધ્યાય. એટલે કે સ્વનું અધ્યયન કરીને તે દ્વારા માનવ જીવનનું મહત્ત્વ સમજી જીવનને ભોગ-પ્રધાન બનતું અટકાવી ભાવપ્રધાન બનાવવાનો નાનો સરખો પણ પ્રયાસ કરવાનું શ્રેય લઇ સંસ્કૃતિની જ્યોતને ઝલતી રાખવા કટિબધ્ધ બની આપણે પણ સહભાગી બનીએ તો ?

માના સ્તનમાંથી નિકળેલા ધાવણમાં થોડી અપેક્ષા છે. તે શરીર પુષ્ટ કરે છે. પણ ઋષિઓના મુખારવિંદમાંથી નિરપેક્ષ અને નિરાકાંક્ષ રીતે નિકળેલું ધાવણ જીવનને પુષ્ટ કરે છે. જન્માંન્તરનો આત્મા તેનાથી તૃપ્ત થાય છે. અને તે તૃપ્તિ જન્માંતર સુધી રહે છે. જીવનતૃપ્તિ આપનાર ધાવણમાં ભગવાન બેઠા છે. તેથી કહેવામાં આવ્યું છે કે ભગવાન ક્ષીર સાગરમાં બેઠા છે.

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 206 of 358 Page 6 of 36
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n208/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-08 -Jagruti

realpatidar.com

* યુવક મંડળને

પટેલ કાન્તિલાલ મનજીભાઇ
કાશીપુરાકંપા (હિંમતનગર)

આ વિશ્વને વધુ સુખમય, અને આનંદપૂર્ણ કરવાને જાગૃતિ પામેલા દરેક માણસે પોતાનાથી બને તેટલું કરી છુટવુ જોઇએ. એ કરવાને કોઇએ પોતે ભોગ આપવાની કે મોટું સ્વાર્પણ કરવાની જરૂર નથી. જીવનના સ્વાભાવિક ક્રમમાં એવી અનેક તકો ભરેલી છે કે માણસ પોતાના શબ્દથી વાણીથી, વર્તનથી કે સાદી સમાનતાથી દુનિયાને સુખ, સંતોષ અને આનંદ સહજભાવે આપી શકે

આપણા સમાજનાં ડોકિયું કરતાં જોઇએ છીએ કે છુટાછેડા, કન્યાવિક્રય, ધર્મ વિચ્છેદ જેવા અનેક પ્રશ્નો સળગી રહ્યા છે. અને તેની જવાળાઓ દુરગામી અસરથી સમાજને કલંકિત કરવા મથી રહી છે. તે માટે આપણા સમાજના કાર્યકરો, વડીલો આગેવાનોએ પણ સજાગ બની જવાળાઓને બુજાવવા કમર કસી છે. પરંતુ આ જવાળાને બુજાવવી એ આજના યુવાનનો પ્રથમ ધર્મ છે. આજના યુવાને વડીલોના કાર્યમાં મદદ કરવા સજાગ બનવું ખૂબજ જરૂરી છે દરેક કંપાઓમાં યુવક મંડળો સ્થપાઇ ગયાં છે પરંતુ યુવાનો...? કેવળ યુવક મંડળો સ્થાપી બેસી રહીશું તો કશું નહી વળે. સિધ્ધીના સોપાન પરસેવાની બુંદોમાં સર કરી શકાશે, કેવળ વાતોથી નહીં. તે માટે આપણે મરજીયા બનવું પડશે.

સમાજના આધારસ્થંભ વડીલો, કાર્યકરોને મદદરૂપ બનવું જરૂરી છે, પાંચ આંગળીઓ છુટી હોય છે ત્યારે કશુ જ કરી શકતી નથી. પરંતુ ભેગી થાય છે ત્યારે મૂઠી બને છે. અને મનુષ્યની શકિતનું પ્રતિક બની જાય છે તેવી જ રીતે આપણા સમાજમાં આંગળીઓની માફક વિખારયેલ યુવા-શકિતને યુવક મંડળો દ્વારા ભેગી કરવાનું કામ આપણા વડીલોએ પૂર્ણ કર્યું છે. હવે આપણા સમાજના રોગોને મીટાવવા આગેવાનોને સાથ આપવો જરૂરી છે.

આપણા સમાજને આપણે એકલા કદાચ સુધારી ન પણ શકીએ પરંતુ આપણી આત્મસુધારણા માટે પણ મક્કમતા રાખવી ખુબજ જરૂરી છે. અનિષ્ટો, વહેમો, દુરાચારનો વિરોધ ભલે ન કરી શકીએ, પરંતુ સાથીદાર તો હરગીજ ન બની જઇએ. સમાજના ભલા માટે કદાચ કશું ન કરી શકીએ, પરંતુ બુરું તો નજ કરીએ. યાદ રાખો

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 207 of 358
Page 7 of 36

https://archive.org/details/bk191/page/n209/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-08 -Jagruti

realpatidar.com

કે સમાજરૂપી નાવનું સુકાન આપણા હાથમાં છે. મારું, તારું ભૂલી જઈને આપણું સર્વનું છે એમ સમજીએ, સમાજરૂપી ઈમારતને સુધારા-વધારા કરી જાળવી રાખવી આપણું કર્તવ્ય છે. આપણો સમાજ, આપણો દેશ, મા-બાપ સૌએ આપણા પર અનેક આશાઓ રાખી છે. તે આશાઓને આપણે પૂર્ણ કરીશું કે અપૂર્ણ? વિચાર કરો આશાઓ અરમાનોને ધુળભેગા કરીશું કે પૂર્ણ કરીશું? આશાના મહેલો પૂર્ણ કરીશું કે તોડી પાડીશું? યુવાનો! તેને પૂર્ણ કરવી આપણો ધર્મ છે, આપણી ફરજ છે તે ન ભૂલજો.

ટૂંકમાં આ માટે દરેક યુવક મંડળ સજાગ બને ધ્યેય પ્રાપ્તિ માટે સાબદાં બને. આપણા સમાજના આગેવાનોનો પડયો એક એક બોલ ઝીલવા તત્પર બનો. મિત્રો કેવળ વાતો કરવાથી કશું નહીં થાય આ માટે તો દરેક જાતનાં બલિદાન જોઈશે.

આપણા સમાજમાં કેટલીક બાજુથી ઉઝામાં આપણી બહેનોનાં બબ્બે હજારની મામુલી રકમ માટે મા-બાપને ભોળવી વેચાણ કરનારા દલાલોને ઉઘાડા પાડવા ખુબ જરૂરી છે, જે સમાજની દિવાલને તોડી રહ્યા છે.

આપણે કદાચ વિચારીએ કે તેમાં આપણે, શું? પરંતુ સાચો ભાઈ જરૂર વિચાર કરે કે આથી થતી પ્રજાનું શું! તે કઈ બાજુ ભળશે? યુવાનો વિચાર કરો હજુ સમય છે. સમાજના બે ટૂંકડા થતા અટકાવવા દરેક ભાઈનું લોહી ઉકળી ઉઠવું જોઈએ.

સમાજનું આ દુષણ અટકાવવા દરેક મંડળો સાબદાં બને અને દલાલોને સીધા કરે.

સમાજની ઉન્નતિ ઈચ્છતા દરેક યુવકે, વડીલે તેમની પ્રત્યેના કર્તવ્યને ધર્મકૃત્યને માની સજાગ બનવું જોઈએ. જ્યાં જ્યાં સમાજનું રૂંધન થતું હોય જ્યાં સમાજને અન્યાય થતો હોય, આપણા પરિવારોમાં આનંદ ઉલ્લાસ લુંટાઈ જતો હોય ત્યાં તેની સાથે દેવદૂત બની મદદ રૂપ બનવું જોઈએ. જે જેટલા શક્ય હોય તેથી તેને પૂર્ણ સહાનુંભૂતિ પુર્વક સહાય અને સગવડ આપવાનો સ્વાભાવિક ધર્મ દરેક જણનો છે. તે રીતે સમાજને અને દેશને તેનું ભાવિ ઉજ્જવળ, નિશ્ચિત, સુખમય, કરવા સાબદા બનીએ અને આપણે આપણો લક્ષ્યાંક પૂર્ણ કરીએ.

અંતમાં લગ્ન પાછળના ધુમ ખર્ચા માટે સમાજે અમલમાં મુકેલા કાયદાનું પાલન કરવા તેમજ કરાવવા સમાજના કાર્યકરોને મદદરૂપ બનીએ.

અંતમાં ઈશ્વર પાસે પ્રાર્થના કરીએ કે તે આપણને આ માટે શકિત અર્પે.

—જય સનાતન ધર્મ —

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n210/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-08 -Jagruti

realpatidar.com

સરોવર અને ઝરણું

હરિલાલ દેવસીભાઇ પટેલ (કશ્યપ)
પુરૂષોત્તમપુરા પો. વડાગામ

વિશાળ વનની મહીં,
સુતું સરોવર તહીં,
ઝરણું નાનું વહેતું,
સર તેને કહેતું.
" અરે! તું જાય છે કહીં ?
જંપવું રાતે પણ નહીં ? "
" નદી તરફ વહેવું "
ઝરાનું એમ કહેવું.
" વધીને આગળ કયપે.
સાગરે ભળશું અમે "
" મહામૂરખા ઝરણા,
કેવી તારી કરુણા.
સાગરે ભરી ખારાશ,
ગુમાવવી શેં મીઠાશ.
નથી હું જરાયે ખારૂં,
અબ્ધિ કરતાં સારૂં.
આવને રહીએ ભેગાં,
અવસ્થા દોડવું કાં ? "
" રહેવું સદા વહેતાં,
સર્વે દુ:ખો સહેતાં.
આંસુ મારે સૌનાં લેવાં,
દુ:ખીનાં મુખડાં જોવાં "
સરોવર ચિડાઇ કહે,
" એ જ્ઞાન તું કને રહે "
જેમ ઉનાળો વરતાય;
જળ સરનું ગંધાય.
ઘટયું વારિ સર વિષે;
છીછરૂં ઘણું દિસે.
શિથિલ જોઇ સરને;
ટોણો જ માર્યો ઝરણે.
"જોયું મારૂં તત્વજ્ઞાન;
ભર્યું તુંમાં ગુમાન "
સુકયું દર્દભરી આહે,
પાવળું પાણી નાહે.

" ક્ષમા "

રચયિતા: કચરાલાલ કવિ (દીપક) ધનસુરા.

દગો દઇ દુ:શ્મનને કદી, હલકા હાથે કરી પડશો નહીં,
બદલો કદાપી બુરાઇનો, જાતે વસુલ કરશો નહીં.
વેરની વસુલાત કરવી, સજ્જનને શોભે નહીં,
દુર્જન કેરી સાથ કરી, દુર્જનતા આચરશો નહીં.
બદલો મળે છે. અહીંજ, ભલાઇને બુરાઇનો,
ખાડો ખોદે પોતે પડે, ઊંડા કદી ઉતરશો નહીં.
સજા કરતાં " ક્ષમા " ની છે. મોટી મહાનતા,
જીવો અને જીવવા દો, કોઇને કદી કનડશો નહીં
થાય તેવા થઇને જીવનમાં, કશું જ નહિ મેળવો.
" દીપક " પ્રકાશે આપથી, અંધકાર ત્યાં ધરશો નહીં

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 209 of 358 Page 9 of 36
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n211/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-08 -Jagruti

realpatidar.com

ચંદ્ર વિયોગ—પુત્ર વિયોગ

હરિલાલ ડી. પટેલ
પુરૂષોત્તમપુરા

નવ નવ યુગ જેના સહ્યો મે ગર્ભ
છતાં કદી ન ચૂકી હું નિજ ધર્મ
પુત્રનું પારણું બાંધવા મેં
ઊંચી ઊગાડી વનરાજી
પ્રસવની વેદનાં સહી
હું જીર્ણ થઇ
પુત્ર પ્રસવીને
હજુ.........!
હાથ જ્યાં હેતનો ફેરી
ધરૂ વાત્સલ્યનું ચુંબન
ત્યાં.........
ગગને જ ઝુંટવ્યો
આવો બેટા ! ધાવણ ધાવો !
આ સ્તન મહીં વહે અમૃત ધારા
છતાં..........
તું ના'વ્યો તો
વાદળના ફૂંપ ભરી ઉડાડું
પણ.........
હાય ! ધાવણ પાછાં ઢોળી
શીદને અભાગી મને કરી
હું.........
અભાગણી માતા !
માતૃત્વ કાજે સદા જંખતી મરૂં
વિરહના આંસુમાં પ્રતિબિંબને ચૂમી
દિલે દરિદ્રતાને ધરૂં

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 210 of 358
Page 10 of 36

https://archive.org/details/bk191/page/n212/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-08 -Jagruti

realpatidar.com

જગતના દેશદેશના વિમાનો પરના નિશાન

પટેલ ચંદુલાલ મનજીભાઈ કાશીપુરાકંપા (હિંમતનગર)

ભારત	VT	ઇટાલી	J
પાકિસ્તાન	AP	અમેરિકા	N
ઓષ્ટ્રેલીયા	VH	ઝેકોસ્લેવીયા	OK
કેનડા	CF	ફ્રાન્સ	F
ચીન	B	ઇન્ડોનેશીયા	PK

☼ રત્ન કણિકા

- સંતોષ નહી હોય ત્યાં સુધી ભલે ગમે તેટલી સંપત્તિ સાંપડશે તોય વાસ્તવિક સુખ નહી સાંપડે.
- કામનાઓના વિનાશ વિના કયાંય શાંતિ નહી અનુભવાય. માટેજ કહું છું હૃદયમાં સંતોષનો પારસમણિ પધરાવો.
- વ્યસનનું વર્ણન કરી શકાય એમ જ નથી... એણે અનેકના જીવનનું નિકંદન કાઢયું છે. એનાથી છુટવાનો સંકલ્પ કરો એ સંકલ્પમાં સત્સંગનું બળ ઉમેરાશે.
- આજે જગતના વાતાવરણમાં એક જબરું અણુયુધ્ધ ચાલી રહ્યું છે. એ આણુ છે સુવિચાર અને દુવિચારનો; સુવિચારના આણુંનો વિજય થાય એમ ઇચ્છતા હોય તો સત્સંગનો મહિમા વધારતા જાઓ.
- સંસારમાં આવ્યા છીએ, સંસારથી છુટવું હોય તો, જીવનને પૂર્ણ સાધનામય બનાવીને જીવી જઇએ.
- પ્રભુમય ચિત્ત રાખીએ, પ્રભુમાંજ ધ્યાન પરોવીએ, પ્રભુને ભરોસે સદા આનંદિત રહીએ... ને પરસ્પરના હિત માટે પ્રયત્નશીલ રહીએ.
- આજે એકબીજાની નિંદાથી હૃદય અશુધ્ધ બની રહ્યું છે. એ અશુધ્ધ હૃદયમાં અશુભ વિચારો જ ઉદ્ભવવાના છે, હૃદય શુધ્ધ બનાવવું છે ?
તો સત્સંગ, આનંદને પ્રભુ સ્મરણની ત્રિવેણીમાં મનને સ્નાન કરાવ્યા જ કરો. સદા પ્રભુની કૃપા અને સામીપ્યનો અનુભવ કર્યા જ કરો, મનને આનંદ અને સંતોષથી હર્યું ભર્યું રાખો તો જરૂર હાથ શુધ્ધ બનશેજ.
- લાખ રૂપિયા વાળો માનવી કંઇ લાખ રૂપિયાની પોટલીને માથા પર લઇને જ ફર્યા કરતો નથી... પણ એને ખાત્રી હોય છે કે એ રકમ જયારે જોઇતી હશે ત્યારે પોતાના જ કાબુમાં છે.

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 211 of 358 Page 11 of 36
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n213/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-08 -Jagruti

realpatidar.com

ઈશ્વર ભકિત અને ભુખ્યાને ભોજન

એક કવિએ ગાયું છે, :—

જનની જણતો ભકત જણ
કાં દાતા કાં શુર
નહિ તો રહેજે વાંજણી
મત ગુમાવીશ નુર

માતા પાસે એવી અપેક્ષા રાખવામાં આવે છે કે કાંતો સંત અથવા વીર અથવા દાતાને જ જન્મ આપે. જો આ ત્રણ વિકલ્પોમાંથી એકનો પણ અમલ કરવા માંગતી ન હોય તો બહેતર છે કે તે વાંઝણી રહે.

સંત અને વીર જેટલો જ દાતા પણ જનતા જનાર્દનને પ્યારો છે. દાનેશ્વરી કર્ણ કૌરવ પક્ષે હતો છતાં શ્રી કૃષ્ણને પ્રાણથી પણ પ્યારો હતો

નેતાજી સુભાષચંદ્ર બોઝના રાજકીય ગુરૂ દેશબંધુ ચિતરંજનદાસ પણ ઉચ્ચ પ્રકારના દાતા હતા. અનાથ બાળકો, ગરીબ કન્યાઓ, બાળ વિધવાઓ, વિદ્યાર્થીઓ તથા સાધુ ફકીરો માટે એમનો ઉદાર હાથ સદા છૂટો રહેતો હતો.

ક્રાન્તિકારીઓના નેતા મહાયોગી શ્રી અરવિંદની ધરપકડ કરીને બ્રિટીશ સરકારે એમની સામે રાજદ્રોહનો ગભીર આરોપ મુકી ખટલો ચલાવ્યો ત્યારે બેરીસ્ટર ચિતરંજનદાસ દોડી આવ્યા અને બચાવ પક્ષે એક પાઇ પણ ફી લીધા વગર આ ઐતિહાસિક કેસમાં દિન રાત કષ્ટ ઉઠાવ્યું હતું જેમાં શ્રી અરવિંદ નિર્દોષ ઠર્યા હતા.

ઉપર્યુકત બનાવ પછી દાસ બાબુની પ્રેકટીસ ધીકતી ચાલી એમણે ગરીબો માટે વધુને વધુ નાણાં ખર્ચવા માંડયા.

કોર્ટમાંથી સાંજે ઘેર પાછા ફરતી વખતે માર્ગમાં બેઠેલા કે ઉભેલા ભુખ્યા માનવોને તે પોતાને ઘેર લઇ જઇને પોતાના હાથે જમાડતાં.

દેશની હાકલને માન આપી એમણે પ્રેકટીસ છોડીને આઝાદીની લડતમાં ઝૂકાવ્યું. તે અગાઉ એમણે દસ્તાવેજ દ્વારા પોતાની સઘળી સ્થાવર-જંગમ-મિલ્કત દેશને અર્પણ કરી દીધી. પોતાની માલીકીના બંગલાઓનો ત્યાગ કરી બીજે દિવસે કલકત્તા કોંગ્રેસની ઓફીસની એક ઓરડીમાં રહેવા જવાનો નિર્ણય પણ લઇ લીધો. બરાબર આજ વખતે એક ગરીબ બ્રાહ્મણ વિધવા પોતાની યુવાન કન્યાને લઇને દાસબાબુ સમક્ષ ઉપસ્થિત થઇ.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n214/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-08 -Jagruti

realpatidar.com આ કન્યાનું લગ્ન લીધુ છે, પણ લગ્ન ખર્ચના પૈસા નથી સાંભળ્યું છે. કે આપ ગરીબોને સહાય કરો છો હું મદદ લેવા આવી છું, રૂપિયા ૨૦૦/–ની જરૂર છે, બાઇ બોલી.

માતાજી મને માફ કરો, આજે હું ફકીર બની ગયો છું. ગઇ કાલે તમે પધાર્યા હોત તો તમે માંગો એટલી મદદ કરત, દાસબાબુએ નમ્રતાથી જવાબ આપ્યો.

ભલે ભાઇ ! મારાં નસીબ, માથુ ફૂટી એક લાંબો નિશ્વાસ મુકી બાઇ પોતાની દિકરી સાથે વિદાય થઇ એની આંખોમાં આંસુ ઉભરાયાં હતાં, થોડી વાર બાદ એકાએક એમની નજર એમની આંગળીએ પહેરેલી વીંટી પર ગઈ એ વીંટી રત્ન જડીત સુવર્ણની હતી. દાસબાબુ આનંદમાં આવી ગયા એમણે દોટ મુકી માર્ગ ઉપર જઇ રહેલા મા–દિકરીને પકડી પાડયા.

પ્રભુ દયાળું છે. એને રસ્તો કાઢયો ! લ્યો આ વીંટી એને વેચશો તો રૂપિયા એક હજાર મળશે. દીકરીને પરણાવ્યા બાદ વધે તે તમારી પાસે રાખજો. દાસબાબુએ અંગુઠી કાઢતાં કહ્યું. ને બાઈની આંખોમાં પુનઃ અશ્રુઓ ઉભરાયાં, પરંતુ આ આંસુઓ આનંદ અને આભારનાં હતાં.

ગણિત ગમ્મત

પરબત રામજી ખેતાણી
અરલનાની કચ્છ–ભુજ

(૧)

૧૧	૨૧	૩૧	૪૧	૫૧
×૧૧	×૨૧	×૩૧	×૪૧	×૫૧

૬૧	૭૧	૮૧	૯૧
×૬૧	×૭૧	×૮૧	×૯૧

ઉપરની સમ રકમોને એવી રીતે ગુણતાં તેમનો જવાબ શરળતાથી કાઢી શકાય છે. જવાબ કરતી વખતે પહેલાં જમણી બાજુ ૧, મૂકો અને ત્યારબાદ ઉપરના બે આંકડામાં એક ઉમેરીને પછી નીચેના બે આંકડામાંથી ડાબી બાજુના એક આંકડા સાથે ગુણતાં જે આંકડા આવે તે આંકડાને ૧, ની ડાબી બાજુ મૂકો (જવાબ કરતાં પહેલાં જમણી બાજુ એક મૂકેલ તેની ડાબી બાજુ) જેથી તે આંકડાનો ગુણ મળી આવશે.

(૨)

૧૨	૨૨	૩૨	૪૨	૫૨	૬૩	૭૨	૮૨	૯૨
×૧૨	×૨૨	×૩૨	×૪૨	×૫૨	×૬૩	×૭૨	×૮૨	×૯૨

ઉપરની સમ રકમોને એવી રીતે ગુણતાં તેમનો જવાબ શરળતાથી કાઢી શકાય છે. જવાબ કરતી વખતે પહેલાં જમણી બાજુ ૪ (ચાર) મૂકો અને ત્યારબાદ ઉપરના બે આંકડામાં બે ઉમેરીને પછી નીચેના બે આંકડામાં ડાબી બાજુના એક

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 213 of 358
Page 13 of 36

https://archive.org/details/bk191/page/n215/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-08 -Jagruti

realpatidar.com
આંકડા સાથે ગુણી અને ગુણતાં જે આંકડાને ૪, ની ડાબી બાજુ મૂકો. (જવાબ કરતાં પહેલાં જમણી બાજુ ૪, મૂકેલ તેની ડાબી બાજુ) જેથી તે આંકડાનો ગુણ મળી આવશે.

(૩)	૧૩	૨૩	૩૩	૪૩	૫૩	૬૩	૭૩	૮૩	૯૩
	×૧૩	×૨૩	×૩૩	×૪૩	×૫૩	×૬૩	×૭૩	×૮૩	×૯૩.

ઉપરની સમ રકમોને એવી રીતે ગુણતાં તેમનો જવાબ શરળતાથી કાઢી શકાય છે. જવાબ કરતી વખતે પહેલાં જમણી બાજુ ૯, (નવ) મૂકો અને ત્યારબાદ ઉપરના બે આંકડામાં ત્રણ ઉમેરીને પછી નીચેના બે આંકડામાંથી ડાબી બાજુના એક આંકડા સાથે ગુણી અને ગુણતાં જે આંકડા આવે તે આંકડાને ૯, ની ડાબી બાજુ મૂકો. (જવાબ કરતાં પહેલાં જમણી બાજુ ૯ (નવ) મુકેલ તેની ડાબી બાજુ) જેથી તે આંકડાનો ગુણ મળી આવશે.)

(૪)	૧૫	૨૫	૩૫	૪૫	૫૫	૬૫	૭૫	૮૫	૯૫
	×૧૫	×૨૫	×૩૫	×૪૫	×૫૫	×૬૫	×૭૫	×૮૫	×૯૫

ઉપરની સમ રકમોને એવી રીતે ગુણતાં તેમનો જવાબ શરળતાથી કાઢી શકાય છે. જવાબ કરતી વખતે પહેલાં જમણી બાજુ ૨૫ (પચ્ચીસ) મુકો. ત્યારબાદ ઉપરના બે આંકડામાંથી એક ડાબી બાજુના આંકડામાં ૧, (એક) ઉમેરો. ત્યાર પછી તે આંકડાને નીચેના બે આંકડામાં ડાબી બાજુના આંકડા સાથે ગુણી અને જે ગુણ આવે તે ૨૫ (પચીસ)ની ડાબી બાજુ મુકો. (જવાબ કરતી વખતે પહેલાં જમણી બાજુ ૨૫ મુકેલ તેની ડાબીબાજુ) જેથી ઉપરની સમ રકમોને જવાબ મળી આવશે.

એક વાર પં. નેહરુ ભારતના વડાપ્રધાન તરીકે ઇંગ્લેંડના વડાપ્રધાન એટલીના મહેમાન તરીકે ગયા હતા. ત્યાં સ્વાગત ટાણે ખાંડ વગરની ચા મળતાં તેમણે એ અંગે પૂછપરછ કરી, તો જવાબમાં વડાપ્રધાન એટલીએ કહ્યું; "મિ. નેહરુ, આજે મારા દેશમાં ખાંડનો ખૂબ અભાવ છે. આજે મારો દેશ ઇંગ્લેંડ આર્થિક તંગીમાંથી પસાર થઈ રહ્યો છે, જેથી આપણી ચા ખાંડ વગરની છે. દેશના કોઇપણ કટોકટીના પ્રશ્નને હલ કરવા માટે આખા દેશે કોઈપણ અપવાદ વગર, સહકાર આપવો જોઈએ."

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 214 of 358 Page 14 of 36
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n216/mode/1up

realpatidar.com

અવનવી માહિતી

સંગ્રાહક- શીવદાસ રતનશી વેલાણી
કોટડા (જડોદર) કચ્છ

- સામાન્ય રીતે માણસ પોતાની જીંદગી દરમિયાન ૧૩૭૫ મણ અનાજ ખાય છે.
- એક માનવી સરેરાશ ઊંઘ વિના ૧૧૫ કલાક, ખોરાક વિના ૭૫ દિવસ, શ્વાસ વિના ૨૦ મિનિટ ૫ સેકન્ડ, પાણી નીચે ૬ મિનિટ ૨૯ સેકન્ડ અને પાણી વિના ૨૨ દિવસ જીવી શકે છે.
- માણસના શરીરમાં ૨૦૬ હાડકાં હોય છે. અને ચામડી પર વીસ લાખથી પણ વધુ છિદ્રો હોય છે.
- દુનિયામાં સૌથી ઓછા ભિખારીઓ રશિયામાં છે. અને સૌથી વધું ભિખારીઓ હિંદમાં છે
- વિશ્વમાં સૌથી કિંમતી પુસ્તક અફઘાનિસ્તાનના અમીરે ઇરાનના શાહને મોકલેલ કુરાન છે. સોનાના પતરાથી આ પુસ્તક બાંધવામાં આવ્યુ છે. તેની બાંધણીજ રૂા. ત્રીસ હજારની છે. તેને ૧૬૭ મોતી, ૧૦૯ હીરા અને ૧૩૨ માણેકથી શણગારવામાં આવ્યું છે. બર્લિનમાં જ્યારે તેની હરાજી થયેલી ત્યારે તેના ૬૫,૦૦૦ પાઉન્ડ ઉપજ્યા હતા
- 'Le Movhcoir' નામનું પત્ર વાંચ્યા પછી હાથરૂમાલ તરીકે કામ લાગે તેવા કાગળ પર છપાતુ
- વિશ્વમાં સૌથી પહેલુ પુસ્તક ઇ સ. ૧૪૫૫માં છપાવ્યું હતું.
- એમ કહેવાય છે કે કોલ દંપતિએ "વર્તમાન રાજકારણનો ભોમિયો" નામનું પુસ્તક માત્ર બે કલાકમાં પૂરૂ કર્યું હતુ. તેમાં બે લાખ શબ્દો છે.
- હિંદમાં સૌ પ્રથમ મૂંગા ચિત્રની શરૂઆત ૧૯૧૩માં થઇ હતી.
- દુનિયાની સૌથી વધારે પ્રાસંગિક ફિલ્મો અમેરિકામાં ઉતરે છે.
- કોર્યક નામની એક જાતિમાં લગ્ન કરવા વરને વધુના હાથનો માર ખાવો પડે છે. અને જો વર તે માર સહન કરે તોજ તેનું લગ્ન થઇ શકે
- ટપાલની ટિકિટો પર પોતાનું નામ નહિ આપનાર દેશ તરીકે બ્રિટન એકજ છે
- માત્ર એકજ મિનિટમાં દુનિયામાં ચા-કૉફીના ૭ લાખ કપ પીવાય છે. અને ૫૭૦૦૦ મણ કોલસાની રાખ થાય છે.
- અમેરિકાના લોસ એન્જલિસમાં રહેતા એક માણસનું નામ સાઠ અક્ષરનું બનેલું છે.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n217/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-08 -Jagruti

- ચાર મિનિટથી ઓછા સમયમાં એક માઇલ દોડવાનો વિક્રમ જગતમાં માત્ર બે માણસોએ નોંધાવ્યો છે. ઇંગ્લેન્ડના રોજર બેનિસ્ટેર ૩ મનીટ ૫૯ - ૪ સેકંડમાં અને ઓસ્ટ્રેલિયન જ્હોન લેંડીએ ૩ મિનિટ ૫૮ સેંકડમાં એક માઇલ દોડ કરી હતી
- તેલ અને પાણીને ભેગા કરવા હોય તો પાણીમાં સાબુનો એક ટુકડો નાખો.
- સમુદ્રની ઉંડાઈ વધુમાં વધુ સાત માઇલ હોય છે.
- કપડાં પર શાહીના ડાગ પડયા હોય તો દહીંથી કાઢવાની રીત સહેલી છે.
- જન્મ્યા પછી ૨૪ કલાકમાં ઉદરનો બચ્ચાનું વજન ચાર ગણું વધી જાય છે
- તમે જાણો છો ખરા કે સર વિન્સેન્ટ ચર્ચીલ, રોબર્ટ બર્ન્સ, સર આઇઝેક ન્યુટન, લોર્ડ કેનેસ, ચાલર્સ ડાર્વિન, સર વોલ્ટર સ્કોટ, જ્યોર્જ મુરે, ગોલ્ડર મીથ, સર રાઇડર હેગાર્ડ, થોમસ ઓટરસન, માઇકલ એન્જેલો, ઓલીવર, રોબર્ટ ક્લાઇવ વગેરે વિશ્વ વિખ્યાત પુરુષો પણ અભ્યાસમાં ઠોઠ હતા.
- લક્ષ્મણરાવ નામના એક માણસે પુનાથી બેડગામ સુધીનુ ૪૩ માઇલનું અંતર માત્ર ૬॥ કલાકમાં કાપ્યું હતું.
- વિલિયમ નામનો એક અંગ્રેજ રસ્તા પર સુધરેલા માણસોએ પીને ફેંકી દીધેલા સિગારેટના ઠુંઠા એકઠાં કરતો અને ફરી સળગાવી ધૂમ્રપાનની લિજ્જત માણતો તેણે આખા સપ્તાહમાં એકજ પાઉ રોટી પર પેટિયું કાઢવાની ટેવ પાડી હતી. છતાં નવાઈની વાતતો એ છે કે આવી ભિખારી જેવી હાલતમાં જીવનાર આ વ્યકિતના અવસાન પછી તેની પાસેથી ૨૮૦૦૦૦/– પાઉન્ડની મિલ્કત નીકળી હતી.
- ઝેકેરિયરા ડેઝ નામનો જર્મન ગણિતશાસ્ત્રી સો–સોની આંકડાવાળી બે રકમોનો ગુણાકાર મોંઢેથી કરી શકતો.
- ભારતના પહેલ વહેલાં સ્ત્રી ડૉકટર આનંદીબાઇ જોશી ગણાય છે.
- લાકોઝ નામનો માણસ ફકત એકજ વખત સાંભળેલુ કાવ્ય તરતજ જુદી જુદી બાર ભાષામાં બોલી સંભળાવતો.
- ગ્રીસનો મહાઇલો ટોસોટો પાદરી ૧૦૨ વર્ષ જીવ્યો હતો. એના વિષે કહેવાય છે કે આટલી લાંબી ઉંમરમાં સ્ત્રીને જોઇ જ ન હતી ! આ વિશ્વ પર સ્ત્રી કે યુવતીના દર્શન એણે કદી કર્યાં જ નહોતાં.
- વેલ્સ (બ્રિટન)માં આવેલા ગામોના નામ બહુ લાંબા હોય છે. ત્યાંના એક ગામનું નામ નીચે મુજબ ૫૫ અક્ષરોનું બનેલું છે. LLANEAIRPW-LLGWYNGYLLGGORYCHWYRNORDWBLLLA-NTYSILIOGEGCH.

realpatidar.com
realpatidar.com
Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 216 of 358 Page 16 of 36
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n218/mode/1up

realpatidar.com
દરિયાના પાણીમાં રહેલું બધુ જ મીઠું બહાર કાઢવામાં આવે તો ધરતી પરના બધાજ પ્રદેશો પર ૧૧૦ ફીટ ઉંચો ઢગલો થાય.

- અમેરિકામાં રેલ્વેની ટિકીટો સવા ફીટ જેટલી લાંબી હોય છે. બ્રિટીશ ઉત્તર બોર્નિયામાં રેલ્વેની ગોળ ટિકિટો ચાલે છે.
- મુંબઈમાં રોજની ૬૦ લાખ સિગરેટો અને ૭૮ લાખ બીડીઓ પીવાય છે. ધુમ્રપાન પાછળ મુંબઈ રોજ ૭ લાખ રૂપિયા ખર્ચે છે.

* કરો ધારણ અવતાર અનન્તરૂપ *

રચયિતા – **શામજીભાઈ લધાભાઈ પટેલ** બી કોમ.
વિગોડી (કચ્છ)

'ધર્મ રક્ષણાર્થે જન્મ લઈશ' એ, વચનો પ્રભુ છે તારાં;
કરો ધારણ અવતાર અનન્તરૂપ, ભક્તો ચરણે તારા.
ભૂલી ગયો જ્યાં ધર્મ માનવ ત્યાં, અધર્મનું શુ કહેવું,
પેટ પૂજા જો થઇ જાએ તો, સ્મરણ તારું કેવું ?
ભગવાં વસ્ત્રો ધારણ કરીને, સાધુના રૂપે રહેવું,
ભિક્ષા ને સ્થાને ભીખ માગે તે, સાધુ કેમે કહેવું ?
ધર્મ વિષયક ભેદભાવથી, થાયે શું ગોટાળા.
એક બીજાથી છે ચડિયાતો, જાગે એ છે જવાળા;
વિશ્વબંધુત્વની ભાવના આડે, પડદા પડયા છે કાળા;
મણકારૂપી માનવ ભૂલ્યાં કે, શું કહે છે એક માળા.
ધર્મ મહી ન ટકી આસ્થા, માનવતાનું શું કહેવું,
જૂઠથી સર્વ થાયે સહેલું ત્યાં, સત્ય નામ ન લેવું,
સંતપુરૂષની થાય અવહેલના, સંત થવું ના સહેલું
વંદન કરે સૌ તેવા સતને, જેનું દિલ છે મેલું.
શંકા થાયે આજ સંતાનોને, માતા પિતાના પ્રેમ મહી;
માતા પિતાને નિજ પુત્ર પર, છે આજે વિશ્વાસ કહી.
ભુલી જાએ જ્યાં ફર્જ પોતાની, ત્યાં કોણ જૂઠો કોણ સહી,
ન્યાય મેળવવા આશ તુજ પર, આ સફળ સંસાર મહી.
થાય જયારે ક્ષતિ ધર્મતણી, અને વૃદ્ધિ થાય અધર્મતણી,
વેદ ભુલાયા, ધર્મ ભૂલાયા, ગીતા રામાયણનું નામ કહી.
માનવ માનવનાં ભક્ષક થયાં અને, દયાધર્મનું નામ નહી;
સત્પુરૂષોના રક્ષણાર્થે પ્રભુ, આવવું પડશે પૃથ્વી ભણી.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n219/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-08 -Jagruti

realpatidar.com

॥ तमसो मा ज्योतिर्गमय ॥

મોહનલાલ કરમશી સેંગાણી
S. S. C.
મુંબઇ, ઘાટકોપર

॥ तमशो मा ज्योतिर्मय ॥ દ્વાપર યુગના કોઇ તપસ્વી ઋષિમુનિના મુખમાંથી ઉચ્ચારાયેલું આ અમૃતતુલ્ય સંસ્કૃત સુભાષિત અવારનવાર એક મહામંત્રની જેમ અનેક મુખે બોલાય છે. અમે જયારે બાળપણમાં અભ્યાસ કરતા હતા, ત્યારે આ સુભાષિતને અનુરૂપ એક પ્રાર્થના પણ નિશાળમાં ગાતા હતા. 'ઉંડા અંધારેથી, પ્રભુ! પરમ તેજે તું લઇ જા.'

પ્રશ્ન ઉઠે છે કે વેદકાળના ઋષિમુનીઓના મુખમાંથી વહેલી આ અમૃતવાણી શું સૂચવે છે? ભકતોનો આ પોકાર પ્રાર્થના મુજબ પરમાત્મા ખરેખર કયારે મનુષ્ય આત્માઓને ઉંડા અંધકારમાંથી પરમતેજે લઇ જાય છે! ઊંડો અંધકાર કયો? પરમતેજ કયુ? આજ સુધી આ અને આવા અનેક પ્રશ્નો મનમાં ઉઠતા રહ્યા છે, અને "બોલો પોપટજી રામ રામ" જેવા પોપટની માફક પરંપરાગત શીખવવામાં આવેલ સૂક્તિ, સુભાષિત અને પ્રાર્થના પણ કરતા આવ્યા. પરંતુ તેની પાછળ રહેલા પરમપિતા પરમાત્માના દિવ્ય અલૌકિક અને વિશ્વ પરિવર્તનના મહાન કર્તવ્યનો ભેદ સમજાયો નહિ.

માનવમાત્રને ઊંડા અંધકારમાંથી પરમતેજમાં માત્ર એક પરમાત્મા જ લઇ જઇ શકે. સર્વ આત્માઓના પ્રિય એક પરમાત્માએ વાસ્તવિક રીતે આ સૃષ્ટિ ઉપર આ દિવ્ય કર્તવ્ય બજાવ્યું છે. તેથી જ તો આ પ્રમાણે તેમનો મહિમાગાયન થાય છે. પરમપિતા પરમાત્મા દ્વારા પ્રાપ્ત થયેલ વાસ્તવિક ઇશ્વરીય જ્ઞાનના આધારે આ સુભાષિત પ્રાર્થનાનો વાસ્તવિક અને રહસ્યથી ભરપુર અર્થ સમજાયો તે અહીં સાર સ્વરૂપે રજુ કરવામાં આવ્યા છે.

પરમાત્મા ઉંડા અંધકારમાંથી પરમતેજે અવશ્ય લઇ જાય છે, પરંતુ અહીં કોઇ સ્થુળ અંધકાર કે રાત્રિના અંધકારની વાત નથી. આ અંધકાર છે અજ્ઞાનનો. સૃષ્ટિ ચક્રના જ્ઞાનના આધારે કલ્પનાના ચાર વિભાગ છે સતયુગ, ત્રેતા દ્વાપર યુગ અને કળિયુગ. શાસ્ત્રોમાં પણ જેનુ વર્ણન છે તેવા સતયુગ, ત્રેતાના કલ્પનાના અડધા વિભાગને બ્રહ્માનો દિવસ અને દ્વાપર–કળિયુગના અડધા ભાગને બ્રહ્માની રાત્રિ તરીકે સમજવામાં આવે છે અને તેમાં પણ કળિયુગનો અંતિમ સમય અત્યંત અંધકારમય હોય છે. (જેને આપણે ધર્મગ્લાનીનો સમય પણ કહી શકીએ છીએ.)

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 218 of 358 Page 18 of 36
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n220/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-08 -Jagruti

realpatidar.com

આવા ઘોર અજ્ઞાન-રૂપી અંધકારના **સમયે** કામ, ક્રોધ આદિ પાંચ વિકારોની અત્યંત પ્રબળતાના કારણે મનુષ્ય આત્માઓ અનહદ દુઃખ અને અશાંતિનો અનુભવ કરે છે. માનવ માત્ર આત્મા પરમાત્માના વાસ્તવિક જ્ઞાન વિના તથા સૃષ્ટિચક્રના આદિ મધ્ય અને અંતના સાચા જ્ઞાનના અભાવે અજ્ઞાનરૂપી અંધકારમાં ફસાઇને અહીં તહીં અથડાતો, ગોથાં ખાતો ભટક્યા કરે છે. જ્યારે ખૂબજ થાકે છે, હારે છે, ત્યારે અતિકરૂણ સ્વરે પોકારે છે " ઉંડા અંધારેથી પ્રભુ ! પરમ તેજે તુ લઇ જા " હે પતિત **પાવન આવો** અને **આવીને અમારાં સર્વ** દુઃખો હરો અમને સુખી કરો.

માનવોનો આ અતિકરુણ પોકાર સાંભળીને, શ્રીમદ્ ભગવદ્ગીતામાં આપેલા પોતાના વચન "**यदा यदा ही धर्मस्य..**" અનુસાર જ્ઞાનસાગર, પતિતપાવન, નિરાકાર, જ્યોતિર્મય, કલ્યાણકારી પરમપિતા પરમાત્મા આ સાકાર મનુષ્ય સૃષ્ટિ ઉપર દિવ્ય અને અલૌકિક અવતાર ધારણ કરે છે. (અવતરણ થાય છે.)

પરમાત્મા સૃષ્ટિ ઉપર અવતરી કોઇ જાદુ-મંત્ર કે ચમત્કાર નથી કરતા, પરંતુ પ્રાયઃ લોપ સરળ " ગીત જ્ઞાન " તથા " સહજ રાજયોગ "ના શિક્ષણ દ્વારા તમોપ્રધાન મનુષ્યાત્માઓને સતોપ્રધાન બનાવે છે. અજ્ઞાનરૂપી અંધકારના સમયે દિવ્ય અવતાર ધારણ કરીને સાચા જ્ઞાનની રોશની અને દિવ્યનેત્ર આપે છે. અને તે રોશનીથી, અજ્ઞાનરૂપી અંધકારને લીધે મનુષ્ય જીવનમાં પ્રવેશેલા પાંચ વિકારરૂપી નિશાચરો, નાશભાગ કરે છે. તેને લીધેજ પરમાત્માનું ગાયન છે કે, " જ્ઞાન-સુરજ પ્રગટા, અજ્ઞાન- અંધેર વિનાશ "

તો આ દિવ્ય અલૌકિક જ્ઞાન (સમજ) દ્વારા પરમાત્મા મનુષ્ય માત્રને પરમતેજ તરફ જવાનો, પુરૂષાર્થ કરવાનો આદેશ આપે છે. મનુષ્ય આત્માઓ પરમાત્માના આ દેશને જીવનમાં ધારણ કરી જ્ઞાન, યોગ-બળ દ્વારા આત્મા ઉપર ચડેલ જન્મ જન્માંતરનાં વિકર્મોનો બોજો ભસ્મ કરે છે તે સાથે પોતાના જીવનને પવિત્ર બનાવી દૈવીગુણ ધારણ કરી સહજ રીતે, ધર્મરાજની કોઇપણ જાતની સજાઓ ભોગવવા સિવાય પરમતેજ અથવા પરમ પ્રકાશમય જ્યોતિર્મય તત્વ એવા પરમધામ અથવા મુક્તિને પામે છે.

" ૐ શાંતિ "

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 219 of 358 Page 19 of 36
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n221/mode/1up

…ભાઈ આર. પટેલ (બી. કોમ),
સાણંદ

realpatidar.com

…સહજ સ્વભાવ મુજબ, દરેક મનુષ્યમાત્રમાં વધતે યા ઓછે …ુ ઇર્ષ્યાનું તત્વ રહેલું છે. પરંતુ દુર્ભાગ્યે આપણા સમાજમાં આ તત્વનુ થોડું વધુ પ્રમાણમાં જોવા મળે છે, ત્યારે, આપણે ઇર્ષ્યાને ત્યાગી દઇએ તો—

…) "આપણી પુત્રી એ કોઇની વહુ છે અને આપણી વહુ એ કોઇની પુત્રી …ટલું સમજીએ અને તે મુજબ વર્તન કરીએ તો—

…) ગમે તેવા ઇ…દા સાથે પણ કોઇને કરેલી કાન ભંભેરણી કે ચાડીથી …ખી સંસારમાં ભયાનક આગ સળગાવી શકાય છે તેટલું સમજીએ તો—

હાલમાં નજીવા અને સામાન્ય કારણોસર પણ છૂટાછેડા લેવાની પ્રવૃત્તિ છે. ત્યારે, આવા પ્રસંગોએ, આપણી કોઇ એક જ પ્રકારની માન્યતા કે પૂર્વકની કાનભંભેરણીથી છુટાછેડાનો જીવનને લગતો નીતિવિષયક નિર્ણય તે અંગે થોડુંક ચિંતન મનન કરીએ તો—

પોતાના વ્યવસાયમાં કાર્યરત રહેવાની સાથે સાથે સામાજીક કાર્યો માટે સમય ફાજલ પાડીએ તો—

સામાજીક બાબતોમાં પ્રશ્નો ઉભા કરવાની સાથે સાથે તેના ઉપાયો … તો—

આપત્તિ કાળમાં આપણા સમાજના જરૂરિયાતવાળા ભાઈઓને શક્ય …દદ કરીએ તો—

…ન્યા કેળવણીના ફેલાવામાં આપણે પણ થોડો સાથ સહકાર આપીએ

…આપણી બહેનો નવરાશની પળોનો ઉપયોગ 'ઓટલા પરિષદો દ્વારા …કુથલી વગેરેમાં કરવાને બદલે રચનાત્મક પ્રવૃત્તિઓ માટે કરે તો—

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n222/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-08 -Jagruti

realpatidar.com

" ગુજરાતી નારી "

સંકલન : **શામજીભાઈ આર. પટેલ** બી. કોમ.
સાણંદ

૧. પુરાણો અને ઇતિહાસોમાં

એક કાળે સ્ત્રીનું કાર્યક્ષેત્ર માત્ર રસોડાની ચાર દિવાલો વચ્ચે જ ગણાતું હતું. અને સ્ત્રી તાડન.(માર)ને પાત્ર ગણાતી. પરંતુ આજે જમાનો એટલી ઝડપે બદલાઇ ચૂક્યો છે. અને તેણે મનુષ્ય જીવનના દરેક ક્ષેત્રમાં એટલો હદે પગપેસારો કર્યો છે કે તેની સહેજેય આપણને નવાઇ થાય. આજે તો સ્ત્રી લગભગ પુરૂષ સમોવડી બની ગઇ છે અને પુરુષની સાથેસાથ ખભેખભા મિલાવીને કામ કરે છે. જો કે ભારતમાં સ્ત્રીઓ, પશ્ચિમની સરખામણીમાં બહુજ ઓછી આગળ વધી શકી છે, તેમ છતાં ભારતની સ્ત્રીઓનો જૂનો ઇતિહાસ બહુમૂલ્ય છે. વર્ષો પહેલાં પણ ભારતની સ્ત્રી શક્તિએ જગતને નવો રાહ બતાવ્યો છે અને ભારતમાં તો ગુજરાતે જ હંમેશાં દિશા બતાવી છે. ગુજરાતની નારીએ વર્તમાન સમયમાં જે પ્રગતિની હરણફાળ ભરી છે તે આશ્ચર્યજનક છે, તેટલો જ આશ્ચર્યજનક ગુજરાતની નારીનો ગૌરવવંતો ઇતિહાસ છે. આપણા સમાજમાં પણ સ્ત્રીઓ જાગૃત થતી જાય છે, કન્યા કેળવણીનુ પ્રમાણ ઝડપથી વધતું જાય છે ત્યારે ગુજરાતની નારી વિશેની માહિતી વાચકોને, અને તેમાંય ખાસ કરીને બહેનોને ખૂબ રસપ્રદ થઇ પડશે તેમ માનું છું.

ગુજરાતની મહિલા જેટલી નૂતન છે એટલી જ પુરાતન છે. જેટલી અર્વાચીન છે એટલી જ પ્રાચીન છે જેટલી આધુનિક છે એટલી જ પૌરાણિક છે.

અને તેથી જ ગોવર્ધનરામે તેને 'ગુણિયલ' તથા ગુણસુંદરી કહી છે, તો કનૈયાલાલ મુન્શીએ તેને પુરૂષ સમોવડી ગણાવી છે. રમણલાલ દેસાઇએ સંસાર-કોકિલા કહી છે. તો નર્મદ, નાનાલાલ અને કલાપી જેવા અમર કવિઓએ તેનાં કદી જૂના ન થાય તેવાં અને તેટલાં ગીતો લખ્યાં છે.

ગુજરાતણ સાદાઇનો નમુનો છે, શ્રમનો સથવારો છે. સેવાનો આદર્શ છે. સાહસમાં તે હિમાલયના ઉચ્ચ શિખરો પર પગલાં માંડે છે અને દયા તથા કરૂણામાં તેની જોડ જગતમાં જડે તેમ નથી

તે. એટલી ઉડાઉ નથી કે તેનો સંસાર રઝળી પડે, તે એટલી કંજુસ નથી કે ઘરમાં હોય છતાં કુટુંબ વલખાં મારે સાચા અર્થમાં તે ગૃહિણી છે માપસર જીવતાં તેને આવડે છે. તો અચાનક આવી પડેલાં મહેમાનો કે પરિસ્થિતિનો સામનો સહજતાથી તે કરી શકે છે.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n223/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-08 -Jagruti

realpatidar.com

ગુજરાતના પુરૂષો વેપારીઓ તરીકે જગપ્રસિધ્ધ છે. વર્ષો પહેલાં ગુજરાતના સાહસિક યુવાનોએ સમુદ્રપારના દેશોની પરિક્રમા કરી હતી, ત્યારે એ સૌની પ્રેરણા-મૂર્તિ હતી, " ગુજરાતની નારી. "

અને પ્રેમમાં સુખનો અનહદ આનંદ બક્ષતી એ નારી જ પતિ તથા પ્રેમીના પરદેશગમનના દિવસોમાં, પોતાનું વિરહનું દુઃખ લોક કલ્યાણના કાર્યો દ્વારા ભૂલી જતી

ગુજરાતની આ પૂણ્યશાળી નારીની કથા જાણવા માટે આપણે ઠેઠ પુરાણો સુધી પહોંચવું પડશે. પુરાણોના અભેદ્ય પહાડોને કયાં સુધી પાર કરી શકીશું, તેની તો મને ખબર નથી, પણ આપણા પુરાણોમાં મળતી માહિતીનું પગેરૂ ' સુંકન્યા ' સુધી પહોંચે છે.

એક યાદગાર અને પવિત્ર ગુજરાતણ તરીકે સુંકન્યાને આપણે આજે પણ યાદ કરીએ છીએ. પૂરાણોમાં થોડા ઊંડા ઉતરીએ તો—

ભારતના આદ્ય પુરૂષ તરીકે ભગવાન શ્રી મનુને માનીએ છીએ. મનુ ભગવાને ભારત વર્ષના પ્રદેશો પોતાના પુત્રોને વહેંચી આપ્યા, ત્યારે આપણા ગુજરાત અને સૌરાષ્ટ્રનો પ્રદેશ આવ્યો–શર્યાતિના ત્યાગે ભગવાન મનુ નારીપૂજક અને નારીપ્રશંસક તરીકે તો વિખ્યાત છે. તેમની આચાર સંહિતામાં પણ તેમણે નારીને વંદનીય અને આદરણીય અર્ધાંગના ગણી છે.

શર્યાતિ (મનુના પુત્ર) ના પુત્રોએ ભાર્ગવ ચ્યવન નામના મહાન ઋષિને હેરાન કરવાથી, ઋષિ નારાજ થયા આવા સદ્ધ યુવાન અને રાજકીય ક્ષેત્રે નામના મેળવી ચૂકેલા ચ્યવનને નારાજ રાખે કામ ચાલશે નહિ એમ માનીને રાજા શર્યાતિએ પોતાની નવયુવાન પુત્રીને, બન્ને પક્ષોના સમાધાન અને સુખ શાંતિ ખાતર, આ વયોવૃદ્ધ ઋષિને પરણાવી બન્ને પક્ષ વચ્ચેનો વિગ્રહ નિવારવા પોતાના યૌવનનું બલિદાન આપનાર એ નારી હતી ' સુકન્યા. '

વંશાવલી જરા આગળ જોઇએ તો જાણવા મળે છે કે શર્યાતિનો પુત્ર આનર્ત તેનો પુત્ર રેવ કુશસ્થલીમાં રાજ્ય કરતો હતો. આ કુશસ્થલી એજ ભગવાન કૃષ્ણની ઐતિહાસિક દ્વારિકા

પુરાણો કહે છે તેમ રેવનો પુત્ર રૈવત બ્રહ્મલોક તરફ ગયો એટલે રાક્ષસોએ તેની ગેરહાજરીનો લાભ લઇને કુશસ્થલીનો નાશ કર્યો. આ સમાચાર જાણીને રૈવતે તરત જ પાછા ફરવાની યોજના નક્કી કરી. પરંતુ તે પાછો આવે તે પહેલાં જ મથુરાના યાદવોએ રાક્ષસોનો પરાભવ કર્યો. એટલું જ નહી તેમનો સંહાર કર્યો અને

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 222 of 358
Page 22 of 36

https://archive.org/details/bk191/page/n224/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-08 -Jagruti

realpatidar.com

ત્યાં પોતાની સત્તા સ્થાપી. રૈવતે યાદવોના આ પરાક્રમથી ખુશ થઇને પોતાની પુત્રી રેવતીને શ્રી કૃષ્ણના મોટાભાઈ બલરામ સાથે પરણાવી.

સુકન્યાને આપણે પ્રથમ ગુર્જર નારી કહીએ તો તેણે ગુજરાતની નારીમાં શીલ, સદાચાર, સ્વાર્થત્યાગ, સ્નેહભાવ અને સંતોષના પંચશીલનો પાયો નાંખ્યો છે એમ કહી શકાય. પિતૃ આજ્ઞા અને સમસ્ત જગતના માત્ર હિતને ખાતર જ તેણે સ્વેચ્છાએ રાજી ખુશીથી વયોવૃદ્ધ ચ્યવન ઋષિને અપનાવ્યા હતા. જો કે ચ્યવનઋષિ દૈવયોગે પૂર્ણ યૌવનને વરેલ હોવા છતાં, ઉંમરના દેખિતા તફાવતથી એમાં સાહસ તો હતું જ.

પરંતુ એથી એમ સાબિત થતું નથી કે " દીકરી ને ગાય દોરે ત્યાં જાય " ની કહેવત પહેલેથી જ ચાલી આવે છે. સુકન્યાના આ કિસ્સામાં તો ત્યાગનો મહાન મહિમા સમાયેલો છે. આ રીતે ગુજરાતની નારી પરાપૂર્વથી ત્યાગનો મહિમા જાણવામાં અને પોતાના હકકો માગવામાં દૃઢ મનોબળ ધરાવવા માટે જાણીતી છે

આજ હકીકતને સમર્થન આપે છે, ત્યારબાદની અડગ વીરાંગના રૂકિમણી.

તે રાજા ભિષ્મકની પુત્રી હતી. પિતા તેને ચેદિનાના રાજા શિશુપાલ સાથે પરણાવવા માગતા હતા, પરંતુ રૂકિમણીને આ સગપણ મંજુર નહોતુ. આથી રૂકિમણીએ ગુપ્ત સંદેશા મારફતે દ્વારિકાના રાજા શ્રી કૃષ્ણને તેની જાણ કરી અને આપણો પુરાણ આધારિત ઇતિહાસ કહે છે કે શ્રી કૃષ્ણે રૂકિમણીનું અપહરણ કરી તેની સાથે લગ્ન કર્યા હતા. રૂકિમણી માટે એવી દલીલ થઈ શકે કે તેઓ પ્રારંભથી જ ગુજરાતણ ન હતાં. વિદર્ભની કન્યાને નાતે તેઓ ' વિદર્ભીય વસુધા ' હતાં પણ ગુજરાતની માયા તેમને કન્યા કાળથી જ લાગી ચૂકી હતી અને શ્રીકૃષ્ણ સાથેના લગ્ન બાદ તો રૂકિમણી ગુજરાતની નવોઢા અને દ્વારિકાની રાજરાણી જ નહી, પુરેપુરા ગુજરાતની નારી બનીને રહ્યાં હતાં અને શેષ જીવન ગુજરાતણ તરીકે જ વિતાવ્યુ હતું-

રૂકિમણી આ રીતે વિદર્ભીય મટી ગુજરાતણ બન્યાં હતાં, જ્યારે શ્રી કૃષ્ણના બીજા પત્નિ સત્યભામા તો પહેલે થી જ અણિશુદ્ધ ગુજરાતણ જ હતાં. તેઓ વૃષ્ણિકુળના રાજવી સત્રાજીતની પુત્રી હતાં.

(ક્રમશઃ

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 223 of 358 Page 23 of 36
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n225/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-08 -Jagruti

realpatidar.com

સમાચાર દર્શન

જાહેર સુચના *

આથી જ્ઞાતિનાં ભાઈ બેનોને જણાવવાનું કે દુષ્કાળની પરિસ્થિતિમાં બનાસકાંઠા માંથી રાધનપુર વિસ્તારનાં ગરીબ મજુરના નામે ઓળખાવતાં લોકો આપણે ત્યાં ખેતીકામ માટે આવે છે. તેમાં કેટલાક કામચોર લોકોથી ખાસ ચેતતા રહેવાની જરૂર છે. એવા લોકો આપણે ત્યાં રહીને થોડા વખતમાં આપણાં ઘરના તેમજ આજુબાજુના વિસ્તારના જાણકાર થઈને ઘરફાડ ચોરી અથવા ઢોર ચોરવાના ધંધા કરે છે. આવો જ કિસ્સો દહેગામ વિભાગના એક કુવા ઉપરથી બળદની એક જોડ ચોરાઈ જતાં બન્યો છે. જેની વિગત આ પ્રમાણે છે.

ગઈ તા. ૩૧-૫-૭૫ના રોજ રાતના ૧૨-૦૦ વાગે દહેગામ બજુના ગામે એક કુવા ઉપરથી પટેલ છગનલાલ વાલજીભાઈની બળદની જોડ કોઈ છોડી ગયેલ જેની ખબર પડતાં પાછળ ખુબજ શોધખોળ કરી પણ પત્તો લાગ્યો નહીં. પરંતુ પાછળથી એકાદ મહિના બાદ તા. ૧૨-૭-૭૫ના રોજ કચ્છ કડવા પાટીદાર સનાતન સમાજ યુવક મંડળ ધનસુરાના પ્રતિનિધિ પટેલ રેવનદાસ સોમાભાઈ (મગોડીલાટવાળા) તથા મણીલાલ લાલજીભાઈ તેમજ બળદના માલિક છગનલાલ વાલજીભાઈએ અથાગ મહેનતના અંતે બનાસકાંઠામાંથી ચોર લોકોને આબાદ પકડી પાડી સારો એવો બોધપાઠ આપી દહેગામ પોલીસને હવાલે કરી બળદ પાછા મેળવ્યા છે આથી દરેક ભાઈઓને જણાવવાનું કે મજૂરી કરવા આવેલ એવાં માણસોની પૂરી તપાસ કરી પછીજ ખેતીકામે રાખીને ચેતતા રહેવાની જરૂર ...

* શ્રી પાટીદાર યુવક મંડળ—સાગર *

ગત તા ૨૭-૫-૭૫ના રોજ ઉપરોકત યુવક મંડળ તેમજ મહિલા મંડળ સાગરના સદ્ભાગ્યે શ્રી અખીલ ભારતીય કચ્છ કડવા પાટીદાર યુવક સંઘના સહ-મંત્રી, પૂના નિવાસી પટેલ નાનજીભાઈ દેવજીભાઈની મુલાકાતનું સદ્ભાગ્ય સાંપડયું.

મંડળ દર સોમવારે પ. પૂ. શાસ્ત્રીજી પાંડુરંગ આઠવલેની પ્રેરણાથી [illegible]

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n226/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-08 -Jagruti

realpatidar.com પ્રવૃત્તિ ચલાવે છે. મુરબ્બી શ્રી નાનજીભાઈએ સ્વાધ્યાય કેન્દ્રની મુલાકાત લીધા બાદ મંડળની મીટીંગમાં હાજરી આપી હતી. જ્યાં યુવક મંડળ તેમજ મહિલા મંડળની પ્રવૃત્તિઓનો ખ્યાલ આપવામાં આવ્યો હતો. ઉપરાંત મીટીંગ દરમિયાન સંઘની સામાજિક પ્રવૃત્તિઓનો ખ્યાલ મેળવવામાં આવ્યો હતો.

સમગ્ર સમાજની પ્રગતિ માટે સંઘની પ્રવૃતિને વેગવાન બનાવી શકાય અને ધ્યેય પાર પાડી શકાય તે રીતે સમસ્ત યુવક મંડળોમાં પરસ્પર સહયોગની ભાવના કેળવાય એ જાતનું વાતાવરણ તૈયાર થાય તો સમાજના રીવાજોનાં ઉલ્લંઘનો તેમજ અન્ય સામાજિક બદીઓનું નિવારણ થઈ શકે. આ માટે સાગર યુવક મંડળ સંઘની પ્રવૃતિને વેગવાન બનાવવા જરૂરી તમામ સહકાર આપવા સમસ્ત યુવક મંડળોને અનુરોધ કર્યો હતો.

જાહેર વિનંતી *

અમદાવાદ સમાજવાડીનું શરૂ થઈ ગયેલું બાંધકામ.

અખીલ કચ્છ કડવા પાટીદાર સમાજના સમગ્ર ભારતભરમાં વસતાં ભાઈ બહેનોને નમ્ર વિનંતી કે. ગુજરાતના પાટનગર અમદાવાદમાં એસ. ટી. બસ સ્ટેન્ડથી ખૂબજ નજીક સમગ્ર સમાજનાં મુસાફરોને સગવડ આપી શકાય તેવી આશીર્વાદ રૂપ સમાજવાડીના આધુનિક સમયને અનુરૂપ એવા મકાન માટેનું બાંધકામ હાથ ધરવામાં આવ્યું છે.

કચ્છ તેમજ સૌરાષ્ટ્ર અને ગુજરાતમાં વસતા આપણા ભાઈ—બહેનોને બિઝનેશ અંગેના પ્રવાસ સમયે, તેમજ અસાધ્ય રોગો વાળાં દર્દીઓને શહેરની હોસ્પીટલોની ફરજીયાત મુલાકાતે આવવાનું થાય તેવા પ્રસંગે, તેમજ અન્ય પ્રાંતોમાંથી એકધારી મુસાફરી કરી અમદાવાદમાં સમય પસાર કરવાનાં સરલતે, મેળવી શકાય તે રીતે સમગ્ર સમાજનાં સવગડને ધ્યાનમાં લઈ અમો શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સમાજ, અમદાવાદના ભાઈઓ એવુ વિચારીએ છીએ કે ભુજ સમાજવાડીની જેમજ અમદાવાદની સમાજવાડી વિશેષતઃ ઉપયોગી અને આશીર્વાદ રૂપ બને તે માટે સમગ્ર સમાજના ભાઈઓ પોતાનો ઉદારહાથ લંબાવી વાડીના બાંધકામ માટે જરૂરી એવો નાણાંકીય સાથ સહકાર આપે તેવી નમ્ર વિનંતી.

આશા છે કે શ્રી અખિલ કચ્છ કડવા પાટીદાર સમાજનાં દેશવિદેશમાં વસતાં ભાઈ બહેનો આ અંગે વિચાર કરી ઘટતું કરશેજ.

લિ. સમાજવતી,
પ્રમુખશ્રી/મંત્રી
શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સમાજ, અમદાવાદ realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 225 of 358
Page 25 of 36

https://archive.org/details/bk191/page/n227/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-08 -Jagruti

realpatidar.com

અવસાન સમાચાર

કચ્છ મથલના મૂળ વતની તેમજ અત્રે ધનસુરા નજીકના એદલપુરા કંપામાં વર્ષોથી ખેતીનો વ્યવસાય કરનાર સ્થાનિક સમાજના **સક્રીય** કાર્યકર પટેલ સવજીભાઇ સોમજીભાઇનું ૬૫ વર્ષની ઉંમરે ટૂંકી બિમારી બાદ દુઃખદ અવસાન થયું છે.

સદ્ગત તેમની પાછળ પુત્ર–પુત્રીઓ તેમજ પૌત્ર–પૌત્રીઓના વિશાળ પરિવારને વિલાપ કરતાં મૂકી ગયા છે. તેમના નિધનથી કુટુંબીજનોને પડેલી ખોટ સહન કરવાની પરમકૃપાળુ પરમાત્મા શકિત આપે અને સ્વર્ગસ્થના આત્માને શાંતિ અર્પે એજ અભ્યર્થના.

સ્વ. પટેલ સવજીભાઇ સોમજીભાઇ જન્મ :– સંવત ૧૯૬૬ અષાઢ વદ–૫
અવસાન :– સંવત ૨૦૩૧ અષાઢ વદ–૩

ફૂલ ગયું ફોરમ રહી.. ......

નવાનગર, તા. હિંમતનગર નિવાસી પટેલ કરશનભાઇ પ્રેમજીભાઇના પુત્ર અરવિંદભાઇનું ૨૧ વર્ષની યુવાન વયે દુઃખદ અવસાન થતાં " જાગૃતિ " પરિવાર અત્યંત શોકની લાગણી અનુભવે છે. સદ્ગતના અવસાનથી તેમના પિતાશ્રી તેમજ પરિવાર પર આવી પડેલ આકસ્મિક દુ:ખનો સામનો કરવાની પ્રભુ શક્તિ આપે અને સદ્ગતના આત્માને શાંતિ અર્પે એજ અભ્યર્થના.

પરબડીકંપા, તા. ખેડબ્રહ્માના રહીશ પટેલ પચાણભાઇ કરશનભાઇ ધોળુનું ૭૮ વર્ષની ઉંમરે દુઃખદ અવસાન થયું છે. સદ્ગતશ્રી તેમની પાછળ વિશાળ પરિવારને વિલાપ કરતું મૂકી ગયા છે. પ્રભુ તેમના આત્માને શાંતિ આપે એજ પ્રાર્થના.

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 226 of 358 Page 26 of 36
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n228/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-08 -Jagruti

realpatidar.com

* સમાજનું ગૌરવ *

વિરાણી (તા. નખત્રાણા) ના વતની અને હાલમાં સાણંદ ખાતે રહેતા પટેલ રામજીભાઈ મનજીભાઇના સુપુત્ર શ્રી શામજીભાઈ પટેલે ચાલુ વર્ષે લેવાયેલી થર્ડ બી. કોમની પરીક્ષા ૬૫% ગુણ સાથે પ્રથમ વર્ગમાં પસાર કરી છે તેઓ ધોળકાના પટેલ લાલજીભાઈ હંસરાજભાઇ (શ્રી શક્તિ ઓટો સેન્ટર વાળા) ના ભાણેજ અને 'જાગૃતિ' ના એક સક્રીય અને ઉત્સાહી લેખક પણ છે

જાગૃતિ કાર્યાલય આ પ્રસંગે તેના લેખકને અભિનંદન આપતાં ગૌરવ અનુભવે છે.

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 227 of 358
Page 27 of 36

https://archive.org/details/bk191/page/n229/mode/1up

realpatidar.com

આરંભ દેશોમાં જવા ઈચ્છતા—
કારીગર ભાઈઓને ખુશખબર

- પાસપોર્ટ
- વિઝા
- એન્ડોર્શમેન્ટ
- રીન્યુઅલ તથા
- પ્લેન અને સ્ટીમરની ટીકીટ માટે મળો.

રાજુ ટ્રાવેલ્સ
(વર્લ્ડ ટ્રાવેલ સર્વિસ)

પ્રો. મણિભાઈ પટેલ
(દાવલીવાળા)
B. A. (U. S. A. Return)

રહેઠાણ : **મુ. પો. દાવલી** તા. મોડાસા જિ. સાબરકાંઠા.

સી. એમ. શર્મા
નડુ શ્રીમાળી

ઓફિસ : **મણિભાઈ પટેલ** C/O. પ્રભુદાસ વકીલ, સાયરા રોડ, **મોડાસા.**
મળવાનો સમય : **દરરોજ સવારે ૧૧-૦૦ થી ૫-૦૦ (રવિવારે રજા)**
અમદાવાદ ૪, રવિ ચેમ્બર્સ, બીજે માળ. રીલીફ સીનેમા પાસે **અમદાવાદ**

વિદ્યાર્થી મિત્રોને :—
U. S A. તથા CANADA વિષે માર્ગદર્શન આપવામાં આવશે.

ખેડૂતભાઈઓને—
ખુશ ખબર

પાણી ખેતીનો પ્રાણ છે જેથી તેનો બગાડ થતો અટકાવવા અને ઓછા પાણીથી વધુ લાભ લેવા માટે—

તુરત અમારો સંપર્ક સાધો.

* શ્રી જલારામ સીમેન્ટ પાઈપ વર્કસ *

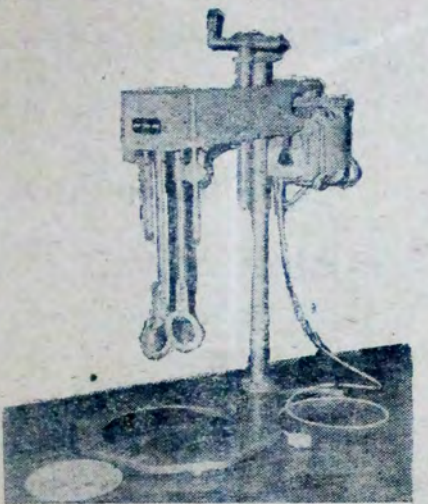
પ્રો. મણિભાઈ ગોવિન્દભાઈ પટેલ
દાવલીવાળા
મુ. પો. દાવલી, તા. મોડાસા જિ. સા. કાં.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n230/mode/1up

realpatidar.com

બહેનોને ઉજાગરા અને મહેનતથી રાહત આપવા માટે ✻ ઇલેક્ટ્રીક પાવરથી ચાલતું

છાસ
બનાવવા માટેનું
વલોણા યંત્ર

✻ ✻ ✻ વસાવો અને ઘરની શાન વધારો.

વિશિષ્ટતાઓ :—

★ આ છાશ બનાવવા માટેનું વલોણાયંત્ર નાની મોટી બે સાઇઝમાં મળે છે.
★ ૫ થી ૧૦૦ લીટર સુધીના દહીંની છાસ બનાવવા.
★ દેશી વલોણા કરતાં ૧૫ થી ૨૦ ટકા વધુ માખણ મેળવવા.
★ આ યંત્રથી ઉનાળામાં પણ માખણ ઓગળી જતું નથી તેનો લાભ લેવા.
★ માત્ર નજીવા બળતણ ખર્ચમાં.
★ વેચાણ બાદની તમામ સેવાઓ તેમજ યંત્રના સ્પેરપાર્ટસ સહેલાઇથી મેળવવા

બનાવનાર :—

સ્કવેર એન્જિનીયરીંગ કોર્પોરેશન
ઘાટકોપર, મુંબઇ-૮૬

વધુ માહિતી માટે અમારા અધિકૃત વિક્રેતાને રૂબરૂ મળો :—

ચેતન ફર્ટિલાઇઝર્સ
realpatidar.com
તલોદ રોડ, ધનસુરા. જિ. સાબરકાંઠા.

https://archive.org/details/bk191/page/n231/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-08 -Jagruti

realpatidar.com

શ્રી ૧।

આપની જરૂરીયાત મુજબ :

- ડનલોપ
- ફાયર સ્ટોન
- ગુડઇયર
- સીયેટ વગેરે
- કંપનીનાં બનાવેલ

ટાયર ટયુબ,

દરેક સાઈઝમાં જેમકે ટ્રક, ટ્રેકટર, મોટરકાર, મોટર સાયકલ તથા
● બેલ ગાડાના કમ્પલીટ ટાયર સેટ ●

દરેક સાઇઝની

★ બેરીંગો ★ એકસલ ★ હબ ★ વીલપ્લેટ

તેમજ તેને લગતો તમામ સામાન વ્યાજબી ભાવે મેળવવા અમારી મુલાકાત લો અને સાયકલનાં ટાયર; ટયુબ કન્ટ્રોલ રેટથી મળશે.

ઓથોરાઇઝડ ડીલર્સ ઇન :—

ડનલોપ ઇન્ડિયા લિ. કલકત્તા, ગુડઈયર ઇન્ડિયા લિ. મુંબઈ.
ફાયર સ્ટોન ટાયર એન્ડ રબ્બર કું. ઇન્ડિયા પ્રા. લિ. મુંબઇ.
સીયેટ ટાયર્સ ઓફ ઇન્ડિયા લિ. મુંબઈ.
મદ્રાસ રબ્બર ફેકટરી લિ. મદ્રાસ.
ઈન ચેક ટાયર્સ લિ. કલકત્તા.
નેશનલ રબ્બર મેન્યુફેકચર્સ લિ. કલકત્તા.

નેશનલ ટાયર્સ

પ્રો. પ્રેમજીભાઈ એ. પટેલ realpatidar.com
ઓથોરાઇઝડ ટાયર ડીલર્સ

નં. ૨૭ તલોદ રોડ, **ધનસુરા** જિ. સાબરકાંઠા.

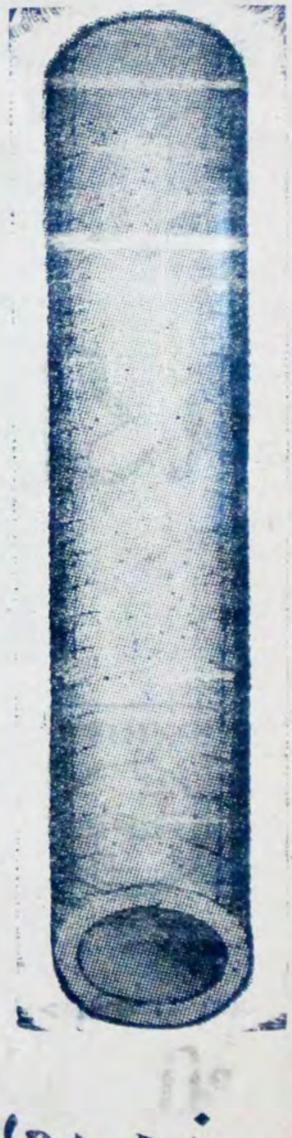
શ્રી જયઅંબે

realpatidar.com

ખેડૂત ભાઈઓને ખુશ ખબર

સ્પન પાઈપ્સ

ખેતીવાડીની
સમૃદ્ધિ માટે અખૂટ
પાણીની જરૂર છે. વર્તમાન
સંજોગો જોતાં હવે પાણીનો કરકસર
ભર્યો ઉપયોગ કરવો જરૂરી છે. આપને પાણીનો
જે જથ્થો મળે છે તેનો બગાડ થતો અટકાવવો હોય
અને પાણીનુ પૂરેપૂરૂં વળતર લેવાની આપની અભિલાષા
હોય તો હંમેશાં અમારી—

શ્રી શક્તિ સ્પન પાઇપ કું.

ની

પાઈપો વાપરવાનો આગ્રહ રાખો

અમારે ત્યાં પૂરેપૂરી કાળજીથી જાત દેખરેખ નીચે પાઈપો બનાવવામાં આવે છે. ભાવ સાથે માલની ગુણવત્તાં જોવાનો પણ આગ્રહ રાખો.

★

"ગ્રાહકનો સંતોષ એ જ અમારો નફો છે."

સારી પાઇપો મેળવવા માટે ગુજરાત ભરમાં
—: અજોડ સ્થળ :—

શ્રી શકિત સ્પન પાઇપ કું.

વડાગામ જિ. સાબરકાંઠા.

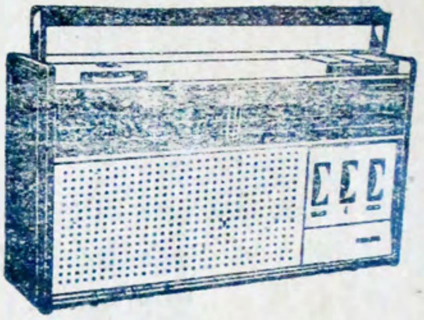
realpatidar.com

આપના ઘરમાં આનંદ અને ઉલ્લાસનું વાતાવરણ સર્જવા માટે
હમેશાં ફિલિપ્સ રેડીયો ખરીદવાનોજ આગ્રહ રાખો.

realpatidar.com

ઓથોરાઈઝ્ડ ડિલર્સ ઇન:—

ફિલિપ્સ રેડીયો

કમાડ

PHILIPS

પ્રો. વાડીલાલ જીવરામ
(મીઠુ)ભાઈ સોની
ઠે. ચારરસ્તા, ધનસુરા,
જિ. સાબરકાંઠા

મળો યા લખો :—

શ્રી ગજાનંદ રેડીયો સર્વિસ

રેડીયો, ટ્રાન્ઝીસ્ટર; એમ્પ્લીફાયર વેચનાર
તેમજ સંતોષકારક રીતે રીપેર કરનાર
ઇલેક્ટ્રીક સામાનના વહેપારી.

realpatidar.com

realpatidar.com

આનન્દ!
પુરસદ!!
વૈભવ!!!

રાજેશ
પ્રેશર કૂકર

પ્રથમ તો ગ્રાહકો તરફથી, પછી એના હરીફો તરફથી અને હવે ખુદ
આઈ.એસ.આઈ. તરફથી પ્રમાણપત્ર. આમ રાજેશે
આઈ.એસ.આઈ. ચિહ્ન ધરાવનારાં ગણ્યાં ગાંઠ્ય ઉત્પાદનોની
ઉચ્ચ હરોળમાં સ્થાન મેળવ્યું છે.
લક્ષમાં રાખશો કે આઈ.એસ.આઈ. ચિહ્ન એટલે સવિશેષ.
ખાતરીનું ચિહ્ન! ઉત્પાદનની અત્યુત્તમ ગુણવત્તા,
ઉત્કૃષ્ટ કારીગરી અને ચીવટપૂર્વકની પરિપૂર્ણતાનું પ્રમાણપત્ર.
તેથી, જ્યારે તમે પ્રેશર કૂકરની શોધમાં હો
ત્યારે રાજેશની માગણી કરજો. કારણ કે
એ સવિશેષ ખાતરીનું ચિહ્ન—
ISI ધરાવે છે.

નિર્માતા:
રાજેશ ઈન્ડસ્ટ્રીઝ
મહારાષ્ટ્ર.

સ્ટોકીસ્ટ

શકિત વિજય વાસણ ભંડાર

તાંબા, પિત્તળ, સ્ટેનલેસ સ્ટીલ, એલ્યુમીનીયમના વાસણો તેમજ
પ્રાયમસ વગેરે હાજર સ્ટોકમાં મળશે.

પ્રોપ્રાયટર **પટેલ માવજીભાઈ ભીમજીભાઈ** (કચ્છ) વીરાણીવાળા

સ્થળ
ખુશાલવાડા, **મોડાસા** જિ. સાબરકાંઠા

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n235/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-08 -Jagruti

realpatidar.com

જાહેર નોટીસ

આથી લાગતા વળગતા સ્નેહીઓ તથા સંબંધી ભાઇઓને જણાવવાનું કે અમારે નામે બાજુમાં આપેલા ફોટાવાળા કપડવંજના રહીશ વેલજીભાઇ ઉર્ફે મગનલાલ કરમસીભાઇ નીચે પ્રમાણેનાં બાનાં બતાવી પૈસા લઇ જાય છે.

★ હું માવજીભાઇનો નાનો ભાઇ છું મારૂ નામ કાન્તિલાલ રાજારામ છે.

★ મને ભાઇએ મોકલેલ છે. ટ્રકનું ટાયર ગયેલું હોઇ થોડી રકમ મારી પાસે છે બાકી ખૂટતી રકમ આપો જે ઘેર જઇ હું મોકલી આપીશ

આ પ્રમાણેનાં ખોટાં બાનાં બતાવી છેતરવાના ધંધા કરે છે તો તેમાં ફસાવું નહિ જેની નોંધ લેવી.

તા. ક.–'જાગૃતિ' માસિકના ગ્રાહકમિત્રો ને નમ્ર વિનંતી કે આપના વિસ્તારમાં જયાં અંક ન જતો હોય ત્યાં દરેકને આ અંગે જાણ કરવા તસ્દી લેવા વિનંતી

લિ. પટેલ માવજીભાઇ રાજારામ
" કેશવલાલ રાજારામ
" કાન્તિલાલ રાજારામ
શંકર વિજય સો મીલ
એસ. ટી સ્ટેન્ડ સામે, કપડવંજ (ગુજરાત)

આશા ટ્રાવેલ એડવાઈઝર્સ *

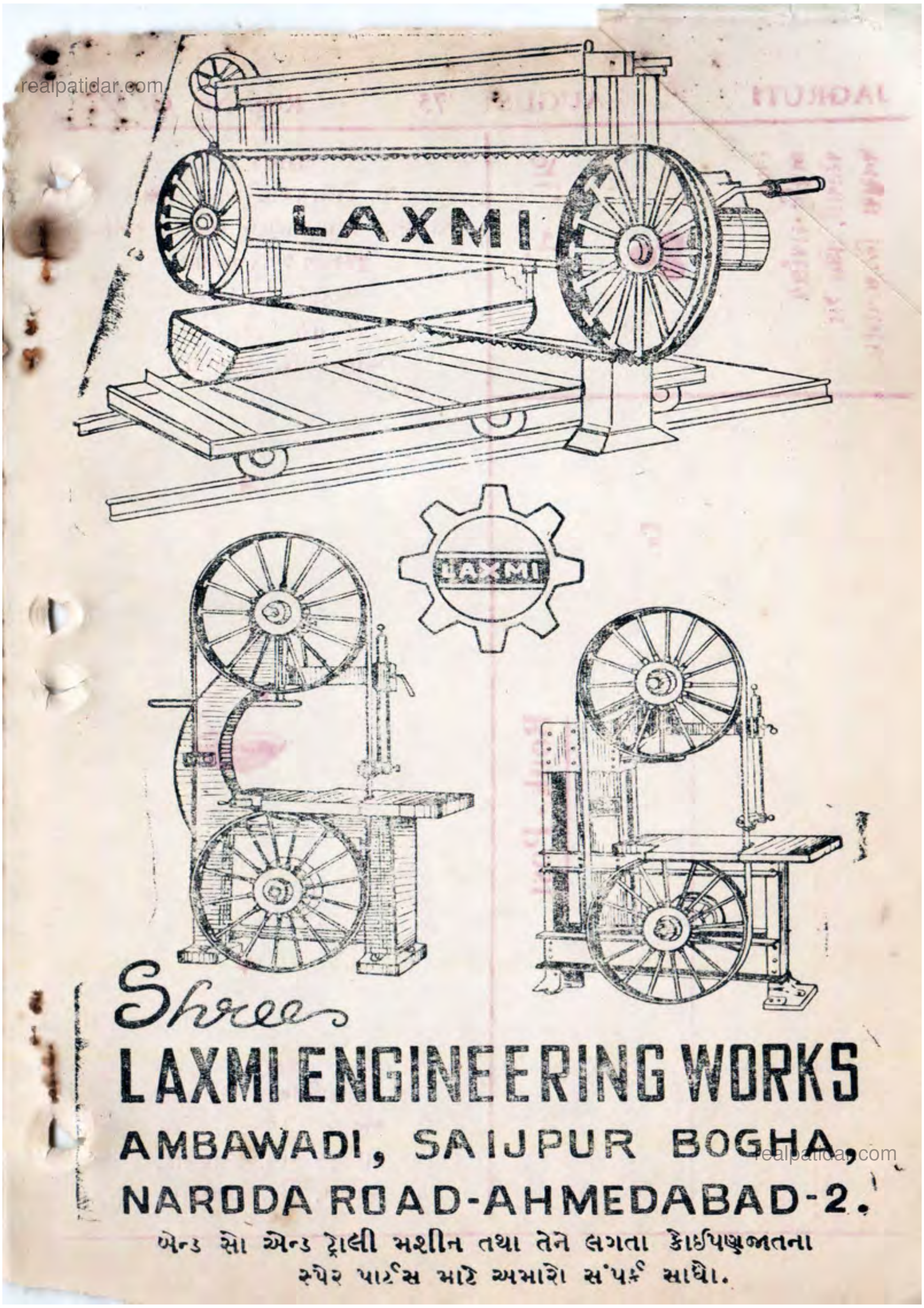
અભ્યાસ, વ્યવસાય તેમજ ફરવા જવા માટે એરોપ્લેઈન, સ્ટીમર તેમજ રેલ્વેની વ્યવસ્થા અંગે ઓલવર્લ્ડ માટે પાસપોર્ટ તેમજ પરમીટ મેળવવા મળો યા લખો.

સ્થળ— **અરજણભાઇ રામજીભાઈ પટેલ રામાણી** (કચ્છ) વિભાપરવાળા

શાખા ગ્રામ : **રામાણી**

આશા ટ્રાવેલ એડવાઇઝર્સ
મુ. પેરવા ફાર્મ પો. પેરવા
તા. ફાલના જિ. પાલી (રાજસ્થાન)

realpatidar.com

LAXMI
LAXMI
Shree
LAXMI ENGINEERING WORKS
AMBAWADI, SAIJPUR BOGHA,
NARODA ROAD-AHMEDABAD-2.
બેન્ડ સૉ એન્ડ ટ્રોલી મશીન તથા તેને લગતા કોઈપણજાતના
સ્પેર પાર્ટ્સ માટે અમારો સંપર્ક સાધો.

https://archive.org/details/bk191/page/n237/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-08 -Jagruti

JAGRUTI AUGUST '75 Reg. No. G. 322

realpatidar.com

સ્થાન :
જાગૃતિ કાર્યાલય
પટેલવાડી, તલોદ રોડ,
ધનસુરા (જિ. સાબરકાંઠા)

ગ્રા. નં.

To,

Book-Post

પ્રકાશક :
શ્રી. વિશ્રામભાઈ એન. પટેલ
શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સનાતન સમાજ
યુવક મંડળ (ગુજરાત)
"જાગૃતિ કાર્યાલય"
પટેલવાડી, તલોદ રોડ,
ધનસુરા, જિ. સાબરકાંઠા.

મુદ્રક :
શ્રી કાન્તિભાઈ કે. પટેલ
અનુપમ પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ
હાઈસ્કૂલ સામે, તલોદ રોડ,
ધનસુરા, જિ. સાબરકાંઠા.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n238/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-09 -Jagruti

realpatidar.com

શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સનાતન સમાજ
યુવક મંડળ તરફથી

સેવા, સંગઠન અને સહકારનો ઉચ્ચ આદર્શ રજુ કરતું
પ્રાણવાન માસિક

જાગૃતિ

તંત્રી :
કાન્તિભાઈ કે. પટેલ
બી. એ.

realpatidar.com

વર્ષ : ૧૭ અંક–૯ સપ્ટેમ્બર ૧૯૭૫

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

realpatidar.com

* માસિકના નિયમો *

- દર અંગ્રેજી મહિનાની ૧૫મી તારીખે પ્રગટ થશે.
- વાર્ષિક લવાજમ દેશમાં રૂ. ૧૦), પરદેશમાં શિલિંગ ૨૦ અને છૂટક નકલ કિંમત ૭૫ પૈસા. આજીવન સભ્ય ફી દેશમાં રૂ. ૧૦૧) પરદેશમાં રૂ. ૧૨૫) નવા ગ્રાહકોનું લવાજમ તા. ૧લી જાન્યુઆરીથી અથવા તા. ૧લી જૂનથી ચાલુ રાખવામાં આવશે.
- પત્ર–વ્યવહાર કરતી વખતે ગ્રાહક નંબર તેમજ પોતાનું પુરેપુરું સરનામું લખવું જરૂરી છે.
- કોઈ પણ લેખ વિશેની જવાબદારી લેખ મોકલનારના શિર પર રહેશે.
- લેખ હંમેશાં સારા અને સુવાચ્ય અક્ષરે કાગળની એક બાજુ લખી મોકલવા.
- લેખ પરત મેળવવા ઈચ્છતા લેખકોએ જવાબી ટીકીટ ખર્ચ આપવાનું. રહેશે.
- કોઈપણ લેખક ભાઈ અગર બહેન પોતાનો લેખ છપાવવો જ જોઈએ એવો આગ્રહ રાખી શકશે નહિ.
- દરેક ગ્રાહક મિત્રો તેમનાં બાકી રહી ગયેલાં લવાજમો વહેલી તકે મોકલી આપે.
- "જાગૃતિ" આજીવન સભ્ય તેમજ જૂના કે નવા વાર્ષિક ગ્રાહકો જેમને માસિક નિયમિત ન મળતું હોય, સરનામું બરાબર ન હોય, અગર બીજું કંઈ પણ સૂચન હોય તો કાર્યાલય પર તુરત જ પત્ર લખી જણાવે તેવી નમ્ર વિનંતી છે

સંપાદક મંડળ

શ્રી વિશ્રામભાઈ એન. પટેલ –પ્રકાશક

શ્રી. નાનજીભાઈ કે. પટેલ –આદ્યતંત્રી

શ્રી. કાન્તિભાઈ કે. પટેલ –તંત્રી.
બી. એ.

શ્રી. વાડીભાઈ કે. પટેલ
એમ. એ., બી. એડ્
સહતંત્રી : જાગૃતિ

શ્રી. રતિભાઈ એલ. પટેલ
એમ. એસસી.
પ્રિન્સિપાલ :
સાયન્સ કોલેજ, તલોદ.

શ્રી શામજીભાઈ એસ. પટેલ
પ્રમુખ

ડૉ. ધનજીભાઈ કે. પટેલ
જી એફ. એ. એમ., એલ. એમ. પી.

ડૉ. હંસરાજ એમ. પટેલ
એમ. બી. બી. એસ.

શ્રી ગોવિન્દભાઈ વી. પટેલ
એમ. એસસી

શ્રી અરજણભાઈ વી. પટેલ

શ્રી પ્રેમજીભાઈ એ. પટેલ

શ્રી. રતિલાલ એમ. પટેલ

શ્રી. વિઠ્ઠલભાઈ કે. પટેલ

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n240/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-09 -Jagruti

realpatidar.com

આદ્ય સુધારક અને પાટીદાર સમાજને જાગૃત કરનાર

પટેલ નારાયણભાઈ રામજીભાઈ લીંબાણી

[વીરાણી કચ્છ]

જન્મ :
સંવત ૧૯૩૯ વૈશાખ પૂર્ણિમા

સ્વર્ગવાસ :
સંવત ૧૯૯૭, આસો

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n241/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-09 -Jagruti

realpatidar.com

અનુક્રમણિકા

પ્રેસ તથા પુસ્તકોના રજિ. અં઼ના ધારા અનુસાર નીચે પ્રમાણે માહિતી પ્રસિધ્ધ કરવામાં આવે છે.

૧ માસિકનું નામ : " જાગૃતિ "

૨ પ્રસિધ્ધિનો સમય : દર માસની ૧૫ મી તારીખ

૩ પ્રકાશન સ્થળ : શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સનાતન સમાજ યુવક મંડળ પટેલવાડી, તલોદ રોડ, (ગુજરાત) ધનસુરા.

૪ પ્રકાશકનું નામ : શ્રી વિશ્રામભાઇ એન. પટેલ

૫ માલિક કે માલિકોનાં નામ : શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સનાતન સમાજ યુવક મંડળ (ગુજરાત) ધનસુરા.

૬ મુદ્રકનું નામ : શ્રી કાન્તિભાઇ કે. પટેલ

૭ મુદ્રણસ્થાન : અનુપમ પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ, હાઇસ્કૂલ સામે-ધનસુરા.

મારી માહિતી અને માન્યતા મુજબ ઉપર જણાવેલ બધી વિગતો સાચી છે એમ હું આથી જાહેર કરૂં છું.

(સહી) વિશ્રામભાઈ એન. પટેલ
પ્રકાશક : ' જાગૃતિ '

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n242/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-09 -Jagruti

realpatidar.com

તંત્રીસ્થાનેથી

જય યોગેશ્વર

ચાલુ વર્ષે જોઇએ તો સામાન્ય રીતે સમગ્ર ભારત ભરમાં મેઘરાજાની મહેર ઉતરી હોય તેમ જણાય છે.

આપણી માતૃભૂમિ કચ્છને પણ છેલ્લાં ચાર વર્ષની અનાવૃષ્ટિની એકધારી યાતનામાંથી અનેક સંકટો વેઠી જીવન મરણ વચ્ચે ઝોલાં ખાતા દુઃખદ સમયમાંથી પસાર થયા બાદ પ્રત્યેક તાલુકામાં ઇન્દ્રદેવથી કૃપા દ્રષ્ટિ થઇ રહી હોય તેવા સુખદ સમાચાર વખતો વખત મળતા રહ્યા છે.

આ રીતે સમગ્ર દેશભરમાં કુદરતે વાતાવરણમાં એકવિધતા લાવવાનો યોગાનુયોગ મળી રહ્યો છે તેવા ટાણે દક્ષિણ ભારતમાં હૈદ્રાબાદની પવિત્ર ભૂમિ પર ત્યાંનો સમાજ તેમજ યુવક મંડળના આમંત્રણને માન આપી શ્રી અખિલ ભારત કચ્છ કડવા પાટીદાર યુવક સંઘના નેજા નીચે આગામી વર્ષે ઉનાળાના સમય દરમિયાન યુવક મંડળનુ અધિવેશન યોજવાની વિચારણા કરવા સપ્ટેમ્બર '૭૫ ની ૧૯-૨૦ અને ૨૧ તારીખોમાં તદર્થ સમિતિએ એકત્ર થવાનું નિશ્ચિત કર્યું છે.

તો આ અંક આપ સૌના હાથમાં આવશે ત્યાં સુધીમાં હૈદ્રાબાદની મીટીંગની યોજનાથી કચ્છમાં અધિવેશન યોજવા અંગેના વિચારોને સાકાર કરવાની યોજનાનું ઘડતર થઇ ગયું હશે.

તો સમગ્ર દેશની યુવા શકિતને સંઘ શકિતમાં સંપુર્ણ શ્રધ્ધા મુકી સંઘની કાર્યવાહીને અતિ વેગવાન બનાવવા સૌ યુવાન મિત્રો અને મહિલા સંગઠનો પણ કટિબધ્ધ બને એ વિશેષ જરૂરી છે.

આજકાલ આપણા સમાજમાં પણ ઝીણી નજરે જોઇશું તો ધીમે ધીમે સમાજના બંધનોમાં સહજ શિથિલતા આવતી જતી જણાશે તો એક જ સમાજનાં આબાલ વૃદ્ધ સૌ ભાઇ બહેનો વિશ્વના કોઇપણ ખુણામાં ભલે વસતાં હોય પણ સમાજની એકતાને અવિચ્છિન્ન રાખવાની સૌ કોઇની પવિત્ર ફરજ છે તેમ સમજી

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n243/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-09 -Jagruti

realpatidar.com

સમાજના નિયમો પ્રત્યે ઉપેક્ષા વૃત્તિ ન દાખવે અને સ્વતંત્રતામાં સૌ કોઈ ભલે રાચે પણ સ્વછંદી તો ન જ બને એવી અપેક્ષા સમાજના યુવાન બંધુઓ પાસે રાખવી હરગિજ અસ્થાને ન જ ગણાય.

આજકાલ આપણા સમાજ સામે એક બાજુ છુટાછેડાના પ્રશ્નો તો બીજી બાજુ ઉત્તર ગુજરાત તરફ ગોળ બહાર થતો કન્યા વિક્રયનો અતિ ગહન ગંભીર વિચારો માગી લે તેવો જટીલ વ્યવસાય ઘર કરતો જાય છે. તેની સામે આહવાન આપી સમગ્ર સમાજને ઉડી ખાઇમાં પડતો અટકાવવાનું કાર્ય સમાજની યુવા શકિત નહી ઉપાડે તો બીજુ કોણ ઉપાડશે ? વડીલજનોનો સહકાર લઇ યુવાનો કટિબધ્ધ બને તો ગમે તેટલા જટિલ પ્રશ્નોનું નિરાકરણ ન આવે તે તો ન જ માની શકાય પણ...

આપણ સૌને રોજંદા જીવન વ્યવહારમાં માત્ર પાપી પેટનો ખાડો પુરવા જ કુદરતે આપણું સર્જન કર્યું હોય તેવી ભ્રમજાળમાંથી બહાર આવવું પડશે.

સમગ્ર સમાજમાંથી એવી કઈ વ્યકિત હશે કે જેને પોતાનાજ સમાજ સાટે કલ્યાણકારી વિચારો કરવા માટે રોજની માત્ર એકજ મિનિટ પણ ન મળતી હોય ? સમાજની માત્ર દસ ટકા વ્યકિતઓજ ધારે તો પણ વર્ષની ૩૬૦ મિનિટ એટલે કે માત્ર ૭ કલાક જ સમાજના ચરણે ધરે તો પણ સમાજની કાયાપલટ થઇ શકે પણ આપણે આપણાં પાપી પેટ ભરવા માટે પ્રવૃત્તિ કરવાના અમુલ્ય સમયનો સમાજના ભલા માટે શું કામ બગાડ કરવો જોઇએ તેવી લોભી દ્રષ્ટિના અંચળા છુટી શકતા નથી એ માત્ર આપણા સમાજની જ નહીં બલ્કે દેશની પણ કમ-નસીબીનું દ્યોતક છે.

આશા છે કે સમાજનો યુવાન વિચારક વર્ગ સમાજના લગ્ન તેમજ તેવા અનેક પ્રસંગે થતો બીન રીવાજી ખર્ચ ટાળવા, સમાજનાં ગરીબ બાળકોને શૈક્ષણિક સવલતો તેમજ તેજસ્વી બાળકોને પ્રોત્સાહન રૂપ વાતાવરણ ઉપસ્થિત કરવા સમાજમાં વિશાળ પાયા પર શિક્ષણફંડ ઉભું કરવા તેમજ સમાજના સડારૂપ ગણાતા રોગચાળા લગ્ન વિચ્છેદ, કન્યા વિક્રય ખાનપાન વિશે સભાન બનવા તેમજ સુરા અને સુંદરીના સાનિધ્ય વગેરે અસહ્ય રોગોનું યોગ્ય નિદાન કરી તેનો પ્રતિકાર કરી શકે તેવી દવાની શોધ કરવા સૌ યુવક મિત્રો આપણી અખિલ ભારત કચ્છ કડવા પાટીદાર યુંવક સંઘની પ્રવૃત્તિમાં સાથ સહકાર આપી સત્યમ શિવમ સુંદરમની ભાવના સમાજમાં ખીલવણી કરે તેવી અભિલાષા.

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 242 of 358 Page 6 of 34
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n244/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-09 -Jagruti

realpatidar.com

'હાસ્ય'

શાંતિ પટેલ
B. E. IV Mech.

દિલીપ પટેલ
T. Y. Arch

હાસ્ય ! કેવો શબ્દ ! આ બે અઢી અક્ષરનો શબ્દ માયા જેવો સર્વ વ્યાપી શબ્દ છે. એના વિષે વિચારવું લખવું એ પણ હાસ્યાસ્પદ છે. હાસ્યને આપણે આંતરરાષ્ટ્રીય મુકભાષા કહી શકીએ કેમ કે દુનિયાના ખૂણે ખૂણામાં તે જોવા મળે છે અને અનુભવાય છે અને બધે એનો સાદો અને સરળ અર્થ જ થાય છે. હાસ્ય ઘણું બધું કહી જાય છે. એનાથી અંતરના ભાવો પ્રગટ થાય છે. સામેની વ્યકિતની સમજણ શકિતનો ખ્યાલ આવે છે તેમજ માણસના વર્તન અને તેના વિચારોની ચાડી ખાય છે.

એક સવાલ ખાસ મૂંઝવે છે કે આ હાસ્ય આવ્યું કયાંથી ? હાસ્ય કુદરતની બક્ષિસ છે અને તેના ઉપર આપણો સૌનો બહુ ઓછો કાબુ હોય છે. એ તો સમય આવે પ્રગટ થયા વગર રહેતું જ નથી. આજથી હજારો વર્ષ પહેલાં એને કોઇ અનુભવી શકતું નહોતું. આદિ માનવોમાં હાસ્ય જેવી કોઇ વસ્તુ જ ન હતી. એ લોકોમાં હાસ્ય બહુ મુશ્કેલીથી પ્રગટ થતુ હતુ અને તેને બહુ જ ઓછું સમજતા હતા અને તેનો જુદો જ અર્થ કરતા હતા.

હાસ્યનો સીધો અને સરળ અર્થ છે. જ્યારે મનની ઉર્મીઓ, મનમાં ઉદ્દભવેલી આનંદની હેલી પરાકાષ્ટાએ પહોંચે છે ત્યારે તે હાસ્ય દ્વારા પ્રગટ થાય છે. હાસ્ય વિષે વિચારતાં જાત જાતના ચહેરાઓ, આકારો નજર સમક્ષ તરી આવે છે. પુત્રને વધુ અભ્યાસ અર્થે પરદેશ મોકલતી માતાના હર્ષનાં આંસુ શું સુચવે છે ? પુત્રના ઉજ્વળ ભાવિથી તેનું મન ગૌરવ અનુભવે છે અને એ આનંદ તેના ચહેરા ઉપર હાસ્યની રેખાઓ ઉપસાવે છે અને હાસ્ય પ્રગટ થાય છે પરંતુ પુત્રના વિયોગને લીધે તેની આંખો ચૂમી પડે છે અને મોતી જેવાં આંસુ વરસી પડે છે. શું આને આપણે ખરેખરું હાસ્ય કહી શકીએ ?

કોઈ ગરીબની બેહાલ દશા ઉપર હસતો પોઢિયો–શેઠ કેવો પોતાના "એક્ષપેન્સ એકાઉન્ટના માલ મલીદા ખાઇ પી ને જાડો થઇ ગયેલો અવાજ બહાર કાઢતો પોતાના ફુલેલા પેટ ઉપર હાથ ફેરવતો હસતો હોય છે. દેવાદારની લાચારી ઉપર હસતા ધૂર્ત લેણદારો ખાંસીની ઠોકરે ચઢેલો ધુમાડો ગળામાં ચકરાતાં નાક ફૂલાવીને બહાર કાઢવા પ્રયત્ન કરે છે અને પોતાની લાલ આંખો ફેરવે છે. કોઇ સ્ત્રીની લાચારી ઉપર હસતા શેતાનો અડવાડિયાના ભૂખ્યા વરૂ જેવાં ક્રુર લાગે છે

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 243 of 358
Page 7 of 34

https://archive.org/details/bk191/page/n245/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-09 -Jagruti

realpatidar.com આવા પ્રકારના હાસ્યને આપણે ખરેખર હાસ્ય કહી શકીએ ? કોઇના દુઃખ ઉપર હસવું એ તો ઘા માં મીઠું ભભરાવા જેવું છે. આવું હાસ્ય એ હાસ્ય નથી. જો આને હાસ્ય ગણીએ તો તે હાસ્યની પ્રતિષ્ઠાને હાસ્યના આદર્શોને કલંક લાગે.

બે મિત્રો કોઈ હળવી ક્ષણોએ કેવા હસવામાં એક બીજા સાથે ઓતપ્રોત થઇ જાય છે. ક્યારેક ઘણા મિત્રો ભેગા થઇ કોઇ વસ્તુ ઉપર તેની વાસ્તવિકતા અને અવાસ્તવિકતા ઉપર જુદા જુદા તર્કો દોડાવતાં હાસ્યની દુનિયામાં જાણે ખોવાઇ જાય છે. મિત્રોમાં એક બીજાની ઠઠ્ઠા મશ્કરી થાય છે અને તેમાંથી હાસ્ય આપો આપ ટપકી પડે છે. કેટલાક સમજુ માણસો ક્યારેક પોતે કરેલી મૂર્ખાઇ કે ભૂલ ભરેલાં કામ યાદ આવતાં જ પોતાની જાત પર હસે છે અને હાસ્યનાં દુનિયામાં તેમનું મુક્ત હાસ્ય પડઘા પાડતું સમી જાય છે.

કટાક્ષ સભર કડવું હાસ્ય એ કોઇ કડવી દવા પીતા હોઇએ તેમ ગળી જવુ પડે છે. હાસ્ય એવું હોવુ જોઇએ જેમાં ભાગ લેનાર સર્વેને આનંદ મળે. હાસ્યથી સામી વ્યક્તિનું મન હલકું થાય તેનું દુઃખ દૂર થાય અને આપણું હાસ્ય તેને ગમે તેવું હોવુ જોઇએ. હાસ્ય જ્યારે પરાકાષ્ટાએ પહોંચે છે ત્યારે ઘણીવાર તેની મર્યાદા ઓળંગાઈ જતાં સામાના મન ઉપર કદી ન ભૂંસાય તેવી ઉંડી છાપ પડી જાય છે. પાગલ મનુષ્યોમાં પણ હાસ્યની દુનિયા છે જે આપણી દ્રષ્ટિએ કંઇક જુદુ જ છે તેમને માટે તો હાસ્ય એ કોઇ સાહજિક વસ્તુ છે અને તેઓ નફિકરા થઇને શેરીઓમાં અને મહોલ્લામાં રખડતા હોય છે. તેમનું હાસ્ય એ હાસ્ય નથી, પરંતુ મનના દર્દને. હૃદયમાં પડેલા ઉંડા ઘા, જેણે આવી દશા કરી છે તેને પ્રગટ ન થવા દેવા અટકાવવા માટેનો વ્યર્થ પ્રયત્ન છે.

નાનાં ભૂલકાંઓ કેવાં કિલકિલાટ કરતાં હસતાં હોય છે. તેમનું હાસ્ય કેવું કોમળ અને નિર્દોષ હોય છે. તેમના હાસ્ય ઉપર તો કવિતાઓ લખવાનું મન થઈ જાય છે. રાતે સાંકળ છોડી દીધા પછી ઝીણા ઝીણા ઘાસમાં નાક ઘૂસાડીને કુદાકુદી કરી પૂંછડી હલાવતા પાળેલા કૂરકુરિયાની જેમ આ મુક્ત પંખીડાં કોઈની 'વ્હીસલ' કે 'ચપટી' સાંભળતાં જ પોતાનું આખું મોઢું પહોળું કરે છે. બાળકોનું હાસ્ય એ વિશિષ્ટ પ્રકારનું શ્રેષ્ઠ હાસ્ય છે કેમ કે હાસ્યમાં ન તો સ્વાર્થ છે ન ઘૃણા, નથી કપટ કે નથી કોઇ કટાક્ષ. એ તો બસ અવિરત વહે જ જાય છે.

યુવતીઓની હસવાની રીતો પણ જુદી જ હોય છે. કોઇ નવ યૌવનાને પોતાનો પ્રિયતમ મળતાં માથું ઝુકી જાય છે અને તેના ચહેરાપરની હાસ્ય રેખાઓ ઉપસી realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n246/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-09 -Jagruti

realpatidar.com

આવે છે અને ચહેરો શરમથી લાલ થઇ જાય છે. અને આંખો મોડા આવવા માટે ઠપકો આપતી હોય છે. સ્ત્રીઓ ઘણું બધું છુપાવી શકે છે. તેમનું હાસ્ય સમયે સમયે જુદું હોય છે. તેમને હસવા માટે જહેમત નહીં ઉઠાવવી પડતી હોય કેટલીક સદાયે ઉદાસ ને શાંત રહેતી યુવતીઓ જ્યારે હસે છે ત્યારે હાસ્યને જાણે ક્યાંકથી ચોરી લાવીને ચહેરા ઉપર ચોંટાડી દીધું હોય તેવું લાગે છે. કેટલીક સુંદર નવયૌવનાઓનુ હાસ્ય એટલું મોહક હોય છે કે એ હાસ્ય ઉપર હજારો જિંદગી કુરબાન કરવાનું મન થાય. ગુલાબી પાંદડી જેવા ઓષ્ટમાંથી ફરકતા સ્મિત પર કોણ ન મોહે !

અરે એવા સ્મિતથી તો કવિઓ ગાંડા થાય છે અને કાવ્યો લખે છે. કેટલીક યુવતીઓ હસે છે ત્યારે જાણે કોઈ ટુથપેસ્ટની જાહેરખબર ના કરતી હોય તેમ પોતાના સફેદ દાડમની કળી જેવા દાંતોનું પ્રદર્શન કરે છે.

જિંદગીના છેલ્લા ઘૂટડા ગળતાં પાકાપાન જેવા પ્રૌઢ માણસોનું હાસ્ય એમની જિંદગીનો હિસાબ બતાવે છે. એમના હાસ્યમાંથી એમના (જૂના) અને આજના જમાનાની તાસીર પ્રગટ થાય છે એમના હાસ્યમાં દુઃખ, દર્દ, કટાક્ષ, શીખામણ અને તેમને થયેલા કડવા અનુભવોનું દર્શન થાય છે. એ લોકો ક્યારેક પોતાની ટપકા જેવી જિંદગી–એળે ગયેલી જિંદગીને નિરાશાને હાસ્યથી ટાળવાનો વ્યર્થ પ્રયત્ન કરતાં હોય છે.

જ્યારે માણસ કોઇ કટાક્ષ હાસ્ય કે કડવું હાયય (જે સામેની વ્યકિતને દુઃખી કરવા માટેજ હોય છે) કરે છે ત્યારેજ એની ખોપરીમાં દાંતની હરોળો કેવી બિભત્સ અને ભયંકર લાગે છે ત્યારે લાગે છે હાસ્ય પણ આપણા બિભત્સ અને ભયંકર રસોની પેદાશ હશે.

મોં પર હાથ આડો રાખવાથી હાસ્ય તો સ્વંયસ્ફૂરીત છે. કોઇનું રોકયું રોકાતું નથી. પરંતુ ઘણીવાર પરાણે હસ્યને રોકવું પડે છે અથવા તો પરાણે હાસ્ય લાવવું પડે છે. શા માટે મારે દુનિયા માટે હસવું કે ન હસવું ? હાસ્ય તો પોતાનો ખજાનો છે. મન ફાવે ત્યારે વાપરું દુનિયા ઈચ્છે ત્યારે નહી ! નોકરી કરતો માણુસ પોતાના બોસની વાતોમાં હાસ્ય ન રેલાવે તો એની હાલત શું થાય એ તો આપ ખૂબ સારી રીતે જાણો છો.

મરણુ સમયે રૂદન જોઇને મને હસવું આવે છે. પરંતુ હું હસી નથી શકતો; શા માટે ? દુનિયાના ડરથી જ તો.

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 245 of 358 Page 9 of 34
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n247/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-09 -Jagruti

realpatidar.com સુંદર ચહેરો જોયો – ગમ્યો – હાસ્ય રેલાવવાનું મન થયું – હસ્યો, પરિણામે "ચંપલ" મળી.

કોઇ સમારંભમાં મારો મિત્ર પોતાના મિત્રની ઓળખાણ કરાવે છે. મારે હસીને પરાણે કહેવું પડે છે. "તમને મળીને આનંદ થયો." જાણે બોલતાં બોલતાં દુઃખી થઇ જવાય છે પછી જાણે વર્ષોની ઓળખાણ હોય એમ પેલા ભાઇ વાતો કરવા માંડશે અરે ભાઇ ! તમે શાથી માની લીધુ કે મારે તમારી સાથે હસી હસીને વાતો કરવી જોઇએ. શા માટે મને પરાણે હસાવે છો ? કદાચ તમને મારો ચહેરો જોઇને હસવાનુ મન થતું હશે તો સાંભળી લો કે મારા કરતાં સુંદર ચહેરાવાળા માણસો દુનિયામાં ઘણાં છે; એમને જઇને પકડો, હું ઘરાઈ ગયો છું.

કોઇક પોતાને સુંદર માનતી, યુવતી જાહેર મેળાવડામાં મોટેથી હસે છે. બધાનું ધ્યાન દોરવાજ રતો પરંતુ એને ખ્યાલ નહિ હોય કે મારા જેવાને એનું હાસ્ય સાંભળીને ગગડતું પીપ યાદ આવે છે. એ સાચું છે કે કોઇના હાસ્યમાં મૃદુતા હોય છે કે આપણે આપો આપ એની તરફ ખેચાઇ જઇએ છીએ; એની સાથે વાતો કરવાનું મન પણ થઈ જાય છે.

ટૂંકમાં કહીએ તો માણસ માટે હાસ્ય એ અનિવાર્ય પ્રકૃતિ છે પરંતુ હાલની પરિસ્થિતિમાં હાસ્ય જાણે લોકોના મુખ ઉપરથી મરી પરવાયું છે. અને જે હાસ્ય જોવા મળે છે એ પણ કટાક્ષ ભર્યું જ.

ગુજરાતી નારી *

લેખાંક ૨ જો

સંકલન : શામજીભાઈ આર. પટેલ
બી કોમ.
અંબિકા વિજય સો મીલ
સાણંદ (ગુજરાત)

૧ પુરાણો અને ઇતિહાસોમાં (ચાલુ)

ગરવી ગુજરાતણોને પુરાણો અને ઇતિહાસોમાં જોવાની શરૂઆત કર્યા પછી ગયા અંકમાં આપણે સુકન્યા, રૂક્ષ્મણી અને સત્યભામાનાં ઉત્તમ ઉદાહરણો અને હકીકતો જાણી એજ દિશામાં હજુ પણ આગળ વધવાની શરૂઆત કરીએ તો ત્યાર પછી તો ગુર્જર વંશવેલો આગળ વધતો જ ગયો રૂક્ષ્મણીના પુત્ર પ્રદ્યુમ્નના લગ્ન પણ રૂકિમ કુટુંબની જ એક કન્યા સાથે થયાં, એટલું જ નહી, પરંતુ પ્રદ્યુમ્નના પુત્ર અનિરૂધ્ધનાં લગ્ન શોણિતપુરના અસુર રાજા બાણુની સુપુત્રી "ઉષા" સાથે થયાં realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 246 of 358
Page 10 of 34

https://archive.org/details/bk191/page/n248/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-09 -Jagruti

realpatidar.com

આ ઉષા તે જ આપણી લોકકથાઓમાં આવતી "ઓખા." ધાર્મિક જનતા અને ખાસ કરીને બહેનો "ઓખાહરણ" ની કથા પવિત્ર ચૈત્ર માસમાં હોંશે હોંશે શ્રવણ કરે છે આથી ઓખાનો વિશેષ પરિચય આપવાનું ઉચિત જણાતું નથી.

ઓખા અને અનિરૂધ્ધની કથા આપણી પ્રાચીન કાવ્યકથાઓની અમર તથા યાદગાર રચના છે. ઓખા અને અનિરૂધ્ધના લગ્ન વિશે ઉંડાણથી જોતાં જણાશે કે તે કાળે પણ સ્વૈચ્છિક લગ્નનો પ્રભાવ હતો અને પોતાને મનગમતા પુરૂષને પ્રાપ્ત કરવા માટે નારી કેટલી પ્રવૃત્તિ રહેતી અને સાહસો તથા જોખમો ઉઠાવતી તે ઓખાના દ્રષ્ટાંત ઉપરથી સ્પષ્ટ જણાઇ આવે છે.

ઓખા વિશે વધુ કહેવું ઉચિત ન હોવા છતાં એટલું કહેવું તો અનિવાર્ય જ થઇ પડશે કે તે સુવિખ્યાત નર્તિકા હતી, એટલું જ નહીં, ગુજરાતમાં નૃત્યોની લલિતકળાના ફેલાવા માટે પણ તેણે ઘણોજ અગત્યનો ભાગ ભજવ્યો હતો.

આથી આ ઉષા ઉર્ફે ઓખાને "ગુજરાતની લલિતકળાની પ્રથમ માતા" કહેવામાં જરાયે ખોટું નથી.

આ રીતે ઓખા ગુજરાતણ હતી તો આપણા સૌના પ્રિય અને વંદનીય ભગવાન શ્રીકૃષ્ણ પણ ગુજરાતી જ હતા ને ! શ્રી કૃષ્ણનું દ્રષ્ટાંત એમ જણાવે છે કે તે સમયે પણ ગુજરાતીઓ સાહસો કરવામાં સબંધો વધારવામાં અને સીમાઓ ખેડવામાં પ્રથમથીજ પાવરધા હતા.

મહાભારત કહે છે તેમ શ્રીકૃષ્ણ અને કુરૂકુલના પાંડવો સાથે અંગત સંબંધ તો હતો જ પરંતુ પાંડુપુત્રોનાં દ્રૌપદી સાથે લગ્ન થયાં ત્યારે શ્રીકૃષ્ણે અસંખ્ય ભેટો પણ મોકલી હતી. આગળ જતાં આ સબંધ એટલો તો વ્યાપક અને ગાઢ બન્યો કે પાંડુપુત્રો ઉપર જયારે જયારે આફતો આવતી ત્યારે શ્રીકૃષ્ણ છત્રની જેમ તેમની પડખે ઊભા રહેતા આ રીતે અસંખ્ય પ્રસગોએ આફતમાંથી ઉગારી લેવા ઉપરાંત ખાંડવવનનો નાશ કરીને તેને બાળીને ત્યાં ઇન્દ્રપ્રસ્થની રાજધાની સ્થાપવામાં પણ અગત્યની મદદ કરનાર ભગવાન શ્રીકૃષ્ણ હતા. શ્રીકૃષ્ણે અર્જુનને વખતોવખત કરેલી સહાય ઉપરથી જણાઈ આવશે કે ગુજરાતી અણિના સમયે બીજાને મદદ કરવા ઉપરાંત તે બીજાઓના વિકાસમાં પણ અગત્યનો ભાગ ભજવે છે.

મહાભારતની કથાની સાથે આગળ ચાલીએ તો વનવાસના દિવસો દરમ્યાન અર્જુને દ્વારકાની પણ મુલાકાત લીધી હતી, અને તે સમયે શ્રીકૃષ્ણે જાતેજ અંગત

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 247 of 358 Page 11 of 34
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n249/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-09 -Jagruti

realpatidar.com
સ લઇને નક્કી કરેલી યોજના મુજબ પોતાની બહેન. અર્જુનને જ પરણે તે માટે અર્જુનની પાસે સુભદ્રાનું અપહરણ પણ કરાવ્યું હતું. શ્રીકૃષ્ણની મહાનતા અને દીર્ઘદ્રષ્ટિને ઇતિહાસમાં ક્યાય જોટો મળે તેમ નથી.

ઓખાની જેમજ સુભદ્રાનું નામ પણ ઇતિહાસમાં સુપ્રસિધ્ધ છે અને તેથી તેના વિશે પણ કંઈ જ કહેવાનુ હોય નહીં. ગુજરાની નારીઓની ચર્ચા કરતી વખતે સુભદ્રાનું નામ સવિશેષ ઉલ્લેખનીય બની રહે છે એટલા માટે નહી કે તેઓ શ્રીકૃષ્ણ નાં બહેન હતાં પરંતુ તેઓ ગુર્જરનારી હોવાથી અને ઉત્તર ભારતમાં તેમનું પ્રસુતિગૃહ હોવા છતાં તેમણે ગુજરાતના ઉત્થાન અને વિકાસમાં જે નોંધનીય ફાળો આપેલો છે. તેને ભૂલી શકાય તેમ નથી. આજ હેતુથી તેઓ ગુજરાતી નારીઓનાં વિશેષ ઉલ્લેખનીય બની રહ્યાં છે.

શાસ્ત્રો કહે છે તેમ શ્રી કૃષ્ણને યુગધર્મ શીખવાડનાર સુભદ્રા જ હતી. આ એજ બહેન હતી કે જેણે પોતાના ભાઇને 'બંસીનાદ' છોડીને શંખનાદ કરવાની પ્રેરણા આપી હતી. જયારે સંસારમાં અધર્મની માત્રાઓ વધતી જતી હોય, મા ભોમ ઉપર ભય ઝઝુમતો હોય ત્યારે આવી બહુજ ઓછી સુભદ્રાઓ જોવા મળે છે કે જે રણક્ષેત્રમાં જવા માટે પોતાના વહાલસોયા વીરાને તૈયાર કરી શકે. કવિશ્રી નાનાલાલ રચિત કુરૂક્ષેત્ર નામના મહાકાવ્યમાં પણ આ હકીકત અદ્દભૂત રીતે આલેખવામાં આવી છે.

સુભદ્રાનું ઉદાહરણ દર્શાવે છે કે પુરૂષોમાં પ્રેરણા પૂરનારી આવી ભગિનીઓથી જ આપણો પુંરાણકાળ અતિ સમૃધ્ધ છે અને પુરાણની એજ પગલીએ, આજે પણ તેનો ગુંજારવ રણકતો રહ્યો છે. આવો આપણે પણ થોડા સમય માટે તેનું સ્મરણ માણી લઇએ.

ઇતિહાસકારો કહે છે તેમ ઈ. સ. ૩૧૦૧ માં જયારે મહાભારત ખેલાયું ત્યારે શ્રીકૃષ્ણની ઉંમર ૮૪ વર્ષની હતી ૨૪ વર્ષની યુવાન વયે તેમણે મથુરા છોડીને દ્વારિકા વસાવી અને ગુજરાતમાં જ સ્થિર થયા ભગવાન શ્રીકૃષ્ણે ૧૧૯ વર્ષની ઉમરે (કોઈ ૧૨૫ વર્ષ પણ કહે છે) દેહત્યાગ કર્યો, ત્યારબાદ એટલે કે લગભગ ઇ. સ. પૂર્વે ૩૦૬૦ માં જાદવા સ્થળી ખેલાઇ અને તેની સાથોસાથ જ દ્વારિકાનો પ્રલય થયો તે પછી પાંડવોએ પણ મહાપ્રસ્થાન કર્યું. એટલે કે આપણી ભાષામાં કહીએ તો હિમાલયે જઇને હાડ ગાળ્યાં અને આ સાથેજ એક પરમ ગુજરાતીએ શરૂ કરેલ એક યુગનો પણ અંત આવ્યો. શ્રીકૃષ્ણ જેટલા ગુજરાતના છે તેટલાજ

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 248 of 358
Page 12 of 34

https://archive.org/details/bk191/page/n250/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-09 -Jagruti

realpatidar.com

ભારતના પણ છે. આમ છતાં તેઓ જાણે કે સદી ભરના ગુજરાતીજ રહ્યા છે તેમ આપણને લાગ્યા કરશે.

ગુજરાતના સાગર તીરે વસીને કૃષ્ણ સરોવરમાંથી 'સાગર' થયા તેઓ સુંદર મટીને 'ભવ્ય' બન્યા, શ્રી ગોકુલેશ મટીને કુરૂક્ષેત્ર વિધાતા બન્યા અને આ ભવ્ય સ્વરૂપો વડેજ તેઓ જનમાનસમાં નિરનિરાળું સ્થાન પ્રાપ્ત કરી શક્યા છે.

ઉપર જોયા મુજબ શ્રીકૃષ્ણને એક આદર્શ ગુજરાતી તરીકે યાદ કરતા હોઇએ તો તેમની સાથે સાથે સુદામાને પણ અવશ્ય યાદ કરવા જ પડે અને [સુદામાને યાદ કરવા પાછળનું મુખ્ય કારણ તો સુદામાની પત્ની છે એક અમીર રાજન અને કયાં એક ભલો ભોળો નિર્દોષ પ્રજાજન. સુદામાની આ પત્નીએ જ તેમને શ્રીકૃષ્ણ સમક્ષ મોકલ્યા હતા તેમણે બળજબરીથી સુદામાને ન મોકલ્યા હોત તો અમીર અને ગરીબ વચ્ચેની દોસ્તીનું રાજા અને પ્રજા વચ્ચેના આવા અદ્ભૂત અને અલૌકિક સબંધોનું આવું અવિસ્મરણીય દ્રષ્ટાંત પણ ભાગ્યેજ આપણને જોવા મળત !

અને આથીજ આપણે પૌરાણિક નારી પાત્રોનો ઉલ્લેખ કરતી વખતે જેમ સુભદ્રાને યાદ કરીએ છીએ તેમ સુદામાની પત્નીને યાદ કરવી જ રહી.

શ્રીકૃષ્ણ અને સુદામાનું દ્રષ્ટાંત આપણે એટલા માટે યાદ કરીએ છીએ કે જેથી તે સમયની ગુજરાતની વારતવિક પરિસ્થિતિનું આપણને દર્શન થઇ શકે. એ સમયના ગુજરાત તરફ દ્રષ્ટિપાત કરો તો જણાશે કે ત્યારે અમીર અને ગરીબ વિદ્યાર્થીઓ એક સાથે રહીને, એસાંને ભણતા હતા ગુરૂપત્ની સૌને મનપૂજ્ય અને માતા તુલ્ય મનાતી હતી. તેમની આજ્ઞાથી વિદ્યાર્થીઓ જંગલમાં લાકડાં વીણવા જતા અને સૌ એક કુટુંબની જેમ જ રહેતા હતા અને આવાં બેનમુન દ્રશ્યોએ જ આપણા અમર કવિ નરસિંહ મહેતાને "વૈષ્ણવ જન તો તેને રે કહીએ" જેવાં કાવ્યો લખવાની પ્રેરણા નહીં આપી હોય તેની શી ખાત્રી ?

(ક્રમશઃ)

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 249 of 358
Page 13 of 34

https://archive.org/details/bk191/page/n251/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-09 -Jagruti

realpatidar.com

* કન્યાવિક્રય અને સમાજ *

રતિલાલ દેવસીભાઇ પટેલ
"વિલયી" અમદાવાદ

આપણાં 'જાગૃતિ'માં કન્યાવિક્રય અંગે ઘણાં મંતવ્યો રજૂ થઇ ચુકયાં છે. એટલે મારે ખાસ વિશેષ કાંઇ કહેવાનું ન હોય છતાંય મારા મુકતવિચારો અહીં રજુ કરું તો અસ્થાને નહીં ગણાય.

કન્યાવિક્રય અંગે પહેલાં તો જાણવું જોઇએ કે શા માટે કયા કારણોસર થાય છે ? આ અનિષ્ટનું બીજ કેટલા સમયથી રોપાયું છે ? આ બધા સવાલોના આઘાત પ્રત્યાઘાત, વિપરીત અસરોનું મુલ્યાંકન કરી સમાજ આમાં શું કરી શકે તે જાણવાની જરૂર છે.

સમાજની જવાબદારી કેટલી ! કેટલે અંશે જવાબદારી અદા કરી શકે ? સમાજ આમાંથી મુકિત મેળવી શકે કે કેમ ? આ સવાલ ગંભીર અને વિચારણીય છે.

સમાજની માથાવટીને મેલી કરનાર પરિબળો ત્રણ–અનુક્રમે કન્યાવિક્રય છૂટાછેડા અને અંધશ્રધ્ધા તેમજ અજ્ઞાનતાના કારણે પેદા થયેલી ધાર્મિક વિસંવાદિતા.

આપણે સમાજ ઉપયોગી રચનાત્મક કાર્યો જરૂર કરવાં જોઇએ પરંતુ મને લાગે છે કે જયાં લોહીનાં વેચાણ થતાં હોય ત્યાં મોટી–મોટી ઇમારતો ઉભી કરવી, મંદિરો બાંધી કાર્યદક્ષતા બતાવવાનો કોઇ અર્થ નથી. તેની કોઈ કિંમત નથી એક વાત સ્પષ્ટ છે કે જયાં લોહીના વેચાણ થતાં હોય તે સમયે સમાજનું મૌન સમાજ માટે લાંછનરૂપ તેમજ કરૂણ કમનસીબી ગણી શકાય. લોહીનું વેચાણ એ માત્ર લોહીનું જ વેચાણ નથી પરંતુ સંસ્કારનું લીલામ છે. સમાજની ખંડિત પ્રતિભાનું ચિત્ર છે. સામાજીક ઐકયતાની કસોટી છે એકવાર સામે પગલે ચાલીને એ ભોગ બનેલી એનોને પુછી તો તો જુઓ કે એમની આંખમાં સમાજનું સ્થાન કયાં અને કેટલું ? તો મને લાગે છે કે એ એનો સમાજના નામ પર થુંકશે એ પણ એટલીજ નિઃશંક અને સત્ય હકીકત છે. એ એનોના શ્વસુર સમાજ આપણા સમાજની નિતીમત્તાની ઠેકડી નહી ઉડાવતો હોય તેની ખાત્રી શી ?

સમાજ આખરે સમાજ છે. વ્યકિત મહત્વનું અંગ જરૂર છે, પરંતું સમાજ સર્વોપરી છે અને અને એની સર્વોપરીતાનો સ્વીકાર કરવો ઘટે એ સર્વોપરીતા ખંડિત ન બને તે જોવાનુ સમાજની પ્રત્યેક વ્યકિત માટે ફરજ અને ધર્મ બની રહે છે.

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 250 of 358
Page 14 of 34

https://archive.org/details/bk191/page/n252/mode/1up

realpatidar.com

દરેક સમાજમાં આવા અનેક સામાજીક પ્રશ્નો કાળક્રમે ઉદ્‌ભવતા હોય છે એકનું નિરાકરણ કરતાં બીજા પેદા થતા હોય છે સભ્ય સમાજના એક માનવીની હેસિયતથી આપણે જો નિરાકરણ ન લાવી શકીએ તો સમાજની સર્વોપરિતાનું આજ નહીં તો કાલ નૈતિક અધઃપતન અવશ્ય છે, નિશ્ચિત છે એમાં શંકા રાખવી અસ્થાને છે.

પ્રત્યેક સમાજમાં કોઇને કોઇ દૂષણ હોય છે જેના સંબંધો એટલા બધા સુક્ષ્મ અને પાતળા થઇ ગયા છે કે ગમે ત્યારે એ સંબધો વણસી પડે તે કહેવાય નહીં આ સમયે આપણે એક માનવી તરીકે જીવવાની જરૂર છે. માનવમાં રહેલા ધર્મને ફરજ દ્વારા દિપાવવાની જરૂર રહે છે.

કન્યાવિક્રય અનિષ્ટને મદદરૂપ થવામાં આપણા સમાજમાં પ્રર્વતી રહેલાં અંધશ્રધ્ધા અને અજ્ઞાનતાએ પણ કાંઈ નાનોસુનો ફાળો આપ્યો નથી. મોટા ભાગના સભ્યો 'છાપ' શબ્દથી ભડકી ઉઠે છે 'છાપ' વાળાં કુટુંબો સાથે સામાજીક વ્યવહાર નહીવત રાખે છે. આપણે તેઓના પ્રત્યે ધૃણાભાવથી જોઇએ છીએ. એ બતાવે છે કે આપણે હજુ કેટલું બધુ માનસિકપણું ભોગવીએ છીએ. અજ્ઞાનતા અને અંધશ્રધ્ધાને સાચું માની ખોટું અપનાવીએ છીએ માનવીએ ચંદ્ર પર ચરણ મુકી માનવજાતની મહાસિધ્ધીને વાચા આપી છે. જયારે એ જ માનવ પોતે તો બહાર નીકળી શકે તેમ નથી પરંતુ બીજાને હડસેલો મારી ડુબાડે છે આનાથી મોટી કમનસીબી કઇ હોઇ શકે.

માનવાને કોઇ કારણ નથી છતાંય અજ્ઞાનતા મુજબ આપણે એકવાર માની લઇએ તોય નિર્દોષ બાળકોનો શો ગુનો ? આવનારી પેઢીને ગુનેગાર બનાવવા જતા શું આપણે પોતે ગુનેગાર બની જતાં નથી ? તેઓને ગુનેગાર બનાવવાનો આપણને શો અધિકાર ? સત્યનો સ્વીકાર કરવામાં અનુભવવી પડતી નાનપતાનું મુલ્ય સત્યના મુલ્ય કરતાં કેટલુંય વિશેષ અને ચડિયાતું છે એ કદી ન ભુલવું જોઇએ

કન્યાવિક્રય થવાનું મુખ્ય કારણ સામાન્ય પણે એ છે કે આર્થિક સંકડામણનો લાભ લઈ સામો પક્ષ લગ્નનો તમામ ખર્ચ પહેલાંથી આપે છે તેથી દિકરીની મોટી ઉંમર થઇ જતાં તેમજ લગ્નખર્ચનો ભાર પડતો ન હોવાથી દિકરીને મન કમને પણ પરણાવી દેવાય છે. પરંતુ અહીં મારૂ માનવું છે કે બને ત્યાં સુધી આવાં લગ્નો ન કરીએ તે સારું ના છુટકે લગ્ન કરવાં પડે તોય દિકરીના માબાપે દલાલ પર ભરોસો ન રાખવો સામાપક્ષનું ઘર જોઈ આચાર-વિચાર, રહેણી, કરણી, સંસ્કાર તેમજ કુટુંબનું પાત્ર જોવું જોઇએ. યોગ્ય પાત્ર હોય તો આવા લગ્નો કરવા પડે તેમજ હોય તોજ કરવા, તે પણ સમાજને જાણ કરીને.

આવી રીતે થતાં લગ્નોમાં આજે મોટા ભાગની બેન-દિકરીઓ દુઃખી અવસ્થામાં જીવન ગુજારે છે તે આપણને શોભા આપતું નથી.

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n253/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-09 -Jagruti

realpatidar.com વિક્રય અનિષ્ટને ડામવાના ઉપાય તરીકે 'કન્યાવિક્રય' થતાં પહેલાં ભોગ બનનાર કુટુંબની મુલાકાત લઈ સાચી માહિતી એકઠી કરવી જરૂરી છે. મારૂં માનવું છે કે માત્ર આર્થિક સંકડામણનું પરિબળ જ ભાગ ભજવતું હેય તો તેવા કુટુંબોને અનિષ્ટનો ભોગ બનવામાં ઉગારી લેવાં જોઇએ એ સમાજની સર્વ પ્રથમ ફરજ છે.

સાથે સાથે એવા કુટુંબોજ સમાજને જાણ કરે તો આ સવાલ ઝડપથી ઉકેલી શકાય. સમાજ પણ સારી એવી સમજણ મેળવી શકે શુભ પરિણામ લાવવામાં મદદરૂપ થઇ નિર્ણય પણ ત્વરિત બને.

હજુ હમણાં આપણે અખિલ ભારતીય ધોરણે યુવા મંડળની સ્થાપના કરી છે. મારૂં માનવુ છે કે યુવકસંઘનું ધ્યેય ખરેખર જો સામાજિક-આર્થીક-સાંસ્કૃતિક ઉન્નતિ સ્થાપવાનું હોય તો તે અગે યાદ આપવું તો અસ્થાને નહીં ગણાય કે 'કન્યાવિક્રય' ના પ્રશ્નને યુધ્ધના ધોરણે અગ્રતાક્રમ આપી પોતાની સક્રિયતાની આનાથી વધુ સાબિતી કયારેય આપી નહી શકે. એ પણ એટલું જ ચોક્કસ અને સાચું સત્ય છે. આપને સત્ય કદાચ આકરૂ લાગશે કારણ કે સત્ય છે ને એટલે ! જયાં સુધી કાર્યમાં સક્રિયતા નહી આવે ત્યાં સુધી માત્ર સમેલનો યોજવા વિચારોની આપ-લે કરવાથી કોઇપણ નક્કર પરિણામની આશા રાખીએ તો તે ખોટી છે. સર્વ સ્વીકાર્ય છે લોકોને તમે સમેલનો યોજી શું કરો છો એમાં કોઈ રસ નથી, તેઓને શુભચિંતક પરિણામની જરૂર છે.

અહી યાદ આપવું આપવું જરૂરી છે કે શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર યુવક મંડળ ઘનસુરાએ કન્યાવિક્રય થતો અટકાવી એ બેનના આપણીજ જ્ઞાતિમાં લગ્ન લગ્ન કરાવી આપ્યા તે ખરેખર પ્રસશનીય તેમજ અભિનંદનનીય છે અનુકરણને પાત્ર છે સાથે સાથે અહીં એક સવાલ ઉભો થાય છે કે આવી રીતે બેનદિકરીઓને સ્વીકારનાર વર્ગ કેટલો છે ? આજનું યૌવન આ સવાલનો જવાબ આપી શકે તેમ છે ? યૌવનની તૈયારી છે ખરી ?

કન્ય વિક્રયના પ્રશ્ન અંગે જો આપણે ઉદસીનતા દાખવીશું તો આવનારી પ્રજા આપણને માફ નહીં કરે. ઇતિહાસના પાનાં કાળા લોહીથી ખરડાશે સંસ્કાર અને નિતિમત્તાનું ધોરણ કથળવાનો ભય ઉભો થશે.

ખૂબ અગત્યની વાત એ છે કે આ અનિષ્ટ પ્રવૃત્તિ ચલાવતી વ્યકિતઓને પ્રકાશમાં લાવવાની જરૂર છે. નૈતિકતાની ફજેતી કરવાની જરૂર છે પછી ભલે તે આગેવાન વ્યકિત હોય તો પણ જરાય શેહશરમ રાખ્યા સિવાય સમાજ સામે લાવવી જોઇએ.

'કન્યાવિક્રય' અંગે મેં મારા વિચારો દર્શાવ્યા તેમાં ક્ષતિ પણ હોઇ શકે તો આપ "આપની" રીતે વાંચી એમાં રહેલું નાનું સરખું સત્ય પણ આપના દિલને અસર કરતું હોય તો આપ પણ આવનારી આવતી કાલને આવકારવા સહભાગી બનો એવી આશા રાખી અહીં વિરમસ્થાન ભોગવું તો કાંઇ ખોટું તો નથી જ !

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n254/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-09 -Jagruti

realpatidar.com

ગૌરક્ષા *

લેખક : હરિલાલ દેવસીભાઈ પટેલ
પુરૂષોત્તમપુરા, પો. વડાગામ

તાજેતરમાં એક માથા ભારે ડાકુની ધરપકડ કરીને જમાદાર સાહેબ ગઇ કાલે રાત્રે ઘરે આવ્યા હતા. એક અઠવાડીયાની ભારે રખડપટ્ટી કરવા છતાં તેમના શરીરમાં થાક નહોતો જણાતો. રાત્રે પથારીમાં પડયા પડયા પણ તેમને ઉંઘ ન આવી કારણ કે તેમના મગજમાં મેનેજમેન્ટ થઈ રહ્યું હતું. પોતાની ફરજની કદર રૂપે તેમને પોલીસ ખાતા તરફથી પુરસ્કાર મળવાનો હતો, વળી નાની ઉંમર અને નોકરીની શરૂઆતમાંજ ધારેલી સફળતા મળતાં ભવિષ્યમાં સફળતાઓ મેળવી પોતાની માનવતાને આગળ લાવવાની તેમને આશા તેમજ શ્રદ્ધા હતી આથી સવારે વહેલા ઉઠીને તેઓ પરવારી ગયા.

ઘણા દિવસથી વાડીની ખબર નહોતી લીધી તેથી તેઓ વાડી તરફ વળ્યા. વાડીએ પહોંચીને ફરતા ફરતા શેરડીના વાઢ પાસે આવ્યા તો વાઢમાં કંઈક જાનવરનો આભાસ થયો. તેમણે ખોંખારો ખાધો ત્યાંજ સામે શેરડીના પાંદડામાંથી તેમને એક સુંદર ચહેરાનાં દર્શન થયાં. જોતાંવેત જ ઘડીભર તેમના દિલમાં ભયની લાગણી પેદા થઈ અને એક જુદીજ કલ્પના ઉદભવી કે વાડીએ એકલા ફરવા જવાની નિત્યની પોતાની ટેવનો ખ્યાલ કરીને પકડાયેલા ડાકુની કોઇ જાસુસ તો નહીં હોય ? તેમના દિલના ધબકારા ખૂબજ વધી ગયા છતાં જમાદારના વેશની રૂએ તેમણે પૂછ્યું, " કોણ છે તું ? " જમાદારના પ્રશ્નથી પેલી બાઈ ખૂબજ ધ્રૂજવા લાગી; ઘડીભર તેના દિલમાં લાગ્યું કે "ઘરની દાઝી વનમાં ગઇ પણ વનમાં લાગી લાય " મારા કરમ પણ કેવાં નબળાં કે જાતિ સ્વમાન જાળવવા અહીં છુપાઇ છતાં એક પોલીસ અધિકારીએ પોતાને શોધી કાઢી છે " છતાં હવે બચવાનો કોઇ આરો નથી તેમ જાણીને તેણે જમાદારના પ્રશ્નનો ઉત્તર આપ્યો, સાહેબ ! એક દુખિયારી, અભાગણી અબળા છું ? અહિયાં શું કામ છુંપાઇ રહી છે ? જી સાહેબ હું જ્યાં સંતાઉં છું ત્યાં મારૂં કરમ મને પાધરી જ કરે છે. તેથી આખી રાત્રિના કાળ વિચારો પછી મારી જીંદગીની કરૂણતાએ મને કાળનો માર્ગ ચીંધ્યો છે.

જમાદાર વચ્ચે જ બોલી ઊઠયા, ' એટલે ? '

એટલે કે મેં આ કુવામાં નીરવતા દેખીને પડતું મૂકવાનું નક્કી કર્યું હતું, અને જ્યાં હું તેનું પાલન કરવા જતી હતી ત્યાંજ આપનો શિકાર બની ગઈ '

પણ તારે કુવામાં પડવાની શી જરૂર છે ?

" સાહેબ ! માણસોના દિલની મલિનતા અને છેતરપિંડીના કુવામાં પડયા પછી આવા કુવામાં પડવું ઘણું જ સહેલ છે ' શું તને કોઇએ કુવામાં ઉતારી

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 253 of 358 Page 17 of 34
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n255/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-09 -Jagruti

? જી સાહેબ સ્ત્રી જાતિની નિરાધારતાનો, ભોળપણનો અને ગરીબાઇનો લાભ realpatidar.com લઇને મને મોહ માયાના દોરડે બાંધીને છેતરપિંડીના કુવામાં ઉતારવામાં આવી છે

બાઈના આવા જવાબથી જમાદારના ચહેરા પર થોડીક સ્ત્રી દાક્ષિણ્યની રેખાઓ ઉપસી આવી, તેમના મનમાં એક પ્રકારનો વંટોળ જાગ્યો અને તેમાં તેમણે ગુલાબની કળીને ધુળ ભેગી થતી જોઈ

દસેક વર્ષ પહેલાનો ચિત્રપટ એકાએક પોતાની આંખો આગળ ખડો થયો. સામે ઉભેલી બાઇમાં તેમને કુસુમનાં દર્શન થયાં, ઘડીભર તેમને લાગ્યુ કે આતો સ્વપ્ન છે કે શુ ? કુસુમ ! હા મારી બહેન કુસુમ !

પોતાના વૃદ્ધ માતા પિતાની અજ્ઞાનતાનો અને ભોળપણનો તથા ગરીબાઇનો લાભ લઇને ધનની લાલચમાં દલાલોની વાતો સત્ય માની, દહેજમાંથી બચી જઇ સામા પૈસા મેળવવાની આશાએ મા–બાપે કુસુમને પરણાવી દીધી તે વખતે પોતે અભ્યાસ પડતો મૂકીને શહેરમાં બે પૈસા રળવા નાની ઉંમરે ગયા હોવાથી કંઇ કરી શકયા નહોતા. પોતાને સાસરે ગયા પછી કુસુમને જણાયું કે કાગડો હંસલી પરણી ગયો છે પોતે અપવિત્ર જ્ઞાતિમાં પરણી છે. અહીં પોતાના જાતિ સંસ્કારો જળવાય તેમ નથી આખરે વિધાતાના જેવા લેખ...' એમ મ.ની તેણીએ એક કાળ રાત્રીએ તળાવમાં સમાધી લીધી.

જમાદારના કપાળે પરસેવાના બિંદુઓ ચમકતાં હતાં પોતાના માતા–પિતા પાસેથી સાંભળેલી આ વાત તેમને ચિત્રરૂપે સ્પષ્ટ દેખા દઇ રહી હતી. પોતાની બહેનની વહારે સંજોગવશાત્ પોતે ચડી શકયા ન હોતા તે બદલ તેમને પોતાની જાત ઉપર એક પ્રકારનું ઋણ ચડેલું લાગ્યું તેમને ભ્રમ થયો આજે વીર પસલીના દિવસે કદાચ કુસુમ પ્રેતરૂપે પોતાનો બદલો વાળવાનું વચન માગવા તો સામે ઊભી નથી ? અચાનક તેમનાથી બોલાઇ ગયું "કુસુમ ! કુસુમ ! તું પ્રેત છે કે ?"

જમાદારનો આવો આવેગ તથા બકવાસ સાંભળીને બાઇને વહેમ પડયો કદાચ આ પણ મારી ઈજ્જત પર તરાપ મારશે તેણીને છટકવાનો પ્રયત્ન કરતી જોઇને જમાદાર ધીમા સ્વરે બોલ્યા "બહેન ! ગભરાઇશ નહિ, તને જોઇને મારી બહેન યાદ આવી ગઈ હતી. તું જ મારી બહેન છે. તું જ મારી કુસુમ છે હું તને વચન આપું છું કે હું તારાં દુઃખોની વહારે ચડીને મારી કુસુમના આત્માને શાંતિ અર્પીશ."

બાઇએ પીઠ વાળતાં કહ્યું "આ જમાનામાં વાટે ચાલતા ઘણા ભાઇ મળે છે. પણ મનમાં તો બીજી ભાવના હોય છે. હવે મારે ભાઇનું શું કામ છે ?" બાઈના આવા કટુ વચનથી જમાદારને પોતાનુ વ્યક્તિત્વ ઝાંખું પડતું લાગ્યું બાઇને પોતાનામાં વિશ્વાસ નથી એમ જણાયુ પેલી બાઇ તો નિરાશાનો ભાર ઊંચકીને

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 254 of 358
Page 18 of 34

https://archive.org/details/bk191/page/n256/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-09 -Jagruti

realpatidar.com

આગળ ચાલી નીકળી ઘડીવાર પછી જમાદારે પાછળ દોટ મુકી બાઇના પગમાં આળોટી પડયા ને "બોલ્યા, બહેન હું મારા દિકરાના સોગંદ ખાઇને કહું છું કે તું મને તારા દિલના દુઃખની વાત જણાવ્યા વગર આગળ જાય તો તારા દુઃખનો અંત જો હું ન લાવી શકું તો આ ખાખી વેશના ચીરે ચીરા કરીને ભગવાં કપડાં પહેરી લઇશ તું મને માંડીને બધી વાત કહે કે જેથી તને મદદ કરીને મારી કુસુમનું ઋણ અદા કરી શકું."

"કુસુમ કોણ છે ?

"તારા જેવીજ મારી એક બહેન છે પણ હાલ નથી."

"કયાં ગઇ"

તારી જેમજ દુઃખ અને પસ્તાવાથી નિરાશ થઇ જળ સમાધી લીધી "અને પછી જમાદારે બધી વાત બાઇને કહી સભળાવી. જમાદારની વાત પોતાની ઘટનાને પણ મળતી આવે છે એમ લાગવાથી તેને થયુ કે આ ખાખી વેશમાં ઢંકાયેલો કોઈ દયાળું ન્યાયી ભગવો આત્મા રહેલો છે

"જુઓ સાહેબ"

જમાદાર અધવચ્ચેજ બોલી ઉઠયા 'મને સાહેબ કહીને વધુ ન દઝાડીશ હુ હવે તારો ભાઈ છું. 'સાહેબ' થઈને હું કંઇ ન કરી શકયો તે હવે હું 'ભાઈ' થઇને કરીશ."

"...તો ભાઇ ! અમારા ઘરમાં હુ અને મારી બા એજ જીવડા હતા. મને ૩ વર્ષની મુકીને મારા પિતા ગુજરી ગયેલા વળી મારાં દાદીમા ગામમાં મેલી નજર-વાળાં ગણાતા હોવથી પિતાજી વગર અમારો કોઇ આધાર ન હતો પિતાજીના મૃત્યુ પછી દાદીમાના છાપનું ફળ અમો મા-દિકરીને ભોગવવું પડયું. ઘડપણના આરે ઊભેલી મારી માને મારી ઉંમર થતાં લગ્નની ચિંતા ખૂબજ વધા હતી. અને એ ચિંતામાં એ અડધી થઇ ગઈ હતી. મારી માની આ ચિંતા હું કળી શકતી હતી. પણ એમાં હું શું કરી શકું ? મારી માની આવી વિવશતાનો લાભ લઇને અમારા અમારા ગામના જ એક.

ફેરીયાએ મારાં લગ્નની વાત કાઢીને વરપક્ષનાં ખુબજ વખાણ કરીને મારી માને મનાવી લાધી. આવી રીતે માણસોના દિલના સોદા કરનારો તે એક ફેરીયાના રૂપમાં દલાલ હતો. સારૂ ઘર અને માલ મિલ્કતની વાતો સાંભળીને માએ મને લગ્ન વિષે પુછ્યુ ત્યારે મેં પણ વિચાર્યું કે માને જો શાંતિ મળતી હોય તો પોતાની સમોવડી જ્ઞાતિમાં મને પરણવામાં કોઇ વાંધો નથી. વળી ગામમાં કે સગાઓને મારૂ વેવિશાળ દુર કે અજાણ્યામાં થાય તો 'છાપ' માંથી છુટકારાની આશા હતી. તેથી આમ સામાજિક અજ્ઞાનતાથી ત્રાસીને મેં પણ સંમતિ આપી.

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 255 of 358
Page 19 of 34

https://archive.org/details/bk191/page/n257/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-09 -Jagruti

realpatidar.com

ખૂબ ધામધુમથી મારાં લગ્ન થયાં અને હું પરણીને સાસરે ગઇ. મારી સાથે પેલો દલાલ પણ આવ્યો હતો, બાઇએ ઉંડો શ્વાસ લઈ આગળ કહ્યું, બીજે દિવસે મેં સાસરી પક્ષનું કૌટુંબિક વર્તન જોયું, સામાજીક રીતભાત જોઇ તથા પહેરવેશ અને રહેણીકરણી તથા ભાષા વગેરે જોઇને મને મનમાં ફાળ પડી કે હું પોતે એક મ્લેચ્છ કુળની વહુવારૂ બની છું. તરત જ મેં પેલા દલાલને એક ખંડમાં બોલાવીને ખાનગી રીતે બધું જણાવ્યું તો તેણે મને ધમકીઓ આપીને કહ્યુ" આ જ માનામા તારા જેવી ગરીબ તથા નિરાધાર કન્યાને બીજ કોણ લેવાનું હતું ! એના કરતાં છાનીમાની પડી રહેને તારે તો સુખી થવાથી જ કામ છે ને." બાઇના એકધારા બોલવાથી છાતી ભરાઇ આવી અને આંખોમાં ભીનાશ દેખાતી હતી. જમાદારનું હૈયું વધારેને વધારે વલોવાતું હતું. તેમણે અધીરાઇથી પુછ્યું, "પછી શુ થયું ?"

પછી મે બીજી રાત્રે વળતો પિયરનો પંથ લીધો. પણ પાછો મને મારી માનો વિચાર આવ્યો પાછા જવાથી માને વધુ ચિંતા તથા મહેણાં સિવાય કંઇ મળે તેમ ન હતું અને આવા આઘાતથી કદાચ તે મરી જાય તેના કરતાં મેં મારી જાતેજ મરવું વધુ પસંદ કર્યું."

"અચ્છા તો બહેન તારૂં નામ શું ?"

"મંગુ" બાઇએ જવાબ આપ્યો.

"તું મારી સાથે આવીશ કે ?"

"કયાં ?"

"તને છેતરીને ઉપાડી લાવનાર નરાધમોની પાસે"

"અરે ! એ શું બોલ્યા. તેઓ મને જીવતી નહીં મુકે"

"જયાં સુધી આ તારો ભાઇ છે ત્યાં સુધી તને કોણ હાથ અડાડે છે જોઉ તો ખરો, આ જનોઇના સમ ખાઇ કહું છું કે તારે મને એ ઘર બતાવવું પડશે."

દૂરથી ફળીયાના નાકે જમાદારને તથા પાછળ ચાલતી મંગુને જોઇને ઘરનાં બધાં ખુશ થયાં "જાણે જમાદારે નાસી ગયેલ મગુને પકડી પાડી છે અને પોતાને સોંપવા આવે છે. વરંડામાં આવતાં જ જમાદારે પૂછ્યું,

"આ બાઇ કોણ છે ?"

"અમારી નવી વહુ" એક ડોશીએ ઉતાવળે બોલી નાખ્યું.

"બાઇનો પરણેતર કયાં છે. ? અને કોણ છે"

અંદરથી સિંધી ઢબનો પાયજામો પહેરેલ એક આધેડ વ્યકિત બહાર આવી.

"શું નામ છે તમારૂ ?"

"જી સાહેબ, કોદર"

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n258/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-09 -Jagruti

realpatidar.com

"તમારી જ્ઞાતિ કઇ છે ?"

જવાબ "મુમના"

જમાદારે ખિસ્સામાંથી એક ડાયરી કાઢીને તેમાં કંઇક લખાણ કર્યું પછી કોદરની સહી લીધી હાથમાંની પેન બંધ કરતાં બોલ્યા," ચાલો તૈયાર થઈ જાવ ! તમારે પોલિસ થાણે આવવું પડશે અને ત્યાં તમારી પત્નીનો કબજો મળશે."

પત્નીની લાલસામાં ડુબેલો કોદર આનાકાની કર્યા વગર તૈયાદ થયો અને બધાં સાથે પોલી થાણે પહોંચી ગયાં.

ફોજદાદની રૂબરૂ બંનેની જુબાનીઓ લેવાઇ અને મંગુના જવાબ પરથી કોદરને ઠરવીને સજા કરવાને હુકમ થતાં તે ત્રાડ પાડી ઊઠયો, "મેં કયાં ગુનો કર્યો છે ? હું તો ધોળે દિવસે પરણી લાવ્યો છું."

ફોજદારે પૂછ્યું " તો સાબિતી માટે મંગુને ઓળખતા સાક્ષી હજુ કર અને તમારો સબંધ કોણે કરાવ્યો તેનું નામ જણાવો."

"એજ ગામના પેલા કાણીયા માધે અમારો સબંધ જોડી આપ્યો છે. સાહેબ !" તરત જ માધાને તેના ગામેથી પકડી લાવવાનો થયો

પોલીસની ગાડી માધાના ઘરે જઇને ઊભી. હાથમાં સાંકળ લઇને આવેલા પોલિસને જોઇને માધો એક ખાલી કોઠીમાં સંતાઇ ગયો. સાથે આવેલા જમાદારે તેને પત્નીને પૂછ્યું "કયાં છે માધો ? "

"ઘરે નથી; સાહેબ ! સાંજે આવશે."

બહાર પડેલાં પગરખાં જોઇને જમાદારને વહેમ પડયો. "અમારે તમારા ઘરની જડતી લેવી છે." કહીને પોલીસો તથા જમાદાર બધા ખૂણા ખાંચા શોધવા માંડયા. પણ માધો કયાં ય જડયો નહીં. જમાદારે એકદમ ઉતાવળથી માળીયા પર ચડવા પેલી ખાલી કોઠી પર પગ દીધો પણ અચાનક કોઠીનું ઢાંકણુ લીધા વગરનું હોવાથી ભાંગી ગયું અને જમાદાર કોઠીમાં જઇ પડયા, માધાની પીઠ ઉપર.

"ઓ બાપરે ! કરતો માધો રડી પડયો.

પાપીને પોતાનાં કર્મો ઉઘમાં પણ ભડકાવે છે.

માધાને ઓચીમાંથી પકડીને જમાદારે કોઠીને જોરથી લાત મારી તોડી નાખી તરત પોલિસોએ તેને ગાડીમાં પોલિસ થાણે લઈ લીધો.

ફોજદાર સાહેબની રૂબરૂમાં તેની જુબાની લેવાઇ "બોલ આ બાઇની સગાઇ તેં કરાવી હતી ?"

"ના સાહેબ ! "

તરત કોદરને હાજર કરવામાં આવ્યો.

"આ માણસને તું ઓળખે છે ? ફોજદારે માધાને પુછ્યું.

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 257 of 358
Page 21 of 34

https://archive.org/details/bk191/page/n259/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-09 -Jagruti

realpatidar.com

જવાબ : ના ફોજદારે કોદરને પુછ્યું,

"તમારૂ આ અંગે શું કહેવું છે ?"

કોદરે તરતજ પોતાની પાકીટમાંથી એક ફોટો કાઢયો કે જે તેના લગ્ન પ્રસંગે વરવધુ સાથે પોતાના મિત્રોના એક સ્નેહ સંમેલનમાં લેવાયો હતો.

"સાહેબ ! આ છબી આપના પ્રશ્નનાં ઉત્તર આપશે."

સાહેબે ફોટો સામે જોયું તો આગલી હરોળમાં જ કોદર અને મંગુ સાથે માધાનો ચહેરો સ્પષ્ટ રીતે દેખાતો હતો તેમણે માધાને રીમાન્ડ પર લેવાનો હુકમ કર્યો.

મારની બીકથી માધાએ પોતાનો ગુનો કબુલ કર્યો. પત્નીની લાલસામાં ખોવાયેલા કોદર પાસેથી તકનો લાભ લઇને તથા મંગુની માની નિરાધારતાનો લાભ લાભ લઇને તેણે આ બધુ નાટક ગોઠવ્યું હતુ અને પોતાની દલાલીના રૂપિયા બે હજાર કોદર પાશેથી પડાવ્યા હતા.

બધાંને સાંભળ્યા પછી છેતરપંડીના ગુના તળે કોદર તથા માધાને દંડની સજા કરીને તે રકમ મંગુને અપાવી અને છુટાછેડાનો કરાર પણ કરાવી લીધો.

મંગુ આવી રીતે નિર્દોષ જાહેર થતાં જમાદારને શાંતિ મળી અને પોતાની લીધેલી પ્રતિજ્ઞા પાર પાડી. મંગુ તેના ઘરે પહોચી.

બીજે દિવસે જમાદાર હરખાતા મને મંગુને ઘરે ગયા ડોસીને પગે લાગી ખિસ્સામાંથી પોતાને મળેલા ઇનામના રૂપિયા પાંચસો કાઢીને મંગુને આપતાં બોલ્યા, " લે બહેન આ તારી પસલીના, મારા ગજા પ્રમાણે પ્રેમથી આપું છું. " મંગુ એકદમ પાછી હટતાં બોલી, " મારાથી એ ન લેવાય. "

ન કેમ લેવાય, મારી કુસુમ હોત તો એ પણ પસલી માગેને. તું પણ કુસુમ છે"

ભાઇ તમારી પસલાં મને તમારા વીરતા ભર્યા કર્તવ્ય રૂપે મળી છે એનો મને ઘણો આનંદ છે. તમે ગૌરક્ષાનું કાર્ય કર્યું છે. પૈસા, દ્રવ્ય વગેરે આજ છે કાલ નથી એવાં શુલ્લક દાન કરતાં કર્તવ્યરૂપી દાન અખંડ છે, અમર રહેશે. "

" બહેન મને આશીર્વાદ આપ તો હું વિદાય લઉં "

મંગુએ જમાદારને તિલક કરીને, કાંડે દોરો બાંધીને મોં મીઠું કરાવ્યું.

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n260/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-09 -Jagruti

realpatidar.com

અધુરાં અરમાન

લેખક : ચંદુલાલ આર. પટેલ
દેસાઇપુરા

આપણા સમાજના અનેક ગ્રેજ્યુએટ બેકારો અત્યારે નોકરી ન મળવાને કારણે ખેતીક્ષેત્રે રોકાયેલા છે. આવા બેકારો ખરા અર્થમાં બેકાર નથી. બાપ-દાદાના ધંધામાં મને કમને રોકાયેલા છે. આ ગ્રેજ્યુએટોની દશા ખરેખર દુઃખ-જનક છે. તેઓ નોકરી ન મળવાને કારણે ખેતી કરે છે. તેમના દિલમાં વ્યથા છે, દુઃખ છે, અજંપો છે અને તેમની દશા ઝાંઝવાના જળની પાછળ પડેલ હરણાંના જેવી છે. નોકરીરૂપી ઝાંઝવાના જળની પાછળ તેમણે જીંદગીનો અમુલ્ય સમય વેડફ્યો છે. તેમના વડીલોએ આર્થિક મુશીબતો વેઠીને, નોકરી કરીને છોકરો કમાશે એવી આશાએ તેમને ઉચ્ચ અભ્યાસ કરાવ્યો છે

નોકરી ન મળતાં તેઓ ખૂબજ હતાશા અનુભવે છે. તેમના ઉપર ઘરનાં વડીલો તરફથી, સગાં સબંધીઓ તરફથી, ઉપેક્ષા થતી હોય તેમ જણાય છે. તેમની બેકારીમાં સમાજના તથા કુટુંબના માણસોએ ઓછી આવડતનુ પ્રતિબિંબ દેખાય છે. આવા ગ્રેજ્યુએટો તરફ નફરત ભર્યો વહેવાર થતો હોય તેમ લાગે છે. તેમણે ભણીને મોટી ભુલ કરી છે એવો તેમને ભાસ થાય છે. ખેતીના કામમાં તેમને અનુભવ ન હોવાને કારણે ખુબ મુશ્કેલી પડે છે. ચાર છ વર્ષ અમદાવાદ જેવા શહેરોની અંદર રહેલા આવા ગ્રેજ્યુએટો ગામડા અને ખેતીવાડીના વાતાવરણને અનુકૂળ ન થતાં મુશ્કેલી પડે છે અને તેમના અરમાનોની રાખ થઇ જાય છે

અત્યારે વિશ્વમાં દોઢ કરોડ બેકારો છે. તે બેકારોની ગણત્રીમાં આપણે મનમાં ક્ષોભ ન પામવું જોઇએ અને મનમાં ખોટા વિચારો ન કરતાં, નિરાશ થયા સિવાય પોતાને જે દિશામાં, સાચા દિલથી, પરિણામો સામે જોયા વગર કાર્યશીલ રહેવું જોઇએ. રસ્તો આપો આપ જ મળી રહેશે. ભૂતકાળને વાગોળ્યા કરવાથી કાંઇજ વળવાનું નથી. વર્તમાનની વિષમતાને લક્ષમાં લઇને ધ્યેય પ્રાપ્તિ માટે કદમ ઉપાડવા જોઇએ. લાખો માઇલની સફરની શરૂઆત એક કદમથી જ થાય છે, એક લેખકે કહ્યું છે કે :—

> વિપત પડયે ન વલખીયે, વલખ્યે વિપત ન જાય,
> વિપતે ઉદ્યમ કીજીએ, ઉદ્યમ વિપતને ખાય.

વિજયને વરવા માટે નીકળનારે સમજવું જોઇએ કે છાતી પર ઘા realpatidar.com સિવાય યુધ્ધમાં વિજય મળતો નથી. આપણું જીવન એક પ્રકારનું લડાઇનું મેદાન છે.

Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 259 of 358 Page 23 of 34
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n261/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-09 -Jagruti

realpatidar.com

આપણા જીવનને સુખમય બનાવવા માટે સૌ પ્રથમ નિર્બળતાને એટલે કે હતાશાને છોડવી પડશે, શ્રદ્ધાની જવાળામાં સ્નાન કરવું પડશે અને મર્દાઇભર્યાં નૈતિક યુધ્ધમાં કેસરીયાં કરવાં પડશે.

આપણે જીંદગીના ગમે મે મોડ પર હોઇએ. પણ કયારેક એ વિચારવું નહીં કે આ કામ કેવી રીતે થશે, તમે તમારી જાતમાં સંપુર્ણ વિશ્વાસ રાખો, સ્વામી વિવેકાનંદે કહ્યું છે કે " મનુષ્યને ખબર નથી હોતી કે તેનામાં કેટલી શક્તિ રહેલી છે " જયારે જયારે દુઃખ પડે ત્યારે મહાન માણસોના જીવનમાં ડોકિયુ કરો તો તમને જરૂર માર્ગ મળી રહેશે.

કેલ્વીન નામનો વૈજ્ઞાનિક વિજ્ઞાનમાં અનેક શોધો કરી પ્રસિધ્ધિ પામ્યો છે તેણે વિજ્ઞાનમાં ૧૮ વર્ષની ઉંમરે શોધખોળ શરૂ કરી પરંતુ તેને તે શોધમાં પુરેપુરી સફળતા ૮૩ વર્ષની ઉંમરે મળી. કેટલી મહાન તપશ્ચર્યા કહેવાય !

એડિસન નામનો વૈજ્ઞાનિક વર્ષો સુધી વિજળીને લગતા પ્રયોગો કરતો રહ્યો તેણે ૯૦૦ જેટલા પ્રયોગો કર્યા છતાંપણ તેને ધારેલું પરિણામ મળ્યું નહિ. છતાં પણ તેઓ વિશ્વાસ પૂર્વક તેમના કાર્યમાં મગ્ન રહ્યા અને વિજળીને લગતી અનેક શોધો માટે તેઓ દુનિયાના મહાન વૈજ્ઞાનિકોની હરોળમાં સ્થાન મેળવી શકયા.

કરીયાણાની દુકાનમાં નોકર તરીકે નોકરી કરી, બાકીના સમયમાં કાયદાનાં પુસ્તકોનો અભ્યાસ કરી અબ્રાહમ લિંકન અમેરિકાના વડાપ્રધાન પદ સુધી પહોંચી શકયા.

સામાન્ય સૈનિકના પદ ઉપરથી પોતાના જીવનની શરૂઆત કરીને અનેક મુશીબતોનો સામનો કરી, જીવન મરણના પુલ ઉપરથી પસાર થઈ ભારતના માજી લશ્કરી વડા જનરલ માણેકશા " ફિલ્ડ માર્શલ " બન્યા. દુનિયામાં એક મહાન મુત્સદી અને માનવતાવાદી લશ્કરી અધિકારી તરીકે પંકાયા છે. ભારતમાં એકજ એવા વ્યકિત છે જેમની કાર ઉપર પાંચ સ્ટાર છે, અર્થાત્ ભારતના પ્રથમ ફિલ્ડ માર્શલ છે.

આ બધા મહાપુરૂષોએ જીવનની શરૂઆત સામાન્ય માનવીની જેમજ કરી હતી આપણને કોઇ કાર્યમાં અસફળતા મળે તો કાર્ય છોડવું નહીં પરંતુ અધિક ઉત્સાહ, અધિક લગન અને દ્રઢતાથી કાર્યની પાછળ મંડી પડવું આજથીજ નિરાશાવાદી ભાવનાઓ છોડી દો અને નવો ઉત્સાહ, ઉમંગ અને કાર્ય કરવાની તૈયારી માટે પ્રયત્નશીલ થઈ જાઓ.

—અરવુ

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 260 of 358
Page 24 of 34

https://archive.org/details/bk191/page/n262/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-09 -Jagruti

realpatidar.com

સમાચાર દર્શન

દુ:ખદ અવસાન

સાઠંબાના કરીયાણાના જાણીતા વેપારી પટેલ કેશવલાલ મેઘજીભાઇ ના સુપુત્ર (સા. કા. ડી. એ'કમાં નોકરી કરતા) શ્રી પરસોત્તમભાઇનું ટૂંકી બિમારી બાદ ૨૪ વર્ષની ભરયુવાન વયે દુ:ખદ અવસાન થયું છે.

સ્વર્ગસ્થ તેમની પાછળ વિધવા પત્ની એક પુત્રી તેમજ માતા પિતા અને ભાઈબહેનોના વિશાળ પરિવારને વિલાપ કરતાં મૂકી ગયા છે. પ્રભુ સદ્દગતના આત્માને શાંતિ અર્પે તેમજ તેમનાં કુટુંબીજનોને ન પુરાય તેવી ખોટ સહન કરવાની શકિત આપે એજ અભ્યથના

જાગૃતિ પરિવાર વતી,
—તંત્રી

દુ:ખદ અવસાન

કચ્છ ગામ દેવીસર હાલમાં ગુજરાતમાં બનાસકાંઠા જિલ્લાના પાલનપુર તાલુકાના ઇકબાલગઢના રહીશ પટેલ સવગણભાઈ કરશનભાઇ સાંખે ગોગારીના સુપુત્ર **સ્વ. જયંતિલાલનું** મુંબઈ મુકામે ગત તા. ૫-૯-૭૫ને વાર શુક્રવારના વહેલી સવારે ૪-૦૦ કલાકે ફકત બે દિવસની ટૂંકી માંદગીથી ૨૬ વર્ષની યુવાન વયે દુ:ખદ અવસાન થયું છે. સ્વર્ગસ્થ તેમની પાછળ તેમનાં માતા-પિતા તથા એક ભાઈ તેમજ એક કુમળા બાળકને તથા તેમના કુટુંબીજનોને રડતાં મુકી ગયા છે.

સ્વ. જયંતિલાલ છેલ્લાં પાંચ વર્ષથી મુંબઈ-મલાડમાં મકાન કોન્ટ્રાકટર તરીકે સારી એવી ખ્યાતી મેળવી હતી.

પ્રભુ તેમના આત્માને શાન્તિ આપે એજ અભ્યર્થના.

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 261 of 358
Page 25 of 34

https://archive.org/details/bk191/page/n263/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-09 -Jagruti

realpatidar.com

શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર છાત્રાલય, વડાલી

સને ૧૯૭૪-૭૫ ના વર્ષની શૈક્ષણિક માહિતી.

*

વર્ષ દરમિયાન છાત્રાલયમાં ધો. ૫ થી ૧૧ સુધીના ૬૭ છાત્રો હતા.

છાત્રાલયના છાત્રોમાં ૮ છાત્રો એસ. એસ. સી. વર્ગમાં હતા. માર્ચ ૭૫ માં લેવાયેલ એસ. એસ. સી. ની પરીક્ષામાં ૫ છાત્રો પાસ થતાં પરિણામ ૬૨.૫% આવ્યું છે. બાકીના ૫૯ છાત્રો ધો ૫ થી ૧૦ સુધીના વર્ગોમાં અભ્યાસ કરતા હતા જેમાંથી ૫૪ છાત્રો પાસ થતાં પરિણામ ૯૧-૫% આવ્યું છે. એકંદરે છાત્રાલયનું પરિણામ સારૂં ગણાય વ્યક્તિગત માર્ક સારા મેળવેલ છે.

છાત્રાલયના વિદ્યાર્થીઓ સહઆભ્યાસિક પ્રવૃત્તિઓનાં પણ ઠીકઠીક ભાગ લે છે. વેશભૂષા, વકતૃત્વસ્પર્ધા, ગૃહસ્પર્ધા વગેરેમાં સારો દેખાવ કરે છે કેશવલાલ અંબાલાલ પટેલ શાળામાં યોજાયેલ વકતૃત્વ સ્પર્ધા આપણા "શહીદો"માં ત્રીજુ સ્થાન મેળવે છે.

જિલ્લા રમતોત્સવમાં ૧૦૦ મીટર દોડમાં બીજુ સ્થાન અને વિઘ્નદોડમાં પ્રથમ સ્થાન જયંતિભાઇ વિસરામભાઇ પટેલે મેળવેલ છે. વોલીબોલની રમતમાં છાત્રાલયના છાત્રો સારો રસ ધરાવે છે.

શાળા પંચાયત, વર્ગ પંચાયતમાં છાત્રો સારી સંખ્યામાં ચૂંટાઇ આવેલા. આ વર્ષ દરમિયાન સહ પ્રવૃતિઓમાં છાત્રો સારી સંખ્યામાં ખૂબજ હોંશથી અને ખેલદિલીપૂર્વક લાભ લે છે.

ર. હે. પટેલ
ગૃહપતિ
શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર, છાત્રાલય
વડાલી, જિ. સાબરકાંઠા.

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 262 of 358
Page 26 of 34

realpatidar.com

'સાબરયુથે' કરેલું સન્માન

તા. ૨૨-૮-'૭૫ના રોજ મોડાસા મુકામે ટાઉન હોલમાં સાબરકાંઠા જિલ્લાના " સાબરયુથ " ના ઉપક્રમે જીલ્લામાં વિવિધ ક્ષેત્રે વિજય મેળવનાર યુવાનોને સન્માનવાનો સમારંભ ગુજરાતના સમાજ કલ્યાણ મંત્રી **શ્રી કરસનદાસ સોનેરી**ના અધ્યક્ષપદે યોજવામાં આવ્યો હતો. જેમાં આપણા સમાજના દાવલીવાળા **શ્રી મણીભાઈ પટેલ** (B. A. U. S. A. Return) C/o. રાજુ ટ્રાવેલ્સ, મોડાસા) ને સામાજીક તથા સંસ્કૃતિક વગેરે પ્રવૃત્તિઓમાં યશસ્વી સફળતા પ્રાપ્ત કર્યા બદલ ચાંદીનો શીલ્ડ શ્રી કરસનદાસ સોનેરીના હસ્તે એનાયત કરીને તેમનું સામાજીક કાર્યકર તરીકે બહુમાન કરવામાં આવ્યું છે. જે આપણા માટે ગૌરવની વાત છે.

પરદેશમાં— મસ્કત, દુબાઈ, કુવૈત, બહેરીન, કટર, અબુધાબીબી, સલાલાહ વગેરે સ્થળે જવા માટે

કડિયા, સુથાર, ટ્રક-ટ્રેકટર ડ્રાઈવર, ડ્રાફ્ટ્સમેન, એરકન્ડીશન્ડ મીકેનીક, ક્રેઈન, બુલડોઝર, ઓપરેટર પ્લમ્બર, વેલ્ડર, ફીટર વગેરે પ્રકારના કારીગરો માટે ઉમદા તક

પાસપોર્ટ * વીઝા * એન્ડોર્સમેન્ટ * પરમીટ * પ્લેન તથા સ્ટીમરની ટીકીટ માટે

રુબરૂ મળો :— **ચિત્રા ટ્રાવેલ્સ**

પ્રો. એસ. એચ. પટેલ

C/o.. **હરિભાઇ ડી. પટેલ,** એડવોકેટ (વજેપુરાકંપાવાળા)

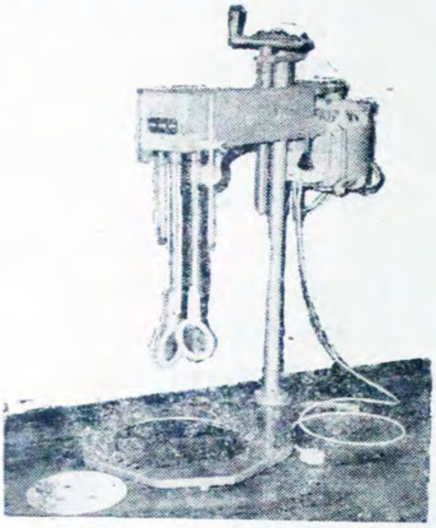
(કાકાનો) પીરાણાનો ડહેલો, ખમાસા ચોકીપાસે, **અમદાવાદ—૧**

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n265/mode/1up

realpatidar.com

બહેનોને ઉજાગરા અને મહેનતથી રાહત આપવા માટે ✻ ઇલેક્ટ્રિક પાવરથી ચાલતું

છાસ

બનાવવા માટેનું

વલોણા યંત્ર

✻ ✻ ✻ વસાવો અને ઘરની શાન વધારો.

વિશિષ્ટતાઓ :—

★ આ છાશ બનાવવા માટેનું વલોણાયંત્ર નાની મોટી બે સાઇઝમાં મળે છે.
★ ૫ થી ૧૦૦ લીટર સુધીના દહીંની છાસ બનાવવા.
★ દેશી વલોણા કરતાં ૧૫ થી ૨૦ ટકા વધુ માખણ મેળવવા.
★ આ યંત્રથી ઉનાળામાં પણ માખણ ઓગળી જતું નથી તેનો લાભ લેવા.
★ માત્ર નજીવા બળતણ ખર્ચમાં.
★ વેચાણ બાદની તમામ સેવાઓ તેમજ યંત્રના સ્પેરપાર્ટસ સહેલાઇથી મેળવવા

બનાવનાર :—

સ્કવેર એન્જિનીયરીંગ કોર્પોરેશન

ઘાટકોપર, **મુંબઈ–૮૬**

● વધુ માહિતી માટે અમારા અધિકૃત વિક્રેતાને રૂબરૂ મળો :

ચેતન ફર્ટિલાઈઝર્સ

તલોદ રોડ, **ધનસુરા.** જિ. સાબરકાંઠા.

realpatidar.com

realpatidar.com

આરબ દેશોમાં જવા ઈચ્છતા—
કારીગર ભાઈઓને ખુશખબર

- પાસપોર્ટ
- વિઝા
- એન્ડોર્શમેન્ટ
- રીન્યુઅલ તથા
- પ્લેન અને સ્ટીમરની ટીકીટ માટે મળો.

રાજુ ટ્રાવેલ્સ
(વર્લ્ડ ટ્રાવેલ સર્વિસ)

પ્રો. મણિભાઈ પટેલ
(દાવલીવાળા)
B. A. (U. S. A Return)
સી. એમ. શર્મા * નડુ શ્રીમાળી

રહેઠાણ : **મુ. પો. દાવલી** તા. મોડાસા જિ. સાબરકાંઠા.
ઓફિસ : **મણિભાઈ પટેલ** C/o. પ્રભુદાસ વકીલ, સાયરા રોડ, **મોડાસા.**
મળવાનો સમય : **દરરોજ સવારે ૧૧-૦૦ થી ૫-૦૦ (રવિવારે રજા)**
અમદાવાદ ઓફીસ : રવિ ચેમ્બર્સ, બીજે માળ. રીલીફ સીનેમા પાસે **અમદાવાદ**
વિદ્યાર્થી મિત્રોને :—
U. S A. તથા CANADA વિષે માર્ગદર્શન આપવામાં આવશે.

ખેડૂતભાઈઓને—
ખુશ ખબર

પાણી ખેતીનો પ્રાણ છે જેથી તેનો બગાડ થતો અટકાવવા અને ઓછા પાણીથી વધુ લાભ લેવા માટે—

તુરત અમારો સંપર્ક સાધો.

* શ્રી જલારામ સીમેન્ટ પાઈપ વર્કસ *

પ્રો. મણિભાઈ ગોવિન્દભાઇ પટેલ
દાવલીવાળા
મુ. પો. દાવલી, તા. મોડાસા જિ. સા. કાં.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n267/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-09 -Jagruti

realpatidar.com

॥ શ્રી ગણેશાય નમઃ ॥

નેશનલ ટાયર્સ

સાયરા રોડ, **મોડાસા** જિ. સાબરકાંઠા. ફોન : ૧૪૬ પી. પી.

આથી મોડાસા તેમજ આજુબાજુના અમારા સ્નેહીમિત્રો, વહેપારી ભાઈઓ તેમજ ગ્રાહકમિત્રોને જણાવતાં આનંદ થાય છે કે આપની જરૂરિયાત મુજબ

- ડનલોપ
- ફાયર સ્ટોન
- ગુડઈયર
- સીયેટ વગેરે
- કંપનીનાં બનાવેલ

ટાયર — ટયુબ,

દરેક સાઈઝમાં જેમકે ટ્રક, ટ્રેકટર, મોટરકાર, મોટર સાયકલ તથા

● બેલ ગાડાના કમ્પલીટ ટાયર સેટ ●

દરેક સાઇઝની બેરીંગો ★ એકસલ ★ હબ ★ વીલપ્લેટ

તેમજ તેને લગતો તમામ સામાન વ્યાજબી ભાવે મેળવવા અમારી ધનસુરા તેમજ મોડાસાની દુકાનોની મુલાકાત લેવા વિનંતી છે.

★ ઓથોરાઇઝડ ડીલર્સ ઇન :—

- ડનલોપ ઇન્ડિયા લિ. કલકત્તા, ગુડઈયર ઇન્ડિયા લિ. મુંબઈ.
- ફાયર સ્ટોન ટાયર એન્ડ રબ્બર કું. ઇન્ડિયા પ્રા. લિ. મુંબઇ.
- સીયેટ ટાયર્સ ઓફ ઇન્ડિયા લિ. મુંબઈ.
- મદ્રાસ રબ્બર ફેકટરી લિ. મદ્રાસ.
- ઈન ચેક ટાયર્સ લિ. કલકત્તા.
- નેશનલ રબ્બર મેન્યુફેકચર્સ લિ. કલકત્તા.

અમારી મુખ્ય દુકાન : **નેશનલ ટાયર્સ**

realpatidar.com

નં. ૨૭

તલોદ રોડ, **ધનસુરા** જિ. સાબરકાંઠા

https://archive.org/details/bk191/page/n268/mode/1up

realpatidar.com

આનન્દ!
પુરસદ!!
વૈભવ!!!

ISI

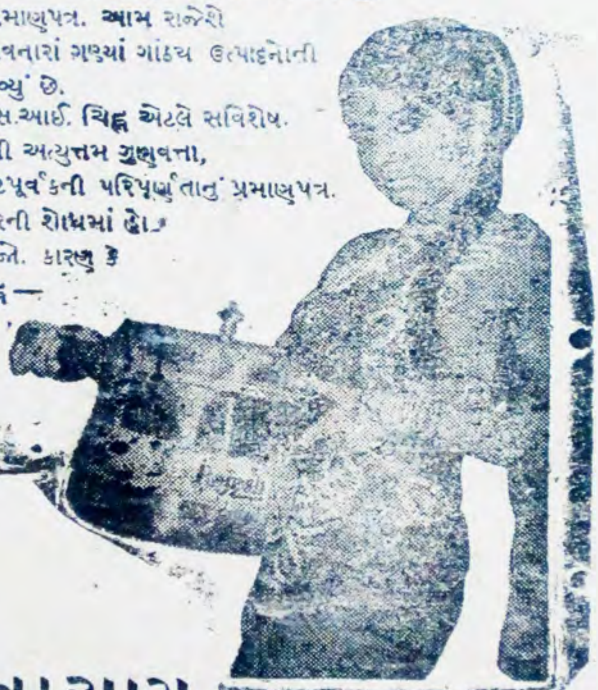
રાજેશ
પ્રેશર કુકર

પ્રથમ તો ગ્રાહકો તરફથી, પછી એના હરીફો તરફથી અને હવે ખુદ આઈ.એસ.આઈ. તરફથી પ્રમાણપત્ર. આમ રાજેશે આઈ.એસ.આઈ. ચિહ્ન ધરાવનારાં ગણ્યાં ગાંઠ્ય ઉત્પાદનોની ઉચ્ચ હરોળમાં સ્થાન મેળવ્યું છે.

લક્ષમાં રાખશો કે આઈ.એસ.આઈ. ચિહ્ન એટલે સવિશેષ ખાતરીનું ચિહ્ન! ઉત્પાદનની અત્યુત્તમ ગુણવત્તા, ઉત્કૃષ્ટ કારીગરી અને ચીવટપૂર્વકની પરિપૂર્ણતાનું પ્રમાણપત્ર.

તેથી, જ્યારે તમે પ્રેશર કૂકરની શોધમાં હો ત્યારે રાજેશની માગણી કરજો. કારણ કે એ સવિશેષ ખાતરીનું ચિહ્ન — ISI ધરાવે છે.

નિર્માતા:
રાજેશ ઈન્ડસ્ટ્રીઝ
મહારાષ્ટ્ર.

સ્ટોકીસ્ટ

શક્તિ વિજય વાસણ ભંડાર

ત્રાંબા, પિત્તળ, સ્ટેનલેસ સ્ટીલ, એલ્યુમીનીયમના વાસણો તેમજ પ્રાયમસ વગેરે હાજર સ્ટોકમાં મળશે.

પ્રોપ્રાયટર **પટેલ માવજીભાઈ ભીમજીભાઈ** (કચ્છ) વીર...

સ્થળ
ભુટાલવાડા, **મોડાસા** જિ. સાબરકાંઠા

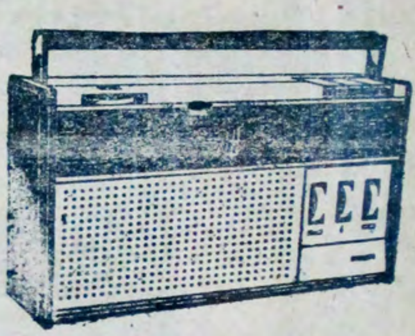
realpatidar.com

આપના ઘરમાં આનંદ અને ઉલ્લાસનું વાતાવરણ સર્જવા માટે
હંમેશાં ફિલિપ્સ રેડીયો ખરીદવાનોજ આગ્રહ રાખો.

realpatidar.com

ઓથોરાઈઝ્ડ ડિલર્સ ઇન :—

ફિલિપ્સ રેડીયો

કમાન્ડર

PHILIPS

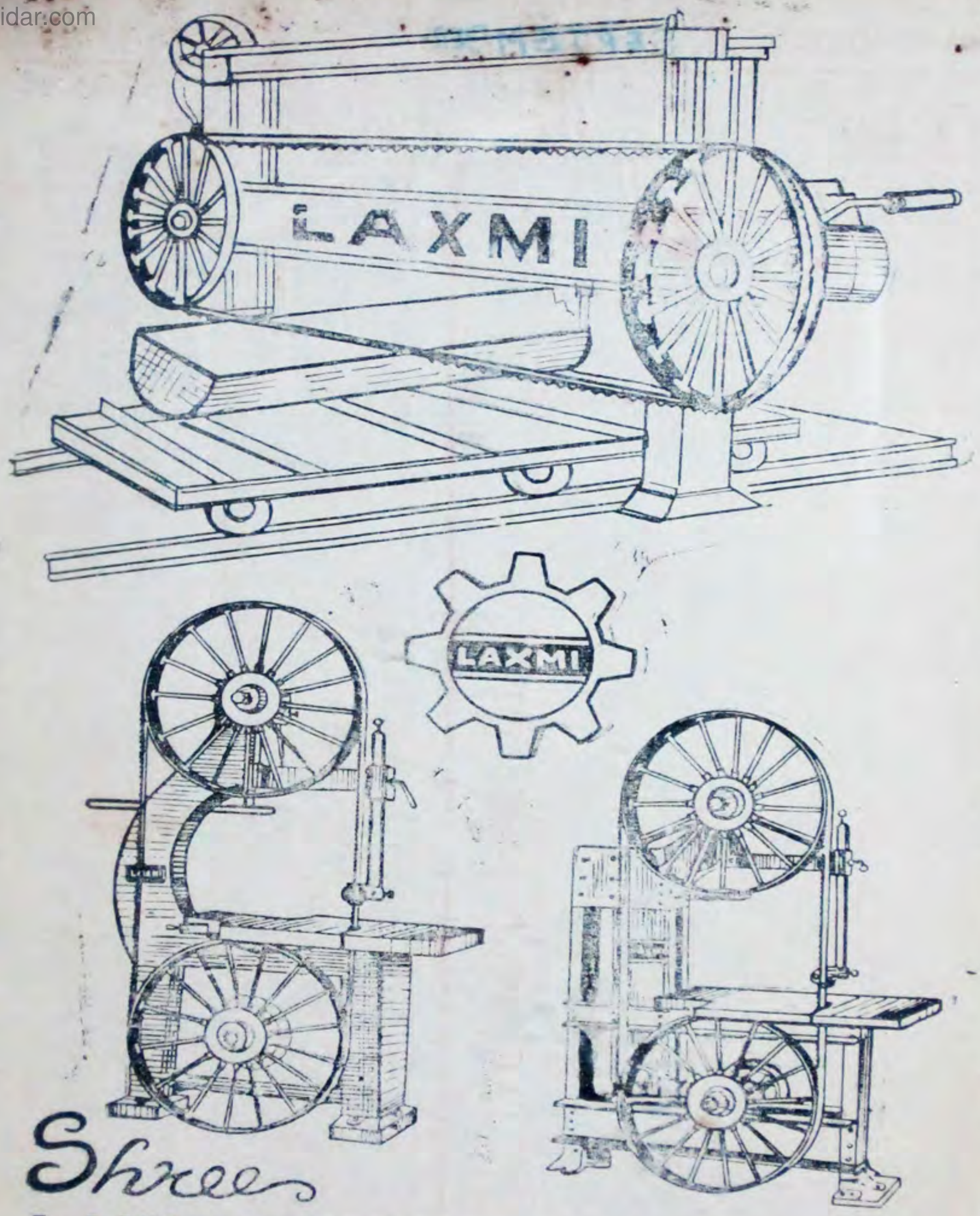
પ્રો. વાડીલાલ જીવરામ
(મીઠુ)ભાઈ સોની

ઠે. ચારરસ્તા, ધનસુરા,
જિ. સાબરકાંઠા

મળો યા લખો :—

શ્રી ગજાનંદ રેડીયો સર્વિસ

રેડીયો, ટ્રાન્ઝીસ્ટર; એમ્પ્લીફાયર વેચનાર
તેમજ સંતોષકારક રીતે રીપેર કરનાર
ઇલેક્ટ્રીક સામાનના વહેપારી.

Shree
LAXMI ENGINEERING WORKS
AMBAWADI, SAIJPUR BOGHA,
NARODA ROAD-AHMEDABAD-2.
બેન્ડ સો એન્ડ ટ્રોલી મશીન તથા તેને લગતા

https://archive.org/details/bk191/page/n271/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-09 -Jagruti

realpatidar.com

JAGRUTI SEPTEMBER-'75 Reg. No. G. 322

રવાના :
જાગૃતિ કાર્યાલય
પટેલવાડી, તલોદ રોડ
ધનસુરા (જિ. સાબરકાંઠા)

ગ્રા. ન.

To,

Book-Post

પ્રકાશક :
શ્રી. વિશ્રામભાઈ એન. પટેલ
શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સનાતન સમાજ
યુવક મંડળ (ગુજરાત)
"જાગૃતિ કાર્યાલય"
પટેલવાડી, તલોદ રોડ,
ધનસુરા, જિ. સાબરકાંઠા.

મુદ્રક :
શ્રી કાન્તિભાઈ કે. પટેલ
અનુપમ પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ
હાઈસ્કૂલ સામે, તલોદ રોડ,
ધનસુરા, જિ. સાબરકાંઠા.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n272/mode/1up

Missing/Error: Page 19 & 20
Missing in source book

https://archive.org/details/bk191/page/n273/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-10 & 11 -Jagruti

realpatidar.com

* માસિકના નિયમો *

- દર અંગ્રેજી મહિનાની ૧૫મી તારીખે પ્રગટ થશે.
- વાર્ષિક લવાજમ દેશમાં રૂા. ૧૦], પરદેશમાં શિલિંગ ૨૦ અને છૂટક નકલ કિંમત ૭૫ પૈસા. આજીવન સભ્ય ફી દેશમાં રૂા. ૧૦૧] પરદેશમાં રૂા. ૧૨૫] નવા ગ્રાહકોનું લવાજમ તા. ૧લી જાન્યુઆરીથી અથવા તા. ૧લી જૂનથી ચાલુ રાખવામાં આવશે.
- પત્ર–વ્યવહાર કરતી વખતે ગ્રાહક નંબર તેમજ પોતાનું પુરેપુરું સરનામું લખવું જરૂરી છે.
- કોઈ પણ લેખ વિશેની જવાબદારી લેખ મોકલનારના શિર પર રહેશે.
- લેખ હંમેશાં સારા અને સુવાચ્ય અક્ષરે કાગળની એક બાજુ લખી મોકલવા.
- લેખ પરત મેળવવા ઇચ્છિતા લેખકોએ જવાબી ટીકીટ ખર્ચ આપવાનું રહેશે.
- કોઈપણ લેખક ભાઈ અગર બહેન પોતાનો લેખ છપાવવો જ જોઈએ એવો આગ્રહ રાખી શકશે નહિ.
- દરેક ગ્રાહક મિત્રો તેમનાં બાકી રહી ગયેલાં લવાજમો વહેલી તકે મોકલી આપે.
- "જાગૃતિ" આજીવન સભ્ય તેમજ જૂના કે નવા વાર્ષિક ગ્રાહકો જેમને માસિક નિયમિત ન મળતું હોય, સરનામું બરાબર ન હોય, અગર બીજું કંઈ પણ સૂચન હોય તો કાર્યાલય પર તુરત જ પત્ર લખી જણાવે તેવી નમ્ર વિનંતી છે.

સંપાદક મંડળ :

શ્રી વિશ્રામભાઇ એન. પટેલ –પ્રકાશક.

શ્રી. નાનજીભાઈ કે. પટેલ –આદ્યતંત્રી

શ્રી. કાન્તિભાઈ કે. પટેલ –તંત્રી.
બી. એ.

શ્રી. વાડીભાઈ કે. પટેલ
એમ. એ., બી. એડ્
સહતંત્રી : જાગૃતિ

શ્રી. રતિભાઈ એલ. પટેલ
એમ. એસસી.
પ્રિન્સિપાલ :
સાયન્સ કોલેજ, તલોદ.

શ્રી શામજીભાઇ એસ. પટેલ
પ્રમુખ

ડૉ. ધનજીભાઈ કે. પટેલ
જી એફ. એ. એમ., એલ. એમ. પી.

ડૉ. હંસરાજ એમ. પટેલ
એમ. બી. બી. એસ.

શ્રી ગોવિન્દભાઈ વી. પટેલ
એમ. એસસી

શ્રી અરજણભાઇ વી. પટેલ

શ્રી પ્રેમજીભાઇ એ. પટેલ

શ્રી. રતિલાલ એમ. પટેલ

શ્રી. વિઠ્ઠલભાઈ કે. પટેલ

શ્રી. ચંદુલાલ વી. પટેલ

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n274/mode/1up

realpatidar.com

આદ્ય સુધારક અને પાટીદાર સમાજને જાગૃત કરનાર

પટેલ નારાયણભાઈ રામજીભાઈ લીંબાણી

[વીરાણી કચ્છ]

જન્મ :
સંવત ૧૯૩૯ વૈશાખ પૂર્ણિમા

સ્વર્ગવાસ :
સંવત ૧૯૯૭, આસો વદ ચૌદસ

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n275/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-10 & 11 -Jagruti

realpatidar.com

અનુક્રમણિકા

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n276/mode/1up

realpatidar.com

તંત્રીસ્થાનેથી

શ્રી યોગેશ્વરો વિજયતે તરામ

આપણે સૌ જાણીએ છીએ તેમ શ્રી અખિલ ભારતીય કચ્છ કડવા પાટીદાર યુવકસંઘની, કલકત્તામુ કામે ડીસેમ્બર ૧૯૭૨માં સ્થાપના થયા બાદ ભારત દેશનાં કેટલાંક રાજ્યોમાં સમાજની સમગ્ર યુવા શકિતને જાગૃત કરવા વખતો વખત વિભાગવાર મીટીંગો યોજી શકયા છીએ તે આપણા સૌને માટે ખૂબજ આનંદની વાત છે.

તાજેતરમાંજ ગત તા. ૧૯. ૨૦, ૨૧ સપ્ટેમ્બર–૭૫ના દિવસો દરમિયાન આગામી શિયાળાની લગ્નસરાની મોસમ વખતે વૈશાખ માસમાં કચ્છ નખત્રાણા ખાતે છેલ્લા ત્રણેક વર્ષથી અધિવેશન યોજવા માટેનો જે વિચાર ચાલે છે તેને સાકાર કરવાનું સ્વપ્નું સિધ્ધ કરવા તરફ આપણી આગેકુચ ચાલુ છે

શ્રી અખિલ ભારત કચ્છ કડવા પાટીદાર સમાજની પ્રગતિની દ્યોતક એવી શૈક્ષણિક, સામાજિક ધાર્મિક તેમજ અન્ય સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓને વેગ આપવા સમાજમાં પ્રચલિત છાપ વગેરે અંધશ્રદ્ધાઓમાંથી બહાર આવવા, કન્યા કેળવણીની બાબતમાં નિર્ધારિત લક્ષ્યાંકો સિધ્ધ કરવા માટે આપણે સૌ કટિબધ્ધ થઇ આગળ વધીએ એજ અગત્યની બાબત છે.

આ બધાજ લક્ષ્યાંકોના માર્ગ પર સક્રિય પદારોપણ કરવા સમગ્ર સમાજની યુવા શકિતને હાજર રહેવાનો આથી અનુરોધ કરવામાં આવે છે.

તો સૌ કોઇ યુવાનો સામાજિક પ્રગતિમાં પોતાનો સૂર પુરાવવા સમાજ માટે યત કિંચિત સમય અને શકિતનો ભોગ આપી સહકાર આપે એ અનિવાર્ય છે.

અધિવેશન દરમિયાન અત્યાર સુધીમાં નોંધાઇ ચૂકેલા (સમગ્ર સમાજના યુવક મંડળોમાંથી) આશરે સડા ત્રણ હજાર જેટલા યુવાન બધુઓ તન, મન અને ધનનો ભોગ સક્રિયપણે આપે તો પણ સમગ્ર સમાજ જીવન માટે રચનાત્મક કાર્યવાહી કરી શકાય તો ઉંમરે જે કોઇ યુવાન છે તે વિચારે પણ યુવાન છે તે વાત સિધ્ધ કરી આપશે તેવી શ્રધ્ધા છે એ શ્રધ્ધનો દીપ જલતો રાખવા માટે હૈદ્રાબાદ ખાતે યોજાયેલી મીટીંગમાં અધિવેશનને અનુલક્ષીને નીચે પ્રમાણે મુદ્દાઓની ચર્ચા કરવામાં આવી હતી.

અધિવેશનને સફળતા અપાવવા માટે સમાજમાં થતાં છૂટા છેડા અન્ય સમાજ તરફ વધુ ને વધુ ઘસડાતી જતી સ્રી શકિત (કન્યા વિક્રયથી, ને રોકવા તેમજ સમુહ લગ્નો યોજવાનું વિચારવાથી થતો આર્થિક લાભ જાળવવા આપણે સૌ સક્રીય રહીશું તો જ કામીયાબ બનીશું.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n277/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-10 & 11 -Jagruti

realpatidar.com

આ માટે તદર્થ સમિતિના સભ્યોએ એક માસ અગાઉ વિભાગીય વડાઓએ ૨૦ દિવસ, પેટા વિભાગીય વડા ૧૫ દિવસ અને યુવક મંડળોના સભ્યોએ ૧૦ દિવસ પહેલાં નખત્રણા મુકામે પહોંચી જઇ અધિવેશનના આયોજનમાંથી નીપજતો કાર્યભાર હસતે મુખે વહન કરવા સંઘના પ્રમુખશ્રીએ આપેલા આદેશ ઉપાડી લેવાનો રહેશે.

અધિવેશનની સફળતા માટે કચ્છનાં ૧૧૮ તેમજ ગુજરાતનાં ૪૦૦ જેટલાં ગામડાંઓમાં પ્રચાર કાર્યદ્વારા શુભ સંદેશ આપવાનો જરૂરી છે.

સમાજનો વડીલ વર્ગ અને બહેનો પણ સંઘ શકિતમાં પ્રેરણારૂપ બને અને બનશે જ તો એ સોનામાં સુગંધ મળ્યા બરોબર ગણાશે.

પરમ પૂજ્ય પાંડુરંગ શાસ્ત્રીજી તેમજ પ. પૂજ્ય શ્રી વાલદાસજી મહારાજની પ્રેરણા પણ સમાજની યુવા શકિતમાં આધ્યાત્મિક ચૈતન્ય પ્રગટાવવા મળી રહે તે ખૂબ આવશ્યક છે.

હૈદ્રાબાદ ખાતે યોજાયેલી મીટીંગમાં સંઘના મહામંત્રી શ્રી અબજીભાઈ પ્રેમજીભાઈ (કલકત્તા) શ્રી માવજીભાઇ પેથાભાઇ શ્રી માવજીભાઇ ધનજીભાઇ (મુંબઇ) શ્રી લાલજીભાઈ ભાણજીભાઈ (પૂના) દાનાભાઈ દેવસીભાઈ (કલકત્તા) શ્રી વિશ્રામભાઈ શ્રી જેઠાભાઈ પુંજાભાઈ તેજાભાઇ તેમજ જેઠાલાલભાઈ હૈદ્રાબાદ શ્રી કાનજીભાઈ ભીમજીભાઈ (બેંગ્લોર) શ્રી હંસરાજભાઈ દાનાભાઈ (બલ્હારશા) રામજીભાઈ શામજીભાઈ (જબલપુર) પચાણભાઈ (નાગલપુર) વસ્તાભાઈ (રાયપુર) શીવજીભાઈ કાનજીભાઈ (પૂના), રવજીભાઈ (મદ્રાસ), કરશનભાઈ માવજીભાઈ (નાગપુર), મોહનભાઈ (જબલપુર), દેવસીભાઈ (આણંદસર), શ્રી વિનુભાઈ (કોટડા જડોદરા), વગેરે વકતાઓએ અધિવેશનને સફળ બનાવવા માટેનાં પ્રેરણાદયી વકતવ્યો રજુ કર્યાં હતાં.

એટલું જ નહિ પણ સમાજની સ્ત્રી શકિતને જાગૃત બનવા સર્વશ્રી પુષ્પાબેન લક્ષ્મીબેન, પાર્વતીબેન, મણીબેન, લીલાબેન, કુ લક્ષ્મીબેન, લક્ષ્મીબેન નાનજીભાઇ તેમજ દેવમણીબેન વગેરે બહેનો એ પણ સંઘ શકિતને મજબુત બનાવવાનો અનુરોધ કર્યો હતો.

તો સંઘ શકિતને મજબૂત બનાવવા સમગ્ર સમાજની યુવાશકિતમાં પડેલી વિરાટ તાકાતનાં દર્શન કરવાની શ્રધ્ધાનો દીપ તો પ્રગટેલો છે જ પણ દીપકના વાટમાં અખૂટ તેલ પૂરવાનું કામ ઘેર ઘેર પડેલી યુવા શકિતનું, પ્રત્યેક યુવાનોનુ છે. ભૂલે અને સમગ્ર સમાજમાં પોતે પોતાની શકિત અનુસાર પ્રકાશના પૂંજ રેલાવશે એવી અભિલાષા સાથે વિરમું છું.

જય સંઘ શકિત

નૂતન વર્ષાભિનંદન

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n278/mode/1up

realpatidar.com

विद्या से ही सुख

लेखिका : कुमारी शोभना पटेल
जबलपुर. (मध्य प्रदेश)

श्लोक— विद्या ददाति विनयं, विनया याति पात्रत्वाम् ।
पात्रत्वाद्ध नमाप्नोति, धनात् धर्मम् ततः सुखम ॥

અર્થ— વિદ્યાસે વિનય પ્રાપ્ત હોતી હ, વિનયસે પાત્રતા પ્રાપ્ત હોતી હૈ, પાત્રતા સે બુધ્ધિ પ્રાપ્ત હોતી હય, ઔર બુધ્ધિ સે ધન તથા સુખોંકી પ્રાપ્તિ હોતી હય.

બાલક જબ કુછ સમજને લગતા હય તબ સે હી કુછ ન કુછ જાનને વ સીખને સમજનેકી કોશિશ કરતા હય ઉસે યહ ભી સીખના હય, ઔર યહ ભી સમજના હય, ઇસ પ્રકાર ઉસે તો સબ સીખના હી હય ફિર સિખાને વાલે ચાહે જૈસા ભી સિખાએ । શિક્ષાકા મૂલ્ય નહીં જાનને વાલે બચ્ચોકે પાલક અપને બચ્ચોંકો ઉચિત શિક્ષા નહિ દેતે હૈં જિસકે કારણ ભવિષ્ય મેં ઉન બચ્ચોંકા જીવન ઉત્પન્ન હી નષ્ટમય એવમ્ દુઃખદાયી હો જાતા હય ઉનકા જીવન ઘને અંધકાર સે ગ્રસ્ત હો જાતા હય । ઉપર્યુકત શ્લોક મે સ્પષ્ટ હય કિ શિક્ષા કે દ્વારા પ્રાપ્ત વિદ્યા હી સંપૂર્ણ જીવનકા સાર હય વિદ્યા હી સબ સુખોંકા સુખ હય પરંતુ વિદ્યા સે પ્રાપ્ત સુખોસે અનભિજ્ઞ વ્યકિત વિદ્યા સે વંચિત રહ જાતે હય બાલ્યાવસ્થા મેં વે કુછ જાનતે નહી હય ઔર બડે હોને પર કુછ હો નહી પાતા હય અતઃ ઉનકે પાલકો કો ચાહિએ કિ વે અપને બચ્ચોં કો ઉચીત શિક્ષા દે ચાહે વહ બાલક હો યા બાલિકા પાલક અપને બચ્ચો કો શિક્ષા કયોં નહિ દિલવાતે હય ! કયા ઉન્હે ભય રહતા હય કિ કહી કોઇ હમારે બાલક સે વિદ્યા કો છીન ન લે, ચુરા ન લે તો કહા ગયા હય કિ

श्लोक— न चोर हार्य न राज हार्य न भ्रातृ भाज्य न च भारकारी
व्यये कृते वर्धते एव नित्यं, विद्या धनं सर्वधनं प्रधानम् ॥

અર્થ— વિદ્યારૂપી ધન ન ચોરો દ્વારા ચુરાયા જા સકતા હય ઔર ન હી રાજા દ્વારા છીના જા શકતા હય. ન ભાઇ ઇસમેં હિસ્સા લે શકતા હૈ ઔર નહીં પુત્ર ઇસે વ્યય કરને પર યહ હમેશા બઢતા હી હય ઇસલિએ વિદ્યા કો સબ ધનોં મે પ્રધાન માના ગયા હય ।

આજકે સમાજમેં ધનવાન કહે જાને વાલે વ્યકિત કહતે હય કિ કયા કરના હય ! બચ્ચોંકો પઢવાકર । ઘર મેં આવશ્યકતાપૂર્તિ કે લિએ સબકુછ તો હય, ફિર હમારે બચ્ચો કો સર્વિસ તો કરના નહી હય. ઇસી પ્રકાર નિર્ધન કહતે હય કિ હમારે

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n279/mode/1up

realpatidar.com

બચ્ચો કો તો મજદૂરી કરના હય વિદ્યા કિસ કામકી પરંતુ વે યહ નહીં સમજતે કિ કયા કિસી કે ભી સબ દિન એક સે રહે હય ? કયા માલુમ ભવિષ્યમેં વિદ્યાકી અત્યન્ત આવશ્યકતા આ પડે.

ઇતિહાસ કે અધ્યયન સે ભી જ્ઞાન હોતા હય કિ બડે–બડે રાજા મહારાજાઓં ને ભી ન કેવલ બાલકોં હી અપિતુ બાલિકાઓં કો ભી ઉત્કૃષ્ટ એવં શ્રેષ્ઠ શિક્ષા દિલવાઇથી । કૈકેયી યુદ્ધ વિદ્યામેં પારંગત થી ઉત્તરા ભી વિદ્યા મે અભિમન્યુ સે દો કદમ આગે હી થી । ગાર્ગી એવં મૈત્રેયી જૈસી કિતની હી વિદુષિયાં હો ગઇ હય મહારાની લક્ષ્મીબાઇ કે પરાક્રમ સે કૌન અનભિજ્ઞ હય ? ઉન્હે કોન નહી જાનતા ? ગાંધી કે યુગ મેં આઝાદ કી ફોજ મેં ભી મહિલાઓંને અચ્છા પાર્ટ અદા કિયા થા પરતુ આજ હમ ઇન સભી કો ભૂલતે જા રહે હય ! લેકિન યદિ હમેં આસુરી શકિત કો કાબુમેં લાના હય તો દૈવી શકિત કો વિસ્તૃત કરના હોગા ઔર યહ દૈવી શકિત સિર્ફ એક હય "નારી શિક્ષા" આજ પ્રત્યેક નારીકા શિક્ષિત હોના આવશ્યક હી નહીં અતિ આવશ્યક હય ઔર ઇસમેં સ્વયં નારીકા મહત્વપૂર્ણ પાર્ટ હય બહેનોકો સ્વયં જાગરુક હોના ચાહિએ ! ઇસ બાત પર મુજે બાલાઘાટ નિવાસી શ્રી ઇશ્વરલાલજીકી કવિતા સ્મરણ હો જાતી હય જો ઉન્હોને ૨૨ સપ્ટેમ્બર ૧૯૭૪ કો જબલપુર મેં યુવક સંઘકી મીટીંગ કે સમય સુનાઇ થી શબ્દ થે.

કહેવી છે એક વાત મને જ્ઞાતિની આ બહેનોને
પહેલાં પોતે જાગો અને પછી સુતેલાને જગાડોને

ઔર મેરી ભી બહેનોકો એક નેક સલાહ એવં નમ્ર અપીલ હય કિ વે સ્વયં જાગરુક હોં અકર્મણ્ય બનકર કેવલ આશાવાદી ન બની રહેં. આશા સે હી કામ નહી ચલેગા અપિતુ પરિશ્રમ એવમ્ સંઘર્ષકી આવશ્યકતા હય.

શ્લોક— आशायाः ये दासास्ते. दासाः सर्व लोकस्य ।
आशा येषाः दासो, तेषो दासायते लोकः ॥

અર્થ— જો આશા કે દાસ હય વે સંપૂર્ણ લોગોં કે દાસ હય પરંતુ આશા જિનકી દાસી હય; ઉન્હોને આશા પર અધિકાર પ્રાપ્ત કર લિયા હય, સંપૂર્ણ સંસાર ઉનકા દાસ હય ।

—અસ્તુ

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n280/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-10 & 11 -Jagruti

realpatidar.com

ચુમોતેરો દુષ્કાળ

(રાગ : આંધળીમાનો કાગળ)

પરબત રામજી
અરલ નાની (કચ્છ)

ચુમોતેરા તેં તો કેર કર્યો, વર્તાવ્યો હાહાકાર;
કાળ બનીને ભરખી લીધો, આખો કચ્છ વિસ્તાર
શું કહું કચ્છની કહાણી
આવે આંખોમાં પાણી.........(૧)

કચ્છ વિસ્તારમાં નજર નાખું તો, મારું દિલ બહુ દુભાય,
કચ્છ દેશના ખૂણે ખૂણે, વર્તાવ્યો કાળો કેર,
હતી એવી પ્રભુની મરજી
કરજોડીને કરીયે અરજી.........(૨)

પ્રભુ અમારાં શું એવાં કાજ, જેથી આપ છો નારાજ.
બાલુડાંની ભૂલ તમે, ક્ષમા કરો મ–બાપ
આવી ઇશ્વર ઉગારો
ચુમોતેરાની ઘાત ટાળો....... (૩)

ભૂખે મરતાં ઢોરો રખડે, ખાવા મળે નહીં કાંય,
દિન આખો રઝળીરઝળી સાંજે આવે ઘેર;
શું કહું કચ્છની વાત,
એવી છે. ચુમોતેરાની ઘાત.........(૪)

દકોતેર બોતેર, તૌતેર અને ચુમોતેરો દુષ્કાળ,
તેનાં નામ સાંભળતાં સૌને, વ્યાપે કારમી ફાળ;
મૂંગા પ્રાણી શું બોલે
માથું ધુણાવી ઉંભાં ઝૂલે ....(૫)

ઇકોતેર બોંતેર તૌતેર એ સમ દુષ્કાળ ..ણાય.
ચુમોતેરો એ ત્રણેથી, ઘણો અધિક કહેવાય;
મૂંગે મોઢે સહન કરીયે
કચ્છ મૂકીને કયાં જઇયે........(૬)

ચુમોતેરા તું દૂર થા, સૌનો કાધો તે કેર.
કરજોડીને નમન કરે, કન્યા રાશીવાળા,
મૂક તું તારા ચાળા
મરશે સૌ લોક બિચારા

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 279 of 358
Page 9 of 48

https://archive.org/details/bk191/page/n281/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-10 & 11 -Jagruti

realpatidar.com

નૂતનવર્ષાભિનંદન

શીવદાસ રતનસી વેલાણી
કોટડા (જડોદર)

" હું ઉજવું કેમ દિવાળી "
આજ હજારો માનવીની છે.
ખાલી ભોજન થાળી.........હું ઉજવું કેમ દીવાળી
તેલ વિના એ દીપક કેરી
વાટ કહો શેં પ્રજળે
ચડે તાવડા ચુલે કયાંથી
જ્યાં ઘી ઘરમાં ન મળે.
જનતા આજે જીવી રહી છે અંતર દીવડા બાળી.........હું ઉજવું
ફુલ સરીખાં નાનાં બચ્ચાં
નિરાશ વદને બેઠાં.
બાપ તેને આજકાલના
જૂઠા દિલાસા દેતા
બમણા પૈસે પણ આજેના, ઉધાર દે વેપારી.........હું ઉજવું
આજ હજારો માતાના, નયનો જોયાં છલકાતાં.
ઉદર તૃપ્તિને કાજ મેં જોયાં.
શીયળ પણ વેચાતાં
આજ દેશમાં માનવતા ગઈ.
સાવ મરી પરવારી..............................હું ઉજવું
" બે હજાર બત્રીસનું આવ્યું નૂતન વર્ષ "
હસવું કે રોવું રહ્યું. શોક કરું કે હર્ષ !

* સુવાકયો

- માનવતાની સેવા એટલે ઈશ્વર પ્રાપ્તિનું પહેલું સોપાન (પગથીયું)
- આખરે તો જેટલી જગ્યામાં તમારું શરીર સમાઈ જાય એટલી જ જગ્યા તમારા કામમાં આવવાની છે.
- કેવળ વાંચવાથી નહીં, જ્ઞાનનો અનુભવ તો જીવનમાં આચરવાથી થાય છે.

realpatidar.com

email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n282/mode/1up

તો શું ?

realpatidar.com

પટેલ કાન્તિલાલ મનજીભાઈ
B. E. I.
કાશીપુરાકંપા (હિંમતનગર)

ડીગ્રીઓ મેળવી મોટી
થયા ઇજનેર અને ડૉકટર,
કિધીના લોકની સેવા.
ભણ્યા યા ન ભણ્યા તો શું ?
કરી મિલ્કત કરોડોની
ન કર્યું દાન કંજુસ થઇ,
ભરી તિજોરીઓ ભરપુર,
ભરી યા ન ભરી તો શું ?
શરાબીમાં જીવનગાળી,
રહ્યા એ ચેન દિ' રાતે,
કિધીના માતની સેવા
જીવ્યા યા ન જીવ્યા તો શું ?
કસરત કરી શરીર કીધાં
ન દોડયા પારકી મદદે
થયા પાડા સમા જાડા,
જીવ્યા યા ના જીવ્યા તો શુ ?
લલચાયા મામુલી રકમે
વેચાણુ કીધાં બહેનોનાં,
વાતો કરી મોટી મોટી
કરી યા ન કરી તો શું ?

— જય સનાતન ધર્મ —

- મૃત્યું એ તો પ્રભુએ તમામ પ્રાણીઓને આપેલી અમૂલ્ય ભેટ છે.
- કાદવમાં જન્મ પામવો એ અકસ્માત છે, એમાં મહત્તા કે લઘુતા નથી, પણ એમાંથી કમળ બનવું એમાંજ વિશિષ્ટતા છે.
- જીવનને વર્ષોથી માપવા કરતાં સુકાર્યોથી માપવું સારું છે.

સંપાદક : **અમૃતલાલ એસ. પટેલ** (પ્યારે)
ભીવંડી

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n283/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-10 & 11 -Jagruti

realpatidar.com

પ્રકૃતિની યાદ

○ રચયિતા : કચરાલાલ કવિ (દીપક) ધનસુરા.

અકળ લીલા કુદરત કેરી, ભલભલાને નમાવે.
માનવ કરતાં પ્રકૃતિની યાદ ઘડી ઘડી આવે......
તન પર કાંટા પુષ્પ ગુલાબી,
સ્વાર્થ વિના અવની પર ફોરમ મીઠી ફેલાવે,
માનવ કરતાં પ્રકૃતિની યાદ ઘડી ઘડી આવે......
કાષ્ટ ઝીલે ઘા કુહાડાના, અવર કાજ તન સળગાવે,
માનવ કરતાં પ્રકૃતિની યાદ ઘડી ઘડી આવે......
મૂંગે મોંઢે સહન કરતી જુઓ માતા ધરતી,
જાતે ચીરાઇ જગતને ધાન્ય અપાર અપાવે
માનવ કરતાં પ્રકૃતિની યાદ ઘડી ઘડી આવે......
કાપો તો પણ કોપ ન કરતું વૃક્ષ,
તડકો વેઠી છાયા આપે, વર્ષાને ખેંચી લાવે
માનવ કરતાં પ્રકૃતિની યાદ ઘડી ઘડી આવે......
કોઇ સવારે બુઝાવે ને સાંજ પડે પેટાવે,
આતમ "દીપક" ને અજવાળે, આલમને દીપાવે
માનવ કરતાં પ્રકૃતિની યાદ ઘડી ઘડી આવે......

* વૈજ્ઞાનિક શોધ અને તેના શોધકો *

શોધ	શોધકો
ઓક્સિજન	પ્રિસ્ટલી
ગુરૂત્વાકર્ષણ	ન્યુટન
ઉષ્ણતામાપક	ગેલેલિયો
ગેલ્વેનોમીટર	સ્વીગર
ગ્રામોફોન	એડિસન
ચલચિત્ર	એડિશન
ટેલિફોન	ગ્રેહામબેલ
ટેલિવિઝન	બેઇડ
નાઇલોન	ફેરોદાસ

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n284/mode/1up

realpatidar.com

મશીનગન	ગેટલિંક
મોટર સાયકલ	ટાઇમ્બર
રેડિયમ	મેડમક્યુરી
રામન કિરણો	સી. પી. રામન
વિજળીનો ગોળો	એડિસન
સાયકલ	મેક મિલન
સ્ટેઇનલેસ સ્ટીલ	બ્રેસલે
હેલિકોપ્ટર	એમ્યુટ
ક્ષ કિરણો	રોન્ટજેનું
કોલેરાની રસી	રોબર્ટ કોચ
ટાઇફોઇડની રસી	ઇબર્થ
શીતળાની રસી	એડવર્ડ જેનર
વનસ્પતિ સંવેદનશીલ	જગદીશચંદ્ર બોઝ
સીવવાનું મશીન	થિમેનીઅર એલિસ હોવે
ટ્રાન્ઝીસ્ટર	બ્રેટન બોર્ડીન શોકલે

* માનવ પલમાં હરસે પ્રાણ.....

રાગ : દેખ તેરે સંસારકી હાલત કયા હો ગઇ ભગવાન...

ચક્ર કાળનું ફરે વિશ્વમાં વિશ્વ તણું નિર્માણ
માનવ પલમાં હરસે પ્રાણ......ટેક
હદ કીધી હિરણ્ય કંસરાયે, રેન દિવસ અમર કેવાય
શસ્ત્ર કે ધાતુથી ન હણાય એને જગમાં કેમ જીતાય
નરસિંહ રૂપે નોર વધારી પલમાં લીધા પ્રાણ....માનવ...
મહા બળીયો રાવણ અહંકારી, ત્રણે લોકમાં હાક પ્રસારી
ગર્વ થકી એ બન્યો વિકારી, હરણ કરી શ્રીરામ ની નારી
કુળ સહિત રાવણ સંહાર્યો રૂડયા રઘુકુળ ભાણુ... માનવ...
પડકારે બ્રહ્માંડ જ ડોલે, પૃથ્વીને એ પલમાં તોલે
વજ્ર કાય માતાએ ઘડીયાં, એવાને પણ કાળે હણ્યાં
ચેત ચેત ઓ પામર માનવ સત્ય કહું પરમાણુ... માનવ...
ઉગરવાની એકજ બારી, રામ નામ ભણીલે સંસારી
અર્જુન કહે સાંભળજો ભાઈ, મહિમા જે કાંઇ નામને ગાઇ
મહા કાળ પણ થર થર કાંપે ગાયે વેદ પુરાણુ... માનવ...

રજુ કરતા : **પટેલ અર્જુન રાજાભાઈ** (ભાવાણી)
ભીવંડી (મહારાષ્ટ્ર)

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n285/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-10 & 11 -Jagruti

realpatidar.com

✱ અમેરીકાના બચતના નવા માર્ગો—

—સંપાદક : રેવનદાસ એસ. પટેલ મગોડીલાટ

ફુગાવો, મોંઘવારી અને જીવન જરૂરીયાતની ચીજ વસ્તુઓની અછત એ વિશ્વના દેશોની તાતી સમસ્યા છે, એમાંથી ભારત કે અમેરીકા જેવો ધનાઢ્ય દેશ પણ છટકી શકતો નથી. એ વાત સાચી છે કે અમેરીકાનું પગાર ધોરણ ઘણું ઉંચું છે, પણ સાથે સાથે રોજીંદી ચીજ વસ્તુઓ એટલી બધી મોંઘી છે કે પગારમાંથી બચત કરવી અશક્ય બાબત થઇ ગઇ છે રોજીંદી જરૂરીયાતોનો કેવી રીતે સામનો કરવો તે મોટામાં મોટો પ્રશ્ન થઇ પડયો છે તે માટે અમેરીકાએ થોડા બચતના માર્ગો અપનાવ્યા છે, જે આ પ્રમાણે છે.

- રોજીંદી જરૂરીયાત પૂરતીજ લોકો ખરીદી કરે છે. પરિણામે કરકસર અને સાદગીથી જીવન જીવવાની લોકોને તાલીમ મળવા માંડી છે.
- ઘર વપરાશની વસ્તુંઓ, આનંદપ્રમોદ, મોજશોખની વસ્તુઓ, કપડાં, ખોરાક ની વિવિધતા લોકોએ ઓછી કરી નાખી છે.
- મોટર ઉત્પાદકોએ ભારે કિમતનાં મોડેલો બનાવવાનું બંધ કરી દીધું છે. જનરલ મોટર્સના નવા મોડેલોનાં એન્જીન બહું મજબુત નથી હોતાં અને તેનો ભપકો પણ સાધારણ હોય છે. મોટર માલિકો તેમની મોટરના સમારકામ માટેનાં સાધનોની મોટા પ્રમાણમાં ખરીદી કરે છે. ફાજલ સમયમાં મોટર રીપેરીંગના વર્ગો ભરે છે જેથી રીપેરીંગનું જ્ઞાન ઉપયોગી થઈ પડે આ બધા નું કારણ મોટર મિકેનિકલ મોંઘા થઈ ગયા છે.
- સુપર માર્કેટોમાં, મોંઘી પેસ્ટ્રીઓ પ્રત્યે આકર્ષણ રહ્યું નથી. ડબામાં પેક કરેલાં ફળો, શાકભાજી ઉપરાંત ફળનું વેચાણ ૫૦% ઘટી ગયું છે. સાદા ખોરાક પ્રત્યે લોકોનું ધ્યાન ગયું છે.
- આધુનિક પોશાકો ખરીદવા ,ને બદલે લોકો હવે ટકાઉ અને સગવડભર્યા પોશાકોની ખરીદી કરે છે એટલે કાપડ બજારમાં થોડી મંદી આવી છે.
- સેકન્ડ હેન્ડ સ્ટોર પર લોકોનો ધસારો વધ્યો છે
- મકાનો બાંધવા અને ખરીદવા તરફ લોકોનું માનસ બદલાયુ છે મોટા મોટા બેડરૂમ, વધારાના બાથરૂમ, ભપકાદાર કાર્પેટીંગ અને ખર્ચાળ સાધનોથી ભરપુર મકાનોની ખરીદી અમેરીકાના લોકોએ બંધ કરી છે નાના છતાં સગવડ વાળાં મકાનો વધારે બંધાય છે અને જલ્દીથી વેચાઇ પણ જાય છે.

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 284 of 358 Page 14 of 48
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n286/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-10 & 11 -Jagruti

realpatidar.com વધુ ફડ઼ંઓ ફાજલ સમયનો ઘરમાંજ ઉપયોગ કરે છે, ઘરમાજ તેઓ ટેલીવીઝન જોવામાં, તેમજ વાચવામા, રમતો રમવામાં સમય પૂરો કરે છે.

- રજાઓમાં એફીલ ટાવર, આલ્પસના પર્વતો અને દૂર દૂરના પ્રદેશોની મુલાકાત તરફ લોકોનું ધ્યાન ઘટી ગયુ છે સ્થાનિક બગીચામાં જવું, પર્વતારોહણ કરવુ કે માછલાં પકડવા જવું એ તેમના મુખ્ય વ્યવસાય બની ગયા છે.
- ફાજલ સમયમાં લોકો પોતાના ઘરના બગીચામાં નવાં વૃક્ષો રોપીને તેની સાર સંભાળ રાખે છે. શાકભાજી અને વૃક્ષોનાં બીનું વેચાણ મેટા પ્રમાણમાં વધ્યું છે એમ કેટલાએ મોટા સ્ટોર્સ વાળા દાવો કરે છે.

આ છે અમેરીકાના બચત માટેના નૂતન માર્ગો—

(દૈનિકને આધારે)

ગુજરાતી નારી ✻

સંકલન : શામજીભાઇ આર. પટેલ
બી. કોમ પ્રથમ વર્ષ એસ. એસ. બી.
C/O. શ્રી અંબિકા વિજય સો મીલ સાણંદ

૧ પુરાણોમાં અને ઇતિહાસોમાં-
(ત્રીજો અંતિમ હપ્તો)

ગરવી ગુજરાતણોને આપણે ગયા બે હપ્તાઓથી પુરાણો અને ઇતિહાસો માં જોઇ રહ્યા છીએ. આપ સૌ એ હકીકત સાથે તો સહમત થશો જ કે હિંદુધર્મનાં પુરાણો અને ઇતિહાસો વિષે જેટલુ લખીએ તેટલું ઓછું છે. આપણને તો માત્ર 'ગુજરાતની નારી' સાથે જ સંબંધ છે. એટલે તેના વિશે આપણે થોડું વધુ જાણીને 'ઇતિહાસ અને પુરાણો' નું પ્રકરણ ટૂંકમાં સમાપ્ત કરીને આગળ ધપાશું.

ગયા અંકમાં 'ગુજરાતી નારી' ની ચર્ચામાંથી આપણે થોડા ચલિત થઇને શ્રીકૃષ્ણ અને સુદામાના જીવન ચરિત્ર અને તે દ્વારા શ્રી કૃષ્ણને યુગધર્મ શીખવનાર સુભદ્રા તથા સુદામાની પત્નીનો આપણે ઉલ્લેખ કર્યો હતો. શ્રીકૃષ્ણના અસંખ્ય નામો પૈકી તેમનું એક નામ "મોહન" હતું. અને વર્ષો પછી ગુજરાત અને ભારતના ઉધ્ધારક તરીકે ઝળકી ગયેલા મહાત્મા ગાંધીનું નામ પણ "મોહન" હતુ.

નરસિંહ મહેતા, શામળ, અખો વગેરે લોકકવિઓએ 'ઇતિહાસ' ને પુરાણ અને 'પુરાણ' ને 'ઇતિહાસ' બનાવી દીધો છે. પરંતુ સમગ્ર ગુજરાતની નજર તો પ્રથમ 'મોહન' થી માંડીને છેક બીજા 'મોહન' સુધીના સમય ગાળાનાં મહાન

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n287/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-10 & 11 -Jagruti

realpatidar.com

મહાન નારી પાત્રો તથા તેને લગતાં નારી પાત્રો તથા તેને લગતા ઇતિહાસ ઉપર મંડાયેલી છે.

'પુરાણુ' નો ક્યારે અસ્ત થયો અને ઇતિહાસની શરૂઆત ક્યારે થઇ તેની મથામણમાં આપણે ન ઉતરીએ તો પણ આપણને ગુજરાતની કળાવાન નારીઓ તરતજ યાદ આવવા લાગશે.

અને એ હારમાળામાં પ્રથમ સ્થાન ધરાવે છે. ચૌલાદેવી એક માત્ર કળાના બળ વડે જ ઠેઠ રાજ્યાસન સુધી પહોંચવું તે કંઇ જેવી તેવી સિધ્ધિ નથી એટલું જ નાહ તે સમયના મહાન રાજા ભીમદેવનાં પૂત્રની માતા બનવાનું અહોભાગ્ય પણ ચૌલાને સાંપડયું હતું.

ઇતિહાસોના મતે ચૌલાદેવીની કથા કંઇક આવી છે. ભીમદેવજીને ઉદયમતી નામે એક રાણી હતી પરંતુ તેણે નર્તકી ચૌલાદેવીનું નામ તથા તેનાં રૂપ અને ગુણનાં એટલાં બધાં વખાણ સાંભળ્યાં હતાં કે મોટા ભાગે રાજવીઓમાં આવું બનવું સામાન્ય હોય છે. વળી ચૌલાદેવી તો તેના પ્રેમ ઉપરાંત નારીના તમામ હકકો પણ રાજાને સમર્પિત કરી દેવા તૈયાર હોવાથી મહારાજા ભીમદેવે તેને પોતાના અંતઃપુર સુધી સ્થાન આપ્યું હતું અને ચૌલાદેવીએ રાજાના આ સ્નેહના બદલારૂપે ક્ષેમરાજ નામના પુત્રની ભેટ ધરી હતી. રાજાને આ અગાઉ તેની મુખ્ય પટરાણી ઉદયમતીથી મૂળરાજ નામનો પુત્ર તો હતો જ ક્ષેમરાજને બીજુ સ્થાન મળ્યું અને ત્યારબાદ ઉદયમતીએ બીજા એક પુત્રને જન્મ આપેલ, જે ઇતિહાસમાં કર્ણદેવના નામથી પ્રસિધ્ધ થઇ ગયો.

ઇતિહાસ અને ભૂતપૂર્વ રાજવીઓની કથાઓ જાણનારા વાચકો એ હકીકત સાથે તો સહેલાઇથી સહમત થશે જ કે આવી પરિસ્થિતિમાં રાજગાદીનો વારસ કોણ બને તે પ્રશ્ન અત્યંત રસીકસીભર્યો બને તે સ્વાભાવિક છે. પરંતુ અહીં આવું કંઇજ બન્યું નહીં મોટાપુત્ર મૂળરાજનું અકાળે અવસાન થયું તો ક્ષેમરાજે માતા નર્તકી હોવાને લીધે તેની અસર હેઠળ સ્વેચ્છાએજ તપસ્વી જીવન પસંદ કરી લીધું, અને સામે પગલે ચાલીને પોતાના સાવકા ભાઇ કર્ણદેવને રાજ્યના સિંહાસન ઉપર બેસાડયો.

આ બનાવમાં નર્તકી ચૌલાદેવી અને તેના ભીષ્મ જેવા ત્યાગીપુત્ર ક્ષેમરાજની આ સત્યકથા, એજ ગુજરાતના ઇતિહાસની સાચી માતા છે. ચૌલાદેવીની સાથોસાથજ કર્ણદેવની ઇતિહાસગાથા શરૂ થઇ જે લાંબા સમય સુધી પ્રભાવશાળી રહી.

અને ઇતિહાસની કેડીએ ચાલતાં ચાલતાં આપણે મીનળદેવી પાસે આવીને થોભી જવું પડશે.

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 286 of 358
Page 16 of 48

https://archive.org/details/bk191/page/n288/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-10 & 11 -Jagruti

realpatidar.com

મીનળદેવી ગુર્જર ઇતિહાસનું એક આગવું અને જાજરમાન પાત્ર છે. તે ગુજરાતી નારીની માત્ર ગૌરવગાથા જ નહીં મહત્વાકાંક્ષી ગાથા પણ છે.

ઇતિહાસકારો કહે છે કે મીનળદેવીનું મુળ નામ 'મયણુલ્લા' હતું અને કર્ણાટક (જૂના મૈસુર) પ્રાંતમાં આવેલા ચંદ્રપુરના કદંબરાજા જયકેસની પુત્રી હતી પરતું તે રાજા કર્ણદેવના રૂપ અને ગુણથી પ્રભાવિત થઇને કર્ણાટકથી અણહીલપુર પાટણ સુધી આવી પહોંચી હતી અને પોતાના વ્યકિતત્વના પ્રભાવથી રાજા કર્ણદેવને પરણી હતી.

એવી લોક વાયકા છે કે મયણુલ્લા ઉર્ફે મીનળદેવીએ સોમનાથનો યાત્રા વેરો દૂર કરાવવા માટે ગુજરાતના રાજા કર્ણદેવને પરણવાનો નિર્ણય કર્યો પણ તે સ્વરૂપવાન નહિ હોવાથી કર્ણદેવે તેના પિતાની માગણીનો અસ્વીકાર કર્યો. તેના જવાબમાં પડકાર સ્વીકારી લઇ મીનળ જાતે પાટણ આવી પણ તેને પ્રત્યક્ષ નિહાળીને તો કર્ણદેવે વધુ વિમુખતા બતાવી. આથી અત્યંત હતાશ બનેલી રાજકુમારી મીનળે અગ્નિપ્રવેશ કરવાનું નકકી કર્યું. તેના આ નિર્ણય ની પાછળ રાજમાતા ઉદયમતીનો પણ સબળ હાથ હતો.

ગુજરાતી નારીનું ખમીર તો જુઓ કે અગ્નિપ્રવેશ માટે તત્પર થયેલી મીનળ સાથે રાજમાતા ઉદયમતી પણ તૈયાર થયા અને આ વિષમ પરિસ્થિતિ નિવારવા માટે કર્ણદેવને મીનળ સાથે લગ્ન કરવાની ફરજ પડી.

પરંતુ રાજા માત્ર ફરજવશ થઇ પરણેલ હોવાથી પોતાની આ પરણેતર સાથે સંસાર માંડવાની પરવા સરખીયે ન કરી અને આ ઉપેક્ષામાંથી જ રાજકુમારી મયણલ્લા મહારાણી મીનળદેવી બની અને રાજમાતા તરીકે પંકાઇ.

તે સમયના રાજ્યના મહા અમાત્ય મુંજાલને કારણે મીનળદેવીનું મહત્વ વધ્યું એટલુ જ નહિ, તે સમયે ખેલાયેલી રાજકીય રમતો અને સોદાબાજીમાં મીનળદેવી પોતાના કાર્યને પરિણામે માત્ર રાજાની માનીતી જ નહીં પણ એક અનિવાર્ય સલાહકાર બની રહી. આ એજ મીનળદેવી પાછળથી ગુજરાતના ઇતિહાસને સ્થિર કરનાર રાજા જયસિંહની માતા બનીને જ રહી.

ગોવાની આ રાજકુમારી મીનળનું લગ્ન ઇ. સ. ૧૦૭૦ ના અરસામાં થયું હોવાનું માનવામાં આવે છે. બસ ત્યારથીજ ગુજરાતની નારીઓની ભવ્ય યશગાથાઓની હારમાળા શરૂ થઇ. રાજમાતા મીનળનો પુત્ર જયસિંહ સોલંકી વંશનો મહાન પ્રતાપી રાજા બન્યો (ઈ. સ. ૧૦૯૪–૧૧૪૨) મીનળનો પ્રભાવ જેમ પતિ ઉપર હતો, તેમ પુત્ર ઉપર—

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 287 of 358
Page 17 of 48

https://archive.org/details/bk191/page/n289/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-10 & 11 -Jagruti

realpatidar.com

પણ હતા જ ! મીનળદેવી એક કુશળ રાજકર્તા તરીકે પણ વખણાય છે તેના ન્યાયના ઉત્તમ નમુનારૂપે ધોળકાનું મલાવ તળાવ આજે પણ જેમની તેમ હાલતમાં સાક્ષી પૂરી રહ્યું છે.

ગુર્જર નારીઓને જો તમે યાદ કરવા બેસો તો મીનળની જેમ રાણકદેવી પણ અચૂક યાદ આવશે રાણકદેવીની કથા તો દરેક ગુજરાતીને કંઠસ્થ હશે જ તાજેતરમાં ગુજરાતી ફિલ્મ 'રાણકદેવી 'એ ગુજરાતમાં જે ધૂમ મચાવી દીધી છે. તે હકીકત જ રાણકની લોકપ્રિયતા સિદ્ધ કરે છે.

આમ છતાં, રાણકદેવીની કથાને ટૂંકમાં જોઇ લઇએ જૂનાગઢના રાજા રાનવઘણને એક યુદ્ધમાં સિદ્ધરાજ જયસિંહે ભયંકર હાર ખવરાવી આનાથી રાનવઘણને એવું હાડોહાડ અપમાન વ્યાપી ગયુ કે તેણે પાટણનો દરવાજો તોડવાનાં પ્રતિજ્ઞા લીધી. રાનવઘણ જાતે તો પોતાના જન્મારામાં એ પ્રતિજ્ઞા પૂરી ન કરી શકયો, પણ તેના પુત્ર રાખેંગારે પિતાની પ્રતિજ્ઞા પુર્ણ કરી અને પાટણનો દરવાજો તોડયો માત્ર દરવાજો તોડીને જ સંતોષ નહીં માનતા, તેણે સિદ્ધરાજ જયસિંહની કીર્તિ તથા મહત્વાકાંક્ષાના કાંગરા પણ ખેરવી નાંખ્યા. વળી સિદ્ધરાજ જેને પરણવાનો મનસુબો રાખતો હતો, તે રાણકદેવીને રાખેંગાર ઉપાડી ગયો આથી સિદ્ધરાજને હાડોહાડ અગ્નિ વ્યાપી ગયો, અને તેણે મોટા લાવલશ્કર સાથે જૂનાગઢ ઉપર ચઢાઇ કરી. એક નારી રાણકને માટે બાર વર્ષ સુધી શંકર ફરતો ઘેરો ઘાલ્યો છેવટે રાખેંગારે કેસરિયા કર્યા અને તેણે શૌર્યભેર શહાદત વહોરી લીધી. રાખેંગારના જતાં રાણકદેવી કેદ પકડાઇ, તેને પકડીને પાટણ લઇ જવામાં આવી પણ રાણક જેનુ નામ ! જીવતાં સુધી એ ભવ ન જ કર્યા વીર પતિની એ વીરાંગના માર્ગમાં વઢવાણ મુકામે જ સતી થઈ.

"ઉચો ગઢ ગીરનાર વાદળથી વાતું કરે...ની અમર કથા જ રાણકના અપાર સ્નેહ અને પ્રેમની વાતો વર્ષોથી વાદળો સાથે કર્યા કરે છે.

રાણકે જેમ ગુર્જર નારીને રોનક આપી છે, તેમ રૂપસુંદરીએ ગરવી ગુજરાતણને રૂપ, ગુણ, સૌંદર્ય અને પ્રતિભાવાન પુત્રની દુર્લભ ભેટ આપી છે

રૂપસુંદરી કોઇ મહાન પ્રેમિકા કે મહારાણી તરીકે પ્રસિદ્ધ થઇ નથી. પરંતુ એક આદર્શ અને દઢપ્રતિજ્ઞા નિભાવવામાટે તે એક ગુર્જર માતા તરીકે આકરી કસોટીમાંથી પાર ઉતરી છે.

ગુજરાતના ચાવડાવંશના રાજા જયશિખરીની તે રાણી હતી કાન્યકુબ્જ દેશના ચાલુકય રાજા ભુવડે પંચાસર ઉપર ચઢાઇ કરી, ખુનખાર લડાઇ જામી અંતે ભુવડની સેનાએ કિલ્લો તોડતાં જયશિખરીની હાર નક્કી જ હતી અને તે સમયે રાણી રૂપસુંદરી સગર્ભા હતી

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n290/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-10 & 11 -Jagruti

realpatidar.com

ભવિષ્યમાં પોતાનો વંશજ રાજય પાછું મેળવે તે હેતુને લક્ષમાં લઇને, રાણીને સહીસલામત સ્થળે લઈ જવાનુ કાર્ય જયશિખરીએ રાણીના જ એક ભાઈ સુરપાલને સોંપ્યું.

એક તરફ બહેનને લઇને ભાઇ શહેરમાંથી રવાના થયો, તો બીજી તરફ તેજ સમયે મરણિયા જંગમાં જયશિખરી વીરગતિ પામ્યો.

ત્યારબાદ, જંગલમાં ભીલોની વચ્ચે રહેતાં રહેતાં રાણીરૂપ સુંદરીએ વનરાજ નામના પુત્રને જન્મ આપ્યો.

"પોઢો પોઢો પારણિયે, મારા બાલુડા વનરાજ" જેવાં હાલરડાં ગાઇને માતાએ પોતાના પુત્રને અપાર સ્નેહની સાથો સાથ જ વીરરસનું પણ એવી રીતે પાન કરાવ્યું કે માત્ર ૧૪ વર્ષની બાળવયે જ વનરાજ રાજનીતિ તથા યુધ્ધનીતિમાં નિપુણ થઇને પિતાનુ ગયેલું રાજ્ય પાછું મેળવવા થનગની ઉઠયો અને ઘણીજ નાની વયમાં સ્વ-પરાક્રમે પિતાનું રાજ્ય પાછું મેળવી લીધું. ચાવડા વંશના ઉદયની સાથે જ ગુજરાતના ઇતિહાસનો પણ ઉદય થયો અને તેનો યશ જાય છે ગરવી ગુર્જરાતણ અને વીરમાતા રૂપ સુંદરીને.

અહીં મૂળ નોંધપાત્ર હકીકત જ આ છે. ગુજરાતને ભૂતકાળમાં પણ નારી-ઓએ જ જાગૃત કર્યું છે અને એ જાગૃતિમાં પ્રેમિકાઓ કરતાં "માતા" અને "ભગિની" સ્વરૂપે અભુતપૂર્વ ફાળો આપ્યો છે.

સુભદ્રાએ બહેન તરીકે શ્રીકૃષ્ણને પ્રેરણા આપી તો મીનળ અને રૂપ-સુંદરીએ માતા તરીકે પોતાના પુત્રોને પરાક્રમી બનાવ્યા.

ટૂંકમાં કહું તો ગુર્જર નારીએ શરૂઆતના તબક્કાથી પુરુષોના પુરુષાતનને ઘડયું છે, પુત્રોને તેજસ્વી બનાવ્યા છે. નિર્માલ્યતાને તો દુર જ રાખી છે અને આવી પડેલી ગમે તેવી વિકટ પરિસ્થિતિને પડકાર સમજીને હલ કરી છે.

ગુરુ ગોવિંદસિંહે ધર્મના રક્ષણ ખાતર પોતાના બન્ને પુત્રોને ભીંતમાં ચણાઇ જતા જોયા હતા. ધર્મ ખાતર આ એક મહાન બલિદાન હતુ પણ ગુજરાતણ શું તેનાથી ઓછી ઉતરે ?

રાણકે પોતાના બન્ને કુમળા ફુલ જેવા કિશોરોને સિધ્ધરાજની તલવાર સમક્ષ ધરી દીધા હતા એટલું જ નહીં જયારે બન્ને બાળકો પર સિધ્ધરાજની તલવાર ફરી રહી હતી ત્યારે એ વિરાંગનાનો આદેશ હતો, 'રડશો નહી મારાં પ્યારાં બાળ ! આંસુ સાથે આપેલું બલિદાન એળે જાય છે.'

ગરવી ગુજરાતણની આજ મહાન વિષમતા છે. ત્યાગ પણ કેવો નિર્ધાર સાથેનો ! અને બલિદાન હસતા મુખે !

"વ્હાલા વાંચકો ! ગુજરાતની નારી વિશે ઇતિહાસો અને પુરાણો ખૂંદવા બેસીએ તો તેના વિશે ઘણું બધું લખી શકાય, પરંતુ એટલી બધી સમર્થતા મારામાં કયાંથી ? શકય હતી તેટલી ઉપર છલ્લી માહિતીને સંકલિત કરી

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 289 of 358
Page 19 of 48

https://archive.org/details/bk191/page/n291/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-10 & 11 -Jagruti

realpatidar.com

'ગરવી ગુજરાતણ' ને ન્યાય આપવા નો નમ્ર પ્રયાસ કર્યો છે, આમ છતાં તેમાં જો કોઇ ત્રુટીઓ રહી ગઇ હોય તો તેને ક્ષમ્ય ગણવા વિનંતિ છે.

'ઇતિહાસો અને પુરાણો' માં છેલ્લા ત્રણ હપ્તાથી ગુજરાતી નારીને જોયા પછી આવતા અંકે તેની ભાવિ વિકાસ યાત્રા તરફ નજર માંડીશું.

* પ્રાર્થના

માનવજાતના એક મહાન વિજયની એ પૂર્વ ઘડી હતી. અમેરિકા માનવયુકત અવકાશયાન ઉડાડવાની બધી જ તૈયારીઓ કરી ચૂકયું હતું. એ આખા આયોજન ની ધરી જેવા ડૉ. વર્નર અવકાશ યાત્રાની છેલ્લી તૈયારીઓ કરી થોડો આરામ કરવા માટે ઘેર આવ્યા હતા ત્યાંથી પાછા ફરતાં વિદાય લેતી વખતે એમને પત્નીને માત્ર એકજ શબ્દ કહ્યો.

અવકાશ યુગના આ માંધાતા વૈજ્ઞાનિકે જે એક જ શબ્દ કહ્યો હશે એનું કાંઇક મૂલ્ય તો હશેને ? વિશ્વના મહાનતમ વૈજ્ઞાનિકોમાં પણ શિખરસ્થ ગણાયેલાએ ડૉ. વર્નરને કયો એક જ શબ્દ બોલવાનું યોગ્ય લાગ્યું હશે ?

એ શબ્દ હતો 'પ્રાર્થના.' કદાચ આજ શબ્દ બોલવાનું એમને યોગ્ય નહીં, અનિવાર્ય લાગ્યુ હશે બુદ્ધિની આટલી ગણતરીઓ ને અબજો રૂપિયાના ખર્ચને અંતે પણ આ જબ્બર કાર્યક્રમની સફળતા માટે એ વૈજ્ઞાનિકને એક જ બળ સહુથી વધારે ઉપયોગી લાગ્યું :

પ્રાર્થના...પ્રાર્થના...પ્રાર્થના. !

ઘંટીનાં પડ

જનકલ્યાણમાંથી સાભાર

કાશીની બાજુના એક નાના ગામ મગહરમાં થઇને એકવાર ભકત કબીર પોતાના થોડા શિષ્યો સાથે પસાર થઈ રહ્યા હતા. ત્યાં રસ્તા ઉપર આવેલા ઘરની ઓસરીમાં એક બાઇ અનાજ દળી રહી હતી. ઘંટી ફર્યે જતી હતી. આ દૃશ્ય જોઇ કબીરે પોક મૂકીને રડવા માંડયું. પછી ખડખડાટ હસવા માંડયું

શિષ્યોએ રડવાનું કારણ પૂછતાં કબીરે ડૂસકાં ખાતાં આ દુહો લલકાર્યો :

'ચલતી ચકકી દેખ કર, દિયા કબીરા રોય. દો. પટલકે બીચલી સાબિત બચા નકોય.'

શિષ્યોએ હસવાનું કારણ પૂછ્યું તો ખડખડાટ હસીને આ દોહો લલકાર્યો :

"આટા પીછે જો રહા,
પીસ ગયા સબ કોય.
ખૂંટ પકડકે જો રહા,
પાસ સકા નહિ કોય.'

આ ખૂંટ, આ કેન્દ્ર, આ રીતના, આ પરમાત્મતત્વને પકડવા આપણે તત્પર થવાનું છે. એટલું આવડશે તો એ તો શું પણ બારસો પડિયાં પણ આપણો વાંકો વાળ નહીં કરી શકે.

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 290 of 358
Page 20 of 48

https://archive.org/details/bk191/page/n292/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-10 & 11 -Jagruti

realpatidar.com

"બધું કોણ યાદ રાખે ! એક એક ગુણ બસ છે."

સંપાદક—કાન્તિલાલ ડી. પટેલ
ઉવારસદ

	વસ્તુનું નામ	ઉત્તમ ગુણ
(૧	ડોડી કે ખરખોડી	આંખનું તેજ વધારનાર.
(૨)	તાંદળજો	મૂળ વાટીને પીવાથી લોહીવા માટે છે. રોજ ભાજી ખાવાથી વાળ નવા આવે છે.
(૩)	બથવાની ભાજી	હરસવાળા માટે ઉપયોગી છે.
(૪)	ચીલ અને બપવો	આ બન્ને ભાજી હૃદયરોગી માટે સારી છે.
(૫)	મેથીની ભાજી	વાયુશામક છે.
(૬)	પોઇ	વીર્યવર્ધક
(૭)	સરસવના પાનની ભાજી	જઠરાગ્નિ વધારે છે.
(૮)	સુવાની ભાજી	હરસવાળા અને અતિસારવાળા માટે ઉ. છે.
(૯)	લુણીની ભાજી	જઠરાગ્નિ વધારે છે.
(૧૦)	કારેલાં	વાયુનાશક ખરાં પણ લોહીનાં રોગ કરે.
(૧૧)	કંકોડા–કંટોલા	કંઇક અંશે ત્રિદોષ શામક ખરાં.
(૧૨)	શિયાળાનું ગલકું	તાવને હણે વરસાદનું પાણી પીધેલ ગલકું તાવ કરે.
(૧૩)	પરવળ	ત્રણે દોષ હણે છે, તાવમાં હિતકર છે.
(૧૪)	કાળાં રીંગણ	ઊંઘ લાવનાર છે. તેને ભઠામાં શેકી ઓળો કરી ઠંડા થયા પછી મધ નાંખીને ખાવાં.
(૧૫)	સુરણ	જઠરાગ્નિ પ્રદિપી કરનાર અને હરસ મટાડનાર છે.
(૧૬)	રતાળુ	વીર્યવર્ધક છે.
(૧૭)	ડુંગળી	ઘીમાં શાક બનાવીને ખાવાથી તે વીર્યવર્ધક છે
(૧૮)	લસણ	શરદી મટાડે અને વાયુ મટાડે છે.
(૧૯)	મૂળા	કૂણા મૂળા જઠરાગ્નિ પ્રદીપ્ત કરનાર અને હર્ષ - મટાડનાર છે.
(૨૦)	ચોખાનું ઓસામણ	પેશાબના રોગીઓ અને પથરીવાળા માટે હિતકર છે.

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 291 of 358
Page 21 of 48

https://archive.org/details/bk191/page/n293/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-10 & 11 -Jagruti

realpatidar.com

જાગૃતિ

કાન્તિ પટેલ
હુંવરવાડા

જાગૃતિ માસિક સેવા કરે છે,'
ગંભીર ગુણી જનના લેખોથી,
બની બનાવી વાતો લખીને,
રસ્તા ભૂલ્યા હુઆ ભાઇઓને,
સર્વે મર્મ હું સફળ ઇચ્છું છું,
ખીલે ખીલાવે અર્પે જાગૃતિ,
ઇચ્છતા હો જો કોમ ઉન્નતી,
નર નારી સૌ મળી અપનાવો,

પટેલ જ્ઞાતિની અપરંપાર.
દર્શાવે છે સરસ વિચાર.
લાવે છે કોમમાં ચેતનતા.
બતાવે છે ઠીક ઠીક રસ્તા.
બઢતી હો તેની સદા સદા
કરે કોમની સેવા સદૈવ.
મંગાવો તો તમે જાગૃતિ.
કાન્તિલાલ એવી વિનંતી કરે.

બાર માસનાં નામ

કાન્તિલાલ જોઈતાભાઈ પટેલ
મુ. પો. હુધરવાડા તા. મોડાસા જિ. સા કાં

ગુજરાતી	અંગ્રેજી	ઉર્દુ	પારસી
કારતક	જાન્યુઆરી	મોહરમ	ફરવરદિન
માગસર	ફેબ્રુઆરી	સફર	અરદીબેહેસ્ત
પોષ	માર્ચ	રવિઉલ અવાલ	ખોરદાદ
મહા	એપ્રિલ	રવિઉલ આખર	તીર
ફાગણ	મે	જમાદિઉલ અવ્વલ	અમરદાદ
ચૈત્ર	જૂન	જમાદિઉલ આખર	શહેરેવર
વૈશાખ	જૂલાઇ	રજજબ	મેહેર
જેઠ	ઓગસ્ટ	સાઅબાન	આવાં
અષાઢ	સપ્ટેમ્બર	રમજાન	આદર
શ્રાવણ	ઓકટોમ્બર	સવ્વાલ	દેહે
ભાદરવો	નવેમ્બર	જિલકાદ	બહમન
આસો	ડીસેમ્બર	જિલહદ	સ્પંદારમદ

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 292 of 358
Page 22 of 48

realpatidar.com

realpatidar.com

realpatidar.com

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n296/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-10 & 11 -Jagruti

realpatidar.com

✻ કોલેજીયન રસાયણશાસ્રની દ્રષ્ટિએ....

અંબાલાલ જી. પટેલ અજુપુરા (ડાકોર)

જુદા જુદા રસાયણ શાસ્ત્રીઓએ શોધેલા તત્વોનો અભ્યાસ કરતાં હાલ એક નવું તત્વ મળી આવ્યું છે અને તે છે " કોલેજીયન "

કોલેજીયનનો રાસાયણિક દ્રષ્ટિએ અભ્યાસ કરતાં નીચેની માહિતી મળે છે

૧ સંજ્ઞા : Cg. ('Collegian' શબ્દ ઉપરથી)

૨ અણુ સુત્ર : Cgn જ્યાં 'n' એ એક કરતાં મોટી સંખ્યા છે, કારણ કે કોલેજીયન એકની સંખ્યામાં ભાગ્યેજ પ્રાપ્ત થાય છે. મોટે ભાગે તે બે કે વધુ સંખ્યામાંજ પ્રાપ્ત થાય છે.

૩ પરમાણુંભાર : ૧૭ (કારણ કે સામાન્ય રીતે ૧૭ વર્ષે તે કોલેજમાં જોડાય છે.)

૪ અણુંભાર : ૫૧ (કારણ કે સામાન્ય રીતે ૧૭ વર્ષની વયે તેનું વજન આટલું હોય છે.

૫ ઇતિહાસ : પહેલાં જ્યારે કોલેજની સ્થાપના થઈ ન હતી ત્યારે અત્યારની જેમ તેનું પ્રમાણ વાતાવરણમાં વિશેષ ન હતું. અંગ્રેજ રસાયણ શાસ્ત્રીએ વિચાર્યું કે વિદ્યાર્થી બે ઘટકનો બનેલો છે જેમાંના એક ઘટકને તેઓએ હાઇસ્કૂલનો વિદ્યાર્થી કહ્યો છે અનેક પ્રયોગો બાદ તેઓને માલુમ પડયું કે બીજો ઘટક કોઇ અજાણી વસ્તુનો બનેલો છે. તે ઘટક કોલેજમાં પ્રાપ્ત થતો હોઇ (ભણતો હોય) તેને "કોલેજીયન" એવું નામ આપવામાં આવ્યુ.

૬ પ્રાપ્તિ સ્થાન : અન્ય તત્વો કરતાં ઉલ્ટો એવો આ તત્વનો ગુણ છે કે તે ખૂબજ સક્રિય હોવા છતાં મુકત અવસ્થામાં પ્રાપ્ત થાય છે. પરંતુ તેટલાજ પ્રમાણમાં તે હોટલો, થિયેટરો બાગબગીચા, તથા કેન્ટીન પાસે કે અંદર કે રમત ગમતના મેદાનમાં તે વધુ મુકત અવસ્થામાં મળી આવે છે. ગ્રંથાલય (લાયબ્રેરી)

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n297/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-10 & 11 -Jagruti

realpatidar.com

તથા ગર્લ્સરૂમ એ બન્ને સ્થળોએથી પણ થોડા પ્રમાણમાં મળી આવે છે.

૭ બનાવવાની રીત :

અ ઔદ્યોગિક રીત : સાધારણ રીતે કોલેજીયન હાઇસ્કૂલમાં ઉત્પન્ન કરવામાં આવે છે. કોલેજ પ્રત્યેના આકર્ષણ અને અભ્યાસ વધારવાની આશાના દ્રાવણમાં હાઇસ્કુલના વિદ્યાર્થી મિશ્ર કરો. બંધ ઓરડામાં સૂર્ય તેમજ અભ્યાસના તાપ વડે ઉંચા ઉષ્ણતામાને ગરમ કરતાં માર્ચ અથવા ઓકટોબર મહિનામાં ભવિષ્યના શકય કોલેજીયનો અશુધ્ધ અવસ્થામાં પ્રાપ્ત થાય છે. આ રીતે અશુધ્ધ અવસ્થામાં મળેલા કોલેજીયનોને પ્રવેશપત્રો ભરાવી જૂન માસમાં મોટા પ્રમાણમાં શુધ્ધ કોલેજીયનોને ઉત્પન્ન કરવામાં આવે છે. આ પ્રમાણે મળતા કોલેજીયનો ૮૦ % શુધ્ધ હોય છે.

૮ શુધ્ધિકરણ : ઉપર દર્શાવ્યા પ્રમાણે ઉત્પન્ન થતા, કોલેજીયનો સંપૂર્ણ શુધ્ધ હોતો નથી (કારણ કે હજુ કોલેજ જીવનનો અનુભવ હોતો નથી) તેમાંથી શુધ્ધ કોલેજીયન મેળવવા માટે નિયમિત રીતે ૧૦ દિવસ સુધી અભ્યાસ રૂપી બર્નર ઉપર ૧૧ થી ૫-૩૦ એ પ્રમાણે સામાન્ય ઉષ્ણતામાને ગરમ કરતાં ૨૦ % જેટલી રહેલી કોલેજ પ્રતિના આકર્ષણની અશુધ્ધિ દૂર થાય છે અને તે ૧૦૦% શુદ્ધ અવસ્થામાં પ્રાપ્ત થાય છે.

બ પ્રાયોગિક રીત :- કોઈવાર S. S. C.ના પ્રમાણ પત્રો મેળવીને " કોલેજીયન " મેળવી શકાય છે પરંતુ આ પ્રયોગ ઘણોજ ખર્ચાળ છે, ભયપ્રદ અને મુશ્કેલ હોય, આ રીતના ઉપયોગ હાલ થતો નથી

(જ) ગુણ ધર્મો :- (અ) ભૌતિક ગુણ ધર્મો :-

૧. તે સામાન્ય રીતે ઈસ્ત્રીવાળા કપડાંમાં શોભતું ઘન તત્વ છે.
૨. તેને ગુરૂત્વાકર્ષણનો નિયમ લાગુ પાડી શકાય છે.
૩. કોઇ જગ્યાએ એક કોલેજીયન હોયતો ત્યાં થોડાજ સમયમાં કોલેજીયનોનું મોટું ટોળું જોવા મળે છે.

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n298/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-10 & 11 -Jagruti

realpatidar.com રાસાયણિક ગુણધર્મો :-

(૧) ભણવાનું ન હોય તેવા પદાર્થોમાં ૯૦% દ્રાવ્ય છે.
(૨) પૈસાની હાજરીમાં તેની દ્રાવ્યતા વધી જાય છે. તેમાં સંપૂર્ણ દ્રાવ્ય બને છે.
(૩) ગરમ કરતાં "No Mood" રૂપે ઉર્ધ્વપાતન થાય છે.

૧૦ પ્રક્રિયા :- ઉંચા ઉષ્ણતામાને ગરમ કરેલા અને પૈસાથી ભરેલા ખીસ્સાવાળા કોલેજીયનને હોટેલ યા થિયેટરના એક બારણેથી દાખલ કરવામાં આવે અને બીજા બારણામાંથી કાઢી લેવામાં આવે તો તે ખાલી ખીસ્સેજ બહાર નીકળે છે. સમ ઘટકતાનો ગુણ ધરાવે છે. એટલે કે 'Cgn' અણુસૂત્ર ધરાવતા બે પ્રકારના કોલેજીયન અસ્તીત્વ ધરાવે છે. જેમાંનો એક પ્રકાર અભ્યાસ તરફ અને બીજા આવારા પ્રવૃત્તિ તરફ વધારે આકર્ષાય છે જો કે ચલરૂપકતા કરતાં જુદીજ ઘટના છે.

૧૧ ઉપયોગ :-
૧ સાધારણ રીતે ભવિષ્યમાં નોકરી કરવા
૨ રાજ્યદ્વારી પક્ષો તેમની પાસે હડતાલો પડાવી પોતાનું કાર્ય કરવામાં તેનો ઉપયોગ કરે છે.
૩ રાજકીય નેતા ઉત્પન્ન કરવામાં
૪ કન્યાના મા–બાપ અથવા વાલીઓ પરથી બોજો હળવો કરવામાં ઉપયોગી બને છે.
૫ બીડી, સીગરેટ, પાન, સિનેમાઓ, રેસ્ટોરાં તથા દરજીઓનાં ધંધા ઉદ્યોગને સારૂ પ્રોત્સાહન આપવામાં
૬ "ફેશન પ્રચલિત કરવાનું શ્રેષ્ઠ માધ્યમ છે.

આમ આ તત્વ સામાજિક તેમજ રાસાયણિક (ઉભયગુણી) એમ બન્ને રીતે ખૂબજ ઉપયોગી છે.

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 297 of 358 Page 27 of 48
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n299/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-10 & 11 -Jagruti

realpatidar.com

રાગ *

દયારામ કરશન
કોટડા (જડોદર)

હે ભારત માતા.

અઠ્ઠાવીસ વર્ષ આજે આપના

અંગ્રેજ આવ્યાને મુસ્લીમ આવ્યા.

ગાંધીએ આઝાદ કર્યા આપને

નેહરુ આવ્યાને શાસ્ત્રી આવ્યા.

આઝાદ ભારતના અમે ઘડવૈયા

અમર આજે તારું નામ છે.

અમર આજે તારું નામ છે.

પંદર ઓગસ્ટે થયાં એ પુરાં રે—ભારત

હાંકી કાઢયાં સરહદની પેલે પાર રે—ભારત

વલ્લભભાઈએ તોડયું રાજાસાઈ રે—ભારત

આજે આવ્યાં ઇન્દીરા તણાં માન રે—ભારત

દેશું દેશું દેહ તણાં બલીદાન રે—ભારત

—સમાપ્ત—

ગુંજન *

પટેલ જયંતલાલ દેવજી ભાવાણી
(કચ્છ. કુરબઇ)

દૂર પૂર્વની ક્ષિતિજે,

સૂર્ય ઉગ્યો અંબરે,

ખીલતાં પુષ્પો ઉપવને

ભ્રમરો ગુંજતા કુસુમે,

પક્ષીઓ કલબલતાં ઉપવને,

ભરી દેતાં સભર જીવનને,

દીપો પ્રગટાવ્યા દેવબાળાએ,

નિહાળી સર્જનહારની કળાને,

રંગો પથરાયા ઉષાનાં !

અજવાળાં રેલાયાં કિરણોનાં !

પ્રસરતી મધુર સુવાસના !

મીઠાં ગુંજનો ગાનનાં !

ગાતાં મધુર ગીતો આનંદનાં !

ઉલ્લાસમયી કુસુમો વસંતનાં !

જાણે બિંદુ ફુલો પર ઝાકળનાં !

ઉર્મિ પૂરો વહેતાં હૃદયે જયંતનાં !

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 298 of 358
Page 28 of 48

https://archive.org/details/bk191/page/n300/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-10 & 11 -Jagruti

realpatidar.com

* દીપાવલી સંદેશ *

શ્રી હરિભાઇ ડી. પટેલ એડવોકેટ (વજેપુરાકંપા)

દીવાળી આવી, દીવાળી આવી, માંગલ્ય લાવી,
આપણ સૌના કાજ, નવો સંદેશ લાવી.
આબાદી લાવી, સાથોસાથ બરબાદી લાવી,
બને આબાદ જાગૃત માનવી, અન્ય બને બરબાદ.
કોઇ કરે ફટાકડાની જયમ નિજ જીવન બરબાદ,
કોઇ કરે કોડિયાંની જયમ નિજનું જીવન આબાદ.
સૌ કોઇની ખાતર સારી રાત રોશની અર્પે,
કોઇ ચિંતનમય આત્માને મહામૂલ સંદેશ અર્પે.
કે અન્યની ખાતર કરો અર્પણ જીવન તમ તણું,
એહ ફરજ કાજ જગ નમે તમ ચરણ ઘણું.
સૌ કોઇ એવી આત્મ પ્રતિજ્ઞા આજે જ કરે,
વિખ નિંદા, ક્રોધ. અરમૂ સૌ સમૂળાં છોડે.
પ્રવૃત્તિ, પ્રાર્થના, પ્રભુ સાથ દિલ જોડે,
એજ આશ હરિના દિલને કે પ્રેમમય સંબંધ ખોળે

માંગલ્ય પ્રભાતે વંદના....

હે દીવાળી દેવતા ! માગું માત્ર તુંજ પાસ,
અમ દીલડામાં ભરી દે સાચો જીવન પ્રકાશ.
હે કોડિયાં ! કાં કરે તુંજ અર્પણ દેહ અન્યનો કાજ,
મને પણ અર્પણ કરવા સાચા આશિષ આપ
એજ આશ કે ભૂલ ભરેલા અંધ માનવીને,
નવલા પ્રભાતે જગાડ, સાચા માનવ મૂલ્યને.

* ખરૂં મૂલ્ય

ભારતમાં અને તેમાંય ગુજરાતમાં દીવાળીનું મહત્વ ઘણું બધુ રહેલું છે. દીવાળી એ એક અનેરૂં પર્વ છે. વર્ષ દરમ્યાન મેલાઘેલાં થયેલાં ઘર આંગણાં સાફ કરવામાં આવે છે. ઘરની દીવાલો પર નવા સુશોભિત રંગ તેમજ અન્ય રીતે

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n301/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-10 & 11 -Jagruti

realpatidar.com ભર્યું વાતાવરણ ઉભું કરવામાં આવે છે. ઘરનાં આંગણાંવાળી ચોખીને સાફ, સ્વચ્છ, સુઘડ કરાય છે. દીવાળીનું પર્વ જેમજેમ નજીક આવતું જાય છે. તેમ તેમ સુશોભીતતા અને સુઘડતા દરેક જગ્યાએ ઉડીને નજરે પડે છે. ધનતેરસ કાળીચૌદસ, દીવાળી અને બેસતા વર્ષની શુભ વહેલી સવારે કોડિયાના દિવાથી કે મીણબતીથી કે વિજળી થકી રોશનીથી જ્યાં જુવો ત્યાં પ્રકાશ પ્રકાશ અને પ્રકાશ જ વેરાય છે. ક્યાંય અંધકારના ઓખા નિહાળવા નહીં સાંપડે...

પરંતુ આ માત્ર પ્રકાશ, સુશોભન, સુઘડતા, સ્વચ્છતા તે નિર્જીવ વસ્તુઓ પૂરતુ તેમજ બાહ્ય દેખાવ પૂરતું જ રહે છે. તે માનવીના આત્મા સુધી, મનસુધી, હૈયાંની ઉર્મિઓ સુધી પહોંચી શકતાં નથી જે આપણુ સૌના માટે દુઃખદ છે જો માનવી ઘર અને આંગણાની જેમ મન, દીલ અને આત્માનું શુદ્ધિકરણ કરે તો વિષ, ઇર્ષા, દ્વેષ, વેરભાવ વગેરેને વર્ષનાં અંતની સાથે અંત આણીને નવા વર્ષથી નવાજ પ્રેમમય સંબંધોનો પ્રકાશ સૌ પોત પોતાના દીલમાં, આત્મામાં પ્રગટાવે તો......

જેમ સારાએ નગરમાં ગામમાં રોશનીજ અને સુઘડતા જ જોવા મળે છે. એમ અન્યાય પ્રત્યે ધિક્કાર, વ્યભિચાર, ભ્રષ્ટાચાર, અહંકાર, ધર્મના કારણે ધીંગાણાં વગેરેને તે પ્રકાશ રૂપી તેજમાં તે અંધકારરૂપી મહાન કારમા રાક્ષસને નિર્મૂળ કરીને દરેક ગામમાં નગરોમાં ઘરોમાં સદ્ગુણ રૂપી રોશની પ્રકાશી ઉઠેતો...

એવું બળ પેટાવજો *

હે મારા પ્રભુ !

અંતરના ઊંડાણમાં રહેલી મારી સકળ ક્ષુદ્રતાને દૃઢ બળથી છેદી નાખજો. સુખની સાથે એવું બળ આપજો કે સુખને કરી દઉં. દુઃખ સમયે મને એવું બળ આપજો કે દુઃખ પોતે જ મુખ પર શાંત સ્મિત ફરકાવીને પોતાની જ ઉપેક્ષા કરી શકે. મારી ભકિતને એવું બળ આપજો કે તે કર્મમાં ફલિત થાંય અને પ્રીતિ પુણ્ય રૂપમાં પ્રફુલ્લે. મને એવું બળ આપજો કે જેથી નિર્બળને ક્ષુદ્રજનોને હીન ન સમજું અને સબળને ચરણે શિર ન ઝુકાવું.

મને એવું બળ આપજો કે જેથી હું મારા ચિત્તને તુચ્છતાથી પર એ ટાંકી રાખી શકું. મને એવું બળ આપજો કે જેથી તમારે ચરણે શિર ઢાળીને હું પોતાને અહર્નિશ સ્થિર રાખી શકું.

કવિવર રવીન્દ્રનાથ ટાગોર

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 300 of 358 Page 30 of 48
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n302/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-10 & 11 -Jagruti

realpatidar.com

સમાચાર દર્શન

શ્રી પાટીદાર મહિલા મંડલ, જબલપુર.

શ્રી પાટીદાર મહિલા મંડળ જબલપુરની સામાન્ય સભા શુક્રવાર તા. ૩-૧૦-૭૫ ના દિવસે પાટીદાર સમાજ ભવનમાં યોજવામાં આવી હતી,

વર્ષના અહેવાલની સાથે નવા વર્ષ માટે કારોબારી સમિતિની વરણી કરવા માં આવી છે.

પ્રમુખ	શ્રીમતિ	ભાનુબેન મોહનભાઇ	એસ. એસ. સી.
ઉપપ્રમુખ	,,	તુલસીબેન મગનભાઇ	,,
,,	,,	પાર્વતીબેન ખીમજીભાઇ	,,
મંત્રી	કુમારી	દમયંતીબેન રામજીભાઇ	બી. એસ. સી.
સહમંત્રી	શ્રીમતિ	લક્ષ્મીબેન દયારામભાઇ	૯ ધોરણ
,,	,,	મંગળાબેન વીરેન્દ્રભાઇ	૬ ધોરણ
ખજાનચી	,,	શાન્તાબેન નાનજીભાઇ	૫ ધોરણ
સભ્ય	,,	ગંગાબેન ગોપાલભાઇ	૩ ધોરણ
,,	,,	ગોદાવરીબેન દીપકભાઇ	૬ ધોરણ
,,	,,	તુલસીબેન કેશવભાઈ	૩ ધોરણ
,,	કુમારી	રતનબેન મણીભાઇ	બી. એ.
સલાહકાર	શ્રીમતિ	ચંપાબેન કાન્તિભાઇ	૫ ધોરણ
,,	,,	શાન્તાબેન મગનભાઇ	

મંડળ ને સંબોધિત કરતાં શ્રીમતિ ભાનુબહેને કહેલ કે આજની સભાની હાજરી જોતાં મને ઘણો હર્ષ થાય છે. બહેનો જાગૃત થશે તો કેટલીક સમસ્યાઓ નો પોતેજ નિકાલ કરી શકશે કુ. રતનબેને સિકન્દ્રાબાદમાં થયેલ અખિલ ભારતીય યુવક સંઘની મીટીંગની આછી રૂપરેખા સમજાવી હતી.

અંતમાં સભા બરખાસ્ત કરવામાં આવી હતી.

દમયંતી પટેલ
મંત્રી
શ્રી પાટીદાર મહિલા મંડલ-જબલપુર

realpatidar.com
Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 301 of 358
Page 31 of 48

https://archive.org/details/bk191/page/n303/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-10 & 11 -Jagruti

realpatidar.com

શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર વિદ્યાર્થી મંડળ

અમદાવાદ

૧૯૭૫-૭૬ ની પ્રથમ સામાન્ય સભાની નોંધ

ઉપરોક્ત વિદ્યાર્થી મંડળની પ્રથમ સામાન્ય સભા તા. ૧૦-૮-૭૫ ના રોજ સાંજે ૪ વાગે ૧૫, કેપીટલ પાર્ક, નવરંગપુરા, અમદાવાદ ખાતે એડવોકેટ શ્રી રતિભાઇ કે. પટેલના નિવાસસ્થાને રાખવામાં આવી હતી.

સભાની શરૂઆતમાં મંડળના દરેક સભ્યોએ પોતાનો સંપૂર્ણ વ્યક્તિગત પરિચય આપ્યો હતો. ત્યારબાદ નવા વર્ષના હદ્દેદારોની નિમણુક અંગે પરસ્પર ચર્ચા વિચારણા કર્યા પછી સર્વાનુમતે. નીચેના ઉમેદવારોને ૧૯૭૫-૭૬ ના વર્ષ માટેના હોદ્દેદારો તરીકે જાહેર કરવામાં આવ્યા હતાં.

૧.	પ્રમુખ	શ્રી ચંદુભાઇ જે પટેલ B E. III	પુરષોતમપુરા
૨.	ઉપપ્રમુખ	શ્રી અમૃતભાઇ આર. પટેલ T. Y B. A.	રાજપુરકંપા
૩.	મંત્રી	શ્રી શામજીભાઇ આર. પટેલ B Com Ist. L L. B.	સાણંદ
૪.	સહમંત્રી	શ્રી શાંતિલાલ એલ. પટેલ S. Y. B A.	હસનપુરકંપા
૫.	ખજાનચી	શ્રી રણછોડ એન પટેલ T Y. B. Com.	એદલપુરાકંપા
૬.	પ્રવાસમંત્રીઓ	(૧) શ્રી ઘનશ્યામ વી. પટેલ T Y. B. A.	શરડીકંપા
		(૨) શ્રી દલપતભાઇ જે. પટેલ T. Y.B A.	ચણિયોકંપા

ઉપરાંત નીચેના સભ્યોની બનેલી સલાહકાર સમિતિની પણ જાહેરાત કરવામાં આવી હતી.

૧. શ્રી આર. કે. પટેલ Advocate
૨. શ્રી અમૃત આર. પટેલ M. B. B. S.
૩. શ્રી એચ. પી. પટેલ B. D. S.
૪. શ્રી વિઠ્ઠલ આર. પટેલ B. E. Civl
૫. શ્રી મણિલાલ કે. પટેલ C. A.

અંતમાં સભાનું કામકાજ પૂર્ણ થયા પછી મંડળના ગતવર્ષના પ્રમુખશ્રી અમૃતભાઇ આર. પટેલ તરફથી તમામ સભ્યો માટે અલ્પાહારનો પ્રોગ્રામ રાખવામાં આવેલ જે નોંધનીય હતો.

શામજીભાઈ પટેલ
મંત્રી

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 302 of 358
Page 32 of 48

https://archive.org/details/bk191/page/n304/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-10 & 11 -Jagruti

શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર વિદ્યાર્થી મંડળ, તલોદ

realpatidar.com

ઉપરોકત મંડળની એક મિટીંગ તારીખ ૪-૧૦-૭૫ ને શનિવારના રોજ શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સમાજ વાડીમાં મળી હતી જેમાં જૂના કારોબારી સભ્યોનાં રાજીનામાંનો સ્વીકાર કરવામાં આવ્યો અને નવી કારોબારીની સર્વાનુમતે રચના કરવામાં આવી.

(૧)	પ્રમુખ	નટવરભાઇ જે પટેલ T. Y. B A.	થવાદલાટ
(૨)	ઉપ-પ્રમુખ	ગંગારામ એ. પટેલ T. Y. B. Com	ટીંબાકંપા
(૩)	મંત્રી	ભાઇલાલ એમ પટેલ ,,	બિલેશ્વરકંપા
(૪)	સહમંત્રી	જયંતિલ લ આર. પટેલ ,,	જંત્રાલકંપા
(૫)	ખજાનચી	મનસુખલાલ એમ. પટેલ F. Y. B. A.	બિલેશ્વરકંપા
(૬)	સહખજાનચી	જયંતિલાલ કે. પટેલ Pre Com.	ઓરડીટીંબા
(૭)	પ્રવાસમંત્રી	રવિન્દ્રકુમાર એન. પટેલ ,,	રાયણુનોમાળ
(૮)	સહપ્રવાસમંત્રી	મોહનલાલ એન. પટેલ ,,	હરીપુરાકંપા
(૯)	ઓડીટર	દિનેશકુમાર એમ પટેલ F. Y. B. Com.	તલોદ
(૧૦)	સહઓડીટર	જયંતિલાલ જે. પટેલ Pre Com.	રામાપીરકંપા
(૧૧)	સ્વાગતમંત્રી	ચંદ્રિકા આર. પટેલ F. Y. B. A.	તલોદ
(૧૨)	સહસ્વાગતમંત્રી	કસ્તુરી આર. પટેલ T. Y. B. A	,,

ચાલુ સાલે તલોદ કોલેજમાં અભ્યાસ કરતા વિદ્યાર્થીઓને શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર વિદ્યાર્થી મંડળ સંચાલિત 'બુક બેન્ક' માંથી પુસ્તકોની સહાય આપવામાં આવી જેનો લાભ બધાજ વિદ્યાર્થીઓને મળ્યો છે.

ગત સાલ તલોદ કોલેજમાં અભ્યાસ કરતા આપણી જ્ઞાતિના વિદ્યાર્થીઓનું પરીણામ ૭૫% આવ્યુ. છે. જેમાં એક વિદ્યાર્થી સેકન્ડ કલાસ બી. કોમ. સાથે ગ્રેજ્યુએટ થયા છે.

લગ્ન ભેટ

આપનાર	લેનાર સંસ્થા
૫૧-૨૫ રૂા. પટેલ ગંગારામ જીવરાજભાઇ દહેગામ પુત્રના લગ્ન પ્રસંગે ભેટ	કન્યા છાત્રાલય, ઘનસુરા.

realpatidar.com
Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 303 of 358 Page 33 of 48
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n305/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-10 & 11 -Jagruti

realpatidar.com

ધનસુરા કન્યા છાત્રાલયને દહેગામ કોલેજ કંપામાંથી આવેલ ઘઉંની ભેટ

(૧)	સવજીભાઈ ધનજીભાઈ પટેલ	૪૦	કિલો
(૨)	ખીમજીભાઇ પુંજાભાઇ પટેલ	૧૦૦	”
(૩)	કરશનભાઇ ખેતાભાઇ પટેલ	૨૦	”
(૪)	ચીમનભાઇ ખેતાભાઇ પટેલ	૨૦	”
(૫)	નારણભાઇ ખેતાભાઇ પટેલ	૧૦	”
(૬)	જશાભાઇ મુળજીભાઇ પટેલ	૩૦	”
(૭)	નરસિંહભાઇ જશાભાઇ પટેલ	૨૦	”
(૮)	મનજીભાઇ વિશ્રામભાઇ પટેલ	૨૦	”
(૯)	નરસિંભાઇ ગોવિંદભાઇ પટેલ	૨૦	”
(૧૦)	નાનજીભાઇ અરજણભાઇ પટેલ	૪૦	”
(૧૧)	અંબાલાલ ડાહ્યાભાઇ ગલુદણ	૧૦૦	”
(૧૨)	રેવનદાસ સોમાભાઇ પટેલ (મગોડીલાટ)	૫૦	”
(૧૩	હંસરાજભાઈ વાલજીભાઈ પટેલ	૧૦૦	”
(૧૪)	માવજીભાઇ મનજીભાઇ પટેલ	૨૫	”
(૧૫)	લાલજીભાઇ મનજીભાઇ પટેલ	૨૦	”
(૧૬)	દેવજીભાઇ સામજીભાઇ પટેલ	૨૦	”
(૧૭)	શાંતિલાલ શામજીભાઈ પટેલ	૨૦	”
(૧૮)	સામજીભાઇ કરશનભાઈ પટેલ	૨૦	”
(૧૯)	અંબાલાલ સામજીભાઇ પટેલ	૨૦	”
(૨૦)	હરીભાઇ મનજીભાઇ પટેલ	૧૦	”
(૨૧)	મગનલાલ કરશનભાઇ પટેલ	૫	”

ધોળીકૂઈ

(૧)	હરીભાઈ રૂડાભાઇ પટેલ	૨૦	
(૨)	હરીભાઇ કાનજીભાઈ પટેલ	૨૦	”
(૩)	છગનલાલ તેજાભાઇ પટેલ	૨૦	”
(૪)	છગનલાલ વાલજીભાઇ પટેલ	૨૦	”
(૫)	લાલજીભાઈ ખીમજીભાઇ પટેલ	૨૦	”
(૬)	કાનજીભાઇ વાલજીભાઇ પટેલ	૪૦	”
(૭)	કેસરાભાઇ પચાણભાઇ પટેલ	૬૦	”
(૮)	મગનલાલ શીવજીભાઇ પટેલ (રાણીનો કુવો)	૨૦	”
(૯)	બાબુલાલ શામજીભાઇ પટેલ ”	૨૦	”
(૧૦)	સવગણભાઇ શીવજીભાઈ પટેલ ”	૨૦	”
(૧૧)	સવગણભાઇ વસ્તાભાઈ પટેલ (ગનરાડલાટ)	૧૦૦	”

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n306/mode/1up

realpatidar.com

શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર વિદ્યાર્થી મંડળ, અમદાવાદ.

પત્ર વ્યવહારનું સરનામું.

શ્રી અંબિકા વિજય સો મીલ, સાણંદ
૩૮૨૧૧૦ (ગુજરાત) જિ. અમદાવાદ

અગત્યની જાહેરાતો

વાંચો.... ...અને... વંચાવો...

વિષય : ખાસ વિશેષાંક બહાર પાડવા બાબત.

ઉપરોક્ત વિદ્યાર્થીમંડળની તાજેતરમાં મળી ગયેલી કારોબારી સમિતિએ, મંડળની કારકિર્દીનાં પાચ વર્ષ તાજેતરમાંજ પૂર્ણ થયેલ હોઇ તે પ્રસંગે એક ખાસ વિશેષાંક બહાર પાડવાનું એક ઠરાવ દ્વારા સર્વાનુમતે નક્કી કરેલ છે.

આ અંક બહાર પાડવાનો મુખ્ય હેતુ, અમદાવાદમાં રહીને જુદી જુદી વિદ્યા-શાખાઓમાં અભ્યાસ કરતાં સમાજનાં વિદ્યાર્થી ભાઇબહેનોનો તેમજ વિદ્યાર્થી-મંડળની પ્રવૃત્તિ વિશેનો ખ્યાલ સમગ્ર સમાજને આપવાનો છે. આ અંકમાં વિદ્યાર્થીમંડળના સભ્યો ઉપરાંત સમગ્ર સમાજની ભારતભરમાં પથરાયેલી યુવાન અને તેજસ્વી પ્રતિભાઓનો પરિચય, અભ્યાસપુર્ણ લેખો તેમજ જાહેરાતોનો સમાવેશ કરવામાં આવશે. સદરહુ વિશેષાંકની વિશાળ સંખ્યામાં નકલો છપાવીને, સમગ્ર ભારતભરમાં પથરાયેલા, આપણા સામાજિક સંગઠનો અથવા જ્યાં જ્યાં યુવક મંડળો હોય ત્યાં યુવકમંડળોને અને જ્યાં આવા કોઇ પ્રકારનાં યુવકમંડળ સામાજિક સંગઠનો ન હોય ત્યાં અગ્રણી સમાજિક કાર્યકરોને તથા જે તે અગ્રણી વેપારી પઢાઓને એક એક નકલ વિના મૂલ્યે મોકલવાનો વિદ્યાર્થીમંડળ ઇરાદો ધરાવે છે. વિદ્યાર્થી મંડળ માને છે કે તેના આ નવીન પ્રકારના સાહસમાં, તેને સમગ્ર દેશભરમાં વસવાટ કરતા સમાજના જાગૃત ભાઇ–બહેનો તરફથી ઉદાર હાથે સાથ અને સહકાર મળી રહેશે.

ઉપર્યુક્ત વિષયો, કારોબારીએ પસાર કરેલા અન્ય ઠરાવો નીચે જાહેરાત સ્વરૂપે આપેલ છે.

૧. વિદ્યાર્થી મંડળના સભ્યો જોગ :

મંડળ તરફથી બહાર પડનારા આ વિશેષાંકમાં તમામ ચાલુ સભ્યોનો પરિચય પ્રસિધ્ધ કરવાનો હોવાથી દરેક સભ્યે પોતાનો સંપુર્ણ પરિચય તથા આ અંકને અનુરૂપ અભ્યાસપૂર્ણ લેખો વહેલી તકે તૈયાર કરીને નીચેના સરનામે રૂબરૂ સંપર્ક સાધવા વિનંતી છે.

https://archive.org/details/bk191/page/n307/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-10 & 11 -Jagruti

realpatidar.com

વ્યક્તિગત સંપર્ક તેમજ વિશેષ માહિતી માટે—

૧ શામજીભાઇ પટેલ C/O સરકારી પુસ્તક ભંડાર, આઝમખાન મહેલ, ભદ્ર, અમદાવાદ-૧ (ચાલુ કામકાજનાં દિવસોએ ફક્ત ટૂંકી મુલાકાત માટે જ)

૨ ચંદુલાલ પટેલ બ્લોક બી/૧૦, એલ. ડી એન્જિ. હોસ્ટેલ.

૩ અમૃત આર. પટેલ બ્લોક એલ/૧૨, ગુજરાત યુનિ. હોસ્ટેલ.

૨ ભૂતપૂર્વ વિદ્યાર્થીઓ તેમજ સમાજમાં વિવિધ ક્ષેત્રે નામના મેળવી ચૂકેલી વ્યક્તિઓ જોગ—

વિદ્યાર્થી મંડળ આ અંક દ્વારા સમાજના જુદા જુદા ક્ષેત્રોમાં પ્રવેશી ચુકેલી આપણા સમાજની યુવાન અને ઝળકતી પ્રતિભાઓને પણ પ્રકાશમાં લાવવા ઇચ્છે છે આથી મંડળના ભૂતપૂર્વ સભ્યો તથા સમગ્ર દેશભરમાં રહીને વિવિધ ક્ષેત્રોમાં ફરજ બજાવતા સૌ કોઈ યુવાન ભાઇ બહેનોને વિનંતી છે કે તેમણે તેમનો સંપૂર્ણ પરિચય, પત્રવ્યવહારના સરનામે શકય તેટલી આર્થિક મદદ સાથે મોકલી આપે.

૩ તમામ વેપારી એકમો જોગ—

વિદ્યાર્થીમંડળ આ ખાસ વિશેષાંકની સમગ્ર ભારતભરમાં પથરાયેલા આપણા ભાઇઓને દરેક ગામ કે શહેર દીઠ ઓછામાં ઓછી એક નકલ વિના મૂલ્યે મોકલી આપવાનો ઇરાદો ધરાવે છે આથી તેના ખર્ચ માટે જાહેરાતોનો આશ્રરો લેવો પડે તે સ્વભાવિક છે. મંડળ સ્થાનિક વિસ્તારોમાંથી પૂરતી સંખ્યામાં ખર્ચ પૂરતી જાહેરાતો મેળવી લેવાની અશા રાખે છે. આમ છતાં આ અંક માટે જાહેરાત મોકલવા ઇચ્છતી / રસ ધરાવતી વ્યક્તિઓ, પેઢીઓને ખાસ આગ્રહભરી વિનંતી છે કે તેમણે પોતાની જાહેરાત તથા જરૂરી આર્થિક મદદ વિના વિલંબે મોકલી આપવી.

૪ અ. ભા. ક. ક. પા. સમાજના તમામ નાના મોટા સામાજિક સંગઠનો, વિદ્યાર્થીમંડળો, યુવકમંડળો તથા મહિલામંડળો જોગ—

વિશેષાંકની નકલો છાપીને, દરેક ગામે ગામ એક એક નકલ વિના મૂલ્યે મોકલવાની હોવાથી, દરેક સામાજિક સંગઠનો, યુવક મંડળોને વિનંતી છે કે તેમના મંડળનું સરનામું વેળાસર મોકલી આપે જેથી તે સરનામે નકલ મોકલી શકાય.

જ્યાં આવા સામાજિક સંગઠનો, યુવકમંડળો ન હોય તેવા વિસ્તારના અગ્રણી સામાજિક કાર્યકરોને વિનંતી છે કે તેઓ તેમનાં સરનામાં અચૂક મોકલી આપે, જેથી તે મુજબ નકલ મોકલવાની વ્યવસ્થા થઇ શકે.

આ રીતે ૩૧-૧૨-૭૫ પહેલાં મળેલાં સરનામાંઓને આધારે જ નકલો છાપવામાં આવશે. જેની નોંધ લેવા વિનંતી છે.

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 306 of 358
Page 36 of 48

https://archive.org/details/bk191/page/n308/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-10 & 11 -Jagruti

realpatidar.com

સમાજનાં તમામ જાગ્રત યુવકમંડળોને ખાસ આગ્રહભરી વિનંતી છે કે—

૧ વિદ્યાર્થી મંડળના આ પ્રકારના પ્રથમ જ સાહસમાં તેમનાં સુચનો, અભિપ્રાય

૨ પોતાના મંડળનું તથા આજુબાજુના વિભાગોનાં શક્ય તેટલાં સરનામાં અમને મોકલી આપે. જેથી તે મુજબ દરેકને નકલ મોકલી શકાય.

૩ પોત પોતાના સ્થાનિક વિસ્તારોમાંથી વિશાળ સંખ્યામાં જાહેરાતો લાવી આપીને તે દ્વારા આર્થિક સહાય મેળવી આપીને, વિદ્યાર્થીમંડળને પ્રોત્સાહિત કરવા વિનંતી છે.

મંડળના આ કાર્યમાં ખાસ પ્રકારની મદદ કરનારાં યુવકમંડળોની ખાસ નોંધ આ અંકમાં લેવામાં આવશે.

૪ સમગ્ર સમાજને એક જાહેર અપીલ—

વિદ્યાર્થીમંડળના આ પ્રકારના એક નવીન સાહસમાં પોતાનાથી બનતી આર્થીક મદદ તેમજ તેને અનૂરૂપ લેખો મોકલી આપીને, આપણા જ સમાજની વિદ્યાર્થીશક્તિને પ્રોત્સાહિત કરવા ઉદાર હાથે આપનો ફાળો મોકલી આપવા અને જ્યાં " જાગૃતિ " કે " આઝાદ કલમ " ન પહોંચી શકતુ હોય ત્યાં સમાજના અન્ય ભાઇ-બહેનોને આ જાહેરાતની વિગતોથી વાકેફ કરવા સૌને નમ્ર વિનંતી છે.

તમામ પ્રકારની માહિતી માટે તેમજ પત્રવ્યવહાર આ સરનામે કરવા વિનંતી છે.

શામજી પટેલ
મંત્રી, શ્રી ક. ક. પા. વિદ્યાર્થી મંડળ.
C/o. શ્રી અંબિકા વિજય સો મીલ
સાણંદ, ૩૮૨૧૧૦, જિ. અમદાવાદ (ગુજરાત)

શ્રધ્ધાંજલી

શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર વિદ્યાર્થીમંડળ અમદાવાદની કારોબારી સમિતિએ તાજેતરમા મંડળના ભૂતપૂર્વ અધ્યક્ષ પુરસોત્તમભાઈ કે. પટેલના અકાળે થયેલા અવસાન બદલ એક ઠરાવ પસાર કરીને ઊંડો શોક વ્યકત કર્યો હતો અને સદ્દગતની સ્મૃતિમાં બે મિનિટનું મૌન પાળીને તેમણે હાર્દિક શ્રધ્ધાજલિ અર્પણ કરી હતી.

સદ્દગતના કુટુંબીજનો પર પાઠવેલા એક શોકસંદેશામાં મંડળના મંત્રીશ્રી શામજીભાઇ પટેલે વિદ્યાર્થીમંડળના તમામ સભ્યો વતી ઊંડા દુ:ખની લાગણી વ્યકત કરતાં જણાવ્યું છે કે શ્રી પુરસોત્તમભાઇના અવસાનના સમાચાર સાંભળીને વિદ્યાર્થીમંડળ ઘેરા આઘાતની લાગણી અનુભવી રહ્યું છે. સદ્દગત વિદ્યાર્થી મંડળ સાથે ગાઢ રીતે સંકળાયેલા હતા. તેમના અવસાનથી સમાજની યુવાન શકિતને ન પૂરી શકાય તેવી ખોટ પડી છે

અંતમાં તેમણે સદ્દગતના આત્માની શાંતિ માટે મનોકામનાઓ વ્યકત કરી છે.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n309/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-10 & 11 -Jagruti

realpatidar.com

શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર વિદ્યાર્થી મંડળ,.-વિદ્યાનગર.

સહર્ષ આનંદ સાથે જણાવવાનું કે દર વર્ષની માફક ચાલુ વર્ષે (૧૯૭૫-૭૬) શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર વિદ્યાર્થીમંડળની પ્રથમ મિટિંગ ખેતીવાડી ખાતે તા. ૧૩-૭-૭૫ ના રોજ ૨-૩૦ કલાકે ડેરી હોસ્ટેલ રૂમ નં. ૩૦ માં રાખવામાં આવી હતી જેનાં મંડળના ૫૬ (છપ્પન) વિદ્યાર્થી ભાઈ-બહેનો હાજર રહ્યાં હતાં જેમાંના ૧૫ વિદ્યાર્થી એગ્રીકલ્ચર (ખેતીવાડી કોલેજ)

૨. વેટર્નરી

૮ હોમીયોપેથીક મેડીકલ કોલેજ (આણંદ)

૩૧ વિદ્યાનગરની કોલેજોમાં અભ્યાસ કરી રહ્યા છે. જેમાં ૩ બહેનોની સંખ્યા છે. પ્રથમ મીટીંગમાં સર્વાનુમતે નીચે પ્રમાણે કારોબારીની નિમણુંક કરવામાં આવી છે.

કાર્યવાહક કમિટી

૧ અધ્યક્ષ શ્રી બાબુભાઇ એચ. પટેલ B. S. C. Micro
૨ સલાહકાર ,, જેઠાભાઈ એસ. પટેલ Dip (Agri.)
૩ પ્રમુખ ,, અરવિંદભાઈ કે. પટેલ B S C. (Agri)
૪ ઉપપ્રમુખ ,, દેવસીભાઈ પી પટેલ B. E. (Mech)
૫ મંત્રી ,, શાવલાલ એન. પટેલ III D. H. M. S.
૬ સહમંત્રી ,, ડાહ્યાલાલ બી. ગોરાણી S. Y. B. V. S C.
૭ ખજાનચી ,, મણીલાલ એ. પટેલ II D. H. M. S.
૮ પુસ્તકાલયમંત્રી શ્રી મોહનલાલ એલ. પટેલ F. Y. D. E.
૯ પ્રવાસ મંત્રી ,, અંબાલાલ પી. પટેલ B S. C. (Chem)
,, ,, અંબાલાલ ડી. પટેલ B. Com.

૧૦ ઓડીટર્સ :—
૧ શ્રી મનહરલાલ એન. પટેલ D.E. (Mech)
૨ ,, લક્ષ્મણભાઇ કે. ભગત S. Y. B. S. C. (Agr.)
૩ શ્રી ચંદુલાલ કે. પટેલ D. E. (Mech)

લિ. મંત્રી

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 308 of 358
Page 38 of 48

https://archive.org/details/bk191/page/n310/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-10 & 11 -Jagruti
realpatidar.com

નિર્દોષ છુટકારો

લગભગ અગીઆર માસ પહેલાં બહામકંપાના રહીશ શ્રી ગોવિંદભાઈ અને મોહનભાઇ જયારે ધોળે દિવસે પોતાના ખેતરના રખેવાળી કરતા હતા ત્યારે અચાનક કોઇ ચાર બુકાનીધારીઓએ તેઓના ઉપર ખુની હુમલો કરેલ જેમાં શ્રી ગોવિંદભાઈનું અવસાન થયેલ તથા શ્રી મોહનભાઇને સખ્ત ઇજાઓ થયેલ આ કેસ બાબતમાં પોલીસ તપાસમાં બીજા કોઈ ખુની ન મળતાં પોલીસે સદર આરોપ ગોવિંદભાઇના સાથી શ્રી મોહનભાઇ પર મુકેલ. સદર કેસ હિંમતનગર સેસન્સ કોર્ટમાં ચાલતાં ના. મે. શ્રી દેસાઇએ શ્રી મોહનભાઇને તદ્દન નિર્દોષ ઠેરવી ઇજ્જત સહ તેમને છુટા કરેલ છે.

અંક બંધ

આ દીપોત્સવી અંક આપ સૌના હાથમાં મૂકતાં આનંદ અનુભવીએ છીએ. ગ્રાહક વાચક તેમજ લેખક બંધુઓને ગત વર્ષે આપે આપેલો સહકાર બદલ આભાર માની નૂતન વર્ષે પણ આપનો સહકાર મળી રહેશે એવી જાગૃતિ પરિવાર અભિલાષા સેવે છે.

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 309 of 358
Page 39 of 48

realpatidar.com

* ભવ્ય ઉદ્ઘાટન

વિજયાદશમી *

તા. ૧૪-૧૦-૭૫

આપના ઘરમાં આનંદોલ્લાસમય વાતાવરણ સર્જવા ટાટાનું અદ્ભુત સર્જન "નેલ્કો" કંપનીનો રેડીયો મેળવવાનોજ આગ્રહ રાખો.

તેમજ ટેલીવીઝન સેટ મેળવવાનું એક માત્ર અજોડ સ્થળ

શક્તિ રેડીયો ઇલેક્ટ્રોનીક્સ

C/o. શક્તિ વિજય વાસણ ભંડાર

ઠે. બુટાલવાડા મોડાસા

જિ. સાબરકાંઠા

ઓથોરાઈઝડ ડીલર્સ ઈન : નેલ્કો

પ્રોપ્રાયટર :

પટેલ
જયંતિલાલ માવજીભાઇ
છગનલાલ માવજીભાઈ

રેડીયો

卐 રેડીયો, ટ્રાન્ઝીસ્ટર, ટેલીવીઝન, એમ્પ્લીફાયર તેમજ સ્પેરપાર્ટસ વેચનાર તેમજ સંતોષકારક રીપેર કરનાર

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n312/mode/1up

realpatidar.com

॥ શ્રી ગણેશાય નમઃ ॥

નેશનલ ટાયર્સ

સાયરા રોડ, **મોડાસા** જિ. સાબરકાંઠા. ફોન : ૧૪૬ પી. પી.

આથી મોડાસા તેમજ આજુબાજુના અમારા સ્નેહીમિત્રો, વહેપારી ભાઇઓ તેમજ ગ્રાહકમિત્રોને જણાવતાં આનંદ થાય છે કે આપની જરૂરિયાત મુજબ

- ડનલોપ
- ફાયર સ્ટોન
- ગુડઇયર
- સીયેટ વગેરે
- કંપનીનાં બનાવેલ

ટાયર — ટયુબ,

દરેક સાઇઝમાં જેમકે ટ્રક, ટ્રેકટર, મોટરકાર, મોટર સાયકલ તથા

● બેલ ગાડાના કમ્પલીટ ટાયર સેટ ●

દરેક સાઇઝની **બેરીંગો ★ એકસલ ★ હબ ★ વીલપ્લેટ**

તેમજ તેને લગતો તમામ સામાન વ્યાજબી ભાવે મેળવવા અમારી ધનસુરા તેમજ મોડાસાની દુકાનોની મુલાકાત લેવા વિનંતી છે.

★ **ઓથોરાઇઝડ ડીલર્સ ઇન :—**

- ડનલોપ ઇન્ડિયા લિ. કલકત્તા, ગુડઇયર ઇન્ડિયા લિ. મુંબઈ.
- ફાયર સ્ટોન ટાયર એન્ડ રબ્બર કું. ઇન્ડિયા પ્રા. લિ. મુંબઇ.
- સીયેટ ટાયર્સ ઓફ ઇન્ડિયા લિ. મુંબઈ.
- મદ્રાસ રબ્બર ફેકટરી લિ. મદ્રાસ.
- ઈનચેક ટાયર્સ લિ. કલકત્તા.
- નેશનલ રબ્બર મેન્યુફેકચર્સ લિ. કલકત્તા.

અમારી મુખ્ય દુકાન : **નેશનલ ટાયર્સ**

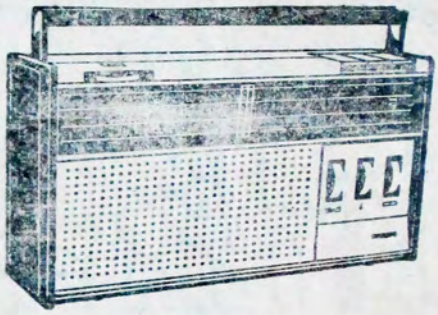
 નં. ૨૭ તલોદ રોડ, **ધનસુરા** જિ. સાબરકાંઠા

realpatidar.com

આપના ઘરમાં આનંદ અને ઉલ્લાસનું વાતાવરણ સર્જવા માટે
હમેશાં ફિલિપ્સ રેડીયો ખરીદવાનોજ આગ્રહ રાખો

ઓથોરાઈઝ્ડ ડિલર્સ ઇન:—

ફિલિપ્સ રેડીયો

કમાન્ડર

PHILIPS

પ્રો. વાડીલાલ જીવરામ
(મીઠુ)ભાઈ સોની
ઠે. ચારરસ્તા, ધનસુરા,
જિ. સાબરકાંઠા

મળો યા લખો :—

શ્રી ગજાનંદ રેડીયો સર્વિસ

realpatidar.com

રેડીયો, ટ્રાન્ઝીસ્ટર; એમ્પ્લીફાયર વેચનાર
તેમજ સંતોષકારક રીતે રીપેર કરનાર
ઇલેક્ટ્રીક સામાનના વહેપારી.

https://archive.org/details/bk191/page/n314/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-10 & 11 -Jagruti

શ્રી જયઅંબે

realpatidar.com

ખેડૂત ભાઈઓને ખુશ ખબર

સ્પન પાઈપ્સ

ખેતીવાડીની
સમૃદ્ધિ માટે અખૂટ
પાણીની જરૂર છે. વર્તમાન
સંજોગો જોતાં હવે પાણીનો કરકસર
ભર્યો ઉપયોગ કરવો જરૂરી છે. આપને પાણીનો
જે જથ્થો મળે છે તેનો બગાડ થતો અટકાવવો હોય
અને પાણીનુ પૂરેપૂરૂં વળતર લેવાની આપની અભિલાષા
હોય તો હંમેશાં અમારી—

શ્રી શક્તિ સ્પન પાઇપ કું.
ની
પાઇપો વાપરવાનો આગ્રહ રાખો

અમારે ત્યાં પૂરેપૂરી કાળજીથી જાત દેખરેખ નીચે
પાઇપો બનાવવામાં આવે છે. ભાવ સાથે માલની ગુણવત્તા
જોવાનો પણ આગ્રહ રાખો.

★

"ગ્રાહકનો સંતોષ એ જ અમારો નફો છે."

સારી પાઇપો મેળવવા માટે ગુજરાત ભરમા
—: અજોડ સ્થળ :—

શ્રી શક્તિ સ્પન પાઇપ કું.

વડાગામ જિ. સાબરકાંઠા

realpatidar.com

realpatidar.com

બહેનોને ઉજાગરા અને મહેનતથી રાહત આપવા માટે * ઇલેકટ્રીક પાવરથી ચાલતું

છાસ

બનાવવા માટેનું

વલોણા યંત્ર

* * * વસાવો અને ઘરની શાન વધારો.

વિશિષ્ટતાઓ :—

★ આ છાશ બનાવવા માટેનું વલોણાયંત્ર નાની મોટી બે સાઇઝમાં મળે છે,
★ ૫ થી ૧૦૦ લીટર સુધીના દહીંની છાસ બનાવવા.
★ દેશી વલોણા કરતાં ૧૫ થી ૨૦ ટકા વધુ માખણ મેળવવા.
★ આ યંત્રથી ઉનાળામાં પણ માખણ ઓગળી જતું નથી તેનો લાભ લેવા.
★ માત્ર નજીવા બળતણ ખર્ચમાં.
★ વેચાણ બાદની તમામ સેવાઓ તેમજ યંત્રના સ્પેરપાર્ટસ સહેલાઇથી મેળવવા

બનાવનાર :—

સ્કવેર એન્જિનીયરીંગ કોર્પોરેશન

ઘાટકોપર, મુંબઈ–૮૬

● વધુ માહિતી માટે અમારા અધિકૃત વિક્રેતાને રૂબરૂ મળો :—

ચેતન ફર્ટિલાઈઝર્સ

તલોદ રોડ, ધનસુરા. જિ. સાબરકાંઠા.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n316/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-10 & 11 -Jagruti

realpatidar.com

આરબ દેશોમાં જવા ઈચ્છતા—

કારીગર ભાઈઓને ખુશખબર

- પાસપોર્ટ
- વિઝા
- એન્ડોર્શમેન્ટ
- રીન્યુઅલ તથા
- પ્લેન અને સ્ટીમરની ટીકીટ માટે મળો.

રાજુ ટ્રાવેલ્સ

(વર્લ્ડ ટ્રાવેલ સર્વિસ)

પ્રો. મણિભાઈ પટેલ

(હાવલીવાળા)

B. A. (U. S. A. Return)

સી. એસ. શર્મા * નટુ શ્રીમાળી

રહેઠાણ : મુ. પો. હાવલી તા. મોડાસા જિ. સાબરકાંઠા.

ઓફિસ : મણિભાઈ પટેલ C/o. પ્રભુદાસ વકીલ સાયરા રોડ, મોડાસા.

મળવાનો સમય : દરરોજ સવારે ૧૧-૦૦ થી ૫-૦૦ (રવિવારે રજા)

અમદાવાદ ઓફીસ : રવિ ચેમ્બર્સ, બીજે માળ. રીલીફ સીનેમા પાસે અમદાવાદ

વિદ્યાર્થી મિત્રોને :—

U. S. A. તથા CANADA વિષે માર્ગદર્શન આપવામાં આવશે.

ખેડૂતભાઈઓને—

ખુશ ખબર

પાણી ખેતીનો પ્રાણ છે જેથી તેનો બગાડ થતો અટકાવવા અને ઓછા પાણીથી વધુ લાભ લેવા માટે—

તુરત અમારો સંપર્ક સાધો.

* શ્રી જલારામ સીમેન્ટ પાઈપ વર્કસ *

પ્રો. મણિભાઈ ગોવિન્દભાઇ પટેલ

હાવલીવાળા

મુ. પો. હાવલી, તા. મોડાસા જિ. સા. કાં.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n317/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-10 & 11 -Jagruti

realpatidar.com

જાહેર નોટીસ

આથી લાગતા વળગતા સ્નેહીઓ તથા સંબંધી ભાઈઓને જણાવવાનું કે અમારે નામે બાજુમાં આપેલા ફોટાવાળા કપડવંજના હીશ વેલજીભાઈ ઉર્ફે મગનલાલ કરમસીભાઈ નીચે પ્રમાણેનાં બાનાં બતાવી પૈસા લઈ જાય છે.

★ હું માવજીભાઈનો નાનો ભાઈ છું મારૂ નામ કાન્તિલાલ રાજારામ છે.

★ મને ભાઈએ મોકલેલ છે. ટ્રકનું ટાયર ગયેલું હોઈ થોડી રકમ મારી પાસે છે બાકી. ખૂટતી રકમ આપો જે ઘેર જઈ હું મોકલી આપીશ

આ પ્રમાણેનાં ખોટાં બાનાં બતાવી છેતરવાના ધંધા કરે છે તો તેમાં ફસાવું નહિ જેની નોંધ લેવી.

લિ. પટેલ માવજીભાઈ રાજારામ
" કેશવલાલ રાજારામ
" કાન્તિલાલ રાજારામ
શંકર વિજય સો મીલ
એસ. ટી. સ્ટેન્ડ સામે, કપડવંજ (ગુજરાત)

તા. ક.–'જાગૃતિ' માસિકના ગ્રાહક મિત્રોને નમ્ર વિનંતી કે આપના વિસ્તારમાં જ્યાં અંક ન જતો હોય ત્યાં દરેકને આ અંગે જાણ કરવા તસ્દી લેવા વિનંતી

પરદેશમાં—

મસ્કત, દુબાઈ, કુવૈત, બહેરીન, કટર, અબુધાબી, સલાલાહ વગેરે સ્થળે જવા માટે

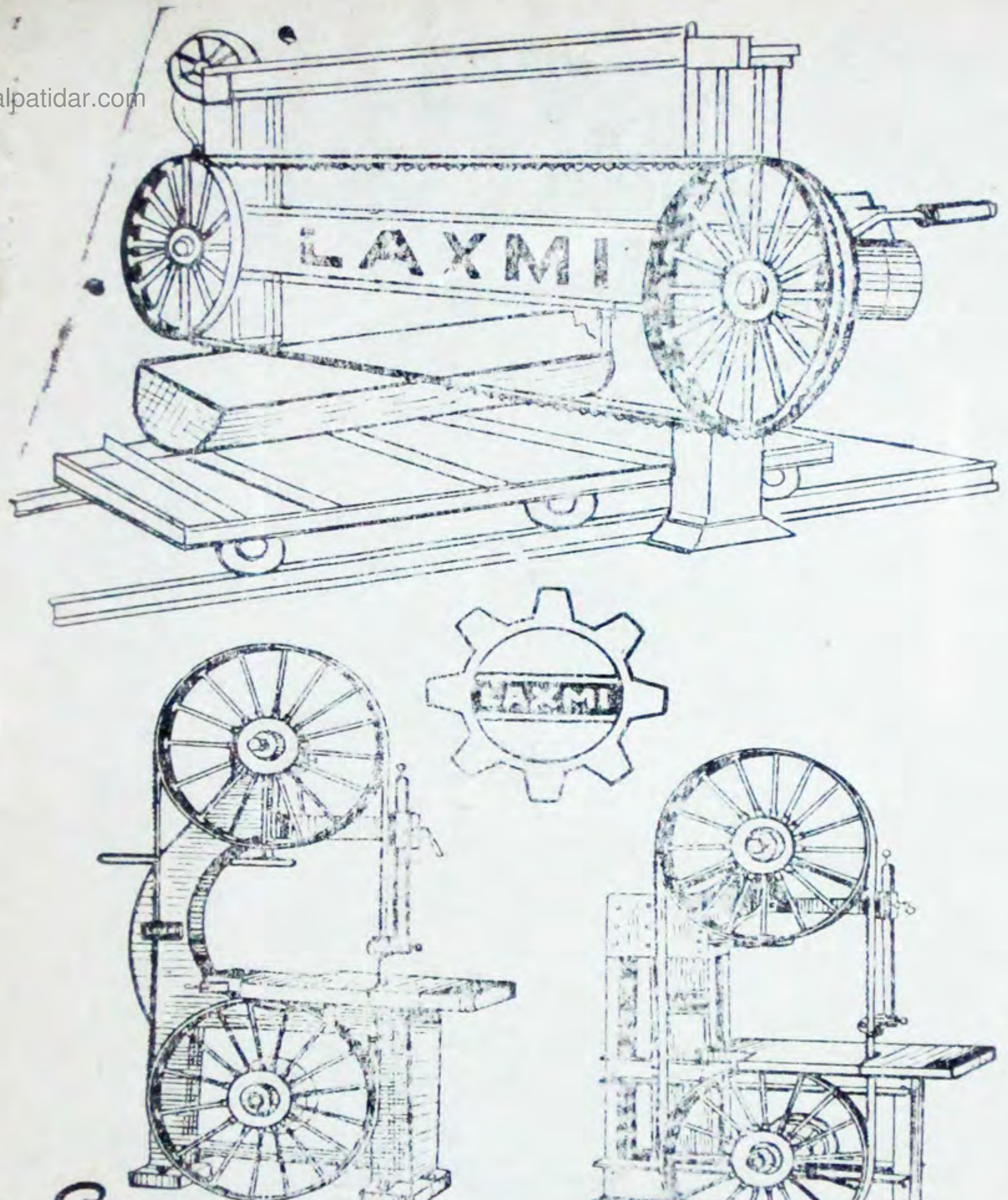
કડિયા, સુથાર, ટ્રક-ટ્રેકટર ડ્રાઈવર, ડ્રાફ્ટસમેન, એરકન્ડીશન્ડ મીકેનીક, ક્રેઈન, બુલડોઝર, ઓપરેટર પ્લમ્બર, વેલ્ડર, ફીટર વગેરે પ્રકારના કારીગરો માટે ઉમદા તક

પાસપોર્ટ * વીઝા * એન્ડોર્સમેન્ટ * પરમીટ * પ્લેન તથા સ્ટીમરની ટીકીટ માટે

રૂબરૂ મળો :— **ચિત્રા ટ્રાવેલ્સ**

પ્રો. એસ. એચ. પટેલ
C/o. હરિભાઈ ડી. પટેલ, એડવોકેટ (વજપુરાક પીવાળા)
(કાકાનો) પીરાણાનો ડહેલો, ખમાસા ચોકીપાસે, **અમદાવાદ—૧**

realpatidar.com

realpatidar.com

Shree
LAXMI ENGINEERING WORKS
AMBAWADI, SAIJPUR BOGHA,
NARODA ROAD-AHMEDABAD-2.

બેન્ડ સો એન્ડ ટ્રોલી મશીન તથા તેને લગતા કોઈપણજાતના
સ્પેર પાર્ટ્સ માટે અમારો સંપર્ક સાધો.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n319/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-10 & 11 -Jagruti

realpatidar.com
JAGRUTI OCTOBER '75 Reg. No. G. 322

રવાના :
જાગૃતિ કાર્યાલય
પટેલવાડી, તલોદ રોડ
ધનસુરા જિ. સાબરકાંઠા

To,

Book-Post

પ્રકાશક :
શ્રી. વિશ્રામભાઈ એન. પટેલ
શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સનાતન સમાજ
યુવક મંડળ (ગુજરાત)
"જાગૃતિ કાર્યાલય"
પટેલવાડી, તલોદ રોડ,
ધનસુરા, જિ. સાબરકાંઠા.

★

★

મુદ્રક :
શ્રી કાન્તિભાઈ કે. પટેલ
અનુપમ પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ
કાઈરફૂલ સામે, તલોદ રોડ,
ધનસુરા, જિ. સાબરકાંઠા

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n320/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-12 -Jagruti

realpatidar.com

શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સનાતન સમાજ
યુવક મંડળ તરફથી

સેવા, સંગઠન અને સહકારનો ઉચ્ચ આદર્શ રજુ કરતું
પ્રાણવાન માસિક

જાગૃતિ

તંત્રી :
કાન્તિભાઈ કે. પટેલ
બી. એ.

realpatidar.com

વર્ષ : ૧૭ અંક–૧૨ ડીસેમ્બર ૧૯૭૫

https://archive.org/details/bk191/page/n321/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-12 -Jagruti

realpatidar.com

* માસિકના નિયમો *

- દર અંગ્રેજી મહિનાની ૧૫મી તારીખે પ્રગટ થશે.
- વાર્ષિક લવાજમ દેશમાં રૂા. ૧૦], પરદેશમાં શિલિંગ ૨૦ અને છૂટક નકલ કિંમત ૭૫ પૈસા. આજીવન સભ્ય ફી દેશમાં રૂા. ૧૦૧] પરદેશમાં રૂા. ૧૨૫] નવા ગ્રાહકોનું લવાજમ તા. ૧લી જાન્યુઆરીથી અથવા તા. ૧લી જૂનથી ચાલુ રાખવામાં આવશે.
- પત્ર-વ્યવહાર કરતી વખતે ગ્રાહક નંબર તેમજ પોતાનું પુરેપુરું સરનામું લખવું જરૂરી છે.
- કોઈ પણ લેખ વિશેની જવાબદારી લેખ મોકલનારના શિર પર રહેશે.
- લેખ હંમેશાં સારા અને સુવાચ્ય અક્ષરે કાગળની એક બાજુ લખી મોકલવા.
- લેખ પરત મેળવવા ઇચ્છતા લેખકોએ જવાબી ટીકીટ ખર્ચ આપવાનું રહેશે.
- કોઈપણ લેખક ભાઈ અગર બહેન પોતાનો લેખ છપાવવો જ જોઈએ એવો આગ્રહ રાખી શકશે નહિ.
- દરેક ગ્રાહક મિત્રો તેમનાં બાકી રહી ગયેલાં લવાજમો વહેલી તકે મોકલી આપે.
- "જાગૃતિ" આજીવન સભ્ય તેમજ જૂના કે નવા વાર્ષિક ગ્રાહકો જેમને માસિક નિયમિત ન મળતું હોય, સરનામું બરાબર ન હોય, અગર બીજું કંઈ પણ સૂચન હોય તો કાર્યાલય પર તુરત જ પત્ર લખી જણાવે તેવી નમ્ર વિનંતી છે

સંપાદક મંડળ :

શ્રી વિશ્રામભાઇ એન. પટેલ –પ્રકાશક
શ્રી. નાનજીભાઈ કે. પટેલ –આદ્યતંત્રી
શ્રી. કાન્તિભાઈ કે. પટેલ –તંત્રી.
બી એ.
શ્રી. વાડીભાઈ કે. પટેલ
એમ. એ., બી. એડ્.
સહતંત્રી : જાગૃતિ
શ્રી. રતિભાઈ એલ. પટેલ
એમ. એસસી.
પ્રિન્સિપાલ :
સાયન્સ કોલેજ, તલોદ.
શ્રી શામજીભાઇ એસ. પટેલ
પ્રમુખ
ડૉ. ધનજીભાઈ કે. પટેલ
જી એફ. એ. એમ., એલ. એમ. પી.
ડૉ. હંસરાજ એમ. પટેલ
એમ. બી. બી. એસ.
શ્રી ગોવિન્દભાઈ વી. પટેલ
એમ. એસસી
શ્રી અરજણભાઇ વી. પટેલ
શ્રી પ્રેમજીભાઇ એ. પટેલ
શ્રી. રતિલાલ એમ. પટેલ
શ્રી. વિઠ્ઠલભાઈ કે પટેલ
શ્રી. ચંદુલાલ વી. પટેલ

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n322/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-12 -Jagruti

realpatidar.com

આદ્ય સુધારક અને પાટીદાર સમાજને જાગૃત કરનાર

પટેલ નારાયણભાઈ રામજીભાઈ લીંબાણી

[વીરાણી કચ્છ]

realpatidar.com

જન્મ :
સંવત ૧૯૩૯ વૈશાખ પૂર્ણિમા

સ્વર્ગવાસ :
સંવત ૧૯૯૭, આસો વદ ચૌદસ

https://archive.org/details/bk191/page/n323/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-12 -Jagruti

realpatidar.com

અનુક્રમણિકા

પાટીદાર
ટ્રાવેલ
સર્વીસ

પાસપોર્ટ, વીઝા, એન્ડોર્સમેન્ટ

ખેડોઈ—કચ્છ

☎ ૫૨

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n324/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-12 -Jagruti

જય યોગેશ્વર

realpatidar.com

તંત્રીસ્થાનેથી

આપણે સૌ જાણીએ છીએ તેમ વિશ્વનો સમગ્ર જનસમાજ વિભિન્ન વિભાગોમાં વેરવિખેર હાલતમાં જીવન જીવી રહ્યો છે.

આ વિશ્વમાં જન્મ લેનાર પ્રત્યેક માનવ જીવને પોતાનો આગવો સમાજ, પોતાનો આગવો સંપ્રદાય અને તેનો જેવા વાતાવરણમાં ઉછેર થાય છે તેવા સંસ્કારો સાથે પોતાનું જીવન વ્યતિત કરવાનું હોય છે.

જગતના કોઇપણ દેશના ગમે તે પ્રદેશમાં જન્મ લીધા પછી પોતાના જ પ્રદેશનું વાતાવરણ, પોતાના જ દેશની, સમાજની કે કુટુંબની સંસ્કૃતિ અને સંસ્કારોનો વારસો તેના શ્વાસોચ્છવાસ સાથે જોડાયેલો રહેતાં તે રીતે જીવન પસાર રહે છે.

વિજ્ઞાનની શોધખોળે માનવ જીવનમાં અત્યાર સુધીમાં ધરખમ ફેરફારો કર્યા છે. રેડીયો તેમજ ટેલીવીઝન જેવાં દ્રશ્ય-શ્રાવ્ય સાધનોથી સમગ્ર વિશ્વના કોઇપણ ખૂણામાં બનતા બનાવોથી તે વાકેફ રહે છે. ઝડપી વાહનોના જમાનામાં વિશ્વના કોઇપણ દેશ-પ્રદેશમાં સહેલાઈથી વિહાર કરી શકે છે. આમ ભાતિક સુખ સંપત્તિની દષ્ટિએ એક બીજા દેશના માનવોની ભાષા, પારસ્પરિક વિચારો, રહેણીકરણી વગેરે બાબતોમાં અનુકરણ કરતો થયો છે પરંતુ કેટલીક સારી બાબતોનું અનુકરણ કરવાને બદલે પોતાની અપૂરતી સમજણના આધારે થતા અનુકરણમાં અર્થાત્ અંધ અનુકરણ કરવાની જોર પકડતી જતી વૃત્તિઓ ને લીધે તેનું જીવન અસ્તવ્યસ્ત બનતું ચાલ્યું છે.

આજકાલ આપણા જ દેશના માનવ જીવન પર દ્રષ્ટિપાત કરીશું તો જણાશે કે આંધળાં અનુકરણોની દુનિયામાં અટવાતો માનવી પોતાની જ ભારતીય સંસ્કૃતિને ભૂલતો જાય છે. દેશનો માનવી જગતના અન્ય દેશોની સરખામણીમાં આપણી ઉચ્ચ ગણાતી સંસ્કૃતિનો ત્યાગ કરતો રહ્યો છે.

આજે કુટુંબ જીવનમાં જોઇશું તો પિતા પુત્ર, મા દિકરી, સાસુ વહુ કે ભાઇ ભાઈ વચ્ચેના ભૂતકાળના અને આજના સબંધોમાં અંતર વધતું જાય છે. એટલે કુટુંબ જીવનમાંથી પરસ્પરની ભાવનામાં ઓટ આવતી જાય છે. આ સબંધો ક્યાં સુધી વણસતા જશે તે એક માત્ર કલ્પનાનો જ વિષય છે.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n325/mode/1up

realpatidar.com

કલા કે વાણિજ્ય ક્ષેત્રે **ભ્રષ્ટ આચાર**–વિચારોનું આદાન પ્રદાન થતાં જીવનમાંથી પ્રમાણિકપણાનો ગુણ **નામશેષ** થતો જાય છે.

આવા સંજોગોમાં ઘોર કળીયુગમાં માનવ માનવ વચ્ચેના સંબંધો વધુ પડતા ન વણસે તેવો બોધપાઠ જેના જીવનમાંથી મેળવી શકાય એવા મહારાષ્ટ્રના સંત પ. પૂ. શ્રી પાંડુરંગ શાસ્ત્રીજીના વિચારોને જીવનમાં ઉતારવાની આવશ્યકતા છે એમ કહેવું અસ્થાને નથી.

આજકાલ પૂ. શાસ્ત્રીજીના વિચારોને **સામાન્ય** જનસમુદાય સુધી પહોંચતા કરવાની પ્રવૃત્તિ વિશ્વના કેટલાય દેશોમાં તેમજ ભારતના ઘણા ખરા પ્રદેશમાં ચાલે છે. માનવ હૃદયમાંથી વિસરાતી અથવા ખોવાતી જતી ભાવનાને ફરીથી સજીવન કરવા માટે પ. પૂ. શાસ્ત્રીજી તેમજ તેમના શિષ્યોની પ્રેરક વાણીનો લાભ લેવો એ જીવનનો એક લ્હાવ છે તેમ કહેવામાં જરા પણ ખોટું નથી

તાજેતરમાંજ પ. પૂ. શાસ્ત્રીજીની પ્રેરણાનો સંદેશો સાબરકાંઠા જિલ્લાની જનતા સુધી પહોંચતો કરવા કચ્છના આગેવાન સ્વાધ્યાયી મોટાભાઇ શ્રી વિનોદભાઈ વોરા કેટલાક કંપાઓ તેમજ ગામડાઓનો પ્રવાસ ખેડીને આપી ગયા. ખરેખર ગૌરવ લેવા જેવી વાત છે કે શ્રી વિનોદભાઈ વોરાએ કચ્છમાં સ્વાધ્યાયી પ્રવૃત્તિઓનો ગામડે ગામડે પ્રસાર કરી આપણા સમાજની ઉતમ સેવા કરી છે એટલું જ નહિ પણ સાબરકાંઠા જિલ્લાની આપણા કંપાઓની મુલાકાત લઇ તેમની અમૂલ્ય વાણીનો લાભ આપ્યો છે તે આદરણીય તેમજ અવિસ્મરણીય છે.

તો આપણે સૌ શાસ્ત્રીજીની પ્રેરક વાણીનો સંદેશો ઝીલવા તેમજ તેને ઘેર ઘેર પહોંચતો કરવા યત્કિંચિત પ્રયત્ન કરવાનો સંકલ્પ કરી આત્મકલ્યાણ સાથે જનકલ્યાણ કરવા શકય પ્રયત્નો કરીએ અને સંસ્કૃતિની ભાવના સમગ્ર સમાજમાં વ્યાપક બને અને એક કવિહૃદયની લાગણી ‘ હુ માનવી માનવ થાઉ તો ઘણું ’ ને પ. પુ. શાસ્ત્રીજીના સંદેશા દ્વારા જાગૃત કરી સમાજ જીવનની અસ્મિતા પ્રગટાવવાની આપણા સમાજના યૌવન ધનને પ્રભુ શકિત આપે તેવી યોગેશ્વરને પ્રાર્થના કરીએ. —અસ્તુ.

સુવર્ણ જયંતિ મહોત્સવ **ચાલો મુંબઈ** તા. ૨૪, ૨૫, ૨૬ જાન્યુઆરી ૧૯૭૬

મોહમયી મુબઇ નગરીમાં માધવબાગ ખાતે શરૂ થયેલી સ્વાધ્યાય પ્રવૃત્તિને પચાસ વર્ષ પુરાં થતાં હોઇ આગામી તા. ૨૪, ૨૫ અને ૨૬ મી જાન્યુઆરી ૧૯૭૬ના દિવસો દરમ્યાન સુવર્ણ જયંતિ નિમિતે ભાવ મિલન સમારોહ રાખવામાં આવનાર છે.

realpatidar.com

તો અઢાર વર્ષથી ઉપરની ઉમરના ભાઇઓએ, ત્રણ દિવસો દરમિયાન સમગ્ર ભારત દેશના મોટા ભાગના પ્રાંતો માંથી તેમજ વિદેશોમાંથી અસંખ્ય સ્વાધ્યાયી ભાઇ–બહેનોના દર્શનનો લાભ લેવાની અમુલ્ય તક ઝડપી લેવા નમ્ર સુચના કરવામાં આવે છે

https://archive.org/details/bk191/page/n326/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-12 -Jagruti

realpatidar.com

શિક્ષણ અને આપણો સમાજ *

અરૂણ કે. પટેલ
અમદાવાદ–૨૨

શિક્ષણ ક્ષેત્રે આપણા સમાજ પર નજર નાખતાં જણાશે કે આપણા સમાજે છેલ્લાં કેટલાંક વરસોથી સારી પ્રગતિ સાધી છે છતાં પણ અન્ય ભારતીય સમાજોની સરખામણીમાં આ પ્રગતિ બહુ તો ન જ કહી શકાય.

અપૂરતી શિક્ષણ પ્રગતિ માટે એક રીતે જોવા જતાં માતા પિતા જવાબદાર છે. તેઓ શિક્ષણ પ્રત્યે દુર્લક્ષ સેવી શિક્ષણનું સાચુ મૂલ્ય આંકી શકતા નથી. ઘણાં મા બાપોના મનમાં તો એવા વિચારો ઘર કરી ગયા હોય છે કે અમે ન ભણ્યા છતાં પણ વરસે દહાડે હજારોના ધંધા કરીને સુખી જીવન જીવીએ છીએ, પરંતુ આવાં મા બાપે સમજી લેવું અત્યંત જરૂરી છે કે તેમના યુગમાં અને આજે આકાશ પાતાળનો તફાવત છે. શુ તેઓ નથી જોઇ શકતા કે પહેલાં મેટ્રીક સુધી ભણેલા માનવીની કાંઇક કિંમત હતી ત્યારે આજે ! આપણે સહેલાઇથી જોઇ શકીએ છીએ કે ચાર વર્ષ સુધી કોલેજનાં પગથીયાં ઘસનાર વિદ્યાર્થીની કાંઇ જ કિંમત નથી શું આ તેઓ નજરે નથી જોઇ શકતા ?

આ પહેલાં અનેકવાર આ પ્રશ્ન જાગૃતિના પૃષ્ઠો ઉપર ચર્ચાઇ ગયો છે ધનસુરા તથા નખત્રાણાની આપણી શિક્ષણ સંસ્થાઓ આપણા સમાજની શિક્ષણ ક્ષેત્રની પ્રગતિ કહી શકાય પરંતુ લાખોની સંખ્યામાં ચોતરફ ફેલાયેલા સમાજ માટે આ પ્રગતિ કંઇ બહુ મોટી પ્રગતિ તો ન જ કહેવાય. ખાસ કરીને કન્યા શિક્ષણમાં આપણો સમાજ ખૂબજ પછાત છે આ પછાતપણાં માટે પહેલી દ્રષ્ટીએ તો મા બાપ જ દોષિત છે મેં એવુ બોલનાર મા બાપ પણ સાંભળ્યાં છે કે મારી દીકરી પત્ર લખી વાંચી જાણે તો ઘણુ શિક્ષણ ફક્ત પત્ર લખવા વાંચવા માટે હોઇ શકે ! બીજી તરફ માબાપ પુત્રી કરતાં પુત્રને ભણાવવામા વધારે રસ દાખવે છે. તેઓ એવુ માનતા હોય છે કે ભણાવ્યા બાદ દિકરીનું સ્થાન તો રસોડામાં જ છે ને, પરંતુ તેઓ કેમ ભૂલી જાય છે કે એક કેળવાયેલી માતા સો શિક્ષકોની ગરજ સારે છે.

અપૂરતી શિક્ષણ પ્રગતિ માટે થોડે ઘણે અંશે વિદ્યાર્થી પોતે પણ જવાબદાર છે. તે વિદ્યાર્થીકાળમાં એમ માની બેઠો હોય છે કે ગમે તેટલી મોટી ડીગ્રી પ્રાપ્ત કરીશું છતાં પણ કરવાના છીએ તો પિતાનો ધંધો જ ને ! શું પિતાના ધંધાના વિકાસમાં અભ્યાસની જરૂર નથી પડતી ?

છેલ્લાં પાંચ દસ વરસથી આપણા

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n327/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-12 -Jagruti

realpatidar.com

સમાજની નાણાંકીય સ્થિતિ પણ એકંદરે સંતોષકારક છે. વર્ષની શરૂઆતમાં યોજાતાં સ્નેહમિલનોમાં કે અન્ય શુભ પ્રસંગોમાં નાણાંનો સારો એવો ખર્ચ થય છે. શું આવા ખર્ચમાં અમુક ટકા કાપ મુકી તે નાણાં શિક્ષણ પાછળ ન ખર્ચી શકાય? દરેક શહેર કે ગામડાના સમાજે યા યુવક મંડળે હોશિયાર વિદ્યાર્થીઓને ઇનામ આપી વધુ હોંશિયાર બનવા ઉત્તેજીત ન કરવા જોઇએ! કેટલાક શહેરના યુવક મંડળોએ આવી પ્રવૃતિ ઉપાડી છે તે ખરેખર પ્રશંસનીય છે. જે શહેર યા ગામમાં આવી પ્રવૃતિ ન હોય તો આવા શહેરના યુવક મંડળો એ તેમ કરવા પ્રેરાવું જોઇએ.

કચ્છ કડવા પાટીદાર છાત્રાલય, વડાલી

છાત્રાલયના રસોડાનું ૧૯૭૪-૭૫ના વર્ષમાં છાત્રદીઠ આવેલ ખર્ચની વિગત :— વર્ષ દરમિયાન છાત્રાલયમાં ૬૭ છાત્રો જમતા હતા.

ક્રમ	માસ	રકમ	નોંધ
૧	જૂન '૭૪	રૂ. ૨૪	૧. વર્ષ દરમ્યાન છાત્ર દીઠ ભોજન
૨	જુલાઇ	રૂ ૫૬	ખર્ચ ઉપરાંત ૧૦૦ કીલો ઘઉં
૩	ઓગષ્ટ	રૂ ૪૮	લેવામાં આવે છે.
૪	સપ્ટેમ્બર	રૂ. ૪૭	૨. ભોજનખર્ચની જણાવેલ
૫	ઓકટોબર	રૂ. ૪૮	રકમમાં જ એ મહારાજ, ગૃહપતિ
૬	નવેમ્બર	રૂ. ૧૭	પગાર અને લાઇટ ખર્ચનો
૭	ડિસેમ્બર	રૂ. ૪૯	સમાવેશ કરવામાં આવે છે.
૮	જાન્યુઆરી' ૭૫	રૂ. ૪૯	(૩) છાત્રાલયમાં ચોખ્ખું ઘી
૯	ફેબ્રુઆરી	રૂ. ૪૭	વપરાય છે. દર માસે આપવામાં
૧૦	માર્ચ	રૂ. ૪૭	આવતી ફીસ્ટ પણ ચોખ્ખા ઘીમાં
૧૧	એપ્રિલ	રૂ. ૪૫	જ બનાવવામાં આવે છે.

છાત્રોને પૌષ્ટિક ખોરાક આપવામાં આવે છે. ખોરાકની ગુણવત્તા જોવામાં આવે છે.

ભોજનખર્ચ ઉપરાંત છાત્રદીઠ દર માસે સમાજ રૂ. ૩ ઇતરફીના વસુલ કરે છે જે છાત્રાલયના વિકાસ માટે વાપરી છાત્રોને સગવડો પૂરી પાડવામાં આવે છે.

ર. હે. પટેલ
ગૃહપતિ
શ્રી કડવા પાટીદાર છાત્રાલય
વડાલી. જિ. સાબરકાંઠા

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 326 of 358 Page 8 of 40
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n328/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-12 -Jagruti

રત્ન કણિકા *

જી. એમ. પટેલ
હાવરા

realpatidar.com

જે માણસ વિદ્યા, તપ દાન, જ્ઞાન, શીલ, ગુણ તથા ધર્મ રહિત છે તે આ સંસારમાં પૃથ્વીને ભારરૂપ બની મનુષ્યના રૂપમાં પશુ સમાન જીવન ગાળે છે.

જેને પોતાની ખામીયો સમજાય પાછલા દુષ્ટ કૃત્યોથી શરમાય તે જરૂર સદ્‌ગુણો તરફ વળી શકે છે.

થાંભલાને બાથ ભીડી પછી બૂમો મારીએ કે થાંભલો મને છોડતો નથી કોઈ છોડાવે એવી રીતે સંસારમાં છૂટાતુ નથી પોતાની મેળે બંધાય છે.

કુદરતે જીભ આપી છે. એટલા માટે કે એનાથી સદ્દભાવ ફેલાય બળતાર હૃદયને શાન્તિ મળે માટેજ સ્ત્રીઓએ દંપતી જીવનને સુખમય બનાવવા સારી વાણી ઉચ્ચારવી જોઇયે તેવું ન બની શકે તો જીભ બંધ રાખવામાં જ મજા છે.

સંતોષએ અનોખી મૂડી છે સંતોષી માણસ દુનિયામાં સૌથી દોલતમંદ માણસ છે. સંતોષએ જીવનનો શીતળ છાંયડો છે.

ખરો માણસ કોણ કેવાય જે બીજાના ગુણ જુએ અને તેમાંથી બોધ લે અને પોતાન દોષ જોઇ તેને ટાળવાનો પ્રયત્ન કરે તે ખરો માણસ કેવાય.

હાર્યા છતાં હતાશ ન થવું પછડાયા છતાં પડયા ન રેવુ ભૂખ્યા છતાં ભીખ ન માગવી અને દરેક પરિસ્થિતિમાં પોતાનુ ખમીર ટકાવી રાખવું એ થોડાક જ મર્દ માણસને આ જીવન કલા આવડે છે.

તમારા દીલની દીવાલ ઉપર અન્યના ઉપકાર મઢી રાખો અને તમોએ કરેલા ઉપકાર ભૂલી જાવ.

ખૂબ મળે છતાં મલકાય નહિ સુખની છોળો ઉછળે છતાં છલકાય નહિ સંતાપ તપે છતાં કરમાય નહિ એની જ માનવતા મહેકે છે.

બીજાને માટે પ્રગતિનું પગથીયું ન બનાય તો કાંઇ નહિ પણ એને ગબડાવી પાડનાર પથ્થર તો ન જ બનો.

આપનાથી ન બોલે તેને ન બોલાવજો ન આવે તેને ઘેર જજો અને રીસાયા હોય તેને રીઝવજો આ બધુ તેમના ભલા માટે નહિ તમારા ભલા સારૂ કરવાનુ છે જગત લેણદાર છે. આપણે કરજદાર છીએ.

કંજુસાઇની હરીફાઇ

ગામ આખામાં છગનલાલને મગનલાલ કંજુસાઈ માટે જાણીતા હોય કે ગામ આખુ એમને ઓળખી ગયેલું પરંતુ બન્નેમાંથી કોણ વધારે કંજુસ હતુ તે હજી નકકી નહોતુ થઇ શકતુ પરીણામે એ બંને વચ્ચે હરીફાઇ ચાલુ જ હતી.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n329/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-12 -Jagruti

દિવાળીના દિવસો આવ્યા છગનલાલે પોતાના પુત્રને બોલાવ્યો એણે એક કાગળમાં કેટલાક ફટાકડા ચીતરીને કાગળ છોકરા મારફત મગનલાલ ઉપર મોકલ્યો અને જણાવ્યું જે દીવાળીની શુભેચ્છા સાથે આ ભેટ મોકલાવું છું. મગનલાલે ભેટ સ્વીકારી તો ખરી પણ મનમાં વિચાર કર્યો કે મારે પણ બદલામાં ભેટ તો આપવી જોઈએ એણે પોતાના દીકરાને બોલાવી અમુક સુચનાઓ આપીને છગનલાલને ઘેર મોકલો સાંજે એ છોકરો પાછો આવ્યો તેણે પિતાને જણાવ્યુ જે તમારા જણાવ્યા મુજબ મે મારી આંગળીયોથી ચોરસ બનાવ્યુને છગનલાલને ચોરસ બનાવ્યું અને કહ્યુ કે મારા બાપાએ આ મીઠાઈની ટોપલી મોકલાવી છે. મગનલાલે તો ખુશ થવાને બદલે દીકરાને તમાચો ચોડી દીધોને બરાડી ઉઠ્યો તને આટલા ઉડાઉ થવાનુ કોને કહ્યુ હતું પોતની આંગળીયોથી અડધું ચોરસ બનાવીને કહ્યું આટલી અડધી ટોપલી આપી હોત તો ન ચાલત.

જય શ્રી જલારામ

આજકી બાત *

By RAVILAL LIMANI
Domkal (w. Bengal)

સમાજ એટલે સમુદાય સમાજ એટલે કોઈ જાતિનો વાડો, સમાજ એટલે અમુક....સમાજ એટલે તમુક, આવી તો ઘણીય વ્યાખ્યાઓ વાંચી છે, સાંભળી છે. અને કદાચ ભવિષ્યમાં પણ સાંભળવા મળશે. ખરું છે વ્યાખ્યાઓ કોઈપણ કલ્પિત નથી. અર્થ પણ બરાબર છે પરંતુ સમાજમાં આજે આપણને એવું તો કંઈ જોવા મળતું નથી. સમાજ એટલે વણ સિમિત સુદર નાનુ પણ શકિતશાળી પ્રજાસત્તાક રાજ્ય અરે એ પ્રજાસત્તાક રાજ્ય એટલે જ આદર્શ અને પવિત્ર નામ વાળી જીવનની નદીઓના પાણીથી ફુલ્યો ફાલ્યો એક " સમાજ "

ખેર આજ કાલ તો આવુ કલ્પવું એ પણ ભૂલ છે. સમાજમાં સારા નરસા અનેક લોકો છે. ઘણા સમાજને ચાહતા હોય છે તો ઘણા તિરસ્કારતાં કોઈ મારા જેવા દંભી. વળી ઘણા પોતાને કોઈ સમાજના શ્રેષ્ઠ સેવક માની દશ બાર માણસોની વચ્ચે ખોંખારા ખાતાંય પરવારતા નથી. ઘણાને વળી પાંચ ગામના પટેલની ડાગ્રીનો શોખ જાગે છે. આ બધુ આજે ચીલા ચાલુ થઈ પડયું છે

મીટીંગો.... મીટીંગો...અને...મીટીંગો...! વળી પ્રવચનોની હાર માળાઓ નિયમોના થોથાં વગેરે કદાચ રોજનાં થઈ પડયાં છે અને આગળથી ચાલ્યાં આવે છે. આટલી મીટીંગો અને પ્રવચનોના અંતે પણ પરિણામ એકડા વગરના શૂન્યની બરાબર છે. પ્રવચનોની અસર તો સભા સ્થાનથી બહાર નીકળ્યા પહેલાં જ ભૂંસાઈ

Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 328 of 358 Page 10 of 40
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n330/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-12 -Jagruti

જાય છે. નિયમો તો નિયમોની જગ્યાએ બિચારા બહારનાં બે પાનાંની વચ્ચે અક્ષરના સ્વરૂપમાંજ રહી જાય છે. તેમને વાંચવાનો ટાઇમ પણ આપણી પાસે આ ઔદ્યોગિક યુગમાં ક્યાંથી ? (એક દિવસના ફિલ્મના "ત્રણ શો" Matinee, Evening & Night show ઓછા પડે છે.)

realpatidar.com

આનુ કારણ આપણા બધાના મનમાં એવી ગણતરી છે કે આ સમાજ સુધારાની પ્રવૃત્તિ અને મને લાગે કે વગેરે આ સઘળું થવાનું કારણ શું ? સુંદર મજાની નૌકા હલેસા સહિત છે. પેસેન્જરો પણ પુરાં છે મતલબ House Full છે. નાવિકો પણ છે. નાવિકો એજ જે આપણા યુવક મંડળોના સભ્યો છે. દ્દ તમે વગેરે. નાવિકો પણ સારા પીઢ વ્યકિતઓ છે છતા નૌકા ચાલતી કેમ નથી. આમાં દોષ કોનો ? મુસાફરોનો કે પેલા નાવિકોનો ?

વિચારજો, All India માં આપણા કમસે કમ એક સો થી વધારે યુવક મંડળો છે. મંડળોની રચના કરવામાં આપણે ક્યારનાય Century વટાવી ચૂકયા છીએ. મારા ખ્યાલથી આ બધા By Runs છે. ક્યાંય Sixer તો દેખાતા જ નથી ત્યારે દોષ શામાં, આપણામાં કે એ........?

સભા પ્રવચનો તથા યુવક મંડળો તો આપણી પાસે પૂરતા પ્રમાણમાં થયાં છે અને થતાં પણ રહે છે. આનાથી સંતોષ માનીને બેસી રહેવાથી કંઇ પાકવાનુ નથી. જો પાકવાનું હોત તો વહેલુ પાકી જાત. આના માટે ભાષણોનાં મોટાં લીસ્ટ કે કાયદા ઘડવામાં આપણે ખામી રાખી નથી. ભાષણો અને નિયમો આપણી જ્ઞાતિને લગતાં એટલાં બધા તો થયાં છે કે જો એક પુસ્તક તૈયાર કરવામાં આવે તો કદાચ આ ૫૩ કિ. ગ્રા. વાળા રવિલાલ કરતાં વજન કયાંય વધી જાય. કેમ ખરું ને ? છતાં પણ પરિણામ શૂન્ય !

આના માટે એટલે કે સફળતા માટે ઉપાય શું ? કાયદાના પાલનમાં ઢીલ થાય છે ? કાયદામાં ક્યાંય ક્યાસ છે ? કે પછી માણસો કાયદાથી અજ્ઞાત છે ? પછી જૂના પેઢીના વડીલોનો ત્રાસ છે ? કંઇક કારણ હોવું જોઇએ

અનેક પરિશ્રમને અંતે પણ જો કંઈ ફરક ન પડતો હોય તો યુવક મંડળોએ પોતાની શકિત અને સત્તાના પ્રમાણમાં રહીને 'Martial Law' નો સહારો લેતાં પણ અચકાવું ન જોઇએ જ્યાં સમાજની અને મંડળોની પ્રતિષ્ઠાનો સવાલ ઉભો થાય ત્યાં આ હથિયાર ચલાવતાં પણ ન અટકવું જોઇએ. મતલબ કે કોઇપણ નવા કાયદા આપણા સમાજમાં મૂકતાં તેનો અમલ તો કોણ જાણે કયારે થાય છે પણ ભંગ થતા તો રોજ બરોજ જોવા મળે છે એટલે જ Martial Law નામના મીઠા ઝેર સિવાય અમલ મહા મુશ્કેલ છે.

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 329 of 358
Page 11 of 40

https://archive.org/details/bk191/page/n331/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-12 -Jagruti

realpatidar.com
જગતની ઘણી એવી જાતીઓ આજે એટલી તો આગળ વધી છે કે તેમના Daily Life નો અભ્યાસ કરતાં આપણને ચક્કર આવવાના. આવા યુગમાં આપણે એટલું તો વિચારવું આવશ્યક છે કે વાયુ વેગે આગળ વધતા જગતની સાથે તાલ મિલાવવો જરૂરી છે કે નહિ ?

માનવ જાત ચાંદ પર જવાની પેરવી કરી રહ્યો છે ત્યારે હજી આપણે એવા કોઇ સુધારાના સ્ટેશન પર પણ નથી પહોંચ્યા કે જ્યાંથી પ્રતિષ્ઠાની ટ્રેનમાં બેસી લક્ષ સ્થાને પહોંચી શકીએ. આમ મૂળમાંથી આપણે જોઇએ તો, કુરિવાજોના ખટારા છોડવાથી જ પ્રતિષ્ઠાની ટ્રેન પકડી શકાય છે. અને લક્ષને હાંસલ કરી શકાય છે. નહિ તો પછી જૂના ખટારા તો છે જ ! પછી તમારી મરજી હાં

" મ ફ કરના મેરે પ્યારે દોસ્તો " જો કંઇક અજુગતુ લખાણું હોય તો. કારણ નશીલી અવસ્થામાં મારી કલમે શુ ગોટાળા લખ્યા એ મને પણ બરોબર યાદ નથી.

*

વાણી

સંકલન : કરશન આર. ઠાકરાણી
રતનાપર (કચ્છ)

જગદીશ્વર તરફથી આપણને મળેલી બક્ષિસોમાંની એક ઉત્કૃષ્ટ અને સુંદર બક્ષિસ એટલે વાણી. અનેક જન્મના પૂણ્ય સંચય બાદ આપણને માનવ દેહ મળ્યો છે. એ દેહ સાથે ઉત્કૃષ્ટ મગજ મળ્યું છે. જે અન્ય પ્રાણીઓની જેમ માત્ર " આહાર નિદ્રા ભય મૈથુન " નો જ વિચાર ન કરતાં કંઇકિ વિશેષ વિચાર પણ કરે છે અને આ વિચારો વાણી દ્વારા. ભાષા દ્વારા પ્રગટ કરે છે તેથી જ માનવને સંસ્કૃતિ છે જ્યારે અન્ય પ્રાણીઓને સંસ્કૃતિ નથી બીજા પ્રાણીઓને અવાજ છે, સાંકેતિક ભાષા છે પરંતુ તે બહુજ થોડી માત્રામાં તેઓ અમુક પ્રકારની લાગણી જ વ્યકત કરી શકે છે. જ્યારે માનવ પોતાના સમગ્ર વિચારો વાણી દ્વારા વ્યકત કરી શકે છે. છેક વૈદિક કાળથી આજ સુધી વેદો, સ્મૃતિઓ ટકી રહ્યા છે તે વાણી દ્વારા જ મંત્રો કંઠસ્થ કરીને પરંપરાથી ટકયાં છે. તે કાળમાં મુદ્રણકળા વિકસી ન હતી. તેથી વાણી દ્વારા જ પરંપરાથી વિદ્યાનું, મંત્રોનું આદાન પ્રદાન કરવામાં આવતું સંસ્કૃતિની ઇમારતમાં વાણી પાયા રૂપે છે. એ આના પરથી ખ્યાલ આવે છે.

આવી અમૂલ્ય ભેટ વાણી આપણને મળી છે. વાણી અને પાણીનો આપણે છુટથી ઉપયોગ કરીએ છીએ. જો કે મુંબઇ જેવા શહેરોમાં અમુક વિસ્તારમાં પાણી પર બંધન જોવા મળે પરંતુ વાણી સ્વાતંત્ર્યના અધિકાર સાથે આપણે વાણીનો નિર્બંધ ઉપયોગ કરી શકીએ છીએ

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 330 of 358 Page 12 of 40
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n332/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-12 -Jagruti

કોઈ સામાન્ય માણસ તરફથી મળેલ ભેટ પણ આપણે સાચવીએ છીએ, જતન પૂર્વક રાખી, સારો ઉપયોગ કરીએ છીએ તો પછી જગન્નિયંતાએ આપેલ ભેટનો દુરૂપયોગ કેમ થઇ શકે ? પરંતુ ઘણો જ દુરૂપયોગ થતો આપણને જોવા મળે છે, અસત્ય બોલાય છે, અપ્રિય બોલાય છે, એટલુ જ નહિ પણ બીભત્સ વાણી બોલાય છે. કયારેક તો ગાલી પ્રદાન વાકયે વાકયે થતું જોવા મળે છે. કેટલાક ગાળને વાક ભુષણુ એટલે વાણીનુ ભૂષણુ સમજે છે. વળી કેટલાક બિરાદરો ગાળને પૌરૂષનું દ્યોતક સમજે છે. ગાળ વગર વાર્તાલાપ ખીલે જ નહીં ગાળ વગરની વાણી ગોળ વગરના કંસાર સમી ભાસે છે.

realpatidar.com

વાણી પ્રભુએ આપી છે અને એજ સરસ્વતીનો આવાસ છે. તેનો આવી રીતે ઉપયોગ કરી તેને અભડાવવી એ પ્રભુની બક્ષિસ પર લઘુશંકા કર્યા બરાબર છે. માટે તેનો ઉપયોગ વિવેકપૂર્વક કરવો જોઇએ, કે જેથી પ્રભુ ખુશ થાય પરંતુ જો પુત્ર વેડફવા લાગે તો તો ફરીથી પુત્રને મૂડી આપતાં પિતા વિચાર જરૂર કરે.

સંસ્કારી વાણી એજ સાચુ ઘરેણુ છે. તેનાથી જ માણસનું સાચુ સૌંદર્ય નિખરી ઉઠે છે.

केयुरा न विभूषयन्ति पुरुषं हारा न चंद्रोज्जवलाः
न स्नानं न विलेपन न कुसुमं नालकृता मूर्धजा ।

वाण्येका समलंकरोती पुरुषं या संस्कृता धार्यते
क्षीयन्ते खलु भूषणानि सततं वाउभुषणम भुषणम् ।।

કેયૂર, હાર, સ્નાન, લેપન, પુષ્પ વગેરે માણસને સાચી શોભા આપનાર અને અક્ષય ઘરેણાં નથી પણ સંસ્કારી વાણી જ સાચુ અને અક્ષય ઘરેણુ છે.

મધુર વાણીથી બધાને વશ કરી શકાય છે વાણીથી સ્નેહ બાંધી શકાય છે. અને એજ વાચા વક્ર બનતા સબંધો નષ્ટ કરી નાખે છે, દ્વેષનો દાવાનળ સળગે છે. સ્નેહમાં ઉભય પક્ષે પુષ્ટિ થાય છે અને દ્વેષમાં ઉભય પક્ષનો ક્ષય જ થાય છે

प्रिय वाकय प्रदानेन सर्वे तुष्यन्ति जंतवः ।
तस्मात् तदेव वकतव्यं वचनेको दरिद्रता ।।

પ્રિય વાકયથી અર્થાત મધુર વાણીથી સર્વે પ્રાણીઓ (માનવ–પશુ પંખી) આનંદ પામે છે માટે મધુર જ બોલવાનું કડુ અને વક્ર બોલી શા માટે આપણા જ માર્ગમાં કાંટા પાથરવા ? વાણીમાં શા માટે દારિદ્રય લાવવુ જોઇએ ?

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 331 of 358 Page 13 of 40
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n333/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-12 -Jagruti

realpatidar.com
મધુર વાણી એ પણ એક વૈભવ જ છે. મીઠી વાણી રહિત કરેલ કાર્યનું અવમૂલ્યાંકન થાય છે.

એક દંતકથા છે એક વખત ભગવાન શ્રી રામચંદ્રે એક મોટો યજ્ઞ સમારંભ યોજ્યો દેશદેશાંતરના ઋષિઓ, બ્રાહ્મણો તથા અન્ય જનો ત્યાં ઉપસ્થિત થયા હતા અસંખ્ય દર્શનાર્થીઓ આવતા જતા હતા. આખા ઉત્સવનાં કાર્યોનું આયોજન કરી કાર્યના વિભાગ પાડી દરેકને જુદાં જુદાં કાર્યો સોંપાયાં હતાં કોઇ અતિથિઓનું સ્વાગત કરતા કોઇ બધાને આસને બેસાડતા કોઇ રસોડું સંભાળતા કોઇ જમાડતા કોઇ પાણી પાવામાં રોકાયા હતા, કોઇ સફાઇ જાળવતા હતા અને આ બધાજ વિભાગો પર લક્ષ્મણજી જાતે દેખરેખ રાખતાં ઘૂમતા અને જ્યાં ખામી જણાય ત્યાં માર્ગદર્શન દ્વારા ખામી દૂર કરતા અને છેલ્લે રામચંદ્રને અહેવાલ પહોંચાડતા આમાં રામે હનુમાનજીને કંઇ કામ સોંપ્યું ન હતું તેમણે વિચાર્યું કે યુધ્ધકાળમાં હનુમાને પુષ્કળ કામ કર્યું છે માટે હવે ભલે આરામ કરે. પણ સીતાજીના આગ્રહથી રાત્રે હનુમાન માટે એક સુંદર કાર્ય શોધી કાઢ્યું તેમણે તેમને દાન આપનાર સમિતિના ઉપરી બનાવ્યા અને છૂટે હાથે દાન કરવા સુચન કર્યું.

એક વખત લક્ષ્મણજી દાન પ્રદાનનું કાર્ય ચાલતું હતું ત્યાં આવ્યા ત્યાં તેમણે કંઇક ગરબડ જોઇ જ્યાં જોરદાર કામ ચાલવું જોઇએ ત્યાં મંદતા આવી ગઇ હતી. યાચકોની મોટી લાઇન ત્યાં જોવા ન મળી તેમણે નિરીક્ષણ કરી તપાસ કરી તો જાણવા મળ્યું કે યાચકો તો ઘણા આવતા અને હરમાં ઊભા રહેતા હનુમાનજી દરેકને ખોબે ખોબે રત્નો અને સોનામહોરો આપતા અને છેલ્લે એટલું જોરથી પૂછતા કે "હજુ આપુ ?" તો એ સાંભળતાંજ યાચક ગભરાઈ જતો અને ઝોળી ત્યાંજ છોડીને રફુચક્કર થઈ જતો હનુમાનના આ "હજુ આપું ?" ના કર્કશ ધડાકાથી ગભરાઇને લોકો લાઇનના પાછળના ભાગમાંથી જ ભાગવા લાગતા લક્ષ્મણજીએ આ જાણ્યું અને રામને અહેવાલ આપ્યો રામે એક યુકિત વિચારી અને હનુમાનને પાઠ ભણાવવાનુ નક્કી કર્યું રાત્રે હનુમાનને રામે બોલાવ્યા અને બીજે દિવસે વહેલી સવારે શિવપૂજન માટે નીલકમલની આવશ્યકતા જણાવી. પાંચ માઇલ દુર આવેલા તળાવેથી નીલકમલ લાવવા કહ્યું.

બીજે દિવસે વહેલી સવારે હનુમાનજી ત્યાં પહોંચ્યા અને ઓવારાનાં પગથિયાં ઊતરતાં છેક છેલ્લા પગથિયે એક માનવ આકૃતિને સૂતેલી જોઇ તેમને આશ્ચર્ય થયું તેમણે ઢંઢોળી ધીરેથી આકૃતિ સળવળી અને હનુમાન પ્રતિ મુખ ફેરવ્યું હનુમાન ચમકયા. મનુષ્યદેહધારી એ આકૃતિનું મુખ સુવરનું હતું હનુમાને કારણ પૂછ્યું તો તેણે કારણમાં જણાવ્યું કે.
realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 332 of 358
Page 14 of 40

https://archive.org/details/bk191/page/n334/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-12 -Jagruti

'माना दानं मया दत्तं रत्नानि विविधानी च ।
ना दत्तं मधुरं वाक्यं तेनाऽहं शूकराननः ॥

realpatidar.com

"ગયા જન્મમાં મેં ખૂબ દાન કર્યાં પરંતુ મારી વાણી કડવી અને કાંટાળી હતી તેથી મને દેહ તો માનવનો મળ્યો પણ મુખ સુવરનું પામ્યો.

બુધ્ધિમતા વરિષ્ટ હનુમાન બધું જ સમજી ગયા નીલકમળ લઇ રામચંદ્ર પાસે આવ્યા અને ચરણમાં પડી કહ્યું કે "પ્રભુ મને નીલકમળ લેવા માટે ત્યાં મોકલ્યો હતો કે મને ત્યાં મોકલવા માટે નીલકમળ મગાવ્યાં હતાં ? બધું જ મારી સમજમાં આવી ગયું છે અને હવે ભૂલ કર્યા વગર પ્રિયવાક્યના પ્રદાન સાથે દાન કરીશ.

આ તો એક દંતકથા છે પણ કહેવાનું તાત્પર્ય એ છે કે પ્રિયવાક્યનુ । એટલે મધુર વાણી એ દરેક કાર્યના કળશ રૂપે છે

એક બીજો પ્રશ્ન ઉપસ્થિત થાય છે કે શું આપણે બધાને ખુશ કરવા વિદુષકની જેમ ખુશામત કરતા રહેવું ? ખુશામત તો ખુદાકો ભી પ્યારી હૈ એ કથન મુજબ વર્તતાં ખુશામતીઆ થવુ ? ના એ માટે એક સરસ મધ્યમ માર્ગ બતાવેલ છે.

सत्यं ब्रुयात् प्रियं ब्रूयात् न सत्यम प्रियं ।
प्रियं च नानृतं ब्रुयात् एषः धर्मः सनातनः ।

સત્ય અને પ્રિય બોલવું, સત્ય પણ અપ્રિય હોય તો તેવું ન બોલવું અને પ્રિય પણ અસત્ય હોય તો તે પણ ન બોલવું ખુશામત 'પ્રિય પણ અસત્ય' છે કેમ કે ખુશામત એટલે જે ગુણોનો અભાવ હોય તેનું કથન કરી પોતાનો સ્વાર્થ સાધવા ફાંફાં મારવા માટે એવા લાચાર ન બનતાં, ખુશામત ન કરતાં **शास्त्रपूतां वदेत् वाचाम् ॥**

આ થયો સામાન્યતમ વહેવારનો માર્ગ એમાં એક બીજો વિરોધ પણ જોવા મળશે. **न ब्रयात् सत्यमप्रियम् ॥** ગુરૂ અથવા પિતાને શિષ્ય કે પુત્રના કલ્યાણ માટે કયારેક કટુ સત્ય પણ બોલવું પડે કે જે સત્ય છે પણ પુત્ર કે શિષ્યને તે અપ્રિય છે. તો અહીં પિતા કે ગુરૂએ પુત્ર કે શિષ્યના હિત માટે કટું હશે તો પણ સત્ય બોલવું એજ કલ્યાણકારી છે.

આપણે, પ્રભુએ ખીલવેલાં ગુલાબનાં ફુલો તોડીને, ભાવના સમજ્યા વગર પ્રભુને જ ધરીએ એમા કંઇ વિશેષ નથી. ફુલો ધરવા પાછળ ભાવના બહુ મોટી છે. પ્રભુને ફુલ જેવું ખીલેલું અને સૌરભ પૂર્ણ એવું આપણું જીવન જોઇએ છે.

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 333 of 358 Page 15 of 40
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n335/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-12 -Jagruti

realpatidar.com

આપણે આપણું જીવન પુષ્પ ખીલવી, સુગંધી બનાવી પ્રભુને ચરણે ધરીએ અર્થાત પ્રભુકાર્યમાં ધસી નાખીએ એજ સાચી પુજા છે, જીવન પુષ્પ ખીલવવા માટે વાક પુષ્પ ખીલવવું અનિવાર્ય છે. કેમ કે તે જીવનનું અભિન્ન અંગ છે.

અને છેલ્લે, મેં પણ મારૂ શબ્દ પુષ્પ ખીલવવા આ નમ્ર પ્રયાસ કર્યો છે. તેમાં અનેક ઉણપો તથા વિરોધાભાસ રહી જવા પામ્યા હશે તેથી એ "કીડીએ ખાધેલું ફુલ" પણ કદાચ થયું હશે તો તેના માટે ક્ષમાને પાત્ર છું. વિરમતાં વિરમતાં આ શબ્દ પુષ્પ પ્રભુને ચરણે ધરી પ્રભુને પ્રાર્થના કરૂં કે મારૂ, અમારૂં જીવન પુષ્પ ખીલવી, સુગંધીત બનાવી તારે ચરણે ધરવા, તારા કાર્યમાં ધસી નાખવા અમને સતત જાગૃત રાખ —અસ્તુ

*

* સતી ધર્મ

લેખિકા : કુમારી નિર્મલા પટેલ
જબલપુર (મ. પ્ર.)

જિસ પ્રકાર પુરુષસે રહિત પ્રકૃતિકા કોઇ અસ્તિત્વ હી નહીં હય, ઇસી પ્રકાર ધર્મ પત્ની ભી પતિકી છાયા માત્ર હય. માતા દુર્ગાકી સ્તુતિમેં પ્રાર્થના હય

પત્ની મનોરમાં દેહિ મનોવૃત્તાનું સારિણીમ્
તારિણી દુર્ગ સંસાર સાગરસ્ય કુલોદ્ભવામ્

જિસ ધર્મે પતિ પત્ની એકચિત હય વહાં સભી સંપ્રદાયે નિત્ય રમણ કરતી હય. ઇસી હેતુ હમારી સંસ્કૃતિ મેં વાઇફ, બીબી આદિ ન હોકર 'પત્ની' શબ્દ કે પૂર્વ ધર્મ શબ્દ જૂડા રહતા હય. ઉસે ધર્મ પત્ની કહતે હય. ધર્મ સાથ લગ જાનેસે પત્ની વાસના પૂર્તિ કા સાધન ન હોકર તારિણી દુર્ગ સંસાર સાગરસ્ય કે નાતે પરલોકમેં ભી સાથ નહીં છોડતી વહ ત્યાગ તથા વિશુધ્ધ પ્રેમકી પરાકાષ્ઠા હય.

ભારત મેં ચુડાલા, મૈત્રેયી, મદાલસા, તારા દુર્ગાવતી આદી જૈસી અગણીત જ્ઞાની ધ્યાની ભકત નારિયાં તથા વીરાંગનાએ હો ગઇ હય, જિન્હોંને વિપથગામી સ્વામીયોં કો સત્યકા માર્ગ દિખલાયાથા તથા અપને પવિત્ર નારી જીવન કો સાર્થક કિયા થા.

આર્ય રમણિયોં ને પતિસે પ્રથક અપને શરીર આદિ કે સુખ સ્વાર્થ કી બાત કભી નહી સોચી ઉનકા સર્વસ્વ સદા અખણ્ડ રૂપ સે પતિ મેં સમર્પિત રહા ઐસે ભી ઉદાહરણ હય કિ સપ્તપદી કે સાત પદ ભી પુર્ણ નહીં હો પાયે થે કિ ગૌ મુક્તિ કે હેતુ શ્રી પાબુજી વિવાહ સંસ્કાર અધુરા છોડકર યુદ્ધ કે લિયે નિકલ પડતે હય તથા વહી ખેત રહ જાતે હય ઔર પત્ની પીછે સે ઉનકો અનુગામિની

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 334 of 358
Page 16 of 40

https://archive.org/details/bk191/page/n336/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-12 -Jagruti

હોતી હય. સગાઇ હુઇ કન્યાએ ભી ભાવિ પતિ કે યુદ્ધ મેં મરણ પ્રાપ્ત હોને પર ઉનકે સાથ સતી હો જાતી હય. ચિતોડ મેં તીન વિશાલ સાકે હુએ, ગઢ લક્ષ્મણ વિક્રમાદિત્ય તથા ઉદયસિંહ કે સમય મેં જબ ક્ષત્રિય વીરો ને દેખા કિ લાખોં યવન સેના દુર્ગ કો ચતુર્દિક ઘેરે ખડી હય રસદ પ્રાપ્તિ કા કોઇ માર્ગ નહી બચા હય તબ વે મુઠ્ઠી ભર શુર કેસરિયાં વસ્ત્ર પહિન બડે આનન્દ તથા ઉલ્હાસ કે સાથ શત્રુ સેના મેં કૂદ પડે ઔર સહસ્ત્રો કી સખ્યા મેં હિન્દુ રમણિયાં ગીત ગાગી હુઈ જલતી ચિતા મેં પ્રવેશ કર ગયી. ઉનકે મનમેં જરા ભી દુઃખ નહીં થા, વિરહ ભી નહી ક્યોંકી વિરહ તો તબ હો જબ પતિ સે બિછુડે. યહાં તો તન કે સાથ તન મન કે સાય મન ઔર પતિલોક પ્રાપ્તિ કા સત્ય સંકલ્પ હય. સતી અનસુયા કહતી હય

" એકઇ ધર્મ એક વ્રત નેમા. કાય વચન મન પતિ પદ પ્રેમા.
ઉત્તમ કે અસ બસ મન માંહિ સપને હું આન પુરૂષ જગનાહિ
બિનુ શ્રમ નારિ પરમગતિ લહઇ. પતિ વ્રત ધર્મ છાડિ દલ ગહઇ.

અનસુયા કહતી હય— ' બિનુ શ્રમ પરમગતિ ' થોડ અર્થો મેં કિતના રહસ્ય ભરા હય. ભાવ યહ હય કિ પુરૂષ મેં તો કર્તવ્ય કા અભિમાન હોતા હય. ઉસે મિટાને કે લિએ અનેકોં જપ તપ, વુંત, ઉપવાસ, તીર્થ-દાન-પુણ્ય આદિ કઠિન પરિશ્રમ કરને પડતે હય તબ કહીં સદ્દગતિ મિલતી હય પરન્તુ સ્ત્રિયોં કો તો કોઇ પરિશ્રમ નહીં કરના પડતા ઉન્હે તો કેવલ ઇશ્વર સ્વરૂપ પતિ કે પ્રતિ આત્મ સમર્પણ સર્વસ્વ નિછાવર કર દેના હય જો કુછ ભી ખાયે પિયે પહને શ્રંગાર કરે સંતાન પાલન કરે. સબ કાર્ય કેવલ પતિ કે સુખ કે લિએ કરે. પુરૂષ કો તો ઇશ્વર કે સાક્ષાત્કાર કે પૂર્વ આસ્થા બનાની પડતી હય ઔર હમ સ્ત્રિયોં કે ભગવાન તો પ્રારંભ સે હી સાક્ષાત દિન રાત અપને અરસ પરસ રહતે હય ઉનકે અસ્તિત્વ મેં સંદેહ કે લિએ રંચ ભર ભી સ્થાન નહી હય ન તન સુખાના ન કુછ ખોના; યહાં તો કેવલ મિલન હી મિલન હય વિરહ મેં ભી મિલન કી અનુભૂતિ હય. બસ ઉનકી હો જાઓ ઇસાં કી તો ભગવાન ભી ભકતો સે અપેક્ષા કરતે હય સ્વામી કી સેવા મેં શ્રમ કહાં વહાં તો નિત્ય નવ ઉલ્લહાસ હય. નારી કે લિએ પરમ ગતિ કી પ્રાપ્તિ કા શ્રમ રહિત સાધન કૈસા અમોઘ હય વહ શુભ દેન કબ હોગા જબ કોઇ બિલ સે લાભ ઉડાને કી ભાવના છોડ મેરી બહને અપને સ્વરૂપ કો સમજેગી.

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n337/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-12 -Jagruti

realpatidar.com

* સુલોહીતા

પ્રકરણ : ૪ ——— આશા નિરાશા

વત્સા આજે રંગમાં હતી, કેમ ન હોય. માતાના શુભ મુખે તેણીએ એ યુવકનું નામ સાંભળી લીધુ હતું, તેણીની કલ્પના શકિતની સીમામાં, યુવાવસ્થા તેમજ વૃદ્ધાવસ્થામાં સાથ આપશે....રસિક...લાલ...તેણીના હૃદયના ધબકારા પણ ધબડતા હતા ર.. સિ...ક...લા...લ; તેણી ઉલ્લાસમય હતી અને કોઇને કોઈ તેણીને, જેમ લોકોને દુઃખમાં પણ જોઇએ છે તેમ તેણીનો હર્ષમાં પણ સાથી જોઇતો હતો અને તે સુલોહિતા પાસે દોડી ગઇ.

હૃદય એવી ઘંટી છે, જેમાં નાખો તેથી પણ વધારે નીકળે. કેવળ તેણીના રણછોડ પુત્ર રસિક સાથે વેવિશાળની સંભાવના વ્યકત થઇ હતી, તે વત્સા માટે નિશ્ચિતતા હતી; ન રસિકને જોયો હતો, ન જાણેલ, છતાં કલ્પનાના અદમ્ય પરિશ્રમ વિવિધરંગી રસિક પ્રતિમા, વત્સાને હૃદયે કયારેક કોતરાઇ ગઇ હતી, જે તેણીના ઉપાસ્યદેવ જેવા રસિકલાલની જ કૃતિ હતી તેવી તેણીની માન્યતા થઇ ચૂકી હતી રસિકલાલ ભલે સડેલ હોય, ફૂટેલ હોય. કાણો હોય કે લંગડો હોય, પ્રતિભા હોય કે રાજપુત્ર હોય, વત્સા માટે તે સ્વર્ગ પુત્ર હતો, અદૃશ્ય છતાં સર્વ વ્યાપી તેણીનું હૃદય જ વત્સા માટે આજે સર્વેસર્વા હતું અને તે હૃદયના કોશેકોશે રસિકલાલની મુર્તિ અંકાઇ ગઇ હતી એટલે તેણીને તેના દેવ સર્વ વ્યાપી લાગે તે કંઇ નવું કે વિચિત્ર નથી, આ જયારથી સ્ત્રી અને પુરૂષ એ લિંગ અલગ થયાં ત્યારથી પ્રારંભ થતી પ્રેમ કહાણી છે.

જયારે વત્સાએ સુલોહિતાના કમરામાં ઓરડામાં પગ મુકયો, ત્યારે નિસ્તબ્ધ વાતાવરણ છવાયેલું હતુ; સુલોહિતા એક પલંગ પર આડી પડી ' દુર્ગેશ નંદિની ' વાંચી રહી હતી પણ તેણીનું ધ્યાન કોઇ બીજે જ સ્થળે હતું, કેટલોય સમય વીતી ગયો અને હર્ષ તરબોળ છતાં વત્સા નિશ્ચલ, સુલોહિતાના અજ્ઞાનમાં મૂર્તિસમ ઉભી રહી પણ 'દુર્ગેશ નંદિની' નું પૃષ્ઠ ન પલટયું. એ પળ પહેલાંનું ઉછાળા મારતુ હૃદય, વત્સાનું જ નહિ, પ્રાય બધાનુ, અસાધારણ નિસ્તબ્ધતા નિરખી કેમ શાંત થઇ જાય છે. તે એક માનવ પ્રકૃતિની રહસ્યમય વિચિત્રતા છે.

સુ લો હિ ત...આ ઇચ્છાબેનના કર્કસ અવાજે શાંતિભંગ કર્યો અને ટેવ મુજબ, તેણી સવારે ઉઠી, તેણીને ઇચ્છાબેનના બની શકે તેટલા ઓછા શબ્દો સાંભળે તો સારૂ, એવી ઇચ્છા હતી અને તે માટે ઝડપ જ એક માત્ર સહારો હતો. જેવી ઉઠી તેવી જ સુલોહિતાની નજર વત્સાના ચંચળ મુખાકૃતિ ઉપર ગઈ અને ત્યાં ચોંટેલી એ કાળી આંખોને ટગર મગર કરતી જોઈ, લાલ પડી ગઇ અને ઝડપથી દ્વિશબ્દી ઉચ્ચારણ, બેસજે આવું છું, કરી રસોડા પ્રત્યે દોડી ગઇ."

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 336 of 358
Page 18 of 40

https://archive.org/details/bk191/page/n338/mode/1up

realpatidar.com વત્સા અમુક અંશ સુધી સુલોહિતાની સ્થિતિ સમજી શકતી હતી અને તે સમજને કારણે તે તેણીને ચાહવા સિવાય બીજુ કાંઈ કરી ન શકતી. કેટલાં આંસુ તેણીએ સુલોહિતા માટે એકાંતમાં પાડયાં હતાં અને કેટલાં આજે, પહેલાંની જેમ સુલોહિતા પાછળ પાડયાં તેની ગણતરી કરવી મુશ્કેલ છે; કેટલી કરુણા તેને સુલોહિતાના શાંત ચહેરા ઉપર કરુણા દ્રષ્ટિમાં ગણતરી કરવી મુશ્કેલ છે અને તેની કિંમત આંકવી મુશ્કેલ છે.

કેટલાય આવા દિવસો, જ્યારે ઇચ્છા બેનની રાડે સુલોહિતાને થથરાવી હતી. ઉગ્યા હતા અને આથમ્યા હતા. તે દિવસોનો નહિ પણ તે દિવસોના ભાગનો હિસાબ જરૂર લગાવ્યો હતો અને ત્યારે વત્સાનું અંતઃકરણ—મનસ, બુદ્ધિ, ચિત્ત અને અહંકાર હલી ગયું હતું, માતૃત્વની સામે રૂદન કરતું હતું. તે સમજતી હતી ઇચ્છાબેનનું હૃદય સુલોહિતાને અપનાવવા તૈયાર ન હતુ; શાંતિલાલ મહેતાના સુલોહિતા પ્રત્યેના પ્રેમ પ્રતિ વિદ્રોહ કરતું હતુ પ્રેમ અને ઘૃણા તો માનવ હૃદયની જરૂરીયાતો છે, અને જ્યારે માનવ હૃદય ચાહ અને દ્વેષથી દૂર, તેથી ઉંચે આસને વિરાજે ને તો એ પાવન થઇ પ્રશાંત ઋષિનું સ્થાન લઇ લે છે. પ્રશાંત મહાત્મા નિષ્પક્ષ દૃષ્ટિથી સૌને અવલોકે છે. વિના મોહ, વિના વિગ્રહ, જે તેઓના માનસની એક સફળતા છે જેનાથી તેઓ પ્રેમ અને દ્વેષને સ્થાન ન આપવા છતાં સૌને અપનત્વ અર્પણ કરી ઉચ્ચ આદર્શ પ્રસ્તુત કરે છે પણ બિચારી ઇચ્છાબેન તો પામર જીવ હતી, એ મહાત્માની શકિત કયાંથી આવે ?

સુલોહિતાની માતા જ્યારે અવસાન પામી અને પિતા પુરૂષોત્તમે ધર્મ અને સમાજથી ખિન્ન થઇ બન્નેનો ત્યાગ કર્યો ત્યારથી તો આ વ્યવહાર સુલોહિતાને ખટકતો. વત્સાને તે ચાહતી અને વત્સા તેણીને ચાહતી એ ઇચ્છાબેન માટે અસહ્ય હતું, છતાં પુત્રી હોવાથી વત્સાને એટલું ન સહેવું પડતું અને એકદંરે બિલકુલ ન સહેવું પડતું. જ્યારે "આનેજ છોકરીને રવાડે ચઢાવી છે", એમ ઇચ્છાબેન પાડોશિયો પાસે ઉદ્‌ગારો કાઢતી ત્યારે સુલોહિતા બળી ઉઠતી છતાં શાંતિલાલકાકા માટેનો પ્રેમ તેણીને કંઇ પ્રત્યુતર આપતાં રોકતો અને હંમેશાં 'ઇશ્વર મને સદ્-બુદ્ધિ આપો' નું રટણ કર્યા કરતી. વનફુલોની સુગન્ધ કેવી છે તે શહેરી શું સમજે અંતઃકરણ શું ચાહે છે તે દુનિયાદારી શું સમજે. વનફુલ મુરઝાતુ હતુ, અંતઃકરણ ઝળહળતુ હતુ પણ સંસાર એ ને એ રીતમાં કાળસમ પોતાનું કાર્ય કરતો જતો.

જ્યારે સુલોહિતાની બુદ્ધિમતા અને ચાતુર્ય વત્સાને પ્રેરણા આપતું હતું, અને તેણીનું હૃદય આદર કરતું હતું; ત્યારે તેણીની માતાનું હૃદય વત્સાની હીનતા ઉપર ઇર્ષાથી બળતું હતું; જ્યારે અંતરની આગ અંદર સમાઇ ન શકતી ત્યારે તે realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n339/mode/1up

1975 -Jagruti (191)
1975-12 -Jagruti

realpatidar.com

ઇચ્છાબેન છોકરી ગધેડી છે કહી અંતર્જવાળા શાંત કરતાં. સુલોહિતાને કેવળ દયા આવતી અને આ દયાર્પણ કરતાં દ્રષ્ટિ જ વધારે ઉશ્કેરાતી. જ્યારે તે નાદાન છોકરી ઉપર તેણીની નજર પડતી ત્યારે કાંઇ ને કાંઇ કામ અવશ્ય બતાવતાં અને બહુજ ઉપયુકત જણાતું એટલે કે એવું કામ જે પાડોશિઓને પણ લાગતુ કે યુવા કન્યા લાયક છે તે સાદ પાડીને પણ કરાવતાં અને તે કામ કરાવવા પાછળ છોકરી કામ શીખે એવી ઇચ્છા નહિ પણ કામ નિમિતે જ કામ કરાવવું એ ઉદ્દેશ્ય, અને જ્યારે પણ તક મળે ત્યારે કહી પણ દેતાં કે 'ખાતે જ આવડયુ છે' અથવા 'ચોપડી લઇને જ બેસવું છે'; સાથે સાથે શાંતિલાલભાઇના કામ ભરવા પણ પોતાની ફરજ સમજતાં, સદ્‌ભાગી એ બાળા કે કાકા તો કાંઇ સમજણ વાળા મળ્યા નહિ તો કયારનીય તેની અવદશા આવી પહોંચી હોત. શાંતિલાલભાઇ સામે એટલા ઉશ્કેરાટથી એ પોતાની જ્વાળાને વ્યકત ન કરતાં; એવી છટાથી બોલતાં કે અબુધને તેણી બહુજ સમજદાર, નિષ્પક્ષ, શુભેચ્છક જ લાગે, પણ શાંતિલાલ જેવું પાકુ પાન એ ન સમજી શકે કે આ હવા છે એ મંદ ગંધવહ છે કે વંટોળીયો અને આ એકજ વત્સાના હેત સિવાય, તેણીને સંતોષ હતો.

કુદરત પણ ન્યારી છે, જે પ્રત્યે પ્રીત છે તે નિર્બોધ છે, જે પ્રત્યે દ્વેષ છે તે બુદ્ધિમતા છે આ એક ઇચ્છાબેન માટે મુંઝવણ હતી, પણ આ મુંઝવણની સત્યત વધારે જવાબદાર પોતે ઇચ્છાબેનજ હતા અનાથ સુલોહિતાને માતાપિતા ગુમાવ્યા પછી સંસારનો પરિચય મેળવ્યો, અને શાંતિલાલભાઇ અને ઇચ્છાબેન નીતિએ અને સ્વભાવે તેણીને સંસારની બે બાજુઓ બતાવી જેના વડે તેણીનું સાંસારીક જ્ઞાન વધુ પરિપકવ બન્યું, જેટલુ ઇચ્છાબેન વધુ સંભળાવતાં, જેટલું તે વધારે કામ બતાવતાં જેટલું જ્ઞાન તે બીજાની સામે પોતાને નિર્દોષ બતાવવા વ્યવહારમાં લાવતાં, જેટલી કૃત્રિમ લાગણીથી તેઓ શાંતિલાલ સામે સુલોહિતાના વિષય ઉપર સંવાદ કરતાં, સુલોહિતાને તેટલો અનુભવ વધારે પ્રાપ્ત થતો તેટલુ વ્યાવહારિક જ્ઞાન વધતું, અને તેટલી, એકંદરે, તેના જ્ઞાન આને ચાતુર્યમાં વૃદ્ધિ થતી, ઇચ્છાબેનના દરેક ટોણાં તેણીને સામે ભૂલ પ્રદર્શિત કરતાં અને તેટલીજ તે વધું સાવચેત બનતી અને કૌશલ્યમાં ઉમેરો થતો, બીજી બાજુ નિર્બોધ વત્સાને સાંસારીક અનુભવ નહતો તેણીએ સંસારને સમજી શકાય તેવી શકિતનુ સંપાદન નહોતું કર્યું કારણકે તેણીને આ શકિત શીઘ્ર થાય તેવી ચોટ, તેવો ઘાવ હજુ નહોતો સહેવો પડયો, અને વધારામાં તેણીની ભૂલો ઉપર ટોકવાવાળું હતુ નહિ અને જે કામ કરી તેણી ગૃહ કળા શીખી શકી હોતતે ઇચ્છાબેન દ્વેષને કારણે સુલોહિતાને આપી દેતાં તેથી તેણીને અનુભવ મેળવવાનો કોઇ સ્ત્રોત નહતો, કેવળ પુંસ્તકીય જ્ઞાન હતું અને કોરી શિક્ષાથી કોઇ દેખીતો લાભ નથી હોતો પરિણામે, સુલોહિતા દ્વેષને

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 338 of 358
Page 20 of 40

https://archive.org/details/bk191/page/n340/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-12 -Jagruti

realpatidar.com

કારણે બુદ્ધિચાતુર્ય વિકસાવી શકી હતી. વત્સા લાડ પ્યારમાં તે જીવનરસ ગુમાવી રહી હતી, ધૃષ્ણિત વ્યકિતને આ એક અમૂલ્ય અદશ્ય લાભ હોય છે, જેઓ લાડપ્યારમાં પાંગરેલ છે તે આ લાભની પ્રાપ્તિ નથી કરી શકતાં, આનો વાંક માતા ઉપરજ હોઇ શકે, વત્સાતો કળી હતી, તેણી પ્રેમ દઇ શકતી હતી, પણ પ્રેમને સમજવા અસમર્થ હતી–પ્રેમદાન પાછળ આશય શું છે એ સમજવા વગર ઘેલી થઇ જનાર સમ્પૂર્ણ નિર્મળતા હતી, એનો સુલોહિતા પ્રત્યેનો પ્રેમ દ્વેષપૂર્ણ માતૃત્વનો પરાજય હતો, અને આ પરાજય સ્વીકારવા ઇચ્છાબેન તૈયાર નહતાં – એ પરાજયને વિજયમાં પરિવર્તન કરવા માટે સતત પ્રયત્નશીલ રહેતાં.

"તારે કેટલીવાર બોલવું પડશે કે આ વાસણ માંજવાં છે, બસ વાંચને વાંચ કાંય હદ હોય વાંચવાની કે નંઇ? કે પછી મોટાં મહારાણી બનવું છે", સુલોહિતા કંઇને કંઈ સંભળાવવાનીજ હોય સુલોહિતા શાંતચિત્તે કામે વળગી, પણ બાયડીનો બખડાટ પ્રલય પછી પણ ચાલુ રહેશે! ઇચ્છાબેને, ઉદ્દેશ્યપૂર્ણ થઇ જવા છતાં જીભને કામમાં પરોવી રાખી "સાસરે શું જાણે શું કરશે, જે કરે સારૂ કરે, પણ સાંભળવુ તો મારેજ પડશેને. કયાં વળી તેની મા સાંભળવાની હતી, એતો મરી ગઇ પણ અમનેય મારતી ગઈ બાપતો કોણ જાણે કયાં રખડે છે, કોઇ સાંભળવા વાળું નહોવાથી ઇચ્છાબેને આત્મભાષણ શરૂ કરી દીધું, બે હાથ પટકતાં જાય અને નિશાસા નાખતાં જાય, "પાળવાની પહોંચ ન હોય તો પેદાએ શીદ કર્યા".

પ્રત્યેક ચીજની હદ હોયછે. પણ સ્ત્રીની જીભને પણ કોઇ સીમા હોયતે કોઈને કહેતાં નથી સાંભળ્યું, નથી કયાંય વાંચ્યું સુલોહિતાતો પોતાના કામમાં મગ્ન હતી, સાંભળતી હતી છતાં નહોતી સાંભળતી. આત્મસંતોષ માટે તે પોતાને કહેતી રહેતી ભગવાને બે કાન એટલે દીધા છે કે જે સંભળાઇ ગયુ સારૂં ન લાગે તે બીજા વડે કાઢી નાખવું. અને આત્મસંતોષની વિચિત્ર વિધિજ તેને સાચી શીતળતા હતી તેણીને હૈયે કાંઈ થતું નહિં એમ નહિ પણ તે સિવાય તેણીનો છુટકારો ન હતો, 'અમસ મોઢા ચુપ' જ સાર્થક હતું, અને તેથી તે આવાં સંભાષણો માટે ટેવાઈ ગઇ હતી વાસણ મંજાઇ જતાં, જવા પહેલાં, વધુ સાંભળવું ન પડે એ બીકે તેણીએ પૂછ્યું, 'બીજું કંઇ કામ છે?

"લ્યો બાઈ પૂછે છે બીજું કંઇ કામ છે, જાણે કે કામ સોનું છે કે ગોતવું પડે"? અને વાત પણ સાચી હતી, સુલોહિતા માટે ઇચ્છાબેનને કાંઈ કામ યાદ કરવું પડે તેમ નહતું, સદૈવ જીભને ટેરવેજ રહેતું, કેવળ એક કામ પુરૂ કરે અને બીજું બોલવું એટલીજ વાર "હજુ તેમ માટલાં પાણીના ભરવાં છે. દળાવા જવું છે તે કોણ કરશે! તારી મા?" ઇચ્છાબેને જોરથી માથું હલાવી છણકો કર્યો જાણેકે હમણાં સુલોહિતાની મા દેખાય અને પૂરી ન થઈ જાય તો, જાણે કહતી હોય 'મારૂં નામ ઇચ્છા નહિ'

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 339 of 358
Page 21 of 40

https://archive.org/details/bk191/page/n341/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-12 -Jagruti
realpatidar.com

સુલોહિતાને મૃતમાતા ઉપર કોઇ બોલે તે સૌથી વધુ ખટકતું. અને જ્યારે સંબંધમાં તેણીની સ્મૃતિ થાય તે તો સૌ સંયમશીલને ખૂચે, એથી અત્યારે પણ પોતાની જાત ઉપર સંયમ રાખી, ડોલ હાથમાં લઈ નીચે નળ ઉપર પાણી ભરવા ચાલી ગઈ. બાજુંના ઓરડેથી વત્સા આ એકાંકી સંવાદની શ્રોતા હતી, જેની આંખમાં તિરસ્કાર સૂચક આંસુ હતાં, અને સુલોહિતાના અંતિમ વાક્યના મૌન ઉપર તે ન રહી શકી અને સીધી રસોડામાં ઇચ્છાબેનની સામે ઉભી થઇ ગઈ,

"બા! તમને બેન માટે કંઈ દયા છે કે નહિ ! એ પણ માણસ છે, તમને કોઈ મારી નાનીનું ભૂંડૂં સંભાળાવે તો કેવુ લાગશે આજલગી હું પણ ચુપ રહી, હવે હું બરાબર બોલતી રહીશ, બોલતી ને બોલતી જ રહીશ જ્યાં સુધી તમો આ બંધ નહિ કરો"

[illegible] સુન્ન થઇ ગયાં–ગમે તે બીજી દિશાથી તેમને ભય થઇ શકે, તીર આ દિશાથી –'ઢીલીપોચી' થી આવશે તે તો સ્વપ્નેય આશંકા નહતી, વત્સાનેતો તે 'એમ્પ્લીફાયર' માત્ર સમજતા–બીજાનોજ અવાજ વધારીને બોલવાવાળી, પણ આજની મુખાકૃતિ, ઉડતા વાળ, લાલ આંખો અને તિરસ્કારમાં થઇ ગયેલ ઉંચાં ભવાં પોતાની મેળેજ કહી દેતાં કે આ જવાળામુખી સ્વતંત્રછે, પોતાનોજ સંઘરેલ રોષ ઠાલવે છે.

જરાવાર વત્સા ઉભી રહી; પણ માતાને મૂર્તિમત જોઇ એ ક્ષણે સડસડાટ ચાલી ગઇ જે ક્ષણે ઇચ્છાબેન ટટ્ટાર બન્યાં અને મોંઢુ ખોલ્યુ હતુ; પણ વત્સાના ચાલ્યા જવાથી ફરી એજ આત્મસંભાષણ ચાલુ રાખ્યું, ઘરમાંજ નાગણી છે, અને જે તેને સહારો દે, તેનેજ તે કરડે. હું તો ક્યારનીય કહેતી'તી કે આ છે નાગણ, ઘરમાં બધાને ઝેરી બનાવશે, પણ મારૂં સાંભળે કોણ? હવે આ ચાંબાવલીએ બોલતી થઇ ગઇ, કોઇ મારૂં સાંભળે તો ને

વધુ આવતા અંકે

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 340 of 358 Page 22 of 40
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n342/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-12 -Jagruti

realpatidar.com

સમાચાર દર્શન

શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સમાજ, દિલ્હી.

"શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સમાજ દિલ્હી ને પરમ પૂજય પાંડુરંગ શાસ્ત્રીજી ના" મંગળ પ્રવચન" ના મળેલ અમૃતમયી પ્રસાદ,,

અત્રે તા. ૩૦ ઓકટોબર, ૧૯૭૫ ના રોજે શ્રી મહાલક્ષ્મી સો મીલ માં પરમ પૂજય શ્રી પાંડુરંગ શાસ્ત્રીજીનુ" મંગલ પ્રવચન" રાખવામાં આવ્યું હતુ, પરમ પૂજય શાસ્ત્રીજી એ અમૃતમયી વાણીમાં પધારેલ ભાઈ બહેનોને પ્રભુ પ્રત્યે આપણી શુ ફરજ છે, આપણુ જીવન કેમ આનંદમયી બને વગેરે સચોટ વિચારો થી સમજણ આપી હતી અને પ્રભુનું કામ કરવા યુવકોને જાગૃત થવા કહયું હતું, અને તા. ૨૭ ૨૮,૨૯ ઓકટોબર ૧૯૭૫ ના કુરૂક્ષેત્રે યોજાયેલ શિબિર માં પણ સમાજના ઘણા ભાઈ બહેનોએ હાજર રહી શ્રી પાંડુરંગ શાસ્ત્રીજીના મંગળ પ્રવચનો નો લાભ લીધો હતો, અને તા:૨૦-૧૦-૭૫ ના(છોટે શાસ્ત્રી) શ્રી હરીભાઈ કોઠારી નું પ્રવચન શ્રી ભગવાન સો મીલ માં રાખવામાં આવ્યું હતુ, સર્વે ભાઈબહેનોએ તેમની અમૃતવાણી નો લાભ પણ લીધો હતો, અને શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સમાજ દિલ્હી તરફથી દર સોમવારે પૂ. શાસ્ત્રીજીની પ્રેરણાથી સ્વાધ્યાય" કરવામાં આવે છે,

● અત્રે શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સમાજ દિલ્હી તરફથી શ્રી હીરાલાલ પટેલ એન્ડ કમ્પની માં "સ્નેહમિલન" નો કાર્યક્રમ તા. ૪-૧૧-૭૫ ના રોજ સંવત ૨૦૩૨ ના પ્રથમ દિવસે સમાજના પ્રમુખ શ્રી વિશ્રામભાઈ હંસરાજ પટેલ ના પ્રમુખસ્થાને યોજવામાં આવ્યો હતો. સમાજ ના સર્વે નાના મોટા એ આનંદ થી ભાગ લીધેલ હતો. સમાજના સર્વે ભાઈબહેનોએ નૂતનવર્ષા અભિનંદન પાઠવ્યાં હતા. અને સમાજ બારા માં. પોતાના પ્રભાવ શાળી વચનો થી થી સમારોહ માં આનંદ અને ઉત્સાહ નો વધારો કર્યો હતો. મેટ્રીકમાં ભણતી બહેનોએ ઠોસ વિચારો પ્રભાવશાળી વાણી માં મુકયા. ત્યારબાદ શ્રી પટેલ તરૂણ મિત્રમંડળના સદસ્યોએ નૂતન વર્ષના અભિનંદન પાઠવ્યા. અને બહેનોએ આપેલ પ્રવચનોના સરાહના કરી હતી. ગીતાબહેન વેલજી એ એક દેશ ભકિતનુ ગીત ગાયુ. હતું પછી અલ્પાહાર લીધા બાદ સભાનુ વિર્સજન કરવામાં આવ્યુ હતું.

લિ શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સમાજ દિલ્હી વતી
લક્ષ્મણભાઇ પટેલ મંત્રી

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n343/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-12 -Jagruti

realpatidar.com

અહેવાલ શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર યુવક સંઘ, બાલાસોર વિભાગની વાર્ષિક સામાન્ય સભા.

તાજેતરમાં તા. ૯-૧૧-૭૫ ના રોજે શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર યુવક સંઘ બાલસોર વિભાગ ની વાર્ષિક સામાન્ય સભા શ્રી રતનશી ભાઇ પ્રેમજી ના પ્રમુખ સ્થાને મળેલ હતી જેમાં સવંત ૨૦૩૧ ના વર્ષ દરમિયાન થયેલ કાર્યવાહીની તેમજ " સામાજીક પ્રવૃત્તિઓની ચર્ચા વિચારણા કરવામાં આવેલ અને સંવત ૨૦૩૨ ની કાર્યવાહક સમિતિની નીચે મુજબ વરણી કરવામાં આવી હતી:-

૧. પ્રમુખ શ્રી કેશવલાલ રતનશી પટેલ
૨. ઉપ-પ્રમુખ ,, માધવજી કેશરા પટેલ.
૩. મંત્રી ,, રતિલાલ દાનારામ પટેલ. B. Sc.
૪. સહ-મંત્રી ,, રતનશી લધારામ પટેલ B. Com. (H)
૫. ખજાનચી ,, જયંતિલાલ દાનારામ પટેલ B. Com. (H)
૬. સહ-ખજાનચી ,, મગનલાલ હરજી પટેલ
૭. સલાહકાર ,, શીવદાસ ગોપાલ પટેલ
૮. " ,, ખીમજી નથુ પટેલ

હાલમાં તા. ૬-૧૧ ૭૫ ના રોજે ધનસુરાથી સાવિત્રીબહેન એસ. વેલાણીની દોરવણી હેઠળ ભારતભરની પર્યટનમાં નીકળેલ વિદ્યાર્થિની બહેનો બાલાસોર મધ્યેથી પસાર થયેલ ત્યારે તેમનું ઉષ્માભર્યું સ્વાગત કરવામાં ભોજન સમારંભ પણ યોજવામાં આવેલ. ત્યારબાદ બહેનોએ સરસ રીતે ભજન તથા ગીતોનો કાર્યક્રમ રજુ કરેલ અને છેલ્લે તેમને ભાવભીની વિદાય આપવામાં આવેલ.

શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર યુવક સંઘ
મંત્રી રતિલાલ પટેલ

શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર વિદ્યાર્થી મંડળ, અમદાવાદ વિશેષાંક અંગે

૧ ઉપર્યુકત વિદ્યાર્થી મંડળ તરફથી બહાર પડનાર વિશેષાંક માટે તેને અનુરૂપ એક સુંદર અને આકર્ષક નામ મોકલી આપવા માટે સમગ્ર સમાજનાં વિદ્યાર્થી ભાઈ-બહેનોને વિનંતી કરવામાં આવે છે. વિદ્યાર્થી મંડળની કારોબારી સમિતિ તરફથી જેનું નામ પસંદ કરવામાં આવશે. તે વિદ્યાર્થી ભાઇ કે બહેનને રૂા. ૧૧-૨૫નું પ્રતિક પ્રોત્સાહિત ઇનામ તથા તેનો પરિચય આ અંકમાં વિના મૂલ્યે પ્રસિધ્ધ કરવામાં આવશે.

૨ પ્રસ્તુત વિશેષાંક માટે, વિવિધ માહિતી, લેખો, સરનામાંઓ વિગેરે મોકલવા માટેની છેલ્લી તારીખ ૨૧-૧૨-૧૯૭૫ રાખવામાં આવી છે. ત્યારબાદ મળેલ લખાણો સ્વીકારવામાં આવશે નહિ જેની નોંધ લેવા વિનંતી છે.

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 342 of 358
Page 24 of 40

https://archive.org/details/bk191/page/n344/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-12 -Jagruti

realpatidar.com

શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર યુવક મંડળ, વિશાખાપટ્ટમ

ગત તા. ૯ ઓકટોમ્બર ના મંડળના ૨૦૩૨ ના વર્ષના નવા હોદ્દેદારોની ચૂંટણી માટે સામાન્ય સભા બોલાવવામાં આવેલ જેમાં સર્વાનુમતે નીચે મુજબના હોદ્દેદારો ચુંટાયા હતા.

કાર્યવાહક સમિતિ

પ્રમુખ	પટેલ	ગોપાલભાઈ દેવજી	લિંબાણી	રસલીયા.
ઉપ પ્રમુખ	,,	જીવરાજભાઇ શીવગણ ભગત		કોટડા નખત્રાણા
મંત્રી	,,	વેલજીભાઈ પ્રેમજી	સેંગાણી	,,
સહમંત્રી	,,	માવજીભાઇ ગંગદાસ	સેંગાણી	,,
ખજાનચી	,,	મોહનલાલ પ્રેમજી	સેંગાણી	,,
સહ ખજાનચી	,,	લધારામ અર્જુન	ચોધરી	ખીરસરા
ઓડીટર	,,	સોમજીભાઇ વીરજી	લિંબાણી	નગવીરી
સહ ઓડીટર	,,	ગંગારામભાઈ વાલજી	વાડીઆ	કોટડા નખાત્રાણા
સલાહકાર	,,	ડાહ્યાલાલ વીરજી	સાંખલા	કાદીઆ
,,	,,	લાલજીભાઇ વેલજી	પારસીયા	ધાવડા

દુઃખદ સમાચાર

ઘણાજ દુઃખ સાથે જણાવવાનું જે કચ્છ વિથોણના વતની હાલે કેટલાક વર્ષોથી જબલપુરમાં લાકડાનો વેપાર કરતા શ્રી દાનાભાઈલધાભાઇ સામાણી (ઉં. વ. ૫૦) ફર્મ મેસર્સ આર. બી. સામાણી કું ના માલીકનુ તા. ૧૧/૧૦/૭૫ શનિવારે દુઃખદ અવસાન થએલ છે, તેઓના અવસાનથી જબલપુર પાટીદાર સમાજ અને તેમનાં કુટુમ્બીજનોને મોટી ખોટ પડેલ છે. અવસાનના સમાચાર મળતાંજ તરતજ લાકડા બજાર બંધ થએલ હતુ શ્રી. દાનાભાઈ તેઓની પાછળ પરીવારમાં માતા–પત્ની ભાઈ–ત્રણ પુત્રી અને ત્રણ પુત્રીઓને રડતાં મૂકી ગયા છે,

કુટુમ્બ ઉપર આવેલ દુઃખને સહન કરવાની "પ્રભુ" શકિત અર્પે અને સદ્દગતના આત્માને શાંતિ આપે એજ પ્રાર્થના–

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Continuous Page 343 of 358
Page 25 of 40

https://archive.org/details/bk191/page/n345/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-12 -Jagruti

realpatidar.com

ઠરાવ નં. ૫

અગત્યની જાહેરાત * લગ્ન સબંધી રીતરીવાજો બાબત

આજની સભા સમક્ષ શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર ગુજરાત સમાજમાં લગ્ન આજથી લગભગ છેલ્લા વિસેક વર્ષ ઉપર દર બાર વર્ષે અને તે પણ એક જ દિવસે ઉજવાતાં તે વખતના આપણા બાપદાદાઓએ સમય અને નાણાંના બચાવ માટે એક જ દિવસ અને બાર વર્ષનો ગાળો નકકી કરેલ તે અનુકૂળ હતો પરંતુ સમય અને સંજોગો બદલાવાથી તેમાં ફેરફાર થયા અને અત્યારે વર્ષમાં ગમે ત્યારે અને લગભગ છ થી સાત માસ સુધી લગ્ન ચાલુ રહે છે તેથી આ ઝડપી યુગમાં સમયનો અને નાણાંનો ખૂબજ દુર ઉપયોગ થાય છે. આવા કારણોને નજર સમક્ષ રાખી ચર્ચા વિચારણાને અંતે વર્ષમાં એકજ વખત અને એક દિવસે લગ્ન કરવાં તેવું ઠરાવવામાં આવે છે અને તે વૈશાખ સુદ ૩ અખાત્રીજના દિવસે નકકી રાખવું તેવુ ઠરાવવામાં આવે છે.

સામાન્ય રીતે લગ્ન પ્રસંગો ઉજવવામાં પડતી મુશ્કેલીઓ અને સદાય તેમજ નાણાંનો થતો દુરવ્યય અટકાવવા ગત તા ૧૦-૪-૭૫ ના રોજ ઉપરોકત ઠરાવ નં. ૫ નો અમલ કરવાનું નકકી થયેલું છે. છતાં પણ ચાલુ વર્ષ ઉનાળામાં લગ્નનાં મુહૂર્તો ન હોવાનું આધારભૂત વર્તુળોમાંથી જાણવા મળતાં ચાલુ વર્ષ પૂરતા જ એટલે કે સં ૨૦૩૨ના વૈસાખ સુદ ૩ ના રોજ આ ઠરાવ અમલમાં લેવાનો નથી પરંત સં. ૨૦૩૩ ના વૈશાખ સુદ. ૩. (અખાત્રીજ) થી તેને સંપૂર્ણ પણે સમાજનાં ભાઈ-બહેનો વળગી રહે તેવી અપેક્ષા સેવવામાં આવે છે,

લિ. પ્રમુખ શ્રી તેમજ મંત્રી શ્રી
શ્રી. કચ્છ કડવા પાટીદાર સનાતન સમાજ
(ગુજરાત) .ધનસુરા,

શ્રી રણજીતપુરા હાઈસ્કુલનું ગૌરવ

રણજીતપુરા હાઇસ્કૂલ રણજીતપુરા ના વિદ્યાર્થીઓએ બાલાશિનોર મુકામે તાલુકા હરિફાઈ માં ૨૨ રમતોમાં પ્રથમ નંબર મેળવ્યો હતો, તથા ખેડા જિલ્લા રમતોત્સવમાં ઠાંસરા તથા વસો મુકામે યોજાયેલ જિલ્લા કક્ષાની હરિફાઇમાં ૮ રમતોમાં જિલ્લા કક્ષાએ પ્રથમ નંબર તથા ૪ રમતોમાં બીજો નંબર તથા બે રમતોમાં ત્રીજો નંબર મેળવ્યો છે.

બાલાશિનોર તાલુકામાંથી જિલ્લા કક્ષાએ રણજીતપુરા હાઇસ્કૂલનેજ ૮ રમતોમાં પ્રથમ નંબર મળ્યા છે. તથા જિલ્લા હરિફાઇમાં વ્યકિતગત સૌથી વધુ નંબરો આ સંસ્થાને મળ્યા છે. આમ રમતગમતના ક્ષેત્રે રણજીતપુરા હાઇસ્કુલે તાલુકા તથા જીલ્લા ક્ષેત્રે ઉત્તમ સિધ્ધિ હાંસલ કરી સંસ્થાનું તથા તાલુકાનું ગૌરવ વધાર્યું છે. પ્રથમ નંબર મેળવનાર વિદ્યાર્થીઓ ટૂંક સમયમાં રાજ્ય કક્ષા હરિફાઈમાં ભાગ લેવા જનાર છે.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n346/mode/1up

realpatidar.com

કોટડા પાટીદાર યુવક મંડળે ઊજવેલ શાનદાર દ્વિતિય રમતોત્સવ

કોટડા (જડોદર) તા. ૪ અહીં પાટીદાર યુવક મંડળ તરફથી હરહમેશની માફક જ નવા વરસના શુભ દિવસે શાનદાર રમતોત્સવનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતુ યુવક મંડળની અનેકવિધ કાર્યપ્રવૃત્તિઓની શરૂઆત નવાવરસના પ્રથમ દિવસથી જ કરવામાં આવી છે. જે મંડળની વિવિધ રચનાત્મક કાર્યપ્રવૃત્તિઓનો અંતરગત ભાગ છે.

યુવાશકિતને આહવાન આપતો આ કાર્યક્રમ અનેરા આકર્ષણનું કેન્દ્ર બન્યો છે. યુવાનોમાં આ કાર્યક્રમે ખૂબજ ચાહના મેળવી છે. આ કાર્યક્રમ નિહાળવા અને હરિફોને પ્રોત્સાહિત કરવા વિશાળ માનવ સમુદાય ઉપસ્થિત રહ્યો હતો તેજ તેની લોકપ્રિયતાની સાબિતિ છે

મૂખ્યત્વે નીચે મુજબની વિવિધ હરિફાઈઓ રાખવામાં આવી હતી અને દર્શાવેલ ઇનામો યુવક મંડળ તરફથી આપવામાં આવ્યાં હતાં. આ રહયા યુવાશકિતના આહવાન ને પડકાર ફેંકી વિજેતાપદને હાસલ કરનાર વિજેતા ખરો.

— યુવાનો માટેની દોડ —

(૧) પ્રથમ વાલજી લખુ વેલાણી સ્ટીલગ્લાસ તથા શ્રીફળ
(૨) દ્વિતીય વિશનજી કાનજી નાયાણી સ્ટીલ વાડકો
(૩) તૃતિય મણિલાલ પરબત લીંબાણી ફાઉન્ટન પેન

— સાયકલ રેસ —

(૧) પ્રથમ ચનુભા કારૂભા સ્ટીલગ્લાસ તથા શ્રીફળ
(૨) દ્વિતિય આમુ જુસા કોળી સ્ટીલ વાડકો
(૩) તૃતિય સોઢા હાજીમામદ ફાઉન્ટનપેન

— સ્લો સાયકલ —

(૧) પ્રથમ લખમશી રામજી રૂડાણી સ્ટીલગ્લાસ તથા શ્રીફળ
(૨) દ્વિતિય શિવદાસ રતનશી વેલાણી સ્ટીલવાડકો
(૩) તૃતિય ઉમેદકુમાર કૃપાશંકર જોષી ફાઉન્ટનપેન

— કિશોર દોડ —

(૧) પ્રથમ કિશોરકુમાર સોમજી બાથાણી સ્ટીલવાડકો તથા શ્રીફળ
(૨) દ્વિતિય નટવરલાલ મણીલાલ પોકાર પીત્તળનો ગ્લાસ
(૩) તૃતિય હિમતલાલ દેવસી લિંબાણી ફાઉન્ટન પેન

ઉપરોકત વિજેતાઓને માનવ સમુદાયે તાલીઓના ગડગડાટ અને હર્ષના ઉલ્લાસોથી વધાવી લીધા હતા.

આખરે આ માનવ સમુદાય સભાના સ્વરૂપમાં ફેરવાઇ ગયો હતો અને સભાનું પ્રમુખ સ્થાન પોલીસ પટેલ શ્રી શીવજી અરજણે સંભાળ્યું હતું.

પ્રમુખશ્રીએ ઉદ્દબોધન કરતાં પ્રથમ વિજેતાઓનું બહુમાન કરી અભિનંદન આપ્યા હતા અને હરહમેશ આવા રચનાત્મક પ્રવૃત્તિઓમાં મોખરે રહેવાની સલાહ આપી હતી. જીવન ઘડતરમાં આવી પ્રવૃત્તિઓનું મહત્વ સમજાવ્યું હતું. અંતમાં યુવકમંડળના કાર્યકર્તાઓનું આવા પ્રસશનીય કાર્યક્રમ યોજવા બદલ અભિનંદન આપ્યા હતા તથા યુવકમંડળની કાર્ય પ્રવૃત્તિઓને બિરદાવી હતી.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n347/mode/1up

realpatidar.com યુવકમંડળ વતી ઉદ્બોધન કરતાં શ્રી અરવિંદ કરશને વિજેતાઓને તેમજ હરીફોને અભિનંદન આપ્યા હતા અને હરહંમેશ આવી રીતે ભાગ લઇ સહકાર આપતા રહેવાની હાકલ કરી હતી. અંતમાં આ કાર્યક્રમને સફળ બનાવવા માટે અને સરપંચ શ્રી દેવજી જેઠા મુખીનો આભાર માન્યો હતો મંડળના કાર્યકર્તાઓ તેમજ હરહંમેશ સાથ સહકાર આપતા રહેવાની અપેક્ષા વ્યકત કરી હતી.

મોડી સાંજે ગુલાબી સંધ્યાના આછા અજવાળામાં માનવ સમુદાય ઓગળી ગયો હતો.

યુવકમંડળ વતી,
દેવજી મનજી નાયાણી (બી. કોમ.)

પૂર્વ વિભાગ યુવક સંઘ

શ્રી અખિલ ભારતીય કચ્છ કડવા પાટીદાર યુવક સંઘની પૂર્વ વિભાગની વિભાગીય સભા તાઃ ૩૦–૧૧–૭૫ના કલકતા મધ્યે મળેલ. આ સભામાં બંગાળ બિહાર અને ઓરિસ્સાથી સમાજ તેમજ યુવક મંડળના પ્રતિનિધિઓએ ભાગ લીધેલ. સવારના પ્રતિનિધિઓની સભા શ્રી ખીમજી ભાઇ લખમસીના પ્રમુખપદે મળેલ તેમાં આગામી અધિવેશનમાં ભાગ લેવા તેમજ નાણાં અંગેની વ્યવસ્થા કરવા માટે ચર્ચા વિચારણા કરવામાં આવેલ. અને બપોર પછી જાહેર પ્રચાર સભા મે. બલારશ ટીંબર ડીપોમાં રાખવામાં આવેલ. આ સભાનુ પ્રમુખ સ્થાન શ્રી ખેતાભાઈ જેઠાભાઈએ સંભાળેલ મુખ્ય મહેમાનો તરીકે શ્રી દેવરામભાઇ ખડગપુરવાળા તેમજ શ્રી રામજીભાઇ હરજી આસન સોલવાળા બીરાજેલ. આ સભામાં સર્વ શ્રી ખીમજી લખમસી, દેવજી વાલજી, લખમસી નાયા વિશ્રામ હંસરાજ, જવાહર કરશન, અખેરામ વાલજી, કરસન પરબત (આસન સોલ) હરિલાલ કાનજી (સમ્બરપુર) બાબુલાલ નારાયણ વેલજી હરજી, કરમસી વાલજી, નાનજીભાઈ બરાકરવાળા. શ્રી ધનજી ગોપાલ રાયપુર વાળા તેમજ શ્રીમતિ પારૂબેન ખડગપુરવાળાએ પોતાના વિચારો રજુ કરેલ યુવક સંઘના કાર્યને બિરદાવેલ અને સૌને યુવકસંઘના કાર્યમાં તન, મન અને ધનનો ભોગ આપી આગામાં અધિવેશનને સફળ બનાવવા આગ્રહભરી વિનંતી કરવામાં આવેલ. આવેલ પ્રતિનિધિઓને રહેવા તથા જમવા વિ. મે. અમૃતલાલ એન્ડ કું. માં કરવામાં આવેલ અને સંપૂર્ણ વ્યવસ્થાની જવાબદારી શ્રી નવચેતન પાટીદાર યુવક મંડળ, કલકતાએ ઉપાડેલ,

જાહેરાત

શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર વિદ્યાર્થી મંડળ. અમદાવાદના પ્રમુખશ્રી ચંદુભાઇ પટેલ એક યાદી દ્વારા જણાવે છે કે મંડળના મંત્રી શ્રી શામજીભાઇ આર. પટેલ ની તાજેતરમાં બદલી થઇ જતાં. તેઓ હવેથી સરકારી પુસ્તક ભંડાર ભદ્ર, અમદાવાદ ખાતે મળી શકશે નહીં, તેની વિદ્યાર્થી મંડળના સભ્યો તેમજ લાગતા realpatidar.com વળગતા સૌ કોઇએ સવિનય નોંધ લેવા વિનંતી છે,

https://archive.org/details/bk191/page/n348/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-12 -Jagruti

realpatidar.com

જ્ઞાતિ સમાચાર

અમદાવાદમા બેસતા વર્ષે તાઃ ૪-૧૧-૭૫ ના દિવસે સવારના ૯ વગે શ્રી કચ્છ કડવા પટીદાર સમાજના ભાઇ બહેનો નો એક મીલન સમારંભ, કચ્છ કડવા પાટીદાર કેલોનીના ચોકમાં ભુલાભાઇ પાર્ક પાસે બહેરામપુર રોડ ઉપર રાખવામાં આવેલ હતો.

સમારંભની શરૂઆત બાલીકાઓએ સ્તોત્રો અને સ્તુતિથી કરી હતી. ત્યાર બાદ સમાજના મંત્રી શ્રી લાલજીભાઇ મેઘજીભાઇ પટેલે સમાજ વતી દરેક ભાઇ બહેનોને નૂતન વર્ષાભિનંદન પઠવ્યાં હતા. અને વધુમાં મંત્રીશ્રીએ કહ્યુ હતું કે કોઇપણ પ્રકારનો ધંધો કરવાવાળા ભાઇઓ વર્ષ પુરૂં થાય ત્યારે આખા વર્ષ દરમિયાન શું કમાયા, કેટલો નફો થયો તેનો હિસાબ કરે છે; તેવીજ રીતે ભગવાને આપણને મનુષ્ય દેહ રૂપી કારખાનુ લેબર કોન્ટ્રાકટથી ચલાવવા માટે આપેલ છે, આ કારખાના ની સપૂર્ણ માલીકી ભગવાનની છે, આપણે તો ફકત ભગવાન સાથે થયેલ કોલ કરાર મુજબજ કામ કરવાનુ છે. તો આપણે ભગવાન સાથે થયેલ કરાર મુજબ ગયા વર્ષમાં કામ કર્યું છે. કે કેમ ભગવાનના કામે કરેલાં કર્યા, ગામડામાં રહેતા મારાં અભણ ભાઇ બહેનો ની પાસે જઇને મેં મનુષ્ય જીવનનુ મહત્વ સમજાવ્યું ખરૂં કે? માણસનું જીવન તેજસ્વી બનાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો ખરોકે આવાં આવાં ભગવાનનાં ઘણાં કામો કરવાનો કરાર ભગવાન સાથે કરીને આપણે આવ્યા છીએ, આપણ મનમાં એક પ્રયત્ન ઉપસ્થિત થશે કે અમો દાન ધર્મ કરીએ છીએ, સામાજિક કામો કરીએ છીએ તેશું ભગવાનનાં કામ નથી. જરૂર આ ભગવાનના કામ ખરાં અને તે બધાં તો આપણે કરતા રહેલા છીએ જ પરંતુ ભગવાનનુ ખરૂ કામ ભગવાને ગીતામાં કહ્યું છે. ત મુજબ મનુષ્ય જીવનનું સાચું મહત્વ સમજાવવુ માણસનુ જીવન તેજસ્વી બનાવવા માટે ના પ્રયત્નો કરવા અને માનવ જીવનને સાચા રાહ પર લેવું તેજ ખરૂં ભગવાનનુ કામ છે. અને આ કામ કરવાની પ્રેરણા આપણને સ્વાધ્યાય થીજ મળે છે. માટે દરેક ભાઇ બહેનોએ નિયમીત સ્વાદયાય કરવો જોઇએ, ત્યાર બાદ મંત્રી શ્રી એ સમાજ વાડી બાબત ફાળો કેટલો આવ્યો. ખર્ચ કેટલું થયું તેમજ બહાર ગામના ભાઇઓ નો આ વાડી પ્રત્યેનો ઉત્સાહ નો વિગત વાર ખ્યાલ આપ્યો હતો, ત્યાર બાદ મંત્રી શ્રી નાનાભાઈ શ્રી નાનજીભાઇ પટેલે જણાવ્યું હતું કે નૂતન વર્ષનો દિવસ એટલે એક રીતે ધમાલ નો છતાં માનસિક શાંતિમય રીતે પસાર થાય છે તેજ પ્રમાણે-

આખું વરસ પસાર કરવા માટે, દરરોજ એકવાર ખાવાનો અને બે વાર નહાવાનો દેવોનો આદેશ ધ્યાનમાં રાખવો જોઇએ, ધંધાકીય મહેનતના લીધે ખાવાનું કદાચ બે વાર થાય તો વાંધો નહિ પણ નહાવાનું બે વખત થવું જ જોઇએ. આ બે વખત નહાવાનું એટલે સવારના શારીરિક સ્નાન અને સાંજે માનસિક તેમજ બૌદ્ધિક સ્નાન. સ્વાધ્યાય એ બૌધિક સ્નાન છે. શરીર શુધ્ધિ માટે જેમ સ્નાન જરૂરી છે તેજ રીતે બુદ્ધિ વિશુદ્ધ રાખવા માટે સ્વાધ્યાય જરૂરી છે જ. ત્રીસ પાંત્રીસ વર્ષ પહેલાંનો ભાવ પાછો લાવવા માટે કૌટુંબિક રીતે, સામાજિક રીતે,

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library Continuous Page 347 of 358 Page 29 of 40
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n349/mode/1up

realpatidar.com

નિયમિત ભેગા થઇને સ્વાધ્યાય કરવો જોઇએ જ અને આવું કંઇક થતું રહેશે તો બેસતા વર્ષના દિવસની માફક જીવનમાં પણ ધંધાકીય, કૌટુંબિક, વ્યવહારીક ધમાલમાં વિતવા છતાં આંતરીક શાંતિ અનુભવી શકશે, ત્યારબાદ સમાજના પ્રમુખશ્રી જેઠાભાઇ પુંજાભાઈએ સમાજ વાડીના કાર્યમાં ભાઇઓનો ઘણો ઉત્સાહ પૂર્વક સાથ મળતો હોઇ દરેકને અભિનંદન આપ્યા હતા અને આ અમદાવાદની સમાજવાડી, આપણા સમાજના ભાઈઓ માટેની ઘણી જ અગત્યની હોઈ બહાર ગામના જેટલા ભાઇઓ પાસે અમો ફાળા માટે ગયા હતા. તેટલા ભાઇએનો સાથ, સહકાર અને ભાવનો જે અનુભવ થયો તેના પ્રમુખશ્રીએ ખુબજ વખાણ કર્યા હતાં. અંતમાં સમાજના મંત્રીશ્રી એ આભારવિધિ કરી સમારંભ પુરો થયો હતો

ત્યાર બાદ તરત હાજર રહેવા સમાજના બધાજ ભાઇ બહેનો માટે ભોજન સમારંભ રાખવામાં આવેલ હતો. અને જમવાનું પુરૂં થયા બાદ બધા વિખરવા હતા પછી રાત્ર સમાજના ભાઇ બહેનો માટે મણીનગર એક હોલમાં પ્રોફેસર, ભિમાણીનો હીપ્નોટીઝમનો મનોરંજન કાયક્રમ રાખવામાં આવેલ હતો

આ પ્રમાણે સમાજના ભાઇ-બહેનોએ આનંદથી બેસતા વર્ષના દિવસના કાર્યક્રમમાં ભાગ લીધો હતો.

સ્વાધ્યાયી કાર્યકર શ્રી વિનોદભાઈ વોરા

ગત તારીખ ૨૪ ૧૧-૭૫ થી ૩-૧૨-૭૫ સુધી શ્રી વિનોદભાઇ વોરાએ સાબરકાંઠા જિલ્લામાં આઠ દશ કંપાઓ તેમજ છ સાત ગામોનો વણથંભ્યો પ્રવત્સ બેઠી ૫ પૂ. શાસ્ત્રીજી પાંડુરંગ આઠવેલની પ્રેરણાનું એકધારું અમૃતપાન કરાયું તે ખરેખર વાણીદ્વારા અકથ્ય છે એમ કહેવું ખોટું નથી.

શ્રી કડવા પાટીદાર સનાતન સમાજ વિદ્યાર્થી ભવનના પ્રાંગણમાં તા ૨૯-૧૧-૭૫ ના રોજ શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સનાતન સમાજના પ્રમુખ શ્રી હીરજીભાઇ કરશનભાઈ પટેલ તેમજ યુવક મંડળના પ્રમુખ શ્રી સામજીભાઇ એસ. પટેલ ની હાજરીમાં મંડળના આમંત્રણને માન આપી ઉપસ્થિત રહેલા શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સનાતન સમાજના યુવક બંધુઓને માનવ જીવનમાં દરેકે કર્તવ્ય સમજી જીવનને આનંદી અને તેજસ્વી બનાવવા માટે મુ. શ્રી વિનોદભાઈએ સ્વાધ્યાયનો મહિમા સુંદર રીતે સમજાવ્યો હતો.

આ સમયે અમદાવાદના આગેવાન સ્વાધ્યાયી કાર્યકર મુ. શ્રી હાથીભાઇ જાનીનો સંદેશો તથા શીવ ટીમ્બર માર્ટ ના માલિક શ્રી લાલજીભાઇ તેમજ નાનજીભાઈ નેશનલ ટીમ્બર માર્ટ વાળા શ્રી શીવજીભાઈ ડી. પટેલ તેમજ દુર્ગા ટીમ્બર વાળા શ્રી પરબતભાઇ મોડાસાના યુવાન સ્વાધ્યાયી ભાઇઓ તેમજ અન્ય સૌ યુવાન ભાઇઓનો અથાગ પ્રયાસ ન ભૂલાય તેવો છે.

તો માનવ માનવ વચ્ચે ભાવનાનું ઝરણું અખંડિત વહ્યા કરે અને ભારતીય સંસ્કૃતિની પરંપરાને વિનાશના માર્ગેથી વિકાસના માર્ગે વાળવાનું યુવક realpatidar.com સૌ ભાઇઓ વિચારે એવી અભિલાષા,

realpatidar.com

॥ શ્રી ગણેશાય નમ : ॥

નેશનલ ટાયર્સ

સાયરા રોડ, **મોડાસા** જિ. સાબરકાંઠા. ફોન : ૧૪૬
પી. પી.

આથી મોડાસા તેમજ આજુબાજુના અમારા સ્નેહીમિત્રો, વહેપારી ભાઈઓ તેમજ ગ્રાહકમિત્રોને જણાવતાં આનંદ થાય છે કે આપની જરૂરિયાત મુજબ

- ડનલોપ
- ફાયર સ્ટોન
- ગુડઇયર
- સીયેટ વગેરે
- કંપનીનાં બનાવેલ

ટાયર — ટ્યુબ,

દરેક સાઈઝમાં જેમકે ટ્રક, ટ્રેકટર, મોટરકાર, મોટર સાયકલ તથા
● બેલ ગાડાના કમ્પલીટ ટાયર સેટ ●

દરેક સાઇઝની **બેરીંગો ★ એકસલ ★ હબ ★ વીલપ્લેટ**

તેમજ તેને લગતો તમામ સામાન વ્યાજબી ભાવે મેળવવા અમારી ધનસુરા તેમજ મોડાસાની દુકાનોની મુલાકાત લેવા વિનંતી છે

★ **ઓથોરાઇઝડ ડીલર્સ ઇન :—**

- ડનલોપ ઇન્ડિયા લિ. કલકત્તા, ગુડઈયર ઇન્ડિયા લિ મુંબઈ
- ફાયર સ્ટોન ટાયર એન્ડ રબ્બર કું. ઇન્ડિયા પ્રા. લિ. મુંબઈ.
- સીયેટ ટાયર્સ ઓફ ઇન્ડિયા લિ. મુંબઈ.
- મદ્રાસ રબ્બર ફેકટરી લિ. મદ્રાસ.
- ઈન ચેક ટાયર્સ લિ. કલકત્તા.
- નેશનલ રબ્બર મેન્યુફેકચર્સ લિ. કલકત્તા.

અમારી મુખ્ય દુકાન : **નેશનલ ટાયર્સ.**

☎ નં. ૨૭ તલોદ રોડ, **ધનસુરા** જિ. સાબરકાંઠા

realpatidar.com

realpatidar.com

✻ ભવ્ય ઉદ્‌ઘાટન વિજયાદશમી

તા. ૧૪-૧૦-૭૫

આપના ઘરમાં આનંદોલ્લાસમય વાતાવરણ સર્જવા ટાટાનું અદ્‌ભુત સર્જન "નેલ્કો" કંપનીનો રેડીયો મેળવવાનોજ આગ્રહ રાખો.

તેમજ ટેલીવીઝન સેટ મેળવવાનું એક માત્ર અજોડ સ્થળ

શક્તિ રેડીયો ઇલેકટ્રોનીકસ.

C/o. શક્તિ વિજય વાસણ ભંડાર ✻

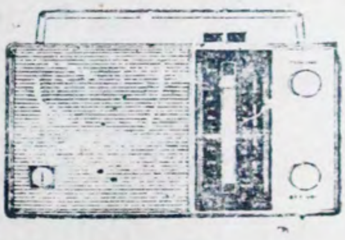
ઠે. ભુટાલવાડા

જિ. સાબરકાંઠા

ઓથોરાઈઝડ ડીલર્સ ઈન : નેલ્કો

પ્રોપ્રાયટર :

પટેલ
જયંતિલાલ માવજીભાઈ
છગનલાલ માવજીભાઈ

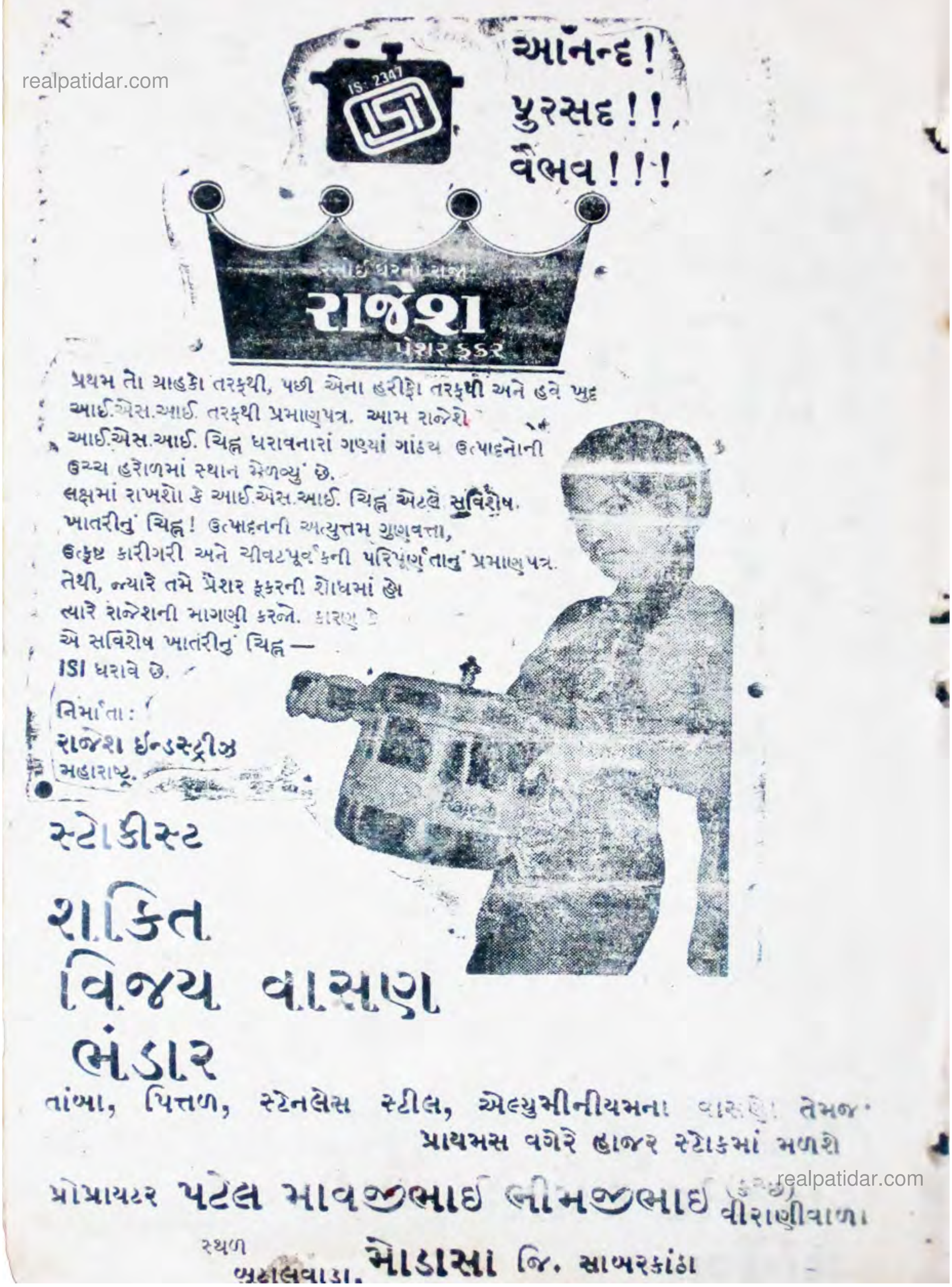
રેડીયો

卐 રેડીયો, ટ્રાંઝીસ્ટર, ટેલીવીઝન, એમ્પ્લીફાયર સ્પેરપાર્ટ્સ વેચનાર તેમજ સંતોષકારક રીપેર કરનાર

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n352/mode/1up

realpatidar.com
realpatidar.com

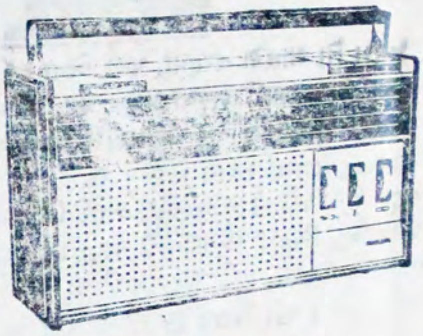
https://archive.org/details/bk191/page/n353/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-12 -Jagruti

realpatidar.com

આપના ઘરમાં આનંદ અને ઉલ્લાસનું વાતાવરણ સર્જવા માટે
હમેશાં ફિલિપ્સ રેડીયો ખરીદવાનોજ આગ્રહ રાખો

આથોરાઈઝડ ડિલર્સ ઃ ન :—

ફિલિપ્સ રેડીયો

કમાન્ડર

PHILIPS

પ્રો. વાડીલાલ જીવરામ
(મીઠુ)ભાઈ સોની
ઠે. ચારરસ્તા, ધનસુરા,
જિ. સાબરકાંઠા

મળો યા લખો :—

શ્રી ગજાનંદ રેડીયો સર્વિસ

realpatidar.com

રેડીયો, ટ્રાન્ઝીસ્ટર; એમ્પ્લીફાયર વેચનાર
તેમજ સંતોષકારક રીતે રીપેર કરનાર
ઇલેક્ટ્રીક સામાનના વહેપારી.

realpatidar.com

શ્રી જયઅંબે

ખેડૂત ભાઈઓને ખુશ ખબર

સ્પન પાઈપ્સ

ખેતીવાડીની
સમૃદ્ધિ માટે અખૂટ
પાણીની જરૂર છે. વર્તમાન
સંજોગો જોતાં હવે પાણીનો કરકસર
ભર્યો ઉપયોગ કરવો જરૂરી છે. આપને પાણીનો
જે જથ્થો મળે છે તેનો બગાડ થતો અટકાવવો હોય
અને પાણીનુ પૂરેપૂરૂં વળતર લેવાની આપની અભિલાષા
હોય તો હમેશાં અમારી—

શ્રી શક્તિ સ્પન પાઈપ કું.
ની
પાઈપો વાપરવાનો આગ્રહ રાખો

અમારે ત્યાં પૂરેપૂરી કાળજીથી જાત દેખરેખ નીચે
પાઈપો બનાવવામાં આવે છે. ભાવ સાથે માલની ગુણવત્તા
જોવાનો પણ આગ્રહ રાખો.

★

"ગ્રાહકનો સંતોષ એ જ અમારો નફો છે."

સારી પાઇપો મેળવવા માટે ગુજરાત ભરમાં
—: અજોડ સ્થળ :—

શ્રી શકિત સ્પન પાઇપ કું.

વડાગામ જિ. સાબરકાંઠા

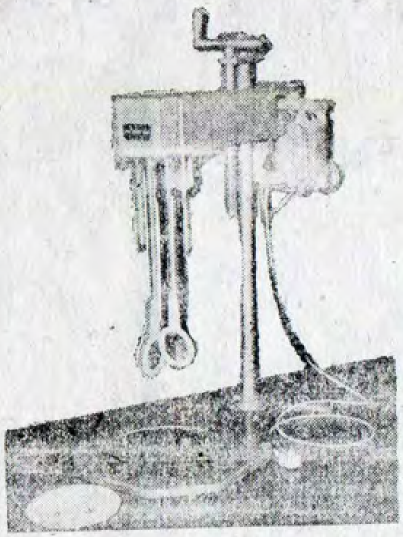

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n355/mode/1up

realpatidar.com

બહેનોને ઉજાગરા અને મહેનતથી રાહત આપવા માટે ✻ ઈલેકટ્રીક પાવરથી ચાલતું

છાસ

બનાવવા માટેનું

વલોણા યંત્ર

✻ ✻ ✻ વસાવો અને ઘરની શાન વધારો.

વિશિષ્ટતાઓ :—

★ આ છાશ બનાવવા માટેનું વલોણાયંત્ર નાની મોટી બે સાઈઝમાં મળે છે.
★ ૫ થી ૧૦૦ લીટર સુધીના દહીંની છાસ બનાવવા.
★ દેશી વલોણા કરતાં ૧૫ થી ૨૦ ટકા વધુ માખણ મેળવવા.
★ આ યંત્રથી ઉનાળામાં પણ માખણ ઓગળી જતું નથી તેનો લાભ લેવા.
★ માત્ર નજીવા બળતણ ખર્ચમાં.
★ વેચાણ બાદની તમામ સેવાઓ તેમજ યંત્રના સ્પેરપાર્ટસ સહેલાઈથી મેળવવા

બનાવનાર :—

સ્કવેર એન્જિનીયરીંગ કોર્પોરેશન

ઘાટકોપર, મુંબઈ-૮૬

● વધુ માહિતી માટે અમારા અધિકૃત વિક્રેતાને રૂબરૂ મળો :—

realpatidar.com

ચેતન ફર્ટિલાઈઝર્સ

તલોદ રોડ, ધનસુરા. જ. સાબરકાંઠા.

realpatidar.com

આરબ દેશોમાં જવા ઈચ્છતા—
કારીગર ભાઈઓને ખુશખબર

- પાસપોર્ટ
- વિઝા
- એન્ડોર્શમેન્ટ
- રીન્યુઅલ તથા
- પ્લેન અને સ્ટીમરની ટીકીટ માટે મળો.

રાજુ ટ્રાવેલ્સ
(વર્લ્ડ ટ્રાવેલ સર્વિસ)

પ્રો. મણિભાઈ પટેલ
(દાવલીવાળા)
B. A. (U. S. A. Return)

સી. એમ. શર્મા * નટુ શ્રીમાળી

રહેઠાણ : મુ. પો. દાવલી તા. મોડાસા જિ. સાબરકાંઠા.
ઓફિસ : મણિભાઈ પટેલ C/o. પ્રભુદાસ વકીલ, સાયરા રોડ, મોડાસા.
મળવાનો સમય : દરરોજ સવારે ૧૧-૦૦ થી ૫-૦૦ (રવિવારે રજા)
અમદાવાદ એ ફીસ : રવિ ચેમ્બર્સ, બીજે માળ. રીલીફ સીનેમા પાસે અમદાવાદ

વિદ્યાર્થી મિત્રોને :—
U. S A. તથા CANADA વિષે માર્ગદર્શન આપવામાં આવશે.

ખેડૂતભાઈઓને—
ખુશ ખબર

પાણી ખેતીનો પ્રાણ છે જેથી તેનો બગાડ થતો અટકાવવા અને ઓછા પાણીથી વધુ લાભ લેવા માટે—

તુરત અમારો સંપર્ક સાધો.

* શ્રી જલારામ સીમેન્ટ પાઈપ વર્કસ *

પ્રો. મણિભાઈ ગોવિન્દભાઇ પટેલ
દાવલીવાળા
મુ. પો. દાવલી, તા. મોડાસા જિ. સા. કાં.

realpatidar.com

realpatidar.com

જાહેર નોટીસ

આથી લાગતા વળગતા સ્નેહીઓ તથા સંબંધી ભાઇઓને જણાવવાનું કે અમારે નામે બાજુમાં આપેલા ફોટાવાળા કપડવંજના રહીશ વેલજીભાઇ ઉર્ફે મગનલાલ કરમસીભાઇ નીચે પ્રમાણેનાં બાનાં બતાવી પૈસા લઇ જાય છે.

★ હું માવજીભાઇનો નાનો ભાઇ છું મારૂ નામ કાન્તિલાલ રાજારામ છે.

★ મને ભાઇએ મોકલેલ છે. ટ્રકનું ટાયર ગયેલું હોઇ થોડી રકમ મારી પાસે છે બાકી ખૂટતી રકમ આપો જે ઘેર જઇ હું મોકલી આપીશ

આ પ્રમાણેનાં ખોટાં બાનાં બતાવી છેતરવાના ધંધા કરે છે તો તેમાં ફસાવું નહિ જેની નોંધ લેવી.

લિ. પટેલ માવજીભાઇ રાજારામ
,, કેશવલાલ રાજારામ
,, કાન્તિલાલ રાજારામ
શંકર વિજય સો મીલ
એસ. ટી સ્ટેન્ડ સામે, કપડવંજ (ગુજરાત)

તા. ક.–'જાગૃતિ' માસિકના ગ્રાહકમિત્રોને નમ્ર વિનંતી કે આપના વિસ્તારમાં જ્યાં અંક ન જતો હોય ત્યાં દરેકને આ અંગે જાણ કરવા તસ્દી લેવા વિનંતી

પરદેશમાં—

મસ્કત, દુબાઈ, કુવૈત, બહેરીન, કટર, અબુધાબી, સલાલાહ વગેરે સ્થળે જવા માટે

કડિયા, સુથાર, ટ્રક–ટ્રેકટર ડ્રાઈવર, ડ્રાફ્ટસમેન, એરકન્ડીશન્ડ મીકેનીક, ક્રેઇન, બુલડોઝર, ઓપરેટર પ્લમ્બર, વેલ્ડર, ફીટર વગેરે પ્રકારના કારીગરો માટે ઉમદા તક

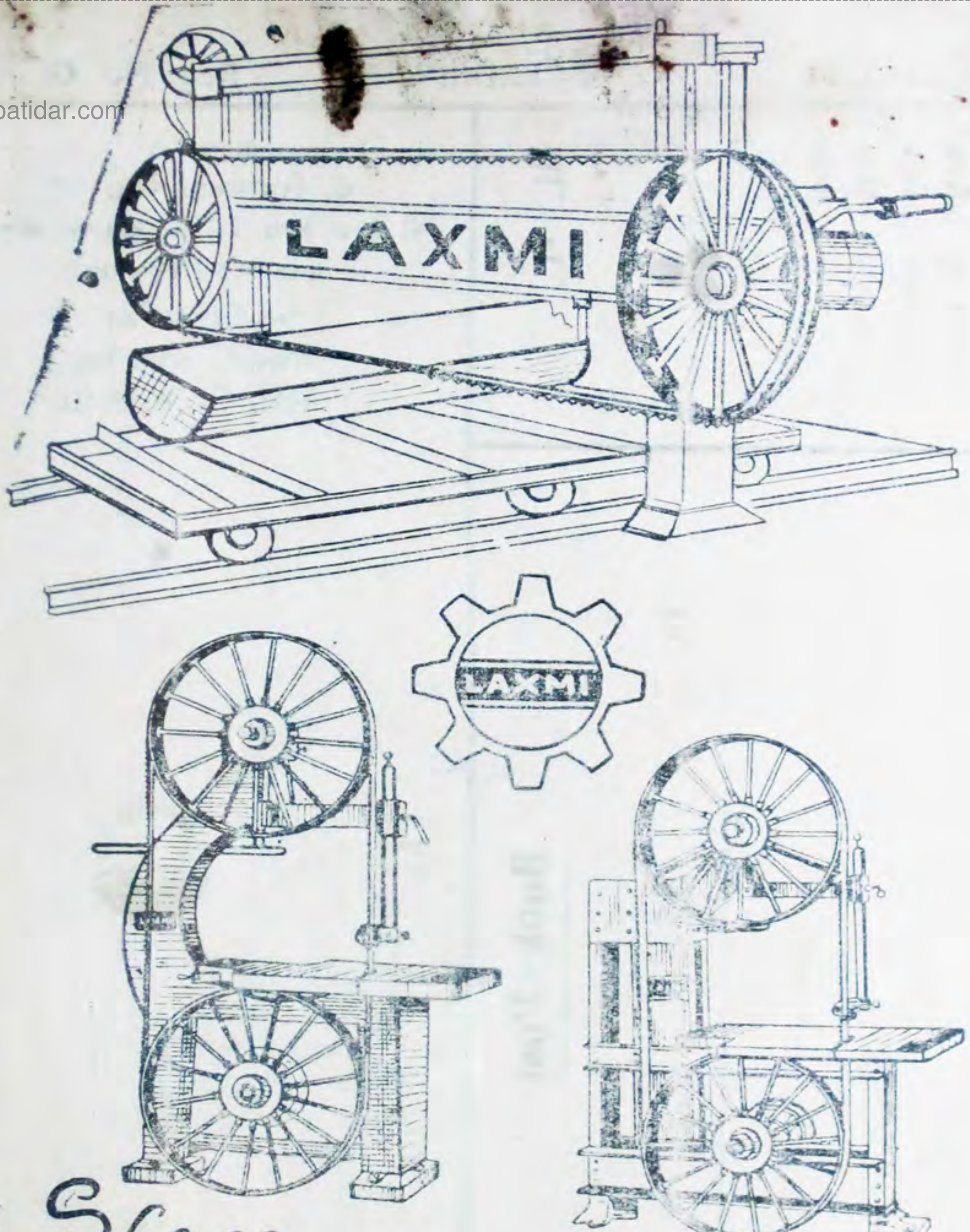
પાસપોર્ટ * વીઝા * એન્ડોર્સમેન્ટ * પરમીટ * પ્લેન તથા સ્ટીમરની ટીકીટ માટે

રૂબરૂ મળો :— **ચિત્રા ટ્રાવેલ્સ**

પ્રો. એસ. એચ. પટેલ

C/o. **હરિભાઇ ડી. પટેલ,** એડવોકેટ (વજેપુરાક પત્નીના) (કાકાનો) પીરાણુનો ડહેલો, ખમાસા ચોકીપાસે, **અમદાવાદ—૧**

realpatidar.com

realpatidar.com

Shree
LAXMI ENGINEERING WORKS
AMBAWADI, SAIJPUR BOGHA,
NARODA ROAD-AHMEDABAD-2.
એન્ડ સો એન્ડ ટ્રોલી મશીન તથા તેને લગતા કોઈપણજાતના

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk191/page/n359/mode/1up
1975 -Jagruti (191)
1975-12 -Jagruti

JAGRUTI DECEMBER '75 Reg. No. G.

પ્રકાશક :
શ્રી. વિશ્રામભાઈ એન. પટેલ
શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સનાતન સમ
યુવક મંડળ (ગુજરાત)
"જાગૃતિ કાર્યાલય"
પટેલવાડી, તલોદ રોડ,
ધનસુરા, જિ. સાબરકાંઠા.

★

★

મુદ્રક :
શ્રી કાન્તિભાઈ કે. પટેલ
અનુપમ પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ
હાઈસ્કૂલ સામે, તલોદ રોડ,
ધનસુરા, જિ. સાબરકાંઠા

ગ્રા. નં.

Book-Post

To,

રવાના :
જાગૃતિ કાર્યાલય
પટેલવાડી, તલોદ રોડ,
ધનસુરા, જિ. સાબરકાંઠા

realpatidar.com